KAYNAK ESERLER: 31

ÇORUMLU 2000

1999-2000 2

MAHMUT SELİM GÜRSEL

2024

KAYNAK ESERLER DİZİSİ:31

ÇORUMLU 2000
1999-2000 2

Mahmut Selim GÜRSEL

2024

ISB978-625-94968-2-5 (Tk)

ISBN978-625-94968-4-9 (2.c)

TAKDİM

Bir kitabın doğması, o kitabı yazmaya kalkan kişinin amacına ve bilgi birikimine göre değerlendirilmesi uygun olarak görülmelidir.

Elinizde bulunan bu çalışmanın sizlere ulaşması için günlerini veren bu çabası için şükranlarımı sunarken, bu çalışmada da benim ufacık bir katkımın da bulunması beni bahtiyar etmiştir.

Bu çalışma ile sizlerde bazı bilgileri edinmiş ve faydalanmış olarak uzun yılların birikimlerinden aydınlanacağınızı göreceksiniz.

Bilgi; yazılmadıkça kaybolmaya açık birikimlerdir. Her insan bir kitaptır; onu okumamız gereklidir.

Tanımadığımız ve anlamadığımız kişiler hakkında nasıl kararlar veremezsek; bir çalışmayı da incelemeden, okumadan karar veremeyiz.

Mahmut Selim GÜRSEL

Mahmut Selim GÜRSEL

1947 tarihinde babamın subay olarak bulunduğu Erzurum'da bir at arabasında doğum evine giderken doğmuşum. Babam Eminsu Ali Rıza Gürsel, annem ise Fahriye hanımefendi idi.

İlkokula İskenderun'da başladım. Ankara' da bitirdim. Ankara Yenimahalle Ortaokulunun birinci sömestrsinde babamın emekli olmasından dolayı 1960-1961 öğretim yılında Çorum'a gelince Atatürk Ortaokuluna devam ettim. Babamın "oku da oğlum ceketimi satar seni okuturum" diyerek bana yaptığı nasihatleri ters tepki yaptı, okumuyorum! Diyerek okulu birinci sınıfta bıraktım. Marangoz çırağı olarak Azmi Başar ustanın yanına girdim. Askere gidene kadar ustanın yanında çalıştım.

1967 tarihin de askerlik dönüşü, Ankara Emniyet Müdürlüğüne teknisyen olarak göreve başladım. Ortaokulu dışarıdan 2 yılda bitirdim 1972 tarihinde polis memuru olarak Ankara'da çeşitli şubeler ve karakollarda çalıştım. 16

Eylül 1973 tarihinde Selma (Kurşuncu) Hanımefendi ile evlendim.

1978 yılında ayında naklen Çorum İl Halk Kütüphanesine Memur olarak geçtim. Dışarıdan Çorum Ticaret Lisesini iki yılda bitirdim. Kendi kendime Osmanlıcayı öğrenmeye uğraştım, Hat sanatı ile biraz ilgilendim 150 ye yakın Serlevham var, Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde ve Kütüphane salonlarında bu levhaları sergiledim. 3. 8. 1988 tarihinde İl Halk Kütüphanesi Müdür yardımcılığına atandım.

1990 tarihinde kütüphanelerdeki kitapların tasnifi ile ilgili 10 yıllık bir araştırmamı "Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey)"kitap haline getirip Kültür Bakanlığına sundum. Kitabımdan Türkiye'deki bütün kütüphanelere dağıtılmak üzere 1000 adet satın aldılar.

1993 yılında Türkiye'deki bütün kütüphanelerde bulunan "El Yazması" kitapların Ankara Milli Kütüphanesine toplanma kararı veren Kültür Bakanlığına karşı Çorumlu hemşerilerimi haberdar ettim, mahalli radyodan ve gazeteler ile parti il Başkanlarını ile Millet Vekilimiz Rahmetli Adnan Türkoğlu ve Belediye Başkanımız Rahmetli Turan Kılıççıolu'nun destekleri ile el yazma kitaplarımızın Çorum' da kalmasını sağladım!

Açık öğretim için üniversite sınavlarına girip kazandım. İkinci sınıfta iken 25 Nisan 1994 tarihinde Tatvan Bitlis'e Müdür olarak tayinim çıktı, tayin edildiğim yere gitmeyerek emekliliğimi istedim.

İlkokul sıralarında okuyarak pilot olmanın düşlerini kurardım. Bu hayalim gerçekleşmedi. Şu anda Emekli Memurum.

Marangozluk, oymacılık, Polis Memurluğu, Memurluk ve idarecilik yaptım. Her çalıştığım meslekte çeşitli önemli olaylar oldu ise de son çalıştığım kurumda bence en önemli bir hatıramı anlatmak istiyorum: Kütüphanedeki çalışmalarım ve " El Yazması Kitaplar"ın Çorum'da kalması için verdiğim çabalar neticesinde Bitlis Tatvan'a tayin edilme olayım beni çok yıktı. Fakat bu üzüntümün boş olduğunu zamanla gördüm. Rabbimin izni ile Hacca gitmek nasip oldu, kitaplar yayımladım ve İki adet derginin çıkmasına vesile oldum. Mesleklerin insanlara sağladığı maddi avantaj olarak, evinizi geçindirecek, namerde muhtaç etmeyecek avantajından başka, manevi olarak; sizin yaptığınız işlerle ilgili karşılaştığınız problemleri değerlendirirseniz avantajların neler olabileceğini hayat okulundan öğrenmiş oldum.

Yazı yazmaya beni kimse teşvik etmedi Kütüphane için hazırladığım kitap beni yazmaya teşvik etti. Yazılarım mahalli basında yayımlandı. Yazılarımdan dolayı bir ödül almadım; fakat kitapları ve bu dergi benim için en büyük ödüldür.

İdealim: Çorum'a tam teşekküllü bilgisayar ortamında bir kütüphane kazandırmaktır. Bu idealim yüzünden tayinim çıktı. Yayımlanmış dört çalışmam bulunmaktadır. Bunlar:

" Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey) ",

"Çorum'da Yatan Meşhur Yatırlar",

"Çorum 97" ve

"Çorumlu 2000 Aylık Kültür Sanat Tarih ve Edebiyat Dergisi 63 sayı basıldı ve Bu sayfalardan 250bayıya kadar

Internet'te yayınlandım. Halen dergilerin tamamı sitemde bulunmaktadır"

“Sarı Çiğdem Şiir Defteri 200 sayı”

“Çorum 2002”

"Menakıb-ı Koyun Baba 2004

Teskere-i Makamat Çorum’da Yatan Meşhur Yatırlar

"Hacım 2007" Şiir Kitabı

Onlarca çalışmam bulunmaktadır.

Bakanlığa sunulmuş; "Alfabetik Türk ve Yabancı Yazarlar Fihristi" ve "Ne Nerede Başlıklı Arama Fihristi" basım için hazır beklemektedir. Yazılarım daha çok araştırma dalı ile makale türüdür. Tiyatro çalışmalarım, şiir ve hikâye denemelerim bulunmaktadır.

Benim okuyucularıma diyeceklerim şudur ki. Doğru bildiğiniz konuları savunun. Bu savunmanız size belki tepkiler getirecektir. Bu tepkileri inceleyerek doğru olup olmadığını araştırın.

https://gurselyayin.com corumlu2000@gmail.com

DİKKAT! BU BİLGİ TELİF ESERİDİR!

Hukuka, Yasalara, Telif ve Kişilik Haklarına saygılı olmayı amaç edilmiştir!

Gizlilik şartları, Telif Hakkı Mahmut Selim GÜRSEL adına tüm hakları saklıdır. Hazırlayan Mahmut Selim GÜRSEL yazışma adresi corumlu2000@gmail.com

BİLGİ PAYLAŞILDIKÇA KIYMETİ ARTAR!

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 13

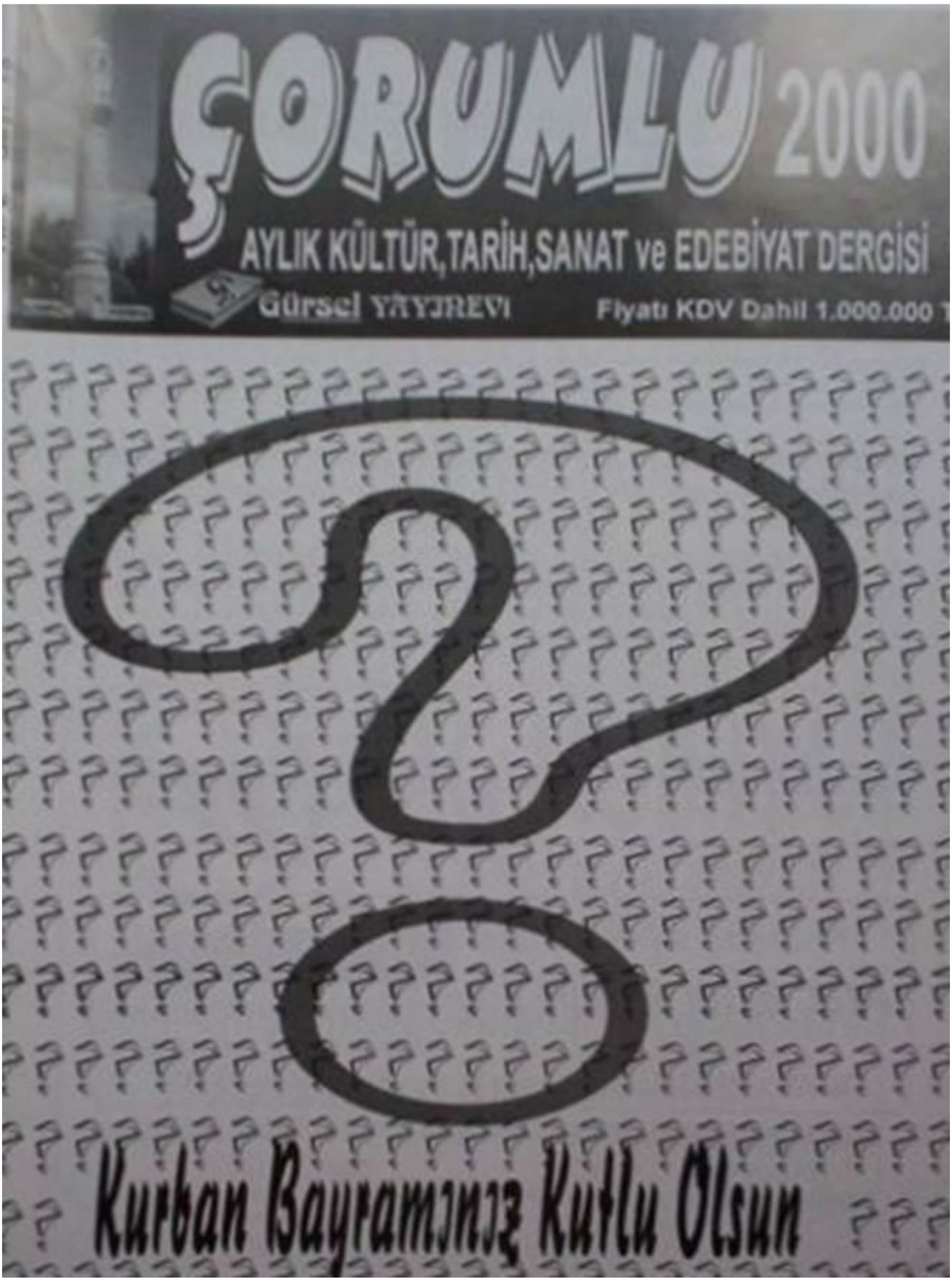
ÇORUMLU 2000
AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ
Gürsel YAYINEVİ
Fiyatı KDV Dahil 1.000.000
Kurban Bayramınız Kutlu Olsun

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000
AYLIK
KÜLTÜR,TARİH ,SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ
Yıl :2 2000 Sayı 13

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL

Gürsel YAYINEVİ

İdare ve yazışma adresi
Osmancık caddesi Ölçek İş
Merkezi 27 / 34 ÇORUM
corumlu2000@yahoo.com
İş: 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10
Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Mijanpaj
Gürsel YAYINEVİ

Bu Sayida

Bekir Baki AKSU 34 s.
Ahmet AŞIK 4 s.
Recep CAMCI 20 s.
Hacı ÇELEBİ 23 s.
İsmet ÇENESİZ 5 s.
Ayşe ÇOBAN 40 s.
Ethem ERKOÇ 16 s.
İrfan GÖRKEM 21 s.
Muzaffer GÜNDOĞAR 37 s.
M.S. GÜRSEL 1-2-15-27s.
Zekai İŞLER 3 s.
Rıfat KURTOĞLU 31 s.
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU 6 s.
Erdal ODABAŞ 33 s.
Ulvi ÖĞRETEN 29 s.
Mustafa ÖZKESER 39 s.
İsmail PAMUK 24 s.
Uğur PAMUK 32 s.
Salim SEVCI 19 s.
Ahmet SERİN 18 s.
Mustafa SERİN 11 s.
Ekrem SOLAK 14 s.
Teoman ŞAHİN 8 s.
Hasan TULUK 38 s.
Ümit UZEL 25 s.
Ömer YABACIOĞLU 28 s.
Erman YILDIRIM 36 s.
Raşit YÜCEL 22 s.

Dizin soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Kapak Fotoğrafı: Bekir Baki AKSU

ÇORUMLULAR !

1998 Eylülünden bu güne sizlere bildiklerimizi, inandıklarımızı yaklaşık 48 Çorumlu ile karşınızda bulunduk.

Bu sayımızda yine size yeni yazı veren Çorumlu yazarların fikir ve bildiklerini yayınlayarak görüşünüze sunuyorum.

Bu dergi;sizlere çok küçük bir fikir,az bir bilgi,ufacık bir tanıtımı,zerre kadar ilgiyi uyandırdı ise ÇORUMLU 2000 görevini yapmıştır diye düşünüyorum.

12. sayımızda;dergime ulaşan hayat hikayelerimizi yayınlayarak tanıdığınız bizleri,başka yönlerimizle de sizleri bilgilendirme ye çalıştık.

Sizlerinde ÇORUMLU 2000 Dergisinden muhakkak bazı istek ve önerilerinin olacağı aşikardır. Bu nedenle; dergimize istek ve önerilerinizi lütfen YAZILI olarak ulaştırın. Sizlerin önerileri ile dergimizi daha ileriye ve güzele götürelim. Örneğin:

Dergimizde okuduğunuz bir yazı hakkında tenkitleriniz,o yazıyı hazırlayan Çorumluyu uyaracak, sizin önerilerini dikkate alarak,önerilen konular hakkında yeni çalışmalar yapacaktır.

Ve sizinde, okuyucu olarak ayrı bir sayfanız olacak. Bu sayfa bütün Çorumlulara açıktır.

Ayrıca;kısa hikayelerinizi,gerçek anılarınızı bize yazın. Bu yazılarınız ve anılarınız sizde kalmasın. Bütün Çorumlularla paylaşın.

Biz Çorumlu 2000 Dergisi yazarları Siz,Çorumlular için,

Sizlerde ; ÇORUM için,Çorumlu için yazı ve fikirlerinizle çalışınız.

Hepimiz zamanımız gelince bu dünyadan göçüp gideceğiz. Kalıcı olanlar ise yazılıp yayınlananlar olacaktır.

Mahmut Selim GÜRSEL

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı:1.000.000 TL. Çorum İçin Yıllık 12.000.000 TL İl Dışı Yıllık 18.000.000 TL. dir.

NELER OLUYOR HAYATTA

Mahmut Selim GÜRSEL

Birinci sayı,ikinci sayı derken işte yine bir yeni sayı daha meydana getirdik ve okuyucularımızın karşısına çıktık. Mübarek günler geldi geçti. İşte yeni bir gün, yeni bir heyecan günü, Kurban Bayramı geliyor. Tüm İslam aleminin Ülkemizin , Milletimizin ve ÇORUMLULARIN kurban bayramını candan kutlarım. Birlik ve beraberliğimizin bozulmaması için Rabb'imden niyaz ederim.

Yazarlarımızla bir toplantı yapalım dedik. Birbirlerini biraz daha iyi tanısınlar. Biraz daha kaynaşsınlar diye düşünmüştüm. Düşündüm de ne oldu ? Çok iyi oldu. Yazarlarım duyarsız kalır zannettim,fakat; ummadığım katılım oldu,hemen hemen yarı yarıya . Osmancık'tan kalkarak gelen yazarlarımız teşrif ettiler. Tanış oldular, konuştuk,konuştular. Toplantımızın gündemi yoktu. Her konu konuşuldu. Bu dergi elinize geçtiğinde iki ayı geçmiş bir zaman dilimini geride kalacak .Toplantıda ; DERGİ İÇİN BİR YARDIM İSTEDİM . Neydi bu isteğim ? Gayet tabii bir istek. HER YAZARIM BU DERGİNİN YÜRÜMESİNİ İSTERSE 2 veya daha fazla abone bulsundu dileğim.

Arkadaşlarım da bu toplantılar her ay olsun istediler. İstediler amma... ama sı var.

Tenkit yapılması ve dozu: Toplantıda dedim ki: Arkadaşlar,ben hatalarımı biliyorum beni tenkit edin fakat; hatasını bilen kişiyi neden tenkit ediyorsunuz ?

Bence bu tenkit değil eziyet bence. BUNDAN SONRA YAZILARININ DAHA GÜZEL; KENDİLERİNİ YAZDIKLARI GİBİ ÇIKMASINI İSTEYEN ARKADAŞLAR YAZILARINI Microsoft Word,Corel DRAW 8, Microsoft Excel gibi programlarda yazarak ya da yazdırarak disketle dergimize ulaştırsınlar.

Yazarlarımızdan Raşit YÜCEL Beyefendi yaptığı TV programa konuk olarak beni davet etti. Bende davete icabet ederim fakat yazar arkadaşlarımın da katılmak isteyenleri konuk edermisiniz diye sordum, olumlu cevap alınca ; İkinci bir toplantı yapılması gereğini duydum. Epeyce yazarım katıldı . Raşit Beyin davetine kendilerinin de katılmasını istediysem de mazeretleri nedeniyle katılamadılar. Bu programa beni konuk ettiği için Raşit Beye teşekkür ederken, Hilal 1 TV Kanal 19 çalışanlarına da teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

ÇORUM küçücük,hem de pek küçük şirin bir şehir. Bu yıl yağan kar Çorum'un başına neler getirdi,neler ? Bir çok Çorumlu buzdan dolayı kaydı,birçoğu bir yerlerini incitti. Bir çoğu ise hastanelerde kırıklarını çıkıklarını sardırdı. Ana cadde bile epey zaman buz mücadelesine mahzar olmadı. Bir sürü yoktan bahaneler ileri sürüldü. İşte Çorum bunun için küçücük aldı.

Dergimiz yazarlarından Sayın Yaşar SOLAK Beyefendinin ikinci şiir kitabı yayına hazırlandı. Iş bittikten sonra bizimde tesadüfen haberimiz oldu.Yayınevimin ISBN numarasını vermeyi teklif ettim,kabul etti. Kitabı basacak arkadaşa da söyledik ki; 1. Forma ile kapak baskısını sona bırakın, ISBN nosu gelince baskıya geçersiniz. Kültür Bakanlığına Müracaat ettik, telefonla ISBN nosunu aldık, Yaşar Beye telefonla bilgi verdik. Birkaç gün sonra matbaa dan birisi aradı. Kitabın 1. Forması basıldıydı,ISBN yi sadece kapağa basak ne dersiniz diyince,iç kısmında da ISBN nin olması gerektiğini,sadece kapakta ISBN bulunursa ISBN'nin geçersiz olacağını, ISBN numarasının da Gürsel Yayınevine ait olduğunu,kitap içinde ISBN olmazsa sadece dış kapakta bulunması halinde Yayın evimin sorumlu olacağını söyleyerek sadece dış kapağa ISBN numarasını basmamasını söyledim. Bakalım ne olacak ? Inşallah iyi ve yararlı olur. Yaşar Beyi tebrik ederim.

Yayınevimiz; basıma hazır olan Ayşe ÇOBAN Hanımefendinin ve Ümit UZEL Beyefendinin de kitaplarının ISBN numaralarını almış bulunmaktadır. Diğer yazar arkadaşlarında kitaplarını bastırırken yukarıdaki yanlışlıkları yapmamaya özen göstermeleri gerekir, bu konuya böylece açıklık getirmiş oldum.

YÜZYILIN FELAKETİNİ YAŞADIM

Zekai İŞLER

1956 yılında doğdu. Çorum İHL ve İzmir YİE mezunudur. Öğretmen olan yazarımız; Çorum,Kahramanmaraş ve Kocaeli'nde çalıştı.Gölcük depreminden sonra memleketi olan Çorum'a döndü.

Dernek ve vakıf faaliyetleri ile,dergi yayımcılığı konularında çalışmaları olan arkadaşımız, gezi,spor,tiyatro ve kitap özel zevkleri olup,en değer verdiği şey;arkadaşlık ve dostluk kavramıdır.

Evli ve 3 çocuk babası olan yazarımız, bizleri büyük acılara boğan 17 Ağustos 1999 depremini yaşayan ve bu acı hatıralarını sizlerle paylaşmak isteyen canlı bir şahiddir.

Bundan sonraki hedefi ; öğrencileriyle meşgul olmak ve mütevazi bir hayat sürmektedir.

Zekai İŞLER

Her şey;17 Ağustos 1999 Salı gecesi saat 3'ü 2 dakika geçtiği bir anda aniden başladı. İnsanı derinden etkileyen, korkutan uğultulu bir ses ve büyük bir sarsıntıyla birlikte derin uykularımızdan uyandırıldık. Daha sonraları"Yüzyılın Felaketi" kabul edilen ve 45 saniye süren yer sarsıntısı bir bölgeyi yerle bir etmişti.

7.4 şiddetindeki depremi Kur'an-ı Kerim'in yedinci suresinin dördüncü ayetinde şöyle anlatıyor :

"Araf Suresi 7 -4. Ayet Nice memleketler var ki biz onları helâk ettik. Azabımız onlara gece leyin yahut gündüz istirahat ederlerken geldi."

Yüce Kitabın söz konusu ettiği "Helâk ettik " ifadesi şüphesiz ki;"hikmeti" tam bilinemeyecek bir muammadır. Anlam itibariyle hem geçmişi,hem de geleceği içine almaktadır. Çünkü;"Kitab'ın" mesajı herhangi bir zaman dilimiyle sınırlanamaz. Aksine çağlar üstü özelliğe sahiptir. Yani; tüm zamanlara yöneliktir. Nuh Kavmi,Semud Kavmi tarihte nasıl helâk olmuşsa, günümüzde yada gelecekte herhangi bir kavim de böyle "helâk" olabilir. Gölcük'te ve diğer beldelerde depremi yaşayan insanların zihinlerinde artık bir "helâk olma" olgusu yatmaktadır. Tarihi yazanlar bunu böylece "tarihe geçmek" durumundadırlar, bundan sonra hiçbir olay ya da kimse " helâk olduğumuzun " gerçeğini bizim zihnimizden silip atamaz.

Bizler;Kur'an-ın haber verdiği bu şiddete gece uyurken yakalandık. Bir insanın duyabileceği, hissedebileceği en büyük "korku" ile saniyelerce sallandık. Zamanın izafi olduğunu söyleyen Einstein (Aynştayn) çok haklıydı. Çünkü ;45 saniye,bir asır kadar uzundu.

Aman Allah'ım;ne dehşet şeydi o öyle ! Koca bina önce yukarı zıplıyor,sonra da sağa-sola doğru yatıp kalkıyordu. Dışarıdaki ses bazen bir patlamaya,bazen kuvvetli bir rüzgârın uğultusuna benziyordu. Hayır kesinlikle bu ses benzeri olmayan korkunç bir sesti. Semud Kavmini "kuru otlara" döndüren sayha (çığlık) böyle bir şey miydi acaba ?

Şüphesiz bu olayın maddi-fiziki boyutu da Gözden uzak tutulmamalıdır. Fay hattı üzerine ek-sik malzeme ile yapılan evler,mimari hatalar, tek-nik bilgisizlikler ve de daha vahimi;aç gözlülükler, ihtiraslar... Üç kat izin verilen yerlere kitabına uy-durulup beş kat çıkmalar vb. vb...

Sarsılmayla uyanır uyanmaz bir yere kıpır damamız veya kaçmamız mümkün olmadı. Şiddetin büyüklüğü hareket kabiliyetimizi kısıtlamıştı. Fakat;korkuyla beraber bilincimiz yerindeydi. Bu gürültülü sarsıntı olsa olsa "Kıyamet" olabilirdi. Zaten daha sonraki günlerde hiç kimse bu olaya "deprem" değil de "sanki kıyamet koptu" diyerek ifade etmeyi tercih etti. Bu kavram belki de hadisenin büyüklüğüne uygun düşüyordu. Çünkü; bölge insanlarının hayatları boyunca şahit oldukları en şiddetli, en büyük olay şüphesiz ki 17 Ağustos 1999 depremiydi.

Depremden sonra korkunun üzerimizde oluşturduğu motivasyon ile o kadar hızlı hareket ettik ki;45 saniyede bitirdiğimiz üç adet Kelime-i Şahadetten bile hızlıydık. Sanırım 3-5 dakika içinde hemen herkes sokakta yerini almış ve süratle evlerini boşaltmıştı.

İlk şaşkınlıktan sonra, bağırma, çağırma ve çığlıklar bitince etrafı derin bir sessizlik ve endişeli bir sükunet aldı.

Ne olmuştu ?

Bundan sonra ne olacaktı ?

O anda elimizde kalan belliydi ; Korku, endişe,panik,enkaz ve yokluk

. Sonrasını kestirmek o an için güçtü. Sadece derin bir teslimiyet içinde:

"Görelim Mevlâ neyler..." Diyorduk....

Devam edecek

DEPREM-İNŞAAT-HIRSIZLIK

Ahmet AŞIK

Deprem toplumu derinden yaralayan büyük hadise sonrasında: Toplumun çeşitli kesimlerininyargılanması,sorgulanması,medya baskısı,kısa bir zaman sonra her şeyin unutulması. Herhalde bu bilgiden ve olaylardan ders almayan toplumların kaçınılmaz akıbeti olsa gerek.

Ancak körfez depremi böyle olmayacak zira bu deprem her şeyi salladı,uyardı,etkiledi. Şimdi her kez konuşuyor,birbirlerini itham ediyor.Devlet başta olmak üzere geçmiş hükümetler,müteahhitler,mühendisler ve belediyeler hepsi sorgu ve itham altındalar.Geçiştirmek, unuttumak çok zor. Artık kuralları çalıştırmak,yeni kurallar koymak,yeni teşkilatları organize etmek zorundayız.

Bu çok seslilik içinde bilende bilmeyende konuşuyor. Bir mühendis olarak üzüldüğüm ve müdahale etmek istediğim bazı konuları yazmadan edemeyeceğim.

İhmal - gaflet -hırsızlık birbirinden ayrı şeylerdir. Her mesleğin hırsızları vardır. Bunlar toplumun dışında kalmış insani vasıflarını kaybetmiş sıra dışı yaratıklardır. Eğer bir toplumda böyle kişiler yer bulabiliyorlar,kimlik kazanıyorlarsa toplumun ve eğitimin sorguya çekilmesi lazım.

Ben bu hadisede böyle insanların varlığını yok sayabilecek ihmal ve gafletten bahsetmek istemiyorum.

Bir binanın hasara uğraması ve yıkılmasında 3 kademe gaflet ve ihmal vardır. Belediye - Müteahhit Mühendis üçgeni;bu üç ayak güvenilir olmadıkça bu üzücü hadiseler devam edecektir. Yeni kurallar konulabilir ancak;mevcut kuralları çalıştırmayan mekanizma değişmedikçe yeni kurallarında uygulanması şansı yoktur.

Belediye resmi yazışmaları yapar; takibini yapmaz. Önüne gelen müteahhitlik yapar kimse mani olmaz. Mühendis yapı mesuliyeti alır,bir defa inşaata uğramaz. Bu ihmal ve gaflet devam ettiği müddetçe yeni kurallar getirmenin hiçbir manası yoktur.

Bu üç kurum yani;Belediye-Müteahhit ve Mühendis işe "he kadar kazanırım" gözü ile baktıkça iş disiplinini sağlamak,iş ahlakını dikkate almak ikinci derecede kalacaktır.
Bence aşağıdaki önerilerim dikkate alınmadıkça bu sıkıntılarve üzüntüler devam edecek gibi gözükmektedir:

1- Deprem bölgelerinde yıkılan binaların bulunduğu çok karakteristik bir bölge müze haline getirilsin. Hasarlı yapılar koruma ya alınsın ve bu müze bölgesi içinde bir konferans salonu yapılsın. Bütün teknik okul, yüksek okul ve üniversite mezunları mezuniyet belgeleri bir merasimle burada verilsin. Teknik eleman eline diplomasını aldığında bilgisi ile vicdanını burada birleştirsin. Aldığı mesuliyete müdrik olsun.

2- Belediye,Mühendisler Odası, Müteahhitler Odası ve Sivil Toplum Örgütleri üst yetkililerinden oluşan bir kontrol heyeti kurulmalı. Bu görevli heyetin mali imkanını belediye karşılamalıdır ve bu heyet her yıl seçimle iş başına gelmelidir. Bu çalışma;işin büyümesine uygun organize olabilen bir örgütlenme olmalıdır. Biten her binaya bir plaka takılmalıdır, yani;plakalı binalar devrini başlatmalıyız.

3- Usta belgesi olmayan hiçbir işçi inşaatta çalışamaz,taşeronluk yapamaz. Bütün illerde ustalık belgesi almak için kurslar açılmalı,mevcut ustalar yaşı ne olursa olsun sertifika verilmelidir. İnşaat sahibi sertifikasız usta çalıştıramaz kuralı işletilmelidir.

4- Medya (TV,Gazete,Radyo) vasıtasıyla Türk Halkı bilgilendirilmeli,mesken sahibi olurken binanın ömrünü dikkate almaları çeşitli örneklerle anlatılmalıdır.

5- Yukarıdaki bütün uygulamaların hepsini içine alacak, adeta kucaklayacak en önemli uygulama binaların sigortalı olmasıdır. Bu mecburiyettir. Sigorta şirketi binanın ömrünü tespit etmeden asla sigorta yapmaz. Sigortasız binanın tapuda işlemi yapılma,bu iş bitmiştir,hal olmuştur ve bütün kötü yollar tıkanmıştır. Sadece bu uygulama dahi bütün problemleri halleder.

6- Artık Devlet yetiştirdiği mühendisine sahip çıksın. İnşaat mühendisleri müteahhit firmalarına mahkum,ziraat mühendisleri çiftçiye teslim. Devlet teşvikleri ise işini becerene teslim.

Devletin o kadar arazisi var. Her mezun olan ziraat ve inşaat mühendislerine çalışmak üzere 40-50 yıllığına kiralanabilir. Teşvikle sermaye sahibi de yapılırsa ne iyi olur. Bir üniversite mezunu sıfırdan başlayıp sermaye sahibi, yer sahibi olabilmesi en az 10-15 yıl çalışması lazım. Verimli çalışma ile kaybedilmiş bir on yıl bu memleket için büyük kayıptır. Bu çalışan beyinler hemen işin içine sokulmalıdır. Sermaye sahibine kul,köle edilmemelidir.

HER VİLAYETE BİR MAHALLE KURMALI

İsmet ÇENESİZ

Bu büyük felakete sadece doğa olayı ve kader diye bakamayız hatta; Allah'ın kullarına bir uyarısı sözcüğüyle de geçiştiremeyiz. Yukarıdakine benzeyen sözler ve yazılar da doğruluk payı vardır. Ama insan oğlu da kendisine çeki düzen vermeli. Günde bir,iki defa hissedilir edilmez "deprem" olan bir ülkede ise ve yılda bir şiddetli depreme maruz kalan bir yurtta yaşanıyorsa memleketin çoğu 1. Derecede deprem bölgesinde ise; binalarını ona göre yapmalıdır. Ona göre kanunları olmalı en mühimi bu kanunlar eksiksiz işletilmelidir. Bu iş devletin kontrolü ile de takip edilmeli daha inşaatın temeli atılmadan bina sigorta ettirilmeli,bu sigortaya da sorumlulukları kanun çerçevesinde açık ve net bildirilmelidir. İmar yerleri belirlenirken doğanın dengesi bozulmamalıdır. Bir asır sonra bir dönüm verimli arazinin sonsuz kıymete erişebileceği bu dünyada verimli araziler heba edilmemelidir. Benim çok hoşuma giden meşhur bir söz var. **"İnsanlar tabiatın dengesini bozdukları müddetçe,tabiat onlardan intikamını çok çetin alır"**

Ruhsatsız binalar ve ikide bir çıkartılan imar affı kalitesiz bina yapımını adeta teşvik etmektedir. Bu memlekette 60 bin mühendis var. Fransa'da bu rakam 6 bin. Bu devletlerde de bina yapılıyor, orada da deprem oluyor. Japonya ise dünyada depremi en çok yaşayan bir ülke. Onlarda 7 şiddetinde depremde bina yıkılmıyor. Bizde binlerce ev yıkılıyor, 20 bin insan ölüyor. Televizyonda Ulusoyların birisiyle bir spikerin konuşması vardı. Orda 7 şiddetinden sonra,her onda bir için zararın bir katı büyüdüğünü söylediler. Yani;7 yerine 7 onda bir olunca zarar bir kat büyüyormuş. Ulusoy kendi adına bir mahalle yapacakmış. Bunu Sabancı,Koç,Eczacıbaşı daha doğrusu Türkiye'nin 500 büyük şirketi yapmalı. İzmit'te, Adapazarı'nda,İstanbul-Bağcılar'da vb. örnek mahalleler kurulmalı,sokakta bir tane park eden araba kalmamalı, geniş caddeleri,parkları olmalı. Evler kullanışlı ve 75 m^2 civarında yapılmalı diye düşünüyorum. Türkiye'de 99 m^2 den büyük evlerden her m^2 si için ruhsat verilirken ve yıllık emlak vergisi alınırken caydırıcı vergiler konulmalıdır. Senede 12 defa bile kullanılmayan, döşenmesine milyarlar harcanan misafir salonlarının israf ve lüksünün önüne geçilmelidir. Yazlıklarda bu konuda nasibini almalıdır.

Bina yapımında eksik demir,eksik çimento kullanılması tabi ki;çok önemli. Asıl önemlisi ise temiz kum ile çakıl oranı tam orantılı beton dökülmesi. Bu da bize hazır betonun önemini ve oranlarının TSE belgeli olmasının yanında,bu işlemlerde sorumlu bir mühendisin bulundurulmasıdır. Bunların hepsini yaptınız,eğer dökülen betonu 10-12 gün kandım deyinceye kadar sabah akşam sulanmalıdır.

Ayrıca; bütün vilayetlerde,deprem bölgelerinde nüfus oranına göre mahalleler kurulmalı, bu mahallelerin kontrolünü o vilayetin belediyelerinin göndereceği ekip yapmalıdır. İnşaat,hatta bunların öncülüğünde temelden binaya sigorta işleminde başlatılmalıdır.

Binalar yapılırken dikkat edeceğimiz hususlardan biri de kolon ve kirişlerin elektrik boru ve kutularını yerleştirirken anormal zedelenmesi. Bunun önüne nasıl geçilir,yüzlerce tesis yapılmasının dışında bir teknoloji var mı bilmiyorum ama, bizim yaptığımız şeklin binaya çok zarar verdiğine inanıyorum.

Bir de halkımızın vurdum duymazlığı çok kötü bir alışkanlıktır. Depremde yıkılan binaların sahipleri tv'de söylüyor. Binanın altında galerici varmış,onlar kirişleri kesmişler. O bina ve bunun gibi kirişleri kesilen binaların hepsi yıkılmış. A güzel kardeşim ! Bunların kesildiğini seninle birlikte binlerce insan gördüğü halde neden gereken yerlere başvurup hakkınızı aramadınız ,mani olmadınız ? Bununla ilgili anlatılacak güzel bir fıkra var da yeri ve zamanı değil. Bu bizlere her bakımdan bir uyarıdır. Bununla birlikte ben acaba; bu bize bir cezamı duygusundan da kendimi arındıramıyorum. Çünkü; Cenab-ı Hakk azgın kavimleri geçmişte cezalandırdığını Kur'an-ı Kerim'de bildirmekte. Her türlü ahlaksızlığın sanat,başarı ve beceri sayıldığı bu devirde kadının çocuğu tarafından bu benim anam denecek şeklinin kalmadığı şu zamanda tv yayınlarının durumu ortada. Bu yönden şapkamızı önümüze koyup düşünmeliyiz diye düşünüyorum. Kurunun yanında yaşta yanıyor, Allah C.C. yardımcımız olsun.

Sevgi ve saygılarımızla.

ÇORUM OVASI VE ÇEVRESİNİN JEOMORFOLOJİSİ

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
(JEOMORFOLOG)

Kentimiz, Çorum Ovası'nın kuzeydoğu kenarında kurulmuştur. Çorum Ovası, ortalama olarak denizden 750 metre yüksekte bulunmaktadır. Ovanın etrafında 1800 metreye ulaşamayan,orta yükseklikte ve çeşitli zamanlarda üzerleri aşınmış ve düzleşmiş (yontuk-düz) dağlar yer alır.

Kentimiz ; etrafı çepeçevre dağlarla kaplı ve faylarla kesilmiş bir depresyon (çöküntü) ovası üzerinde yer almaktadır. Bu tektonik ova ile,etrafını çevreleyen dağlar arasında 800-1100 metre yüksekliklerde, Eosen ve Oligosen de oluşan tepecikler halinde yükselen tortullar yer almaktadır.

Çorum Ovası; iki kopartmandan oluşmaktadır. Kentin hemen güneyinde yer alan Yaydiğin, Salkuşa, Hacıpaşa ve Karapürçek köylerinin bulunduğu alanlarda,doğu-batı yönlerinde uzanan bir eşik saha bulunmaktadır. Bu jipsli eşik sahayı kuzeyden güneye doğru akan Derinçay geniş bir şekilde yarmıştır. Bu eşiğin güneyindeki düzlükler,Bozboğa ve Ovasaray Ovası isimleri ile anılmakta iseler de, yapı ve şekilleri bakımından tamamen Çorum Ovasının bir devamıdırlar. Böylece Çorum Ovası 500 Km^2 den daha geniş bir alana yayılmaktadır. Çorum Ovasını,batıdan Köse Dağı kaplar. Denizden yüksekliği 1750 metredir. Koyu renkli ve kasvetli bir görünüşü vardır. Kuzeydoğu - güneybatı yönünde uzanır. Köse Dağı, Hersinien kıvrımlarına iştirak etmiş ve Alp'in hareketler sırasında da bu yönünü koruyabilmiştir. Köse Dağın,Paleozoik temelinin büyük bir kısmı yüzeye çıkmıştır. Bazı yerlerinde de, rekristalize olmuş kalkerler ve serpantinler bulunmaktadır.

Köse Dağı eski bir masiftir. Kanımca, Çorum Ovasının kuzey Anadolu ovaları gibi, doğu - batı yönünde uzanış göstermeyişinin başlıca nedeni, eski kütle olmasıdır. Çünkü; bu eski kütle,Alp'in hareketleri sırasında bile eski uzanış yönünü devam ettirebilmiştir. Bu dağlar arasındaki ovalarda,bu yönde uzamak zorunda kalmışlardır. Çorum- İskilip Karayolunun güneyinde,Köse Dağı kısmen alçalmakta ve Paleozoik örtü artık yüzeyde görülmemektedir. Alt ve üst Kretase kalkerleri bu eski kütleyi tamamen örtmüşlerdir. Köse Dağın eteğindeki,İsmail Köyü civarında tespit ettiğim, rekristalize kalkerler içinde,küçük bir akarsu tarafından oluşturulan ve "Derecik" ismi verilen bir kısık,dağın zaman zaman yükselmelere uğradığını net bir şekilde göstermektedir.

Ovanın, etrafındaki en yüksek dağ Eğerci Dağıdır. Ovanın kuzeyinden doğusuna doğru uzanır. Yüksekliği 1765 metredir. Büyük bir kısmı volkanik kökenli andezitlerden oluşmaktadır. M. Blumenthal'e göre: Eğerci Dağı, bir nap kalıntısıdır ve eski temelin üzerini kaplamıştır. Dağdan aşağılara inildikçe Eosen fliş ve Neojen'den oluşan kabartılar bulunur.

Ovanın kuzeyi pek yüksek değildir.Batıdan Köse Dağın, kuzeydoğudan Eğerci Dağının uzantıları ile 1200 metre yüksekliğe erişirler. Büyük bir kısmı tarım alanları olup; Eosen,Neojen ve alüvyon tortullarla kaplanmıştır. Ovanın güneyinde,Hersinyen kıvrımlarına katılmış ve Paleozoik bir temele sahip olan Dörttepe Dağları bulunmaktadır. Yükseklikleri 1500 metreye kadar ulaşır. Ovanın doğusunda ise, kentimizin yaslandığı , Melekgazi ve Kandilkaya tepeleri bulunur. Yükseklikleri 1200 metreyi bulur. Yapıları kalker kayalardan oluşur.

Çorum Ovası'nın bulunduğu alanda, Paleozoik,Mezozoik devirlerde birçok Transgresyonlar oluşmuştur. Burada Alp'in hareketlerinden önce oluşan Hersinien kıvrımları da kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanmaktadır. Ovanın batısındaki Köse Dağı,eski kütlesi, Alp'in hareketler sırasında aynı yönünü muhafaza ettiğinden,Çorum Ovası'nın,Kuzey Anadolu'nun Tektonik ovaları gibi doğu - batı yönlü olmasını engellemiştir. Bu suretle, Tersiyer'e kadar orojenik hareketler tamamlanmış ve epirojenik hareketler Eosen'de başlamıştır. Bu epirojenik hareketler sırasında Köse Dağı doğusunda,yeni Çorum Ovası'nda biriken,karasal ve denizel tortul depolar, plastisitelerini büyük bir oranda kaybettiklerinden, yükselmelere ayak uyduramayıp kırılmışlardır. Böylece Köse Dağı masifi önünde bulunan ilk primer çöküntü yerine depolanan tortullar yükselerek, sekonder hale geçmiş ve bu tortulaın düzeyleri bir miktar yükselmiştir. Yi-

ne tersiyer'de,Eosen'den sonra bir Andezit kütlesi olan Eğerci Dağı da yerini almış ve böylece Çorum Ovası'nın ana çizgileri belli olmuştur. Eosen sonunda burada bulunan deniz sığlaşarak tabanında jipsli serileri tortulanmıştır. Kentimiz ;gün geçtikçe büyümektedir. Bu büyüme daha çok kuzey,kuzeydoğu ve güney yönlerine doğru olmaktadır. Kentimizin tamamı alüvyonlar veya Kuaterner terasları üzerindedir. Etrafındaki çok yakın olan fay hatlarına doğru yerleşim alanları hızla yaklaşmaktadır. Üstelik, hemen Kırkdilim'den itibaren,Dünya'nın en aktif fay kırığına çok yakındır. Bilhassa kentimizde son yıllarda yapılan konutlardaki kat sayıları da 10'u bulmaktadır.

1509 yılında,kentimizde oluşan ve 40 gün süren depreme tarihçiler "Küçük Kıyamet" ismini vermişlerdir. 1501, 1543, 1559, 1578,1692,1729,1733,1734,1758,1786,1793, 1800,1824 depremlerinde çok büyük can ve mal kayıpları olmuş,bir çok Çorumlu başka illere veya ülkelere göç etmişlerdir. 1939 Erzincan Depremi ve ilimizde 1942 yılının Kasım ve Aralık aylarındaki depremler ve 1943 yılının 27 Kasım gece yarısı oluşan depremde, kuzey Anadolu fay hattının ilimizden geçen kısmında, çok büyük bir aktivite yaşanmıştır.

İlimizde yaşanan bu depremleri incelemek üzere coğrafyacılarımızdan rahmetli Prof. H. N. Pamir ile İ. H. Akyol, Kızılırmağ'ın Osmancık ile Obruk köyleri arasındaki kesimlerde ve yan kolları çevresindeki köylerde araştırmalar yapmışlardır.

Bilindiği gibi kentimizde,en son,şiddetli depremleri 1996 peş peşe 2 kez yaşadık. Bir süre bahçelerde, bağlarda,çadırlarda yaşamak zorunda kaldık. Bu depremden hemen sonra kentimize gelen sayın Prof. Mete Işıkara bilhassa,bu kadar çok fay arasında bulunan ve kuzey Anadolu fay hattının da çok yakında olan Çorum'da ,10 katlı evlerin yapılmış olmasına şaşırıp kalmıştır <!>

Halen artçı sarsıntıların devam ettiği Marmara Depremi göz önüne alınırsa, kentimiz ve ilimiz için şunları tespit edebiliriz.

1- İlimizde ve kentimizde her an yıkıcı depremler olabilir. Zaten daha evvelki zamanlarda da olmuştur.

2- Kentimizin şimdiki bulunduğu zeminin tamamen alüvyonlu olduğu için depreme dayanıklı değildir.

3- Yeni Çorum kenti,şehrin hemen kenarlarında bulunan, fayların ötesindeki Paleozoik ve Mezozoik,eski ve sağlam zeminlerde kurulmalıdır. Bu alanlar 1100 - 1200 metre yüksekliklerden itibaren,kentin doğu kısmına 5 -6 kilometre,batısına ise 12-13 kilometre uzaklıktadır.

4- Kentimizin kuzeyi, kuzeybatısı ve güneyi jeolojik yapısı yönünden,yerleşime elverişli değildir.

5- Mevcut Çorum kentini kısa zamanda, Çorum Ovası'nın dışında kurmak olanaksız olduğundan, az katlı (en fazla 3), kaliteli malzeme, iyi işçilik ve deprem hesapları yapılmış proje ve planlara göre, konut yapmak ve yapımı sırasında mutlaka kontrollerini sağlamak gerekmektedir.

6- Belediyemizin İmar Müdürlüğü kadrosunda,Mühendis ve Mimarlar yanında mutlaka, Jeolog, Jeomorfolog,Coğrafyacı,Yer Bilimci,Çevreci vb. gibi teknik bir ekip oluşturulmalı ve bu kişiler attıkları imzalardan mutlaka sorumlu tutulmalıdırlar.

" Kendi ülkesinin coğrafyasını bilmeyenler,veya coğrafi gerçekleri göz ardı edenler,bu ülkede mutlu yaşayamazlar."

Kaynaklar:

1- Çorum'un Jeolojik Vaziyeti Hakkında Muhtıra Dr. E. LAHN "Çorumlu Dergisi yıl 2 sayı, 24 sayfa 725" Çorum 1940.

2- Çorum ve Erbaa Depremleri Prof. H. N. PAMİR İ. H. AKYOL Türk Coğrafya Dergisi yıl 1 sayı 2 İstanbul 1943.3

- Bolu Civarı İle Aşağı Kızılırmak Mecrası Arasındaki Kuzey Anadolu Silsilesinin Jeolojisi M. BLUMENTHAL Ankara,1948.4-

Kızılırmak- Yeşilırmak Arasında Kalan Bölgenin Jeolojisi Hakkında Rapor. Dr. Talip YÜCEL Ankara 1953.

5- Çorum Vilayetinde Hidrojeolojik Etütler M. T.A. Derleme no:2327 Ankara 1955.

6- Çorum Ovası ve Çevresinde Jeomorfolojik Araştırmalar. Oğuz LEBLEBİCİOĞLU A.Ü.D. T.C.F.Fiziki Coğrafya Jeoloji Bölümü Mezuniyet Tezi Ankara 1961.

ADL-İ İLÂHÎ ÇERÇEVESİNDE DEPREM

Teoman ŞAHİN

Adl-i İlâhî konusu sonsuz Lütuf ve Merhamet sahibi Allah'ın kainatı,alemleri yaratırken, düzenlerken,tanzim ederken,işleyişine düzen verirken,boşluğa,manasız ve anlamsızlığa yer vermediği, zulmetmediği her iş ve oluşun anlamlı felsefesi olduğu konusunda alemler arasındaki bağ ya da geçişlere göre açıklamaya çalışan bir alandır.

İnsanoğlu;yaradılışı gereği,eğer bazı duygu ve yeteneklerini gerektiği gibi geliştirmezse aceleci,nankör ve dar görüşlere sahip olur. Bu da tüm hayatına yansıyan karar ve bakış yanlışlıklarına neden olur. Bu tür bakış ve görüşe sahip olanlar aceleci davranarak ön bakışlarını son bakış olarak değerlendirir ve hemen hükümverirler,düşünmezler,geniş bakamazlar ve yanlış yollara yönelirler. Örneklersek: Bir deprem olayında ilk bakışta yıkılmış evler, hayatlarını kaybetmiş insanlar, yaralananlar, gözyaşları, maddi ve manevi kayıplar görülür. İlk bakışa göre bütün bunlar kötüdür ve kötü etkileri ve sonuçları mutlaktır. Bu hüküm elbette ilk bakış olarak doğrudur ancak kısmen doğrudur,ilk bakışa göre doğrudur. Geniş bakışa göre ;adli ilâhî bakışına göre ise eksik bakıştır,aceleci hükümdür. Çünkü; ilk bakışta kötü gibi gözüken bir olayın arkasında yada akabinde geniş bakışa göre,adli ilâhî bakışına göre birçok faydalar,güzellikler ve hayırlar gizlidir.

Yaşadığımız son deprem olayını yorumlayanlar ilk ve dar bakışla olayın ilâhî bir ceza olduğunu söyleyerek neden ve kimlere ceza olabileceği hakkında fikir yürütürler. Kimisinde nesnel bakışla olayın normal bir doğal afet olayı olduğunu ve nesnel tedbirlerle önünün alınabileceği yolunda sonuçlar çıkarırlar. Oysa ; olay üzerinde genel anlamda yıllarca düşünmemizi gerektiren bir niteliğe sahiptir. Hemen söyleyelim ki ;son yaşadığımız deprem "mutlak" anlamda ilâhî bir ceza değil, " nispî " anlamda bir cezaydı. Eğer mutlak anlamda ilâhî bir ceza olsaydı,deprem bölgelerinde sadece kötüler zarar görür,iyiler yani Allah'a, Kitaplarına, Peygamberlerine inanıp takva sahibi olmaya çalışan insanlar zarar görmezlerdi. Bizler mutlak anlamda ilâhî cezaların nasıl olduğunu,Nuh ve Lut Peygamberlerin zamanından hatta ; Ad ve Semud kavimleri olaylarından hatırlıyoruz.

Yaşadığımız olaylara baktığımızda nispî anlam daha belirgin olarak karşımıza çıkıyor. Çok küçük yaştaki çocuklar hayatlarını kaybetmişler, zarar görmüşler,Kıble Ehli insanlar,takva sahibi olmaya çalışan insanlar da birçok şeylerini kaybetmişlerdir. Dahası bazı kötü negatif tavırlı insanlar zarar geldiği de gözlemlenmiştir. O halde bu olay nispi anlamda bir cezadır. Yani uyarı niteliği,ders verme niteliği hakimdir ve arka planda geniş bakışa göre olayda Merhamet ve Rahmet gizlidir.

Tahlile girmeden bazı ön noktaları hatırlamak gerekiyor. Bizler biliyor ve inanıyoruz ki: "Allah'ın izni olmadan yaprak bile düşmez" Her iş Onun izniyle ve rızasıyla olur. Sebep-sonuç ilişkisinin ardında mutlaka Allah'ın iradesi son sözü söyler, kararı yada izini verir. Hz. Ali'nin tanımlamasıyla :" Allah eşyanın içerisindedir,içine karışmaksızın..." O mutlaka anlamda hakimdir. Bu anlamda deprem Allah'ın izni dışında olmuş bir hadise değildir. Allah bu depremin olmasına ve sonuçlarının doğmasına razı olmuştur. Onun rızası dışında olduğunun düşünülmesi İslâmi Tevhidi anlayışa,nitelemeye aykırı yorum olur. Bu olayın olmasına yada bu anlamda sonuçlarının olmasına Allah izin vermeyebilirdi de ancak; izin verdiğine göre bizler bu olay hakkında düşünmek zorundayız. Zira bizler biliyoruz ve inanıyoruz ki:"Allah insanlara zulmetmez,fakat insanlar kendi nefislerine zulmederler","Allah zerre kadar dahi zulmetmez"," Kim iyi iş yaparsa kendisine yapmıştır,Rabb'in kullarına zulmedecek değildir."

Yani;Allah'ın izni olmadan hiçbir iş gerçekleşemez ve Allah her türlü zulümden yada kötülükten uzaktır. O halde,depremin arkasındaki felsefe neler olabilir ?Allah depreme izin vermiş ancak bu zulümde değilse nedir ? Hangi boyutlarda bu olayı değerlendirmek gerekir.

Bizim tahlilimiz elbette kesinliği olan tezler değil sadece aklımıza gelen, kalbimize doğan ihtimallerdir. Ya da sesli düşüncelerdir. Ya da sesli düşüncelerdir. Yanılıyor olabiliriz ancak yanılgımız bu olayı düşünüp ders almamıza engel olmalıdır. Her türlü yanılgı ve günahımıza karşılık hayata sıkıca bağlanıp,hayatın her alanını yorumlayıp, dersler alıp kendinizi, bakışınızı olgunlaştırmaya çalışmak durumdayız. Öncelikle son deprem olayının nispî anlamda cezai yönüne yada ibret ve uyarı içeren yönlerine bakıyoruz.

Büyüklenmek, ululanmak, kibirlenmek insanoğlu için kötü olgular yada ruhsal hastalıklardır. Bu anlamda mallarıyla,evlatlarıyla,siyasal egemenliklerine dayalı güçleriyle,güzellikleri ya da fiziksel güçleriyle,güzellikleriyle yada fiziksel güçleriyle övünenler, kibirlenenler, ululananlar çok kısa bir anda övündükleri,ululandıkları şeylerin gerçek olmadıklarını görmüşlerdir.

Başka bir bakışla da ellerinde maddi güçleri olmamasına rağmen yoksulları,yetimleri gözetmeyen,mazlumların yanında yer almayan maddi güçlerini biriktirip, çoğaltmaktan başka bir düşünceleri olmayanlar boş olduğunu anlamışlardır. Yada kötüler,zalimler,her türlü insani anlayışından yoksun olanlar için karşılık günü bu şekilde gelmiştir.

"Halka ihanet yasası" dediğim,Sosyal Güvenlik Yasasını çılgınlar gibi savunarak halktan yana değil,egemenlerden yana olduğunu kanıtlayan bir Bakanı seçen ve Meclise gönderen seçil bölgesine, orada yaşayan insanlara bir mesaj olabilir mi ? Yani İlâhî güç güç,egemen güç bu tür "Halktan Kopmuş,yabancılaşmış insanları halk adına yetkilendirmeyin" mesajı vermiş olabilir mi ? Zira bu konuda sağlıklı seçimleri yapamadığımız için başımıza pek çok bela,musibet ve zararlar sürekli gelmektedir. Bu anlamda tüm Anadolu insanına "Siz kendi nefislerini değiştirmedikçe biz de sizi değiştirmeyiz " türünden ilâhî mesaj verilmiş olabilir mi ?

Yine depremde devlet denilen organizma tüm unsurlarıyla sınıfta kaldığına göre,sistemin tüm unsurlarıyla birlikte sorgulanma sürecine yönelik mesajlar da olabilir mi ? Zira egemen güçlerin köleliğini, kulluğunu yapan odaklar ve temsilcileri hariç sistemin tüm unsurlarının ne kadar çürümüş ve kokuşmuş olduğunu en cahil insanlar bile gördü ve hatta bir kısmı bizzat yaşadı. Acaba bu depremde " Sisteminizi ve yönetenlerinizi sorgulayın" ve " İnsana yakışır biçimde değiştirin yoksa perişanlıklar ve rezillikler asla bitmeyecek" mesajı verilmiş olabilir mi ?

Depremdeki kayıpların artmasına sebep olan negatif durumların doğmasına neden olanlar belki de deprem sonrasında halk yada mevcut yasalarca ceza göreceklerdir. Bu itibar kaybetme, güven yada makam kaybetme şeklinde olabileceği gibi,cezaevine düşme,mahkum olma şeklinde de olabilir.

Nispî ceza yönünden uyarı sadece deprem bölgesine olmamıştır. Zira Anadolu'nun her bir yanı bu depremden zarar görmüştür. Kimisi yakınlarını kaybetmiş,kimisi de depremin getirdiği olumsuz ekonomik gelişmelerden ve atmosferinden etkilenmiştir.

Yine bakışımızı başka bir yöne kaydırırsak bu olaydaki hayırları,Rahmetleri yada güzelliklerin neler olabileceğini düşünelim. Çünkü "Allah'ın izin verdiği her şeyde hayır" mutlaka vardır. Bu tevhidi tanımlamanın da zorunlu bir sonucudur

Dikkat edilirse ülke çapında yardımlaşma, dayanışma çabaları artmış bölge üzerinde yoğunlaşmıştır. Yanı;ülke insanı hiç olmadığı oranda kenetlenmiştir. Birlik ve beraberlik duyguları gelişmiştir. Sadece ülkemiz için değil tüm dünya ülkelerinin dikkati bu yöne yoğunlaşmıştır. Bu noktada ülkelerarası siyasi sorun ya da meseleler arka planda kalmış,barış ve yumuşama havası gelmiştir. Yanı ilk bakışta kötü gözüken olay insanlar ve devletler arasındaki yardımlaşma hisleri zenginleşmiştir. Çok iyi biliyoruz ki; birçok insanın deprem manzaraları karşısında kalbi yumuşamış, gözleri yaşarmıştır. Ağlayanların çokluğu da dikkat çekicidir. Olay o derece dehşetlidir ki;en katı kalpler dahi hüzünlenmiş,yumuşamıştır. Zaten insan olma bilincinin temelinde de merhamet duygusu yatmaktadır. Buanlamda deprem merhamet, paylaşma ve yardımlaşma süreciyle birlikte insan olma sürecine olumlu katkıda bulunmuştur. İnsanlık,insanlığını hatırlamış,insan olma sürecimiz güzelleşmiştir.

Yine ;deprem ve etkileri ülkemizdeki fesadi yapının bir süre gecikmesine sebep olmuştur. Birçok zalim bu nedenle zalimlik yapmamış,girdiği şok etkisiyle kötü tavır ve davranışlar bir sürede olsa dizginlenmiştir. Yani deprem kötülükleri ve fesatları bir sürede olsa önlemiştir. Eğer ciddi bir gözlem yapılırsa hırsızlık, cinayet, sarhoşluk gibi bazı negatif unsurların toplumsal süreçte bu aşamada azaldığı görülecektir.

Yine evleri yıkılanlar açısından sosyal dayanışma ve yardımlaşma sürecinde daha güzel, daha sağlam evler yapılacağı muhakkaktır. Bu anlamda deprem bölgesi dışındaki insanlarda daha sağlıklı binalar yapmaya özen gösterecek,böylece ileride muhtemel benzer olaylarda zarar gören insan sayısı azalacaktır. Deprem bu dersi mesajı vermişse,verecekse bu anlamda faydalı olarak, güzel olarak değerlendirilebilir.

Depremde hayatını kaybeden iyi insanlar için bu olay belki de Allah katında rahmet vesilesi olacak, günahları bu nedenle bağışlanacaktır. Kötü insanlar için belki de bu olay Allah'ın gazabını hafifletici etki yapmış olacaktır. Belki depremde hayatını kaybeder bazı küçük çocuklar ileride başlarına gelebilecek negatif durumlardan kurtarılmış olabilirler, yada onların sebebiyet verebileceği negatif durumlardan toplum korunmuş olabilir. Bu acılara sabreden geride kalan insanlar içinse de sabırları Allah katında karşılıklarını bulabilir. Bu dayanışma ve yardımlaşmalara Allah çok iyi karşılıklar koymuş olabilir,böylece iyilik yapma konusunda zorlanan bizler için bu olay iyiliklere vesile olabilir. Hatta ; bu yardımlaşmalar bazı insanlar için kalıcı etki yapıp kalan ömürlerinde de devam edecek mahşerleri de olumlu olarak etkilenebilir. Hatta kendisini dünyanın merkezi zanneden, kibirli,ululanan,yetimi,yoksulu gözetmeyen sürekli mal biriktiren zenginler bu olaylardan ders alarak huylarını olumlu bir şekilde değerlendirilebilir,kazançlı çıkabilir. Belki makam sahibi olduğunu zannedenler gerçek makam sahibini tanıyacak ve ilahi gerçek azaptan kurtulacaklardır. Kalan insanlar hayat ve ölüm sınırlarının birkaç saniye olduğunu görerek birbirlerine insani anlamda daha da yakınlaşacaklardır. Hata;birçoğumuz kulluk görevini ihmal ettiğimizi görecek ve kendimize bu noktada daha çeki,düzen vereceğiz.

En önemli noktalardan birisi de içinde yaşadığımız siyasal sistemin sürecinde çürük sistemin ve çürük insanların tasfiyesi fikri olumlu yönde gelişecek ve insanlar kendilerine layık daha in-

sani düzenler, sistemler aramaya girişecekler ve belki de bulacaklar ve bir dahaki doğal felaketler ya hiç olmayacak yada hayatımıza başka olumlu anlamlar ve boyutlar katabilecektir. Çünkü; hepimiz çok iyi biliyoruz ki;bizi yöneten insanlar içimizden çıkan ancak ya yanlış seçimimiz ya da halkına sonradan yabancılaşan,halktan kopmuş insanlardır. Bu anlamda bizler asıl suçlunun kendimiz olduğunun farkına varıp,kendimizi düzelterek çevremizin de düzelmesine bu sayede katkıda bulunacağız. Belki de ; depremin en olumlu katkısı bu olacak.

Ancak eğer ; ibret yada mesajı alamıyorsak, mezar soyguncuları gibi,halen böbürlenmelerine devam eden,devletin ve milletin ne kadar büyük olduğunu söyleyip duran tipler gibi burnundan kıl aldırmayan siyasetçiler gibi,hırsızlık için deprem bölgelerine gidenler gibi yada, hiçbir şey olmamış gibi deprem bölgelerine gidenler gibi,yada hiçbir şey olmamış gibi negatif tavırlarına devam eden insanlar gibi,fırsattan istifade halka yabancı ve zarar verici yasaları meclisten çıkaranlar gibi egemenliğe ve güce güvenenler gibi bunların gerçek güç olmadığını anlayamayanlar gibi yani, kısaca mesajı anlamazsak halen övgüler düzenler gibi korkarım ki;bu tür olayların felaket tecelli si artarak devam edecek ve hepimiz zarar göreceğiz,bundan çünkü hepimiz sorumluyuz bu düzenden.

Ölen şahıslar için ve kalanlar için ayrı ayrı değerlendirmesi gereken bu olayı iyi düşünmek gerekiyor. Zira inancımıza göre ölüm son olmayıp yeni bir alemde,yeni bir yaşama başlangıçtır. Depremde hayatını kaybeden küçük yada büyük küçük yada büyük olsun ölümden sonraki ilk aşama yada alem olan "Berzah" aleminde belki de nimetler içinde yaşıyorlardır,kesin olan herkes yaptığının karşılığını önünde bulmuş yada bulunacaktır. Allah merhametlerinin en merhametlisidir. Sonsuz lütuf sahibidir. Aslında tüm insanları bu olayda tek tek ele alıp kiminin ne masj alması gerektiğide düşünülmelidir, bu anlamda herkes kendi öz eleştirmesini yapmalıdır. Ancak bizim dış bakışla daha fazla sözler söylememizde zordur,tehlikelidir. Son sözü ilim şehrinin kapısı Hz. Ali'nin olsun. Hz. Ali kader konusunda "Nehcül Belaga"da şunları söylüyor: " Kapkaranlık bir yoldur,gitmeyin. O yol pek derin bir denizdir dalmayın o denize. Allah'ın sırrıdır uğraşmayın onunla..."

ÇORUMLU 2000 KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ABONE FORMU

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım :.....
Adresim :.....
Şehir :.....

FATURA BİLGİLERİM:
Vergi Dairesi No :.....
Vergi Dairesi Yeri :.....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 1260013 numaralı Posta Çeki hesabına ..... TL. Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir. Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimi ve faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

Adım Soyadım

KAŞE:

OSMANLI HİLAL-İ AHMER CEMİYETİ<*>

Mustafa SERİN

1963 yılında Çorum'un Çıkrık Köyünde doğdu. İlk,orta ve lise öğrenimini Çorum'da yaptı. Çorum Lisesinden 1980 yılında mezun oldu. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kelâm ve İslâm Felsefesi bölümünü bitirdi. Aydın ili Yenipazar İlçesinde bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra 1987 yılında Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı na Uzman Yardımcısı olarak girdi. Halen aynı kurumda görev yapmaktadır.

"Savaşta ve barışta KARAGÜN DOSTU olarak bildiğimiz ve kuruluşundan bu güne kadar her türlü felaketlerde yardımımıza koŞan, yardımlarıyla felaket zadelerin acıları sarmaya çalışan kuruluşlarımızdan biri de KIZILAY dır. 17 Ağustos 1999 Adapazarı ve gölcük,12 Kasım 1999 Düzce ve Kaynaşlı'da meydana gelen ve büyük can ve mal kayıplarına yol açan deprem felaketinden sonra Kızılay'ın önemi giderek artmış ve gerek ülkemizde,gerekse diğer ülkelerde savaşta ve barışta meydana gelen her türlü felakette yardıma koşmuştur.

Kızılay'ın kuruluşu, amaçları ve faaliyetleri ile ilgili olarak Osmanlı Devleti zamanında yapılan çalışmalar hakkında Osman Nuri Ergin tarafından hazırlanan ve Mecelle-i Umur-u Belediyye' de yayınlanan bölümü,sadeleştirerek okuyucularımıza takdim ediyoruz

Mustafa Serin"

Bugün bütün medeni devletlerde tesis olunmuş ve fevkalade büyük bir önem ve gelişme kaydetmiş olan Salib-i Ahmer (Kızılhaç) cemiyetleri,nispeten addolunabilecek uluslar- arası birer yardım teşkilatı olduğu gibi Osmanlı Hilâl Ahmer (Kızılay) Cemiyeti de bundan sonra kurulmuştur.

Bu fikri ilk ortaya atanlar,Doktor Belaçyano, Mösyö Hendi Arolt,Mösyö Henri Durant gibi büyük insaniyetperverlerdir. Bunlar uzun süren neşriyatları,kamuoyunda bu fikre bir yakınlaşma sağlamış sonunda Cenevre'deki "Menfaat-i Umumiyye Cemiyeti" başkanı Mösyö Gustav Moni,bu fikre hizmet edecek ina-niyetperverleri bir toplantıya davet etmiş ve u-zun görüşmeler sonucunda üç esas kabul e-dilmiştir. Bunlar:

1- Savaşlarda yaralıların ve onları tedavi eden sağlık görevlilerinin tarafsız olarak kabul edilmesi,

2- Sağlık görevlilerini, diğer görevliler-den ayıracak ve tarafsızlığını temin edecek bir ayırıcı işaretin kabul edilmesi,

3- Bu işaretin bayrak ve ya flama olarak kullanılması ve bayrağın çekileceği mahallin tarafsız mahal olarak tanınması.

Bu toplantı ve konuşmalar, gayri resmi idi. Daha sonraları İsviçre Hükümeti'nin davetine binaen 1864'te Cenevre'de bir konferans toplanarak uzun görüşmeler sonucunda,konferansa katılanlar Cenevre Sözleşmesi'nin imzalanması için bir sene süre tanındı.Bu süre içinde diğer birçok devlet daha sözleşmeyi imzalayarak, sözleşmede belirtilen şartları yerine getirmeyi kabul ettiler. Cenevre Sözleşmesi'nin uygulamaya konulmasıyla,sa- vaşlarda yaralıların acılarının hafifletilmesi ve savaşın yol açtığı felaketlerin azaltılması ko-nusunda Salib-i Ahmer Cemiyetleri büyük ya-rarlılıklar gösterdiler ve böylece dünyanın her yerinde bu cemiyetlerin ne derece önemli ol-duğu herkes tarafından görüldü. Devletler,bu tür cemiyetler için özel gelirler (fonlar) oluşturulmasına müsaade ettiler.

Her ülke Salib-i Ahmer Cemiyeti oluşturmak ve oluşturulan bu cemiyeti her yönden güçlü kılmak için sürekli olarak çaba harcadı-ğı sırada bu önemli cemiyetler arasındaki iliş-kilerin artırılması,genel olarak Salib-i Ahmer' lere ait ve Cenevre sözleşmesinin teferruatı-nın araştırılması ve tartışılması için uluslar a-rası kongreler ve konferanslar düzenlemeye devam ederek,bunların her beş senede bir Avrupa'nın meşhur bir şehrinde toplanması usul olarak kabul edildi.

Kongrede, Salib-i Ahmer cemiyetlerinin gelişip yükselmesi için büyük çabalar sarf ederken yardımseverler,doktorlar,meşhur profesörler ve bazı hükümetler adına resmi sıfatı haiz memurlar katılıyor,önemli görüşmeler cereyan ediyor, Salib-i Ahmer'lerin görev alanlarını genişletmek ve kolaylaştırmak için tartışmalar yapılıyordu.

<*> Mecelle-i Umur-ı Belediyye,Osman Nuri Ergin,ciltVI,s.3552 İstanbul Büyükşehir Belediyesi yay. No:21.1995-İstanbul

Sonunda sadece resmi bir mahiyeti haiz olmak üzere 1899 tarihinde Lahey Sulh Konferansında, Salib-i Ahmer konusu gündeme gelerek Cenevre Sözleşmesinin Deniz savaşlarına da tatbikini temin edecek kurallarını n tesis edilmesi düşünülmüştür. Bu esas üzerine akdolunan 18 Teşrinievvel 1907 tarihli anlaşma,bütün büyük-küçük medeni devletler tarafından imzalanmıştır. Böylece medeni devletlerde Salib-i Ahmer Cemiyetlerinden diğer hükümetlerinde haberdar olması için durumu Uluslar Arası Cenevre Salib-i Ahmer Cemiyeti Genel Merkezine bildirilmiştir.Şimdiye kadar Cenevre Genel Merkezine, teşkilatını haber verip kaydettiren hükümetlerin sayısı 39'a yükselmiştir. <1>

Avrupa ile olan diğer birçok siyasi ve idari münasebetlerde olduğu gibi,bu teşkilatın kuruluşunda da Osmanlı Hükümeti başlangıçta büyük gaflet göstermiştir. Ancak 22 Ağustos 1864 tarihli anlaşma,Osmanlı Hükümetine de tebliğ edilmiştir. Bâb-ı Ali, işe önce önem vermemiş ise de ,o zaman faydasız görülen bu kuruluştan,bir zararın da gelmeyeceği düşünülerek 5 Temmuz 1865'te anlaşmayı imzalamıştır. Bununla beraber ordularımızda kullanılması caiz olmayan "Salib-i Ahmer"(Kızıl Haç) işareti yerine Osmanlılara mahsus diğer bir işaretin kabul edilmesi için girişimlerde bulunulmadığı gibi bu konulardaki gelişmelerde takip edilemedi. Bu ihmal ve gafletin acısı, 1291 (1875) Sırbistan ve Karadağ Savaşları ile 1293 (1877) Rus Harbinde anlaşıldı. Mem-leketimizde Hilal-i Ahmerin kurulması için te-şebbüs, aslen Alman olan Doktor Abdullah Bey adında bir yardımsever tarafından vuku bulmuş,bu zatla beraber Mekteb-i Tıbbiye Nazırı Marko Paşa ve özellikle Kırımlı Aziz Bey gibi bazı ileri görüşlü ve ciddi yardımsever ki-şilerin girişimleri sonucunda,savaşlarda yaralı askerlere yardım etmek amacıyla kurulacak cemiyete atmış altı üye kaydedilmiştir. Cemiyet; 1285 (1869)'te bir nizamname hazırlayarak,incelenmek ve tasdik edilmek üzere hükümete takdim edilmiş ise de Bab-ı Seraskeri (Genelkurmay Başkanlığı) bu teşebbüse "sivillerin askeri işlere müdahalesi" anlamını vererek karşı gelmiş ve birinci teşebbüs böylece akamete uğramıştır. Osmanlı Hükümeti,Cenevre Sözleşmesini imzalamayı ve hükümlerine uymayı kabul etmiş olduğu halde hükümet üyeleri ve ordu komutanları, anlaşmanın bahşeylediği hukuk ve büyük menfaatlerden istifade etme yolunu düşünememişlerdir.

1293 (1877) Rus Harbinde, düşmanlarımız bütün Avrupa yardım teşkilatlarının yardımlarına mahzar oldukları halde bizim bu yardımlardan faydalanmamız bir hiç kabilinden idi. Bu durum,Cenevre'de bulunan Salib-i Ahmer Cemiyeti Genel Merkezi Başkanı meşhur yardım sever Gustav Moni'nin dikkatini çekmiş ve Osmanlı Hükemeti nezdinde gerekli girişimlerde bulunmuştur. Bu girişimlere, zamanın Sadrazamı Rüştü Paşa gereken önemi vererek her türlü kolaylığı göstermiştir.

O sırada "Mecruhin ve Zuafâ-yı Askeriyye'yi İmdâd ve Muâvenet Cemiyeti" adıyla kurulan cemiyete birçok üye kaydolmuştur. 1292 (1876) senesi Temmuz ayının 31. Günü Mekteb-i Tıbbiye de toplanan cemiyet, Mekteb-i Tıbbiyye Nazırı Marko Paşanın başkanlığında ilk toplantısını yapmıştır. Cemiyet, Cenevre Anlaşmasının Osmanlı memleketlerinde ne şekilde uygulanacağını,"Salib-i Ahmer" yerine ordularımızın nasıl bir işaretin kullanılmasının daha uygun olacağı araştırılarak, cemiyet için bir nizamname hazırlanarak,derhal yardım toplamaya başlayacak ve cemiyeti sürekli olarak idare edebilmek için bir idare heyeti oluşturulacaktı.

Harbiye Nezareti,orduda "Salib-i Ahmer" (Kızıl Haç) işaretinin kullanılmasının büyük sakıncalar yaratacağını bildirdiğinden, bunu yerine "Hilal-i Ahmer" (Kızıl Ay) işaretinin kullanılmasının daha uygun olacağını kabul etmiş ve bu işaretin tanınması için hükümetçe Cenevre'deki Salib-i Ahmer Cemiyeti Genel Merkezi aracılığıyla bütün devletlere gerekli müracaatta bulunmuştur. Devletlerin çoğunluğu ve özellikle o zamanlar savaşmakta olduğumuz Rusya, Salib-i Ahmere riayet şartıyla, Hilal-i Ahmer işaretini kullanılmasını kabul etmiş ve cemiyetin kurulmasına hiçbir mahsur kalmamıştır. Böylece cemiyet kuruluş çalışmalarını tamamlamış ve Hilal-i Ahmer Cemiyetinin bütün kurucuları 2 Nisan 1293 (1877) tarihinde toplanarak idare heyetini seçmişlerdir.

<1> 1332 (1916) senesi itibarıyla

O sırada çıkan bir irade-i seniyye üzerine cemiyetin adı "Osmanlı Hilal-i Ahmer Cemiyeti" ne çevrilmiş ve padişahın himayesine alınarak ilk toplantısını Beşiktaş Sarayında Paşa Dairesinde yapmıştır.

Cemiyet, Rus Harbinde memleket ve millete büyük hizmetler yapmış ise de,harpten sonra büsbütün terkedilerek ancak 1313 (1879) senesi Yunan Savaşı esnasında biraz canlanabilmiş ve bu harbin bitmesinden sonra yine unutulmuştur. Bir ara cemiyet, faaliyetlerini sürdürmek istemişse de cemiyetin adından fevkalade tedirgin olan padişeh,"Bu konuda kendisinin yetkili olduğundan" bahisle, "Şimdilik bu işin durdurularak tehir edilmesi"ni 2 Eylül 1318 (1902) tarihli bir irade-i seniyye ile Sedaret'e tebliğ ittirmiştir.

İkinci Abdülhamid'in saltanat yıllarının sonlarına doğru Hilal-i Ahmer adına gösterilen en büyük hizmet ve faaliyet,1323 (1908) tarihinde Londra'da toplanan Sekizinci Salib-i Ahmer Konferansına Muallim Besim Ömer Paşanın temsilcisi olarak tayin edilerek gön-derilmesi olmuştur. Ancak Lahey Konferansın da Osmanlı Hükümeti temsilcileri tarafından yapılan başvuru üzerine,Hilal-i Ahmerin bütün medeni devletlerce tarafsız bir resmi işaret o-larak tanınmasından başka bir iş yapılama-mıştır. Hatta Besim Ömer Paşanın Londra Konferansına görevli olarak gönderilmesi iradesi,o zamanın Hariciye Nazırı Sadr-ı Esbak Tevfik Paşanın büyük engellemeleri üzerine çok geç çıkmış ve Besim Ömer Paşa Londra'ya ancak konferansın kapanacağı gün ulaşabilmiş, hemen konferansa katılarak o günkü görüşmeleri Hilal-i Ahmer ile iştigale hasrettirmiş ve "Hilal-i Ahmer" işaretinin bütün İslâm memleketleri için bir resmi işaret olarak kabul edilmesini başarmıştır.

10 Temmuz 1323 (1908) tarihinde Meşrutiyetin ilan edilmesini takiben memleketin ileri gelenleri,memleketin medeni ihtiyaçlarını düşünmeye başladıkları sırada Hilal-i Ahmer Cemiyeti de dikkati çekmekte gecikmedi. Başta eski cemiyet kurucularından Faik Paşanı bulunduğu birtakım yardımseverler, çeşitli girişimlerde bulunmaya başladı. Bir buçuk sene kadar süren bu girişimler ve yapılan çalışmalar,memlekette müsait bir zemin hazırlamaktan başka bir işe yaramadı. Nihayet 1327 (1911) senesi Nisan ayının yedinci günü Sadr-ı Esbak Hakkı Paşanın başkanlığında toplanan bir heyetin, cemiyetin yeniden kurulduğunu ilan ederek gerekli görevlendirmeleri yapması üzerine,padişahta istemiyerek de olsa cemiyeti himayesi altına alarak fahri başkanlık görevini üstlenmiştir.

Yine o sıra Hilal-i Ahmer Cemiyetinin bir de kadınlar kısmı oluşturularak cemiyetin çalışmalarına Osmanlı kadınlarının da katılarak yardımcı olmaları sağlanmıştır.

Osmanlı Hilal-i Ahmer Cemiyeti,böylece yeniden ihya edildikten sonra,kısa bir sü- re içerisinde bütün tahminlerin üzerinde üstün başarılar sağlamıştır. Cemiyet 1327 (1911) senesinde çıkan kolerada,1327 (1911 Aksaray Yangınında ve Trabulusgarp Savaşında varlı-ğını göstererek çeşitli hizmetlerde bulunmuş, 1328 - 1329 (1912 - 1913) Balkan Savaşında ise açtığı hastaneler ve çok sayıdaki sağlık tesisleri ile kıymeti taktir edilemeyecek dere-cede büyük hizmetler yapmıştır.

Balkan Savaşı sırasında Osmanlı memleketlerinin her tarafında Hilal-i Ahmere binlerce lira yardım temin edilmiş olduğu gibi Hindistan ve Mısır gibi İslâm ülkelerindeki din kardeşlerimiz de topladıkları binlerce lira değerinde yardımları ve oluşturdukları çeşitli sağlık ekiplerini yardım amacıyla göndermişlerdir.

Şu satırların yazıldığı sıralarda (1915) Osmanlı Hükümeti dört ayrı yerde üç büyük ülke ile savaşta bulunduğundan,Hilal-i Ahmer Cemiyeti, savaşın cereyan ettiği yerlerde gerekli tesisleri hazırlayarak saltanat ve hilafet merkezinin anahtarı konumundaki Çanakkale'de içinde bulunduğumuz asrın modern harp silahlarına karşı göğüslerini siper ederek milletin namusunu ve hükümetin şahsiyetini korumak için çarpışan fedakar vatan evlatla-rından yaralananların tedavisi için de İstan-bul'da çok sayıda hastaneler açmış ve geç-mişle kıyas kabul edilemeyecek ölçüde büyük hizmetleri yerine getirmiştir.

YAŞAMDAN ANILAR

ÇORUM'DAN BİR HATIRAM

Ekrem SOLAK

1936 senesi. Babam vefat etti. Köyden Çorum'a göçmek bize kaldı. Çorum'a taşındığımızda 13 -14 yaşlarında idim.

O yıllarda Çorum kahvehanelerinde 2 türlü çay satılırdı. Birincisi "dem" ikincisi "çay" dı.

1936'lı yıllar yokluklar ve yoksulluk yıllarıydı. Herkes kahvehaneye gidemezdi. Bu günkü gibi herkes de para bulunmazdı. Kahvehanede içilen "Dem" yanında şekeri olmayan çaydı. Bir bardak çayın o zamanlar fiyatı 1 kuruş yani 40 para idi. Dem isteyenler ceplerinde küçük bir torba taşırlar ve bu torbada 8-10 şekerleri yanlarında bulundururlardı. Yanında şekeri olan çayın bardağı ise 1,5 kuruş yani 60 para idi. Kahvehanelerde devamlı müşterilerin yerleri belli idi. Dem içildiğinde tabii (çayı getiren) bardağı alır sonra ucunda tebeşir olan iki metrelik çıta ile çay içen kişinin tavanına kaç çay içti ise onu işaretlerdi. Kahvehanelerin müşterileri devamlı o kahvehaneye gelir ve herkesin yerleri devamlı aynı yerler olduğu için bütün müşteriler yani müdavimler aynı yerlere oturlardı. O zamanlar peşin para ile çay içen birkaç ağadan başka Çorum'da kimse yoktu.

Bir gün kahvede otururken bir zat geldi. Kahvehanede oturan ağalar hariç hepsi ayağa kalktılar. Ben merak ettim acaba su zat kim diye merak ettim yanımdakine sordum.İsmi şu. Çorum'da dülgerlik yapar. Çorum'da birkaç caminin yıkılmasına karar verildiği zaman ihale açıldı. Çorum'da bu adamdan başka kimse ihaleye katılmadı. İhaleyi ucuz olarak aldı camileri yıktı,enkazı ile de durumunu düzeltti, herkese çay ısmarlayacak duruma geldi. Onun için ağaların haricindekiler ona hürmeten ayağa kalktılar dedi. Bu zatı böylece tanımış oldum.

Aradan on beş yıl kadar geçti. Çorum merkezde Orman Muhafaza Memuru olmuştum.

Bir namaz vakti Ulu Caminin batı kapısından camiye girerken merdiven başında camileri yıkan zatın yanında 8-9 yaşlarında bir kız çocuğu ile oturup mendil açmış olduğunu gördüm.

Ben bir şey vermeden yanından geçerken seslendi. Ekrem Efendi ! Bana acımazsan şu çocuğa acı dedi. Bir sadaka vererek camiye girdim.

Burada demek istediğim şey:

" ***Camilerden maddi olarak istifade edenlerin,cami önlerinde dilendiğini gördüm.***"

Hepimizi ilimizde yaşadığı,gördüğü, duyduğu hatıraları vardır. Bu hatıralarımız bizimle beraber bu dünyayı terk edecektir.

Sizde hatıralarınızı yazın.Sizden sonra gelecek kuşaklara bir ibret levhası olarak kalsın.

Mahmut Selim GÜRSEL

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

11. Sayıdan Devam

Anadolu birliğini sağlamak için II. Kılıç aslan tarafından 1178 tarihinde Danişmend Beyliği ortadan kaldırılmıştır. Selçuklu idaresine giren bu topraklar Danişmendiye vilayetini oluşturmuş, şehirlerin ve kalelerin idaresi Danişmend soyundan gelen beylerce Melik unvanıyla yönetilmiştir. <1>

1240 tarihinde meydana gelen Baba İshak olayları ile uğraşan Selçuklular güç olarak zayıflamışlar,devlet idaresi ve ekonomisi çökme durumuna gelmişti. <2>

MOĞOL İSTİLASINDA ÇORUM

İç karışıklar nedeniyle zayıflayan Selçuklular 1245 tarihinde Alaeddin Keyhüsrev komutasındaki Selçuklu ordusu Moğollara yenilerek, Moğolların Anadolu'yu işgal etmişlerdir. Selçuklu Devleti süresince Danişmendi vilayeti olarak yönetilen Çorum yöresi,Kayseri, Niğde,Aksaray,Akşehir,Sivrihisar,Çankırı, Çorum ve Amasya'yı içerisine alan bir Moğol genel Valiliği biçiminde yönetilmiş ve adı Rum Vilayeti olarak değiştirilmiştir.<3>

İLHANLILAR DÖNEMİ

Selçukluların yıkılışından sonra,Orta ve Doğu Anadolu İlhanlıların egemenliğine geçti. İlhanlı Hükümdarı Ebu Said'in Vezirlerinden birisi de Çobanoğlu idi. Bu dönemde Anadolu İlhanlıların bir vilayeti ad olunarak İlhanlı valilerince idare ediliyordu. 1335 tarihinde İlhanlı Hükümdarı tahtına varis bırakmadan ölünce,Cengiz Han sülalesinde taht kavgaları başladı. Büyük Şeyh Hasan Beyde bu kavgaların neticesinde Anadolu'da tek başına kalmıştı. İlhanlı Veziri Çobanoğlu'nun oğlu Küçük Şeyh Hasanda İlhanlı İmparatorluğunun boşluğundan faydalanarak Anadolu'ya yürüdü. 1337 tarihinde Büyük Şeyh Hasan Bey ile Küçük Şeyh Hasan Bey savaştılar.Bu savaşta Büyük Şeyh Hasan Bey yenildi. Bu yenilgi üzerine Büyük Şeyh Hasan Bey,Anadolu'nun ve kendi vaziyetinin iyi olmadığını görerek, Memluk İmparatorluğu'na bağlandı. Küçük Şeyh Hasan Bey Memluk İmparatorluğunun desteklediği Anadolu'dan ayrılarak Azerbaycan tarafına geçti.<1>

ERTANA BEYLİĞİ DÖNEMİ

Selçukluların yıkılışından sonra Orta ve Doğu Anadolu İlhanlıların eline geçti. İlhanlı Hükümdarı Ebu Said'in vezirlerinden birisi de Çobanoğlu idi. Bu dönemde Anadolu İlhanlıların bir vilayeti addolunarak İlhanlı Valilerince idare ediliyordu. Bu valilerin en kudretlisi Çobanoğlu'nun oğlu Demirtaştı. Demirtaş'ın kumandanlarının birisi de Ertana Beydi.

Vezir Çobanoğlu'nun 1325 tarihinde katledildi. Babasının katlinden sonra .kendisinin de katledileceğini düşünen Demirtaş, Mısır'a kaçtı. Kaçmakla ölümden kurtulamadı 1327 tarihinde Mısır'da öldürüldü. Demirtaş'ın kaçmasından sonra Anadolu'nun idaresi komutan Ertana Bey tarafından yürütüldü. İlhanlı Hükümdarı Anadolu Valisi olarak Büyük Şeyh Hasanı tayin etti. Büyük Şeyh Hasan Bey, Anadolu'nun idaresine vakıf olan Ertana Bey' i vekil olarak görmüş, Ertana Bey tarafından hem kumandan olarak, hem de vali naibi olarak idareye devam etmiştir. 1335 tarihinde İlhanlı Hükümdarı tahtına varis bırakmadan ölünce, Cengiz Han sülalesinde taht kavgaları başladı. Büyük Hasan Bey' de bu kavgalar neticesinde Anadolu'da tek başına kalmıştı. İlhanlı Veziri Çobanoğlu'nun oğlu Küçük Şeyh Hasan' da İlhanlı İmparatorluğunun boşluğundan faydalanarak Anadolu'ya yürüdü. 1337 tarihinde Büyük Şeyh Hasan Bey ile Küçük Şeyh Hasan bey savaştılar. Bu savaşta Büyük Şeyh Hasan Bey yenildi. Bu yenilgi üzerine Büyük Şeyh Hasan Bey ,Anadolu'nun ve kendi vaziyetinin iyi olmadığını görerek, Memluk İmparatorluğuna bağlandı. Küçük Şeyh Hasan Bey Memluk İmparatorluğunun desteklediği Anadolu'dan ayrılarak Azerbaycan tarafına geçti.

Ertana Bey kumaz bir kişi olduğundan, Memluk İmparatorluğuna apaçık güler yüz göstererek bağlı olduğunu göstermekle beraber,kendi birliklerini kuvvetlendirmeye de vam ediyordu.

<1> Anadolu Beylikleri İ.H. Uzunçarşılı DEVAM EDECEK

<1> Anadolu Beylikleri İ.H. Uzunçarşılı
<2> Çorum Tarihi 5.Hitit Fes.Kom.
<3> Anadolu Beylikleri İ.H. Uzunçarşılı

Osmanlı Devletinin Kuruluşunun 700'cü Yılı Münasebetiyle

ÇORUM EĞİTİM TARİHİNE GİRİŞ III

Ethem ERKOÇ

Mektep-Medrese İkilemi

Osmanlı Devletinde eğitimin ağırlığını medreseler taşırdı. Dünya çapında meşhur ilim ve devlet adamları yetiştiren medreseler, zaman içinde statükocu uygulamalara takıldı. Zaman içinde kendi yenileme ihtiyacı duymaya başlandı.

Medrese eğitim-öğretim,vakıflar eliyle yürütülüyordu. Osmanlı Devletinin duraklama döneminde bütün kurumlarında başlayan bozulma ve yozlaşma,vakıflarda da görülmeye başladı.

Vakıflarda meydana gelen bu bozulma,ona bağlı olan medreselerde hemen yansıdı. Medreselerde ilmi çalışmalar kaybolmaya başladı. Eski bilgilerin tekrarı yolu seçildi. Vakfın kurucusu tarafından kabiliyete ve bilgiye bakılmaksızın aileden,hısım ve akrabadan olan kimseler,medreseye öğretim üyesi olarak tayin edilmeye başlandı. Ayrıca; medresede okutulacak derslerde vakfiyelerde belirtilerek bunların zamana göre değiştirilmesi veya yeni derslerin konulması engellendi. Bu usul yüzünden medreseler,ilim yapılan yer olmaktan çıkarak ilim tarihi okutan yerler haline geldi. Böylece medreseler,ilmi özerkliğini kaybetti. Acı ama gerçek bu...

Tanzimat döneminde,bozulmaya başlayan medreselerin ıslahı yoluna gidilmeyerek kendi haline bırakılması yolu seçildi. Devlet,tercihini mektep lehine yaptı.

1845 yılında Abdülmecid'in bir hatt-ı hümayunu ile Tanzimat Döneminde eğitimde yeni bir süreç başladı. İlk uygulama, sübyan okullarının ıslahı ile ilköğretim alanında görüldü. Sübyan okullarının öğretim süresi yeniden tespit edildi. Öğretmenlerin nitelikleri ve müfredat programları belli kurallara bağlandı. Bu okullarda erkek ve kız öğrencilerin zorunlu olarak dört yıllık ilköğretim uygulaması başladı. Bunun Anadolu'ya yayılması uzun bir zamana yayıldı. Cumhuriyet öncesi Çorum merkezde Edep,Mahmudi,Osmani, Mecidi, Tefeyyüz,Burhani,Kadirhan,İrfan,Reşadiye,Saadet, Namık Kemal,İttihat,Hürriyet,Terakki Sübyan, (ilkokulları) Numune-i Nezahet ve Ravza-Nisvan adıyla bilinen iki kız okulu eğitim ve öğretime devam ediyordu.

Elimizde bulunan 1922 istatistiklerine göre,Çorum'da 69 İlkokul vardı. Bu okullarda 4046 öğrenci kayıtlı idi. On dokuzu bayan, 134 erkek olmak üzere 153 öğretmen görev yapıyordu.

Osmanlı Döneminin yeni eğitim kurumlarından biri de Rüştiye (ortaokul) idi. 1869 yılında Maarif Nazırı olan Saffet Paşanın Maarif-i Umumi Nizamnamesi yayınlamasıyla Anadolu'ya yayılan rüştiyelerden birisi de 1871 yılında Çorum il merkezinde açıldı. Rüştiyenin ilk Müdürü Dağıstanlı Mehmet Efendi, sekiz öğrenci ile öğretime başladı. Rüştiye binası olan yerlerden bazıları bilinmektedir. Albayrak ilkokulunun eski binası, Kız Meslek Lisesinin ana binası,Eski Öğretmen Okulunun ahşap binası,rüştiye mektebi binası olarak kullanılan yerlerdendir.

Rüştiye mekteplerinde dil,edebiyat, tarih,coğrafya,matematik,geometri ,muhasebe, spor,Arapça,Farsça,Fransızca dersleri zorunlu olarak okutuluyordu.

Çorum'da İdadi (lise) ancak 1900 yılında açılabildi. İlk öğretimine ortaokul binası olarak da kullanılan Kız Meslek Lisesi ana binasında öğretime başladı.

1916 tarihinde hastane olarak yapılan eski Sanat Okulu binasında Bölge Ziraat Okulu,bir süre eğitim ve öğretime devam etti.

Cumhuriyet öncesi Osmanlı Devlet politikası medreseyi kendi haline bırakıp mek-

tep lehine tavır almıştı. Bunun sonucu olarak Çorum il merkezinde sübyan okulları (ilkokullar) yanında bir ana mektebi, bir kız ve erkek olmak üzere iki ortaokul, bir ana Mektebi, iki kız mektebi, bir idadi (lise) bulunuyordu.

ÇORUM'DAKİ SON MEDRESELER

Osmanlının son döneminde medreseler, kendi haline terk etmiş olarak eğitim ve öğretime devam ediyordu. 3 Mart 1924 tarih ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabulü ile üniversite dışındaki eğitim kurumları ve lü ile üniversite dışındaki eğitim kurumları ve bu arada özel vakıflara, Şer'iye ve Efkaf Vaka letine bağlı tüm medrese ve okullar Milli Eğitim Bakanlığına devredilerek medreseler kapatıldı.

Çorum'daki son medreseler, bulundukları yerler, hocası, kurucusu ve öğrenci adedi aşağıda gösterilmiştir.

SIR-MEDRESE ADI	YERİ	MÜDERRİSİ	Öğr. Adedi	KURUCUSU
1-Camii Kebir IV. Murat	Ulu Camii Avlusu	Osman Efendi	25	Alaattin Selçuki
2-Süleyman Feyzi Paş	Çöplü Mahallesi	Mustafa Efendi	15	Süleyman Fevzi
3-Ölçekoğlu Muzaffer Bey	Çöplü Mahallesi	Hasan Efendi	30	Ölçekzade Hasan Ağa
4-Muzaffer Bey	Kunduzhan Mahallesi	Şamlızade Abdullah Ef.	13	Muzaffer Paşa
5-Kurtoğlu	Emirahmet Mahallesi	Ahmet ve Nuri Efendiler	35	Kurtoğlu Süleyman
6-Hacı Osman	Hacı Nasrullah Mahallesi	Mustafa Efendi	30	Hasan Ağa
7-Abdülbaki Paş	Şeyheyyüp Mahallesi	Ahmet Efendi	25	Deft. Abdülbaki Paşa
8-Hulusi Paşa	Hacı Recep Mahallesi	Şerif Efendi	25	Hulusi Paşa
9-Han Medresesi	Gülabibey	İbrahim Efendi	15	Ruüsu Hümayun

Tayyar Anakök "Çorum tarihi" adlı basılı olmayan kitabında bu büyük medreselerden başka Hacı Recep Mahallesinde Fevzi İrfaniye, Ahmet Remzi Bey, Hafız Paşa ve Alaybey Med reselerini, Hıdırlık mahallesinde Hulusi Bey ve Hacı Hasan Medreselerini, Şerife Hatun mahallesinde Abdullah Medresesini ve Şerife Hatun Medresesini zikretmektedir.

Son medreselerin en meşhur müderrisleri (öğretim üyeleri) şunlardır: Seydimzade Hacı İsmail Hakkı Efendi, Ölçekzade Hasan Efendi, Mansurzade Ömer Efendi, Kürt Hacı Mustafa Efendi, Kara Müftü Tahir Efendi, Üvez Vehbi Efendi, Karaaslızade Abdurrahman Efendi, Enbiyazade Mehmet Efendi, Tekkeli Hocazade İbrahim Efendi....

AYŞE ÇOBAN'IN "ÇİĞ TANELERİ" ŞİİR KİTABI HAKKINDA

Ahmet SERİN

Ayşe Çoban'ın 1995' ten beri birkaç şiirini gazete ve dergilerde okudum. Şair ve yazarlar toplantılarında kendi ağzından ve arkadaşlardan iki üç şiirini dinledik. Sade bir dille güzel yazılmış şiirlerdi.

4 Kasım 1999 Cumartesi günü ÇORUMLU 2000 Dergisi'nin sohbet toplantısında 1999 baskısı yeni kitabını aldım.

Ayşe Hanım kapak kompozisyonunu da kendi düzenlemiş. Şiirlerinin güzelliği yanında resim kabiliyetini de göstermiş. Kapak fonu daha açık fonda olsa yazıyı gölgelemeyen , ikinci plana itilmeyen güzel bir görüntü elde edilirdi diye düşünüyorum. İnşallah yakında yeni baskılar nasip olur,açık fonu deneme imkânı bulur. Arka kapaktaki yazılar lekeyi andıran gölgelerden kurtulur.

Kitabın dizgi ve mizanpajı güzel. Ancak çift sayfalarda kıta başlangıcı cilt arasına fazla girmiş. Okumak için iyice aralamak gerekiyor. (Çorum mizanpaj,baskı ve cilt işlerinin iyi bir düzene girmesini sabırsızlıkla bekliyoruz) Yazarların elinde olmayan bu anti parantez duyurulan duyurudan sonra tanıtıma devam ediyoruz.

Ayşe Hanımın yine kendi resimleri 4,16, ve 90 sayfalarında mizanpajı tamamlıyor.

Şiirlerinde dil sadece açık,akıcı "varışımlım,sarışalım,erişelim" gibi halk dilinden az sayıda yerel kelimeler kullanılmış. Anlaşılır halde olduğundan imlası yadırganmıyor.

Ayşe Hanım; Çiğ Taneleri'nde şiirlerinin çoğunu hece vezni ve halk ozanı tarzında yazmakla birlikte serbest vezinle şiirleri kitapta yer alıyor. "Sesleniş,Sensiz,Bir Dünya İsterim" şiirleri serbest vezne örnektir. "Bir Dünya İsterim" şiiri Hitit Festivalinde üçüncü olmuş,kutlarız.

Şiirinin dikkat çeken,övgüye değer, önemli bir yönü var. Günümüzde siyasi,sosyal,dini ve psikolojik yönden toplum dilim, dilim dilimlemeye, parçalanmaya çalışırken Ayşe Hanımın şiirleri güçlü bir aile yapısı, Milli birlik ve beraberlik ruhu sergilemekte, güzel öğütler vermektedir. Kitapta;kötümserlik konusu işlenmiyor. İyimserliği akıcı diziler, güzel mısra ve kıtalara aksettirmeyi başarmış.

"Çiğ Taneleri"nde yetmiş iki başlık altında toplanan üç yüze yakın kıtayı içeren kitaptan aşağıya örnekler alıyorum. Çiğ Taneleri bütünüyle övgüye değer güzel kitap. Ben tamamını okumadan elimden bırakamadım.

Kitap dört bölümden oluşuyor. İlk bölüm başlığı yok. Takdimden sonra: Sevda Seli, Çevir de Bak, Çiğ Taneleri kıtalarıyla sayfalara giriş yapılmış.Bu bölüm yirmi beş şiir içeriyor. Ör-nekler:

Dağlarca "Sayfa 20"

Sevgi Canim candan geçer
Kişi ektiğini biçer
Dünya handır konan göçer
Yollarım toz oldu dağlar.

Çare " Sayfa 21"

Mavi görünmüyor sis var havada
Tüm canlı bunalır oldu yuvada
Yunus Emre görmüş gönlü Mevlâ'da
Aşk ile yalvarır Mevlâ'm ver çare

Deprem "Sayfa 22"

Kara kazanlar dizilmiş
Yazılar kara yazılmış
Toplu mezar kazılmış
Yutuyor kara toprak.

Düşün Kardeşim "Sayfa 29"

Mobilya olsa da çul ile hasır
Mübarektir elindeki şu nasır
Ayşe Çoban der ki sende yok kusur
Allah rast getirsin işin kardeşim .

II. Bölüm DERYALAR... Bu bölüm on iki şiir içeriyor.

Kütüphane "Sayfa 34-35"

Ayşe Çoban Diyor ki atalardan hitaplar
Dolaplarda kalmasın bilgi dolu kitaplar.
.....
İnsan taştansa pek,gülden nazik
Acırım kültürsüz insana yazık.

Sevgi "Sayfa 42"

İnsanlığı büyük hizmetler bekler
Gönül sarayına sevgiyi ekler
Aşkı muhabbette görür büyükler
İnsan haksız yere ezilmedikçe.

III. Bölüm HAZAN MEVSİMİ Bu bölümde on sekiz şiir yer alıyor.

İlâhi Sevgi" Sayfa 54"

Her insanda görülmez ilâhi sevgi
Seven insanlara hesap sorulmaz
Kötü söylesen de asla darılmaz
Yalvarır Mevlâ'ya yanar giderim.

Annem "Sayfa 60"

Ayşe Çoban ana hakkı ödenmez
Ciğeri yufkadır göz yaşı dinmez
Duasının alırsın ocağın sönmez
Eşini dostunu arıyor annem.

Meleğim " Sayfa 63"

Aç gönül kapısını istemem mekân
Aşk oduna yanar hasretlik çeken
Sevgi yokluğudur insanı yıkan
Şu garip anneni güldür meleğim.

Vicdan " Sayfa 68"

Vicdanım sesinle yandı şu bağrım
Barıştır bütün insanlığa çağrım
İnsan sevgisidir yalnız kalp ağrım
Gönül yollarında yorulmuşum ben.

IV. Bölüm DÜŞÜNCELER Bu son bölümde üç şiir yer alıyor. Kısa kesilen düşünceler bölümü yeni bir esere hazırlık izlenimi veriyor ve ya bu izlenimi çağrıştırıyor.

Kaybolan Kimlik "Sayfa 90"

Örtümüze akıllarını takanlar
Allah'ın emrine karşı çıkanlar
Dost görünüp canımızı sıkanlar
Pişmen olup tövbe derler umarız.

Kar Taneleri "Sayfa 91"

Bazen bor olup çukur yerleri
Doldurup düzlersin kar taneleri
Bazen tepeleri,bazen düzleri
Çığ olup gizlersin kar taneleri.

Yeni eserlere, sağlık mutluluk ve başarı dileklerimle.

06/DAN Salim SAVCI

AMAN BOYUNDURUĞA DÜŞMEYELİM

Anadolu'ya göç ederek gelen;TÜRKMENLER,OĞUZLAR; BAYATLAR ve daha çokları TÜRKÇE lehçeleri farklı da olsa sahip çıkmışlar, TÜRKÇE'yi halk arasında; atasözlerini,özdeyişleri,deyimleri,güzel sözlerini;sazıyla,fıkralarıyla,efsaneleri ve masallarıyla canlı tutabilmeyi başarmışlardır. İçlerinden bir Karamanoğullarını çıkarmışlar ama aynı kökten gelen Osmanlı'lar Karamanoğullarını ortadan kaldırıvermişlerdir. Saraya mahsus Osmanlıca (Türkçe,Farsça, Arapça karışımı)'yı kabul etmişler, İmparatorluk kademesinde olanlar da kabul ettirmeyi bilmişlerdir. Ama Osmanlıca,tabana inmemiş, sarayın hegemonyasında yaşayıp gitmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu param parça edilmiş iken,içerisinden bir MUSTAFA KEMAL ATATÜRK çıkmış,halk ile kaynaşmış, hiç yoktan bir ordu kurmuş, TBMM Hükümetiyle KURTULUŞ SAVAŞINI, Kuvayi Milliye Ruhu ile kazanmıştır.

Yeni kurulan TÜRKİYE CUMHURİYETİ, Anayasamızın başındaki Devrimleri yapmış, ilkeleri kabul etmiştir. Bugün var isek her şeyimizi Kuvayi Milliyecilere, Kurtuluş Savaşını başlatanlara borçluyuz. Bazan içimizden farklı görüşler savunanlar dara düşünce Devrimleri, İlkeleri dile getirerek birlikteliği,bütünlüğü korumaya çalışmışlardır. Türk insanı;her konuda,her görüşü dinler,kendi yapısına uyana sahip çıkar. Nitekim ANADİLİMİZ olan TÜRKÇE'ye de sahip çıkmıştır.

Bugün harflerimizi batı dillerinde okuyanlara karşı (Sh=**Ş**'yi,Ti'ye karşı **T**'yi,Vi'ye karşı **V**'yi,İn'e karşı **N**'yi, Aş'a karşı **H**'yi,Hıhı ya karşı **Evet** ti … daha pek çoğunu sizler biliyorsunuz) dilimize uyanları kullanıyor, kullanmaktadır,kullanacaktır. TÜRKÇE'MİZİ bozmaya çalışanlar hiç uğraşmasınlar; tabandaki Türk insanı,diline sahip çıkmayı bilir. Köyden gelip gecekondulara gelen vatandaşlarımız da,bir gün lehçe farkını bırakıp, Türkçe'yi daha güzel konuşacaktır.

Bunun iyi örnekleri pek yoktur. Türkçe'ye sahip çıkanlar sağ olsunlar,var olsunlar.

Aman;boyunduruğa,kündeye düşmesinler .

BUNALIMLARIMIZIN SEBEBİ,İSLAM VE MANEVİ DEĞERLERİMİZDEN UZAKLAŞMAMIZDADIR.

Recep CAMCI

Değerli okurlar !

Cennet kadar güzel ülkemizde gün geçtikçe huzursuzluk ve kargaşa çoğalıyor. Televizyon ve yayın organlarının hazin ve elem verici haberleri başında trafik kazaları, adam öldürmeler,soygunlar,rüşvetler, zinalar akla durgunluk veren ve insanı mey'us eden hadiselerle dolup taşmakta, bu gidiş nereye kadar gidecek meçhul. Herkes, ihsanlar bir geçim telaşı içerisinde haram,helal düşüncesinden yoksun bir hayat mücadelesi vermekte olup vuran,kıran,soyan haber görüntülerinden artık tiksinti geliyor. İnsanın canı artık televizyonu açası da gelmiyor. Çünkü yukarıda bahsetmeye çalıştığım gibi hep üzücü haber ve insanı yeise düşüren görüntülerle dolu. Aman Yarabbi ne oldu bu necip milletimizin fertlerine,nedir bu ahlaki çöküntü demekten başka elden bir şey gelmiyor... Mağdur olan;haksızlığa uğrayan üç beş kuruş için hunharca adam kesen ve böylece zulme uğrayanların ahu figanına yazık oldu vah vah ! Demekten başka elden bir şey gelmiyor. Şimdi hiç düşündük mü ? Bu fesat ve fitne ve ahlaki buhranın sebebini. Efendim emin olun düşünmeğe vakitte bulamıyoruz. Çünkü yaşama mücadelesi bunu düşünmeye imkan ve fırsat vermiyor.

Dünyanın geçici ve yalancı cazibesi bizi öylesine arkasından sürüklüyor ki heyhat kafamızı kaldırmaya bile vakit bulamıyoruz. Eğer sağ duyu düşünce ile bir şu'ur etsek hemen hakikati anlayacağız. Şimdi bakınız; Yüce Yaratan mahlukatı içerisinde insanı eşrefi mahluk olarak yaratmış yani,tüm yaratılanlar içerisinde insanı akıl gibi, düşünce gibi ve gerekse fiziki yapısı gibi tüm güzelliklerle bezemiş ve neticede yer yüzünde (halife) kendisi adına hükmetme şerefi ile müşerref kılmış. Sonunda ilahi emir ve yasaklara muhatap tutmuş ve demiştir ki:

"Size Kitap gönderdim. Bu kitabı anlamanız için Peygamber gönderdim. Eğer emirlerimi tutar,onlarla yaşantınıza uygularsanız ve yasaklardan kaçınırsanız bilinizki huzur ve mutluluğa erersiniz. Yok eğer Kitaba ve Peygamberin sözlerine kulak vermez ve arka çevirirseniz ne birliğiniz kalır,ne de huzurunuz ve nede mutluluğunuz kalır" Buyurmuştur.

İşte reçete...

Değerli Okurlar !

Biz Müminler olarak ne kadar Cenab-ı Hak'kın bizlere sunmuş olduğu bu huzur ve sükun reçetesine uyuyor ve yaşamamıza yansıtabiliyoruz ?

Hiç düşünebiliyormusunuz ?

Bu aleme neden geldik ve bu alemdeki görevimiz nedir ? Bu alemdeki görevimiz neticesinde nereye gideceğiz ? Bu hususların salim bir düşünce ile düşünelim.

Cenab-ı Hak nasip ederse bunu takip eden yazımda bu beş suale cevap vermeye çalışacağım ve siz okuyucularımı bu hususta Kur'an ve Hadis-i Şerif'ler ışığında bilgilendireceğim.

Efendim ! Bir hülasa olarak diyorum ki:

İnananlar olarak bu ahlaki çöküntüden analar,babalar,talebe okutan hocalar,yani milletçe şikayetçi. Öyle ise kısa zamanda huzur ve mutluğa ermek için Kur'an-a kulak verelim. Kur'an bize ahlak prensibi olarak sunduklarını öğrenelim, yavrularımıza öğretelim. Peygamberimizin ahlakını mutlaka okuyup öğrenelim. Bu kötü gidişattan kurtulmamız için Kur'an-ın bize sunduğu reçeteyi günlük hayatımıza uygulayalım. Taklitten, taklitçilikten son derece kaçınalım. Sevgiler ve saygılar değerli okurlar. Bundan sonra ki yazımda buluşmak üzere. Cenab-ı Hak'kın yardımı bizlere,sizlere olsun.

7-8 HASAN PAŞANIN KARDEŞİ OSMAN PAŞA

İrfan GÖRKEM

Çorum'un yetiştirdiğ i 7-8 Hasan Paşanın hayatı ve yaptıklar ı hakkında çok yazıldı çizildi.

Çorum'un yetiştirdiği son Osmanlı Dönemi paşalarından 7-8 Hasan Paşanın kardeşi Osman Paşa var. Osman Pa şa Mustafa oğlu 1268 doğumlu olup 1325 te ölmüştür. Osman Paşanın üç oğ lu bulunmaktaydı.

1- Hüseyin doğumu 1285-?
2 - Şükrü Mavral 1294-26.21932
3 - Nuri Özgündüz 1298-14.4.1928

Osman Paşanın Eşi Hatice Hanım efendi 15.9.1933 te vefat etmiştir. Hüseyin'in çocukları yoktur.

Şükrü Mavral'ın iki oğlu olup onun eşi Maviş Mavral 1983 te 1983 tarihinde vefat etmiştir. Çocukları Mehmet Mavral 25.3. 336 doğumlu olup 3.7.1976 da vefat etmiştir. Kızı Hidayet Görkem 1325 -1993 diğer oğlu Mustafa Sabri Mavral ise1338 doğum ludur. Halen İstanbul'da bir işle meşguldür. Üçüncü oğlu Hasan Basri Mavral 1340 doğumlu olup ölümü hakkında bir bilgi bulunamamıştır.

Osman Paşanın üçüncü oğ lu olan Nuri Özgündüz 1925-1949, eşi Şakire Hanımefendi ise 1318 - 1950, oğlu Mehmet İhsan Özgündüz ise 1318-1950 yılları arasında yaşadıklarını tespit etmiş bulunmaktayım. Nuri Özgündüz'ün kızları Emine 1317, Nebile 1320, Remziye 1324, Hidayet Keziban 1326 Hatice Özgündüz ise 1334-1938 tarihlerini bulabildim.

Mehmet İhsan Özgündüz' ün çocukları ise;birisinin Amerika' da bir işle meşgul olduğunu diğer lerinin ise Ankara ve İstanbul'da bulunduklarını tespit edebildim.

Aile albümümüzde bulunan Osman Paşaya ait resmini yayımlayarak; yakın tarihimizle ilgili araştırma yapacaklara bir belge olarak sunulmasının doğru olacağını düşünerek bu satırları yazdım.

Siz ÇORUMLU 2000 Dergisi okuyucularında aile albümlerinde bulunan resimler ile bilgilerinin bu dergide yayımlanması için girişimlerde bulunmanızı sağlık veririm. Saygılarımla.

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

VE 2000

İki bine on kala.
İki bine beş kala.
İki bine bir kala.

Derken iki bine girdik. Değişen ne oldu ?Sadece yıllar.

İki binin son yüz yılında önemli gelişmeler yaşandı. İki tane cihan savaşı,şanlı Osmanlı'nın yıkılışı ve Türkiye; Meşrutiyet, Saltanat, Cumhuriyetle şekillenen idare biçimini son elli yılda ise demokrasi ile tamamlandı.

Tamamlandı da ne oldu ?

İki ihtilâl ve iki muhtıra ile tökezleye, tökezleye gitmekte. Olaylarla devrilemeyen Demokrat Parti,kuvvetle al aşağı edildi. 1971 yılında verilen muhtıranın komünist ihtilâl teşebbüslerin sonuna geldi.

Ve 12 Eylül. Paşalarımız ihtilâlin olgunlaşması için,bir ıl akan kanlara seyirci kalmışlardı. Ardından 28 Şubat süreci.

Söylenenler aynı. İddialar yine farksız "İrtica,kökten dincilik"

1946 yılında harpten çıkan Avrupa on on beş yıl gibi kısa bir zamanda ayağa kalkarken biz 76 yılda halâ kalkamadık.

Rüşvet,suiistimal,keyfilik ve bürokrasinin ağır çizgileri içinde ülkemiz halâ çırpınış tirendinde.

Siz "ÇORUMLU 2000" okuyucuları. 2000 de inşallah daha mutlu,daha müreffeh bir gelecek ile karşı karşıya olursunuz.Çorum 1900 lü yılların başlarında on bin küsur nüfuslu,evleri ahşap ve kerpiç,katları iki yi geçmeyen,yolları tozlu ve çamurlu atmosferden;yüz elli bin nüfuslu,içinde birçok medeni imkanları bulunan, yolları ve sokaklarından kağnı ve at arabalarının tarihe karıştığı, otomobillerin cirit attığı çok gurultulu hale geldi.

Ne bahçeli evlerimiz kaldı.

Ne de çok bereketli bağlarımız.

Artık marketler bahçemiz ve tahıl ambarımız oldu. Artık zahmet yok. Elmayı dalından değil,marketlerin veya manavların süslü kasalarından temin ediyoruz.

İki binli yıllar bir çok medeni imkanları çarşımıza ve evimize taşıdı. Masraflar arttı, meşakkatler arttı.

Artık birçok evlerde sobaların yerlerine kalorifer petekleri görev yapıyor. Artık evleri duman kaplamıyor.Kimse"bu soba neden yan madı" diye sobayı yumruklamıyor.

Evlerimizde bizden çok eşyalarımız rahat etmeye başladı.

İki binli yıllara Türkiye futbol sahaları,kapalı spor sahaları,dumanları tüten fabrikalar ile girdi.

Evlerimiz değişti,kurallarımız değişti, toplu ,toplu yaşadık. Kaynanalarımız vardı. Hem de tecrübeli idiler. Herkes bir kazanda pişeni bir kaptan yerdi.

Evlerden ihtiyarlar atıldı. Şimdi ise bir karı koca. Daha sonra çocuklar.

Evlerden bereket kalktı.

Komşularımızla da sadece yolda, izde merdivenlerde, yada asansör kapıların da karşılaşır olduk.

Ve 2000....

Büyük değişimlerin doğumunda yüzümüze tebessüm etti.

İki bine sadece beş ay kala büyük bir deprem ile karşı karşıya kaldık. "fay hattı" diyenlerin bazıları "taktir-i ilâhi-ye" ağızlarına almaktan çekinir hale geldiler.

Uzun, uzun fay hattı konuşuldu. Ama fay hattının sahibi, fay hattını harekete geçiren güç gömemezlikten gelindi.

Değişen ne oldu ?

Sadece tarihler.

1999 artık yok. 2000 var.

Sonra iki bin bir,iki bin iki.

Öylece gidecek,tarih değişecek.

Ama insanın başına gelenler hiç mi hiç değişmeyecek.

Hayırlısı.

2000 HOŞ GELDİN.

ARKADAŞLIK

Hacı ÇELEBCİ

Yaşamakta olan her insanın arkadaş olduğu birileri mutlaka vardır. Arkadaşsız bir yaşamı neredeyse düşünemeyiz.

Arkadaşlık ilişkisinin içeriği kişilere göre değişir. Arkadaşlık ilişkisi farklı şekillerde kurulabilir. İnsanları bırakıp,hayvanlarla arkadaş olanlarımız bile vardır toplumda.

Pek çoğumuz için arkadaşlık ilişkisinin ne anlama geldiği yeterince bilinmemektedir diye düşünüyorum. Arkadaşlıktan beklentilerimizi daha iyi seçebilmek için,hepimizin hiç tanımadığımız insanlara karşı duruşumuzu gözden geçirmemiz bize arkadaşlıkla ilgili ip uçları verebilir.

Akıp giden zaman içinde; kimlere "merhaba" diyoruz? Kimlere özel yardımlarda bulunuyoruz, ya da istiyoruz? Zamanımızı kimlerle niçin birlikte geçiriyoruz? Bunlara benzer soruları çoğaltabiliriz. Gerçekte,bizi biz yapan ortamda; fiziki ve psikolojik (duygusal) alış - veriş içinde oluruz. Bu ilişkiler arasında bir "arkadaşlık" ilişkisi somutlaşır.

Arkadaşlı ilişkilerimizi sınıflamak mümkün müdür? Evet.

* Yaşama aynı gözle,aynı pencereden bakan,aynı şeylere ilgi duyan arkadaşlar. Bu çeşit arkadaşlık ilişkisinde gizli bir kıskançlık söz konusu olabilir. Aynı şeylere ilgi duyan taraflar zamanla birbirlerine rakip de olurlar. Böyle arkadaşlıklar zaman içinde birisinin zararına sonuçlanıp, bitebilir.

* İnsanın kendisinden üstün gördüğü arkadaşları vardır. Ona benzemek,yarar elde etmek duygusuyla kurulan bir arkadaşlıktır. Yaşam içinde,bir iki tane böyle arkadaşın olması yararlı olurken;çok sayıda kendinden üstün görünen kişilerin arasında,insanın zamanla aşağılık kompleksi baş layabilir.

* İnsanın kendisinden aşağı gördüğü kişiler le arkadaşlık kurması da mümkündür. Bu taktirde kişi ilgi ve itibar görür. Her yaptığının ve konuşmasının önemsendiğini görmek,o kişiye zevk verir. Kendisinde var olan yanlışlık veolumsuzlukları unutturur. İnsanlarımızın birçoğu için böyle arkadaşlıklar bir istek ve arzudur.

* Huyları, davranışları nedeniyle birbirlerinin tersi olabilen iki kişinin de,pek âla arkadaşlık ilişkisi kurulduğu bir gerçektir. Birinin "ak" dediğine diğerinin neredeyse "kara" dediği bir arkadaşlıkta aslında birbirine karşı ilgi vardır. Üstünlük elde etme çabası vardır. Kısa süren, sağlıksız bir ilişkidir.

* Kimi insanlar vardır ki; aralarında oluşan arkadaşlık,bir dünya görüşü,bir ortak inanca bağlıdır, "Aynı yolun yolcuları" Her konuda aynı davranmak,aynı düşünmek insanı " olduğu noktada bırakmaz" mı? İlerlemeyi, gelişmeyi engellemez mi? Oysa farklılıklarımızın olması,değişik bakış açılarına sahip olmamız,arkadaşlık ilişkilerini daha canlı ve zengin kılar. Yaşamda ileri adımlar atmamızı sağlar. Arkadaşlıktan zevk almak,yarar sağlamak için farklı düşüncelerin arkadaşlığı daha olumludur.

* Çeşitli nedenlerle, öylesine kurular arkadaşlıklar vardır. Yeni işe başlamışsınızdır,aynı mekanda çalışıyor olmak bizi "içi boş" arkadaşlıklara zorlar. Daire aldığımız apartman sakinleri ile yine bir zorunluluk sonucu yüzeysel arkadaşlarımız olur. Askere gideriz,aynı grupta yer alan insanlarla arkadaşlığımız olur. Vb.

Değerli okuyucular ! Türlü,çeşitli arkadaşlık ilişkileri söz konusudur. Arkadaşlık yapmanın, arkadaş olmanın biçimi,özü tamamen kişilerin yaşamdan, yaşamaktan ne anladıklarına bağlıdır. Arkadaşlığın özü sevgi,saygı ve özveri duyguları oluşturursa; o arkadaşlığın yaşam boyu sürmesi mümkün olur.

Özel bir arkadaşlığımız "eşimizle" olan arkadaşlığımızdır. Adına "hayat arkadaşlığı" de denilen evlilik kurumu;karşı cinsten iki insanın arkadaşlığıdır. Belki kolayca kurabildiğimiz bu özel ve anlamlı arkadaşlık ilişkisini,aynı kolaylık ve rahatlık içinde sonluyamayız, bitiremeyiz. Oysa diğer arkadaşlıklar geriye dönüşü olan, vaz geçilebilir ilişkilerdir.

Hangi yaşta olursak olalım,arkadaşa ihtiyacımız vardır. Hele çocuklarımızın pek çok nedenle arkadaş ilişkisine ihtiyaç vardır. Okul çağı çocuklarımızın arkadaşlarına ve kurdukları ilişkilerin ne olup,ne olmadığına ana - babalar olarak duyarlı olmak durumundayız. Unutmayalım ki; her toplumda,her çevrede hem iyiler,hem kötüler yan yana yaşamaktadırlar. Kötü arkadaşlar çocuğu kötülüklerin kucağına atar. Kötü arkadaşlıklar insanı maldan ve candan yoksun bırakabilir.

Bu durumu özellikle belirtmek gerekir ki; her arkadaş "dost" değildir, pek çok arkadaşlarımız olabilir. Ama; her arkadaş dost olmaz. Dostlarımız arkadaşlarımızdır.

Yetişkinlerimizi geçiyorum ama; gençlerimize önerim şu ki; "çevrelerine iyi baksınlar ,kimler niçin arkadaş olduklarını gözden geçirsinler. Hangi arkadaşlığın,kendilerini nerelere götürebileceğini iyi düşünsünler."

Güzel olanın yaşatılması ,güzelliklerin çoğaltılması dileği ile.

Mutlu günler efendim !

ÇAL ÇOBAN ÇAL

İsmail PAMUK

Değerli okurlar !

Biz ne yapıyoruz. İğne ile kuyu mu kazıyoruz. Yoksa,yoksa kabuk bağlamış bir yaranın üzerini mi açıyoruz ?

24.07.1999 tarihinde sayın Ekrem SOLAK'ın çağrısına uyarak "Kırkdilim" köyündeyiz. Konuk olduğumuz evden "Gölünyazı" çevresine açılıyoruz.

Feruz köyü,Taşpınar köyü yanımızda "Eymir" ve Harmancık köyü karşımızda, Köse Dağı,Alagöz ve "Çorumlu" yaylası az ötemizde;geçmişte yüreklere ok gibi işleyen,bir figan ve I. Murad'ın oğlu Yıldırım Beyazıt oğlu Ertuğrul gazi'yi nerede hangi savaşta kaybetti. Mezarına bir taş dikilmiş mi ? Bu sorunun cevabını aramak için değerli yöre bilimcisi Ekrem SOLAK'ın bilgilerine başvurduk.Bu başvuruşta bu yörenin aşığı emekli ormancı'nın Çorum'da hatta İstanbul'da yaşamasına hiç bir engel yok. Ama" Koca Ekrem" doğa diyor ,köyüm diyor Kırkdilim'de yaşıyor.

Tarihte çok kıt bilgilerle geçen "Kırkdilim Savaşı" için bildiklerini sorduk tam bir canlı tarih, Gerçek bir çevre bilimcisi sayın Solak.

Ekibimizin kamera çekimini üstlenen Elvan EKER,hobi ortağım; "ÇORUMLU 2000 Dergisi'nin sahibi Mahmut Selim GÜSEL,Ekrem SOLAK ve ben,Ertuğrul'un mezarının işaretlendiği tepeye çıktık. Türk insanı mezarlarını hep yüksek tepelere kor. Gönlünce yüceliklere doyar.

Ertuğrul Gazi'nin mezarıda Kartalların yuva yapmadığı Kırkdilim kayalıklarını,güzel ördeklerin yüzdüğü Gölyazı'yı kucaklamış. Böylece Ertuğrul Gazi'nin yattığı mekanı kucaklamak bizlere nasip oldu. Azı çoğu,eğrisi ve doğrusuyla tarih bilimcilere sığındık.

I.Murad'ın torunu Ertuğrul'un bu yerde şehit oluşunu,ayrıntıları ile aktaran Sayın Ekrem SOLAK'ı dergi adına bu bilgileri adına kutlamak isterim.

Yıldırım Beyazıt Osmanlı Beyliklerini birleştiren komutan olarak tarihteki yerini almıştır1381-1389 yıllarında bu yörenin Ertana Beyi Kadı Burhaneddin'in idaresindedir. Burada yapılan savaşta;Burhaneddin üstün gelerek Aydın Sancak Beyi olan Yıldırım oğlu Ertuğrul bu savaşta şehit olur.

Bir komutan düşünün;Çubuk'ta Timur'a yenilmiş,Kırkdilim'de oğlunu kaybetmiş ve başlığımızdaki söylenceye dönecek olursak bir de Timur'un zafer nüktesi. "Bu dünya benim gibi topala,senin gibi köremi kaldı" der. Iyi muamele yapılmasına bile hazmedemez.bir kırda kaval çalan çoban görürnce Beyazıt "Çal çoban ne Ertuğrul gibi

Ekrem SOLAK,Elvan EKER,İsmail PAMUK

Oğlun öldü,ne sivas gibi bir kalen alındı" der. Söylenceye göre, parmağındaki yüzüğün içindeki zehiri yalar.

Gelelim ayazı iliklere işleyen Eymir Gölü'nün yani Gölyazı'nın öyküsüne:

Yıllardır dillerden düşmeyen bir öykü,bu toprakların sevdalısı Ekrem bey şöyle dedi:Bu yörede her yönüyle sevilen Mehemmed bey pusuya düşürüldükten sonra ölür.Ardından şu ağıt yakılır.

El yaziya el yaziya
Duman çökmüş göl yaziya
Kurban olam,kurban olam
Beşikte yatan kuzuya

El veriyor,el veriyor
Orta direk yel veriyor
Açtım baktım yorganını
Mehemmedim can veriyor.

Dedik de bu öyküyü böylece tamamlamaya çalıştık. Gönlünüzce bir evren dilerim sevgili okuyucularım.

BANKALAR VE UÇAN KAÇANLAR

Ümit UZEL

"Başkalarından övgü bekleyenler,mutluluklarını başkalarının elinde bırakmış zavallılardır"Gold Smith

4 Aralık 1999 tarihinde **ÇORUMLU 2000** Dergisini çıkartan **Mahmut Selim GÜRSEL**'in çağrısına katıldık.

Dergi 12 sayı çıkmış,bir yılını doldurmuştu. Bu tür dergilerin,hem de tek kişinin **"OLAĞANÜSTÜ"** çabasına rağmen 12 sayıyı tamamlaması ve hâlâ devam ediyor olması **Türkiye**'de,bizim gibi yörelerde pek görülmüş şey değil ama; **Sevgili GÜRSEL** olmazı olur yapma becerisini gösteriyor, derginin yayınını devam ettirebilmek için hep söyleyip, yazdığım gibi **DONKİŞOT**'luk yapıyordu

İşte bu nedenle hem yan yana gelip, birbirlerini tanımayan dergi yazarlarının tanışmaları,hem de birbirleri ile **"edebi"** tartışma yapmalarının sağlanmasını düşünmüştü.

Gerçekten;çoğumuz birbirimizi tanımıyorduk. Örneğin: Ben arkadaşımın damadı Osmancık'lı **Sakin KARAKAŞ**'ı orada tanırken (O da beni) ,yaklaşık 20-25 kişiden, birbirini tanımayan yazar,çizer takımı çoğunluktaydı.

Sohbet sırasında dergi yazarlarından **İhlas Finans Çorum Şubesi Müdürü Adnan İLHAN**'a orada bulunması nedeniyle aklıma gelen bir konuda takıldım.

Aramızda şöyle tatlı bir tartışma geçti. Ben:

- Siz Çorum'da bankalar olarak, hiçbir kültür hareketinin içinde ve yanında olmuyorsunuz. Şu elimizdeki derginin bir yıllık abone bedeli,sadece bir yere göndereceğiniz bir demet çiçek parası. Ya da,sizin temsil-ağırlama gideriniz var,yine derginin bir yıllık abonesi,bir kişinin bir akşam yemek ücreti kadar. Dedim. **Sayın İLHAN** cevap verdi:

- Arkadaşlarım burada olmadıkları için onlar adına konuşamam. Ama,ben gerektiği kadar destek oluyorum. Dedi ve devam etti : ***Burada sizin de Ümit UZEL olarak kabahatiniz var. Çorum'u, görevdeyken şöyle uçuyor,böyle kaçıyor diye çok abarttınız. Bu nedenle olması gerekenden çok "banka" şubesi açıldı,Çorum'a.*** Dedi.

- işte bana bir yazı konusu çıktı.

Dedim ve gülüştük.

Bu konuyu sayın banka (ya da finans kuruluşu) Müdürleri ile zaman zaman tartışmıştım. Demek ki;bir şehrin **Ticaret ve Sanayi Oda Başkanı** bulunduğu yöreyi ne kadar çok (yada az) tanıtırsa,oraya bankalar o kadar çok veya az şube açacaklar.

Hayır **Sayın İLHAN !** Bu böyle değil. **Eğer öyle ise,siz ve sizin gibi;benim Başkan olduğum yıllarda açılan banka ve kurumlarda çalışanlar,yedikleri ekmeği bana borçlu olmazlar mı ?**

Ama ben hiçbir zaman böyle düşünmüyorum. On iki yıl **TSO Başkanlığım** var. Çorum'un sınai ve ticari açıdan büyümesine ne kadar katkım varsa,bu beni ancak mutlu eder ve böylece devletin vermediği işi, vatandaşa sanayici verir ki;mutluluğum kaymaklı ekmek kadayıfına döner.

Orada da anlattım:

Karşımda oturan **Milli Eğitim eski Müdürü Şakir Çıplak'ta** ***"evet bana da öyle bir tebrik geldi"*** diye onayladı.

Peki ,o tebrik neydi ?

Onu biraz sonra anlatacağım.

Çorum' u olduğundan çok tanıtmadım

Hele,hele hiç ABARTMADIM.

Bir başka toplantıda,bana bu türeleştiriler olduğunu anlatarak aynen şunları demiştim: ***"Benim görev yaptığım yıllara ait Çorum iş alemi ve TSO olarak hakkımızda çıkan tüm yazıları üç cilt halinde ciltlettim. Ben;her satırını tek tek biliyorum. İsteyen varsa vereyim,incelesin. Ümit UZEL'in ya da yanımda görev yapan arkadaşlarımın herhangi birisinin bir tek satır abartılmış beyanatını görürseniz,şu an görevimden istifa edeceğim. Bulamazsınız,çünkü öyle uçuyoruz-kaçıyoruz türünden abartılar ancak beni yıpratmak için çıkarılan söylentilerdir. Ben sadece "ÇORUM'u leblebi ve maalesef "senin yaptığını ÇORUMLU yap-***

maz" gibi, pespaye sözlerin "KENTİ" olmaktan kurtarmaya çalıştım. Sadece ve sadece "bir bilinmez, bir tanınmaz" olan ÇORUM'u,yaptıkları ve ürettikleri ile anlatmaya gayret ettim.

Şimdi gelelim o tebriğe:.

Evet;o tebrik neydi ?

Bir yılbaşında iki kapak olarak bastırmış bir tarafına şu ünlü sözü yazmıştım.

"Işığı yaymanın iki yolu vardır.Ya mum olacaksınız,ya ışığı yansıtan ayna"

Biz mum olamadık ama,ışığı yansıtan ayna olmaya çalıştık.

Bir önemli yanlışta şu:

Hiçbir banka genel müdürlüğü,bir ilin ODA Başkanının sözleriyle,oraya buraya şubesini açmaz.Siz de bilirsiniz ki **Sayın İLHAN**; şube açmayı düşündükleri yöreyi bankalar çok çeşitli kollardan araştırırlar. En az etki ise; yöredeki TSO gibi kurumlara yaptıkları nezaket ziyaretindeki görüşmelerden olur. Çoğu zaman da,bize uğradıklarında,şubeyi açacakları binayı bile tutmuş olurlar.

O zaman nedir kıstas ?

Devlet Planlama Teşkilatı,Devlet İstatistik Enstitüsü,Bankalar Birliği, Hazine Müsteşarlığı,Dış Ticaret Müsteşarlığı ,Maliye ve Gümrük Bakanlığı ve daha niceleri.

Demek bunları ve bulunduğu yörenin **"SOSYO-EKONOMİK" verilerini hiçe sayacaklar,sen ÇORUM'u böyle anlattığına göre,biz geç bile kalmışız Çorum'a şube açmakla. Ne olur,bize yardım edin,yer filan bulun da şubesi olmayan diğer bankalardan önce şubemizi açalım. Açılış kurdelesini de size kestirelim"** diyecekler.

Hayır **Sayın İLHAN !** Öyle diyen banka hiç olmadı bana. Başkasına da denmiş olamaz,çünkü; **"uçuran - kaçıran "** benim ya, bazı belli amaç sahibi kişilere göre.

Keşke; **ÇORUM**'u daha çok tanıtabilseydim. Çünkü:

"REKLAMIN KÖTÜSÜ OLMAZ"

Bilirsiniz.

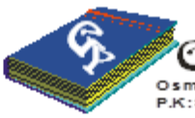

Gürsel YAYINEVİ

Osmanlık Caddesi Ölçek İş Merkezi 2 7/24 ÇORUM
P.K:32 ÇORUM Tel.213 77 28 Cep.0 542 382 20 78

Her türlü kitap basımı

DERGİ, YILLIKLAR, KATALOGLAR

Dizgi ve Baskli isleri

Broşür, Reklam, Afiş,Grafik, Özel baskılı Takvimler

Menfaatiniz için bizden de fiyat ALINIZ !

Yeni Meslekler ve İşyerleri

Çorumlu 2000,Kısaca kendinizi tanıtırmısınız ?

- İsmim Murat Afacan. 1973 tarihinde Tokat'ta doğdum. Yurtiçi Kargo da Tokat ve Çorum' da 5 yıldır çalışıyorum.

Çorumlu 2000, Kargo nedir ?

- Firma ve kişilerin birbirlerine ,belirli ve kısa sürede iletilmek üzere göndermiş oldukları dosya,paket,valiz,koli,torba ve sandık gibi kap içerisinde veya doğal halindeki malzeme ve eşya anlamına gelmektedir. Sözlük anlamı ise:yük yada taşınan manasındadır.

Çorumlu 2000, Kargo taşımacılığı bir ülkede nasıl ortaya çıkar ?

- Kargo taşımacılığı her ülkenin ekonomik ve sosyal gelişmişliğine bağlı olarak ortaya çıkar. Türkiye'de söz konusu gelişmelere bağlı olarak, kargo taşıma şirketleri kurulmasının koşulları 1980 'li yıllarında olmuştur. Bu gelişmeyi ilk farkeden kargo Yurtiçi Kargo olmuş ve 1982 yılında Türkiye ilk kargo taşıma şirketi olan Yurtiçi Kargo Servisi A.Ş. ile tanışmıştır.

Çorumlu 2000,Türkiye kargo taşımacılığı ile 1982 yılında Yurtiçi Kargo ile tanışırken Dünya ülkeleri bu işin neresindeydi ?

- Türkiye 1982 yılında kargo taşımacılığı ile tanışırken Dünya ileri ülkeleri 20.Yüz yılın başlarında kargoculuğun ne demek olduğunu biliyorlardı. Özellikle 2. Dünya Savaşından sonra,kargoculuk alanında hızlı gelişmelere tanık olunduğu ve şu anda Türkiye'de faaliyet gösteren bir çok kargo şirketi hizmet vermeye başladı.

Çorumlu 2000,Çorum'da ilk açılan kargo şirketi hangisidir. Şu anda Çorum'da hangi kargo şirketleri bulunmaktadır ?

- Çorum'da ilk açılan kargo şirketi yine Yurtiçi Kargo dur. 1984 yılında ilimizde hizmet vermeye başladık.Şu anda Çorum'da bir çok kargo şirketi hizmet vermeye başlamıştır. Bunlar Yurtiçi Kargo,Ekspres Kargo, Ulusoy Kargo, Aras Kargo, Star Kargo,Horoz Kargo ile İhlas Kargodur.

Çorumlu 2000,Kargoculukta hız ve çabuk iletmenin önemi için neler söyleyebilirsiniz ?

-20. Yüzyılın sonlarına gelirken insanlığın sanayi toplumundan,iletişim ve bilgi toplumuna geçiş dönemi yaşadığı söylenmektedir. Söz konusu değişimle yaşayan bu gelişme sanayide, ticarette, teknolojik ve sosyal alanlarda,baş döndürücü bir hıza erişmiştir. Özellikle iletişim alanında, baş döndürücü bir hiza erişmiştir. Özellikle iletişim alanında gözlenilen hızlı gelişme ticaret ve ekonomide de kedini göstermiştir. Artık en uzak iki nokta arasında herhangi bir malzemenin siparişi faks,bilgisayar ve internet aracılığı ile birkaç saniyede yapılabilmektedir. Siparişte yaşanan hızlılık dolayısıyla taşımacılıkta beklenmektedir. Bundan dolayı en uzak iki nokta arasında en cabuk taşıma şartlarının gerçekleştirilmesi düşünülmüş ve bu şartlara uygun taşımacılıkta kargo taşımacılığı olarak ortaya çıkmıştır.

Çorumlu 2000, Yurtiçi Kargo en uzak iki nokta arasını kaç saatte taşıyor ?

- Yurtiçi Kargo olarak en uzak iki nokta arasını örneğin : Edirne ile Van arasını 48 saatte, yakın mesafeleri 24 saatte,yine Ankara ve İstanbul illerinden gelen veya sizin gönderdiğiniz kargoları 24 saatte teslim etmeyi taahhüt etmekteyiz.

Çorumlu 2000, Kargoculukta hızlı taşımacılığın yanında başka neler önemlidir ?

- Hızlı taşımacılığın önemli olduğu kadar güveninde kargo taşımacılığında önemli olduğu unutulmamalıdır. Bir hastaya getirilecek ilacın, Çorum'dan Ankara'ya gidecek bir yedek parçanın eğer en kısa sürede güvenli bir şekilde alıcısına ulaşmaz ise,sonuçları hem ekonomik,hem sosyal hem insani yönden iyi olmayacağını tahmin etmek güç değildir. İşte kargo taşımacılığı sayesinde bu konularda olumsuz sonuç yaşanması engellenmektedir.

Çorumlu 2000, Kargo taşımacılığını diğer taşımacılıktan ayıran özellik nelerdir ?

- Kargo taşımacılığında, isteyen müşterinin kargosunu adresinden alma, göndericinin talimatına uyarak kargoyu adresine teslim etme ilkesi vardır. Ayrıca taşıma ücretini gönderici ödeyebileceği gibi alıcısına da ödetebilir. Kargo taşımacılığında,hızlı taşıma anlayışına bağlı kalarak hizmet verilir. Örneğin: Müşteri dosya,koli ve paketleri hiç ekletilmeden taşınır. Çünkü kargoculukta depolama anlayışı yoktur. kargo taşımacılığında standart koliler ve orijinal ambalajlarında malzemeler taşınır. Kargo kuruluşları işleyişlerini modern bürolarda yürütürler ve önemli sayıda insan çalıştırırlar. Ülkemizin hızlı değişim ve gelişmesine bağlı olarak kargo taşımacılığı günlük hayatımızın vazgeçilmez ihtiyaçları arasında yerini almıştır. Gerçekten kargo taşımacılığı bugün ticaret, bankacılık,üretim, sağlık ve kültür faaliyetlerinin vazgeçilmez yardımcısı durumundadır. Bunları örneklersek: Herhangi bir hastanenin arızalanan röntgen cihazı parçası,bozulan bir buzdolabı parçası, şifa bekleyen bir hastanın ilacı,yayıma hazırlanmış bir derginin dökümleri vb. en acil bir şekilde kargo ile tedarik edilmektedir.

Çorumlu 2000, Bu söyleşi için teşekkür ederi ve çalışmalarınızda başarılar dileriz.

- Biz de sizin çalışmalarınızın devamını dileriz.

RESİM

Ömer YABACIOĞLU

ANADOLU TÜRKLERİNDE RESİM SANATI

11. Sayıdan Devam

Türk resmi;Çin - Hint -İran resimlerinden etkilenmiştir. Anadolu Türklerinde resim sanatı 13. Yüzyıla ait Topkapı Saray Kitaplığında bulunan Varka ve Gülşah aşk hikayesi minyatürleridir. Türk-Moğol idealini yansıtmaktadır. Bu kitapta 71 minyatür bulunmaktadır. Azerbeycanlı Abdülmümin tarafından yapılan bu minyatürlerde İran ve Selçuki etkileri görülmektedir. Kuvvetli renklerle yalın düzenler içine yerleştirilmiş figürlerin etrafında süsleyici öğeler bulunmaktadır.

Aynı devire ait duvar çinileri Konya Alaaddin köşkü,Beyşehir gölü Kubadabat sarayında bulunan çinilerde insan ,hayvan ve bitki figürlerindeki gerçekçilik görülmektedir. Bu çinilerde portreye bile rastlanmaktadır. Boşluk mekan andırmayan yüzeylerde İran mekan anlayışı sezilmektedir. Mevlana Müzesinde resim ilgisi gösteren belgelere çokça rastlanmaktadır.

Mevlana'nın ressamı Aynüd-dela-Şehabettin Guyende Abdullah b. Yusuf İsa, Yusuf b. Hamza gibi sanatçılar Selçuklu nakkaşları arasında yer almaktadırlar. Mevlana bir çok yerde resimden bahsetmektedir. Minyatür ve freskolara rastlanmaktadır. Anadolu Selçukluları, İran ve Bizans'a kadar etkilenmişlerdir.Paris'te bulunan Konya Aksaray'da kaleme alınmış olan (Nasrettin Sivasi Tarafından) Bizans etkisi taşıyan minyatürleri taşımaktadır. Çok başlı melek figürleri,Hint resim sanatındanda etkilenmiştir. Düzen ve süsleyici öğelerde Bizans etkisini sezmek mümkündür. Varka ve Gülşah'taki bitki ve hayvan motiflerini Araplarda sezmek mümkündür.

14. Yüzyıl karanlık bir dönemdir. Belgelere rastlanamaz. Fakat 15. Yüzyılda belgelere rastlanmaktadır.

Fatih dönemi , İstanbul sarayında birçok sanat olayı yaşanmıştır. İtalyan Gentile Belline ve Constaza da Ferrera saraya çağrılmıştır. Fatih Bellini'ye portresini yaptırmıştır. Sinan Bey ressam İtalyan sanatçılarından etkilenerek Fatih'in Gül Koklayan portresi ile ün kazanmıştır. Büyücü, Dev, Derviş,Göçebe,Hayvan konuları ve figürlerinin bir eylem içinde olmaları dikkat çekmektedir. Temalar İslâm öncesi şaman inancının izlerini taşıdığı zannedilmektedir.

Uzakdoğu resmi izleri hissedilmektedir. Hemen, hemen çoğunda siyah kalem imzası bulunmaktadır.

Bu resimler Türk Moğol kaynaklı olduğu tahmin edilmektedir. Heratlı Muhammed Nakkaş'ın resimleri yaptığı ve Kıpçak geleneğini de sürdürdüğü söylenilir.

KLASİK DÖNEM

Fatih zamanında batı resmi ilgi kazanmıştır. Osmanlı Resim sanatıda klasik eğilimlere karşı çıktığı ileri sürülmektedir. Osmanlı Minyatürü ve Türk uslubunu geliştirme amacı gütmüştür. 15. Ve 16 Yüzyılda Türk Minyatür sanatının ayırıcı özelliğini taşımaktadır. Şeyhi'nin Hüsrev ve Şirin'i Copesala'nın Batı etkisi sezilmektedir. Mekan genişliği ve rahatlığı mimari ve doğal motiflerdeki şematizmle dikkati çeker.

Süleymanname ilk tarihi minyatürdür. Şiddetli renk kullanımı figürlerin sıralanışındaki sert donukluk,hiyaraşi Osmanlı Minyatürünün ayrımı sayılır. Soyut yaratışın donuk,yalın ve sert görünümüne erişmiştir. Soyut nitelikleri her zaman gerçekçi gözlemci niteliği oturtmuşlardır.

Devamı Gelecek Sayıda

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI

Nazmi TUĞRUL

Ulvi ÖĞRETEN

11.Sayıdan devam

Bir evi iyi tanımak ve bilmek için nasıl ki civarındaki hududu tanımak ve bilmeğe lüzum varsı Çorum'u anlamak için Anadolu'nun coğrafyasını o suretle öğrenmek elzemdir.

Anadolu yâhut Küçük Asya:

Asya'nın garba doğru denize girmiş yarımadasıdır. Asya'nın toprak birimlerine Anadolu'da da rast gelinebilir. Antropoloji insan bilgisi jeoloji toprak bilgisi Küçük Asya'yı Büyük Asya'dan ayıramaz.Anadolu'nun Karadeniz'i çerçeveleyen,Akdeniz kıyısından uzanan dağlar bu yarımadanın önceleri, denizi koynunda saklamış iken sonraları o tuzlu suyu kovmuş ve kendisi denize sokulduğunu göstermiştir. Merzifon Kolejinde görülen balık müstehaseleri bunu teyit eder. Yer teprenme kuşağının bu mıntıkadan geçişi büyük bir hadisat-ı tabiyye neticesi bu yarımadanın teşkil etmesi ki bu nokta-i nazarı kabule yardım eder.

Asya ormanlarından ayrılarak Hind, Elbürz,Arârât dağlarından sonra birkaç kolla denize yaklaştıkça küçülen, gaib olduktan sonra tekrar denizde ufak adalar halinde görülen dağları Anadolu'yu Asyalaştırmaya mühim sebeptir.

ASYA

Asya isminin nereden alındığı düşüncesi henüz haledilememiştir. İsmini evvela Lidyalılar' ın kullandığını Yunan müverrihleri yazıyorlarsa da adalar kıyısına sığınan bu ufak kütlenin dünyâ parçalarının en büyüğü olan Asya'ya ad takabilmeleri ihtimali olamaz. Asya ismini Acem esatirlerinde masallarında işitirizki bu isim Türklerden Acemlere geçtiği pek kolaylıkla anlaşılır. Farslılar Medye medeniyetinin mirasına oturdular. Bu medeniyet üstündü. Acem varlığı kurulurken Med bilgisi de Farslılara geçiverdi. Bu,büyük kara parçasının ismi de Farslıların esatiri arasına karışmış oluyor.

Kafkasya dan 1293 Hicri senesi Türk Muhacirlerinin Anadolu'ya hicretlerinde Sapanca civarlarına yerleşen Türk kabileleri arasındaki kadın isimlerinden << Asya >> ismi pek makbul bir isimdir. Binaen aleyh bu büyük kıtanın hakim-i mutlakı olan Türkler diğer milletler arasında ki münasebetlerinde bu isimde yaymaya muvaffak olmuşlardır.

Anadolu ise Asya'nın ufak bir parçası olmasından ötürü Küçük Asya ismi de bu yarım adaya takılmıştır.

ANADOLU

Oğuz Türkleri'nin Orta Çağ'da dolgun varlıklarıyla bu kıtaya yerleştiklerinde Küçük Asya ismi Anadolu adını taşırdı (*)

ANADOLU'DA TOPRAK KABARTILARI

Anadolu'da toprak kabartıları üç şekil gösterir:

1- Yüksek dağlar
2- Yaylalar
3- Ovalar

Yüksek toprak kabartıları Anadolu'nun Karadeniz sahili boyunca uzanır. Karadeniz Boğazına yaklaşıldıkça yükseklik kaybolur. Avrupa da tekrar yükselerek balkanlara doğru uzanır. Bu dağlar denize doğru dik

---

(*)Anadolu << Karakol>> vezninde asıl Türkçe bir isimdir.

آنادولونك جوغرافياسى

آنادولیده طوپراق قابارتیلری

ve ormanlıktır. Karadeniz boyunca uzanan dağlar Kafkasların bir koludur.

Elbürz Dağları batıya doğru uzanarak Arârât adını aldıktan sonra bu anaçtan bir kol evvela garba ayrılır, Muş'tan sonra cenuba doğru kıvrılarak Akdeniz kıyılarını takip ile Antalya Körfezinin şimalinde yüksekliğini gaib ile Adalar Denizi kıyılarında ufak yükseklikler ihtiyarlıklar gösterir. Bu dağlar arasında Anadolu Yaylası şarka doğru Erzurum'a kadar yükselir,garbda ise yüksekliğini gaib eder.

OVALAR

Anadolu'nun ovaları çok dağlıktır. Sahiller de nehirler ağızlarında tesadüf edilir. Karadeniz sahilinde Kocaeli Ovası,Bafra,Çarşamba gibi.Marmara Denizi kıyısında İzmit,Sapanca ovası ile Adalar Denizi sahilinde Gediz ve Menderes büyük ovalardır. Akdeniz sahilinde Antalya ve Adana ovaları Anadolu'nun bereketli ovalarındandır. Bilhassa Anadolu'da Erzurum ve Muş ovaları Ural Altay'ların ilk cenk meydanıdır.

NEHİRLER

İlk insanların nehirler gibi kendiliğinden yapılı yollardan yürüdüklerinden nehirleri de tanımak o derece elzemdir.

Anadolu'da büyük ve gemilerin dolaşmasına müsait nehirler mevcut değildir. Toprak kabartmalarının çokluğu nehirlerin akıntısını sertleştirmiştir. Nehirler seller halinde akarak büyük dağlar arasında kendisine yol yapar,aynı sertlikle denizlere dökülür,bu nehirler denizlere döküldükleri yerlerde büyük lâhki deltalar da teşkil ederler. En uzun nehirler Kızılırmak olup,750 kilometre uzunluğundadır. Kaynağından itibâren evvela garba bade dağları yararak şimale doğru akar. İkinci derecede Sakarya gelir ki, 650 kilometre uzunluğundadır. Milli Mücadele de Büyük Türk zaferlerine şahit olmuştur. Karadeniz'e 450 kilometre uzunluğunda Yeşil Irmakla 270 kilometre tülünde Çoruh ne-hirleri dökülür.

Marmara ve Adalar Denizine dökülen nehirlerin uzunluğu Çoruh kadardır. Adalar Denizine dökülen Menderes ve Gediz döküldükleri yerlerde büyük deltalar yaparlar. Akdeniz'e dökülen Seyhan ve Ceyhan nehirleri de mümbit ovalardan geçerler.

İKLİM

Anadolu'nun iklimi şiddetli değildir. Karadeniz'in Sinob'a kadar olan kısmını Kafkas Dağları soğuk rüzgârlarından koruduğu için iklim Sinop'tan itibaren garba doğru olan aksâma nazarân daha az şiddetlidir. Akdeniz iklimi daha sıcaktır. Toroslar şimâl rüzgârlarından tamamıyla muhafaza ederler. Adalar Denizi sahili de nispeten sıcaktır. Fakat merkezi Anadolu Yaylasında kuru ve soğuk bir iklim vardır. Avrupa'nın cenubunda aynı arz derecesinde bulunan yarım adaların ikliminden daha şiddetlidir. Orta Anadolu büyük dağlarla şimal rüzgârından korunamamıştır. Anadolu yaylası İspanya'da ki Kastil Yaylasının benzeri olduğu halde şimâlden inen rüzgârlardan uzun bir kış, yakıcı bir yaz daima vardır. Anadolu'nun şark-i şimâli ve cenubi Kafkas Dağlarıyla Torosların rüzgârıyla karşı durmasından ötürü daha sıcaktır.

Şimalden gelen yağmur bulutlarını yaylanın eteklerini kaplayan dağlar çeker, yahut çok sıcak olduğundan havayı nemimi ısıtarak bulutları dağıtır. Anadolu'nun çok yerlerinde yeri sekiz ay yağmur bulutu görülmez sene de vasati olarak en ziyade Mayıs ve Haziran aylarında 25 : 50 santimetre yağmur yağar. Yazın bu kadar sıcak oluşu birçok yerlerde insanları yaylalara çıkmak mecburiyetinde bırakır. Su

Devamı Gelecek Sayı

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2887
İNCELEME TARİHİ : 22_10_1986

YÖRESİ
ÇORUM

KİMDEN ALINDIĞI
ALİ ÇAKMAK

SÜRESİ : 74

FIRSAT ELDE İKEN BİR AMEL KAZAN

DERLEYEN
İHSAN ÖZTURK

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
İHSAN ÖZTÜRK

Rıfat KURTOĞLU

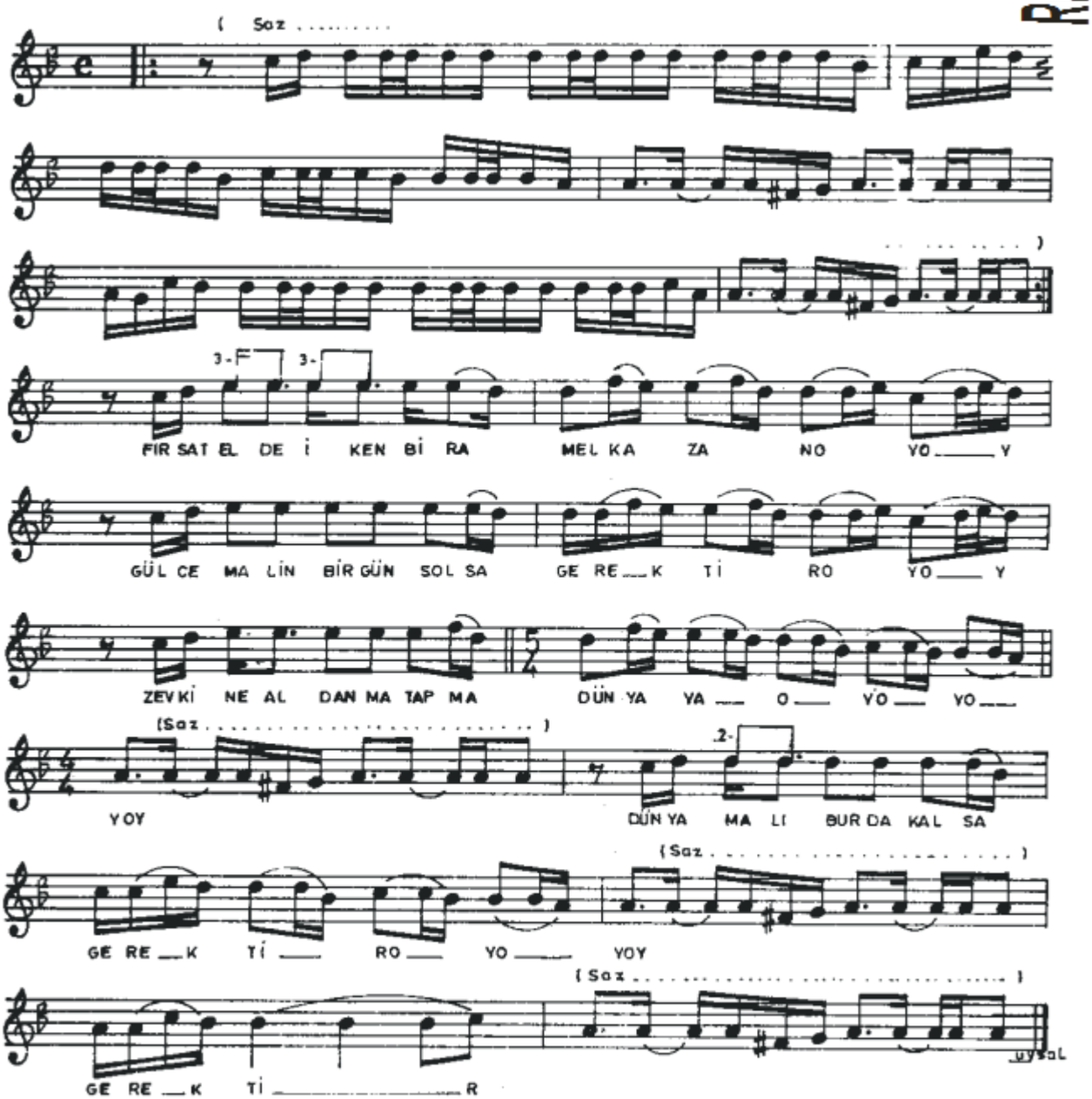

FIRSAT ELDE İKEN

Fırsat elde iken bir amel kazan (oy,oy)
Gül cemalin bir gün sola gerekir (oy,oy)
Zevkine aldanma tapma dünyanın (oy,oy)
Dünya malı burda kalsa gerekir. (Oy,oy,oy gerekir)

Yarın hakkın divanına varılır (oy, oy)
Ruz-i Mahşer günü sual sorulur (oy,oy)
Günahın tartarlar Mizan kurulur (oy,oy)
Orda hakkı hakkını alsa gerekir (oy, oy, oy gerekir)

Genç Abdal'ım Hakka yanık olana (oy, oy)
İtikatı bütün sadık olana (oy,oy)
Hakikatta Hakk'a aşık olana (oy,oy)
Divanda şefaat olsa gerekir. (Oy,oy,oy gerekir)

Uğuz'dan Çizgiler

Uğur PAMUK

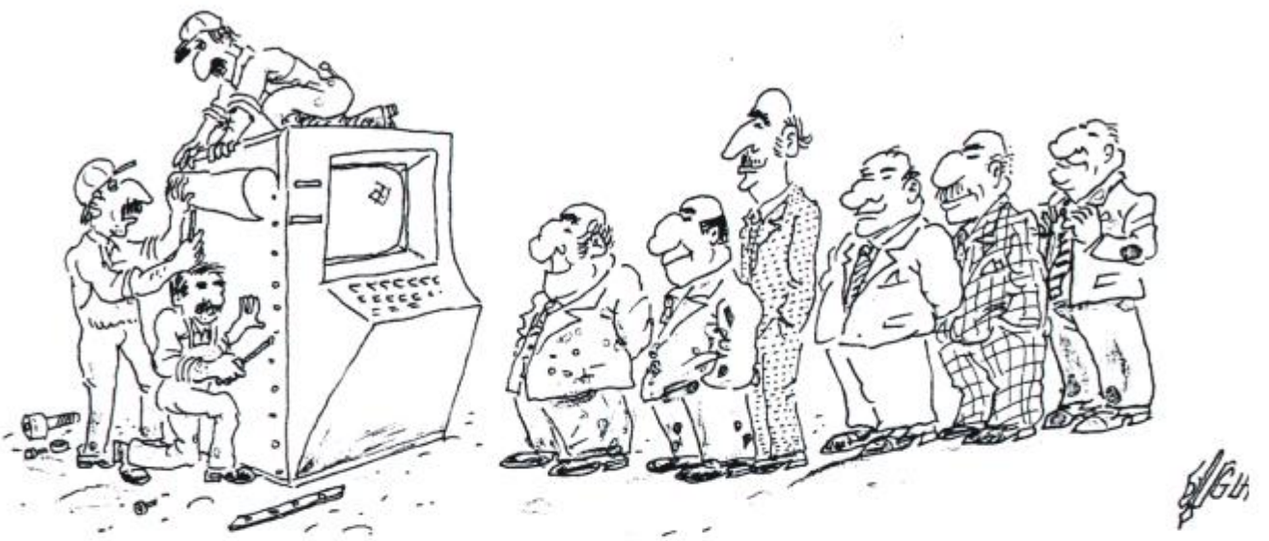

UĞUR PAMUK

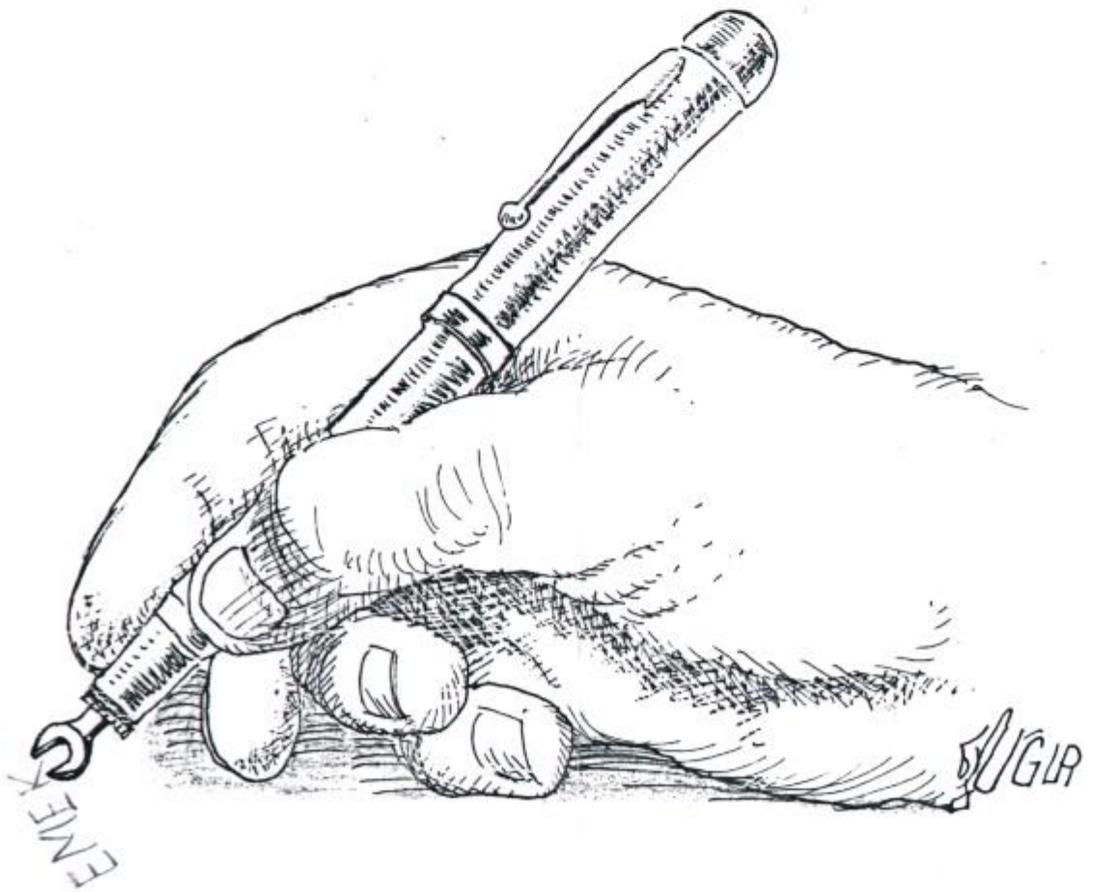

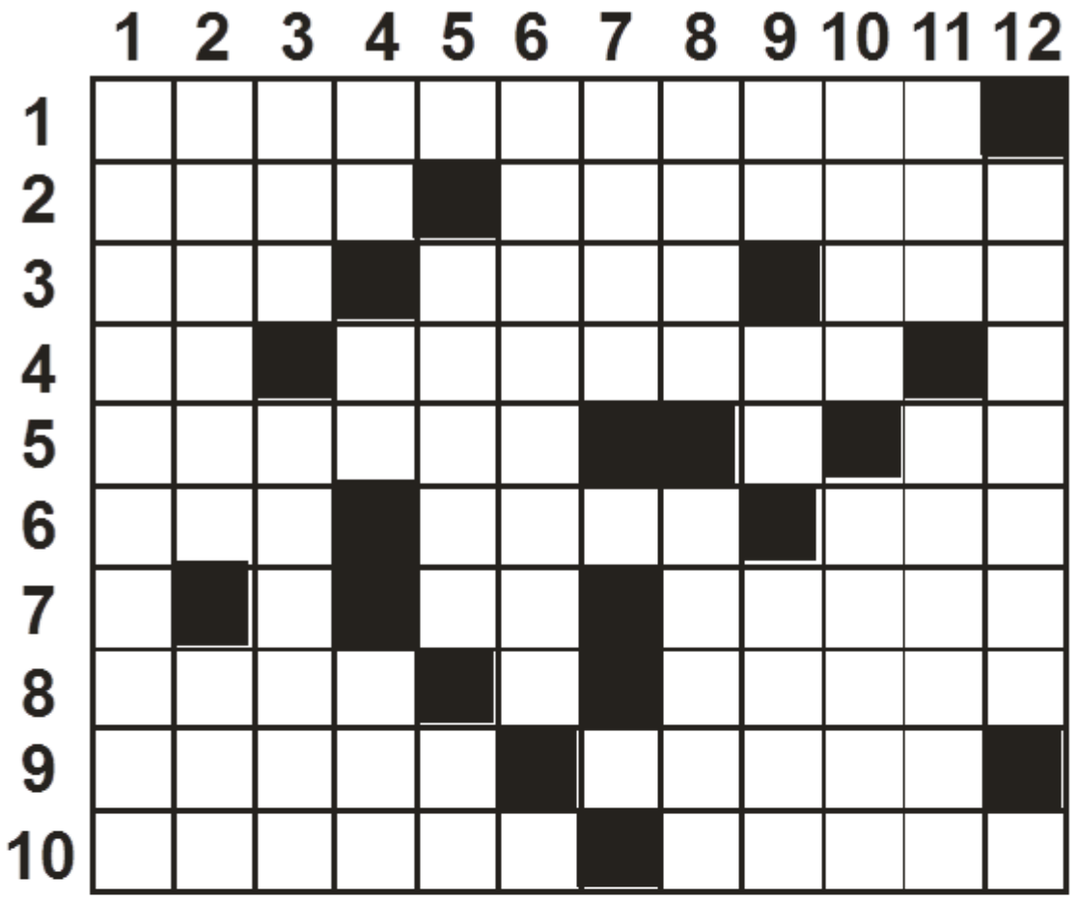

Hazırlayan Erdal ODABAŞ

Çakır Köyü B.S.İ. Okulu Sınıf Öğretmeni

SOLDAN SAĞA : 1- Eskiden ilimizde kullanılan,iki tarafı kulplu ekseriya içinde süt pişirilen bir kazan türü 2- Rus kelimesinin ilimizin kimi yörelerinde söylenişi -Taraktan geçirme 3- Kur'an alfabesinde bir harf- Dünyanın denizle örtülü olmayan kısmı -Bağlaç 4-Utanma duygusu -Osmanlıcada köleler,kullar 5-Büyük binaların,anıtların muhtelif yerlerine yazılan veya kazınan o yapı hakkında bilgi ihtiva eden yazı-Alfabemizde ondördüncü harfin okunuşu 6-Eski bir Türk güreşi -Bunaklık -Yayıncılıkta basma,baskı 7-Birleşmiş Milletlerin kısa yazılışı - Geçilmesi zor geçit 8- Yetişmiş değerlikişi - İskeleti oluşturan temel madde 9- Peşin para - Üzüntü veren, gamlandıran 10- Kimi yörelerimizde uzaklaşmak manasında kullanılan kelime -Nimet kelimesinin bazı Alaca ilçesinin köylerinde söylenişi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1-Bütün bir kuzuyu pişirecek büyüklükte olan ve eskiden ilimizde de kullanılan bir mutfak eşyası 2- Bitki ve hayvanlardan ürün elde etme -Geniş olmayan 3-Mektup zarfının üstüne yapıştırılan küçük kağıt -Patlamalı gürültü 4- Müzikte durak işareti -Arapça da su -Yunan ve Latinlerde taklide dayalı bir komedi türü 5- Şişe geçirilerek, ateşe tutularak ve susuz olarak pişirilen et yemeği-Tantalın simgesi 6-Suçlama manasını taşıyan bir kelime 7- Siyah'ın eş anlamlısı 8-Asya'da bir göl- Eskiden Türk Devlet Reislerinin kullandığı bir unvan 9- Güney Afrika'nın Trafik işareti -Ayı barınağı Böylece,aynı şekilde manalarını taşıyan bir kelime 10- Bir ovamız -Genelge 11- Bazı hayvanların ayaklarına çakılan demir-Bakanlar kurulu 12 - Süslü,güzel görünümlü uçucu bir böcek

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

11. Sayıdan devam.

yapsak olur. Eğer münasipse,paranı şimdi seçeceğimiz Ankara heyeti toplasın" dedi.

Kuru Memiş bıyığının altından gülüyor, parasının her yerde kendini ,hatırı sayılır bir adam yaptığına, bir daha hükmediyordu. Para demek, köyde her şey demekti. Banka borçları yatırılırken , tahsildar para toplarken, düğünler yapılırken, velhasıl köyde bir tarla satılırken, herkes Memiş ağanın eteğini öper; kısa bir zaman için borç para isterlerdi.Memiş Ağa da; odada çıkardığı gibi kabarık cüzdanını mağruriyetle yeleğinden çıkarır,muhtarın yanında ihtivacı olanlara borç verirdi. Şimdi de, parası yine O'nun şerefini yükseltecekti. Odaya girdiğinden beri «para işi konuşulmaz mı» diye planlar kuruyordu. Hatta, bir an borç verdiği şahısları bile gözünün önüne getirdi. Bu yıl ki tarlalarından çıkacak mahsulleri ,kimlere sürdüreceğini, gelecek yıla nadas bıraktığı yerleri nasıl ektireceğini, uzun uzun düşündü. Kararını vermişti çoktan. Muhtarı borçlu yapıp , akıtılması için uğraşılan sudan da sebzelerini bol,bolsulatacaktı. Bütün düşüncesi muhtarın kendine borçlu olmasını istiyordu. Memiş ağanın para teklifine odadakilerin hepsi «munnasip» dediler. Şimdi de Ankara'ya gönderilecek heyetin seçilmesine sıra gelmişti.

Aliş Ağa etrafına bir göz gezdirdikten sonra öksürerek: «Memiş Ağayı, Hasan çavuşu, Sülük ağayı Ankara'ya gönderelim» dedi. Bu üç kişinin ismini işitenler hiç düşünmeden «münasip» dediler. Böylece, Boğaç Köyünün büyükleri sularını kanun yoluyla halletmeye karar vermişlerdi. Gece de epeyce ilerlemiş olduğundan toplantı son buldu.

Çorum Ovası, doğusunda Akdağ Ziyaret Tepesi, Batıda, Hacılarhanı Beli, Kuzeyde, Kösedağı, Güneyde ise Dörttepedağı arasındaki büyük bir vadi parçasının adıdır.İlkbahar geldiği zaman, Allah'ın kullarına lütfettiği yağmurlar yağarsa, (Her ilkbahar mevsiminde bu ovaya yağmur yağmaz. Bazı seneler kurak geçer) buğdayları kırmızı, insanları çalışkan, ambarları doluolur.

Çorum Ovası'nın.Ankara - Samsun asfaltı buradan geçer. Hacılarhanı belinden aşılarak, Çorum'a doğru bakılınca, ova bazen yeşil, bazen Barı, bazen da karlı olur. Hangi mevsimde geçersen geç, bakmağa doyum olmaz vadinin güzelliğine.

Köyler ovanın üzerine yıldız kümeleri gibi serpilmişlerdir. Köy ağaçlıklar içinde bir çeşmeye ağzını dayamıştır. İşte köyü de kuzey yönünü Çorum ovasına,güney yönünü Dörttepe Dağının Çorum Ovasına bakan kuzey yamaçlarında,yan yana dizilmiş birçok köyler vardır. Bunlarda,yan yana dizilmiş birçok köyler vardır. Bunların evleri beyaz sıvalı,kiremitleri kırmızı,sıvaları ise azdır. Ancak ilkbahar yağmurlarının bol olması sevindirir bu köyleri.Tekin'de,Boğaç köyünün bağları üzerindeki ormanın yeşil eteğine kurulmuş,seksen hanelik şirin bir köydür. Kuruluşu Boğaç'tan sonra olduğundan,henüz çoğalmamıştı nüfusları.

Bir zamanlar Boğaç Köyünün tam doğusundaki Kumlu Derenin çaya döküldüğü yerde yaşıyormuş Tekinliler. Dörttepe Dağının sık ormanlarından çıkan bir değirmenlik su,hem Boğaçlılara hem de Tekinlere yetip artıyormuş o zamanlar. Ne yazık ki Kumlu Derenin akrepleri rahat bırakmazmış Tekinlileri. Bir gün ,iki gün derken kaçırmış hepsini. Göçünü alan Dörttepe Dağının ormanlarında soluğunu almış. Kısa zamanda kendilerine tarla, bahçe ve değirmen yapıvermişler orada, Boğaçlıların hiç aklına gelmemiş sularının kesileceği. «Yazık akrepten kurtulsunlar şu zavallılar» demişler göçtüklerinde. İki köy kardeş gibi geçinip, yedikleri ayrı gidiyormuş o zamanlar. Arazinin darlığı yüzünden ormandan tekrar tarla yapmaya başlamış Tekinliler. Dörttepe Dağınınyal-

çın kayalarını söküp,yerine değirmen, ağaçları söküp yerine tarla yapmaya başlamış. Çevrenin en güzel meyveleri, üzümleri,şarapları Tekin'den çıkmaya başlamış. Yalnız buğdayları pek yetişmemiş topraklarında. Arazi ormandan sökülmüş olduğundan,taşlarla dolmuş tarlalar. İçine saldıkları sular,taşlar arasında bir kısım toprakları da alıp götürüvermiş. Bunlara rağmen bu güzel suyun,havanın,yeşilliğin tadına doyamayan Tekinliler,razı olmuşlar kaderlerine. Değirmenleri çoğaltmışlar sıra sıra. Meylerini çoğaltmışlar parsel parsel. Geçimlerini de bu yöne akıtmışlar kolayca. Derken sık sık Boğaçlıların sularını kesmeye başlamış Tekinliler.

Bu haksızlığa tahammül edemeyen Boğaçlılar da elli sene önce ilk kavgayı çıkarıp,vermişler iki kurbanlarını. Bu kavga üzerine mahkeme paylaşılamayan bu suyun haftada iki gününü Tekin'e kalan beş gününü de Boğaç Köyünün arazisine akıtmağa karar vermiş. Otuz yıl rahat akmış suları. Tekrar yirmi sene önce ikinci bir kavgada da ölmüş iki kişi Tekinlilerden. Mahkeme bu ikinci kavgada da evvelki kararını tekrarlayıp, Tekinlilerin haksız olduğunu çıkarmış ortaya. Bundan sonra da uzun bir zaman suları bol bol akmış Boğaçlıların.

İşte bu ilkbaharda da havaların birden kurak gitmesi Tekinlilerin Boğaçlılara vermek istemedikleri suyu kesmek için, çeşitli bahaneler aramalarına zemin hazırlamıştı.

Aliş Ağanın köylüyü odaya topladığı günün ilk saatlerinde.

Boğaçlıların gençleri Tekin Köyünün batı yamaçlarındaki ormanda hayvanlarını otlatırken,Tekinlilerin orman bekçileri tarafından dövülür. Bekçi Kılcı da bu manzarayı büyük havuzun başından seyrederken,Boğaç çobanlarının dövülmelerini hazmedemez. Omuzunda ki dokuzlusunu çevirerek, korkutmak bahanesiyle boşaltır. Tekin bekçileri de <<vay sen misin bize silah atan>> deyip akmakta olan bir değirmenlik Boğaç suyunu keserler. Böylece üçüncü kavganın kıvılcımı da Tekin'e sıçramış olur.

İlkbahar mevsiminin sıcak günleri devam ederken,Boğaç Köyü ile Tekin Köyünün araları evvelki kavgalarda olduğu gibi gittikçe açılıyordu. Mahkemenin kararını da nazara almıyorlardı. Kiminin silahı kuvvetliyse o onu öldürüp,uzun zaman su taksim edildiği bir şekilde akacaktı. Bir damla su için kan kokuyordu şimdi. Ne çare ki bu kavgalarda ne olursa suçsuz kimselere oluyordu. Öldüren bulununcaya kadar fakirin canı çıkıyordu çoktan. Ömürlerinin hapishanede çürümesi her iki köy için de sonu gelmeyen bir husumet yaratıyordu.

Aliş Ağa durumu çok iyi bildiğinden,toplantının ertesi günü üç bekçiyi silahlandırıp,Tekin Köyüne giden yolların bitiş noktalarına diktirdi. Bekçilere o kadar çok sıkı talimat verdi ki ;Kur'an-ı Kerim'e bile el bastırıp,Tekin'e gidenleri mutlaka haber vermelerini şart koştu.

Böylece Aliş Ağanın gönlü biraz rahatlamış olarak,vilayete gidip,sularının sebepsiz yere Tekinlilerin kesmiş olduğunu mahkemeye aksettirildi. Hatta,o gece Memiş Ağa refakatindeki üç kişilik heyeti de, Ankara'ya kendi eliyle yolcu etti.

Paylaşamadıkları bu su için kanuni yoldan hareket ettiğine çok seviniyordu Aliş Ağa. Çarşıda acele,acele yürüyor, Tekinlilerin birini gördüğü zaman <<artık yeter ettiğiniz, kanun sizin terbiyenizi verecektir>> der gibi kafasını sallıyordu.

Hana gelip,doru atına atladığı gibi Boğaç'ın yolunu tuttu. Boğaç şehre üç saatlik bir mesafede bulunuyordu. Yürüyecek olduğu şose,ovanın doğu kenarı ortasından geçiyor,köylerine bir buçuk saat mesafedeki bir çeşmeden köylerine ayrılıyordu.

Aliş Ağa bu yol ayrımına geldi.

Dörttepe dağının başı siyah bulutlarla kaplandı. Aliş Ağanın gözleri ağlayan bir insanın gözleri gibi yaşardı.

DEVAM EDECEK

"Murat"

Erman YILDIRIM

Öğretmen kendisini derse kaptırmış, dershanenin içinde bağırarak ders anlatıyordu. Arasıra yönünü pencereye dönerek gözleriyle caddeyi tarıyordu. Arka sırada iki öğrencinin konuştuklarını gördü. Yanlarına giderek,

-"Sadece gözlerimin içine bakın" diye bağırdı. Kocaman gözlüklerinin camı renkliydi. Gören yetmişlik dede sanıyordu. Uzun boylu, saçları amazon ormanını andırıyordu. Ders sırasında sınıfın kapısını hep açık tutardı. Diğer öğretmen arkadaşlarıyla hiç geçinemez, okul müdürüyle zaten arası hiç iyi değildi. Arkadaşlarla hep aile içi yaşayışını merak ederdi. Nasıl bir baba örneğin !..

Yavaş yavaş tahtaya doğru ilerleyerek, derse devam etti. Sınıfa soru soruyor, sınıf sorulara cevap vermekten korkuyor, çekiniyordu. Doğru cevap verilse kızardı. Yanlış cevap verilirse de daha çok kızardı. Bütün öğrencilerin o anda düşündüğü şey zilin çalmasıydı. Öğrencilerin arasında yaygın bir tabir vardır ; erken çalan zil hayat kurtarır, derler.

Tam o sırada evet işte tam o sırada koridordan ayak sesleri geliyordu. "Tak tak". Gelen gelişinden belliydi. Bizim sınıfın asi kabadayısı Murat geliyordu. Ayakkabılarının tabanına demir, diğer bir deyişle at nalı çaktırmıştı.

Kapı, bir hışımla açıldı ve kapandı. İçeriye Murat girdi. Sıraların arasından geçerek arka sıraya oturdu.

Öğretmen, başını öbür tarafa çevirdi. Ve kendini soru sormaktan alıkoyamadı. Sert bir sesle:

-Adın ne oğlum senin ? Murat, ilk önce cevap vermedi. Öğretmen bir daha sordu,

-Oğlum sana diyorum adın ne ? Murat, iki kolunu oturduğu sıranın üzerine germiş, yakası açık, saçlarını yukarı doğru taramıştı. Öğretmen Murat'ın bu halini gördükçe daha sinirleniyor gibiydi. Murat cevap verdi:

-Adım Murat. Öğretmen, sert sesle

-Ya ben kimim beni tanıyormusun ? Murat sesli düşünerek:

-Bana ne senin kim olduğundan. Dedi bir an. Her öğrencide bir korku vardı. Öğretmen buna nasıl karşılık verecekti acaba. Korkulan oldu. Öğretmen:

-Çık dışarı mikrop, diye bağırdı. Bağırırken öyle sinirlenmişti ki, boğazındaki damarlarının gerildiğini herkes farkedebiliyordu. Murat en arka sıradan kalkıp,göğsünü dışarı çıkartıp iki kolunu sallıyarak ve ayakkabısındaki demir parçasının çıkardığı sesle açık olan sınıfın kapısından çıktı gitti. Gidişini dersanenin penceresinden izleyen Öğretmen kendi kendine:

-Bana ne ha.., bana ne öğle mi, diyerek homurdanırken zil çalmıştı. Defterlerini kabaca düzen topluyarak sınıftan çıktı. Bütün öğrenciler birbirleriyle hiç konuşmadan kapının önüne biriktiler. Öğretmen nereye gidiyordu ? Müdürün odasına mı ? Yoksa Müdür Yardımcılarının odasına mı? Öğretmenler odasına gitmediği kesindi. Ve sonunda nereye gittiği anlaşıldı. Öğretmen tuvalete girdi. Bir öğrenci kendi kendine:

-Hocam tuvalete girmenin zamanı mı?

Öğretmenin tuvaletten çıkması öğrenciler tarafından heyecanla bekleniyordu. Öğretmen tuvaletten çıktı ve Müdürün odasına girdi. Herkes merak ediyordu. Murat'a ne olacaktı ? Müdürün odasına giren öğretmenin bağırışması okul çınlatıyordu. Öğretmenin konuşmalarını öğretmen zili çalana kadar dinmedi. Öğretmen bağırarak şunları söylüyordu:

-Nasıl bir eğitim bu. Müdür bey, nasıl bir gençlik bu, nasıl bir sistem bu haberiniz var mı sizin bunlardan.

Birbirlerine gıcık olan öğretmen ve müdür yarım saat kadar tartıştılar ve sonunda öğretmen müdürün kapısını çarpmış ve çıkmış. Ertesi gün müdür okula Murat'ın velisini çağırtmıştı. Gelen giden olmadığı için müdür telefonla ulaşmış Murat'ın velisine. Murat'ın velisi geldiği gün, Murat okuldan yine kaçmıştı. Sınıfa nöbetçi öğrenci geldi Murat'ı müdürün çağırdığını söyledi. Murat'ın sınıfı arkadaşlarına. Sınıfta koro halinde:

-Murat okula gelmedi, dedik ve nöbetçi öğrenci gülerek sınıftan çıkmış, gitmişti. Murat'ın üç gün okuldan uzaklaştırıldığı haberi geldi.

Aradan günler geçmesine karşın Murat'a olumlu yönde bir değişme rastlayamadıklarını belirlerdi öğretmenler. Murat yine eski Murat'ı düzelmeyede hiç niyeti yoktu. Arada sırada okula uğruyor. Okula uğradığı günlerde mutlaka okul birbirine giriyordu. Rehberlik öğretmenleri ne zaman Murat'la konuşmayı deneseler o gün sinirden yanından geçilmiyordu. Koridordaki nöbetçi öğretmenlerde sinirden ne yapacaklarını şaşıyorlardı.

Derken sene sonu geldi, çattı. Notlar verilirken Murat'ın velisi okul koridorlarında görünmeye başladı. Sınıfı geçmesi için, tartıştığı öğretmen dersinden geçmesi şarttı. Murat'ın velisi:

-Aman, hocam. Sen büyüksün, hocam şu oğlanı bi dersinden geçirsen. Zaten mezun olacak bu sene. Diye yalvara yalvara en sonunda öğretmen, sene sonu sınavlarında geçireceğine söz vermiş. Sınavlara giren bir arkadaşın anlatığına göre, Murat sınava 20 dakika gecikmeli olarak gelmiş, aynı tavırlarıyla en arka sıraya oturmuş. Öğretmen, cevap kağıdıyla soru kağıdını vermiş. Murat, cevap kağıdına adını yazmış, soru kağıdına göz ucuyla bile bakmayarak, atmış bir köşeye. Öğretmen, cevap anahtarını göstermiş, hiç tenelüzedip de bakmamış. Öğretmen sinirlenerek yanından ayrılmış, daha sonra Murat'da bomboş cevap kağıdını öğretmen masasının üstüne bırakıp, soru kağınıda elinde bükerek çöp kutusuna atmış ve çıkıp gitmiş. Öğretmen de arkasından bakakalmış.

DAĞLARIN TÜRKÜSÜNÜ DİNLEMEK

11. Sayıdan devam

Muzaffer GÜNDOĞAR

Nefis bir şiir ile,
Katmış kültürümüze,
Dilimin bal tadıyla,
Onu sevdirmiş bize.

Karşılık beklemeden,
Böyle nice pınarlar;
Her canlıya cömertçe
Sularını sunarlar.

Kim bilir nice yolcu
Bu suyla serinlemiş.
Doğanın türküsünü,
Bu yollarda dinlemiş

Biz de bu su sesini
Dağların türküsünü..
Anılarda kalan o
Yolların öyküsünü;

Bir daha dinliyoruz,
Duyan yüreğimizle.
Duyumsarız da ancak,
Anlatılamaz sözle.

Diyoruz ki:"Kalkalım,
Yolcu yolunda gerek.
Yollar durmakla değil,
Tükenir yürüyerek."

"Hoşça kal pınar!"deyip,
Yola koyuluyoruz.
Bu yollarda daha çok
Geçmişi buluyoruz.

Yürüyoruz, solumuz,
Alan düzlükleridir.
Tarlaların pek çoğu,
Eski harman yeridir.

Nice yolcu, oduncu,
Avcı, çiftçi ve çoban.
Buraların dostu ydu
Kağnı ve kara saban.

Çift sürer, orak biçer
Tırpan sallardı canlar.
Hasat zamanı burda
Kurulurdu harmanlar.

Eskilerin geçimdi,
Bütün tasası, derdi.
Dağlardaki nasadını
Burada harman ederdi.

Toz ve sıcak yakardı
Kavururdu yüzleri.
Geceleri yorgundu
Yoğundu gündüzleri.

Kağnıyla mahsulünü
Köye indirmek zordu
Onlar bu "Z" yokuşta
Zoru başarıyordu.

"Kan ekmeği" derler ya,
Yaşam öyle çetindi
Şimdi dağa insansız
Öksüz ve de yetimdi.

Solda yol kıyısında
Yine bir pınar vardı.
Yıkıp geçen yıllarda
Yeniden yapmışlardı.

Yenik düşmüştü zamana
Buradaki çam oluktа.
Pınarlar bir vahaydı
Sıcakta, yolculukta.

Taş ustası özenmiş
Çeşmenin duvarına.
Hayırlısı bir eserim
Kalsın diye yarına.

Nice bağrıyanığı
Bu sular serinletmiş.
Çobanlar kavalını
Bu dağlara dinletmiş.

Bu pınar da suyunu
İçin diye sunuyor.
Doğa güzelliğiyle
Ruhlarımızı suluyor.

Susuzluğu giderip
Biraz serinliyoruz.
Dağların türküsünü
Bir daha dinliyoruz.

Pınarın alt başında
Ceviz ağaçları var.
Kaç kez yıldırım yemiş
Gövdesinde yarıklar.

Doğal olumsuzluğa
Zamana direnmişler.
Nice hastalıkları
Nice zoru yenmişler.

Bu anıt ağaçların
Belli değil yaşları.
Onlarca yıl koynunda
Barındırmış kuşları.

Yüzyıl aşmın süre
Neler görmüşler neler.
Bunlar dilsiz tanıklar,
Dillenip söyleseler.

Hâlâ üretimdeler,
Hâlâ cevizleri var.
Pay alır kaç kuşaktan
Çoğalan mirasçılar.

Kuzey tarafımızda
Dorukta köy yaylası
Temiz havası, suyu
Siler yürekten pası.

Yaylada beş on kişi,
Artık zor bulunuyor.
Yine orda geçmişin
Havasını soluyor.

Doğada belli semtler,
Semtlerde belli yerler.
Kırk yıllık bir dost gibi
Sevgiyle gülümserler.

Bunlar yerli bir kaya
Ya yaşlı bir ağaçtır.
Nice yılların tanık
Bilinmez yaşı kaçtır.

Bunlarla anlam bulup
Güzelleşmekte doğa
Anıları taşırlar
Hep kuşaktan kuşağa.

Ahmet Serin her bahar
Dağ taş demez dolaşır.
Köy, doğa sevdasını
Yüreğinde hep taşır.

Diyor ki:"Buraları
Bilirim karış karış.
Bu konuda benimle
Kimse yapamaz yarış."

Doğrudur hem gezmiştir,
Yazmıştır satır satır.
"Çıkrık'tan Esintiler"
Köyümüzü anlatır.

Bu yapıtın dışında
Üç kitabı daha var.
O hem toprak insanı,
Hem şair, hem de yazar.

Buralarla ilgili
Anılar anlatıyor.
Doğa bilgilerime
Yeni şeyler katıyor.

Güneş epey yükselmiş,
Kızarıyorken yine.
Yolculuk sürmektedir,
Suludere yönüne.

Yolu yukardan yapmış
Yol yapım araçları
Yarmışlar yamaçları
Sökmüşler ağaçları.

Tek bir çizgi halinde
Dağın yüzünü sürmüş,
Suludere'ye doğru,
Almış yolu götürmüş.

Söyleşerek yürüken
Hem de seyrediyoruz.
"Bitkiler nede güzel
Boy atmışlar" diyoruz.

Küçük bir orman olmuş,
"Çardaka ağaç Düzlüğü
Yeşillikler yok olmuş
Toprağın öksüzlüğü.

BENİM KÖYÜM

Hasan TULUK

Kerpiçten örgüsü,kireçli sıvası,
Tahta sedirli,yüklük odası,
Hasır sergisi,cumbalı sofası,
Kültürüyle güzeldir,benim köyüm.

Çilelerle besleyip büyüten,
Sevgiden başka bir şey beklemeyen,
İhtiyarlığında kaderine terk edilmeyen
Evlatlarıyla güzeldir,benim köyüm.

Evimizin emektarı ninelerimiz,
Örnek aldığımız büyüklerimiz,
Çanakkale'de kalan dedelerimiz,
Şehitleriyle güzeldir,benim köyüm.

Bayramlarda el öpüp,ziyaret ettiğim,
Düğünlerde türkü çağırıp,halay çektiğim,
Pınar başında görüp,gönül verdiğim,
Sevdiğimle güzeldir,benim köyüm.

Kanatlı kapıdan bakan kızlar,
Başlık parasına çarpınan yüzler
Sevgiye hasret giden gözler,
Kavuşanları ile güzeldir,benim köyüm.

Örgülü saçları,oyalı yazması,
Kınalı elleri,çiçekli basması,
Al yanaklı,sürmeli gözlüsü,
Gelinlik kızlarıyla güzeldir,benim köyüm.

Şafak vakti kalkıp sofra kuranlar,
Malları yemleyip yayık yayanlar,
Bebeleri emzirip tarlaya gidenler,
Cefakar analarıyla güzel,benim köyüm.

Ayağında soğuk kuyu lastik,bebelerin,
Çırıl çıplak,yüzdükleri derelerin,
Davul zurna düğünlerin,
Folkloruyla güzeldir,benim köyüm.

Kolunda bahçesiyle yunaklığı gidenler,
Kulpundan tutuşmuş küpeli götürenler,
Çalı çırpı ile ocak tüttürenler,
İmecesi ile güzeldir,benim köyüm.

Gölüğe sekenlerden vurup gittiğim,
Patika yoldan,pınara gittiğim,
Bir solukta doldurup,yüklendiğim,
Sularıyla güzeldir,benim köyüm.

Pınarlardan kana kana su içtiğim
Otlağında kaval çalıp mal güttüğüm,
Bostana bekçi olup,çardak kurduğum,
Toprağıyla güzeldir. Benim köyüm.

Sırtında dağarcağı,çobanlık edenler,
Dere tepe demez,koyun güdenler,
Pınar başında soluklanıp,azık serenler,
Otlağı ile güzeldir benim köyüm.

Malları yemleyip sütünü sağdığım,
Karınca gibi çalışıp kazandığım,
Sokuda,Buğday bulgur yaptığım,
Bereketi ile güzeldir,benim köyüm.

Öküzleri koşup çift sürdüğüm,
Tohum önlüğünü bağlayıp,ekin ektiğim,
Baharda yağmur için dua ettiğim,
Rahmetiyle güzeldir,benim köyüm.

Tırpan savurup deste yaptığım,
Anadutla,yığını kağnıya attığım,
Mazıyı yağlayıp gıcırdattığım,
Kağnısı ile güzeldir,benim köyüm.

Yüklediğim sapla övündüğüm,
Gümeleyi kurup,harman serdiğim,
Beygirleri koşup,düven sürdüğüm,
Hasatı ile güzeldir,benim köyüm.

Bahçede çalışıp ter döktüğüm,
Toprağı belleyip fidan diktiğim,
Domates,biber,soğan ektiğim
Bahçesiyle güzeldir,benim köyüm.

Omuzunda heybesi,harmana giderler,
Tarlada çalışıp ter dökenler,
Asker yavuklusuna hasret çekenler,
Töreleri ile güzeldir,benim köyüm.

Düğün alayında çömlek kırarak karşıladığım,
Geline kuşak bağlayıp,güveyi yumrukladığım,
Yüz görümlüğüne altın taktığım,
Gelenekleri ile güzeldir,benim köyüm.

Ağıtlar söyleyerek gelin ettiğim,
Duvağı ile gönderip,kefenle çık dediğim,
Mirasımın ortağı,torunlar istediğim,
Mutlulukları ile güzeldir,benim köyüm.

Okuemri ile,yazıp okuyan,
Atatürk'ün lütufna layık olan,
Cehalet zincirine kilit vuran,
İlmi ile güzeldir,benim köyüm.

TULUK söyler bunları,gerçektir,
Kültürümüz dünyaya örnektir,
Hizmetim Türkiye'mi tanıtmaktır,
Mimar Sinan'ları ile güzeldir,Benim köyüm.

Mustafa ÖZKİREMİTÇİ

ÖLÜM BİR GERÇEĞİ YAŞATIR

Sen giderken ayrılmanın hüznüdür,
Göz yaşlarımız,çığlıklarımız.
Bir hayal görüntüsüdür,
Sisli ve belirsiz;
Uzaklaşan hatıralarımız.
Ölüm bu,kaderin hükmü gerçek,
Bilinmez ne zaman,nasıl gelecek.

Dönülmez bir yolculuktur bu,
Ağladığımız,ibret alamadığımız.
Oysa bir sevgili olmalıydı,
Her an aklımızda, unutamadığımız.
Başkalarının ölümüdür,hep.
Uyanınca,rüyalarda gördüğümüz.

Sen giderken,bizi de götürdün.
Bilip de unutmak istediğimiz yere.
Zamansız;nasıl denilir,her an gelebilene ...
Mâlumu meçhul kılmak,gafletlere niçin,
Mukadder akıbet,hepimiz için.

HATIRLADIĞIM KARLI GECELER

Düşen kar taneleri gibi,
Çocuksu bir heyecan;
Düşerdi gece yüreğimize.
Nar gibi kızarırken soba,
Buğulu camlar ardında,
Kapılırdık hayallerimize...

Ve dışarıda birisi;
Havuçtan burnu,
Kömürden gözleriyle
Bakardı gözlerimize...
Sönmesin diye,
Ateşin yüreğine
Atarken biraz odun,
Annemizin sesi
Karışırdı seslerimize...

MASAL ÜLKESİNDE

Rüzgâr eser arada bir,
Masal ülkesinde.
Böler akıp giden zamanı,
Rüzgâr öncesi,rüzgâr sonrası...
Yakan bir rüzgârdır bu,
Soldurан;rüzgâr fırtınası.

Dönüşür renkler siyah,beyaza
Eski fotoğraflardan kalmış gibi...
Yaprak yeşil değil,gül kırmızı
Papatya sarı değil,deniz mavi.
Pembe hayallerden bunalmış gibi.

Rüzgâr eser arada bir,
Masal ülkesinde.
Uzun kış geceleridir,
Sanki bütün zamanlar...
Masallar ki;nihayetsiz.
Nineler değil,dedeler değil,
Ne de anneler,babalar
Şapkalı dayılar vardır,
Kızgın ve hırçın da olsalar,
En iyi masalı;onlar anlatırlar.

ÖĞRETMEN VE ÇOCUK

Davut Peygamber elinde,
Yumuşayan demirdir.
Öğretmen elinde çocuk,
Yoğrulan cevherdir.

İşi,sevgi iledir.
Yücelikler gayesinde.
Ulaştırmak zirveye,
Budur benim emelim,
Aydınlatan bir ışık,
Yuvada bir temelim.

Bir beyaz yaprak,
Geliyorsa önüme,
Öyle temiz kalmalı...
Öğretecek çok şeyi,
Kafası pırıl,pırıl
Güzellikle dolmalı.

Ayşe ÇOBAN

Çiğ taneleri düşerken güle
Ilağmeler fısıldar yanık bülbüle
Bümbül Hak aşkına şakırkan bile
Ateşte kızaran gül için ağlar

GELİR

Gurur zincirini kırasım gelir,
Gülerek yanına varasım gelir,
Yüzüme kapanan şu kapıları
Aşkın hançeriyle yarasım gelir.

Şu soylu bahçeye giresim gelir,
Bir gün ayrı kalsam, göresimgelir,
Sinemde açılan gizli yarayı,
Yarin mendiliyle sarasım gelir.

Ey gönül murada eresim gelir,
Acılara bir son veresim gelir,
Bağrında açan gonca gülleri,
Kendi ellerimle deresim gelir.

ANNEM

Üşüyünce kucağına yasladın
Ninniler söyleyip uyuttun annem
Acıkınca sütün ile besledin
Ağlatmadın bizi avuttun annem

Uykusuz ve yorgun koşardın işe
Biraz üzgün görsen verirdin neşe
Bir varmış bir yokmuş diye peş peşe
Masallar anlatıp büyüttün annem

Biz mindere sen oturup hasıra
Üşüşürdük pişirdiğin mısıra
Öğütler verirdin hep ara sıra
Sevmeyi saymayı öğrettin annem

Gençlik yıllarında verdiğin emek
Aşkınla kaynardı lezzetli yemek
Eksilmez yüzünden hiç gülümsemek
Önde ışık oldun yürüttün annem

Kutsal emanetsin başımıza taç
Sızlayan yareme olursun ilaç
Sevgican'ım senin duâna muhtaç
Gönlümden efkar dağıttın annem

NE OLUR

Düştüm derdine bağrım yanıyor
Koyup yad ellere kaçma ne olur
İçimde zaten bir yara kanıyor
Bir yara da gel sen açma ne olur

Çırpınıyor gönlüm yavru kuş gibi
İki kanadından vurulmuş gibi
Bana öyle bakma darılmış gibi
Gölgemi çiğneyip geçme ne olur

Bu Ayşe Çoban'ın döndü şaşkına
Teselli kâr etmez derdi taşkına
Seni beni Yaratan Aşkına
Ayrılık yolunu seçme ne olur.

UNUTAMADIM

Boş kaldı ellerim boş kaldı yerin
Gittiğin o günü unutamadım
Dostlarım siz bana teselli verin
Akan göz yaşlarım kurutamadım

Hatıra bir resmi kaldı elimde
Hayali gözümde adı dilimde
Leylâ olup yandım sevda çölünde
Şu abdal gönlümü avutamadım

MELEĞİM

Ahu gözlerinden dökülen yaşlar
Sızar gül yüzünü yakmaya başlar
Hep doğru çıkıyor gördüğüm düşler
Saklama annene bildir meleğim.

Ana nasihatı döktüğüm diller
İstemem solmasın açılan güller
Gurbette bilinmez nasıldır haller
Mazlumu ağlatan dildir meleğim

Aç gönül kapısını istemem mekan
Aşk od'una yanar hasretlik çeken
Sevgi yokluğudur insanı yıkan
Şu garip anneni güldür meleğim

Kıyamam ki,seni kaldırsam erken
Lokmam hıçkırıyor yemeği yerken
Telefonda bana anneciğim derken
O tatlı dillerin baldır meleğim

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 14

Yıl: 2 Sayı: 14

ÇORUMLU 2000

ISSN 1301-0603

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Gürsel YAYINEVİ Fiyatı KDV Dahil 1.000.000 TL

Müşir Hasan Paşa

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000
AYLIK
KÜLTÜR, TARİH, SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ
Yıl :2 2000 Sayı 14

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL

Gürsel YAYINEVİ

İdare ve yazışma adresi
Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27 / 34 ÇORUM
corumlu2000@yahoo.com
İş: 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10
Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Mijanpaj
Gürsel YAYINEVİ

Bu Sayıda

Bekir Baki AKSU 34 s.
Mesut ARTAR 26 s.
Recep CAMCI 18 s.
Hacı CELEBCİ 4-24 s.
İsmet ÇENESİZ 39 s.
Ahmet ERTEKİN 28 s.
Halil GÜLEZ 3.s
Muzaffer GÜNDOĞAR 37 s.
M.S. GÜRSEL 1-9-20 s.
Adnan İLHAN 6.s.
Zekai İŞLER 22-27 s.
Metin KALYONCU 21 s.
Sakin KARAKAŞ 31 s.
Hatice KARSLIOĞLU 30 s.
Rıfat KURTOĞLU 33 s.
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU 14 s.
Erdal ODABAŞ 32 s.
Ulvi ÖĞRETEN 11 s.
İsmail PAMUK 38 s.
Uğur PAMUK 17 s.
Salim SAVCI 35 s.
Ahmet SERİN 8 s.
Ekrem SOLAK 16 s.
Ümit UZEL 3-19 s.
Raşit YÜCEL 13 s.

Dizin soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

ÇORUMLULAR !

Yeni bir sayı ile karşınıza çıkma mutmuluğunu yaşadık.

Bu günlerin malum sıkıntılarını, siz yazarlarım ve okurlarımız gayet iyi biliyorsunuz. Bu sıkıntılar dikkat ettiyseniz Dergimizi de etkiledi.

Bu sayımızda;ÇORUMLU 2000 Dergimiz hakkında yazılmış,olumlu yazılar ile birlikte,iki arkadaşımızın uyarılarını yayınladım.

Bu uyarıları yapan arkadaşımızın uzun yazısı,aynen ve eksiksiz kendi yazdığı şekilde,nokta ve vürgülüne dokunmadan disketle geldiği gibi,sansürsüz görüşünüze sunulmuştur. Bu yazı beni yormadığı gibi, mizampajını da zevk alarak yaptım.

Bundan sonraki yazılarınızı **LÜTFEN** diskete alınmış olarak dergimize ulaştırsanız,beni "değerli" tenkitlerinizden ve yazılarınızı yazarken sarfettiğim zaman kaybından kurtarırsınız.

Sayın yazarlarımızdan ufak bir istirhamım daha olacak. Bir dergimiz baskıya girmeden lütfen hazırlanacak dergi için yazılarınızı erken gönderiniz. Tevazuda bulunarak yeni yazar arkadaşlarımıza yer açma kaygunuz olmasın. Ben elimden geldiği kadar,gücümün yettiğince göndereceğiniz yazıları yayınlayacağımı az çok anlamışsınızdır. ÇÜNKÜ BİLGİNİZ SİZDE KALMASIN, bu dünya fani,ne zaman bu dünyadan göçeceğimiz meçhul. Bilginizi ÇORUMLULARLA paylaşınız.

Haydi arkadaşlar,bu dergiyi yürütmemiz,ilerletmemizi istiyorum.

ÇORUMLU 2000 Çorum'un dergisidir. Herşey ÇORUM için.

Saygılarımla.

Mahmut Selim GÜRSEL

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı:1.000.000 TL. Çorum İçin Yıllık 12.000.000 TL. İl Dış Yıllık 18.000.000 TL. dir.

ÇORUMLU 2000 İÇİN NELER DEDİLER ?

Derlediğim tanıtım ve yazılar aşağıda aslının aynı olarak alıyorum.

Okurlarımızında; bizi tanıtanları,bizi tanıyanları,tanımaları ve bilmeleri için bu derlemeyi yayımlamayı bir borç bildim.

6 Ağustos 1998 Çorum Hakimiyet Gazetesi : Çorum Kültür hayatına bir dergi daha katılıyor. Çorumlu 2000 Kültür, Tarih,Sanat ve Edebiyat Dergisi. Çorumlu 2000 Kültür,Tarih,Sanat ve Edebiyat Dergisi yayın hayatına giriyor.

Gürsel Yayınevi adına Mahmut Selim Gürsel yaptığı açıklamada Derginin tanıtımı amacıyla 7 Ağustos 1998 günü saat 18.30'da tanıtım toplantısı yapılacağını bildirdi. Toplantı Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 adresinde gerçekleşecektir.

8 Ağustos 1998 Çorum Hakimiyet Gazetesi: Çorumluyla 2000'lere yolculuk başlığı ile : Çorumlu 2000 Kültür,Tarih,Sanat ve Edebiyat Dergisi,dün yapılan toplantı ile basın,kültür çevresine tanıtıldı...

10Ağustos 1998 Merhaba Gazetesi: Çorumlu 2000 Kültür, Tarih, Sanat ve Edebiyat Dergisi geçtiğimiz Cuma günü saat 18.30'da Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 adresinde yapılan bir tanıtım toplantısıyla teşhir edildi. Gürsel Yayınevi adına Mahmut Selim Gürsel'in tanıtımını yaptığı dergide çok sayıda tanınmış Çorumlu kültür adamları yazarlar yer alıyor...

10Ağustos 1998 Çorum Hakimiyet Gazete'sinde bir şiiri yayımlanan Sayın Cuma Türkmen Bey: Çorumlu 2000 Dergisini çıkaran Selim Gürsel Bey'e ve çıkan derginin yayın hayatının başarılı geçmesini diler, emeği geçenlere teşekkür ederim.

Çorum Haber Gazetesi: Daha önce "Çorum'da Yatan Meşhur Yatırlar" ve,"Çorum 1997" kitaplarını yayımlamış olan emekli kütüphaneci Mahmut Selim Gürsel, "Çorumlu 2000"isimli derginin ilk sayısını çıkardı. Kuşe kağıda basılan28 sayfalık dergiye,1938-1946 tarihlerinde 61 sayı çıkan "Çorumlu" dergisinden esinlenerek "Çorumlu 2000" adının verildiği bildirildi...

Kıyı Dergisi : Eylül 1998 150. Sayısında Çorumlu 2000 Dergisinin kapağını yayımladı.

1 Aralık 1998 Çorum Hakimiyet Gazetesi: Çorumlu 4. Sayısını çıkardı...

5 Ocak 1999 Çorum Hakimiyet Gazetesi: Çorumlu 2000 yoluna devam ediyor...

23 Şubat 1999 Çorum Hakimiyet Gazetesi:Çorumlu 2000 6. Sayısını çıkardı...

6 Nisan 1999 Çorum Hakimiyet Gazetesi :Çorumlu 2000'in 7. Sayısı çıktı...

25 Mayıs 1999 Çorum Hakimiyet Gazetesi : Çorumlu 2000'in 8. Sayısı çıktı...

6 Aralık 1999 Çorum Hakimiyet Gazetesi : Çorumlu 2000 Dergisi yazar kadrosu toplandı. Başlıklı yasızında : Çorumlu 2000 Dergisi yazar ve çizer kadrosu önceki gün Ölçek İşhanındaki dergi merkezinde toplandı

Çorumlu 2000 Dergisinin sahibi Mahmut Selim Gürsel'in öncülüğünde toplanan dergi yazarları,bu güne kadar yapılan çalışmalar,bundan sonra yapılacaklar hakkında istişare yaptılar. Çorumlu 2000 Dergisi Sahibi Mahmut Selim Gürsel,derginin yazar kadrosu ile görüş alışverişinde bulunmak için toplandıklarını söyledi.

6 Aralık 1999 Çorum Haber Gazetesi: "Çorumlu 2000 Dergisi" yayın ekibi bir araya geldi başlıklı yazısında:Çorumlu 2000 Dergisinde yazıları yayınlanan edebiyat ve Çorum sevdalıları önceki gün bir araya gelerek, gelecek üzerine konuştu.

Ölçek İş Merkezinde Derginin Genel Yayın Yönetmeni Mahmut Selim Gürsel'in bürosunda toplanan yazarlar,özellikle abone artırımı ve gelir getirici faaliyetler üzerine görüş alış verişinde bulundular.

Çorumlu 2000 Dergisinin mutlaka yaşatılması gerektiğinin vurgulandığı toplantıda, yayına girecek konuların seçimi hakkında da görüşler ortaya döküldü.

TSO eski Başkanı Ümit Uzel,Sanatçı Hasan Tuluk, Karikatürist Uğur Pamuk,çocuk öyküleri yazarı Muzaffer Gündoğar,İsmail Pamuk gibi tanınmış isimlerin katıldığı toplantının verimli geçmisi için çaba gösterilmesi konusunda görüş birliğine varıldı.

6 Aralık 1999 Merhaba Gazetesi: Cumartesi günü Ölçek İş Hanı'nda saat 14.00'te toplanan Çorumlu 2000 Dergisi kadrosu birinci kuruluş yıldönümünü kutladı.

Kültür,Tarih,Sanat ve Edebiyat ağırlıklı olarak aylık yayın yapan derginin önümüzdeki döneminde nasıl bir yayın çizgisi takip edeceğinin konuşulduğu toplantıya yazarlardan,derginin sahibi Mahmut Selim Gürsel, Ü-

mit Uzel,İsmail Pamuk,Adnan İlhan,Uğur Pamuk,Erman Yıldırım,Osman Ünsal katıldı.

Toplantı konusunda bilgi veren M. Selim Gürsel,"Şimdiye kadar ayda bir kez olsun toplanmayı hep düşündük. Ama bu güne kadar bunu başaramadık. Bundan sonra her ay toplanmaya ve dergiyi konuşmaya karar verdik,bunu sürdüreceğiz" diye konuştu.

M.Selim Gürsel,toplantının amacı hakkında da,"Önümüzdeki yayın hayatında, dergiyi ne yapalım,nasıl çıkaralım sorularına cevap arayacağız. Aramızda bulunan büyüklerin önerilerini alacağız" şeklinde açıklamada bulundu.

6 Ocak 2000 Merhaba Gazetesi: Çorumlu 2000 yazarlarını tanıttı....

7 Ocak 2000 Çorum Hakimiyet Gazetesi: Çorumlu 2000 12 dedi....

12 Ağustos 1998 Tarihli Dost Haber Gazetesinde bulunan köşesinde yazan ;

Sayın Ümit UZEL

"ÇORUMLU 2000 DERGİSİ"

Mahmut Selim GÜRSEL; önceden tanıdığım bir arkadaşım. Kendisinin Çorum'la ilgili araştırma özelliğinde kitapları var.

Son kitabını yayınlamadan önce kendisine yardımcı olmaya çalışmıştım. Özellikle reklâm konusunda. Ama;her zaman söylediğim bir söz ekleyerek "Çorum iş alemi maalesef reklâmı fazla sevmez" demiştim. Nitekim; bu sözümün doğruluğunu Sn. Gürsel de anladı. Aynı sıkıntıyı yeni çıkarttığı "ÇORUMLU 2000" Dergisinde de yaşadı ve de yaşayacak.

Çorum'un kültür hayatında büyük bir boşluğu dolduracağına inandığım,belli bir görüşün ve düşüncenin esiri olmayan dergi için Çorumlular olarak,hepimizin yardımcı olmakmecburiyetimiz var.

Aksi halde,daha önceleri yaşadığımız örneklerde gördüğümüz gibi,birkaç sayı sonra kapanır gider. Bu nedenle iş aleminin ve Çorum halkının hem reklâm,hem abone desteği gerekmekte.

Hatta bu desteğe,eli kalem tutan arkadaşlarımızın yazıları ile katılmaları,hem okur sayısını artıracak,hem de kaliteyi yükseltecektir.

Mahmut Selim GÜRSEL "SUNUŞ" yazısının son bölümünde "BEKLENTİLERİM" diyerek şunları yazıyor:

"Çıkartmaya çalıştığım derginin abone sayısını artırmak,şimdilik kapakla beraber 32 sayfa olan dergiyi 48 sayfaya çıkartmak, dergi arka kapak ve içi ile dergi ön kapak arkası ve dergi içine 4-6 sayfayı geçmemek şartıyla reklâm alarak derginin devamını sağlamaktır. Türkiye ile yurtdışında bulunan bütün Çorumluları dergi ile haşır neşir etmek, kaynak sağlayabilirsem dergiyi parasız olarak dağıtımını yapmayı amaçlıyorum. Şimdilik derginin kaynağı olarak,abone ağırlıklı çalışmalar yapmaktayım. İleride reklâm gelirini çoğaltma imkânı bulursam,siyasi ağırlıklı ve güncel ikinci bir dergi çıkartmayı düşünüyorum"

Kimsenin, hele Sn. GÜRSEL'in hevesini hiç kırmak istemiyorum. Fakat arkadaşımın yoğun çabasına bizler yeterince destek olmazsak,bu dergi de birkaç sayı sonra tarihin tozlu raflarındaki yerini alacak.

Kendi ifadesine göre yaptığı iş "DON-KİŞOT"luk. Gelişelim,kültürümüz artsın,çağa ayak uyduralım diyorsak,yardımcı olmak görevimizi gereği gibi yerine getirmeliyiz.

İlgilenenler için adres ve telefon Mahmut Selim GÜRSEL Osmancık Cad. Ölçek İş Merkezi Telefon 213 77 28

Dost Haber Gazetesi 27 Temmuz 1999 Salı günü "DEĞİRMEN" adlı köşesinde yazan:

Sayın Halil GÜLEZ

"ÇORUMLU 2000"DERGİSİ ÜZERİNE

Uzunca bir süredir yazma fırsatı bulamadım.

Sahipliğini Mahmut Selim GÜRSEL'in yaptığı "ÇORUMLU 2000" Dergisi onca hengame arasında 7. Sayısını da yayınladı.

Bizzat içinde yaşadığım için biliyorum Çorum'da bir yayın organının yayın hayatını sağlıklı bir şekilde sürdürmesi hiçte kolay olmuyor. Hele de Kültür,Tarih,Sanat ve Edebiyat dalında yayın çıkarması çok emek isteyen bir iş olmasının yayında,getirisi de az olan,hatta hiç olmayan bir uğraş dalı.

Bu tür yayını çıkarmak sadece çıkarmanın özverisi ve işi sevmesine bağlıdır. Bu çerçevede de ğerlendirdiğimizde Sayın Gürsel'in "ÇORUMLU 2000" Dergisini çıkarması hiçte küçümsenmeyecek bir olay.

Sakın bu yazıyı yağcılık olsun diye yazdığım sanılmasın. Çünkü Sayın Gürsel'le hiç tanışıklığım da yok.

Çorum;Kültürel yapısının gelişmişliği-

ne rağmen,ne yazık ki kültürel gelişmişliği sosyal yaşamına istenilen ölçüde yansımıyor. Durum böyle olunca da başta sanat olmak üzere bir çok sosyal aktifte de karşımıza ilgisizlik ve boş vermişlik çıkıyor. (İlgisizlik ve boş vermişliğin kime yaran dokunuyorsa)

Her insanın toplumda belli bir yeri vardır. Toplumda saygınlık kazanan insanların her ne kadar saygınlıklarını para ve diğer yargılarla ! kazandığı sanılsa da,asıl saygınlığın; kültürel ve sanatsal ve sosyal aktiftelerinde yattığı gerçeği unutulmamalı.

Günümüzde de kültürün ölçüsü her ne kadar iyi bir televizyon izleyicisi olarak algılansa da,kültürlülüğün yolunun araştırmadan ve okumadan geçtiği göz ardı edilemez.

2000'li yıllara adım atmaya hazırlandığımız şu son günlerde bizlere gerekli olan vıcık vıcık siyaset değil kültürümüzdür.

Zaten siyaseti vıcık vıcık yapan siyasilere katlandığımız kültürsüzlüğümüzün bir ürünü değil mi ?

Dünü bilmeden bu güne yön vermemiz olanaksız. Dünü öğrenmenin ve bu günle özdeşleşmenin yolu da kültürden geçer.

Kültür de;bağnazca takılıp kalınacak bir şey değildir. Kültür geçmişin yanlışları ve doğrularıyla bu günün yanlış ve doğrularını iç içe geçiren bir bilim dalıdır.

Yukarıda izah etmeye çalıştığım gerekçeleri göz önüne aldığımızda Sayın Gürsel'in "ÇORUMLU 2000" Dergisi Çorum'da çok önemli bir boşluğu doldurduğunu söylememiz olası.

Günlük yayınlanan gazetelerin hayhuylar içinde sürüp gittiğini göz önünde bulundurduğumuzda Sayın Gürsel'in "ÇORUMLU 2000" Dergisinin önemi daha iyi kavranmalı.

Dergide ele alınan konuların bir çoğu Çorumluların büyük çoğunluğu tarafından bilinen şeylerden değil. Bilinmeyeni Öğrenmenin yolu da bilene ve aracılık edene destek vermekten geçer.

Sayın Gürsel'in de belirttiği gibi,her eline kalem alanın da bildiğini parayla satmaya çalışması kabul edilir bir davranış değildir.

Bininci sayısından itibaren dikkatle izlemeye çalıştığım "ÇORUMLU 2000" Dergisi her yeni sayısında daha da iyiye gidiyor.

Sayın Gürsel'i ayrıca Çorum'da bu yönde bir yayına karşı had safhaya varmış ilgisizliğe rağmen inatla çıkartmayı sürdürdüğü için de kutluyorum.

Yeter ki Çorumlular Dergiye sahip çıksın ve desteklesin.

Merhaba Gazetesi 23 Kasım 1999 tarih ile köşesinde yazan ;

Sayın Hacı CELEBCİ

Kucak dolusu "Merhaba" gazetesini alıp;işyerini ve tek tek evleri dolaşıp "alın size" ücretsiz olarak bu gazeteyi bırakıyorum denilse;sanıyorum hiç kimse geri çevirmez; alır,bir kenara koyar gazeteyi. Yerel bir gazete okumanın gerekliliğine inanmamış bir kimse için gazetenin (elinin altında) bulunup bulunmaması fark etmez.

Yerel anlamda,neler olup bittiğini, ili-mizin sorunlarını,sorunlara sunulan çözüm-leri öğrenmek,dışımızdaki yaşamı merak et-mek duyarlı olmayı gerektirir. Her şeyin bir bedeli var yaşadığımız ortamda. Elbet bir ye-rel gazete okuyor olmanın da bedeli var. Bin bir emekle ortaya çıkarılan gazetenin ömrü günlüktür. Gazete fiyatlarını fazla bulan insan larımızın sayısı azımsanamaz. Haklıdırlar da. Gazete fiyatının rakamını nelerle kıyasladığı-mıza bağlıdır,fazla ya da az olması.

Gazete çıkartmak bir gönül işi,bir hobi olduğu gibi; tamamen ticari amaçlı olması da söz konusu olabilir. Her iki durumda da önemli olan şudur. Özlemle,gazetesini bekleyen okuyucuya ;temiz baskılı,"ödenen paraya" değecek içerikte bir gazete ulaştırabilmektir.Mükemmel denilebilecek kaliteyi tutturmak ne yazık ki;parasal olanakların yerinde olması gerekmektedir. Dar olanaklarla,ama en güzelini vermeye çalışanları da tebrik etmek, onları cesaretlendirmek gerekir diye düşünüyorum.

Herkesin dağlar gibi sorun ve sıkıntı ile didiştiği bir ortamda;yerel gazete çıkaranların sorunları da o oranda katmerlidir. Abone sıkıntısı,mevcut abonelerden,para ödemeyenler,reklam ücretini vermekte imtina edenler, kağıt temini,çalışanların sorunları vb. hangisini saymalı ..?

Kazanamamaktan, yoksulluktan vb. Yakınır dururuz. Herkes bilir ki,pek çok alanda gereksiz sayılabilecek birçok paralar harcayabilmekteyiz. Fuzuliye giden paralar üst üste konulduğunda;tahmin ediyorum ki,o paranın onda biri kadar bir rakamı gözden çıkarmış olsak,en az bir yerel günlük gazeteyi elimize alıp okuma şansımız olur.

GELELİM 2000

'Değerli okurlar ! Şimdilik, yerel günlük gazetelerimiz yayın yaşamına devam ede bilmekteler. Umutlar o ki,sıkıntılar birgün aşılabilir ...?

Ama Çorum'da öyle bir pırlanta yayın ürün var ki,S.O.S işareti veriyor. "ÇORUMLU 2000" Bu dergi inanarak söylüyorum ki, Çorum'da bir boşluk doldurmaktadır. Aylık çıkan bu dergi "Kültür,Tarih,Sanat ve Edebiyat" alanında yine Çorum'a özgü değerli yazıları, değerli yazarlarının kalemlerinden sunulmaktadır .Derginin sahibi "değerli insan" Mahmut Selim Gürsel "bir idealin peşinden" eline bir yufka ekmek dürümü alıp koşarak geldi bu günlere. Emekli bir Çorumlu. Yeri geldikçe, emekli maşını bile hasretti idealinin yoluna. Ancak "Çorumlu 2000" Dergisinin 11. Sayısında M. S. Gürsel bakın ne diyor ? "Ticari düşünmemenin sıkıntısını şimdi yaşıyorum !". Bu dergi için iane toplamıyorum ! 11 sayı Çorumlu 2000'i BEN omuzladım. Artık biraz da Çorumlular Çorumlu olurlarsa bu karık başa varacak. Bu sayı sondan bir olmasın.

Büyük bir sitem ve kırgınlık var. Derginin ederi 500 bin Tl. Ayda bir,güzel bir dergiyi,hem de Çorum kokan,Çorum'u anlatan, her şeyi ile Çorumlu olan "Çorumlu 2000" Dergisini gelin öldürmeyelim. Yaşatalım O' nu. İlgisizlerin ilgisini çekmek,ilgilileri de daha çok destek olmaya çağırıyorum.

Derginin yazarı,Osman ÜNSAL Beyefendinin yine 11. Sayıda yer alan yazısından şu paragrafı iletmek istiyorum siz değerli "Merhaba" okurlarına:

"Çorumlu 2000 Dergisini almak, okumak,okutmak,eşimize, dostumuza tavsiye ve hediye etmek,reklam vererek destek olmak. İşte yapmamız gereken küçücük şeyler bu kadar basit" Osman Hocaya aynen katılıyorum.

Evine ekmek parası götürmekte zorlanan insanlarımıza dergi al,gazete al şeklinde ki tavsiyeler haksızlıktır. Her gün ama zevkine; milyonların harcanmasında beis görmeyenler;duyarlı Çorumlu hemşehrilerimizi de; özellikle göreve çağırıp;sisli,puslu havalarda bir yıldız yaşatılması konusunda duyarlı olmaya çağırıyorum.

Son söz ! "Midemizi" doyurmak için bir takım besinler gereklidir,buluruz da;ancak beynimizin açlığını gidermek için,zahmet edip,zaman ayırıp,bedel verip okumak gerekir" (?) Hadi, "Çorumlu 2000" dergisinin 20'den çok yazarı,ne duruyorsunuz önce siz ! Bu yazıyı okuyup ta herhangi bir tepkide bulunmak isteyenlere;

Tel:0-364-212 51 71

Görüleceği üzere,benim haberdar olduğum ÇORUMLU 2000 Kültür, Tarih, Sanat ve Edebiyat Dergimiz için Mahalli basında yayınlanan yazıları aktarmaya çalıştım.

Yine buradan; Sayın Gazete yönetici arkadaşlarımın,dergimiz hakkında yazılacak her türlü yazılar ve bilgiler hakkında da Yayınevime bilgi vermelerini rica etmektir. Bence;herhangi bir özem ve tüzel kişi ve kuruluş hakkında yayın yapılınca o kişinin,gazetenize abone olmadığı düşünülerek; yayımladığınız yazı hakkında bilgisi olması gereklidir diye düşünüyorum .

Her şey için teşekkür ederken,bizim hakkımızdaki yazılara elime geçmediği için yer veremediğim içinde tekrar özür dilerim.

Burada bazı değerlendirmeler yaparak başınızı ağrıtmak istemem. Bu derginin ne olduğunu benden başka hiç kimsenin tahminden başka bir kanaatının olduğunu adım gibi bilmekteyim.

Bu yazılardan sonra da değerli yazar arkadaşlarımın tenkitlerini sizlere sunmak istiyorum.

Bu tenkitlerin tamamı doğrudur. Evet; hepsinin doğru olduğunu kabul ediyorum. Burada yazılı olan bilgilerin,satır eksiklikleri ile,yanlış yazılımlar ile olduğunu biliyorum.

Bu yazıyı yazdığım şu anki tarih ve saati size belirtmek istiyorum:25 Şubat 2000, bilgisayarımın saati ise şu an 00.51'i gösteriyor. Şu ana kadar dergide yayınlanmak için gelen yazı ise 4ADET Bu yazıların bir tanesi bu gün yani;24 Şubat'ta geldi. Dergimiz güncel olayla ilgili yazılar yayınlasa, yazarlarım haklı derim. Bizim dergimiz Tarih, Kültür ,Sanat ve Edebiyat üzerine olduğunu her dergimin başlığında belirtiyoruz (!)

Ben istemem mi ? Yazıların bu gün itibariyle 25. Sayının yazıları olsun. Bende rahatça yazıp,arkadaşlara kontrol için versem ve kontroldeki hataları,eksiklikleri el birliği ile düzeltsek dergimizde bulunan bu eksik görülen kısımlar olmazsa daha iyi olmaz mı ?

Olur elbet. Fakat;geciken yazılarımızın öyleleri var ki; baskıya yolladığım gün elime geçen ve hatta,yazı yollayacağını belirten arkadaşlarımızın yazıları gelmediği için yine bu saatlerde yazı yazma mecburiyetinde kalmam ve acaba ne kadar sağlıklı bir dizgi yapılacağını düşünebiliyormusunuz ?

Bu güne kadar olan hatalarım ve bu günden sonraki hatalarımız,dizgiyi yapan ben ile, sizin de yazılarınız hatanızın olduğunu,siz de lütfen kabul ediniz.

Tenkitlerinizi yine bekliyorum. Teşviklerinizi görmek istiyorum.

Bir de; sadece benim hatalarımı değil,mümkünse birbirlerimizin hatalarını yazalım.

Adnan İlhan Bey'in bu sayfadan sonraki yazısından bir alıntı ile ve bu alıntıyı tersyüz ederekte siz yazarlarımıza sormak istiyorum: *"Yoksa dergi sahipleri her istediğini yazabilir de, yazarlar yazamazlar mı? Yoksa dergi sahiplerine her şey mübah, yazarlara günah mı? Yoksa..?! "*

Saygılarımla.

"YAZARIMIZIN YENİ YAZISINA CEVAP" A YAZARDAN CEVAP

Adnan İLHAN

Sayın Gürsel,10.sayıdaki yazımda 7 yazım hatası tespit etmiş, doğrudur. Kütüphane Müdürlüğünden gelen bir değerli yayıncıyla bu konuda "**aşık**" atmanın güçlüğünü biliyorum. Kaldı ki (haşa) hatadan münezzehlik gibi bir iddia sahibi de değilim. Ayrıca dil konusundaki tenkidlerin son derece faydalı olacağı düşüncesindeyim. Ancak, Sayın Gürsel'in yazısındaki "**cümle**" ve "**imla**" hataları; hem uzun sayfalar harcamamı gerektireceğinden, hem de hatalarımın tespitine tepki gösterdiğim gibi yanlış bir düşüncenin doğmasına sebebiyet verebileceğinden, bu yazının konusu olmayacaktır. Fakat Sayın Gürsel'in "**mana**" hataları, bir ölçüde bu yazının kapsamı içerisindedir.

Bu mukaddimeden sonra Sayın Gürsel'in tespit ettiği hatalar hakkında birkaç kelam etmek istiyorum:

Sayın Gürsel'in değerli tespitleri sonrasında "**naciz**" olarak bildiğim kelimenin doğrusunun "**naçiz**" olduğunu öğrenmemevesile olduğu için kendisine minnettarım.

"**Mesul**" ve "**Müdür**" kelimelerinin baş harfleri gerçekten de küçük yazılmıştır, doğrudur, yazım hatasıdır.

"**Onbin**" rakamı yazıyla bi(r)leşik yazılmıştır. Doğrudur, fakat burada yazım hatası yoktur. Çünkü, rakamlar yazıyla, ayrı ayrı da,bi(r)leşik olarak da yazılabilmektedir.

"**34.000.000.00.-TL**" da bir "**0**" eksiktir, "**55.400.000.000.-TL**" da ikinci "**4**" rakamı yerine "**0**" rakamı yazılmıştır. Her ikisi de hatalıdır ve hatalar yine bana aittir. Her iki hata da "**tapaj**" hatasıdır ve fakat "**hesap**" hatası değildir. Bu arada, Sayın Gürsel 79.200.000.000 x 70: 100=55.440.000.000.- formülünü (bence hesabını) doğru olarak bulduğuna göre "**Mekke Pazarı**"ndan aldığı, "**8 haneli 9 Riyallik**" hesap makinesini çoktan değiştirdiği kanaatindeyim.

Hikaye mi? Fıkra mı? Benim tercihim hikaye. Ama fıkra da yanlış olmazdı. Yine de Sayın Gürsel'in söylediği gibi yorum okuyucuya ait olsun.

Yazım hataları ile ilgili üzüldüğüm bir hususu ifade etmeden geçemeyeceğim. Sayın Gürsel tespit ettiği hataları belirtirken benim bu hataları inkar edebileceğim zannıyla *"Layzer yazıcı çıkışı bende (Sayın Gürsel) de bulunmaktadır"* şeklinde bir ifadede bulunuyor. Bu suizan sebebiyle Sayın Gürsel'e teessüf ediyorum. Aramızdaki hukuka istinaden Sayın Gürsel'in, hatalarımı "**inkar**" değil, bilakis "**ikrar**" edeceğimi bilmesi gerekirdi diye düşünüyorum.

Sayın Gürsel yazısının 3.paragrafında *"Yazarımıza lütfen bahsi geçen sayımızda yayımlanan yazısını dikkatlice okumasını nazikane öneririm. Nazikane demin gerekçesi ise sorduğunuz soruya yine nazikane bir cevap vermişiz"*şeklinde pek de "**nazikane**"olmayan bir ifadede bulunuyor. Halbuki eğer benim7.sayıdaki yazımı "**itina**" ile okuyabilseydi sorduğum soruya cevabı yine kendimin verdiğini, verdiğim cevabın sonuna da **(!)** işareti koyduğumu göreceklerdi. Hem yazının üslubundan, hem de **(!)** işaretinden sorunun ve cevabın "**nazikane bir latife**"den ibaret olduğu gayet açıktır.

7.sayıdaki yazımın bir yerinde **"...ben de durumu Basın Konseyi'nin "tatlı" Başkanı Oktay Ekşi Bey'e intikal ettirmeyi düşünüyorum"** şeklinde bir ifade mevcut. Sayın Gürsel yazısının 4. paragrafında bu ifadeyle ilgili olarak diyor ki: *"...Yazarımız yazısında bulunan **"Basın Konseyinin tatlı..."** Diye bahsettiğiniz zat-ı muhtereme her halde geçen zaman dilimi içinde iletmişsinizdir. İşte burada nazikane bir istek şakaya kaçmaktadır ki; Çorum'da **"şakanın murtunu kaçırma"** diye bir söz bulunmaktadır. Yazınızda siz nazikane istediğinizi şakayla karışık olarak birazda şikayette bulunacağınızdan bahsederek biraz **"murt"**unu kaçırmışsınız. Aynı paragrafta ise: **"...'nazikane latifedir'. Bu latifedeki ...'** Demişsiniz. Benim bu sözlerden anladığım ise; **nezaket, şaka ve latifeden** anlamadığım gibi geldi ne dersiniz?"* Şöyle derim: **Evet! Lütfen ve hemen**, zihninizdeki "**nezaket**", "**şaka**" ve "**latife**" kavramlarının manalarını tecdit edin.

Sayın Gürsel yine 7.sayıdaki yazımı "**itina**" ile okuyabilseydi, yazımdan eksik olarak iktibas ettiği ***tatlı*** kelimesinintırnak içerisinde yazıldığını görebilecek ve bu tırnak içerisindeki ***tatlı*** kelimesinin bir sevgi ve takdir ifadesi olarak değil de, Oktay Bey'in soyadı olan "***ekşi***"ye nazire olarak istihza saikiyle kullanıldığını anlayacaktı. Anladığında da eminim ki; ne şakayla karışık nazikane bir istekten, ne de kaçırılan "**murt**"lardan bahsedecekti. **Yazı yazmaya devam ettiğim bir dergi ve gazeteyi, gayriciddi bulduğum bir kuruma vesempati beslemediğim Başkanına is piyon etmeyi gayri ahlaki bulduğumu ifade etmeme gerek olmamalıydı diye düşünüyorum.**

Sayın Gürsel 5. paragrafta, yazımdaki *"...Çorumlu 2000 dergisinin yayınlanma aşamasında; Sayın Gürsel'in de hatırlayacağı gibi çabalarını manen teşvik ve takdir edenler arasındayım"* ifadesine alınganlık göstererek maddi konularda açıklamalarda bulunuyor. Sonra da *"Keşke benim çalışmalarım için gösterdiğiniz ilgi ikimiz arasında kalsaydı. Pir Sultan Abdal'ın müridine dediği gibi; "...**dostun attığı gül yaralar beni**""* diyor. Sayın Gürsel Çorumlu 2000 dergisi için hakikaten büyük bir çaba gösteriyor. Okumaya soğuk bakılan bir ortamda, dergiyi yaşatmak için hem maddi sıkıntılar yaşıyor,hem de vaktini ve sağlığını harcıyor. Ayda 500.000.- TL lık dergi parasını vermekten imtina eden "**koca koca**" adamların düşük seviyeli tavırlarını yakından bilenlerdenim. Bu sebeple Sayın Gürsel'in çabalarını başından beri olduğu gibi bundan sonra da manen ve alenen teşvik ve takdir edenler arasında olacağım. Bunu ifade etmenin yanlış değil bilakis doğru olduğu inancındayım. Yanlış olan hadisenin maddi boyutunun Sayın Gürsel tarafından ifşa edilmesi olduğunu düşünüyorum. **Keşke Sayın Gürsel! Keşke! Bence hiç de önemli olmayan maddi boyut ikimiz arasında kalsaydı. Dostun attığı gül yaralar, doğru, ya dostun attığı, gülün dikeni ise o ne yapar, Sayın Gürsel?!**

Sayın Gürsel yazısının 6.paragrafında, önce benim derginin tamamını okumadığım hususunda kinaye ile suizanda bulunuyor, sonra da tamamını okuduğum zannıyla asgari ile azami arasındaki farkı bilememesini daha önce dergide ifade ettiği ilkokul mezunu olmasına bağlıyarak normal karşılamamın gerektiğini belirtiyor. Halbuki Sayın Gürsel doğru olanı yapıp - benim hatalarımı numaralandırarak tespit ettiğine göre, bu konuda tahsilden kaynaklanan bir zaafı söz konusu değil. Kendisinden beklenen, hatasını ikrar ederek tashih etmek olmalıydı diye düşünüyorum.

Sayın Gürsel 7.paragrafta *"Olmayan bir hesap ta aramış olduğunuz birkaç bin doların ne önemi ola-*

caktır?" diyor ve Silifke yaylalarındaki koyunlardan dem vuruyor. Sonra da "*birkaç bin dolarn hesabını sormanız,* "***mesleğinizin icabından olsa***" *gerek Yine de bu dikkatiniz* "***Dikkate***" *değer* " diyor. **Sayın Gürsel!** Ben de diyorum ki; sizin, hiç gereği yokken, olmayan bir hesabı, uzun uzun yapmanız normal karşılanıyor da, neden benim bu hesaptaki hatalarn yazmam garip karşılanıyor ? **Yoksa dergi sahipleri her istediğini yazabilir de, yazarlar yazamazlar mı ? Yoksa dergi sahiplerine her şey mübah, yazarlara günah mı ? Yoksa...?!** Ayrıca, **Sayın Gürsel!** Size "**hesap sormak**" benim haddim değildir. Böyle bir ifade kullanmanızı yine yazımı "**itina**" ile okuyamamanıza veya yaptığınız bir sürç-i lisanı dercetmenize bağlıyorum. Mesleğimin icaplarını icra etmeye gücümün yettiğince çaba gösteriyorum. Ayrıntılara, becerebildiğimce dikkat etmeye çalışıyorum. Çünkü, **hayatın ve kainatın gerçeklerinin küçük ayrıntılarda gizli olduğunu düşünüyorum**. Bu bakış açısında, geçmişte yaptığım Müfettişliğin de bir katkısı olmuştur. Ancak,önemli ölçüde "**mesleğimin icabı değil**", "**fit ratımın icabı**" olsa gerek. Kaldı ki, asli anlamıyla, yaptığım işin de meslek olmadığını düşünüyorum.

Sayın Gürsel'in 8.paragrafta ifade ettiği sıkıntıları bilenlerdenim. Bir an önce "**belinin doğrulmasını**" canü gönülden temenni ediyorum. Sayın Gürsel'in içtiği "**soğuk su**"yu ise bilmiyorum. Ancak Sayın Gürsel söylediği için doğru olduğuna inanıyorum.

Sayın Gürsel, yazısının 10 - 12. paragraflarında, yazısını tekrar okumamı salık verdikten sonra, "**ikrar**" ettiğimi değiştirip "**deforme**" etmememi istiyor ve dergiyi kaybetmiş olabileceğimden bahsediyor. Ben de soruyorum:**Bu suizan niye? Ne zaman "ikrar"ımı "deforme" ettiğimi gördünüz, lütfen açıklar mısınız, Sayın Gürsel?!**

Sayın Gürsel, 7. sayıda benim çalıştığım kurumdan 72 Milyar TL. reklam parası talep ettiğini tekrarlıyor, bunda "**umut**" veya "**şaka**" değil, bir "**gerçekçilik**" var değil mi diye soruyor. Öncelikle şunu söylemeliyim: Talep edilen rakam bir "**umut**"tur. Umut bir beklentidir. "**Gerçek**" ise realitedir, olandır. Zannediyorum Sayın Gürsel'in buradaki kastı, talebinin, "**şaka**" değil "**gerçekleşmesi mümkün**" bir "**umut**" olduğudur. Ben de diyorum ki; keşke imkan olsa, Sayın Gürsel'e 72 Milyar değil, 172 Milyar TL.lık reklam verebilsem de bu"**umut**", "**gerçek**"leşse. Bu konuda yetkimin olmadığını müteaddit defalar Sayın Gürsel'e söylememe ve bu konudaki samimiyetimi bildiğini tahmin etmeme rağmen, talepteki "**gerçekçiliği**" anlamak mümkün değildir. Kaldı ki, Sayın Gürsel 7.sayıda bu talebi yaptıktan hemen sonraki paragrafta, **"Fakat Çorumlu 2000 olarak benim daha akla yakın gelen iki teklifim var...**" diyerek, kendi talebini kendisi de pek akla yakın bulmadığını zımmen ifade ediyor.

Sayın Gürsel 13.paragrafta, benim 7.sayıdaki yazımda köşe dönülecek bir telif isteği ile aynı köşe dönme doğrultusunda **"küçük bir isteğin**"in "**zoruma**" gitmesin diye iki öneri sunmasında ne gibi bir yanlışlık bulduğumu soruyor. Öncelikle şu hususu belirtmeliyim ki; başından beri ısrarla, müteaddit defalar mükerreren ifade ettiğim gibi; ne "**köşe dönme**", ne de hakiki manada "**telif**" talebim mevcut değildir. Sayın Gürsel'in talebindeki yanlışlıkları ise önceki yazımda belirttiğimden tekrarı lüzumsuz görüyorum. Sakıncalar hususunda ise "**deneyim**"im olmamakla birlikte "**gözlem**"lerim mevcuttur. Belirli gelir düzeyine sahip insanlar, birden, çok yüksek bir servete sahip olduklarında ruh sağlıklarını ve huzurlarını kaybetmektedirler. Eğer Sayın Gürsel, Milli Piyango,Spor Toto,Spor Loto gibi talih oyunlarından büyük paralar kazananları rasat etme imkanını bulsaydı, eminim ki bu konudaki görüşlerimi tenkid değil, teyid edecekti. Her ne kadar Sayın Gürsel denemek için sakınca görmüyorum diyorsa da, denenmişi denemenin doğru olmadığını düşünüyor ve denememesini tavsiye ediyorum. Kaldı ki, ben de kendisine, bu denemeyi yaptırma imkanına sahip değilim.

Sayın Gürsel yine aynı paragrafta dolar kurunu sabit olarak almamı tenkid ederek, "**köprülerin altından çok suların geçtiğini**", kurların değiştiğini, kendisine maddi açıdan "**yazık**" edildiğini ifade ediyor. Dergide yayınlanan aylık döviz bültenlerine göre ortalama kur bulmam gerektiğini belirtiyor. Tabii ki, ortalama döviz kuru alınabilirdi. Almayı düşünseydim, işim hasebiyle dergiye bakmadan da bu hesabı yapabilirdim. Fakat ben, Sayın Gürsel' in kendi hesabına baz aldığı kurları kullanmayı, abartı yapmamak için daha doğru buldum. Yine de bu "**sanal**" hesapta yaptığım haksızlıktan dolayı özür beyan ederim.

"**Kulak çınlama**"sı hususundaki izahatlara mü teşekkirim ve "**hayra**" çınlatılan kulağa da biritirazım yok. Ancak, 7.sayıdaki yazımda anlatmaya çalıştığım, "**köşelik**" yazarı anarken benim onun kulaklarını çınlattığım gibi, bir başkasının da benim kulaklarımı çınlatmasının kulaklarımın sağlığına teşbihen zararlı olduğu düşüncesindeyim.

Sayın Gürsel ! Hatalarımı numaralandırarak tespit etmeniz beni rahatsız etmemiştir. Yazımın başında da ifade ettiğim gibi rahatsız edici olan hatalarımı inkar edeceğim suizannıyla Layzer yazıcı çıkışının kendinizde olduğunun belirtilmesidir. Şahsi kanaatimdir ki; bu tür hata tespitleri mümkün olduğunca bundan sonra da yapılmalıdır. Böylece hem hatalarımızı düzeltme, hem de doğrusunu öğrenme imkanına kavuşmuş oluruz diye düşünüyorum. Hatasız insan olmadığı, tek başınıza büyük bir gayretle meşakkatli bir çalışma içerisinde olduğunuz hepimizin malumudur. Ancak sizinde benim gibi düşünerek, hatalarınızı, başkalarının varsayımsal hataları ile kapatmaya çalışmak yerine, "**ikrar**" ederek "**tashih**"ine çalışmanızı temenni ediyorum. Yine de, sizi rahatlatacaksa söyleyeyim ki, sizin yerinizde olsam herhalde sizden daha fazla hata yapardım. Fakat, tenkidinden rahatsız olmaz, "**asgari**" hale getirmeye çalışırdım.

Sayın Gürsel, 15.paragrafta, **"(!) İşareti her yerde kullanılabilir mi?**" diye soruyor. Tabii ki, ünlem işareti her zaman ve her yerde kullanılamaz. Kullanıldığı yerlerde ise önemli bir vazife ifa ettiği açıktır Bazen ünlemin anlamını iyi ifade etmesi için iktibaslarda da kullanılması icap etmektedir. İktibaslarda kullanıldığında da parantez içerisine alınmaktadır. Bu sebeple ünlemler Sayın Gürsel' den yapılan iktibaslarda ve doğru yerlerde kullanılmıştır. Ünlem işareti eğer iktibaslarda kullanılıyorsa, bunun yazının aslında olmadığının belirtilmesi, iktibas edilen yazara gösterilmesi gereken saygının gereğidir ve bu yapılmıştır. İktibaslarda yoğun olarak kullanılan ünlem işaretine Sayın Gürsel'in tepkisini hayretle karşıladığımı itiraf etmeliyim. Tekrar, zor olmazdı ama, lüzumsuz olurdu. Bu arada bilgisayardaki "**kopyala**" komutu ile ilgili bilgiye hassaten teşekkür ediyorum.

Sayın Gürsel, 10.sayıda yayınlanan yazımda

bulduğu hataları belirtirken "*yazarımızın verdiği yazıdan **itina** ile bu yazım hataları bulunmuş ve numaralanmıştır*" diyor. Sayın Gürsel' e yazımı "**itina**"ile okuduğu için teşekkür ederim. Eğer, Sayın Gürsel, "**imla**"ya gösterdiği bu "**itina**"yı, "**mana**"ya da gösterseydi zannediyorum ki, sonraki karşılıklı yazışmalar olmayacaktı. Şu hususu tüm samimiyetimle ifade etmek isterim ki; 7.sayıda yayınlanan **"Dört Köşe Gazetecilik"** başlıklı yazıma Sayın Gürsel' in cevap verme ihtiyacı duyacağı hiç aklıma gelmemişti. Çünkü; Sayın Gürsel' in cevaplamasını gerektiren bir husus yoktu. Yazı "**köşelik**" bir yazarı istihza ile tenkid etmek amacına matuf idi. Bu arada "**Çorumlu 2000 Dergisi**" ve "**Çorum Hakimiyet Gazetesi**"ne de küçük latifeler yapılmıştı. Latifeler gayet "**latif**" idi ve "**murt**"ları da yerindeydi, kaçmamıştı. Eğer Sayın Gürsel bu yazıya ithafen yazdığı cevabi yazısını "**itina**" ile tekrar okursa görecektir ki bütün"**murt**" lar "**kaçak**" durumuna düşmüştür.

7.sayıda yayınlanan yazımı Sayın Gürsel' e teslim ettikten sonra ve dergi basılmadan önce kendi yazımın ve cevabi yazısının bilgisayar çıktısını bana gönderdi. Yazısını okuyunca şaşırdığımı itiraf etmeliyim. Kendisini aradığımda, yazıyı latife olarak yazdığını, çıktının yazısının bir kısmı olduğunu (Sayın Gürsel' in 7.sayıdaki yazısında dikkat edilirse dipnot olarak "*Atilla demem samimiyetimdendir*" ifadesi mevcuttur. Yazıda Atilla kelimesi geçmediğinden gerçekten de dergide de yayınlanan yazının bütünün bir parçası olduğu izlenimi vermektedir), ve dergiye basmayacağını ifade etti. Ben de, istiyorsa yayınlamasında bir mahsur olmadığını, ancak, bana da cevap hakkı doğacağını söyledim. Yazışmaların başlangıcı böyle olmuştur.

Sayın Gürsel, " **maksat üzüm yemek değil, bağcıyı dövmek**" diyorsunuz. Yanılıyorsunuz. Maksat ne üzüm yemek, ne de bağcıyı dövmek. Maksat tarafıma yapılan haksız ve adaletsiz taarruza karşı müdafaa-i nefse çalışmaktır.

Sayın Gürsel! Yazıdaki hikaye, sizin hesap hatalarınız sebebiyle değil, başkasına yapılan tenkidi, yanlış tefsir etmeniz sebebiyle anlatılmıştır.

Sayın Gürsel! Babanızı hayırla yadediyorum. Gerçekten çok doğru söylemiş, aynen katılıyorum. Ben de belirtilen şekilde hareket etmeye çalışıyorum. Sizden, 7.sayıdaki yazınızı "**itina**" ile tekrar okumanızı istirham ediyor ve sonra da soruyorum: **Acaba o yazınızı, babanızın öğüdüne uygun buluyor musunuz?**

İtiraf etmeliyim ki; insan olmam hasebiyle yazılarıma nefsaniyet mutlaka giriyordur. Bununla beraber karşılıklı yazışmaların müsebbibi olmadığımı düşünüyorum.

Fuzuli diyor ki:

Hal müşkildür anda kim bir ola
Sahib-i hükm ü sahib-i da'va.

(Karar sahibi ile dava sahibi aynı olunca durumu çözmek gerçekten zor olur.)

Tahkime ne dersiniz?

Yine de;

Cem Sultan' ın dediği gibi:

Cefalarun bana bildüm vefa imiş iy dost
Bu fikri kim ben iderdüm hata imiş iy dost.

(Bana cefa yaptığını düşünüyordum, bu hata imiş, Ey dost, cefaların bana vefa olduğunu anladım.)

Sayın Gürsel' i seviyorum ve saygı duyuyorum. Çabalarını da *naçizane* teşvik ve takdir ediyorum. Etmeye de devam edeceğimi alenen beyan ediyorum.

Vesselam..!

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

13. Sayıdan devam

Azerbaycan tarafına geçen Küçük Şeyh Hasan, kuvvetlerini topladı ve bu bölgede güçlendi. Ertana Bey'e haber göndererek kendisine bağlanmasını teklif etti. Ertana Bey bu teklifi kabul etmedi. Bunun üzerine Küçük Şeyh Hasan Bey 1343 tarihinde tekrar Anadolu'ya saldırdı. Ertana Bey bu saldırıyı beklenilenin aksine galip gelerek Küçük Şeyh Hasanı mağlup etti, Ertana artık Anadolu'da tek hakim durumdaydı. Halk Moğol zulmünden bıkmış ve bezmişti. Ertana Bey sükuneti sağlayan ve adaletli davranışına bakılarak Ertana Bey'e Köse peygamber ismi verilmişti. Ertana'nın hükümet merkezi önce Sivas, sonra Kayseri şehri oldu. Egemenliği altında Sivas,Kayseri,Niğde Aksaray,Ankara,Develi Karahisar,Darende (sonradan burasını Memluklar aldılar.) Amasya, Tokat, Çorum, Merzifon, Samsun, Erzincan, Şarki Karahisar ve çevresinden ibaret bir hükümet kurdu.

Ertana Bey 1352 tarihinde vefat etti. Ümeranın kararı ile Ertana Bey'in yerine oğlu Mehmed Bey geçti. Diğer oğlu Cafer Bey itiraz etti ise de kardeşiyle baş edemeyerek Mısır'a kaçtı. Mehmed Bey Memluklar ve diğer civar hükümetlerle dost geçindi. 1346 tarihinde vezirlerinden Hoca Ali Şah, Mehmed Bey'e isyan etti ise de, Memlukların yardımıyla bu baş kaldırışı bastırdı. 1365 tarihinde Mehmed Bey'in beyleri bir fırsatını bularak Mehmed Bey'i öldürüp yerine oğlu Ali Bey'i geçirdiler.

Ali Bey'in döneminde, hükümet işlerini ihmali neticesinde,kendisine bağlı bulunan şehir valileri bildiklerine göre hareket etmeğe başladılar. Sivas Valisi Hacı İbrahim ,Amasya Valisi Hacı Şahgeldi Paşa, Tokat Valisi Şeyh Necip, Şarki Karahisar Valisi Selçuklu ailesinden Kılıç Aslan'ın elinde idi. Ali Bey, hükümetini kuvvetlendireceği yerde ,sefahatle vakit geçirmekte idi. Bu kayıtsız davranışından istifade eden Karamanoğlu, Kayseri'ye saldırdı ve Kayseri'yi ele geçirdi. Ali Bey, Kayseri Kadısı Burhaneddin Ahmed ile beraber Kayseri'den Sivas'a çekildiler. Sivas'a gelince Ali Bey Kadı Burhaneddin Ahmed'i kendisine vezir tayin etti. Burhaneddin Ahmed Ali Bey'e itaat etmeyen beyleri itaate zorlaması için Ali Bey'i ikna ederek bağlı beylerin üzerine gönderdi ise de Ali Bey pek muvaffak olamadı. Amasya'ya yaptığı bir seferde Ali Bey vefat etti. 1360 tarihinde, Ali Bey'in yerine pek küçük yaşta olan İkinci Mehmed Bey geçti.

İkinci Mehmed'in küçük olmasından dolayı, naipliğini seçimle Şarki Karaağaç Valisi Kılıç Aslan seçildi. Burhaneddin Ahmed bir fırsatını bularak, Kılıç Aslan'ı öldürterek küçük hükümdara kendisini naip oldu.

Ertana Devleti yarım asır Ertana sülalesi emrinde yaşadı. Kayseri,Sivas,Tokat havalisinde bazı eserleri vardır. Kendi adıyla para bastırmışlardır. <1>

KADI BURHANEDDİN DÖNEMİ

Burhaneddin Ahmed, ilk tahsilini babasından aldı. Şam ve Mısır'da orta tahsilini yaptı. Kayseri'ye dönünce bir ara müderrislik yaptı. Kayseri'de Kadılıkta bulundu.

Karamanoğlunun Kayseri'yi zapt etmesiyle , Ertana Bey'in torunu Ali Bey'in veziri oldu. Ertana Bey'in torunu Ali'nin vefatından sonra küçük yaşta yerine geçen İkinci Mehmed'in naibi oldu. Bir müddet sonra Küçük ikinci Mehmed'in yerine geçti.

Ertana Bey'liği döneminde Amasya Valisi olan Hacı Şad Geldi Paşa ile Burhaneddin Ahmed savaştılar. Amasya Valisi Hacı Şad Geldi Paşa savaşta öldü. Burhaneddin Ahmed 1380 tarihinde Sivas'ta hükümdarlığını ilan etti.

Burhaneddin Ahmed ,Ertana Bey'liğine bağlı Amasya Valisi Şad Geldi Paşanın yerine atanan Vali Ahmed, Ertana Bey'liğini idare eden Ertana akrabaları, Memluk ve Osmanlı ordularıyla çekinmeden savaşmıştır.

1389 tarihinde Memluklar ca Sivas'ta 40 gün süren kuşatmada Memluk ordusunu çekilmeye mecbur ettiği gibi, Yıldırım Beyazıt'ın bir ordusunu da Çorum tarafında mağlup etmiştir.

Burhaneddin Ahmed'in mahiyetinde bulunan Kara Osman Bey, Burhaneddin Ahmed'e muhalefet emiş ve adamlarını alarak Burhaneddin Ahmed'i terk etmişti. Burhaneddin Ahmed, Kara Ahmed'in bu davranışına kızarak ona dersini vermeye karar vermiş ve peşine düşmüş, Kara Ahmed'e ehemmiyet vermeyerek işi gevşek tutmuş, Kara Ahmed bir fırsatını bularak Burhaneddin Ahmed'i yakalayarak Sivas Kalesi önünde 1397 tarihinde öldürüştür.

<1>Anadolu Beylikleri İ.H. Uzunçarşılı.

Sivas'ı almak için uğraş muvaffak olamamış, Timur' un yanında Pişdar olarak bulunmuştur. Sivas ahalisi Burhaneddin Ahmed'in yerine oğlu Aleaddin'i geçirmek istemişlerse de ,Alaeddin'in yaşının küçük olması ve Timurleng'in tehlikesi karşısında Sivas'ı Osmanlılara teslim etmişlerdir.Burhaneddin Ahmed'in devleti 18 yıl devam etmiştir. Burhaneddin zamanına ait, Tokat ve Kayseri'de medrese ve çeşme eserleri vardır.<1>

ÇORUM KIRKDİLİM SAVAŞI

Kadı Burhaneddin ile savaş çoktan başlamıştı. Eylül 1391 tarihinde Osmanlı ordusu Sivas'tan sonra Kadı Burhaneddin'in ikinci merkezi olan Kayseri şehrine girmişti <2> başlarında Osmanlı ordusu Amasya'ya girmiştir. Amasya Beyliği, Osmanlılara tabi bulunmakla beraber, Kadı Burhaneddin tarafından son derece sıkıştırılıyordu. 1392 Temmuzunda Çorum yakınlarında Kırkdilim Meydan Muharebesinde Kadı Burhaneddin'in Şehzade Ertuğrul kumandasında ki Osmanlı ordusunu bozması, Şehzadenin bu muharebede ölmesi, iki devlet arasında münasebeti son derecede gerginleştirmişti.<3>Kadı Burhaneddin Ahmed'in Osmanlı Padişahı Yıldırım Beyazıd'e karşı sağladığı bu başarı neticesinde Orta Anadolu'da nüfusu artmıştır.<4>

OSMANLI DÖNEMİ

1393 başlarında Osmanlı ordusu Amasya'ya girmiştir. Amasya Beyliği, Osmanlılara tabi idi.<5>

Burhaneddin Ahmed'in mahiyetinde bulunan Kara Osman Bey,Burhaneddin Ahmed'e muhalefet etmiş ve adamlarını alarak Burhaneddin Ahmed'i terk etmişti.

Burhaneddin Ahmed,Kara Ahmed'in peşine düşmüş, Kara Ahmed'e ehemmiyet vermeyerek işi gevşek tutmuş, Kara Ahmed Bir fırsatını bularak Burhaneddin Ahmed'i ya kalayarak Sivas Kalesi önünde 1397 tarihinde öldürmüştür. Sivas'ı almak için uğraştıysa da zapt etmeye muvaffak olamamış, Timur' un yanında Pişdar olarak bulunmuştur. Sivas ahalisi Burhaneddin Ahmed'in yerine oğlu Alaeddin'i geçirmek istemişlerse de, Alaeddin'in küçük olması ve Tumirleng'in tehlikesi karşısında Sivas'ı, Osmanlılara teslim etmişlerdir. Burhaneddin Ahmed'in devleti 18 yıl devam etmiştir. Burhaneddin zamanına ait; Tokat ve Kayseri'de medrese ve çeşme eserleri vardır. <1>

1423 tarihinde Düzmece Mustafa isyanı bastırılınca,Amasya Tokat sancağı idaresi Yürgeç Paşaya verilmiştir.<2>

KIZIL KOCA OĞULLARININ KATLİ

Kızıl Koca oğulları etrafınatopladıkları eşkıya ve evbaş taifesi ile devamlı Amasya ve Tokat çevresini yağmalıyorlardı. Amasya Valisi olan Yürgeç Paşa :<3> "... Yürgec Paşa zamanında Sultan Murad'ın Lalası olup, küçük Ermenistan valisi tayin edilmiş olan bu zat geniş bir nüfusa sahipti. Öylesine ki; bu vakte kadar sadece padişahlara hasredilmiş olan para basmak,imtiyazını bile elde etmişti. Onun valiliği sırasında Kızıl Koca Türkmen Aşiretinden dört kardeş,Amasya ve Tokat yörelerini istila etmişlerdi. Bunlar kadınları kaçırarak,kervanları,köyleri soyarak buralara çok zarar veriyorlardı. Vali bu haydut çetelerinden birinin dört yüz adamla Niksar (Neosezara) kışlık edindiklerini haber alınca onlara bir mektup yolladı. Mektupta onlara Canik kıyılarını istila eden Alparslanoğlu'nun aşiretine karşı kendisine yardıma razı oldukları taktirde Ortokabad topraklarını zeamet olarak vermeyi,padişah adına vaat ediyordu. Bu seferin düzenini birlikte tayin etmek üzere onlardan bir mülakat (buluşma) istedi. Paşa, Türkmenlerin tuzağa daha kolayca düşürmek için bir hastalıktan dolayı Amasya'da kalmaya zorlanmış gibi görülerek askerini uzaklaştırmakla beraber oğlu Hızır Beyi Merzifon'a

Devam Edecek

<1>Anadolu Beylikleri. İ.H. Uzunçarşılı.
<2>İbn'il Fuat, Beyrut 1936 IX. 26.b.1393
<3>Başlangıcından Zamanımıza Kadar Türkiye Tarihi .T. Yılmaz Öztuna Cilt:3 s.75
<4>Prof. Dr. Yaşar Yücel,Anadolu Beylikleri Hakkında Bir Araştırma. Bizm-u Remz Sayfa 413
<5>Anadolu Beylikleri. İ.H. Uzunçarşılı.
<1>Anadolu Beylikleri. İ.H. Uzunçarşılı.
<2> Müneccim Başı Tarihi. Müneccim Başı Ahmed Dede. Tercüman 1001 Temel Eser: 37.
<3> Joseph von Hammer Osmanlı Devleti Tarihi'nde:

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI

Nazmi TUĞRUL

Ulvi ÖĞRETEN
(Tez Sahibi)

13. Sayıdan Devam

Birikintilerinin hârice akmamasından ötürü meydana gelen bataklıklar Anadolu'nun havasını az çok bozuyorsa da gerek günden güne bu fenalığın insanlar tarafından kaldırılması ve gerekse yaylanın (1000) metre ve daha fazla yüksek oluşundan havası saf ve temizdir. Denizler kıyısı yazın daha serin,kışın ise daha ılık olur.

NEBATLAR VE HAYVANLAR

Nebâtlar ve hayvanlar yağmur ve havanın sıcak ve soğukluğuna göre değişir. Anadolu yaylasında yağmurlar bol olmadığından nebâtlar cılızdır. Pek çok yağmur yağdığı zamanlarda ilk baharda- nebatlar Asya ortalarındaki bazı yerler gibi birden bire yükselir ; fakat yakıcı bir güneş bu yeşil kadife rengi birden bire veremli bir kız gibi sarartır, soldurur, o vakit her şey kurur. Nebâtlardan en ziyade sellerin,su bataklıklarının kenarında kavak ağaçları yetişir.

Hayvanlar da nebâtlar gibi Anadolu' nun her yerinde bir değildir. Sahillerde değişik ve çeşit hayvanlar bol olduğu halde Anadolu Yaylasında hayvanlar birdir ve birkaç cinstir. Sahil boylarında bulunabilen aslan, kaplan, pars, sırtlan yaylalarda yoktur. Adana Ovasında da ala geyikler,dağ keçileri çoktur. Fakat Anadolu Yaylasında (1000): (600) metre yüksek yerlerde yetişen tiftikler dünyâda az eti bulunur kıymetli hayvanlardır. Öküz ve inek az çelimsizdir. Mandalar en ziyâde bataklık ovalarda çokluk yetiştirilir.

ANADOLU'DA ECNAS

Anadolu pek eski zamanlardan beri bütün milletlere yol uğrağı olduğundan bu yabancılardan insanlara Anadolu'da rast gelinebiliyordu. Bilhassa padişahlık devrinde rahatlık bulanlardan Rum nüfusu Cumhuriyetle Milletin hakim olduğu güne kadar göze batacak kadardı. Çok şükür ki birbirimize düşman gözle baktıran,alın teri ile dökerek kazandığımız paralarımızı av ucumuzdan alan yabancı ve kanlı tırnaklardan kurtularak bu memleketin adamı olamayan Türk'ün gayretleri ; Gazi Paşa Hazretlerinin ve onun gösterdiği nurlu yolları açan İsmet Paşa gibi büyük hükümet adamları bu çıbandan yurdumuzu kurtararak bu topraklarda yalnız Türk'ü bıraktılar,artık yurdumuzda yabancı kokular gelmiyor.... Yalnız Türk ırkı vardır. Ve o Türk ırkının yollarını nurlandıran Türk Cumhuriyeti ile idare olunur bir Türk Hükümeti vardır.

Yunanistan'a yakın memleketlerdeki Rumlar tamamıyla ticareti kendi avuçları için-de bulunduruyorlardı. Şimdi Anadolu'da tek ve öz Türk ırkı olduğundan ticaret de yalnız Türklerdedir. Türk'ten gayrı da hiçbir millet yoktur. Karadeniz sahilindeki Lazlar da salip lerden olup öz Türk'türler yakın zamana kadar onlarda kendilerini Türk'ten gayrı gibi ayırıyorlardı. Bu cahillik padişah ve adamlarının da işlerine elverdiği için bu fikri üflerdi. Gururla baş yükselir ki gençlik; ikilik kokuları saçan bu adı da kaldırmakla Tarihin hakkını vermiş oldu.

17'inci asırda Barbaros'lar,Durgud Reisler,Oruç Reisler İspanya'da birçok Yahudileri Engizisyondan (*) kurtararak memleketimize taşıdılar. Bunlarda ticareti en ziyade bol yere, İstanbul'a yerleşerek sarraflık ile uğraştılar. Anadolu ; dünyâ kurulduğundan beri (Türk Yurdu)dur. Türklerin teni esmer, gözleri siyah,saçları

çok koyu,yanak kemikleri hafifçe çıkık olup büyük bir kuvvet, azim sahibidirler. Zeki ve gayretli olup terakkiye istidâdları fazladır.

Çorum'da yalnız ve ancak Türk vardır. Vilâyet Türk urukları ile doludur. Türklerin yukarıda sayılan benzeyişleri Çorum şehriyle vilayetinde tamamıyla görülür.

ÇORUM'DA İLK İNSANLAR

Çorum : on birinci asır-ı milâdi de üçüncü bir def?a ki şehrin kuruluşu ve yükselişi Oğuz Türklerinden başlar. Onun içindir ki Çorum Tarihi Türk Tarihi ile pek ziyâde bağlıdır. Bundan ötürü bu şehrin;tarihinin iyice bilinmediği çağlarda yaşayan insanların ne gibi değişiklikler geçirdiği toplu olarak bilmek için Türk Tarihinden ufak bir bilgi de lazımdır.

Çorum şehrinin hangi çağlarda ve nasıl kurulduğu henüz bütün bütüne öğrenileme di ise de bütün topraklar gibi Çorum'un toprağı da Hazreti Adem'le başlar. Çorum şehri ve civarında nasıl ve ne gibi insanların gelip geçtiğini bilmek, Çorum'un tarihini nokta-i nazardan fa?ideli olduğu kadar Türk Tarihini de tanımak gibi de gurur verir. Romalı olan Pompei şehri Vezüv'ün külleri altında uyurken Napoli nasıl Roma ruhunu taşıyor ve o ruhla büyüyorsa son ismi yeni olan Çorum şehri de harap olan eski bir Türk şehrinin yüksek ruhunu,yüce duygusunu da aynı Türk ruhuyla yaşatır.

TÜRKLER

Her milletin kendisine göre bir masalı olduğu gibi Türklerin de düşünüş ve yaşayışlarına uygun masalları vardır. Türkler; büyük Tufanda Nuh Peygamberin insanları tarafından yapılan putlara tapmayanlardan kurtardığı insanlardan türemiştir. Allah'ı tanımayanlar sular altında kalıp boğulduktan sonra Nuh Peygamberin gemisi Cudi (*) dağının üzerine karaya oturdu. Nuh Peygamberin oğulları, Ham,Sam,Yasef kendi oğullarıyla birer tarafa dağıldıkları vakit Yasef'in Türk ismindeki oğlu da kendi oğul ve torunlarını alarak şimâle doğru iyi yaşanacak bir yurt bulmak için çekil mişlerdi. Bu masal insanları ayrı ayrı atalara ayırdığı gibi büyük alimler de insanları taksim etmişlerdir.

Ariler,Samiler,Hamiler.

Türkler de:Ari ve Samilerden gayri filoloji dil antropoloji insan bilgisi nokta-i nazardan evvela <<Turân>> ; daha sonraları Türk (Ural Altayî) diye ayrınca diğerlerinden ayrıldılar. Ural Altaylılar Asya'nın bütün şimal ve garbı ile Avrupa'nın şarkını kapladığı için Altaylılar da lehçelerindeki farklara nazırân kısımlara ayrılmışlardır. Asya'da Türkler hakkında uzun tedtitâtda bulunan Macar mus Teşrik (Mösyö VAM-BERİ) beş şubeye ayırmaktadır.

1- Sibirya Türkleri
2- Asya Merkezi Türkleri
3- Volga Türkleri
4- Pont Oksın Türkleri << Karadeniz ahalisi>>
5- Garp Türkleri << Azerbeycan Türkleri,Osmanlı Türkleri>>

Mösyö VAMBERİ'nin bu taksimimatı bütün Türkleri tamamıyla toplayamaz, noksanları vardır. Çünkü Türkler dünyâya da birçok milletlerle münasebette bulunmuşlar, geniş ülkelerde serpilip kaldılar. Bu ülkelerdeki insanların dilleri ile fazla Kaynaştıklarından Türkçe kelimeleri azaldı. Romanya'nın garbındaki,Moravyalılar gibi. **Devam edecek**

چورومده ایلك انسانلر

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

VE 2000

Bu Miladi yıl.

Ama insanlık tarihi; beş milyar yılı aşkındır dünyanın rakipsiz misafiri.

Önce yollar yapıldı. Sonra yıllar, art arda geldi.

Toprak eşildi. İlk çiftçi Adem Aleyhisselâm idi. Cenab-ı Hak mucize yoluyla ilk insan ve ilk Peygambere böyle emretti.

Havva Validemiz ile başlayan ilk beraberlik ve meşgale, yüz yirmi dört bin peygamber ile devam etti.

Her peygamberin eline mucize yoluyla bir sanat verildi.

Davut Aleyhisselâm'ın eline demir verildi. Mucize yolu ile demiri bal mumu gibi eritme, onu çeşitli şekle sokma kabiliyeti verildi. İnsanlar daha sonra demiri çeşitli şekle soktular. Günümüzdeki teknolojinin temel kaynağını da demir oluşturdu.

İlk elbiseyi İdris Aleyhisselâm mucize yoluyla insanlara hediye etti. Daha sonra insanlar onu çeşitli modellerini insanlığa sundular.

Saatçilerin piri Yusuf Aleyhisselâm'dı. O da mucize yoluyla bulduğu saat ile insanların vakitlerini tespit ettiler.

Doktorları piri İsa Peygamberdi. Mucize yoluyla temas ettiği insanlar şifa buluyordu. Çünkü Allah ölümden başka her derde şifa verdiğini müjdelemişti. İnsanlar daha sonra birçok hastalığın tedavisini buldular ve bulmaya da devam edeceklerdir.

Ve iki cihan Serverine güneş ve ayı teshir etti. Bir parmağının işaretiyle ay ikiye bölündü, onun emri ile güneş mesaisini durdurdu.

Ve bütün semavi dinlerin toplamı İslâmiyet olarak tecelli etti.

Kur'an mucize olarak insanlığa saadet ölçüleri getirdi. Bitmiş olan hayalleri yeni bir heyecanla adeta tekrar ayağa kaldırdı. Vahşileşen insanlık, medeni bir hayatın, mutlu bir muhatabı oldular.

İşte 2000'li yıllar insanlık tarihinin yaşayış biçiminin bir uzantısı olarak bizlere kadar birçok olayların ardından geldi.

Amma insanlığı beşte biri bu ince sırrı anlamadan iki bin yılını daha değişik bir biçimde kutladı. Kimi şampanya patlatıp, çılgın eğlencelerle 2000'e girdiler.

2000'li yıllar bir şeyi değiştirmedi. **ÖLÜM'Ü.**

O her sevincin zehri idi.

Adeta "DUR" işareti gibi.

İnsanlar çılgınlaştı amma, acizlik, fakirlik, kimsesizlik değişmedi.

Kabir kapısı kapanmadı.

İnsanlar birçok şeyin keşfine vasıta oldular.

Buldukları devam etmekte.

Ama kendilerini asla bulamadılar.

Gürsel YAYINEVİ
Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM
P.K: 32 ÇORUM Tel.213 77 28 Cep.0 542 362 20 78
Her türlü kitap basımı
DERGİ, YILLIKLAR, KATALOGLAR
Dizgi ve Baskı işleri
Broşür, Reklam Afiş, Grafik, Özel baskılı Takvimler
Menfaatiniz için bizden de fiyat ALINIZ !

İLİMİZİN TARIMINA GENEL BAKIŞ

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU (Coğrafyacı)

Tarım; geniş anlamıyla ekilip, dikilebilen, topraklardan faydalanma,tarım bitkilerinin yetiştirilmesi,doğal çayır ve otlaklardan yararlanma, hayvan yetiştirme işleri olarak tanımlanabilir. İnsanlar,yaşamlarını sürdürebilmek için,hayatları boyunca çeşitli yöntemler ve araçlar kullanarak, karınlarını doyurmak,daha fazla ürün elde edip,başka ürünlerle değiştirmek veya satmak gereksinimini Duymuşlardır.

Anadolu ve ilimizin toprakları dünyanın en eski kültür ve medeniyet alanıdır. Yaklaşık on bin yıldan beri burada tarım yapıla gelmektedir. Anadolu dünya tarımının beşiğidir.

Türkiye Cumhuriyeti kurulunca,ekonomik kalkınmamız için,tarıma çok büyük bir önem verildi. Issız yurt köşeleri yollarla birbirlerine bağlandı. Bir çok örnek çiftlikler ve fidanlıklar kuruldu. Ziraat Bankalarının şubeleri yurdun her tarafına yayıldı. Toprak Mahsulleri Ofisi kuruldu. Köylüyü topraklandırma Yasası çıkartıldı. Çeşitli baraj ve göletlerle sulama sistemleri kuruldu. Bazı ürünlere de ilk kez taban fiyatı uygulaması başlatıldı. Kısacası; **"Sabanın kılıçtan daha üstün olduğu"** gerçekleştirilmeye çalışıldı.

Bilindiği gibi; ilimizin bu günde ekonomik temeli tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Ancak son yıllarda ülkemizin sanayie doğru kayması ilimizde de kendini hissettirmiştir.

İlimizin alanı; 12.820 Km² olup, Kıbrıs ve Lübnan'dan daha geniştir. Tarım ve hayvancılığa çok elverişli olan ilimizin alanını son yıllarda aşağıda gösterilen 1 no lu çizelgedeki oranlarda kullanıyoruz.

İLİMİZİN TOPRAKLARININ KULLANIŞI ÇİZELGESİ (Çorum ve Tarım İl Md. 1995 ÇORUM)

Kullanım şekli	Alanı (Km²)	Yüzdesi (%)
Tarım alanları	6.230	% 48
Orman	3.656	% 29
Çayır,Mer'a,Otlak	1.412	% 11
Tarım dışı alanlar	1.522	% 12
TOPLAM	12.820 Km²	%100

Çizelgeden anlaşıldığı gibi ilimizin tarım alanları son yıllarda artarak,tüm alanının yarısı kadar genişlemiştir. Diğer yarısını da orman, çayır, mer'a,otlak ve tarım dışı alanlar kaplamaktadır. İlimizin işlenir tarım alanlarına şu bitkiler ekilmekte ve dikilmektedir. Çizelge 2:

İLİMİZİN TARIM ALANLARINA EKİLENLER VE DİKİLENLER ÇİZELGESİ
(Çorum ve Tarım İl Md. 1995 ÇORUM)

Cinsi	Ekiliş alanları (hektar)	Yüzdesi (%)
Tahıllar	381.663	% 61.3
Nadas	118.129	%18.9
Baklagiller	43.629	% 7.0
Endüstri bitkileri	36.431	% 5.8
Yem bitkileri	22.136	% 3.6
Bağlar	10.286	% 1.7
Sebzeler	7.985	% 1.3
Meyveler	2.689	% 0.4
TOPLAM	622.948	%100.0

Çizelgeden anlaşılacağı gibi ilimizin tarım alanlarının % 80'nini tarım ve nadas alanları kaplamaktadır. Tahıllar içerisinde en çok ekileni buğdaydır. Tarım alanlarının % 46'sını kaplar. İlimiz üretiminde yıllardan beri ekim alanı ve üretim miktarı yönünden en ön sırada gelir. 1993 yılı üretimi 700.000 tona yakındır. Son yıllarda, 400.000 ton şeker pancarı, 220.000 ton arpa ve 200.000 ton kuru soğan olmak üzere,çalışkan Çorum çiftçisi 2 milyon tondan fazla tarımsal üretim yapabilme başarısını göstermiştir.

Bilindiği gibi, köylerimizde şimdiye kadar yapılan hayvancılık ilkel de olsa çiftçilerimizin bir kazanç kaynağı idi. Hatta;hayvancılık yoksul çiftçilerimizin sigortası sayılırdı. Çünkü; bilhassa iklim koşullarının iyi gitmediği yıllarda,beklediği ürünü elde edemeyen köylümüz,evinde beslediği hayvanları satarak o yıl geçimini sağlayabilmekte idi.

Ancak 25 yıldan beri çok yüksek düzeyde seyreden devamlı enflasyon, tarımdaki girdileri artırdıkça, bilhassa az topraklı yoksul çiftçilerimizin ellerindeki hayvanlarını satmaları da yeterli olamadı. Son yıllarda elde ettikleri,tarımsal ve hayvansal ürünleri de maliyetinin altında satmak zorunda bırakıldılar.

Daha doğrusu,ülkemiz sanayileşirken, çalışkan ve fedakar köylümüz,uygulanan yanlış politikalar yüzünden,akın akın gittikleri kentlerde, büyük bir yaşam savaşı verirlerken,köylerinde kalanlar da yetiştirdikleri ürünlerle geçinemez bir duruma düşürüldüler.

Ülkemiz son yıllara kadar dünyada kendi kendini besleyebilen yedi ülke içinde sayılırken, artık dış ülkelerden buğday dahil olmak üzere tarım ürünleri,sebze meyveler ile hayvansal ürünleri satın almak zorunda kaldık...

Aşağıdaki 3 nolu çizelgeyle ilimizin küçük baş hayvancılığı , 4 nolu çizelge ile de büyük baş hayvancılığına ait maalesef üzücü rakamları sunuyorum.

İLİMİZİN KÜÇÜK BAŞ HAYVANLARI ÇİZELGESİ

(Çorum Tarihi 5. Hitit Fes. Kom. 1985 ÇORUM)

Cinsi	Yıl 1931	Yıl 1979	Yıl 1993
Koyun	163.786	810.390	272.887
Kıl keçi	145.892	271.530	47.318
Tiftik keçi	162.730	200.110	22.701
TOPLAM	472.408	1.282.030	342.906

Yukarıda çizelgede görüldüğü gibi 1931 yılından 1979 yılına kadar,küçük baş hayvanlarımızın sayısı artmış ve en çok artış koyunda olmuştur. Son yıllarda ise azalmıştır. 1979'a göre her dört küçük baş hayvanımızdan 3'ü 1993'e kadar yok olmuştur.

Bunda ; birçok nedenlerin yanı sıra en önemli etken olarak;çayır,mer'a ve otlakların traktörlerle sürülerek küçültülmesi olmuştur.

İLİMİZİN BÜYÜK BAŞ HAYVANLARININ ÇİZELGESİ

(Çorum Tarihi 5. Hitit Fes. Kom. 1985 ÇORUM)

Cinsi	Yıl 1931	Yıl 1963	Yıl 1993
Sığır	102.645	295.758	221.392
Manda	18.508	60.858	14.165
At	7.104	15.087	2.709
Katır	498	5.604	2.604
Eşek	21.612	66.740	23.238
Deve	150	28	--
TOPLAM	150.517	443.805	264.148

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü gibi,1931 yılından 1963 yılına kadar 3 kat artan büyükbaş hayvanlarımız,1993 yılında yarı yarıya azalmış ve bilhassa gücünden yararlandığımız hayvanlarımız artık yok olma derecesine kadar inmişlerdir. Büyük ve küçük baş hayvancılığımız köylerde can çekişirken, tavuk yumurtacılığı çok hızlı bir atak yapmıştır. Ancak ; sayıları 200'den fazla olan bu tavuk çiftlikleri köylünün elinde değil kentimizin yakınlarında ve daha çok sermayelerin birleştirilmesiyle kurulan ortaklıklarla oluşturulmuştur. Bu gün ilimiz,Türkiye yumurta üretiminin % 20'sini sağlamaktadır. Ülkemizin her tarafına yollandığı gibi,en çok,Bulgaristan,Gürcistan,Azerbeycan,Arnavutluk ,Bosna-Hersek,Makedonya ya ihraç edilmektedir. İlimizde 1 yılda , 1 milyardan fazla yumurta üretilmektedir .(Geçen yılın verilerine göre bu sayılar biraz azalmıştır)

Sonuç : Türkiye'miz son yıllarda sanayileşirken,uygulanan yanlış politikalar nedeniyle,tarım ve hayvancılıkla yüzyıllardır geçimini sağlayan köylümüz kendi kaderleriyle baş başa bırakılmıştır...

Aslında bizleri bu günkü ekonomik düzeyimize ulaştıranların başında çalışkan, cefakar ve fedakar çiftçilerimiz gelir. Eğer sağlıklı bir sanayileşme istiyorsak tarım ve hayvancılığı, mutlaka son yıllarda içine düştüğü bu çıkmazdan kurtarmak zorundayız. Hükümetlerimizin politikaları bu doğrultuda olmalı ve geniş halk kitlelerinin refahı ön planda tutulmalıdır.

Zaten,girmek için yıllardır çaba harcadığımız Avrupa Birliği de bizlere birçok koşulları ileri sürerken,içinde bulunduğumuz ve çökmüş tarım ve hayvancılığımızın derhal sağlıklı bir hale getirilmesini istemektedir.

"Tarım ve hayvancılığı olmayan bir ülkenin,gerçekten sağlıklı bir sanayi ülkesi olması asla mümkün olamaz !.."

Kaynaklar: 1-Coğrafya Terimleri Sözlüğü. Prof. Dr. İzbırak. 1964 Ankara. 2-Çorum Tarihi 5. Hitit Festival Kom. 1985 ÇORUM 3-Çorum ve Tarım. Tarım İlMd. 1995 ÇORUM

ANILAR

Ekrem SOLAK

VALİ KÖŞKÜNE GİDEN YOLUN YAPILIŞI

Köşk denilen yerde önceleri su ve bina bulunmuyordu. Burası çamların dipleri kılıçlanarak az bir yer düzenlendi. Aradan geçen 60-70 sene sonra Feruz yaylasından buraya su indirildi.

1929 yılı.Vali Cemal Bardakçı Çorum'a Vali olarak geldi ve 1933 yılında Çorum'dan gitti. Çorum'da kaldığı 3-4 sene içinde Laçin'den başlayarak insan gücü ile orman içlerinden Vali Köşkü denen yerden Kırkdilim yolunu indirildi. Şimdiki Vali Köşkü denilen yerde kendisine bir köşk yaptırdı. Burasının manzarası çok güzel bir yer. Buradan baktığın zaman Hamamözü,Osmancık ve havalisi ayakların altında kalıyor.

1980 senesinde ben Laçin'de Orman Muhafaza Memuru idim. Oraya bir yangın gözetleme kulübesi yaptırdık. 1-2 tane mesire masası koydurdum. Yaramaz kişiler masaları tepeden dereye yuvarladılar,biz çıkarttık onlar yuvarladılar son olarak masaları yerine koyduğumuzda ise bu masaları kırdılar. Burayı bir mesire yeri olsun diye uğraştıksa da halkı buraya alıştıramadık.

Köşk yolunun yapılması için etüt yapan Gaziantep li Muhlis Bey idi.O zamanların tabirinle Kondüktör Muhlis Bey. Bu çetin yolun yapımı üç yıl sürdü sürmedi. O tarihlerde iş makineleri yoktu. Yolun yapımı işçi kazma, kürekleri ve balyoz ile iki kişinin taşıdığı ağaç tan yapılan geçkere ile yani el emeği ile yapıldı. İşçiler çadırlarda kalarak bu güç işi başardılar. İşçilerin başlarında bulunan işçi çavuşları Çorum'dan Rıza Samsunlu, Kırkdilim'den Kazım Uysal,Şakir Laçin, İsmail Sorgun ile Büyük Laçin'den Mehmet Kurtçu idi. Bu çavuşlar çevrelerinde isim yapmış hatırlı kişileridi. Bu yolun yapılmasında bunların çok faydaları oldu.

Bu yolda pek aksi meyil olmamakla beraber meyil %7 yi pek geçmez,fakat bu yol mesafeyi uzattı. Laçin - Kırkdilim arası 9 km. iken bu yoldan gidilince uzaklık 17 km. buldu. Bu yolun trafiğe açılı olması için Bolu Dağı gibi Karayollarının makine parkı ve personelinin bulunması şart. Bolu Dağı 900 rakım olmasına karşı Kırkdilim yolu 1350 rakım. Kışın burası geçit vermez.

Bundan 50 - 60 sene önceleri bu yoldan geçmek her babayiğidin işi değildi. O zamanlar Çorum'da motorlu vasıta olmadığından tek atlı arabalar Çorum'dan Osmancığa karpuz veya pirinç almaya giderlerdi. Osmancık'tan atlı arabaya 200 - 300 kilo yükle Çorum'a götürüp birkaç kuruş kazanmak isterlerdi. Yüklerini alıp Çorum'a doğru yola çıkarlar Laçin'e kadar hava kararırdı.

Bazı işi acele olanlar geceleyin Laçin den sonraki bu yoldan geçmeye mecbur olurlardı. Gece karanlık, etraf yüksek çamlarla çevrili göz gözü görmez. Arabacı atının başını çekerek yüklü arabayı Kırkdilim'e getirmek için acele eder.

Kırkdilim'e gelince atını dinlendirmek için torba takar dinlenir ve Çorum'a doğru yola koyulurlardı.Yukarıda bahsi geçen yolu Laçin Belediyesi başından Vali Köşküne kadar biraz onarımını yaptırmış ise de,Köşkten Çorum'a gelme imkanı yok.

Köşkten Kırkdilim'e kadar yolda kum, çakıl olmadığı için ufak bir yağışta motorlu araçlar çamurdan çıkamazlar. Ne zaman havalar açılır yada çamur don'a çekerse bu yoldan motorlu araçlar yukarıya varabilme imkanına sahip olabilirler.

Hepimizi ilimizde yaşadığı, gördüğü, duyduğu hatıraları vardır. Bu hatıralarımız bizimle beraber bu dünyayı terk edecektir.
Sizde hatıralarınızı yazın. Sizden sonra gelecek kuşaklara bir ibret ve hayırlı olarak kalsın.
Mahmut Selim GÜRSEL

PES VALLA...
UYUDUKLARI YETMEZMİŞ
GİBİ BİR DE
YASTIK KULLANMAZLARMI.
HORR
UĞUR

Uğur PAMUK

UĞUR

KURBAN BAYRAMI HAKKINDA

Recep CAMCI

Değerli okuyucular !

İslâm Dini Mü'minlere iki bayram hediye etmiştir. Bunlardan birisi Mübarek Ramazan Bayramı olup, halk lisanında "Şeker Bayramı" diye de kutlanılır.

Bu iki bayramım ikincisi de Mübarek Kurban Bayramıdır.

Kurban Bayramınız bin dört yüz küsur seneden küsur seneden beri Mü'minlerin vicdanında yer etmiş ve kökleşmiş bayramımızdır.

Şurasını ayrıca ifade etmek istiyorum. Bu yazımın bundan evvelki dergide yayımlanmasını isterdim. Fakat bu yazı hazırlandığında dergi baskıya girmiş bulunmakta idi. Bayramdan sonra da olsa okuyucularımızın istifade edeceği düşüncesiyle bu sayısında da olsa çıkmasını arzu ettim.

Değerli okuyucular !

Kurban Bayramı denilince akla iki husus gelir.

Bunlardan biri :Takadı olan, şartlarını üzerine toplamış bulunan Mü'minlerin farz olan Hac vazifesini yerine getirmeleridir. Bu vazifeyi ifa için Mü'minler Kabe-i Muazzama'nın etrafında toplanmış (Lebbeyk) nidaları ile gökleri çınlatırcasına Allah'a karşı kulluklarını gösteriyor. Öyle ki; dünyanın dört bir bucağından sırf Allah'ın Rızasını kazanmak için Kabe'ye gelmiş Mü'minler dilleri ayrı,renkleri ayrı fakat gayeleri bir, Rableri bir, kıbleleri bir herkes müsavi,maddi hiçbir fark ve imtiyaz gözetmeden basit bir kıyafete bürünmüş Allah'ın Beyti olan Kabe'nin etrafında halka lanmış bulunmaktadırlar. Bu husus kısaca belirttikten sonra Kurban Bayramının ikinci önemli vazifesi:Maddi durumu yerinde olan Mü'minlerin "Kurban" kesmeleridir. Bu hususta Hac gibi önemli bir ibadet olup olup,kökleri ta tarihin derinlerine uzanır. Cenab-ı Hak'ka karşı kulluğun en bariz şekilde tezahürü ve misalidir. Ve aynı zamanda Allah'ın emirlerini hakkıyla yerine getirmenin geniş manasını taşır. Kurban Bayramı Müslümanlara Cenab-ı Hak'kın bir lütuf ve bir hediyesidir.

Bu bayram dini, içtimai ve sosyal bakımdan her yönüyle ehem niyetli bir bayramdır.

Bir düşünelim : Eti yalnız kasap dükkanlarının vitrinlerinde gören fakirlerimiz vardır. Kesilen kurban etleri yılda bir defa da olsa ar ve haya perdeleri yırtılmış,hallerini kimselere açıklayamayan fakirlerimizin birkaç gün et yemelerine imkan verecektir.

Değerli okuyucularım !

Bu Bayramda Mü'minlerin dikkat etmesi icap eden bir hususa daha temas etmek istiyorum.Bu bayramın dört gününe arife günüde ilave edilerek (EYYAM-I TEŞRİK) denilir ki yani bu beş gün içerisinde kılınan namazlarımızı müteakip yüksek sesle tekbir alınır,yüksek sesle tekbir okunduğu için bu tekbire "TEŞRİK TEKBİRİ" denir. Bu beş gün içindeki kılınan namazların tamamı 23 vakittir. Bu tekbirlerin tarihi de uzaklara çok uzaklara ta İbrahim ve İsmail Peygamberlere uzanmaktadır. İslâm'dan evvel de, İslâm'ın zuhurundan sonra da zamanımıza kadar bütün İslâm milletleri arasında devam ede gelmiştir.

İnşallah;Kıyamete kadar da devam edecektir. Bu mübarek Hac ve Kurban Bayramımızı Vatanımız, Milletimiz, Devletimiz,birliğimiz ve beraberliğimiz için olduğu bütün insanlık alemine huzur ve sükun kılınmasını Cenab-ı Hak'tan niyaz ederim.

3. SELİM VE SEMİH SERGEN

Ümit UZEL

Şubat ayı son günlerinin birinde.

24 Şubat 2000.

Çorum Devlet Tiyatrosu Salonunda "**3. Selim**" oyununun promiyeri vardı.

Oyunun bitiminden sonra ise, Atatürkçü Düşünce Derneği tarafından sanatçı ve izleyicilere kokteyl veriliyordu.

Bunları çoğunuz gibi ben de yerel basından izledim.

"**Ne var yani, başka türlü mü haberin olacaktı ?**" diyebilirsiniz.

Haklısınız tabii.

Ertesi gün, yani 25 Şubat' ta bana açılan iki telefona kadar, ben de sizin gibi düşünüyordum. Şu an sosyal hiçbir görevim yoktu. Doğal olarak ta, kimseden hiçbir şey beklemiyordum.

Ama, o telefonlar, benim gibi sanata ve tiyatroya aşık Çorumlulardan görev beklendiğini söylüyordu. Ayrı ayrı telefon açan iki sevgili arkadaşım, Vali Bey' in arzusu üzerine, o gün saat 14.00'te **Semih SERGEN'** in katılacağı Çorum' a yerleşik tiyatro kurulmasıyla ilgili olarak düzenlenen toplantıya gelmem isteniyordu. Sadece bana değil, tiyatroya gönül ve emek vermiş kişileri de arayacaklarını söylüyorlardı.

"**Teşekkür ederim, ama katılmayacağım**" dedim.

Devam ettim.

"**Bu toplantıya, akşam oyuna ve kokteyle kimleri çağırdı iseler, yine onları arayın.**"

Neden böyle bir alınganlık göstermiştim, gitmek istesem eşimle kendim için iki bilet parası mı bulamayacaktım, ya da iki bardak meyve suyu içmesek ölecek miydik ?

Bu değildi sorun.

İsterseniz biraz geriye gidelim.

Ama geriye gitmeden, anılan toplantıyı yerel basından izleyelim.

Önce katılım son derece azdı. Böyle büyük bir sanatçının kendine ve temsil ettiği **Devlet Tiyatrosu** gibi kuruma karşı, toplantıdaki katılım önce "**utanç verici**" bir durumdur. Bana Vali Bey' in toplantı düzenlediği söylenmişti. Oysa, açılış konuşmasını TSO Meclis Başkan yardımcısı yaptığına göre, demek ki hazırlayıcı Vali'lik değil, Ticaret ve Sanayi Odası olmalı. Aksi olsaydı açış konuşmasını Vali ya da kendi yoksa yardımcısı olarak kimi görevlendirdi ise onun yapması gerekirdi.

Nitekim büyük sanatçı **Semih SERGEN** de, bu ilgisizliğe konuşmasında parmak basıyordu.

...Ayrıca "**Yerleşik Devlet Tiyatrosu**" ile ilgili olarak sitem dolu sözlerle şunları söylüyordu ;

"**Çorum' da kurulacak yerleşik bir tiyatronun en az 15 gün oynaması gerekir...Aynı oyuna üç geceden fazla seyirci bulamıyorsanız Çorumluları ısıtmanız, tiyatroya çekmeniz gerektiği açıktır. Bunu hiç kimse yapamaz, Çorumlu kendisi yapar. Mükemmel bir salona sahip olan Çorum, seyirci potansiyelini de yeterli düzeye getirdiği zaman, yerleşik tiyatronun kurulmasına kimse engel olamaz.**

"**Sn. SERGEN** devam ediyor ; "**ben Sayın Vali Atıl ÜZELGÜN' ün çabalarına teşekkür ediyorum. Şikayetçi olduğum, Çorum halkıdır, üç gün için bile salonu dolduracak seyirci bulamıyorsak, "yerleşik tiyatro" yu hayal etmeyelim... Sanayiciler bilet parasını vererek yanlarında çalışanları salona gönderebilirler...**

"Haklısınız **Sayın SERGEN**, haklısınız da böyle bir oyuna 300-500 kişiyi gönderecek sanayiciye lütfedip bir davetiye gönderilmediği yerde, o sanayici çalışanını "**tiyatro**" ya gönderir mi ?

Tabii, protokolden yer kalmaz ki işadamına. Hoş onlar yüzünden boş koltuklar bize,biz koltuklara bakıyoruz ya,o da ayrı konu.

Şimdi bana dönelim.Orada olsaydım, TSO olarak tiyatro ile ilgili yıllardır çabalarını anlatan sevgili **Mehmet DÖNGEL'** e sadece şunu sorardım ;

"**Yerleşik Tiyatro" konusunda Ümit UZEL ayrıldıktan sonra hangi çalışmayı yaptınız ?**

Ümit UZEL ile Sönmez YANARDAĞ ikilisinin "ÇORUMLU TİYATRO SUNU İSTİYOR" konusunda yaptığı karikatür yarışması ve sergisine TSO olarak niye hiç katkıda bulunmadınız ?"

Aslında daha soracağım çok şey vardı da, bunlar bile yeter artardı, çünkü verecek cevapları olamazdı.

MÜŞİR HASAN PAŞA
(Çorumlu 7-8 Hasan Paşa)

Çorum'un yetiştirdiği ;Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemi paşalarından olan ve Çorum'da daha çok 7-8 Hasan Paşa diye tanınan rahmetli hemşehrimizin yaşamı hakkında yazılmış kısa biyografiler ve yazılar bulunmaktadır.

Bu gün;Çorum'da yaşayan sizlerin kulaktan dolma 7-8 Hasan Paşa hikayeleri bulunmaktadır. Çorumlu 2000 Dergisi okurlarının bu hikayeleri.bildikleri kadar yayınevimize ulaştırmaları ile, Müşir Hasan Paşa'nın bilinen ve bilinmiyen yönleri ile halk arasında nasıl tanındığı hakkında bir yazı dizisi hazırlamak istemekteyim.

Bilhassa; geçen sayıda yazısı bulunan **Mustafa Serin** Beyefendiden de arşivdeki bilgileri tarafımıza ulaştırması ile Rahmetli hemşehrimizi daha sağlam belgelerle siz okurlarımıza tanıtarak,ileride bizlerin bu ortak çalışmaları ile birçok araştırmacıya ufak bir yardımımız olur görüşündeyim.

Ilgilerinizi bekler,sağlıklı ve mesut bir hayat sürmenizi Rabbimden niyaz ederim.

Saygılarımla.
Mahmut Selim GÜRSEL

Şimdi geriye gidiyor ve sanatçı **Semih SERGEN**'e cevap veriyorum.

Sayın SERGEN!

Yıllarca Çorum için "Yerleşik Tiyatro" isteğini dile getirdim. O zamanlar TSO Başkanıydım. Bir Oda Meclisi toplantısında Meclis üyesi arkadaşım Erhan CENİKLİ, Milletvekillerini harekete geçirmek amacıyla "gerekirse Ankara'ya kadar yürüyüp tiyatromuzu isteyelim" diye haykırıyordu. O günler yerel basından bize destek geliyordu ama başka kuruluşlar sadece bizleri seyrediyordu.

Çorum Haber gazetesinde, çok yakından tanıdığınızı bildiğim, Çorum'un gururu, oyun yazarı Tuncer CÜCENOĞLU "İşte aydın budur, Çorum'un böyle tiyatro aşığı insanlara ihtiyacı var, O'nu hepimiz desteklemeliyiz" diye yazıyordu. Yine Çorum'da yayınlanan Çorum Lider gazetesinde birinci sayfada dokuz sütuna şöyle bir manşet atılmıştı.

"TEŞEKKÜRLER ÜMİT UZEL"

Bu manşet benim tiyatro ile ilgili çabalarım sonucu atılmıştı.

TSO Başkanlığından ayrıldıktan sonra, yukarıda yazdığım karikatür yarışması ve sergisini yaparak ulusal çapta sesimizin duyurulmasına gayret etmiştim. Bu karikatürleri Valimizin desteği ile kitap haline getirmiştik. (Bu karikatür albümünden size göndereceğim)

Bunları niye anlattığımı mutlaka anladınız.

Böyle çaba gösterenleri, Çorum için sanatsal açıdan tarihi bir olay olan "Prömiyere" davet etmek inceliğini göstermeziseler, daha çok seyirci beklerler".

Evet, alınganlığımın nedeni bu.Yoksa şöyle ya da böyle bir yerlere gelmiş kişileri protokol deyip,gerçek **sanatseverleri;** zamanını ve emeğini amatörce buna harcayanları unutursanız, pek çok kimseden, yalnızca bugün değil, yarın da bir şey beklemeyin, değerli yöneticilerimiz.

Metin KALYONCU

YAZILI BASILI YAYINLARDA İSKİLİP

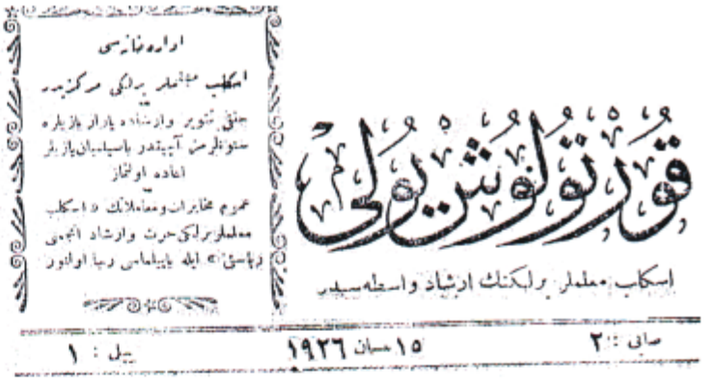
قورتولوش یولی
اسکلب معلملر برلکنك ارشاد واسطه سیدر
صابی : ۲ ۱۵ نیسان ۱۹۲۶ بیل : ۱

Sayın okuyucularım !

Yeni bir yazı dizisine başlıyorum. Sizlere yazılı ve basılı yayınlar ile yaşayan gerçek kişilerin ifadelerinden tespit ettiğim olayları " **Geçmişte İskilip Havadisleri** " olarak sunmaya çalışacağım.

Bir süre 1 Nisan 1926 tarihinden ,1 Haziran 1928 tarihine kadar 42 sayı 440 sayfa olarak İskilip Muallimler Birliği tarafından yayınlanan " KURTULUŞ YOLU " dergisinden seçmeleri,bu seriyi takibinde çevremizde (Çorum ili) ve yurdumuz çapında İskilip'le ilgili bulabildiğim (yılların çalışması sonucu) her türlü bilgiyi sizlere,gelecek kuşaklara aktarmayı istiyorum. İnşallah yararlı olurum.

Derginin adı: KURTULUŞ YOLU İskilip Muallimler Birliği tarafından 15 günde bir çıkartılır. İçtimai - Fenni - Mesleki Halk Mecmuası - Halkın yararına ilanlar parasız,sair ilanların her satırından 5 kuruş alınır. (Dergi Arap harfli Osmanlıca olup olabildiğince günün lisanına çevrilmiştir .)

1 Nisan 1926 Cilt 1 sayı 1

Mesul Müdür: Cemal

Birinci sayfada : Köy Yatılı Mektepleri (Köylümüzün kurtuluş çareleri.

Beşinci sayfada : Tarihten Sayfalar 4 Kurt isimli makale Asım Yazgan tarafından kaleme alınmış- Osmanlıyı Yıkan Dahili Hastalıklar (Yeniçeri-Endurun-Saray-Medrese) olarak 5 sayı devam eden makale.

Altıncı sayfada: Köylümüze Ait 2 Dert Bir Söz başlıklı makale,mutagallibe (istimsar edici - menfaatperest) tehlikesinden bahsediyor.Onuncu Sayfada: Türkün İçtimai Yaraları Araz ve Tedavileri başlıklı;Rıfat Rahmi (Arıncı) tarafından yazılmış, Milli duygulu bir yazı bulunmakta.

On üçüncü sayfada: İçki ve Fanalıkları başlıkla Dr. Faik tarafından bahseden yazısı.

On dördüncü sayfada: Dağ Köylerimize Müjde başlıklı kaza havadisleri yazısında Çorum Valisinin en fakir bölgemiz olan Evlik Vakıf arazilerinin değerlendirilmesi ile o bölgeye yatılı okul açılması hakkında bir yazı

On beşinci sayfada: 1926 yılı Belediye Bütçesinin görüşülmesinde mekteplerdeki fakir ve yetim talebelerin elbise ve öğrenim ihtiyaçlarının karşılanması için 400 liralık bir yatırımın kabulu için verilen takrir uzun görüşmeler neticesinde yardım ekseriyetle Belediye Reisinin 1 rey muhalefetine rağmen 300 lira yardım kabul edilmiştir. Dergimiz şehit ve yetimleri adına teşekkür eder. Gene Belediye Bütçesinden KURTULUŞ YOLU Dergisinin intişarı (yayını) için konulan 100 lira yardıma teşekkür yazısı bulunmaktadır.Birlikte Faaliyet başlıklı havadiste: "İskilip Muallimler Birliğince 50 liralık okul malzemesi dağıtılmış,30 kız,110 erkek öğrenciye takım elbise giydirilmiştir. Birliğin bütçesine Kastamonu ve Çorum Ziraat Mekteplerinde ve bazı yetimhanelerde tahsilde bulunan talebelere yardım olarak 52 liralık tahsisat konulmuştur. Diye bilgi verilmektedir.

Bu sayının son yaprağında çocuklarımızın fikren gelişmesi için riyazi ve matematikle ilgili bulmaca yapılmıştır. Bu bulmacada "1'den 9'a kadar rakamları öyle kullanın ki,yatay-düşey ve köşegen olarak hesap edildiğinde mecmu (toplamı) 15 olsun .

Bu bulmacayı çözenlerin hediyesi 1 aylık dergi abonesi olup dergide isimleri yayınlanacaktır. 1.den 20'ciye kadar yirmi kişiye

DEVAM EDECEK

YÜZYILIN FELAKETİNİ YAŞADIM

Zekai İŞLER

Türkiye'miz ; genç nüfusu ve hareketli tartışmaları ile canlı - kanlı (dinamik) bir ülkedir. Hemen istinasız her konuda insanlar tartışmalar içine girecek birbiriyle zıtlaşırlar.

Deprem konusu da böyle oldu. Kimileri olayın bütünüyle dini yorumunu yaparken,bazıları da fay hattına takılıp kaldılar. Müteahhitler de işin " sosu " oldu.

Halbuki kozmik âlemde her olay oldukça karmaşıktır. Ne gariptir ki; hiç kimse,bu olayın sosyal ya da ilâhi boyutlu olabilir mi ? Diye sormadı. Sormaya kalkanlar da bir şekilde paylarını aldılar. Peki,bir olaya farklı açılardan bakılması normal değil mi ? Pekala jeologlar fay hattından,inşaat mühendisleri binaların yapım teknikleri ve hataları yönünden,Belediye yetkilileri müteahhitler açısından,din alimleri de Allah'ın " Alemlerin Rabb'i " oluşu, yani;yerlerin ve göklerin sahibi ve hakimi olması sebebiyle " Allah'ın arzında " meydana gelen her hadisenin O'nun bilgisi dışında olmayacağı, fikrinden hareket ederek değerlendirebilirler.

Her türlü olaya,soğukkanlı bir şekilde ve mümkün olduğu kadar geniş açıdan bakmak faydalıdır.

Biz depremin oluşundan itibaren bu tür değerlendirmeleri dinleyerek, okuyarak şaşkına düştük.

Halen süren bu tartışmaları hatırlayıp yorumunu sizlere bırakırken ben hatıralarıma dönmek istiyorum.

Depremin oluşundan itibaren 3-5 dakika içinde istinasız herkes bizim apartman dışarı çıkmıştı. Bir anda yollar, kaldırımlar insan seline dönüştü.

Biz evimizin tam karşısındaki kaldırıma yerleştik. Bizim evler ile karşı evler arasında genişçe yol ve yeşil bir alan bulunuyordu. Yaklaşık 25-30 metrelik bir mesafe olduğundan oturduğumuz yer güvenli sayılırdı. Bütün komşular çok yakın oturuyorduk. Bazı durumları sonradan düşündüm. Galiba korkunun oluşturduğu bir içgüdüyle yakın duruyorduk.

10-15 metre uzaklıktan ve tam karşıdan evimizi seyrettiğimizde binanın her tarafı iyice çatladığını,fakat yıkılmadığını gördük. o anda herkes herhalde aynı şeyi düşünüyordu. Yıllardır içinde yaşadığımız,acı - tatlı günlerimizin geçtiği, çocuklarımızı büyüttüğümüz ve dostlarımızı misafir ettiğimiz evimiz bize o kadar yabancıydı ki;onu acı bir tebessümle seyretmekten başka elimizden bir şey gelmiyordu.

Kaldırımda üşümemize rağmen, beton üzerinde oturuyor fakat battaniye,

kilim gibi şeyleri almak için evlerimize giremiyorduk. Hadi benim dairem dördüncü kattaydı, lakin zemin katta oturan komşum bile evine girmiyordu.

Bu duygular hızla zihnimizden geçerken hemen yanımızdaki apartmandan insan çığlıkları geliyordu. Gerçi hala ortalık karanlık olduğu için olup biteni iyi seçemiyorduk. Biz erkekler ani bir merakla çocukları ve kadınları bırakıp, yanımızdaki apartmana koştuk. O anda yakından gördük ki ; 5 katlı ev 4 kat olmuş. Zemin kat tamamen çökmüş,bina yıkıldı,yıkılacak vaziyette yan duruyor. Tehlike içindeki binadan büyük bir gayretle insanlar boşaltıldı. Onlarda evlerin karşısında kaldırıma toplandılar.

Bu arada herkes çöken iki dairede insan olup olmadığını soruyordu. Ev sahibi bir dairenin boşolduğunu,kiracılarının tatile gittiğini,fakat karşı dairede 5 kişilik bir ailenin evde olduğunu söyledi. (Şeref hoca)

Heyecan,telaş ve karanlık,biraz da (aslında çokça) komşuluk ilişkilerinin zayıflığı sebebiyle içeride insanların bulunduğunu anlamamız gecikmişti. Hemen evin etrafına dolaştık. İçeriden sesler geliyordu.

"İmdat !... Kurtarın bizi !..."

lakin kimsenin bir şey yapması mümkün değildi. Elimizde ne balyoz,ne de demir kesici vardı. Hatta bir çakı bıçağımız bile yoktu. Evlere de giremiyorduk. Doğrusu çok zavallı bir haldeydik. Çaresizlikten daha kötü bir duygu yoktur her halde. O an öyle düşünüyordum.

Yardım için gerekli araç - gereç temin edilmediği için sokak sakinlerinin telaşı,oraya - buraya koşuşmalara devam ederken, başka semtten de gelenler oluyordu. Bunların içinden elinde küçük bir balyozla gelen Yusuf isimli genç hepimizi harekete geçirdi :

"- Açılın,toprakları kazın,betonları atın,biriniz hastaneye haber versin,kurtarıcı çağırın" filan diyordu. Bu arada duvarı kırmaya başlamıştı. Herhalde bir saat falan uğraştı,ama bir arpa boyu yol alınamadı. Yaklaşık olarak olaydan iki saat sonra bir kurtarıcı geldi. Bahçeyi kazarak bodrumdan girmeyi denedik olmadı. Sonra yan duvar kırıldı ve açılan delikten bir insanın zor sığabileceği bu delikten evin 16 yaşındaki erkek çocuğu çıkarıldı. Çocuk kan-ter içinde, toz- toprağa bulaşmış haliyle elleri ve yüzü mosmor kesilmişti. Delikanlının enkazdan çıkması hepimizi o kadar mutlu etmişti ki,o sevinci anlatmam imkansız. Bir anda herkes coşkulu bir alkış tufanı oluştu. Herkes sevincini alkışlarla dışa vurmuştu, orada müthiş; coşkulu bir gürültü vardı. Çocuk anne,baba ve kardeşlerini soruyordu. Onlarında kurtulduğu söylenerek bir arabayla alelacele hastaneye gönderildi. Sonra diğerlerini bulmaya yöneldik. Geride 4 kişi kalmıştı. Fakat ne yazık ki;evdeki diğer insanlara ulaşılamadı. Teknik imkansızlıklar ile bu konudaki bilgisizliğimiz sebebiyle bir öğretmen hanımı ve 13 ile 19 yaşındaki iki kızı gözümüzün önünde,bağıra,bağıra ölüp gittiler.

Fotoğraf: Zekai İŞLER

İlk moral bozucu olay buydu. Çalışmalar 3 saat sürmüştü,bir özel kurtarıcı ile çevredeki halkın gayreti dışında hiçbir resmi yardım almamıştık. Etraf derin bir sessizlik kapladı. Herkes bulunduğu yere yığılmış kalmıştı. Sessizlik bir hayli sürdü... Bundan sonra yaşayacağımız yüzlerce **"sükutu hayalden"** sadece biriydi bu sessizlik.

Devam Edecek.

DİL(imiz) DİLİM DİLİM...

Hacı CELEPCİ

Değerli okurlar !

"**Dil**" denilince ilk aklımıza gelen,"**tat alma**" duyu organımızdır diyebiliriz. Oysa "**dil**";ağzımızdaki nesnel bir organın ötesinde çok daha önemli anlam içermektedir.

Dil; insanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli araçtır. Bugün dünya üzerinde yaşamakta olan insan topluluklarının kullana geldiği (irili-ufaklı) üç yüz çeşit dil olduğu söylenmektedir.

Yine sayıca azlık - çokluk önemsenmeksizin,her çeşit insan topluluğunun kendi özmalı olan "**ana dili**" o topluluk yada ulus için kutsaldır, değerlidir. Afrika ormanlarının derinliğinde yaşayan 40 kişilik bir ilkel kabilenin bile anlaşabildikleri bir dilleri vardır. Diğer topluluk yada uluslara düşen görev,o azınlığın diline de saygılı davranmaktadır.

Bir dilin başka dillerden etkilenmesi "**saf-arı**" kalması olasımıdır? Elbette değildir. Bir topluluğun yada ulusun başka topluluk ya da uluslarla,ekonomik - siyasi - kültürel ilişkiler içinde olması doğaldır ki;dillerinde birbiri ile tanışmasını beraberinde getirmektedir.

Ancak burada önemli bir durumun altını çizmek gerekir. İlişki içinde olan farklı diller konuşulan uluslar ana dillerine sahip çıkmak, onu korumak,geliştirmek durumundadırlar.

Ancak burada önemli bir durumun altını çizmek gerekir. İlişkisi içinde olan ve farklı dilleri konuşan uluslar ana dillerine sahip çıkmak,onu korumak,geliştirmek durumundadır.

Burada Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu,büyük insan Mustafa Kemal ATATÜRK'ün şu ünlü sözünü anımsatmak isterim: "**Ülkesini yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk ulusu,dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtaracaktır.**

" Bir ulusu yok etmenin,etkisiz kılmanın en önemli silahı,o ulusun ana dilini kuşatma altına almaktır. Konuyu Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde almak,Türk Ulusu olarak kendi dilimizi "**Türkçe'miz**" nasıl kullanılıp,dilimize ne denli saygı gösterdiğimizi irdeleme isterim. Birey; yada ulus genelinde olsun,bizi biz yapan,benliğimizi oluşturan,bize kişilik kazandıran en önemli unsur ve ortak değerimiz dilimizdir. Türkçe'mizdir.

Ulusolarak ; umutlarımız, düşlerimiz, tüm düşünce ve duygu dünyamız,kısaca söylersek bizim Ulus olarak kendi evrenimiz, anadilimizin kuşatımı altındadır.

İnsanlar ancak kendi anadillerinde açık-seçik düşünülebilirler. Anadil sevgisinden yoksun insanlardan, düşünceye, gerçeğe ve diğer değerlere saygı beklemek boşunadır.

Bugün 2000'lere ulaştığımız bu zaman dilimi içinde, neredeyse tüm Dünyanın tek bir ülke olmaya yöneldiği bu zamanda, uluslar arası ilişkiler çok yoğunlaştı,çeşitlilik içine girdi. Hele Anadolu'muzdan on yıllar önce, iş - aş bulma umuduyla Avrupa ülkelerine sürdüğümüz insanlarımız ve onlarla birlikte yetişen yeni nesil,diyebilir miyiz ki,sayıları milyonları bulan gurbetçilerimiz bulundukları ülkelerin dilini konuşmasınlar. O dil ile yaşamaya ve dünyayı algılamaya çalışmasınlar. Dil ile birlikte öz kültürlerinde de aşınmalar oldu. Ne kadar direnseler de özlerine "**benliklerine**" yabancılaştılar.

Hz. Ali'nin (R.A.) : "**Dilinizi daima iyi kullanınız. O sizi mutluluğa götürdüğü gibi, felakete de götürebilir**" sözünde bir anlam yok mudur?

Hadi,dış ülkelerdeki gurbetçilerimiz ve onlardan türeyen yeni kuşakları kendi yazgıları ile baş başa bırakalım da dönelim ülkemizin sınırları içine.

ATATÜRK ; 12 Temmuz 1932'de Türk Dil Kurumu'nu kurdu. Bu kurumun amacı; anadilimizi, yabancı dillerin sarmalından, boyunduruğundan kurtarmaktı. Osmanlı Devleti döneminde (İmp. Sınırları içinde)diyebiliriz ki; yetmiş iki dil konuşulur idi. Azınlık dilleri bir yanda, sade Türk insanlarının kullandığı öz dilleri bir yanda,saray erbabının kullandığı dil bir yanda.

Bu dil karmaşası ve koptuğunu,Ahmet Haşim şöyle dile getirmiştir:

"**Halk tabakalarını,düşünür tabakasından ayrı tutan özellikle anlaşma aracı olan dilin eksikliğidir.**"

Halkın dilinin eksikliği olarak mı algı-

DİL(imiz) DİLİM DİLİM...

Hacı CELEPCİ

Değerli okurlar !

"**Dil**" denilince ilk aklımıza gelen,"**tat alma**" duyu organımızdır diyebiliriz. Oysa "**dil**";ağzımızdaki nesnel bir organın ötesinde çok daha önemli anlam içermektedir.

Dil; insanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli araçtır. Bugün dünya üzerinde yaşamakta olan insan topluluklarının kullana geldiği (irili-ufaklı) üç yüz çeşit dil olduğu söylenmektedir.

Yine sayıca azlık - çokluk önemsenmeksizin,her çeşit insan topluluğunun kendi özmalı olan "**ana dili**" o topluluk yada ulus için kutsaldır, değerlidir. Afrika ormanlarının derinliğinde yaşayan 40 kişilik bir ilkel kabilenin bile anlaşabildikleri bir dilleri vardır. Diğer topluluk yada uluslara düşen görev,o azınlığın diline de saygılı davranmaktadır.

Bir dilin başka dillerden etkilenmesi "**saf-arı**" kalması olasımıdır? Elbette değildir. Bir topluluğun yada ulusun başka topluluk ya da uluslarla,ekonomik - siyasi - kültürel ilişkiler içinde olması doğaldır ki;dillerinde birbiri ile tanışmasını beraberinde getirmektedir.

Ancak burada önemli bir durumun altını çizmek gerekir. İlişki içinde olan farklı diller konuşulan uluslar ana dillerine sahip çıkmak, onu korumak,geliştirmek durumundadırlar.

Ancak burada önemli bir durumun altını çizmek gerekir. İlişkisi içinde olan ve farklı dilleri konuşan uluslar ana dillerine sahip çıkmak,onu korumak,geliştirmek durumundadır.

Burada Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu,büyük insan Mustafa Kemal ATATÜRK'ün şu ünlü sözünü anımsatmak isterim: "**Ülkesini yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk ulusu,dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtaracaktır.**

" Bir ulusu yok etmenin,etkisiz kılmanın en önemli silahı,o ulusun ana dilini kuşatma altına almaktır. Konuyu Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde almak,Türk Ulusu olarak kendi dilimizi "**Türkçe'miz**" nasıl kullanılıp,dilimize ne denli saygı gösterdiğimizi irdeleme isterim. Birey; yada ulus genelinde olsun,bizi biz yapan,benliğimizi oluşturan,bize kişilik kazandıran en önemli unsur ve ortak değerimiz dilimizdir. Türkçe'mizdir.

Ulusolarak ; umutlarımız, düşlerimiz, tüm düşünce ve duygu dünyamız,kısaca söylersek bizim Ulus olarak kendi evrenimiz, anadilimizin kuşatımı altındadır.

İnsanlar ancak kendi anadillerinde açık-seçik düşünülebilirler. Anadil sevgisinden yoksun insanlardan, düşünceye, gerçeğe ve diğer değerlere saygı beklemek boşunadır.

Bugün 2000'lere ulaştığımız bu zaman dilimi içinde, neredeyse tüm Dünyanın tek bir ülke olmaya yöneldiği bu zamanda, uluslar arası ilişkiler çok yoğunlaştı,çeşitlilik içine girdi. Hele Anadolu'muzdan on yıllar önce, iş - aş bulma umuduyla Avrupa ülkelerine sürdüğümüz insanlarımız ve onlarla birlikte yetişen yeni nesil,diyebilir miyiz ki,sayıları milyonları bulan gurbetçilerimiz bulundukları ülkelerin dilini konuşmasınlar. O dil ile yaşamaya ve dünyayı algılamaya çalışmasınlar. Dil ile birlikte öz kültürlerinde de aşınmalar oldu. Ne kadar direnseler de özlerine "**benliklerine**" yabancılaştılar.

Hz. Ali'nin (R.A.) : "**Dilinizi daima iyi kullanınız. O sizi mutluluğa götürdüğü gibi, felakete de götürebilir**" sözünde bir anlam yok mudur?

Hadi,dış ülkelerdeki gurbetçilerimiz ve onlardan türeyen yeni kuşakları kendi yazgıları ile baş başa bırakalım da dönelim ülkemizin sınırları içine.

ATATÜRK ; 12 Temmuz 1932'de Türk Dil Kurumu'nu kurdu. Bu kurumun amacı; anadilimizi, yabancı dillerin sarmalından, boyunduruğundan kurtarmaktı. Osmanlı Devleti döneminde (İmp. Sınırları içinde)diyebiliriz ki; yetmiş iki dil konuşulur idi. Azınlık dilleri bir yanda, sade Türk insanlarının kullandığı öz dilleri bir yanda,saray erbabının kullandığı dil bir yanda.

Bu dil karmaşası ve koptuğunu,Ahmet Haşim şöyle dile getirmiştir:

"**Halk tabakalarını,düşünür tabakasından ayrı tutan özellikle anlaşma aracı olan dilin eksikliğidir.**"

Halkın dilinin eksikliği olarak mı algı-

lanmalı ? Yoksa seçkin tabakanın bilerek farklı konuşmaya özenmesi olarak düşünmek doğru olur ? Tartışılır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile başlayan uluslaşma süreci içinde,bizi birbirimize bağlayacak ve bağımsızlığımızı pekiştirecek önemli ögenin "**dil birliği**" olduğu, Türkçe okuyup -yazmanın,öz Türkçe konuşmanın gerekliliği ATATÜRK'ün başlıca kaygısı idi. Onun içindir ki;TDK kurdu. Bu kurum önemli görevler üstlendi. Dilimizden pek çok yabancı (özellikle;Arapça -Farsça) sözcük atıldı. Yerine konulan Türkçe sözcükler zaman içinde Ulusumuz tarafından kabul gördü.

Dilimiz doğru kullanma,sevdirme ve en önemlisi yeni nesillere doğru öğrenme görevi öncelikle öğretmenlerimizin hele Türkçe Öğretmenlerimizin görevidir.

Öz Türkçe'ye yönelmek,Türkçe'mizin söz değerlerini yeğlemek,öğretmen olmanın doğasından gelen bir zorunluluktur.

Düşüncelerimizin,bilgilerimizin ana taşıyıcısı ve yayıcısı,kullanmaktan vazgeçemeyeceğimiz Öz Türkçe'mizdir.

Atatürkçülüğün dil ilkesi oldukça açıktır**. " Türkçe'mizi Ulusal gücü içinde geliştirmek,öz güzelliğini ortaya çıkarmak**" bu ülküye hizmet etmeyen birine "**Atatürkçü**" diyemeyiz.

Anadilini sevmek, sevdirmek bir suç değildir. Aksine soylu,yüce bir davranıştır. Dilimizin kendi özgürlüğüne kavuşması özlemimizi ve çabamızı bu konudaki duyarlılığımız ne kadar gerçek ve doğru ise;bir başka gerçeği de belirtmek,altını çizmek gerekir. O da: Anadilimiz Türkçe'nin önemini ve güzelliğini göz ardı edercesine bir özenti ve yanlışlık aldı başını gidiyor. Özellikle; batı illerimizde ve Çorum'da açılar çoğu iş yerlerimizin "**tabela**" adlarına bakınız. Yabancı sözcüklerle dolu olduğunu göreceksiniz. (RovigoJeans), Hotel..., Collection,Escort-Land,...Shop, Passtaland,Rex Rotary,...Cafe,...Patisseri. Vb.,vb.

Hadi, satılan malın adını öne çıkmasını anlamak olası. Ancak;Türkçe karşılığı olan kelimeleri kullanmak neyin nesi ?. Özenti değil mi ?

Yokmu,bu adlar yerine konulabilecek güzel Türkçe adlar ? Bir başka dil yarası da, şu yabancı sözcüklerden bir türlü sıyrılamayışımızdır. Kabul etmek gerekir ki; dilimizde tümüyle yerleşmiş,söküp atması neredeyse olanaksız olan sözcükleri kullanıp gideceğiz Ulus olarak. Örneğin: "**mevcut, mezarlık,evlat,devir**" vb. nice Arapça kökenli olmalarına karşın artık kültürümle bütünleşmiş oldukları için karşı çıkmaksızın kullanacağız. Yine Fransızca'dan dilimize yerleşen "**metro, etüt, gabari**" vb. sözcükleri de kullanmak durumundayız.

Yine Yunanca'dan dilimize geçmiş olan "**hipotez,metot**" vb. sözcükler vardır.

Dilimizi doğru kullanmak,yabancı sözcükler boyunduruğundan kurtarmak isteğinde,özleminde olan duyarlı insanlarımız biraz çaba gösterdiklerinde göreceklerdirki; Arapça,Farsça,Yunanca yada başka dillerden geçmiş olsun,karşılıkları olan Türkçe sözcükleri rahatça bulabileceklerdir.

Örneğin:

Arapça- "**mesela**" yerine; "**örneğin**" sözcüğünü,

Arapça- "**mesele**" yerine;"**sorun**" sözcüğünü,

Arapça- "**mesken**" yerine;"**konut**" sözcüğünü,

Arapça- "**mesuliyet**" yerine; "**sorumluluk**" sözcüğünü,

Yunanca- "**hipotez**" yerine;"**varsayım**" sözcüğünü,

Yunanca- "**metot**" yerine; "**yöntem**" sözcüğünü,

Farsça- "**horanta**" yerine; "**aile bireyleri**" sözcüklerini

Arapça- "**hikaye**" yerine; "**öykü**" sözcüğünü ve daha nice sözcüklerin Türkçe karşılıklarını kullanabilmemiz çok mu zor ?

"**Devrim**" sözcüğünden korkup, "**inkılâp**" demenin,"**günaydın**" sözcüğüne inat "**hello**" demenin bize Türk Ulusu olarak ne kazandırdığını anlamak olası değil. Ne kaybettirdiğine gelince;bilmem söylemeye gerek varmı ? Dilimiz,anadilimiz,güzel Türkçe'miz yara alıyor. Ulusal onurum zedeleniyor.

DEVEKUŞU

MESUT ARTAR
e-mail: MARTAR@ petekmail.Com.

Çorum'umuzun ekonomisine katkılar sağlayacağına inanarak devekuşu yetiştiriciliğine başlayan FERASET Hayvancılık ve Akaryakıt Ltd. Şti'ne girişimlerinden dolayı kutlar hayırlı ve yararlı olmasını temenni ederken,Tavuk sektöründen yaşanan krizin ve atıl durumda bulunan tavuk çiftliklerinin aktif duru ma geçirmek isteyen iş adamlarımıza ,Dolası ile Çorum'umuza yeni bir iş sahası yeni bir gelir kapısı olarak ; Şehrimizin ilk defa tanış-mış olduğu devekuşunu biraz tanımaya çalı-şalım:

Anavatanı Güney Afrika olan DEVEKUŞLARI yüzyıllar boyunca tüylerinden süs malzemeleri ve derisinden eski çağlarda as-ker üniforması yapımında kullanılırmış.

Devekuşları uçamayan kuşlar ailesine girmektedir. Bu kuşlar koşu kuşu olarak tanın maktadır. Devekuşlarının 5 çeşit ırkı bulun-maktadır. İlk devekuşu çiftliği 1869 yılında Arthur Douglas tarafından Güney Afrika'da kurulmuştur. Devekuşu üretimi 1989 yılına ka dar Güney Afrika'nın tekelindeydi. Ancak Na-mibya'nın bağımsızlığını kazanmasından son ra diğer ülkeler tarafından da üretimine başla nan lezzetli bir etinin olduğu söylenen devekuşundan sucuk,salam,sosislerinin yaygın bir tüketimine sahiptir. Yaşayan en büyük kuş tü- rü olan devekuşları yumurta çıkımından 12 aya kadar erkeklerinin yetişkin ağırlığı olan 100-110 Kg.,dişisinin ise 90-100 Kg. ağırlığına ulaştığı söylenmektedir. Uçma yeteneğine sa- hip olmamasına rağmen saatte 60-70 Km. hı za ulaşabilen çok güçlü bir ayak yapısına sa-hiptirler. Doğal ortamları olan Afrika'da (+50) (-20) a varan iklim şartlarına uyum sağlayan devekuşları bunun yanı sıra Kanada, Norveç, İsveç gibi soğuk iklimleri bulunan ülkelerde de yaşamaktadır.

Bakımları oldukça kolay olan devekuşlarının günlük yem tüketimi ilk altı aya kadar 1 Kg., altı aydan sonra ise 1.5-2 Kg. civarındadır.

Otçul hayvan olan devekuşu yoncayı çok sevmesine rağmen mısır ve diğer tahıl ve diğer yeşil sebzelerle de beslenebilmektedir. Devekuşu gübresinin kokusu yoktur. üç aylık palazlık döneminden sonra hastalık riski yok denecek kadar azdır.

Bir devekuşunun ömrü ortalama 55-60 yıldır.Bu hayvanların gagaları 13 cm. olup ağızlarında dişleri yoktur. Hem et,hem ot(meyve,Bitki tohumları, sulu bitkiler, çalı yaprakları vb.) yerler. Ayrıca katı yiyeceklerin sindirimi kolaylaştırmak için günde yaklaşık olarak 1.5 Kg. taş yutarlar.

Su ihtiyaçlarını zaman zaman sulu bitkilerden,meyvelerden sağlayan bu derece az suyla yaşayabilen devekuşları susuzluğa uzun zaman dayanabilirler.Devekuşu eti etlerin en lezzetlisidir. %100 kırmızı et özelliğine sahiptir. Renk ve tat olarak sığır etine benzerlik göstermektedir. Devekuşu etinde % 0.3 oranında yağ bulunurken,buna karşılık dana, kuzu ve tavuğun en yağsız yerinde % 3 oranında yağ bulunmaktadır. (Aşağıdaki levhada gösterilmiştir.)

Bazı değerleri böyleyken birazda yumurtasından bahsedelim. Devekuşları iki yaşından itibaren cinsel olgunluğa erişirler ve 22 aylık olunca yumurta vermeye başlarlar ortalama 70- 80 alınır ancak bunların 45 - 50 adeti döllüdür. Bu yumurtalarında yaklaşık değerleri 120 - 140 $ dır. Buna karşılık devekuşu yumurtası 24 adet tavuk yumurtasına eş değer olup bir yumurtadan 18 kişilik omlet yapılabilmektedir.

Kaynak:DENİZLİ HAY.ÜRETİM PAZ.SAN.TİC.AŞ KİTAPCIĞI

DEVEKUŞU İLE BAZI HAYVANLARIN 100 GR PİŞMİŞ ETİN BESİN DEĞERİ

TÜRÜ	PROTEİN %	YAĞ %	KALORİ	KOLESTEROL Mg	DEMİR Mg.
Devekuşu	26.9	2.8	142	83	3.2
Tavuk	28.9	7.4	190	89	1.2
Hindi	29.3	5.0	170	76	1.8
Sığır	29.9	– 9.3	211	86	3.0
Dana	31.9	- 6.6	96	118	1.2
Kuzu	26.6	— 16.1	260	106	2.5

VERİMLİLİK	İNEK	KOYUN	DEVEKUŞU
ET (Kg.)	350	70	200
DERİ (METREKARE)	2.7	1.4	50
TÜY/YAPAĞI (Kg)		7	36

ÜRETME KAPASİTESİ	İNEK	KOYUN	DEVEKUŞU
Gebelik / İnkubasyon (gün)	280	147	42
Dişi başına yavru (yıl)	1	2	50-60
Üretimde kalma süresi (yıl)	10	5	25 +
Üretimden kesime kadar geçen gün	645	300	407

Yeni Meslekler ve İşyerleri

Zekai İŞLER

Değerli okuyucular, Çorumlu 2000 Kültür, Tarih,Sanat ve Edebiyat Dergisi Çorum'umuzda kendi türünde " ilk " olan yada herhangi bir alanda "öncülük" etmiş olan kuruluşları sizlere tanıtıyor.

Bu sayımızda " Kitap Kulübü " adıyla halkın "okuma eylemsizliğine" engel olmak ve " kitap bulamıyoruz" bahanesine çözüm üretmek amacıyla kurulmuş amatör fakat daha geniş imkanlara kavuştuğunda önemli bir boşluğu dolduracak olan bir müesseseden söz etmek istiyoruz.

Konuşmamızı Süreç Kitap Kulübün de Derneğin Bakanı **Hüseyin KARADAŞ** ile yaptık.

Zekai İŞLER. Sayın Hüseyin KARADAŞ ;kitap kulübü kurma fikri nasıl oluştu ?

- Bir grup kitap sever olarak bu işe kitapevi açarak başladık. Bu amaçla "SüreçKitapevi"ni açtık. Amacımız bu kitapevi vasıtasıyla Çorum halkına kitap yoluyla bilgi ulaştırmaktı. Bu kitapevini açmadan önce yeni çıkan kitaplara ulaşmamız ve yayın dünyasını takip etmemiz zor oluyordu. Kitapevi açmaktaki amaç hem kendimize,hem Çorum halkına bilginin ulaştırılmasını kolaylaştırmaktı. Kitapevi açmamızda ticari kaygıdan çok okuma seviyesi düşük olan halkımıza kitabı ulaştırmaktı. Gerek kitaba olan ilgisizlik,gerekse okuma seviyesinin düşük olması bizi yeni arayışlara itti. Bu yüzden kitapevinde ulaşamadığımız okuyucu kitlesine kitap kulübü vasıtasıyla ulaşmayı amaçladık. Çünkü;okuyucu kitlesine ulaşabilmek için faaliyet alanımızı geliştirmemiz gerekiyordu. Bu amaçla " Süreç Tarih ve Kültür Araştırmalar Merkezi Derneği"ni kurduk.

Zekai İŞLER. Ne zaman ve hangi imkanlarla kuruldu ?

- 1998'in kasım ayında kurudu. Dernek kurma kararı alan arkadaşların maddi katkılarıyla kuruldu. Bu arkadaşlar kendi kütüphanelerindeki kitapları bağışladılar. Çevremizdeki diğer kişilerden de kitap konusunda duyarlılıklarını göstermelerini istedik.

Zekai İŞLER. Faaliyetleriniz nelerdir ?

- Dernek tüzüğünde belirtilen faaliyetlerdir. Bunlar: 1) Periyodik kitap kültür sohbetleri 2) Kitap kulübü çerçevesinde ödünç kitap servisi 3) Süreli yayınlar servisi 4) Kitap kulübü üyelerinin birbirleriyle tanışmaları,bilgi alışverişinde bulunmaları için entelektüel bir ortam oluşturmak. 5) yayın dünyasını takip edip,önemli makale,köşe yazısı,amatör çalışmaları pano vasıtasıyla kitap kulübü üyelerine ulaştırmak. 6) Üyelerin kaynaşması için geziler düzenlemek. 7) Kermes faliyetleri.

Bu faaliyetlerin yapılış amacı bilgiyle insan arasındaki mesafeyi kapatmak ve her türlü düşüncenin özgürce dile getirildiği bir ortam oluşturmaktır. Bu amaçla kitap kulübü olarak şu ilkeleri benimsedik: Süreç Kitap Kulübü İlkeleri:

Bilgi ile insan arasındaki mesafeyi kapatmak ve okuma imkanları hazırlamak için devamlı bir" kütüphane - arşiv) oluşturmak amacındadır.

Dünyadaki ve Türkiye'deki kültürel üretimleri,basın yayın faaliyetlerini izlemek için "Kitap, dergi,gazete" takibi yapar.

"Düşünce ve inanç özgürlüğü"nün farklı düşünce ve inançlar tanınmadan anlaşılamayacağını vurgular.

Farklı düşüncelerin buluştuğu bir ortamdır. SÜREÇ'te dokunulamaz,"sorgulanamaz hiçbir düşünce" yoktur. (alay ve sövgü eleştiri metodu olamaz)

"Erdemli toplumun" oluşumuna katkı olarak "

Bilgi - İnanç-Eylem" dengesini gözeten bir yaşam tarzı önenir.

Zekai İŞLER. Kitap sayınız ve sunduğunuz imkanlar yeterli midir ?

- Şu anda elimizde 1500 civarında kitap var. Hedefimiz okuyucuya kaliteli kitaplar ulaştırmak. Kitaplar konusunda seçici davranıyoruz. Her düşünceden seviyeli kitaplar bulundurmaya çalışıyoruz. Maddi olanaklarımızın kısıtlı olması sorunun çözümünü zorlaştırmaktır. Bu olumsuz şartlar da üyelerimize mümkün olduğunca iyi bir hizmet sunmaya gayret ediyoruz. İmkanları yeterli hale getirmeye çalışıyoruz.

Zekai İŞLER. Okuyucularınızdan beklentileriniz ve sorunlarınız nelerdir ?

- Çorum'da maalesef yeterli okuyucu kitlesi yok. Şu anda 200 civarında okuyucumuz var. Amacımız bu sayıyı mümkün olduğu kadar yukarı çekmek. Bu amaçla okuyucularımızdan ve kitapseverlerden bu sayının artması için katkıda bulunmalarıdır. Okuyucularımızdan en büyük beklentimiz okumalarını sürekli tutmaları,sistematik ve düzenli okumaları kitap kulübünün işlevselliğine katkıda bulunmaları,edindikleri düşünceleri tartışılabilmeli,bu düşüncelerini diğer insanlarla paylaşmaları,ön yargıdan kaçınmalıdırlar.

Zekai İŞLER. Bundan sonraki hedefleriniz nelerdir ?

- Okudukları, sevdikleri kitap yazarlarıyla buluşmak,imza günleri düzenlemek, daha geniş kitlelere ulaşmak için konferanslar, paneller, sempozyumlar düzenlemek,sanatsal,kültürel etkinliklerde bulunmak,kitap kulübündeki kitap sayısını arttırmaktır.

Zekai İŞLER. Çalışmalarınızda başarılar diliyor, Çorum'umuza bir yenilik kattığınız için size teşekkür ediyoruz.

- Biz teşekkür ederiz. Bu vesileyle okuyucularınıza ulaşabilirsek seviniriz.

ÇORUMLU TİYATROSUNU İSTERKEN

Ahmet ERTEKİN

1980'li yıllar,Çorum'da kültürel aktivitenin ivme kazandığı,kurumsallaştığı bir dönüm noktasıdır.

Sosyal barışın ve toplumun çimentosu olan kültürel etkinliklerin önemi,hatta vazgeçilmezliği daha bir anlaşılmış;o günkü il yöneticilerinin özel ilgileri sayesinde Çorum,çevre illere fark atar hale gelmiştir. Ekonomideki yeni oluşmaya başlayan "Anadolu Kaplanları" unvanına paralel olarak gerçekleştirilen kültürel etkinlikler,sağlıklı bir gelişmenin somut bir göstergesi olmuştur.

Uluslar arası Hitit Festivali, ÇORUM adının yurtiçi ve yurtdışında duyurulmasına zemin hazırlanmış ; Çorum'da var olan kültür turizmi potansiyeli yenidencanlandırılmıştır.

En önemli icraatlardan birisi de: Çorum Kamuoyunda "Kültür Salonu" adıyla bilinen ve bir ara Belediye Nikah Salonu olarak ta kullanılan binaya,asıl fonksiyonu doğrultusunda işlevsellik kazandırılmasıdır.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü ile kurulan önemli diyalog,o günkü Belediye Başkanı Rahmetli Dr. Turan Kılıççıoğlu'nun sanatçılar için otobüs,dekor taşımak üzere kamyon - tır tahsisi gibi sağladığı kolaylıklar sonucunda Çorum'da Devlet Tiyatroları'na altyapı oluşturmuştur. Her ay bir,bazen iki oyunla Çorum'da perde açan,halkımızın tiyatro kültürünü geliştirip zenginleştiren Devlet Tiyatroları;Kültür Salonu'nun kurullarına devredilmesi sonucu teşkilatlanarak ÇORUM DEVLET TİYATROSU'nun kurulması sağlanmıştır.

İl Kültür Müdürlüğü olarak Kültür Bakanlığı'nın bütün birimlerinin Çorum'da açılması programımız içinde yer alan DEVLET TİYATROSU kurulması çabalarımız,uzun soluklu bir uğraşın ürünüdür.

Kültür Salonu'nun Halk Eğitim Müdürlüğü'nün kullanımında oluşu gerçeğinden hareketle,hep Milli Eğitim Bakanlığı'ndan almak için uğraşılmış ; ısrarlı girişimler sonucu Milli Eğitim Bakanı ikna edilmesine rağmen, binanın Halk Eğitim'in daha önce bağlı olduğu Köy İşleri Bakanlığı'na tahsisli olduğu anlaşılmıştır. Sonuçta yeni adrese yapılan görüşme ve yazışmalara olumlu cevap alınarak binanın Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'ne tahsisi gerçekleşmiştir. Prof. Bozkurt Kurunç'un değerlendirilmesiyle :"Çorum Tiyatro Binası, Devlet Tiyatroları'nın gerek yapı,gerekse akustik olarak sahip olduğu en güzel mekanların başında gelmektedir." Onarımdan geçirilen 447 kişilik Çorum Devlet Tiyatrosu, öncelikle turne tiyatrosu statüsünde,aylık turne programlarıyla desteklenerek görev yapmak üzere kurulmuş,ileride kadro alınmak suretiyle yerleşik tiyatroya dönüştürülecek vaadinde bulunmuştu.

Aradan yaklaşık 15 yıl geçti. Bırakınız ayda biri, yılda bir - iki oyunla kapılarını Çorumlulara kapattığı seneler oldu. Dahası büyük çabalarla oluşturulan seyirci potansiyeli uzun aralar yüzünden tiyatrodan soğutuldu. Bir İdare Müdürü,bir Hizmetliden oluşan iyi niyetli tiyatro personeli,ve biz;Çorumlunun sürekli "tiyatro" isteklerine cevap vermekte zorlandık.

Valimiz ; Sayın Atıl Üzelgün'ün özel ilgileriyle yeniden bakım ve onarımdan geçen tiyatroda eskiyen koltuklar yenilenmiş,önden bir sıra iptal edilerek kapasitesi 417 kişiye düşürülmüştür. Yeni yapılan perde ve Kültür Bakanlığı'ndan temin edilen sinema makinesi ile tiyatroya sinema işlevi de kazandırılmıştır.

Ancak ; geçtiğimiz yıllarda başlatılan " Çorumlu Tiyatrosunu İstiyor " kampanyası, henüz amacına ulaşmamıştır.

Çorum Devlet Tiyatrosu'nun 1999 - 2000 sanat sezonunun açılış kokteyline katılan Devlet Tiyatroları Genel Müdürü Vekili Ragıp Dilligil'e sevgili Gazanfer Yüksel tarafından arşivlenen kampanyayla ilgili dokümanların fotokopilerini içeren bir klasör takdim edilmek suretiyle konu yeniden gündeme getirilmiştir. Sayın Genel Müdür olayı benimsediklerini, ancak kadro temini konusunda politik desteğe ihtiyaç duyduklarını söyledi. Ertesi günkü Çorum gazetelerinde Hemşehrimiz Devlet Bakanı Sayın Abdulhaluk Çay'ın basın toplantısında : Çorum'da yerleşik tiyatro ve spor akademisinin mutlaka açılacağı, açıklamasını memnuniyetle okuduk. Böylelikle konu,siyasal zemine de taşınarak doğru adresini buldu.

Bu sırada Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü iyi bir jest yaparak Semih Sergen'in yönettiği ve oynadığı III. Selim adlı oyunun prömiyerive galasını Çorum'da gerçekleştirdi. Bu uygulama Çorumlunun tiyatroya ilgisini yoğunlaştırarak yerleşik tiyatro özlem ve ümi-

dini yeniden yeşertti.

Bu olumlu gelişmenin yanı sıra memuriyet ömrünü Kültür Bakanlığı kadrolarında tamamlamış bir kişi olarak bu konuda bazı endişelerim var :

Çorumlunun bin bir uğraşla alacağı bu kadrolar Kültür Bakanlığı'nda Fikri Sağlar' la başlayan ve halen devam eden geçici görevlendirme furyası doğrultusunda amacı dışında kullanılabilir. Çorum Tiyatrosu kadrosuna atanan birçok sanatçı,geçici görevle başkent tiyatrolarına atanırsa hiç şaşmamak gerekir. Şurası muhakkak ki taşraya gitmek isteyen sanatçıların hatırlı yakınları,Kültür Bakanlığı sanat kurumlarının en büyük düşmanıdırlar.

Zira Samsun, Diyarbakır,Sivas Devlet Koroları bu yöntemle büyük bir kadro zaafına düşürülmüş ; ünlü Türk Sanat Müziği Sanatçısı Muazzez Ersoy'un bile hiç kapısından girmediği Devlet Türk Sanat Müziği Samsun Korosundan yıllarca maaş aldığı basına konu olmuştur. Bu uygulama sonucu 40 kişilik Samsun Korosu'nda 15-16 sanatçı kalmıştır.

Ayrıca geçtiğimiz yıllarda geçici görevle Ankara'ya çekilen sanatçılar yüzünden taşra sahnelerinde oyuncu sıkıntısı yaşanırken, Ankara'da hiç sahne almadan yıl geçiren sanatçıların olduğu konusunda yetkililerin yakından duymuştum.

Değerli okurlarıma vehim gibi gelebilecek bu olumsuz uygulamaların yerel sanatçılara şans tanınması yöntemi ile aşılacağına inanarak,altyapısı hazır yerleşik tiyatro olgusunun sürüncemede kalmadan gerçekleşmesini istiyor ve konuyu gündemde tutmak adına ilgililere bir kez de ben seslenmek istiyorum:

Çorumlu,sadece kurum tabelası değil, sosyal katkıda bulunacak gerçek bir tiyatrosunu istiyor...

ÇORUMLU 2000 KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ABONE FORMU

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım :.....
Adresim :.....
Şehir :.....

FATURA BİLGİLERİM:
Vergi Dairesi No :.....
Vergi Dairesi Yeri :.....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 1260013 numaralı Posta Çeki hesabına ..... TL. Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir. Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimi ve faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

Adım Soyadım

KAŞE:

ŞİŞMANLIK

Hatice KARSLIOĞLU
Diyetisyen

Fazla kilo bugün sadece Türkiye'nin sorunu değil,tüm dünyayı kapsayan bir problemdir.

Sağlıklı beslenme ve düzenli spor gelişmiş ülkelerde en popüler konular arasındadır. Amerika ve Batı Avrupa medyasında,beslenme veya spordan söz edilmeyen tek bir gün geçmiyor. Türkiye'de ise durum oldukça farklı. Bu konuda bilgi ve bilinç eksikliği yaygın gözüküyor. Bugün gelişmiş ülkelerde beslenme konusunda milyonlarca dolar harcayıp,araştırma yapılıyor ve kişilerde bu konuda kendilerine özen gösteriyor. Belki diyebilirsiniz bunca sorunlar arasında birde bununla mı ilgilenilir. Enflasyon bir taraftan,evimizden muzu,eti bile zor görüyoruz diyebilirsiniz,ancak yaşam sorunlarıyla baş edebilmek için, en başta sağlıklı ve dinç olmalıyız.

Ağırlık normal kilodan hangi oranda fazlaysa,belli rahatsızlıkların ortaya çıkma veya ilerleme olasılığı da ortaya çıkabilir.

Normal kilodan %20 fazlası olan kişinin, normal kilolu birine göre yüksek tansiyon ve şeker hastası olma olasılığı üç kat,kolesterolün olasılığı ile %50 artmaktadır. Fazla kilolu olmak, özellikle yaşlı insanlarda sağlık sorunları artırıcı bir risk faktörüdür. Fazla kilolu kişilerde sık rastlanan rahatsızlıklar:

- Kanser: Çeşitli incelemelerde görülmüştür ki;rahim,prostat,safra kesesi, böbrek, mide,bağırsak ve meme kanseri.
- Kalp Hastalıkları: Kalp krizine neden olabilecek bazı risk faktörleri kilodan doğrudan etkilenmektedir. Örneğin temel bir risk faktörü olarak belirtilen kolesterol,yüksek tansiyon,fazla kilolu insanlarda,normal kilolu yaşıtlarına oranla daha yüksektir.
- Yüksek Tansiyon,
- Şeker Hastalığı,
- Safra kesesi hastalıkları,
- Kemik ve eklem sorunları,
- Bağırsak rahatsızlıkları,
- Beyin kanaması ve felç,
- Duygusal sorunlar.

Görülüyor ki;bu araştırmaların sonucu fazla kilolar yarardan çok zararı var. Ancak biz kilolarımızı daha çok sağlığımızdan ziyade güzel görünüm için vermek istiyorum veya doktorumuz kilo vermek zorundasın dediği zaman,hastalıklar ortaya çıktığında (şeker,yüksek tansiyon,kalp hastalıkları vb.) kilo vermek istiyoruz. Ancak zamanında yeterli ve dengeli beslenmeyi sağlamış olsak bu gibi hastalıkların risk oranı azalmış ve de doktora gitme oranı azamiye indirilmiş olur.

Bir de sürekli sık sık rejimler yapan ve tekrar hızlı bir şekilde kilo alan çevrenizde bir çok kişiye rastlamışınızdır. Amacımız aldığımız bu kilolardan daha kısa sürede bir an önce kurtulmakla olur ancak bunu başaramaz ve tekrar kilo alırız. Amerika'da kısa vadeli rejimler ile kilo veren her yüz kişiden yaklaşık 95'i bir yıl içerisinde vermiş oldukları kiloları geri almaktadır.

Amerika'da bilim adamları ve araştırmacılar,on binlerce kişi tarafından uygulanmakta olan çeşitli rejimlerin başarısızlıkla araştırdıklarında görülmüştür ki; bu rejimlerin ortak yönü,kısa vadede çok kilo verdireceklerini vaat etmeleridir. Bir doktor,bazı hastalarının günde 700 kalori aldıkları halde çok zor kilo verdiklerini gözlemiş,bunun üzerine kilo vermeye çalışan bazı hastaların diğerlerine oranla neden daha zor kilo verdiklerini araştırmaya başladığında sık sık rejim yapıp kilo veren hastaların her yeni rejime girdiklerinde, vücutlarının direndiğini,dolayısıyla önceki rejime oranla daha yavaş kilo verdikleri saptanmıştır.

Sık sık kilo alıp veren kişinin vücudu kilo vermeye karşı direnmektedir.

Kısacası düzensiz yapılan her rejimin sonunda,daha yavaş bir metabolizma ve daha çok yağ depolanmış bir vücut elde etmiş oluyoruz.

Aynı zamanda beslenme programları kişiye özel olarak uygulanmalıdır. Kişinin yaşına, kilosuna, cinsiyetine, aktiftesine göre enerji ihtiyacı farklıdır. Özellikle kısa vadeli kilo vermeyi vaat eden medya,dergilerde çıkan resimler,aşırı düşük kalori alımı,tek düzey besin grubuyla sağlanan rejimler sağlıksızdır. Bu rejimler metabolizmaların gitgide yavaşlamasıyla sonuçlanabilecek bu rejimlerde her seferinde daha zor kilo verir duruma gelme,uyarılara uzun vadelere bakmaya zorlanırız. Daha önemlisi,vücudun vitamin ve minerallerden yoksun kalması çeşitli hastalıklara yol açabilir. En moral bozucu sonuç ise,kısa zamanda verilmiş olan kiloların er geç birkaç ay içerisinde geri alınması olasılığıdır;verilmiş olan kilolar oldukça fazla olsa bile.

Kilo vermek aç kalmak demek değildir.Kilonuzu verirken sağlığımızı bozmadan, halsizlik, kansızlık, hipotansiyon, vitamin, mineral eksikliği, göz altlarında morluk,mide şikayetleri vb. Sorunlarla karşılaşmadan dengeli bir şekilde her şeyden yiyerek,az az ve sık sık beslenerek karbonhidrat,protein,yağ,vitamin ve mineralleri yeteri miktarda alarak kilo vermeniz gerekir.

Sağlıklı olarak haftada yarım kilo,bir kilo arasında verilen kilolar,uzun vadede verilmesi gerekir.

Kaynak: Sağlıklı ve Uzun Yaşama Kılavuzu Sibel SEZER

Sakin KARAKAŞ

SÖZ HARMANI

KÜFÜRLÜ KONUŞMA ACİZLİĞİN MEYVESİDİR

Geçtiğimiz aylarda;Osmancık Belediye Spor ile Çorum Tedaş Spor maçını izlemek üzere Osmancık Şehir Stadyumuna gittim. İlçemizin en eski spor kulüplerinden olan Osmancık Belediye Sporun bir hayli taraftar topluluğuna sahip olduğunu gördüm. Belediye Başkanımız,bazı okulların değerli yöneticileri ve daire amirlerimizin önemli bir kısmı tribünlerdeydi. Baştan sona tempolu geçen maçı yaklaşık bin seyirci zevkle izledi. Hava ve zemin futbol oyunu için son derece uygundu. Kendi sahasında oynama avantajını iyi değerlendiren takımımız arkasına seyirci desteğini de alınca sahadan 1-0 galip ayrılmasını bildi.

Yukarıda da açıkladığım üzere Pazar günü her şey mükemmeldi. Mükemmel olmayan tek şey bazı seyircilerin hakemlere ve rakip oyunculara yönelik küfür ve hakaret dolu sözleriydi.Hemen Büyük Atatürk'ün"Ben sporcunun zeki,çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim" sözleri kulaklarımda yankılandı. Rakip takıma yönelik küfür ve hakaret dolu sözler tribünlerde yankılandıkça Osmancıklı olduğumdan ilk defa utandım. Tribünleri dolduran koca, koca adamlardan ağıza alınmayacak sözleri her duyuşumla irkildim. Maçın sonuna doğru da tribünleri terk etmek zorunda kaldım.

Küfürlü konuşmanın bir acizlik göstergesi olduğunu düşünüyorum. Ancak kelime hazinesi kısıtlı olan ve günlük kullandığı kelime sayısı 700 - 800 leri geçmeyen insanlar cümle kurar iken boşluk doldurmak gayesi ile küfürlü konuşmayı tercih ederler. Oysa ki; spor iyi ahlakı gerektiren ve insanı küfürle konuşmaktan alıkoyması gereken sosyal bir olaydır. Sporda düzeysizliğe yer yoktur. Spor insanlar arasında iletişimi kolaylaştıran evrensel bir olaydır. Spor kültürü ve küçüklere örnek olmak gerektirir.

Hakemler taraflı davranabilir, Takımımızın aleyhine karar verebilir. Rakip takımın oyuncuları sert oynanabilir ve onların oyunları hoşumuza gitmeyebilir. Bu durum sizlerin küfürlü tezahürat yapmasını gerektirmez. Çünkü ; spor ancak iyi ahlaklı olmayı gerektiren bir aktiftedir. Sizlerin ortaya koyduğu söz konusu aciz sözler,sporcunun arzusunu kıracak ve iyi ahlaklı olmasına engel teşkil edecektir. Küfürlü konuşmak sizi yüceltmez; aksine yaşadığımız toplum içerisindeki yerimizi tartışılır hale getirir ve aciz tutumlarımızdan dolayı gün geçtikte küçülürsünüz. Çevremizdeki insanları kaybetme durumu ile karşı karşıya kalırsınız. Bu olumsuz tavrınızı sürdürmeniz halinde bir gün yalnız kalmaya ve dostlarınızı kaybetmeye mahkum olursunuz.

Şimdi sizlere geçmiş dönemlerde Osmancık Spor formasını giymiş,hatta bir ara profesyonel futbol oynamış ve Osmancık Spok Tarihinde iz bırakmış sevgili bir dostumuzun izlenimlerini aynen aktarıyorum:

Sevgili hocam Pazar günü çok utandım. Bazı hemşehrilerimin tavırları ile irkildim Biz Osmancıklıların Çorum Spor camiasında çok centilmen olduğu biliniyor. Bu camiada hatırı sayılır dostlarımız,birlikte futbol oynadığımız arkadaşlarımız ve kardeşlerimiz var. Hatta tribünlerde rakip takımla birlikte gelen ve maçı izlemeye gelen hatırı sayılır insanlar vardı. Yazık,çok yazık. Sebep ne olursa olsun kimsenin kimseye küfür etme hakkı yok. Birkaç kendini bilmezin bu camiadaki itibarımız ile oynamaya hiç hakkı yok. Hani bir atasözü vardır: "Kendine yapılmasını istemediğini bir başkasına yapma" derler. Bu ne biçim mantıksızlıktır. Böyle taraftar olmaz olsun. Bu durum böyle devam etmemeli bir şeyler yapıp mutlaka önlem alınmalıdır. Ben utancından tribünleri terk edip ayrı bir köşede maçı izlemeye koyuldum.

Evet böyle anlatıyordu sevgili dostum Pazar günü yaşadıklarını. Bende onun gibi düşünüyorum. Bu arkadaşımızın anlattıklarından da anlaşılacağı üzere,söz konusu olumsuz tavırlar futbol oynayan ve geçmiş dönemlerde futbol oynamış kişileri de güç durumda bırakabiliyor. "Ben öfkemi böyle alıyorum, ben küfrü severim,kimse bana karışamaz," gibi mantıksız bir yaklaşıma hiçte hakkımız yok. Çünkü sizlerin mantıksız tavırları yüzünden Osmancıklı yanlış tanınabiliyor.Biz hepimiz Osmancıklı olarak, Osmancığın güzel tanıtılmasından sorumluyuz. İşte bu olumlu tablo karşısında birileri başını iki elinin arasına alıp mutlaka düşünmelidir.

Sevgili dostlarım ; doğrusunu söylemek gerekirse aydı yılda bir defa maça giderim. Ben spor yazarı da değilim. Fakat;bir insan olarak izlediğim bu olumsuzluğa dur diye bilmek,iyilik,güzellik ve insanlık çabasına bir tutam tuz atabilmek için bu yazıyı kaleme aldım. Saygılarımla.

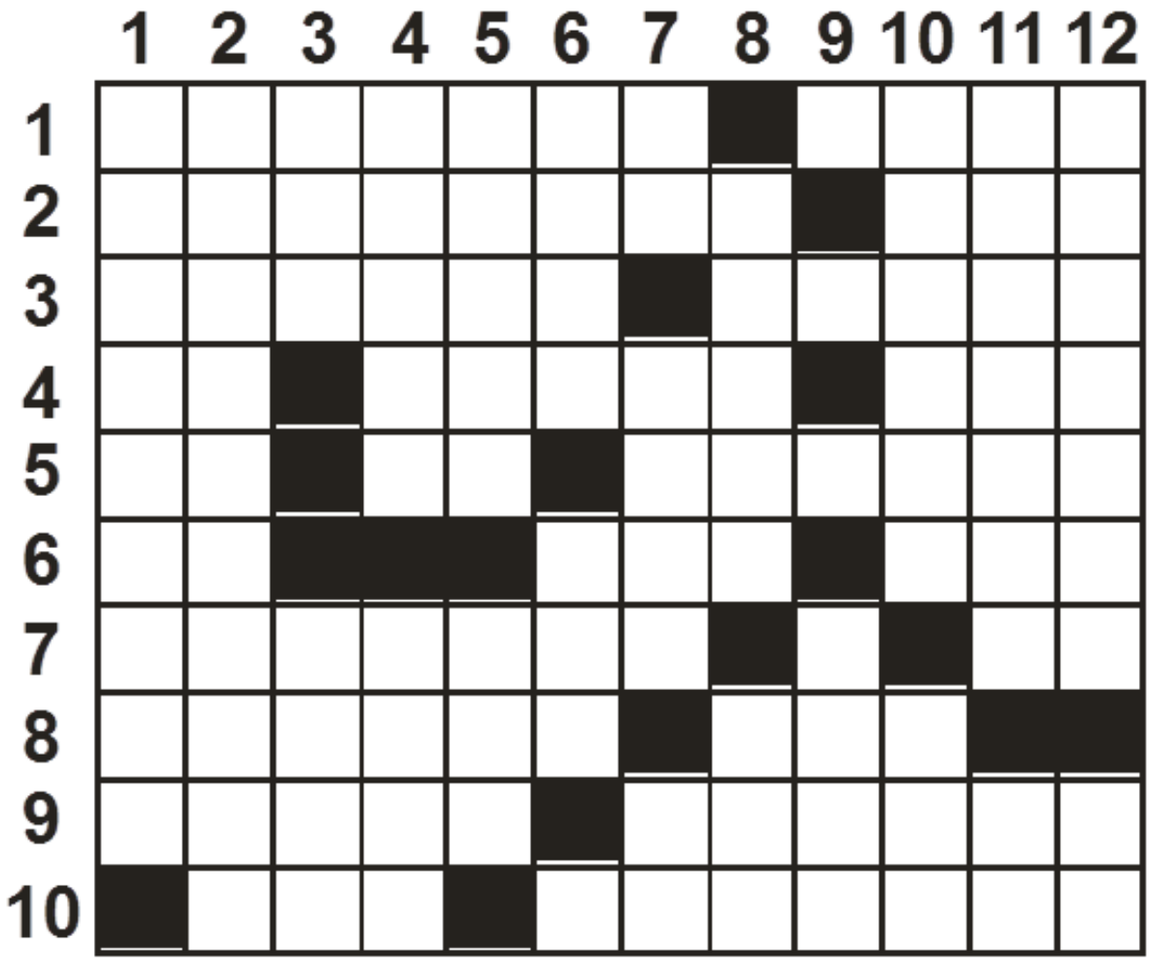

Hazırlayan Erdal ODABAŞ
Çakır Köyü B.S.İ. Okulu Sınıf Öğretmeni

SOLDAN SAĞA

1- Birinci Dünya Savaşında askerlerimizin kullandığı bir başlık--Bir ötücü kuş 2- Bir tatlı su balığı – Adele 3- Kabuğu kalın bir üzüm türü – Mümkün olan en yüksek derece veya miktar 4- Gözde beyaz leke--Vezni ve ayarı düzgün para – Ürkme, Ürkü 5- Kimlada baryum cisminin sembolü--Musevi takviminde bir ay adı, ay ile alakalı 6-- Eski dilde bayram – cam kabların dibinde oluşan tortu – kocasından veya karısında ayrılmış kimse 7- Çeşitli malzemelerin rastgele yığılmasıyla oluşturulan engel – Hangi şey manasında soru 8- Uydurma yalan sözler--Bol ve serbest şekilde akana su 9- Bir petrol bölgemiz – Hurafe, inanç 10- Ateş, Od--İnsanda bulunan mukaddesleri koruma duygusu

YUKARIDAN AŞAĞIYA 1- Sıcak iklimlerde yetişen meyvesi baharat olarak kullanılan bitki 2- Bir mesele hakkında söz söyleme yetkisine sahip olanlar. 3- asitle birleştiğinde tuz meydana getiren maddeler- Ramazan kelimesinin ilk iki hecesi 4- Kastamonu'nun bir ilçesi – Alınan kira bedeli 5- Takma ad-- Duyulan zorluhınç 6- Beceriksiz, şaşkın – Kıbrıs'ta bir yerleşim yeri 7- Akıl kelimesinin ortası (iki harf) – Musikide ritimler--Nazi hücum kıtası 8- Ortadoğu da bir devlet--Olgunlaşmamış meyve 9- Çok sanatlı ve süslü yaratan, yaratıcı 10-- Gelir getiren mülkler – Demir yolu 11- Orta Afrika'da bir devlet--Alfabemizde ondördüncü harfin okunuşu 12- Bir millete benliğini unutturma--Kimyada astatinin remzi.

GAYALAR ULAM ULAM

Rıfat KURTOĞLU

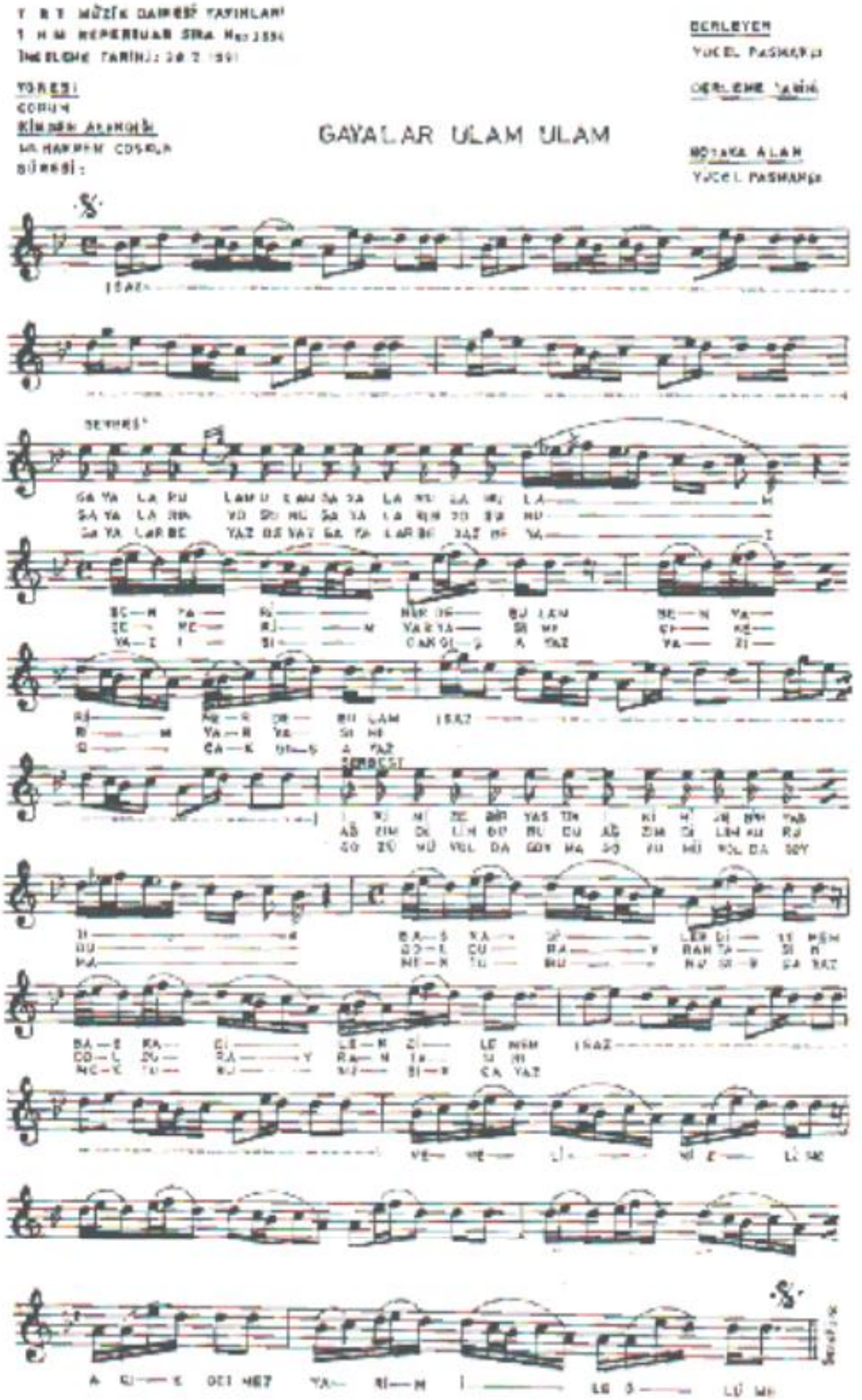

Gayalar ulam ulam
Ben yarimi nerde bulam
İkimize bir yastık
Başka dilek dilemem
ver elini elimi
Sargolların boynuma
Gözlerim açık gitmez
Yarim ile ölüme

Gayaların yosunu
Çekerim yar yasını
Ağzım dilim gurudu
Doldur ayran tasını
Ver elini elime
Sargolları boynuma
Gözlerim açık gitmez
Yarim ile ölüme

Gayalar beyaz beyaz
Yazı sıcak gış ayaz
Gözümü yolda goyma
Mektubunu sıkça ya
Ver elini elime
Sargolların boynuma
Gözlerim açık gitmez
Yarim ile ölüme.

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

13. Sayıdan Devam

Atın üzerinden ellerini havaya kaldırıp:

<<Ya Rabbi sen bizim yetimlerimizin aç bırakma ! Sen getirdin bu dünyaya,sen doyur karnımızı ! Sana daima duacıyız. Kâdir olduğun gibi ,bir damla içmek için verdiğin suyumuzu dahi elimizden aldılar. Çoluk çocuğumuz, hayvanımız,senin vereceğin rızkla yaşayacak. Bizi unutma ! Rahmetini üstümüzden esirgeme ! Her yıl verdiğin bol yağmurlarını, mahsullerimizin üzerine sen yağdır ! Amin !..Amin!... Ulu Allah ! Tekinlerin suyuna ihtiyaç bırakma >> diye durmadan dua ediyordu.

Nerede var,nerede yok şiddetli bir gök gürültüsü oldu. At ayaklarını kaldırıp Aliş Ağayı yere atacaktı. Öyle bir yağmur yağıyordu ki, bardaktan boşanırcasına. Çok devam etmedi bu yağmur. Siyah bulutlar gök gürültüleri arasında Akdağ'a doğru yollarını değiştirdi.

Köye geldiği zaman sırılsıklam olmuştu Aliş Ağa. Odanın önünde durarak <<Bekçi Kılcı>> diye bağırdı. Bekçe Kılcı odadan fırlayıp,Aliş Ağanın yanına geldi. Atı ahıra götürürken, << başka bir emrin var mı?>> der gibi Aliş Ağanın yüzüne baktı. Aliş Ağanın bir şey söylemediğini görünce ıslanmış atı ahıra çekti.

Aliş ağa odanın baş köşesine oturdu. Sırtından ıslak ceketini çıkartılıp,başka bir ceket giydirildi. Ocak alelacele yakılıp,ateşine bir demlik çay kondu.

Herkes Aliş Ağanın konuşmasını bekliyordu. Aliş Ağa ısınınca yüzü gülmeye başladı. Aklına yoldaki duası geldi. Gözlerini etrafındaki köylülere gezdirerek, <<inşallah bu yıl mahsulümüz iyi olacak>> dedi. Tekin Muhtarı hakkında dava açtığını da sözlerine ilave etti.

Yağmurun verdiği serinlik, ancak bir hafta devam etti. İlkbaharın kavurucu sıcakları birden bire bastırdı.

Bu yağmurun sayesinde Tekin Köyü tarafındaki bütün sebzelikler yeşilliğe büründü. Ekinler tarlaların yüzünü iyice kapatmıştı. Herkes harıl harıl çalışıyor, yeni mevsimin uzun günlerini boş geçirmiyorlardı.

Boğaç Köyüne her yıl,ilkbahar geldiği zaman bol yağmurlar yağardı, yaz mevsimine kadar Tekin'den gelen suya pek Tekin'den gelen suya pek ihtiyaçları olmazdı. Halbuki, yağmurun nemi bu erken sıcaklardan çabucak kaybolmuş, toprak çatlamaya bile başlamıştı. Gökteki yağmur bulutları Boğaç'a uğramıyor, bir damla bile bırakmadan başka yerlere gidiyordu.

Yağmur bulutlarının gök yüzünde görülmemesi ,tam bir hafta devam etti. Toprak iyice suya geldi. İlkbaharın henüz yarısı geçmeden,kavurucu bir sıcak dalgası ekinleri kurutmağa başladı.

Bütün ekilen mahsuller, ilk yağan yağmurun kuvvetiyle büyüdükleri gibi kaldı. Hele sebzelikler,çapa gelmeyecek derecede kurudu.

Boğaçlılar,kadın erkek yağmur duasına çıkıyor, yalvarıyor, yalvarıyorlardı. Ne yapsalar gökte bir tane bulut göze çarpmıyordu. Sanki, Boğaç Köyünün bir günahı vardı da, gökdeki bulutlar buraya uğramıyorlardı. Köyün içinden akan çeşme bile içmelerine yetmemeye başladı.

Günlerden bir Cuma idi. İmam Aliş Ağadan aldığı talimat gereğince,hutbede su üzerine vaiz veriyordu. Konuşmalarında,<<yağmurun yağmaması,köyün içinde bazı kötülüklerin gizli,gizli yapıldığını, bunların bırakılmasını,Tekin Köyü için de bir taşkınlığa meydan verilmemesini>> söyledi.

Camii içindeki ihtiyarlardan maadası,konuşmamak için patlayacak dereceye

Devam Edecek

06/DAN Salim SAVCI

2000 YILININ İLK YAZISI

Anadilimiz olan Türkçe'mizi yeni yılın ilk günlerinde konu olarak seçmemin hedefi var,açıklayayım:

ATATÜRK'ün el yazısıyla 2.9.1930'da yaptığı öğütleri:

" Ülkesini, yüksek istiklâlini koruması bilen Türk Milleti,dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır."

GAZİ MUSTAFA KEMAL

* * *

Dünyamızın ekonomisini ele geçirenler,kendi dillerinin de reklamını yapıyorlar,bu arada da Türkiye'de temsilcilik verirken kendi adlarının yazılmasını isteyebiliyorlar. Temsilciliği alan yabancı adı yazıyor,bunun Türkçe'sini yazmayı da akıl bile edemiyor. Oysa ; işyeri adlarının Türkçe büyük boyutta yazılması gerekir. Temsilcilik ½ oranında yer alabilir. Bunu kim sağlayacak ?

Belediye ve hükümet.

Çığ gibi artan yabancı sözlüklü işyeri sahiplerine **ATATÜRK**'ün yukarıdaki "önerilerini" bilirler ama,bir kez daha okumalarını rica ediyorum.

* * *

Türkçe'miz, zengin ve çok güzel fonetiği olan,okuması kolay olan bir dildir. Türkçe'mize sahip çıkamaz isek,bir gün anlaşmada bir yabancı dili herkesin öğrenmesi gerekir. Bu ise olanaksızdır. Türkçe'miz yaşamalıdır, yaşatılmalıdır.

* * *

Bir Fizik-Kimya Öğretmeni emeklisi olarak ileri yaşama karşın düşünebiliyorum. Civarımdaki insanlarımızın da böyle düşündüğünü görüyorum. Taban Türkçe'ye sahip çıkmış,Osmanlıca yaygınlaşmamıştır. Türkçe'mizin tabanı sağlamdır. Bu ülke insanları; anadillerine sahip çıkacaktır. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın.

* * *

- Boyunduruğa düşmemek elimizdedir.

- Türkçe'mizi zenginleştirmek elimizdedir.

- Ya bu hafifliğe ne demeli ?

SABIR

Salim SAVCI

İki elti konuşuyor:

- Bacı,bugün öğleye ne pişireceksin ?

- Elti ;üç erkek kardeşin bir araya otur duğu bu evde pişse pişse bulgur pilavı pişer. Bir tencere pilav yaparız. Koyarız önlerine. Buda mı tasa ?

- Bacı,iyi düşünmüşsün. Taze fasulye li,bol domatesli bir pilav olsun.Yanına da taze soğan verelim. Bu öğünü savalım. Akşama Allah kerim.

İnce yapılı elti,saat 11.00'e doğru, sofra bezini serdi. Üzerine büyük sofra masasını çekti. Taze fasulyeleri,domatesi önüne koydu. Hepsini bol suda yıkadı. Masanın üzerine ser di. Bıçağı eline aldı. Taze fasulyeleri küçük küçük doğradı. Tencereyi indirdi. Üzerine bir kaşık yemek tuzu serpti. Yanmakta olan ocağın üzerine koydu. Odunların başlarını bir leştirdi. Yanmayı hızlandırdı. Taze fasulyeyi azıcık haşladı.Domatesleri büyücek, büyücek tencereye doğradı. Bir süre karıştırdı. Salçalı suya pilavın suyunu aşıladı. Tuzunu ayarladı. Yemek suyunun kaynamasını bekledi. Salçalı su, ortasından beyaz beyaz köpüklendi. Bir süre sonra da iki yana büm büm kıvrılmaya başladı. Yemek suyu kaynamıştı.

İnce yapılı elti gitti,bir tepsi bulgur ge tirdi. Yavaş yavaş bulguru suya saldı. Elindeki kaşığı tencerenin ortasına dikti. Kaşık durmadı,yana doğru yatmaya başladı. Elti, biraz daha bulgur ekledi. Ortaya yine kaşığı dikti. Kaşık selam durmuştu. Kaşığı çıkardı. Ateşin yanmasını bekledi. Zaman geçti. Kaşığın taba ğına azıcık yemekten aldı. Az piştiğini gördü. Ocağın odunlarını çekti, yanmanın hızını kesti. Bir süre daha yemeği ocakta bıraktı. Elti, yemek pişti dedi. Tencereyi,ocağın önüne,kül üzerine bıraktı.

- Pilavın pişme işi bitti. Bulgur, tarlasına gidip gelsin. Bu pilavı yiyen bir pişman, yemeyen bin pişman olur. Allah verede, çocuklar dilini ısırmasa,dedi. Odanın kapısı açıldı.

- Anne, ne pişirdiniz ? Yemek hazır mı ? Karnım zil çalıyor. Bizimkiler,beni gönderdi. Haber bekliyorlar.

- Yavrum, sebzeli bulgur pilavı yaptım. Bulgur tarlaya gidip gelmesini bekliyorum. Biraz beklemeniz gerek.

- Anne, beklemezsek ne olur ? Sabrımız kalmadı.

- Yavrum, yemek yine bulgur pilavı olur ama tam olmaz. Bu kez pilav olur ama tadı tam olmaz. Bu kez pilav sizi sarmaz. Bundan önceki pilavları ararsınız. Ben de,bir pilavı iyi pişiremedim diye kendimi yerim.

Kapı aralandı.Torunlar yavaş yavaş odayı doldurdu. Şu konuşmalar duyuldu:

- Bizimkiler, acıktığınızı biliyorum. Sebzeli bulgur pilavı yapmış. Bulgurun tarlaya gidip gelmesi gerekiyormuş. Boş yere sabırsızlanmayın. Beklememiz gerek.

- Bulgur hangi tarlaya varıp gelecekmiş ?

- Buzağı çukuruna.

- Çocuklar,bulgur odadan çıktı. Pabucunu giydi. Merdivenden indi. Kanatlı kapıyı dışarıdan kapattı. Caminin yanına vardı. Osmanların cevizinin önünden çaya ulaştı. Değirmeni geçti. Kızılyardan Ceviz Dedeye kayıyor. Yukarıköy yoluna saptı. Yol alıyor. Buzağı Çukuruna ulaştı.

- Ağabey,bu bulgur,ya yürümeyi bilmiyor ? Ya da yol almaya niyeti yok. Koşarak gitse olmaz mı ?

- Bulgur, acele ederse,ayağı taşa takılır. Düşebilir. Bir yeri incinirse gecikebilir. Bizi fazla bekletmemek için,dikkatli yürüyor.

- Ağabey,bulgur döndü mü ? Şimdi nerede acaba ?

- Evet kardeşim,bulgur geri döndü. Aynı yoldan geliyor.

- Sarıyara gelmiştir sanırım.

- Nerede ? Daha yeni Ceviz Dereye geldi. Su içiyor.

- Ağabey, bu bulgur amma da, canını seven bir şey, gelecek gelecek ama, bizde de sabır bitecek. Su içmeden de yapamıyor. Balık mı yedi bu ?

- Anne,yeter artık. Aç kapağı,dağıt şu pilavı.

- Yavrum, çocuksunuz. Mideniz sağlam. Bu pilavı da öğütür. Ağız tadı ile pilav yemek var iken,beklediniz,az daha bekleyin. Niçin sabırsızlanıyorsunuz ?

- Anne,midemiz boşalmış. Ağzımıza kara sular doluyor. Bastıralım onu. Bu pilavı midemiz de pişiririz.

- Hayır yavrum olmaz. Ağız tadı ile yenilmeyen bir pilav yaparsam ,benim anneliğim nerede kaldı ? Siz şu sofraya geçin,oturun. Taze soğandan yufka ekmeğine bir dürüm yapın. Bakarsınız,pilav önünüze gelmiş. İşte bakın,pilav üç tepsiye geldi. Yemenizi bekliyor. Çocuklar,dürümleri yaptılar. Kaşıkları paylaştılar. Pilava daldılar. Şimdi de onları dinleyelim:

- Ufaklık, önünden ye, saygılı yemeyi bil.

- Bizim ki,biraz yavaş ol. Arkandan atlı gelmiyor. Boğazına aldıracaksın. Yemek sindire sindire yenir.

- Ağabey, şu kızların yemek yiyişine bak. Mübarekler çim çim ediyorlar. Böyledi di dersiniz. Bu gidişle bu kızlar, kocalarının evinde aç kalırlar. Bir deri,bir kemik olmaktan kurtulamazlar.

- Akıllı,kızlar öyle yer. Onların nazik ve kibar olması gerekli. Sanki senin de öyle olman gerekmez mi ? Karakuş gibi,tabağa sal dırmak iş değil. İnsan gibi,yemek yemeyi bilmeli. Avurdunu şişirmek,ağzını şapırdatarak yemek,aç gözlü olmak insanı utandırır. Ayıptır.

- O ayıp, bu ayıp deyinceye dek, yöntem budur deseler olmaz mı ?

- Büyükler öneriyi yaparlar. Sonunda da ayıptır derler. Bunun anlamı öneriye aynen uy demektir.

- Çocuklar;söz kırk boğumdur. Sanki diğerleri öyle değil midir ? Ölçülü konuşmalı,ölçülü yemeli,ölçülü olmalı ki;insanın seveni olsun.

- Ağabey,hepiniz haşlarsınız. Bu durum,ölçülü olmadığımızdan mı ?

- Doğal olarak öyledir. Çevrene bak. Ölçülü olmaya çalış. Çocuğuz,bazı kusurlarımız olacak. Bir kusuru ikilemez isek,iyi olur.

- Çocuklar, ben size bir şey söyleyeyim mi ? Bulgurun tarlaya gitmesi gelmesi bir öyküdür. Yemeğin pişmesi için zaman gerek. Bunu bizlere anlatmamın zor olduğunu görmüşler. Bu öyküyü uydurmuşlar. Dolayısıyla sabırlı olmayı öğretiyorlar. Bakınız,bu konuda dedem ne der:

" Sabır iyi şeydir. Sabırlı olan,zaman kazanır. Ne yapacağını,ne yaptığını bilir. Doğruyu eğriyi görür. Kendisini küçük düşürmez. Değerini korumayı bilir. Azimli olur. Varım dediği zaman vardır. Onu hesaba katmadan edemezsiniz. Sabırlı olan kişi kim olursa olsun,istediği şeye ulaşır. Yeter ki;insanoğlu biraz sabretmeyi bilsin. Bulgurun bile aş olabilmesi için tarlaya gidip,geleceğini unutmasın"

DAĞLARIN TÜRKÜSÜNÜ DİNLEMEK

Muzaffer GÜNDOĞAR

13. Sayıdan devam

Yol yamacın yüzünden
Doğuya uzanıyor
İnsan ufukta yolu
Bitecekmiş sanıyor.

Ufuk noktasınaysa
Ulaştığımız zaman.
Önümüz uçurumdur
Hem de yaman mı yaman.

Görünüm ürkütücü
Müthiş bir derinlikte.
Buradaki esinti
Hafif bir serinlikte.

Bu dik yamaç dereye
Aşağı ormanlıktır.
Tabanı görünüyor
Gizemli karanlıktır.

Suludere buradan
Görkemli görünüyor.
Bu tepenin burnundan
Yol kuzeye dönüyor.

Yolun dönemeciyse
"Dümbüldeyik"in burun.
Gelirseniz buraya
Seyretmek için durun.

Diyoruz ki:"Buradan
Oturup seyredelim.
Gözler yeşile doysun
Sonra devam edelim.

Gönlümüz kanatlıyken
Göklerde bulutlarda.
Bir kayanın üstüne
Oturuyoruz burda.

Yüzyıllardır kaç yolcu
Bu yolları aşmıştır.
Gece gündüz demeden
Menzile ulaşmıştır.

Çetin bir yolculuğu
Şimdi görür gibiyim.
Bir gurubun içinde
Sanki yürür gibiyim.

Derenin karşı yüzü
"Dostlu" diye anılır.
Bilinmez ki bu adı
Kim bilir nerden alır.

Kuzeyden güneye dek
Dostlu uzayıp gider
Yükseklikte buraya
Sanırsın yarış eder.

Dostlu'nunsa yamacı
Olabildiğine dik
Kimi yerler kayalık
Kimisi de meşelik.

Özlemliydik yeşile
Temiz havaya,suya.
Soruyor Ahmet Serin:
"Geçtin mi Dostlu'ya ?"
.
Diyorum ki:"Geçmedim !"
"Öyleyse "diyor "bu kez;
O tarafa geçelim
Bir de oraları gez."

"İyi olur" diyorum.
"Farklı yerler görelim.
Tüm doğaseverlere
Bir selam gönderelim.

Yüreğimizde doğa
Sevgisi yalım yalım.
Sarıkis'in önünden
Dostlu'ya tırmanalım."

Tepelerden aşağı
Birkaç dere oluşmuş
Hepsi Suludere'nin
Tabanında buluşmuş.

Gelişmiş yeşil doku
Her yan meşe ormanı.
Arazinin burada
Yeşil örtüdür canı.

Kuzeydoğuya doğru
Bu kez de yolun yönü.
Kim bilir bu dağlarda
Kim sürdürmüş ününü.

Hamit Çavuş derlermiş
Acımasız bir şaki
Eşkıyalık Kendine
Kalacak sanmış baki.

Asker kaçağıymış o.
"Kurtuluş Savaşı"nda
Yol kesmiş,adam soymuş
Bu dağların başında.

Dehşet seçmiş çevreye
Fırtına gibi esmiş.
Adamları köyleri
Basıp haraca kesmiş.

Kurtuluş"tan sonradır
Kesilmiş hep kökleri.
Özgür şimdi yurdumun
Deniz ve gökleri.

Traktörler çalışmış
Gitmiş gelmiş bu yoldan.
Duyduk ki Suludere
Kesilmiş birkaç koldan.

O görkemli ağaçlar
Odun olmuş köylüye.
Taşımışlar onları
Kışlık yakacak diye.

İzinli kesim diye
Katletmişler ormanı
Doğa bu yarasına
Nasıl bulur dermanı.

Yolönce sağa dönüp
Sonra sola aşıyor.
Belli ki ondan sonra
Dereye ulaşıyor.

Yoldan ayrılıyoruz,
Şimdi önümüz iniş.
Bu Sırçalı yoludur
Hem de geniş mi geniş.

Burda ayak izi yok
Ne gelinmiş gidilmiş.
Yer yer meşeler bitmiş
Yıllar varterkedilmiş.

Devam Edecek

İsmail PAMUK

SON ÇAĞRI

İçimde bilmece gönlümde hece,
Yaşam buysa eğer hayat bilmece,
Düşdemiyim hayaldemi bu gece,
Engeller ne imiş sana gel diyor.

Kağıdın üstüne döktüğüm yazı,
Düğünde bayramda hatırla bazı,
Akşam sabah yüreğimde bir sızı,
Arada sırada sana gel diyor.

Taştan taşa atlar kınalı geyik,
Sergi bezi netsin bu yara büyük,
Ardıcın dalında öten üveyik,
Arada sırada sana gel diyor.

Şu dağları koyak koyak aradım,
Saçlarımı bukle bukle taradım,
Bir ömür boyunca seni aradım,
" Düğünde bayramda " bana gel diyor.

Hep aradım hiç bükmedim dizimi,
Okyanuslar iletmedi sözümü,
Uçaklarda bulamadım izini,
Şeytan sofrasının Şavkı gel diyor.

Çile damı oldu masamın başı,
Ben mi geçirmişim bu kadar yaşı,
Bekledim gelmedi kavim kardaşı,
Aklım fikrim zikrim sana gel diyor.

Eş dost gelip İSMAİL'i sormadan,
Düşlerimi karlara yormadan,
Ömür bitip kepek sona ermeden,
Son Nefesim çabuk davran gel diyor.

15 Eylül 1996

DOYUMSUZLUK

Doyumsuzluk bilirmisin sen...
Uyurken, yıldızlar taşıtın oldu mu ?...
Çakır dikenleri kirpiklerinmiydi. ?...
Denize baktığın zaman, orman görüntünmüydü ?..
Moda evlerinin makasımıydın ?...
Karanlıklara perde gerip; güneşi durdurdun mu?

Nükleer silahlardan, apollo on dan,
Daha güçlü şiir dünyasının yolcusumuydun ?
Tüm meydanlarda, başı dönenler,
En güçlü aşk mektubu yazanlar,
Senin dünyanımı yaşıyorlardı ?...
Güneşi denizin fırçasıylamı boyadın ?..
Kuşadasında gözlerimi alıp,
Denizi, ayla kucaklaştırdın mı?
Karahasanlar mağarasında:
Aslanla yılanı boğuşturan ilahmıydın ?
Beleni, Soğukoluk'u mu düzenledin ?
Şairlik künyemimi onayladın ?....

Bana şiir mi yaz dedin,
Gönül uzayının, kozmonotumuyum ?
Tarsus parkında portakal mı kalbim ?
Büzebilirmisin; dilim dilim ayrılır mı?
Adana, cayır cayır, hiç ölçtün mü ateşimi ?...

Güneş battı batacak;
Parkın o köşesindeki çiftlerin girdin mi?
Dünyasına,Antalya yörelerinin
Belkıs taşıtları,İsmini senden mi aldı ?
Kadifeden Karşıyakayı' mı kucaklıyorsun ?
Uludağ'da suskunmusun ?
Çatlak yanklara: Siyim siyim akıyormusun?...
Gözlerin araba farı üzerimde.
Güneşi postaladın karanlıklara ?...
Entarini akgünler makaslıyor mu?
Kalbini uzay kadar açabilirmisin sen ?....
Karanlık evreni geçebilirmisin sen.

3 Mart 1973

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 15

Yıl: 2 Sayı:15

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Gürsel YAYIREVİ

Fiyatı KDV Dahil 1.000.000 TL.

ISSN 1301-[illegible]

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :2 2000 Gürsel-YAYINEVİ Sayı 15

SAHİBİ ve Mesul Md. Mahmut Selim GÜRSEL

İdare ve yazışma adresi Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

corumlu2000@yahoo.com

İş : 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10 Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Mizanpaj Gürsel YAYINEVİ

İrtibat:

ADANA	Yalçın GÜRSEL	Tel : 0- 532-340 35 17
ANKARA	Abdullah ÖZÜYAĞLI	Tel : 0- 312 340 81 89
İSTANBUL	Suvavi TORAMANLI	Tel : 0- 542 345 88 85
İZMİR	Yılmaz GÜRSEL	Tel : 0- 232 373 37 30

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU ..... Su Hırsızları 34. s.
Hacı CELEBCİ ..... Nevruz 19.s.
Suheyp Ulvi CIRIL ..... Deprem Öncesi Ve Sonrası Ne Yapabiliriz. 15.s.
İsmet ÇENESİZ ..... Sevilmenin Temeli 22.s.
M. Şakir ÇIPLAK ..... Çorum Sevgisi 25. s.
Erol DUYGUN ..... Şiirler 38.s.
Ali EMİROĞLU ..... Doğanın Baharı 16.s.
Ethem ERKOÇ ..... Çorum Eğitim Tarihine Giriş IV. 7. s.
Adnan İLHAN ..... Bankalar Ve Uçuran-Kaçıranlar 27.s
Zekai İŞLER ..... Yüzyılın Felaketini Yaşadım 13.s. Yeni Meslekler ve İşyerleri 20.s.
Mustafa GÖKGÖZ ..... Şiirler 37.s.
Muzaffer GÜNDOĞAR ..... Dağların Türküsünü Dinlemek s.
Mahmut Selim GÜRSEL ..... Çorum Tarihi 2.s.- Üzüm Karası 29.s.
Sakin KARAKAŞ ..... Mesleki Eğitimde Üretime ve İstihttama Önem Vermeliyiz 12. s.
Hatice KARSLIOĞLU ..... Osteopoloz 30.s.
Dilek KEREM ..... Şiir 37.s.
Rıfat KURTOĞLU ..... Gidiyorum Çoruma 31.s.
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU ..... Türk Folkloru ve Çorum Halayı 10.s.
Erdal ODABAŞ ..... Bulmaca 33.s.
Ulvi ÖĞRETEN ..... Çorum Tarihi 5.s.
Mustafa ÖZKİREMİTÇİ ..... Çorum Müftüsü Enbiyazâde M. Nafiz Efendi Ve Enbaoğlu Sülalesi 28 s.
İsmail PAMUK ..... Nevruz 18.s.
Uğur PAMUK ..... Karikatürler 8-9 s.
Abdullah SALİHOĞLU ..... Şiir 37.s.
Salim SAVCI ..... Sevimsiz Sözleri Kullananlar 9.s.
Osman ÜNSAL ..... Yunus'ca Sevgide Buluşmak 26. s.
Raşit YÜCEL ..... Bülbülün Çilesi 19.s

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara

Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı: 1.000.000 Tl. Çorum İçin Yıllık 12.000.000 Tl. İl Dışı Yıllık 18.000.000 Tl. dir.

Kapak Fotoğrafı: Hakimiyet Gazetesi

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

14. Sayıdan devam

kadar onları karşılamaya gönderdi. Hızır Bey, Türkmenleri iltifat ve armağanlarla oyalayarak babasının beklenmedik engellerin doğmasından yüzünden buluşma yerine gelememiş olmasından dolayı özür diledi ,onları Amasya'ya götürmeyi teklif etti. Kızıl - Hoca Türkmenleri bu teklifi tereddütsüz kabul ederek,Hızır Beyle beraber Amasya'ya gittiler. Vali bunları samimi bir konukseverliğin bütün dış görünüşleri ile kabul etti. Onları özenli (mükellef) evlerde ağırlayarak ikramlarda bulundu. Fakat bunları,gece yarısı gaflet uykusuna dalmış bulundukları sırada, yakalatarak ve dört yüzünü de sıkıca bağlanmış oldukları halde kaya içine oyulmuş bir hapishaneye karmakarışık suretle attırdı. Bulundukları yerin kapısını ördürtükten sonra içeriye ateş verildi.Türkmenlerin hepsi duman içinde boğuldular.

Bundan sonra Vali atına binerek Çorumlu da Türkmen aşiretleri üzerine saldırarak onların hazinelerini ele geçirdi. Ganimetler büyüktü. Aşiretten arta kalanlar Osmanlı topraklarından kaçarak Dulkadir ve Akkoyunlu memleketlerine sığındılar. Akkoyunlu hanedanının başında bu sırada Karayulug (Karasülük) Halil Bey bulunmakta idi. Bu büyük felaketten yedi gün sonra,Yürgeç Paşa Amasya'ya döndüğü sırada,ihtiyar bir kadın Paşa'ya doğru ilerleyerek ayaklarına kapandı ve Kızıl - Hoca aşireti ile hiçbir bağlılığı olmadığı halde verilen bir ziyafette tesadüfle davetli bulunduğu için onlarla birlikte bulunuverdiğini söyledi ve oğlunun cesedini sitedi. Verilen izin üzerine kadın birbiri üzerine yığılmış cesetler arasından oğlununkini tanıyıp çıkardı. Çocuk hala nefes almakta idi. Anne birçok ihtimamla (iyi bakım) oğlunu ölümden kurtardı. Öteki adamların cesetleri de çakallara, yırtıcı kuşlara atılmıştır..."<1>

<1>Yürgeç Paşa ;eskiyayı hile ile ele geçirmeyi planladı. Kızıl Koca oğullarına Padişahın ağzından bir mektup yazarak; Yürgeç Paşaya katılarak Canik vilayetini almak için ona yardım etmelerini bildiriyordu. Yürgeç Paşa padişahın ağzından yazdığı mektubun mealinde padişahın emriyle kendisine yardım etmelerini bildiren bir mektubu Kızıl Koca oğullarına yolladı. Kızıl Kocanın dört oğlu bu mektupları alınca yardım bahanesi ile giderek Yürgeç Paşa'yı ortadan kaldırıp topraklarını elinden alınız diyerek bir plan yaparak yola çıktılar. Gelenleri Yürgeç Paşa'nın oğlu Hızır Bey Merzifon'da karşılayarak Amasya'ya getirerek Kızıl Koca oğullarını ayrı ayrı saraylarda konuk ederek pek çok ikramda bulundu. Bu ikramları gören Türkmenler büyük gurur duyarak,kendilerini emniyette hissedip, yiyip içmeye başladılar. Gece iyice sarhoş olan Kızıl Kocanın oğullarına ve adamlarına baskın yaptılar, savaşabilenleri kılıçtan geçirdiler,kalanları bir mahzene tıkıp dumanla boğdular.Aynı gece Çorum civarında bulunan aşiretlere baskın yaparak,kadın ve çocuklar hariç hepsini kılıçtan geçirdiler,hayvanlarını sürerek Amasya'ya döndüler.Müteromim Başı Tarihi, Müteromim Başı Ahmed Dede. Tercüman 1001 Temel Eser:37

ZEYTİN DERESİ KOCA KALESİ'NİN FETHİ

1426 tarihinde Osmancık Zeytin Nahiyesinde bulunan Koca Kayası adında müstahkem bir kale bulunuyordu.<1> Kalenin hakimi Haydar Bey adında yaşlı bir kimse idi. Haydar Beyin Kasım adında bir oğlu varsada bu oğlunun mevcudiyetini herkezden saklar duyurmazdı. Saklamasının sebebi ise,çevre beyliklere sık sık oğlu ile hediyeler yollar,bu hediye yolladığı beyler tarafından oğlunun esir edilerek kalenin teslimine zorlanma korkusu taşırdı.

Haydar Bey; kale halkı ve askeri için bir kuşatma halinde yıllarca yetecek kadar erzak bulundururdu. Yürgeç Paşa bu durumu bildiği için kalenin kuşatılma ile alınmasının imkansızlığını biliyordu. Haydar Beyin Tayfur <2>adında çok güvendiği adamını hediye ve vatlarla elde ederek bu ambarın yakılmasını sağladı. Ambarın yakılması sonucunda Yürgeç Paşa gelerek kaleyi teslim aldı. Haydar Bey ve oğlu Kasım Bey'i padişaha yolladı. Sultan her ikisini de iyi karşılayarak ikram ve ihsanlarda bulunup tımar tayin etti. Bunlarda ölünceye kadar Osmanlıların hizmetinde kaldılar.<3>

Osmanlı Döneminde Çorum'un idaresinde fazla bir değişiklik olmadı. Kanuni Devrinde Çorum Sancak Bey'i olan Torunu Orhan Bey'i tayin ve ikame etmiş ve Sıklık Suyu'nu Çorum'a akıttırmıştır.<4> Sokullu'nun Hazar Denizine hakim olmak emeliyle açtığı savaş sırasında Çorum mevki en ehemmiyetine binaen sancak beyi ile 50 sipahisi Çorum'da bırakmış ve diğer askerleri Samsun Kırım yoluyla Ejderhan Seferine göndermiştir.<5>

<1>1993 tarihinde,İsmail Pamuk, Müslim Tunaboylu bir kameraman arkadaş ve benim arabamla Zeytin Deresine giderek bir ön araştırma yapmıştık. İlkbahar olduğundan tepelerde halenkar bulunmakta idi. Civar köylerden soruşturduğumuzda kalenin yeri hakkında bilgi alamamakla birlikte,tahıl ambarı vazifesi görebilecek dikine büyük bir Mağara nın bulunduğu ve bu mağaranın duvarlarında bir yangından kalabilecek duman izlerinin mevcudiyetinden bahs etmişlerdi.

<2> Joseph von Hammer Osmanlı Devleti Tarihi'nde: "...Osmancık yakınlarında bulunan sarp bir dağ üzerindeki Kocakaya Kalesini zapt için de yine kendine has usüller kullandı. Bu kalenin Beyi Haydar, durumunun kritik olduğunu sezdiğinden kaleden çıkmıyordu. Yürgeç Paşa, Haydar'ın sır arkadaşı Tayfur'u "kızını vermek vad" ile kandırdı. O da kalenin ambarını gizlice ateşledi. Yangın Haydar'ın bütün servetini, erzaklarını yok etti. O da teslim olmak zorunda kaldı.(831- 1427)..."

<3>Mütercim Başı Tarihi,Mütercim Başı Ahmed Dede. Tercüman 1001 Temel Eser:37

<4>Mahkeme-i şeriye sicilinde 1003 Hicri tarihinde

<5>İhsan Sabuncuoğlu

Çorum'un şu kazaları ihtiva ettiği görülüyor:Çorum,İskilip,Katar,Osmancık,Sas,Hacıhamza olarak görülmektedir.<1> Bu devirlerde Çorum'da Mutasarrıf idaresi; Ahmed Paşa Hicri 1240-1243 te başlamaktadır. <2>

KURTULUŞ SAVAŞI ÖNCESİ VE SONRASI ÇORUM

Çökmekte olan Osmanlı İmparatorluğu'nu kurtarmak için Atatürk ve arkadaşları tarafından Şam'da, Çorumlu Doktor Mustafa Cantekin'in evinde kararlaştırılan Vatan ve Hürriyet Cemiyetinin temelleri atılmıştı. <3> Sonradan bu cemiyetin adı İttihat ve Terakki Partisi olmuş, Çorum'da ise bu partinin tam kuruluş tarihi bilinmemektedir. Çorum İttihat ve Terakki Partisinin faaliyetlerinin olduğu, 1908 tarihinde ise idadi edebiyat öğretmeni Müfit Kemal,Çorum'da görevli yüzbaşı Selahattin'in öncülük ettiği,Embiyazade İsmet (Eker),Mehmet Galip (Kürkçü),Mehmet ve Mahmut (Gökeşme),Süleyman (Köstekçi), Madanoğlu Hacı Salim Ağa,Çöplüoğlu Mustafa, Velipaşaoğlu Şevket, Tütüncüoğlu Mehmet ve Hacı Abdurrahmanoğlu Tahsin tarafından temsil ediliyordu. Cemiyetin, sözü geçen en kuvvetli üyesi ise Madanoğlu Hacı Salim Ağa idi.<4>

Birinci Dünya Savaşı yenilgisine kadar İttihat ve Terakki tarafından Çorum'da hakimiyet sağlanmış, 1908 tarihinde kurulan Osmanlı Milli Meclisine Münir Çağıl (İskilip) ile Ali Osman Bey bu parti tarafından seçilerek İstanbul'a gönderilmiş, 2. dönemde 1913 tarihinde Münir Çağıl ile İsmet Eker seçilerek gönderilmişti.<5>

Ocak 1919 tarihinde kurulan Hürriyet ve İtilaf Fırkası 4 Mart 1919 tarihinde Damat Ferit Paşa kabinesiyle iktidara geçince,Ankara Valiliğine Muhittin Paşa tayin olunmuş, Ankara'nın kazası olan Çorum'a ise Semih Fethi Bey Mutasarrıf olarak atanmış,Semih Fethi Bey'in desteği ile Çorum'da Hürriyet ve İttihat Fırkası kurulmuştu.<6>

Bu fırkanın ileri gelenleri: Kadifeoğlu Abbas, Kürt Hacı Mustafa Efendi,Avukat Sabit,Avukat Kamil,Alaybeyoğlu Hacı Sait ağa, Tülekoğlu Hacı Bey, Hacı Abdurrahmanoğlu Salim Ağa,Kavukçuoğlu Latif Ağa,Battaloğlu Enver Ağa ile Hayranoğlu İsmail Ağa dır.

Dünya Savaşı sonunda dağılan İttihat ve Terakki Partisini Çorum'da tekrar kurma çabalarına ile savaş sonunda kurulan İhtiyat Zabitleri Cemiyeti üyeleri ise; Osman (Köstekçi),Hamdi (Kürkçü),Sadık(Çorbacı),Cemal (Çorbacı), Mustafa (Köksal), Mahir (Tümer), Osman (Biberoğlu),Tozluburunlu Ahmet,Rıfat (Kavukçu), Behçet (Eyüboğlu),Damat Şükrü, Haboğlu Mehmet,Nuri Uygur,Çetenoğlu Hacı Lort, Dirgen Şükrü, Abdullah Darenderli,Ziya Babaoğlu,Sait Muddalip, Kürt Hafızın Tahsin, Nuri Güçlü, Lütfi Bilal, Çamlıcalı İsmail,İsmail Bozdoğan,Kemal Karafakı bulunmakta olup, Velipaşa Otelinin üst katında bir odada toplanıyorlardı.<1>

Çorum'da bu olaylar olurken 19 Mayıs 1919 tarihinde Atatürk'ün Samsun'a çıkması ile Kurtuluş Savaşı için yaptığı girişimlerdir. Çorum'da ilk Müdafaayı Hukuk Cemiyetinin Sivas Kongresi sonrasında kurulduğu, Çorum'da cemiyetin yöneticiliğini Velipaşaoğlu Şevket Bey'in yaptığı bilinmektedir. İstanbul'un işgali ile Meclis-i Mebussan' ın tatili üzerine, Mustafa Kemalin Anadolu'da bir Meclis toplama ve yeni bir Hükümetin kurulması için engel kalmadığı, 19 Mayıs 1920 tarihinde Mülki Amirlere ve Kolordu Kumandanlarına bir seçim talimatı göndererek, en geç on beş gün içerisinde seçim yapılmasını istemiştir. Ankara'da kurulacak Meclise İstanbul'dan kaçabilen eski Meclis-i Mebussan üyeleri ve yeni seçilecek mebusların toplanacağı bildirilmişti. Bu talimat gereği Çorum'da seçim yapılarak, Büyük Millet Meclisi için beş şahıs seçilmişti. Bunlar: Ferit Bey (40 yaşında olup Kastamonu Defterdarı),Fuat Bey (37 yaşında Mülkiye Müfettişi),Haşim Bey (44 yaşında Dava Vekili),Mumcuzade Sıdık Bey (40 yaşında Çiftçi,Tüccar Mecitözü Belediye Reisi ve Doktor Akif Bey idi. Atıf Bey'in kanaatı siyasetine uygun bulmadığından mebusluktan istifa ettiği,seçilen 6 ve 7. Sırada bulunan şahısların mebusluğu kabul etmediklerinden Dr. Atıf

<1>İhsan Sabuncuoğlu
<2>Tespit edebildiğim Mutasarrıflar,Ahmed Paşa Hicri 1240-1243 te başlamaktadır. Mutasarrıfların dönemleri ve hayat hikayeleri Merkez İlçe bölümünde bulunmaktadır.
<3>Atatürk Ansiklopedisi Vatan ve Hürriyet Cemiyeti bölümü.
<7>1967 Çorum İl Yıllığı
<5>1967 Çorum İl Yıllığı
<6>Çorum tarihi 5.Hitit Fes.Kom.

<1> Çorum Tarihi 5.Hitit Fes.Kom.

Bey'in yerine 8.sırada bulunan ,Sabıkzade Abdurrahman Bey (48 yaşında İdadi öğretmeni ve Sivas ,Çorum delegesi)'nin 5.Mebus olarak 23 Nisan 1920 tarihinde açılan Türkiye Büyük Millet Meclisi temsilcisi olarak katıldılar.21 Temmuz 1920 tarihinde İstanbul'dan gelen İsmet (Eker) Beyde katılmıştır.

Kurtuluş Savaşı sırasında Yozgat'da başlayan ve Çorum,Alaca ve Ortaköy de etkinliğini gösteren Çapanoğlu isyanı, Çerkez Ethem Bey kuvvetlerinin gelmesi ve bu kuvvetlerle Çorum gönüllülerinin katılmasıyla bastırılmıştır. Dr. Atıf ve Kadife Abbas'ın Padişah taraftarları bir ayaklanma başlatması girişimi ise birkaç çapulcudan başka taraftar bulunmaması, bu şahısların Çorum dışına kaçmaları ile kapanmıştır.<1>

Kurtuluş Savaşında Çorum'dan askere alınanlardan başka,Sakarya Savaşında çıkartılan Tekalif-i Milliye hükümlerine layıkıyla yerine getirilmiş, toplanan ulaşım hayvanları ve taşıtları verilmiş,ayrı yeten bu hükümlerde geçen askeri malzeme nakliyesini yapmıştır.

Savaş boyunca Hıdırlık Şeyhi'nin kurduğu Çorum taşıma örgütü 35 deve,4 çift atlı araba ile Çorum - Samsun,Samsun - Çorum, Sungurlu yoluyla Ankara'ya cephane ve askeri malzeme taşınmıştır. Çorum savaş nedeniyle Karadeniz'den Ankara'ya ziyarete gelen yabancıların Çorum'dan geçerken konaklamalarında bu misafirler ağırlanmıştır.

Kurtuluş Savaşı zamanında Çorum'un Şehitleri ilçeleriyle birlikte 1516 olduğu ve Türkiye genelinde savaşa katılıp Şehit olanların toplam sayısı 36.236 olduğu düşünülürse, Çorum Şehitlerinin Türkiye genelinin yüzde 5'ine tekabül ettiği görülür ve Şehitlerimizin o tarihteki şehir toplam nüfusunun yüzde 2'si olduğu görülmektedir. Gazi sayısı verilen 1510 madalya ile sabittir.

2. Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilliğine İsmet Eker seçilmiş,29 Ekim 1923 tarihinde saltanatın ilgası ve Atatürk'ün Reisicumhur seçildiği oturumları yönetmiştir.<2>

Cumhuriyetin kuruluşundan sonraki günlerde Çorum ve civarında kayda değer tarihi bir olay olmamış,normal olarak yönetilmiş, günün şartları ve iktidar olaylarının olağan seyri devam etmiştir.<3>

Yakın zamanda olan menfur Çorum olayları ilimizi ekonomik ve kardeşlik yönünden etkisi altına almaya çalışmışsa da bu kışkırtıcı hareketler Çorumluların sağ duyusuyla unutulmaya yüz tutmuştur.

<1>1967 Çorum İl Yıllığı.
<2> Çorum Tarihi 5Hitit Fes.Kom
<3> Bakınız Çorum 1997 Merkez İlçe Belediye Başkanları ve Mutasarrıf ve Valiler bölümü.

- BİTTİ -

ÇORUMCU 2000 KÜLTÜR,TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ABONE FORMU

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım :.....
Adresim :.....
Şehir :.....

FATURA BİLGİLERİM:
Vergi Dairesi No :.....
Vergi Dairesi Yeri :.....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 1260013 numaralı Posta Çeki hesabına ..... TL. Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir. Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimi ve faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

Adım Soyadım

KAŞE:

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI

Nazmi TUĞRUL

Ulvi ÖĞRETEN
(Tez Sahibi)

14. Sayıdan Devam

Dünyâda ne kadar Türk vardır ?

Avrupa alimlerinden Profesör JANDANİ 1897 tahrir-i nüfus cetvellerine nazaran 1905 de bastırdığı << Türk Lisanının Gramerleri>> unvanlı kıymet dar eserinin başlangıcında Türkleri dört büyük kısma ayırarak nüfuslarını da üç yüz milyon göstermiştir ki bu yekune hiçbir suretle inanılamaz. Her halde Mösyö JANDANİ ekseriyetle Rus idaresi altında bulunan Türkleri az göstermek istediği gibi Suriye,Irak ve el-Cezire'deki Türklerin nüfusunu da hesaba katmamıştır ki elli milyon daha insaflıca ilave edersek dünyâda mevcut Türklerin nüfusunun yekünü 350 milyon kusuru bulur.

Yaradılış ve konuşma ile yekdiğerine kuvvetle bağlı olan Türkler dünyâda yine birbirinden ayrılmaz bir kuvvettir. Yüzde doksan dokuzu Müslüman'dır.

TÜRK TARİHİNİN ÇAĞLARI

Bütün tarihlerde insanların yaşama değişikliğine göre bir takım devirlere ayrıldığını görüyoruz. Ayrı ayrı yerlerden toplanarak yazılan tarih kitapları tarihçinin kendi düşüncesine göre bir çok şekiller ve çağlara ayrıldığını gözümüzden kaçmamıştır.

Ba'zı tarihçiler tarihi doğrudan doğruya Avrupa'nın kitaplarından tercüme ettikleri için aynen kabul edilmişledir. Diğer kısmında İslâmlık düşüncesiyle çağlara üleştirilmişlerdir. Tarihin böyle çağlara ayrılma ayrılmasında sebepleri arasındaki insanların düşüncelerindeki inkılâplar dolayısıyla başka başka çağların kapılarını açtığı görülür. Avrupa tarihçileri,Garp tarihçileri kendi tarihlerini nesuretle çağlara taksim ederlerse etsinler Türk Tarihinin de kendi değişiklerine uygun ayrıca çağlar vardır.

Baş Çağ : Türklerin İslâmiyet'i kabul ettiği zamana kadar.

Orta Çağ : Türklerin kabulünden Avrupa ile temas ettikleri zamana kadar

Son Çağ : Avrupa ile temastan Milliye-i Hars'ı muta'assıp mefkure ile kabul ettikleri zamana kadar.

Yeni Çağ : << Asr-ı Hazır >> Hakimiyet-i Milliye'nin te'sisinden başlar

Bütün bu çağ başlangıcından Türklerin düşüncelerinde ve ilişkilerindeki değişiklikler çabuk görülür.

Garb'da Fransa İnkılâb-ı kebiri insanların yaşamaları üzerinde yeni bir çığır açıyordu : Millileşmek.

Avrupa; birçok hırçınlıklar gösterdi. Fakat sonunda buna boyun eğmekten kurtulamadı.

Hükümetlerin siyasetleri üzerindeki bir milliyet duygusu Türklerde ancak Hakimiyet-i Milliye'nin te'sisiyle başladı. Binâ en -aleyh Garb'da başlayan Yeni Çağ Türkiye'de ancak Hakimiyet-i Milliye'nin te'sisinde Şu'urlu bir e'melin nuru olarak parladı.

Garb'ın tarihçileri Türklerin he'yet-i mecmu'asını Ural Altayî yahut Tûrânî diye toplarlar. Turân bir millete alem olmayacağı bedihdir. İranlılar: Şark-ı şimalinde Türklerin Turan derler. Bir kısım Türkleri de Tûrânî diye adlamışlardı.

Nasıl ki Arablar'da kendilerinden olmayanlara Acem diye ayırdıkları gibi. Bundan ötürü Turan'lılık bütün Türkleri anlatamaz. İkinci bir gurup Türklerin bütün kaynakları Ural Altay'larda toplandığından Türklerin hepsini birden Ural Altayî ismiyle toplamışlar. Tarihin vak'aları zapt edilmediği zamanlarda Türklerin Anadolu'da yaşadıklarının tarihler bildirmektedir. Türkler Anadolu'dan mı,yoksa Urallardan mı taştılar? İstikbâl bu sorunun cevabını bulacaktır. Türklerin kaynağı Ural Altaylardan başladığı gibi Anadolu'daki ilk insanların da Tûrânî olduğu yeni yeni topraklarda gömülü kalmış yazıların çıkartılmasıyla anlaşılıyor. Tarihi bilgilerin kıtlığı içindir ki; Anadolu birçok yabancı milletler tarafından benimsenmek istemiştir. Bu gibilerden Yunanlıların Anadolu'ya gelişleri Türklerden çok sonradır. Bütün bunlardan anlaşılıyor ki bu ülkenin ilk insanlarını Türkler arasında aramak lazımdır.

Mösyö Şarl TEXİER'in Küçük Asya ismindeki kitabı da bu anayurt da bir çok yabancılık kokularını his ettirmeğe çalışırken bile yine Türk kavminin bu yeşil yurt da pek eski çağlarda yaşadıkları hakkındaki tarih bilgilerini de inkâr etmemiştir görülmektedir.

Milattan dört yüz sene evvel Galata mıntıkasında görülen Çorum ondan çok asır evvel bir kısım Hititlerin kurultaylarında bulunduğu merkez şehri idi. Türklerin esirliğe boyun eğmeyen serbest ruhları gezginci bir millet haline koymuştur. Mağlup oldular mı öç almak için uzaklaşmışlar,yeşil yurtlarından ayrılmışlar fakat öçlerini unutmayarak tekrar öz yurtlarını yabancı ellerden mutlaka aldıklarını bütün tarihler söz birliği ile tasdik ederler. Zaten il ellerde bulunduğu zamandan Çorum ve civarında hiçbir eser kalmamıştır. Bu gün Çorum ve civarında kara ve sulara verilen isimler Türkçe'dir. Romalıların Anadolu'da bulunduğu zamanlardan günümüze ne bir yapı ve ne de bir tapu kalmamıştır. Asya içlerindeki isimler Anadolu'da da vardır. Mesela Ankara; Moğolistan'da Selenga Nehrine dökülen kollardan birinin adı Ankara olduğu gibi. Fenike alfabesine, Mısır medeniyetini tevarüz eden Yunan bilgesi İskender Fütühatında da bu ülkede bir varlık gösteremedi. İskerderin büyük ordularını sevk ettiği (Toros) dağlarının ismi de Suriye lisanından alındığını söyleyen Şarl TEXİER bu havalide uzun müddet Asur ve Keldani Medeniyetini inkişaf ettiren Hititlerin varlığından bahs etmek istememiştir. Nitekim ki eserinin büyük bir kısmını Yunan eserlerini göstermek için doldurmuştur.

ÇORUM TOPRAĞINDA GÖRÜLEN HÜKÜMETLER MEDYE

İran'ın; bugün Azerbeycan'da, Irak-ı Acem'in şimalinde tarihin karanlıkları içine gömülen zamanlarda << Med>> denilen bir kavim otururdu. Tarih Metlere Ural Altaylardan indiler diyor. Medlerle beraber Kulgid, Sâpir, Halipler'le Yeşil Irmak boylarında Toblaylar Kızılırmak Havzasına yerleşen Muskây'lar Roma istilasına kadar bu sahayı işgâl etmişlerdir. Bununla beraber,göç eden Hititler Lübnan'dan Karadeniz kıyılarına Arârât' dan Sakarya'ya kadar olan sahayı işgâl ettiler.

Devam Edecek

Osmanlı Devletinin Kuruluşunun 700'cü Yılı Münasebetiyle

ÇORUM EĞİTİM TARİHİNE GİRİŞ IV

Ethem ERKOÇ

Çorum'da Cumhuriyet Öncesi Kültür Hayatı

Çorum;kendi çapında mütevazı bir Anadolu şehri,tarım kenti. Şehzadelerin kaldığı,askeri birliklerin yerleştiği stratejik bir şehir değil. Bu nedenle Osmanlı Dönemindeki kültür hayatını incelemek oldukça zor.

Cumhuriyetten önceki kültür hayatını incelemek için o dönemdeki kitap, kütüphane,yetişmiş eleman,tahsil durumları ve tanınmış isimleri ciddi araştırmalarla tespit etmek lazım. Bu konuda şimdiye kadar köklü bir araştırma yapılmamış.

Bu konuda ilk ciddi araştırma "ÇORUMLU ŞAİRLER " adlı kitabı ile Abdullah Ercan'a ait. Abdullah Ercan, bu kitabında 80 kadar Çorumlu şairden örnekler veriyor. Bunların yetmiş kadarı ya Cumhuriyet öncesi yaşamış, ya da Cumhuriyet öncesi mektep - medrese eğitimiyle yetişmiş kişilerdir. Şiirlerindeki sanat ve estetik yönü dikkate alındığında o dönemin kültür düzeyi konusunda ip uçları vermek tedir.

Abdullah Ercan; " ÇORUMLU ŞAİRLER" adlı eserinin giriş bölümünde Çorumlu iki şairin şiirlerinden örnekler veriyor ve bazı değerlendirmelerde bulunuyor:

Habbezâ insanlığa âlemde bir kândır Çorum,
Mevk-i dil keş ve rânâ yurd-ı insandır Çorum.
Kâmil insan hem münevver rânâ olmuştur makar
Tarihe baksan serapa dar'ül-irfandır Çorum.

Böyle tanımlıyor Çorum'u Şair Abdulkadir Uslu. İnsanlık kaynağı olgun ve aydın insanlar yurdu,ilim,irfan ocağı diye övüyor,ululuyor Çorum'u.

Bir başka Çorumlu Şair Mehmet Rüştü de:

Şehr-i Çorum Bağ-ı İrem'den nişan
Arzı dürür her tarafı gülistan
Mekan-ı füyuzat memba-ı irfan
Çıkar ondan şuaranın kibarı

Diyerek Çorum'un ince ve duygulu şairler yetiştirdiğini vurguluyor.

Çorumlu eski şairler Çorum'un köklü bir kültür tarihi olduğunu ifade ediyorlar Kitaptaki şairlere bakılırsa XIII. Yüzyıldan itibaren Çorum'da canlı bir kültür hayatı varmış.

Mahmut Selim Gürsel de"ÇORUM 1997" adlı kitabında tanınmış Çorumluları sıralıyor.

Bu isimleri saydığımızda 397 kişinin ya isimleri,ya kitabından,ya da hayat hikayelerinden kesitler var. Bu sayının büyük bir çoğunluğunun Cumhuriyet öncesi eğitim ve öğretimiyle yetişmiş olması dikkati çekiyor.

Osmanlı Dönemi eğitim konusunda,okuma-yazma seviyesi,ilkokulu bitirenlerin,rüştiye (ortaokul),idadi (lise) mezunlarının,il içinde veya il dışında yüksek öğrenim görenlerin adedi,okullaşma oranı konusunda birkaç "salname" dışında yazılı belgeleri,sağlıklı istatistikler yok. Bu nedenle net ifadelerde bulunmak oldukça zor.

Osmanlı Döneminde;dört yıllık ilköğretim zorunlu olduğu bilinmektedir. İlköğretim üzerine son dönemlerinde üç yıllık ortaokul,dört yıllık lise eğitimi konmuş ve buda isteğe bağlı bırakılmıştır. Ancak; XIX. Yüzyılın sonlarında ve XX. Yüzyılın başlarında Osmanlı büyük çapta savaşlara girdiği için bu eğitim programını taşrada yeterince uygulayamamıştır. Bu yüzden bu dönem kültür hayatında da çöküşler olacağı muhakkaktır.

Cumhuriyet öncesi kültür hayatını tespit için o dönemdeki kütüphanelere de göz atmak gerekir kanısındayım. Osmanlı Döneminde Çorum il merkezinde üç adet kütüphane bulunmaktadır.

İçindeki kitap sayısı 6708 kadardır. Bu sayıların 752 adedi el yazması kitaplardır. Bu kitap ların 600 tanesinin yazarı Çorumlu ilim adamlarıdır.

O günün kıt imkanlarına rağmen, bu kadar kitap yazılması ve o kadar kitabın Çorum kütüphanelerinde bulunması,o dönemin kültür düzeyi konusunda bir fikir verecektir.

Söz konusu kütüphanelere geçmişken, Cumhuriyetten önce Çorum kütüphanelerinin durumuna kısaca değinelim:

1903 yılında Çorum merkezindeki kütüphanelerin adı, yeri, kurucusu ve kitap sayısını belirten tablo şöyledir:

Kütüphanenin Adı	Yeri	Kurucusu	Kuruluşu Tarihi	Kitap Sayısı
Süleyman Fevzi Paşa	Çöplü Mahallesi	Süleyman Fevzi Paşa	1787	583
Fevziye İrfaniye	Emir Ahmet Hacı	Ahmet	1896	5955
Hacı Hasan Paşa	Camii Kebir Avl.	Hacı Hasan Paşa	1900	170

Bu tabloda o tarihteki kültür hayatı konusunda bir fikir vermektedir.

Bu ve benzer konuların tez çalışmaları şeklinde detaylandırılması, Çorum kültür tarihinin şekillenmesinde önemli yer tutacaktır.

Dilerim bur gün gerçekleşir.

ÇORUMCU 2000 8

Ugur PAMUK

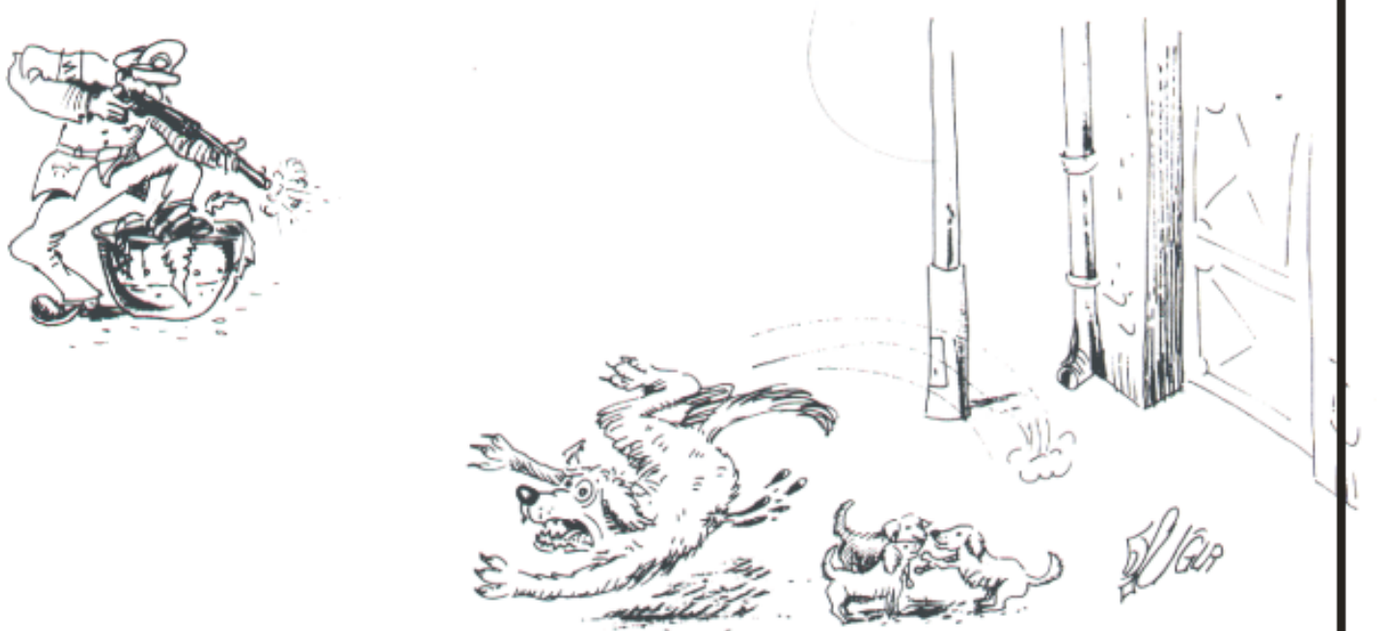

06'DAN Salim SAVCI

SEVİMSİZ SÖZCÜKLERİ KULLANANLAR

Ankara'dasınız. Bir geçitte sıraya girmişsiniz. Yeşilin yanmasını bekliyorsunuz. İlerinizde iki kızımız var. Giyimleriyle, konuşmalarıyla hava basıyorlar. Konuşmalarını sürdürüyorlar. İki kızımızın konuşması hoşuma gitmiyor. Ama izi bende kalıyor.

İşyerime gelince hemen TÜRK DİL KURUMU SÖZLÜĞÜ'nü açıyorum. Bu sözcüklerin anlamlarını aktarıyorum: (Sayfa 396)

FALAN: Ad.Ar. / Söylenilmesi istenilmeyen yada gerekli görülmeyen bir özel adın yerini tutar.

Yinelenmek istenilmeyen şeyleri,genel olarak anlatmaya yarar.

FİLAN: Önem verilmeyen,hafif senen şeyler için kullanılır.

Bir zamanlar sözcük dağarcığı yeterli olmayan insanlarımız köyünde bu sözcükleri kullanırdı, kente inince kullanmazdı. Köylerimiz,kentlerin kıyı obalarına geldi, sözcükler de onlarla birlikte kentlere indi. Şimdi ise Baş kentin merkezinde boy veriyor.

Bu iki kızımızın falan,filan diye konuşmasını içime sindiremedim. Beni dinleyenler olurmuş gibi, kaleme sarıldım,hiç olmaz ise bu yazıyı okuyanlara aktardım.

Bu kızlarımızın şöyle konuşmalarını isterdim:

- Adını söylemek istemiyorum.
- Adını yinelemek de istemiyorum
- Sözü geçen kişi bildiklerin gibi. Diyebilirlerdi.

Böyle konuşmuş olsalardı;hem kendileri,hem de TÜRKÇE'miz kazanırdı.

Her insanın kendisine karşı bir saygınlığı olması gerekir. Konuştuğu anadili de bu saygıdan dolayı özen göstermesi;bugün de, yarın da gereklidir diyorum.

Yoksa biz mi ÇAĞIN GERİSİNE düştük ?

ÇORUMLU 2000 9

TÜRK FOLKLORU ve ÇORUM HALAYI

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
(Coğrafyacı)

Türkiye; coğrafi yapı ve jeo - fizik oluşum bakımından son derece önemli sosyal ve tarihi olaylara sahne olmuş, Milletimizin folklorunu zengin kaynaklarla beslemiştir. Tarihi akışın ortaya koyduğu mecburiyetler toplumun sosyal ve ekonomik düzenine uyma veya kaderine isyan edercesine onlardan yakınması,çeşitli kaynaklardan folklorumuza girmiştir. Harpler,afetler,ağıtlar ve destanlarla terennüm edilmiştir. Sadece halk oyunlarımızı alıp inceleyecek olursak,onlarında türküler gibi sosyal davranış ve hissedilişleri,dile getirilen müzikâl, hareketli ve ritmik tablolar olduğunu görürüz.

Türkiye sathına yayılan Halk Oyunlarımızı: 1- Kafkas Oyunları Bölgesi, 2- Horon Oyunları Bölgesi, 3- Bar Oyunları Bölgesi, 4- Halay Oyunları Bölgesi, 5- Trakya Oyunları Bölgesi, 6- Kaşık Oyunları Bölgesi, 7- Zeybek Oyunları Bölgesi olarak sayabiliriz.

HALAY OYUNLARI BÖLGESİ

Bu bölge Orta Anadolu yaylasıdır. Fakat güneye ve kuzeye doğruda yayılmıştır. Sivas, Malatya,"**Çorum**",Elazığ,Bitlis,Van,Gaziantep, Şanlıurfa vilayetlerini içine alır. Kadın erkek müşterek gruplar halinde oynanır. Kollar dirsekten,omuzdan ve el el kenetlenmeler gösterir. Düz ve dairevi diziler halinde oynanır. Ritm bakımından hem "hetero",hem de "İzokron" değişmeler görülür. Halay bölgesinin folklorik elbiseleri çeşitlilik arz eder. Şalvar,kuşak,sırmalı cepken,Cezayir yeleği,mintan,külah, poşu,kırmızı yemeni,renkli mendil, tütün kesesi, sarı çorap, kadınlarda ilaveten salmalı gömlek,yazma,gümüş taç ve kemer gibi zengin aksesuar mevcuttur. Bu da maddi folklor materyali bakımından zenginliğini belirttiği gibi, harsiyat dediğimiz manevi folklor yönünden de bir hazine niteliğinde olduğunu göstermesi bakımından da önemlidir.

Toplumumuzun sosyal davranışlarından olan halk oyunlarımızın her figüründe pek çok mânâ gizlidir. Geçmişten günümüze kadar gelen Türk Milletinin örf,adet ve an'anelerinin ses ve ritm halindeki çizgilerini,halk oyunlarımızın figürlerinde gayet bariz tarzda görmek mümkündür. (1)

(1) Türk Folklorunun Psiko-Sosyal Yönü ve Özellikleri. Adli E Gİ-TER Hayat Tarih Mecmuası 1972 İstanbul Sayı 12 Sayfa 17

ÇORUM HALAYI

En çok köylerimizin düğünlerinde, toplantılarında müstesna bir yeri almış meydan oyunlarındandır. Şehir halkında da bir çoğu sever ve oynar. Son yıllarda Çorum gençleri tarafından yapılan müsamere ve konserlerde birçok defalar oynatılmış, Türk'ün görüş ve duyuşundan doğan bu oyun seyircileri tarafından heyecanla takip edilmiş ve alkışlanmıştır.

Muhitimizde oynanan bu oyunun ne zamandan beri oynandığı belli değildir. Yalnız;Osmanlı ve Selçuk Türkleri kıyafetleri arasında görülen,salta,cepken gibi elbiselerin bugünkü "Halay" oynayanlarımızın Milli kıyafetini teşkil etmesi, Osmanlı ve Selçuk Türkleri devirlerinden beri bu oyunun eski bir tarihe sahip olması ihtimalini uyandırmaktadır.

Bu gün dahi;sevile sevile oynandığına ve seyredildiğine göre,asırlarca yaşamak istidadında olduğunu göstermektedir.

Bu oyun,vücudumuzun bütün organlarını sağlamlaştıracak mükemmel bir beden eğitimi aracıdır. Beş ile yirmi kişi tarafından oynanabilir. Oyuncular cepken, salta, zıvga (Bir nevi dar,körüklü şalvar) gibi Milli kıyafet giyerler. Hepsinin ellerinde birer çevre (mendil) bulunur. Oyuncular sağ baştaki şefin hareketine uyarlar. Şefin en ince hareketini kaçırmazlar.

Birinci bölüm ağır,ikinci orta, üçüncü daha çabuk oynanır. Bu oyunu yalnız erkekler değil,düğünlerde bayanlarda oynar.

Dik başlı duruşlar,keskin,ciddi bakışlar, gergin bacaklarla, vakurane başlayan bu oyunda adeta Türklük okunur. Oyunun ilk kısmından itibaren oyuncuların bakışları, hareketleri,sezişleri birdir. Bazen;figürleri icabı kollar birbirlerinin omuzlarına atılır. Çelikten bir duvar gibi, bazen de eğilerek betondan bir köprü gibi durumlar alırlar. Hep bir ağızdan (Hey!,Hey!) nidalarını savurarak bir kat daha dincelirler. İkinci bölümde figürler başkalaşır,hareketlerde canlılık görünür. Üçüncü bölüm daha çabuk başlar,oyun gittikçe süratlenir. Çevik ve çâlâk hareketlerle nihayet bulur. Bu oyun seyircilerine, Türk'ün eğlencesinde bile vakarını,ciddiyetini,çevikliğini,emre itaatını gösteren canlı bir örnektir.

Seyirciler arasında birçok ihtiyarların bile coşarak bu oyuna karıştıkları görülür. Halayın sözleri melodisini,melodisi hareketlerini tamamlamıştır.

Halayın notasını halk lisanından çıktığı gibi doğruca almaya çalıştık. Figürlerinin tespitini de genç okuyucularıma bırakıyorum.

ÇORUM HALAYI'NIN SÖZLERİ VE BÖLÜMLERİ

1

Name yazdım sokuya.
Gelen giden okuya.
Kızlar şaraba düşmüş,
Gelinler ırakıya .

2

Karşıda kürt evleri.
Yayılır develeri.
Oturmuş inek sağar,
Terliyor memeleri.

3

Hey nazından nazından.
Sürmesi gitmez gözünden.
Yaylada Türkmen kızından,
Dönüver meydan senindir. (1)

ÇORUM HALAYI'NIN FİGÜRLERİNİN AÇIKLAMASI

1- Çorum Halayı, Milli karakterimizin akislerini, yiğitlerimizin gururla tevazuu nasıl mecz ettiğini gösterir. Milli aşkla heyecandan titreyen, emre müheyya mucizeleşmiş hareketlerle başlar.

2- Oyuncularımızın dik başlı duruşlarında, gergin bacaklarında,keskin bakışlarında,seciyeni okuyabilirsin.

3- Ruh, beden,imân birliğinden doğan ritmik figürlerinde, Türk enerjisinden tunçtan kalelerin,beton köprülerin,çelik gibi yaylandığı görülür.

4- Bu oyunda başa bağlılık,onun yolunda yürüyüş,başın yanındakilere idareyi itimatla bıraktığı,hürmete karşı sevgi, çaprazlaşma kucaklaşmalarla seyir edilir.

5- Hedefe varmak için ağır başlı hareketlerin tedricen,sürate nasıl inkılâp ettiğine dikkat edilmelidir.

6- Halinden memnun,omuz omuza veren Türk bahadırlarının deniz gibi coşup taştığına bakınız.

7- Ağır ve güç figürlerinden, âsil Türk Irkının, meşakkatler altında olsa dahi, vazifesini nasıl bir neş'e ve zevk ile başarabileceğini öğrenebilirsiniz.

8- Çorum Halayı'nın en son deminde, Milli aşkla çarpan kalplerimizin nasıl coştuğunu zevkle tadabilirsiniz.

9- Bir davul ve zurna ile,bir avuç Türk bahadırının oynadığı Çorum Halayı' nın, Yurdumuzun bütün bölgelerinde oynanan Milli oyunlarımızın külliyatı olduğunu takdir buyuracaksınız.

(1) Çorum'un Halay Oyunu ve Arzı Türküsü Sâdi LEBLEBİCİ Çorumlu Dergisi 1938 Çorum Sayı 1. Sayfa 21

HALAY

Sağda: Şark,imbiğinden dökülen meyle sızar;
Solda: Kolunu çarka kaptırmış Avrupa var.
Gel çek beni elimden,sağım,solum uçurum;
Ruhumu badireden kurtar artık ey ÇORUM !
Madenimi sarmadan ta içe işleyen pas,
Ruhumu badireden kurtar artık ey Sivas !
Bu ruh,bu avare ruh,şaşırmış çoktan yolu;
Uzan artık,tut artık,elimden,Anadolu !
Elin,göğü tokatlar;toprağı döver dizin;
Bu: Coşması bir tene sığabilmiş denizin,
Bu: Çorağın sel olup suya doğru taşması,
Bu: Bakırın bembeyaz tepelerden aşması,
Bu: Rabbin topraktaki hali,uyku semesi,
Bu: Dilsiz yaylaların ansızın kükremesi,
Bu: Kalbi topraklarda bulmasıdır kanların.
Bu: Ebedî raksıdır putperest şamanların.
Ey karanlık ! Ey cüce hayaletler ! Savulun:
Tekin değil yabana nârası bu davulun.
Uzuvlar,kubbeleri çiziyor mâbetlere;
Endamlar,sütun gibi çıkıyor birden bire.
Diz,temel atar gibi çökertiyor toprağı;
Ve beden andırıyor kıpırdanan bir dağı...
<Hey>dedikçe ummanlar silkiniyor yosundan;
<Hey>dedikçe asırlar kalkıyor uykusundan.
<Hey>dedikçe gönüller mucizeyi görecek:
Bu halay,içimizde akşamlara sürecek;
Batıyı çevre diye alacak ele halay;
Göğün busesi gibi düşecek her alna Ay,
Ey şehrin çoktan beri uyuyan uşağı kalk !
Uzatıyor elini yâylalardan kopan halk.
Birleşince çoktandır ayrı duran iki uç
Değince birbirine iki ürpermiş avuç
Bir devir açılacak,yeni engin,ve gerçek,
Ve eski dallarında açacak yeni çiçek.(1)

Behçet Kemal ÇAĞLAR

(1) Milli Oyunlar Festivalinde Çorum Halayı. Çorum Yüksek Tahsil Gençliğini Koruma Demeği İstanbul Şubesi 1955 İstanbul (4 sayfalık tanıtım broşürü)

Sakin KARAKAŞ

SÖZ HARMANI

MESLEKİ EĞİTİM DE ÜRETİME VE İSTİHDAMA ÖNEM VERMELİYİZ

İki bin yılına girdiğimiz günümüz de; diğer eğitim modelleri ile kıyaslama yaptığımızda mesleki eğitimin öneminin arttığı gözlemlenmektedir. Bu durum Türkiye'nin ihtiyaçları göz önüne alındığında eğitim politikalarımızın genel eğitimden mesleki eğitime doğru yönelmesi gerçeğini bir defa daha ortaya çıkarmaktadır.

Bütün dünyanın "Bilgi Çağı"nı yaşamakta olduğu iki binli yıllardaki Türkiye gerçekleri dikkate alınarak 16. Milli Eğitim Şurasının gündem maddeleri tamamı ile "Mesleki ve Teknik Eğitim"e ayrılmış ve önemli kararlar alınmıştır.

Hiç şüphesiz ki; alınan bu kararlar Türkiye'nin mesleki ve teknik eğitim ihtiyaçlarına yöneliktir. Çalışma dünyamızdaki ara elaman ihtiyaçları süratle tespit edilmeli,bu konuda gerekli durumlarda ilgili birimler istatistiki bilgiler derlenmelidir.

Mesleki ve Teknik Eğitimde Devlet için ekonomik olan modeller geliştirilmeli, eğitim içerisinde üretim ve eğitim sonunda da istihdama önem verilmelidir.

Çalışma dünyası pek çok sektörde gelişme kaydetmiş ve bu konuda kamu sektörünün önünde yer almıştır. Hemen her gün baş döndürücü bir hız ile gelişen teknolojiye Devletin kaynakları ile yetişmemiz mümkün değildir. Böylesine gelişme kaydedilen özel sektörün eleman ihtiyacını karşılamak için Devlet kaynaklarını seferber etme imkanı yoktur. Zaten böyle bir uygulamanın yapılması çağın gereği ile bağdaşamaz.

Devlet için en ekonomik olan mesleki ve teknik eğitim modeli üretim içinde istihdama yönelik eğitimdir. Başta Almanya olmak üzere Avrupa'nın pek çok uygulanan bu mesleki eğitim modeli Devlete en az külfet getiren ve istihdam sorununu önemli ölçüde çözümleyen dual (ikili) sistem dediğimiz mesleki ve teknik eğitim modelidir.

Bu eğitim sistemi ülkemizde 1986 yılından bu yana başarı ile uygulanmaktadır. Ülkemiz şartlarına göre geliştirilmiş ve çıraklık eğitimi olarak uygulanmaya konmuştur. Bu sistem ile işsizlik sorunu önemli ölçüde çözümlenecek,eğitim sürecinde de üretime katkı sağlayacaktır. Böylece Devlet, mesleki eğitim için kaynak ayırma zorunda kalmayacak,çalışma dünyasındaki ileri teknolojiye eğitim için kullanma avantajını yakalamış olacaktır. Böylelikle üreten gençlerin yetiştirilmesine sebep olan çağdaş ve ekonomik bir eğitim sistemi uygulanmış olacaktır.

YÜZYILIN FELAKETİNİ YAŞADIM

Zekai İŞLER

13. Sayıdan Devam

PETKİM YANIYOR

Çaresizliğin kahredici ıstırabını ilk dört saatte iliklerimize kadar hissettik. Sabahın ilk ışıklarıyla beraber umutsuzluk daha da arttı.

Her gün yapmaya alıştığımız sıradan, rutin şeyler bizim için lüks olmaya başlamıştı. Mesela;bakkaldan ekmek,süt,gazete gibi şeyleri bulamaz olmuştuk. Ayrıca elektrikler kesilmiş,su boruları patlamış, umumi tuvaletler 2-3 saat içinde dolarak pislik ve kokudan içine girilemez hale gelmişti.

Çevrede olup biteni anlamak için hem şehrim Öğretmen Muammer Aksoy ile yaklaşık iki saat süren bir şehir turu yaptık. Bizim evden ayrılıp, 400 metre ilerideki çok katlı ve çok daireli bir apartmanın tamamen çöktüğünü,adeta,yerle bir olduğunu görünce işin vahametini anlamaya başladım.

Yıkıntıya bakarken aklıma deprem konusundaki bilgilerimizin yanlışlığı geldi. Ben; binaların temellerinden oynayarak yan yatacağını düşünüyordum, halbuki öyle olmadı. Çoğunlukla binalar birinci katlardaki kolonların kırılmasıyla yıkıldı.

Altında geniş iş yeri ve asmakatlı dükkanı bulunan binalar ise depremde yıkılma önceliği olan binalar olarak gözlemledim. Yan yatan binalar olmakla birlikte,genelde binaların ağırlık merkezine doğru,aynı istikamette çöktüğüne şahit oldum. Bütün duvarları dağılan,kolonları kırılan bina adeta" tost "gibi oluyordu. ani altında ve üstünde kırılmamış bütün tabliyeler,ortasında ise kapılar, pencereler,duvarlar,eşyalar ve insanlar neler varsa.

Böyle yıkılan binalardaki en şanslı kişileri şüphesiz ki en üstte oturanlar oluyordu.

Benim gördüğüm ve hikayesini ikinci bölümde anlattığım ilk enkaz evime 10 metre mesafedeki komşumun eviydi. Lakin 400 metre aşağıdaki bu gördüğüm enkaz korkunçtu. Koca bina hiçbir sağlam yeri kalmamacasına toz-toprak yığını olmuştu. Enkaz üzerinde iki askeri araçla gelmiş yaklaşık 60 kadar "asker" vardı. Ellerinde kazma,kürek ha bire çalışıyorlardı. Bina çevresinde ise,enkaz altında kalanların yakınları büyük bir acıyla ahü fi-gan ediyorlardı ki;yürek dayanası değil.

Hemen içimizden yardım isteği belirmesine rağmen;"ne yapabiliriz"sorusu kursağımızda kaldı. Çünkü;enkazın çevresini tutmuş olan askerler kimseyi içeri salmıyordu. Bu durum tamamen diğer arkadaşlarının rahat çalışabilmesi içindi. Bir müddet seyrettik. Toz-toprak ve acılarımız birbirine karışıyordu.Tanıdıklarımızı teselli ediyor "İnşallah kurtulurlar" diye duada bulunuyorduk.

Bir arkadaşım hıçkırıklarla ağlayarak bacanağı olan Öğretmen Faruk Beyin, kendisi,eşi ve üç kızı ile birlikte enkaz altında kaldığını söylüyordu. Bir başkası;anneannesinin evde olduğunu,bir diğeri ise;bir hafta sonra gelin olacak kız kardeşinin bulunduğunu, umutsuzca anlatıyordu.

Hikayeler böyle uzayıp giderken elden gelen bir şeyin olmaması hepimizi toptan kahrediyordu. Bir şey dikkatimi çekti o an,"UMUT". İhsanda hiç yok olmuyordu. "Umut",acının ve felaketin büyüklüğüyle eş değer sanki. Enkaz ne kadar kötüyse,o kadar da insanlara ulaşacağınızı hayal ediyorsunuz. Bu durumdayken umutsuzluk değil,elimizde bir aletin bulunmaması sizi kahrediyor. Yeterli alet-edevat bulunsa sanki bütün insanları bir bir toplayacaksınız enkaz altından.

Ama olmuyor işte... Kahrolası çaresizlikten başka elinizden bir şey gelmiyor.

O anı tekrar yaşarken,depremden etkilenerek görüp duyduklarını "yaşam kavgası" başlıklı bir şiirle dile getiren öğrencim; Gamze Kuru'nun mısraları aklıma geliyor:

"Evsiz,barksız olanların,
Anasız,babasız kalanların,
Yaşam kavgası verenlerin,
Soranım hali ne olacak ?"

Evet: "ne olacak bu insanlar ?" 17 Ağustos üzerinden neredeyse 8 ay geçmesine rağmen soru güncelliğini koruyor.

Bir başka öğrencim Bahar Sapancı'nın bana ulaştırdığı anlamlı şiiri ise başka bir sorunu gündeme getiriyor:

"Sabah kalktım ki;
İnsanların bazıları evlerin altında,
Acı içinde bağırıyor,dışarıdakiler,
Nasıl dayanır insanın içi buna,
Nerede Kızılay,nerede söyleyin bana ?"

Bu düşünceler içinde,yapacağımız bir şey olmadığı için yolumuza devam ettik. Sanki;her durak,her istasyon katar katar acı ve ıstırap dolu idi. Üzüntümüz daha da arttı. Bu arada denize varmıştık. Her zaman gezip, temiz hava aldığımız, bize yaşamanın zevkini tattıran parklar,çay bahçeleri ve yaya yolları bulunan güzel sahilimiz perişan haldeydi. Yerler çatlamış, kaldırımlar bozulmuş,daha önce denizden çalınan dolgu alanların hemen tamamı tekrar denize karışmıştı. Büyükler: "Deniz verdiğini geri aldı" diyorlardı.

O güzelim parklar,çay bahçeleri ve bayramlarda kullanılan geniş tören alanı,bir kısmı denize karışmış halde tamamen bozulmuştu. Hatta; at üzerindeki kocaman ATATÜRK HEYKELİ bile, kaidesiyle birlikte yan yatmış şekilde denizin içindeydi.

Biraz daha ilerleyip buruna geldiğimizde daha korkunç bir manzarayla karşılaştık. İzmit-Derince arasında bulunan PETKİM tesisleri alev,alev yanıyordu. Sabahtan itibaren havada bir bulanıklık görüyorduk, fakat Petkim'in yanacağı aklımıza gelmemişti. Bu arada olap-biteni, herhangi bir iletişim aracından istifade edemediğimiz için ancak gözümüzle görünce anlayabiliyorduk.

Oldukça uzak olmasına rağmen, Cehennem gibi alevler insanı ürkütüyordu. Hele çıkan dumanlar güneşin parlaklığına bile engel oluyordu.

Sahilden tekrar ilçe merkezine doğru yürümeye başladık. Tanıdığımız dost ve arkadaşların evlerine bakıyorduk. Evler sağlam bazıları yıkık olabiliyor,fakat ortada kimseyi göremiyorduk. Herkes telaşla açık alanlara gittiği için biz harabeler arasında kabus yaşıyorduk.

Bu arada rastladığımız AKSA'da işçi olarak çalışan eski bir komşumuz;DİNÇKÖK'lerin Elyaf ve Kimya Fabrikaları olan AKSA ve AK-KİM'de gaz tanklarının yerinden oynadığını ve tanklardan sızan gazların Altınova-Karamürsel istikametinde yayıldığını, bazı köylerinde boşaltıldığını söylemez mi ?

Bir tarafta Cehennem ateşi,öte tarafta zehirli gaz ve her tarafta enkaz...

Gel de ölme !

Yine Gamze'yi hatırladım: "Ne olacak bu insanların hali ?" diye düşünerek ıssız sokaklardan eve doğru yürüdüm. Devam Edecek.

DEPREM ÖNCESİ VE SONRASI YAPABİLECEKLERİMİZ

Suhubi Ulvi CIRIL

1- Rasathane verileri;bu işlerle ilgili bilim adamlarının koordinatlı olarak,kesin neticeye vararak verdikleri uyarılar gelişmiş ülkelerin uyguladıkları araştırma ve uyarılar,çeşitli tabi at olaylarının gösterdiği değişmeler,örneğin:

Kaplıca sularındaki anormal değişimler, çeşitli hayvanların gösterdiği tepkiler dikkatle takip edilmeli,bu konuda Deprem ve Afet Araştırma Merkezi kurulmalı,deprem öncesi ve sonrası yapılacak işler bu merkezden takip edilmeli.

2- Ulaşım ve hizmet kolaylıkları nedeniyle tarıma elverişle,sulu,çayırlık,kumluk alanlar yerleşim birimlerine çevrilmiş,hatta bu gibi yerlere konut yapımı halen de devam etmektedir. Örneğin:

Adapazarı depreminde gördüğümüz gibi,bu şekilde yapılan binalar çok sağlam yapılsa bile zeminin bozuk ve sulu oluşundan dolayı ya çökmekte,yada yan yatmaktadır.

Bir arazi yerleşime açılmadan önce fay, zemin etüdü gibi çalışmalar yapıldıktan sonra,binalar zemini sağlam yerlere yapılmalı.

3- Yeni yapılacak binalar çok iyi denetlenmeli. Hastane,okul,itfaiye,kışla binaları ve acil yardımda yararlanacak binalar deprem ve doğal afetlere dayanıklı hale getirilmeli.

4- Vatandaşlarımız evlerinde kolay bulunabilecek bir yerde; el feneri,düdük,pet şişe su bulundurulmalı. Hatta imkanı müsait olanlar bir aileye yetecek büyüklükte çanta tipi seyyar çadır alıp,herhangi bir tehlike anında bunları yanına almalı.

5- Doğal gaz sisteminde otomatik gaz kesiciler her bina ve sokak girişinde bulunmalı,bütan gaz bayilerinin şehir işyerlerinde tanıtım harici tüp bulunmamalı, tüp nakli yapan tüm araçlarda otomatik söndürme sistemleri bulunmalı. Yeni kullanılmaya başlayan otomatik gaz kesici dedantörler tüm ev ve işyerlerinde kullanılan bütan gaz kullanıcılarında mecbur edilmeli. Depremde duran araçların bile devrildikleri,yıkılan binaların altında patlayan tüpleri düşündüğümüzde işin önemini anlayabiliriz.

6- Hastanelerin acil servisleri aynı anda çok kişiye ilk yardım yapabilecek kapasitede ve yeri kolay bulunup,araçların rahat girip çı-

kabileceği bir yerde olmalı.

7- Ülkemizin her yerinde mevcut olan ve 24 saat yangın ve sel başta olmak üzere her türlü ilk kurtarma çalışmalarına katılan itfaiye lerin Sivil Savunma Teşkilatı ile birleştirilip el-deki araç ve ekipmanların geliştirip eldeki kadroların daha iyi bir eğitimle çok kısa bir sürede her türlü afete karşı güçlü bir teşkilat o-luşturulabilir.

8- Tüm şehirde herhangi bir afetten etki-lenmeyecek yüksek bir bölgede çelik konstrik siyonlarla güçlendirilmiş Acil Yardım Depoları kurulmalı. Burada o bölgenin acil ihtiyaçlarını karşılayacak sayıda kış tipi çadır,telden kat-lanabilir seyyar yatak, battaniye, su bidonu, seyyar jeneratör,seyyar aydınlatma sistemle-ri,seyyar fırın,çadır altları için tahta palet ha-zır bulundurulmalı. Bunların yılda bir defa il acil yardım ekiplerince tatbikat,bakım ve sa-yımı yapılmalı.

9- Her şehirde mevcut bulunan su depo-ları arozözlerin rahat su alabileceği şekilde düzenlenmeli. Çünkü depremde su şebekesi arızalanınca su bulmak çok sorun olmakta-dır.

10-Depremde özellikle telefon haberleş-mesi durmakta bunun için çare üretilmeli. Depremin olduğu ilk andan itibaren yetkili kimseler ile radyo ve televizyon istasyonları arasında güçlü telsiz haberleşmesi sağlanıp vatandaşa anında doğru bilgiler aktarmalı. A-fet bölgesinde çalışan tüm acil yardım ve kur tarma ekipleri arasında koordinasyonu sağ-layacak telsiz istasyonları kurup,kurtarma e-kipleri arasında koordineli çalışma sağlan-malı.

11- Deprem bölgesine giden yollardaki acil yardım ve kurtarma araçları hariç diğer vasıtalar ya parklarda bekletilmeli,yada diğer yollardan gönderilmeli. Özellikle ilk hafta acil yardım araçları için yollar açık tutulmalı.

12- Akut'un bir konferansına katılmıştım. Orada baston biçiminde oynar başlıklı dür-bün ve kalp atışlarını duyabilen Termişlerdi. Şu anda çok gelişmiş olarak kul-lanılabilen hidrolik kesici-ayırıcı-kaldırıcı alet-ler,çok kalın betonları bile darbesiz olarak ke-sici-ayırıcı - delici aletler bulunmaktadır. Her ilin Acil Yardım ve Kurtarma ekiplerinde bun-lardan olmalı ve ilk müdahaleleri bunlarla yap malı.

13- Afetle karşılaşıldığında. Çadırların, ulaşımı rahat,selden,sudan etkilenmeyecek bölgelere, çadırların arasına araç girecek şe-kilde en az yarım metre derinlikte yol açıp, a-ralarına çakıl serpilip yüksekteki kısımlara tahta paletlerin üzerine çadırlar kurulmalı,her çadır bölgesinde 24 saat bekleyen itfaiye ara cı bulunmalı.

14- Çadırların kurulacağı bölgelere sağ-lıklı bir şekilde seyyar tuvalet ve banyolar ku-rulmalı. Bunlara ait fosseptik çukurları sık sık vidanjörlerle temizlenip ilaçlanmalı. Afet böl-gesi sürekli kireçlenmeli her türlü temizliğe azami özen gösterip salgın hastalıklara karşı önlemler alınmalı.

15- Yaralılara ilk müdahale için seyyar ameliyathaneler bulundurulup ilk müdahale ve kayıtlar yapıldıktan sonra diğer hastanele-re sevki yapılmalı,bir an önce tedavisi yapıl-sın diye gönderilen kişilerden daha sonra ha-ber alınmadığı görüldüğünden bu tedavi ve tedbir uygulanmalı. Vatandaşlarımız kendi çı-karttığı ölü ve yaralıları fırsat buldukları ilk anda o ilin kriz masasına bildirmeli.

16- Gitmek isteyen afetzedelere devlete ait dinlenme tesisleri boşaltılıp,evleri yapılın-caya kadar oturmalarına müsaade edilmeli.

17- Afete maruz kalan ve sıkıntıya dü-şen vatandaşlara yardım "Devletin asli göre-vi, Milletimizin asilliğinin gereğidir" 17 Ağus-tos 1999 Marmara Depremindeki yardımlara Devlet-Millet kaynaşmasının en güzel örne-ğini "Asil Milletimiz" tüm gücüyle sergilemiş-tir. Her türlü afet ve sıkıntıdan uzak günler dileğimle bu öneri ve görüşlerimi taktirinize sunarım.

DOĞANIN BAHARI

Dr. Ali EMİROĞLU

Aslında bahar denilince,hemen herkesin aklına, doğanın baharı, yani şu bildiğimiz bahar gelir.

Bir kış bunaltıya girmişsinizdir. Kışın bir mutluluk olduğunu,hele yaşam gücü sınırlı insanlar için düşünmek pek olanaklı değil. İyi ve ısıtılmış bir eviniz yoksa,yemek zamanında sofranız canınızın çektiği yiyeceklerle donatılmamışsa,gidecek arzu edilir yerlere gidemiyorsanız,kışın mutluluğundan nasıl bahsedeceksiniz ? Fakir aile çocuklarının kar topu oynamaktan zevk alması bile şüphelidir. Kayak merkezlerindeki eğlenceli ve iç açıcı görüntülerin insanlara azap vermeden başka ne tadı olabilecek ! "Kış lanet bir mevsim dersem" bana yanlış düşündüğümü söyleyeceklerin çok miktarda olmayacaklarını hesap içi sayabilirim.

Bahar öyle mi ya ? Bakıyorsunuz günler uzamış ve hava her an olmazsa bile çok zamanlar açık. Güneşi zevkle seyrediyor ve zevkle ona bakabiliyorsunuz. Hele ağaçların dallarını süsleyen yapraklar arasında süzülüp sizi sıcacık kucaklaması doyulur şey midir ? Kışın kalın elbiselerden kurtulmuşsunuz ve ilk günlerden itibaren açan çiçek cinsleri de var. Boz toprak örtüsünü ve yeşilin her cinsini göstermekten zevk alan örtüsünü gösteriyor. Gezmekten, seyirden, temiz hava almaktan mutlusunuz. Kanınız hareket ediyor. Canlılığınızı kendiniz bizzat hissediyorsunuz. Başka insanlarda sizin gibi yapıyorlar ve baharın mutluluğunu tadan insanlarda sizin gibi yapıyorlar ve baharın mutluluğunu tadan insanlarla aynı hisleri paylaşıyorsunuz. Yerlere henüz oturmak pek temkinli bir şey olmazsa bile,içinizden bu isteği hissediyorsunuz. Tabiata yakınlık güzel bir şey. Tabiatı hem seviyor ve hem de onunla bütünleşiyorsunuz. Kendi icat ettiğiniz bayramların ve şenliklerin çoğu da baharın oluyor. İnsan bu;hem kendi yaratıyor ve hem de kendisi onlara inanıyor. Ateş atlamanın ne kerameti olur. İnsan kendi bunu ortaya koyuyor,sonra onu kutsallaştırıyor. İnancının kimseye zarar vermediği müddetçe, bizde bu insan icatlarının inanç kısımlarına saygılı oluyoruz. Her inanç içinde aynı duyguları taşımıyor muyuz ?

İnsanlar;tabiatın baharını bütün yaratıkların ve bilhassa insanların yaşamlarını bir dönemiyle benzetişlerde bulunmuşlardır. Genç ölen bir delikanlı için "ömrünün baharına doymadı" demezler mi ? Bilhassa kız çocukları için de aynı benzetiş yapılır. Tatlı olmasına rağmen, gerek bildiğimiz tabiat baharı,gerekse ömrümüzün bir parçasını bahara benzettiğimiz dönemler pekte doyurucu olmuyor. Tabiatın baharından söz etmeye devam edersek,kısalığı ilk aklımıza gelmez mi? Toprak ve tabiatın diğer varlıkları, güneş, ısı birden gelişimi hızlandırıp tabiatı istila ediyorlar. Tatlı gelişim adeta yarışa çıkarak,tabiatı birden dolduruyor. İnsan hangisine bakacağını,hangi yöne döneceğini,neyi koklayacağını, hangi çiçeği bahçesi için düşüneceğini şaşırıyor. Tam bir yerden fışkırmış demek daha doğru olur. Zevkine varmadığınız yeşillik ve güzellik birden dünyayı dolduruyor ve kısa bir zaman sonra da tıpkı uyandığı çabuklukla, kaybolup bozarıyor. Şunun bir ortası olmaz mı ? Uyanış ve gelişme bir sırayı takip etmez mi ? Düşündükleriniz oluyor,o güzelliklerle bürünmüş tabiat, kısa bir an sonra,bir bozkır manzarası alıyor ve zevkimiz tamamlanma noktasını bulmuyor,bulamıyor.

Ben baharı her zaman sizler gibi severim de,yazı ve sonbaharı daha tercih ederim. Bu iki mevsim daha akıllı gibi geliyor insana. Onun meyvelerinden istifade ediyor ve o güzellikleri de bizzat tadıyorsunuz.

Ne yapalım, değiştirme gücümüz yok. Tabiata tabiliğimiz devam edecektir. Aslında biz de tabiatın bir parçasıyız ve onun için de kendi hissemize düşene katlanarak,sona kadar kurulmuş düzen içinde kalacağız. Tabiata hakimiyetten bahsediyorlar da, bu mümkün değil.Ona uymayı biz hakimiyet olarak almak istiyoruz. Tabiata uyum sağlayamayanlar, zaten yaşam devamlarını da devam ettiremiyorlar. İnsan nesli,oradan biraz daha uyum ehli, keyfiyet bundan ibaret işte...

YENİ GÜN

İsmail PAMUK

Nevruz; İran dilinden (Farsça) bir sözcüktür.

Nevruz; yeni anlamındaki " Nev "sözcüğü ile gün anlamındaki " ruz " sözcüğünün birleşmesinden oluşur. Sözcük anlamı " yeni gün "demektir.

Eski gök bilgisinde, güneşin Hamel Burcundan Koç Burcuna girdiği gün olan Nevruz, 21 Mart öğlesine denk düşer ve gün olarak 22 Mart öğlesine kadar uzanır. Eski ve yeni İran takvimine göre bu gün yılbaşı sayılır. Nevruz' da toplumsal olarak ;dünyanın canlanması, karanlık günlerin geride kalması, baharın başlaması, sıcak günlerin devreye girmesi, aydınlığın çoğalması bolluk ve bereket, 21 Mart ile sembolize edilmiştir.

Ahemeniler' in resmi yılbaşı Nevruz' da (21-22 Mart) Güneşin koç burcuna girdiği gündü daha yaygın olan halk takvimine göre ise 21 Haziranda şenliklerle kutlanan hasat zamanına bu ad veriliyordu. Bu yıllık verginin de toplanıldığı tarihti. Melikşah'ın 1079 'da yaptırdığı takvimi düzenlenmesinde yeni yılın ilk günün (Nevruz) 15 Mart tarihi olduğu kabul edildi. Nevruz İran' da Irak'ta, Mısır 'da Anadolu 'da yaygın olan bir halk bayramı olarakkullanılır.Kışın bitmesi, baharın başlaması sırasındaki şenlikler Türk Halk Edebiyatında ve Divan Edebiyatında " nevruziye " diye adlandırılan şiirlere konu oldu. Bu şiirlerde ağaçların yeşermesi, çiçeklerin açması, havanın ısınması vb. konu edilinir.

Nevruz günü Ademin yaratıldığı, Nuh' un Gemisinin karayı bulduğu, Hz. Ali'in halife olduğu, hatta bugün doğduğu sanılır.

Bu yeni günle birlikte insanın yenilenmesi gündeme gelir. Ziyaretler,geziler, eğlenceler düzenlenir. Aileler özellikle Irak'la uzun süre devam eden savaşlarda Şehit olan oğullarının mezarlarını Nevruz' da ziyaret ederek Nevruz duası adı verilen bir dua okurlar. Sofralarında " s " harfiyle başlayan yedi çeşit yemek bulundururlar. Çocuklara hediye verilir. Herkes yeni güne uymak için yeni elbiseler giyer. Gerek biçimde, gerek özde bir yenilenmenin işareti gibi algılanır nevruz İran'da. Anadolu'da yaşayan Türkler, Nevruz 'u yeni yılın başı, bahar başlangıcı,karanlığın sonu sıcak günlerin müjdeleyicisi, bolluğun işareti, kötü günlerin sonu, soğuk bitimi gibi çeşitli anlamlarda bir bayram günü olarak kutlamak tadırlar. Bu kutlamada, :Zerdüşt dininin etkisi ile ateş yakılmakta, ateşten atlanmakta, ateş çevresinde türküler söylenmektedir. Bu türküler ve maniler eski ilahilerin yerini tutmakta dır. Zerdüşt kaynaklı Nevruz, İslâm'iyeten sonra kendisini bir halk bayramı olarak yaşatmıştır. Bu yaşatma olgusu gerek Anadolu'da Asya 'da Türkler arasında canlı biçim de sürmüştür. Türkler'deki gök kültürü ve Tanrı anlayışının da ışığa dayalı olması Nevruz' un ulusal kültür içine kolayca alınmasına yol açmıştır.

Alevi-Bektaşilerinen büyük bayramlarının birisini de Nevruz 'dur.21 Mart 'ta başlayıp üç gün süren Nevruz törenlerinin Aleviler arasındaki temel nedeni, bugünün Hz. Ali'nin doğum günü olarak kabul edilmesine dayanır. Yine, Ali ile Fatma'nın bugün evlendiği Peygambere nübüvvet (yalvaçlık) görevinin bugün verildiği, Hz. Ali'nin Gadiruhum'da tüm Müslümanların Velisi ilan edildiği Alevilerce kabul edilir.

İslâm ülkelerinde Nevruz; İslâm'iyetten çok önceleri kutlanılan bir halk bayramı idi. İran Müslümanların eline geçtikten sonra bu bayramın resmi makamlar tarafından kutlanılması sona ermişse de zaman içinde bu gelenek yeniden canlanmış ve resmen kutlamalar başlamıştır. Bu kutlamada, Nevruz'un ateşperest öğeleri biraz budandı ve içeriye İslâm'i öğeler sokuldu. Örneğin: Allah dünyayı gece ile gündüzün eşit olduğu Nevruz 'da yaratmıştır. İnsan,Nevruz günü yaratılmıştır vb. gibi.

Nevruz, Anadolu'nun çeşitli yörelerin de değişik biçimde kutlanılır. Tarım bölgelerinde bir tür bolluk töreni niteliği kazanmıştır. Bu günde çocukların yumurta yemesi ve uçurtma uçurması gelenektendir. Nevruz günü, mezarlığa gider, ölülerini ziyaret ettikten sonra hazırladıkları çörekleri yerler. Kars'ın bazı yörelerinde Nevruz Ali'nin Halife olduğu günün yıldönümü olarak kabul edilir. Nevruz' dan önceki Çarşamba gecesi damlarda ateş yakılır. Bu ateş, Ali'nin savaşa gidişini halka haber vermesini simgeler.

NEVRUZ

Hacı CELEBCİ

Farsça "Nev" ve "rüz" kelimelerinin birleşmesi ile ortaya çıkan bir kelimedir.

Anlamı ; "yenibahar", Yeniyıl şeklindedir. Doğayı bembeyaz bir örtü ile kaplayan kar ve soğuklar, tüm canlıların yaşantısında bir duraksama, dinlenme dönemi başlatır. Adına kış dediğimiz dönem (mevsim) yine bir başka dönemin habercisidir. Uykuya dalan, doğadaki binbir çeşit küçük, büyük canlı hayvan ve bitkinin Nevruz'la birlikte yeni bir canlılık dönemine girdiğini biliyoruz. Adını bir karçiçeğine de vermiş olan Nevruz zamanı 21 Martta başlar. Beyaz karların altında "ben ölmedim,buradayım !"dercesine, doğaya tekrar 'merhaba" diyen Nevruz çiçeği, ilkbaharın ilk müjdecisidir. Rahmetli Aşık Veysel de, Nevruz zamanının coşkusunu, bir dörtlüğünde şöyle dile getirmiştir:

"Nevruz der ki; ben nazlıyım,
Sarp kayalarda gizliyim,"

Türk Halk Edebiyatı'nda, baharın başlamasına dönük sevinç ve coşkular "Nevruziye" diye adlandırılan şiirlere konu olmuştur (Örneğin Aşık Veysel'in yukarıdaki dörtlüğü gibi)

Kimi yörelerdeki inanışa göre; Adem Peygamber Nevruz günü doğmuştur. Nuh'un Gemisi bu günde karayı bulmuştur.Bir başka inanış da; Nevruz Gecesi bütün canlı yaratıklar Tanrı'ya secde ederler, dilekleri bu gece yerine getirilir. Ülkemizde yaşayan Kürt kökenli yurttaşlarımız ise Nevruz Gününü; geçmişi çok eskiye dayanan bir efsaneye dayandırarak "barış ve özgürlük" günü olarak kutlarlar.

Efsane kısaca şöyledir;

"Mavi donlu gök gözlüyüm,
Benden âlâ çiçek var mı?"

Nevruz,insanlığın kutladığı, bilinen en büyük bayramdır. Tarihi (M.Ö.) 3000'lere kadar gider. Özellikle Anadolu ve kimi Ortadoğu halklarının sahip çıktığı bu şenlik salt bir bayram değildir.Anadolu'da, İran'da, Irak'ta hatta Mısır'da bir bayram olarak kutlanan Nevruz'a başka anlamlar da yüklenmiştir.

Şöyle ki; Selçuklu Hükümdarı Melikşah, 1079'da düzenletmiş olduğu "Celâli Takvimi'nde yılın ilk gününü 15 Mart olarak saymış ve bugüne Nevruz adını vermiştir.Anadolu'da tarım bölgelerinde Nevruz, bir bolluk, bereket dileği ile kutlanagelmiştir, yeni yılın başlaması olarak görülmüştür.

" Ülkenin kralı Dehak, acımasız kanlı biridir. Halkına zulmeder. Halk bitkin ve çaresizken demircilikle uğraşan Kava, Dehak'a karşı gelir. anına aldığı arkadaşları ile Dehak 'ın Sarayı'nın yolunu tutar. Kendini yalnız bırakmak istemeyen halk da peşinden yürür. Ancak Kava, halkını bir yerde durdurur ve şöyle der; " Siz artık gelmeyin. Biz gidip Dehak'ın işini bitireceğiz. Bizi gözleyin, başarılı olursak, büyük bir ateş yakarız, dumanı yükselecektir. Şayet yarına kadar gökyüzüne bir duman yükselmezse,dağılın gidin evlerinize." Efsaneye göre,söyledikleri zamanda (21Mart günü) dumanlar yükselir. " Halk, Dehak'tan kurtulmanın sevincini ve coşkusunu yaşar."

Kars ilimizin bazı köylerindeki inanışa göre;

Bu günde Hz.Hüseyin'in ölümüne yas tutmak için ağıtlar yakılır. Ülkemizde yaşayan Aleviler açısından Nevruz; Hz. Ali'nin Doğum günüdür. Bugünde çocuklara soğan kabuğu ile suda kaynatılmış yumurtalar yedirilir. Mezar ziyaretleri yapılır. Önceden pişirilen çörekler eşe dosta dağıtılır. Oruçlar tutulur. Kırlara çıkılıp toplu eğlenceler düzenlenir.Manisa'da Mesir Bayramı Nevruz günü yapılır. Trakya'daki bir âdete göre, kaynamış yumurtaya tuz, karabiber dökülerek yenilir.

Bazı araştırmacılar,Nevruz'un İran kültürü ile oluşmuş bir kutlama günü olduğunu dile getirirler. Bu görüş ve düşüncenin yanlış olduğunu vurgulayan pek çok araştırmacı da vardır.

Değerli okurlar, kutlanış farklılıkları ve yüklenen anlamlar ne olursa olsun; Nevruz bir halk şenliğidir. Kış mevsiminin durgunluğunun yerini ilkbaharın coşku ve uyanışına bırakması, toprağın tekrar canlanması, ekim, üretme ürün alma döneminin tekrar başlaması bir sevinç kaynağıdır halkımız için. Adı Nevruz'dur.

Kutlu olsun herkese.

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

BÜLBÜLÜN ÇİLESİ

Gül ile bülbül.

İkisi ayrılmaz bir bütündür.

Baharın tadını onlar çıkartır.

Bülbül konuşur,gül susar.

Tıpkı Leyla ile Mecnun gibi,Leyla sussun,Mecnun konuşsun.

"Bülbülün çektiği dili belası" demiş. Mu manzarayı görenler.

Aşkı yalnız insanlar arasında yaşandığını zannedenler hep yanılırlar.

Amma,aşk kainatın önemli bir unsurunu meydana getirdi. Yeryüzünde ne kadar güzel şeyler varsa,onlara aşık olduk.

Ümmetleri Peygamberlerine aşık olup,onun yolunda canlarını ve mallarını feda ettiler.

Kumu güneşe,

Kimi aya,

Kimi yıldıza,

Kimi güle,

Kimi bülbüle aşık oldu.

Dünyanın gerçek tadını bu duygu ve hislerle güzelleştirenler hayatı anladılar.

Yoksa taş üstüne taş koyanlar,kral mezarını oyan kafasızlar hiçbir zaman bu sevgi ve his dalgasını yakalayamadılar.

Nice zalimler geldi.

Masumlara dünyayı dar ettiler. İnsanları katlettiler, doğruları mahvettiler. Amma kendileri hep mahkum oldu,hep kendileri mahkum kaldı.

Zira "Dünya müminin zindanı, kafirin hep Cenneti " oldu. Dünya ehli imana gülmedi. Güldüğü zaman ise,bu defa mümin mağlup olmağa başladı.Amma;gül ile bülbül bu gerçek aşkın hilesiz tadını çıkarıyor.

İnsanlar dünyayı kendilerine dar ediyor,gül ile bülbül ise seyran ediyor.

İşte şairleri coşup çağlayan haline getiren sır budur.

Mehmet Akif Merhumum :"His yok, acı yok,leş mi kesildin. Hayret veriyorsun bana,sen böyle değildin " feveranı kulaklarımızda çınlıyor.

Ya ozanlar ?

Onlar ise;alıp sazı eline,aklından diline intikal eden güzel nameleri bir bir sıralıyor.

Sadık yar arıyor,

Sadık dost arıyor.

Asrımızda iş;ya mark konuşuluyor, ya da dolar.

İki kişi bir araya geldiğinde,ya maaşlarından söz ediyorlar,ya da maldan ve mülkten. Hırs hayata hakim oluyor. "Hırs ile kalkan zarar ile yerine oturuyor " Gül ile bülbül bu hale gülüyorlar.

Zavallı insanlar. Karıncalara benziyorlar. Karıncada yiyeceği küçük bir miktar rızk iken,yüzlerce taneyi aralıksız evine taşır. Çoğunu da yiyemeden dünyayı terk eder.

Aklımız; dönüp,dolaşıp gül ile bülbüle geliyor.

İnsan; lezzet cihetinde, günde iki yüz defa çiftleşen,güle aşık bülbüle lezzet cihetinde yetişemiyor,

Aslında;bülbül insanların haline bakıp kahkahalar atıyor. Hem de ,güle olan aşkını doya doya tatmanın lezzetiyle yaşıyor.

İnsan ise;arzuları taaa ileriye uzanmış. Bir çiçeği istediği gibi bir baharı da istiyor.

Cenneti aşk derecesinde arıyor.

Amma;kimi buluyor,kimi bulamıyor.

İşte size gül ile,bülbül hikayesi.

Yeni Meslekler ve İşyerleri

Zekai İŞLER

Çorumlu 2000 Dergisinin bundan sonraki sayılarında sizlere Çorum'da kendi iş kolunda "İLK" olan, herhangi bir alanda öncülük yapmış olan kişi yada kuruluşları tanıtmaya davam ediyoruz.

Bu sayıda sizlere "ÇENESİZLER SERAMİK VE TİCARET A.Ş."yi tanıtıyoruz. Konuşmamızı Çenesizler Seramik Sanayi'nin Organize Sanayi Bölgesindeki fabrikasında yaptık. Konuşmamızı Fabrika Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Sayın Erdem ÇENESİZ ile Çorumlu 2000 Dergisinin Sahibi Sayın Mahmut Selim GÜRSEL Beylerin bulunduğu bir ortamda; Genel Müdür N. Bülent ONUR ve Fabrika Müdürü Levent KARACABAY ile yaptık. Kendilerine söyleşiden dolayı teşekkür ediyoruz.

N. Bülent ONUR

1964 yılında Çorum'da doğdu. Albayrak İlkokulu nu ve Samsun Anadolu Lisesinden sonra ; İTÜ. İnşaat Fakültesini bitirdi. 1994 yılına kadar Şantiye Şefliği ve Proje Mühendisliği ve Müteahhitlik yaptı. 1994 yılından beri "ECE" Seramikte Genel Müdürlük görevinde bulunmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Levent KARACABAY

1962 yılında Yozgat'ta Doğdu.

ODTÜ Metarurji Mühendisliği mezunudur. Eczacıbaşı Vitra'da 7 yıl, AR-GE Şefliği, Serel'de 4 yıl Üretim Müdürlüğü, "EGE" Seramikte bir yıl Genel Müdür Danışmanlığı yaptı. 1998 yılından beri "ECE" Seramikte Fabrika Müdürü olarak çalışmaktadır.

Evli ve bir çocuk babasıdır.

Zekai İŞLER: - Seramik Fabrikası kurma fikri nereden çıktı , neden seramik düşünüldü ?

N.B. ONUR: - Fabrika ile ilgili yatırım çalışmaları 1992 yılında başladı. Fikir babası Erdem Beydir. Çorum o yıllarda büyüme trendine geçmişti. Fakat klasik sektörde büyüyordu. Biz de alışılmışın dışında bir sektör aradık. Hem inşaat sektörüne yakın olması, hem de piyasa araştırmalarımız sonunda "seramik"e karar verildi.

Zekai İŞLER: - Faaliyete ne zaman geçtiniz, üretiminiz yeterli mi ?

N.B. ONUR: - 1993 yılında yatırım tamamlandı. 1994'te fiili üretim başladı. İlk başta kapasite düşüktü. 1994'ten sonraki 2-3 yıl içinde küçük yatırımlarla takviye edilen fabrikamızda 1997'de tam kapasiteye ulaştı.

Zekai İŞLER: - Üretim çeşitleriniz ve kapasiteniz nedir ?

L. KARACABAY: - "ECE" Markasıyla banyo takımları, banyo aksesuarları, tek parça helâtaşı, lavabo ve klozet üretimi yapıyoruz. Kapasitemiz 350.000 adet /yıl, hedefimiz ise;

600.000 adet / yıldır. En iddialı üretimimiz de korlu ürünlerimizdir. Dekorların tamamı sır içi olup ,aşınma ve solmaya karşı ömür boyu garantilidir. Ürünlerimizin tamamı;orijinal tasarım olup,tescillidir.

Zekai İŞLER: - Hammadde sıkıntınız var mı,hammaddeyi nereden temin ediyorsunuz ?

N.B. ONUR: - Hammadde konusunda sıkıntımız bulunmuyor. Hammaddenin bir bölümü ithal,İngiltere,Rusya ve Ukrayna'dan geliyor. Yerli olanlar ise;Marmara ve Batı Anadolu bölgelerinden temin ediliyor.

Zekai İŞLER: - Satış ve pazarlama sorunu var mı, yurt içi ve yurt dışı satış noktaları nerelerdir ?

L. KARACABAY: - Satışlarımız ana distribütörler vasıtasıyla oluyor. Ankara ve İstanbul'da Bölge Müdürlüğümüz ve depolarımız var. Ayrıca; Bursa, İzmir, Denizli, Adana, Antalya,Gaziantep,Diyarbakır,Kayseri,Konya, Samsun,Ordu,Trabzon ve Erzurum'da bayiliklerimiz bulunuyor.

Ürünlerimizin yaklaşık%30'u ihraç ediliyor. İsrail, S. Arabistan, Belçika, Arnavutluk,Kosova,Makedonya,Rusya ve Türkî Cumhuriyetlerden çok ürünlerimizi ihraç ettiğimiz ülkelerdir.

Zekai İŞLER: - Kalite konusunda neler söyleyebilirsiniz ?

N.B. ONUR: - "ECE" Seramik ailesine 1998 yılında katılan ve halen Fabrika Müdürümüz olan Levent Bey; Ece seramik ailesine bütünüyle bir değişim getirdi. Özellikle kalitenin oluşumu Levent Beyle olmuştur. Fiyatıen makul, kaliteyi en yüksek noktada tutmaya gayret ediyoruz. İddiamız: "Bizim kalite de ve bizim fiyatımızda ürün olmadığıdır."

Zekai İŞLER: - İşçi ve teknik personel sayısı nedir ? İşçilerinizle probleminiz var mı ?

N.B. ONUR: - Şu an çalışan işçi sayımız 110 civarında,teknik personelimiz ise 6 kişiden ibarettir. Biz burada işçi - işveren mantığı ile değil de, "ECE Seramik Ailesi" felsefesinden hareket ettiğimiz için çalışanlar açısından her hangi bir problemimiz bulunmuyor.

İş yönetimi: Müdür + Sorumlu + İşçiler şeklinde olmakla beraber,yönetimde hiyerarşi yerine hızlı iş görme yöntemiyle çalışıyoruz. "Ders alınan başarısızlık başarıdır","Hata yapma hakkımız vardır" sloganları bizim çalışmamıza ışık tutmaktadır.

Başka önemli hususta şudur: Biz işçilerimizle birkaç yıllığına değil,emekli olunceya kadar çalışmayı düşünüyoruz. Bu sebeple çok tatmin edici olmamakla beraber; Çorum piyasasının üzerinde bir ücret politikamız vardır.

Zekai İŞLER: - Ürünlerinizi rekabete açtınız mı ? Fuarlara katılıyor musunuz ?

L. KARACABAY: - Elbette rekabet kaliteyi zorluyor. Yurtiçinde Tüyap Seramik-Banyo Fuarına 4 senedir katılıyoruz. Tunus ve Azerbaycan olmak üzere 2 defa yurtdışı fuarına katıldık.

Zekai İŞLER: - Efendim ! Son olarak "Ece Seramik"in avantaj yada dezavantajları nelerdir ? Varsa problemlerinizi öğrenmek istiyorum.

Erdem ÇENESİZ: - Avantajımız ; Çorum'a yatırım yapmak. Doğduğumuz, büyüdüğümüz bu şehre karşı borcumuzu ödemiş olmamız en büyük avantajımızdır.

N. Bülent ONUR: - Yetişmiş insan, hammadde ve ulaşım (Deniz,Hava, Demiryolu)gibi tüm kaynaklardan uzak olmak dezavantajımızdır.

Levent KARACABAY: -Problemimiz; Havayolu ve Demiryolu olmayışı. Ayrıca Çorum'da doğal gazın olmaması maliyeti artırıyor. Bunun dışında ülkemizdeki diğer sorunlardan herkes gibi bizde etkileniyoruz.

Zekai İŞLER: - Bu konuşma için size teşekkür ediyor, çalışmalarınızda, işlerinizde başarılar diliyorum.

Erdem ÇENESİZ, N. Bülent ONUR, Levent KARACABAY: - Biz teşekkür ederiz.

SEVİLMENİN TEMELİ

İsmet ÇENESİZ

Her insan sevmekten çok sevilmeyi arzu eder. Sevilmek ve sevmek çok güzel bir şey.

Ben önce sevmek diyorum. Sevmeden sevilinmez. Bunun en basit kuralları ise insanları tebessümle karşılamak, eline sağlık teşekkür ederim cümlelerini, lütfen kelimesini çokça kullanmak. İnsanlara isimleriyle bey, hanım kelimelerini de ekleyerek konuşmalı, zamanı gelince özür dilerim diyebilmeli, az konuşup dinlemeyi bilmeli. Zaman zaman biraz fedakarlık etmeli sabır denilen kurtarıcıyı hiçbir zaman unutmamalıdır.

Canı gönülden seven zaten kusur bulamaz ve kusurları görmez. Hani bir söz vardır ya "gönül düştü kediye,kedi benzer duduya" diye. Yapılan yanlış olan eksikleri de hoş görür, suçları bile affeder.

Sevgi kalbe ilaç, bedene şifa mutluluğa merdivendir. Ne kadar derinse mutluluk o derecede yükselir. Seven sarhoştur elbet içse de içmese de diyor şair. "Çünkü bambaşka bir iksir." Elle tutulmaz gözle görülmez o her kese de nasip olmayan ALLAHIN BİR LÜTFUDUR O ana sütü gibi saf, kar gibi beyaz, namus gibi kutsaldır. Sevgili zamanla unutulabilir ama ciddi ve büyük aşklar unutulmaz, Rabb'imizin yarattığını böylecesine seven insan tabii ki Yaratanını çok daha büyük aşk ve şevkle sevip ona kul olmaktan dolayı mutlu olmaktadır. Sevenlere her şey güzel görünür, güzel kokar. Bu koku toprak kokusu, sıcak ekmek kokusu, hele hele temiz insan kokusu. Dünyanın pahalı parfümlerinden daha güzeldir.

Sevenler sevilecektir bu kelime birbirinden ayrılmaz. Dünya bir penceredir her gelen bakar geçer, pencereyi iyi seçmek temiz tutmak bakış açısını iyi ayarlamak lazım. Yüzük ve şahadet parmaklarınızı birleştiriniz ikisinin aynı boyda olduğunu göreceksiniz. Ben şahadet parmağını Ahret, yüzük parmağını da dünya diye düşünürüm. İkisini aynı ölçüde yürütürsek bu dünyada mutlu, öteki dünyada ise Rabb'imizin nimetleriyle karşılaşırız. Bunu yapabilmek için Allah için sevmek ve onun için sevilmek lazım. İyi arkadaş seçmek lazım ki yukarda saydıklarımıza kavuşabilelim. Karga ile arkadaşlık eden leşe, bülbül ile arkadaşlık eden güle gidermiş. Bazı insanlar vardır doğuştan sevdalıdır, onlar her şeyi severhep hoş görülü olurlar bunların ihtiyarlıkları da öyledir. Ama bazıları yaşlandıkça sert ve dert küpü olurlar, çekilmez olurlar. Dünyayı kendilerine de etrafındakilere de zindan ederler. Birde çenesi düşerse hepten çekilmezler. Tatlı dilli dedeleri, anne anneleri, baba anneleri torunları hiç unutamazlar.

Sevme,sevilme,aşk üzerine neler söylenmiş, neler neler yazılmıştır. Ama o kelimeleri hiç kimse tamı tamına anlatamamıştır, anlatması da mümkün değildir.

Ateş bacayı sarınca,sinen kor olup yanınca,kalp gözüaçılınca,gizli sırlar aşikar olurmuş.

Hemen hemen bütün insanlar ölümden korkar, buda imanın belirtisi olsa gerek öldükten sonra dirileceğimize, hesap vereceğimize inanmaktan ileri geliyor.

HAZRETİ MEVLANAYA "AŞK" nedir? diye soruyorlar, "ben olda bil diyor."

SIRRI DEDE (Kaplan) ölüm sevdamdır benim yüce sevdama kavuşup mutlu olacağım diyor. Ne mutlu onlara.

Sevgi ve saygılarımla.

ÇORUM MÜFTÜSÜ ENBİYAZÂDE M. NAFİZ EFENDİ VE ENBİYAOĞLU AİLESİ

Mustafa ÖZKİREMİTÇİ

Kökü ; mazide olan büyük bir Milletin ahfadıyız. Halde ve istikbalde Büyük Millet olma arzusu ve iştiyâkıyla geleceğimizi inşâ ederken bir taraftan geçmişimizi unutmadan, tarih şuurumuzu ve kültürümüzü yaşayıp,canlı tutmamız gerekmektedir.

Küreleşen dünyamızda, evrensel değerler ve teknolojik gelişmelerden uzak kalmamız düşünülemez. Bununla birlikte;bizi biz yapan değerlerimizi de korumamız, tarih ve kültürümüze bağlı olmamız ve bunu yeni nesillere aktarmamız icap etmektedir. Bilmeliyiz ki;"geçmişini bilmeyen bir millet,istikbâline güvenle bakamaz."

Tarih ve kültürümüz,bizim geçmişimiz ve geleceğimizdir. Bu itibarla,ona sahip çıkarak yeni nesilleri aktarmayı üzerimize düşen ve görev addetmekteyim. Görev addettiğim bu noktadan hareketle,doğup büyüdüğümüz şehrimizin,maddi ve manevi yönden ilerlemesinde katkısı bulunan Zevat-ı Muhteremlerini tanıtmak ve değerlerini izhar etmenin bir kadirşinaslık olduğu inancındayım.

Şifahi olarak öğrendiğim bilgileri,araştırmaları ve bazı kaynaklardan faydalanarak ulaştığım sonuçları sizlerle paylaşmayı ,tarihimize bağlılığın ve ecdadımıza bir vefa borcunun gereği olarak telakki ediyorum.

Elbette ki;Çorum Müftüsü M. Nafiz Efendi ve Enbiyaoğlu ailesi hakkında, mükemmel bir değerlendirme ve sonuca ulaşmak daha çok bilgi,belge ve fotoğraflarla mümkün olabilecektir.

1994 tarihinde 96 yaşında vefat eden anneannem; Ayşe Hatun,zaman zaman geçmiş günlerini hatırlar;bizlere Çanakkale'ye gidenlerden, Şehitlerden, Çorum çevresini sarmış olan eşkıyalardan,o günlerin Çorum'undan bilgiler verir,anılarını tazelerdi. Anneannem Enbiyaoğlu ailesindendi. Dedem Mustafa Efendi, M. Nafiz Efendinin kardeşi idi. Diğer bir ifade ile M. Nafiz Efendi,babasının amcasıydı.

Enbiyazâde M. Nafiz Efendi (1848-1929) son Müderrislerdendir. Hafızdır,Ulu Cami İmamlığı yapmıştır,Çorum Müftüsüdür. Ulu Cami avlu giriş kapılarındaki mevcut üç çeşmenin üzerindeki kitabede "Sahibu'l hayrat Çorum Müftüsü Enbiyazâde M. Nafiz Efendi. 1910 " İbaresi yer almaktadır. (Doğu kapısındaki çeşmenin kitabesi silinmiş bir vaziyettedir. Yetkililerin gereğini yapmalarını hatırlatırım) Batı kapısındaki çeşmede ise " Sahibu'l hayrat Sinan oğlu Osman.1326 " kitabesi vardır. 1326 tarihi 1910 yılına tekabül etmektedir.

M. Nafiz Efendinin üç oğlu vardır : İsmet Enbiyaoğlu (İsmet Eker),Sıddık Enbiyaoğlu, Nafiz Enbiyaoğlu. 81 yaşında vefat eden M. Nafiz Efendinin kabri Hıdırlık'tadır. Kitabesinde "Camii Kebir İmamı ve Müftü Enbiyazâde Mehmet Nafiz 1848-1929 Ruhuna Fatiha" ibaresi yazmaktadır.

İsmet Eker (Enbiyaoğlu);1877'de doğmuştur. Öğrenimini Çorum medrese ve idadisinde yapmış, Tapu Katipliğinde Başkatiplik ve Evkaf Müdürlüğünde bulunmuştur. Gençliğinde "İttihat ve Terakki Cemiyeti"ne giren İsmet Bey,İttihat ve Terakkinin Çorum Mutemetliğini yapmış ve 1914 yılında Osmanlı Meclisine Mebus seçilmiştir. Semih Fethi Beyin Çorum Mutasarrıflığı sırasında bir ara tutuklanarak Ankara'ya gönderilmiştir.

Çorum'da 23 Aralık 1919'da yapılan seçimde,İstanbul Meclisi için iki Mebus seçildiğini,birincisinin Enbiyazâde İsmet Bey olduğu ve burada tüm kaynakların hemfikir olduğu,ikinci kişi de ise,itilaf olduğu (Münir Çağıl veya İsmail Kemal Bey) belirtilmektedir (1)

23 Nisan 1920'de TBMM açıldığında, Mecliste Çorum'un beş Mebusu bulunuyordu. Bu Mebuslara İstanbul Meclis-i Mebusandan kaçarak gelen Enbiyazâde İsmet (Eker) Bey, 21 Temmuz 1920 katılacaktır. Osmanlı Meclisi Mebusanı dağıtıp yakalananlar Malta'ya gönderilirken ,İsmet Bey;İstanbul'da gizlenmiş daha sonra Yeni Dünya Vapurunun kömürlüğünde saklanarak Samsun'a geçmiş, oradan Çorum'a dönmüş ve Çapanoğullarının Yozgat İsyanı sırasında Çorum'da bulunmuş ve isyan yatıktan sonra Ankara'ya geçmiştir.(2)

Merhum ; M. İhsan Sabuncuoğlu'nun belirttiğine göre;İsmet Eker Bey,Belediye Encümen Reislikleri de yapmıştır (3) TBM Mecli-

sinde 1. Ve 8. Dönemler arasında sürekli olarak Mebus bulunan İsmet Beyin;Hamit ve Macit adında iki oğlunun olduğunu,Hacı Kerim Bağı,Bayat Köyünde çiftliğinin olduğu ve mezarının çiftliğinde bulunduğunu yıllar önce anneannemden dinlemiştim. Ayrıca Ilıca Caddesi birinci dört yolun köşesindeki, mimarisi ile dikkati çeken ikiz evler onundur. Yol kenarındaki halen mevcut olup,diğeri yıkılarak " Şale Apartmanı" yapılmıştır. (İsmet Eker hakkında geniş bilgi için, Çorum İl Yıllığı 1967. Sh.172 ye bakınız.)

Enbiyazâde Sıddık Bey (1880-1964) M. Nafiz Efendinin ikinci oğludur. Beş çocuğu vardır : Ragıp, Galip, Vasıf beyler ve Râsıha, Hasibe hanımlar. Enbiyazâde Sıddık Bey;Çorum'da bellibaşlı hırdavat tüccarlarındandır. Sıddık Beyin evi,Ulu Cami doğu kapısına bakan yerde (şimdiki Birlik Market) bahçesi yüksek duvarla çevrili iki katlı bir konaktı.

Vasıf Enbiyaoğlu, merhum M. İhsan Sabuncuoğlu'nun eserinden,Çorum'da ilk hususi muayenehane açan (yıl 1915) ve daha sonraları Belediye Başkanı olan Oparatör Doktor Akif Beyin, Vasıf Enbiyaoğlu'nun kayınpederi olduğu,damadının İstanbul'a nakledilişinden sonra,onunda İstanbul'a gittiğini öğreniyoruz. (5)

Galip Enbiyaoğlu ; 1933'de Belediye Meclisi Azalığına 24 kişiyle beraber seçilmiştir. (6) Hıdırlık'ta Müftü M. Nafız Efendinin mezarı yanında şu yakınlarının kabri bulunmaktadır:

1- Çorum Müftüsü M. Nafız mahdumu Nafiz Enbiyaoğlu 1885-1966 (Enbiyazâde nin üçüncü oğludur. Kendisi hakkında fazla bir bilgiye sahip değiliz)

2-Rahime Enbiyaoğlu 1268-25.7.1942

3-Rasiha Gürkan 1304-24.4.19424-

Öğretmen Dilâre Gürkan 1911-30.10.1964

Yine

Hıdırlık Camisi 20 metre güneybatısında üç kabir bulunmaktadır :

1- Cefakar anne Emine Enbiyaoğlu 1884-1963

2-Sıddıka Enbiyaoğlu 1880-1964

3-Çorum Müftüsü M. Nafız Torunu Galip Enbiyaoğlu 1301-13.6.1985

Müftü M. Nafız Efendinin kardeşi Mustafa Efendiye gelince onun üç oğlu vardır. Ömer Efendi,Mehmet Efendi,Osman Efendi.

Ömer Efendinin Çocukları: Ali Bey,Şerife ve Fadime hanım.

Mehmet Efendinin Çocukları: Meryem Hanım ve Mehmet (Anneannemin ilk kocasıdır,Çanakkale'de Şehit olmuştur ve amcasının oğludur)

Osman Efendinin çocukları: Asiye Hanım, Ayşe Hanım ve Mustafa Enbiyaoğludur. Asiye Hanımın Çocukları: Mürşide Hanım ve Ahmet,Mehmet, İbrahim beylerdir. Vefat etmişlerdir. Ayşe Hanımın çocukları:İsmail Bey, Kamile ve Emine hanımlardır.

Mustafa Enbiyaoğlu ve çocukları: Çanakkale Gazilerinden olan Mustafa Enbiyaoğlu. Evi İstiklal İlkokulu yanındaki evdir. (Lale Kahvehanesi ve balıkçının bulunduğu yer) beş çocuğu vardır. Semiye,Sevim hanımlar, Gazi,Orhan,Erdoğan beyler. İsimlerini

Zikrettiklerimin hepsini hayırla yad eder,Rahmetler dile,hayatta olanlara sıhhat ve afiyetler temenni ederim.

Kaynaklar.
1-Çorum tarihi Hitit Festivali Kom. 1981. 178 s.
2-Çorum tarihi Hitit Festivali Kom. 1981. 179s.
3-Çorum Tarihine Ait Denemelerim Kısım II M. İhsan Sabuncuoğlu 1975 Çorum 155 s.
4-Çorum Tarihi 211 s.
5-Çorum Tarihine Ait Denemelerim 25 s.
6- Çorum Tarihine Ait Denemelerim 29 s.

GÜRSEL YAYINEVİ

ANKET FORMU:

Açılış tarihimiz olan 27 Mayıs 2000 tarihine kadar aşağıda bulunan şıkların birtanesini işaretleyerek Osmancık Caddesi Ölçekİş Merkezi 27/34 nolu Yayınevimize posta ile yollayanlar veya elden verenler arasında çekilecek kurada yayınevimizin yayınlarından 10 kişiye çeşitli hediyeler verilecektir.

Okumayı sevmeyen bir toplum olduk ! .. ☐
Okuyan yok ki ! ..... ☐
Okumaya vaktimiz yok ! ..... ☐
Okuyamıyorum ! ..... ☐
Okumakla aram yok ! ..... ☐
Okunacak bir eser bulamıyorum ! ..... ☐
Okumak istiyorum fakat param yok ! ..... ☐
Hiçbirisi (Açıklayınız)..... ☐

LÜTFEN KESMEDEN FOTOKOPİ İLE KATILINIZ.

DİKKAT ! Şıklardan Yanlız bir tanesini işaretleyiniz ! Bir anket ile katılabilirsiniz. Mükerrek yollamayınız ! Ankete 18 yaşın üzerindekiler katılabilirler.

Adı ve Soyadı:.....
Mesleği:.....
Yaşı:.....
Adresi ve İMZASI.....

ÇORUM SEVGİSİ

M. Şakir ÇIPLAK

Çorumlu olmak her Çorumlu gibi bize gurur vermektedir. Sevgilerimizi, acılarımızı yaşadığımız, çocukluğumuzun, gençliğimizin geçtiği yerdir. Burada her taşına ayak basarak ,hatıra bırakarak yaşadık. Sokaklarının her karışında aşıklarımızın,daşeneklerimizin izi, çevirdiğimiz çemberlerimizin taşlara çarparak çınlatan sesi vardır. Okul yıllarımızın anıları tap taze yaşamaktadır. Yazı Çarşının; Uzun Sokağında ki ulu ağaçların altında, Mecitözü Caddesinde, Devanede, Milönünde, Ahçılarda, Parkta, Çamlıktakoştuğumuz,düştüğümüz, kaçıp kovaladığımız... Uzun uzun ders çalıştığımız Şehir Kütüphanesi, kahvehaneler vb. Onun için her dışarıdan gelişimiz de bu aydınlık anılar bizi karşılayıp gülümsüyor. Ardından hizmet yıllarına ait acı,tatlı birçok iz. Bırakabildiğimiz, bıraktığımızla övündüğümüz,emekler,eserler...

Belki havası suyu daha değişik,denizi ormanı yeşil ile mavinin at koşturduğu yabancıların bakmaya,hatta kalıp yaşamaya doyamadıkları güzel yerlerde görmüş,oralarda da kalmış güzel günler,aylar,hatta yıllar geçirmişinizdir. Üç beş günlük tatil,birkaç haftalık izin,geçici görevler oralarda vatan diye sevmeye yetiyor ama kendi şehrimizin havası hatta büyüsü bambaşkadır.

Çorum'dan hiç çıkmayanlar, buranın suyunu içip, ekmeğini yiyenler,havasını soluyarak yaşayanlar güzel Çorum'umuzu inanın ki daha çok seviyorlardır. Peki ama ya dışarıdakiler? İşi, görevi gereği başka şehirlerde oturup Çorumluyum diyenler sevgilerini nasıl gösterecekler, nasıl sevinecekler? Yılda gelen iki bayram şöyle bir teğet geçmeye yeter mi bunca anıyı hatırlayıp,tazelemeye, yeniden yaşamaya ?

İşte; İstanbul'da otursa da Muhterem Salim Akaydın'ı Çorum'a getirip on sekiz derslikli bir okul yaptırmaya sevk eden duygu memleket sevgisinden başka ne olabilir? Bin evlerin tepesine Göğüs Hastalıkları Hastanesi ve sağlık kompleksi yaptıran;Sayın Ahmet Hamoğlu yüreği memleket sevgisiyle atan bir yiğit Çorumludur. Sungurluya okullar yaptıran Haydar Öztaş da aynı duygularla dolu bir insandır. Hatta;Elazığ'daki fabrikasını Çorum'a taşıyarak bu memleketin insanına hizmeti görev sayan Sayın Mustafa Duduoğlu'nu da saygıyla anmak gerekir. Fakir, fukara dostu merhum Hüsnü Orhun'u da rahmetle yad ediyorum. Bunlara başka isimleri de eklemek mümkündür. Mesela eski Millet Vekili Adnan Türkoğlu büyük yatırımlar getirerek uzun yıllarda takipçisi olmuştur. Ancak bu isimleri daha fazla çoğaltmak imkanı var mıdır? Bence yoktur. Çünkü; Çorum'da dışarıdaki Çorumlunun yaptığı yatırımlar bir elin parmaklarının sayısını ancak bulabilmektedir. Varlıklı aileler adlarını uzun yıllar yaşamasını sağlayacak başka okullar,fakülteler yapmak imkanına sahiptirler. Mesela : İlahiyat Fakültesi yapmak, çocuk evleri, yaşlılar yurdu,ortopedik özürlü, işitme ve görme özürlü,spastik özürlü çocuklar için eğitim merkezleri açmak, hatta kendi işyerini,fabrikasını Çorum'a getirip iş ve istihdam alanı sağlamak ve daha pek çok güzel hizmet yüreğin de Çorum sevgisi olanları beklemektedir.

Birde kendisi ile barışık olmayanlar var. Kazancı milyar dolarları aşmış,sanayide, ticarette bu şehrin imkanları ile gelmiş büyümüş,şimdi de gözü dışarıda olanlar var. Acaba hangi ile yatırım yapsam da varlıklı olduğum bilinmese,bütün kazandıklarım kendimde kalsa,kimse ile paylaşmasam,kazanırken alnım bulgur bulgur terlerken,kimse halin nasıl diye sordu mu ki paylaşma bekleniyor,hep benim,hepsi benim diye düşünenler... İlk bakışta masum ve haklı görürken bu düşüncenin altında aslında insanın kendisini kötüleyen,küçülten duygular gizlidir. Bu duygulardan birisi bencillik,birisi de sadece yemek, çalışmak ve yatmaktan başka manevi bir kıymet edinememiş olma duygusudur. Aslında kimse sizden bir şeyinizi paylaşmak istemiyor. Bu istek sizin içinizden gelecek,iyi duyguları depreştirip hayır duaları alarak mutlu olacaksınız,mutluluğun tadına varmayı sezeceksiniz. Bu mutluluğun sırrına bir defa erebilmek önemli... Paylaşmak, güçlenmek, sevilmek,dostlar edinerek zenginleşmek anlamına geliyor. Kaçmak, görünmemek, varlıklı olduğunu belli etmemek,kendi yakınlarının bulunduğu yere yatırım yapmak,hatta tanınmamak için arabasının plakasına 19'u asmak korkaklığı, çekingenliği, bencilliği ve mutlu olmayı bilmemeyi anlatıyor.

İşte ; elinizdeki şu dergi de bu güzel duygulara araç olmaya vesile olmak için yaşama savaşını veriyor. Çorum'u gizli ve açık izlemenin bir yolu bu dergiye ulaşabilmektir

Bizim Çorum'u sevmek konusundaki nasibimiz ise galiba birkaç satır karalamaktan ibaret. Hayra vesile olmasını diliyorum.

YUNUS'CA SEVGİDE BULUŞMAK

Osman ÜNSAL

Ağaçlar sevgiyle yaprak açar,çiçeğe durur iğdeler... Sevgidir dikenden güller açtıran... Sevince bir başkadır denizin tuzu, göğün mavisi,çiçeğin kokusu,bir başkadır gölde balık,daldaki çiçek,Türkülerdeki ezgi, ibadetteki haz... Sevgiyle buluştuğunda bir başkadır yaşama sevinci. Sevgidir atomlar, sistemleri,galaksileri döndüren güç,zerreden-küreye ne varsa kainatta birbirine bağlayan cazibe. Sevgiyle iner yeryüzüne rahmet ve sevgiyle fışkırır bereket,sevgi varsa ,vardır; yüzlerde tebessüm,gönüllerde huzur ne varsa bilinen iyiye güzele dair,sevgiyle yaşar,sevgiyle hayat bulur. Sevgi anlayıştır,sevgi mutluluktur, fedakarlıktır,erdemliliktir,kardeşliktir, dayanışmadır, paylaşmadır, birlik ,beraberliktir,uygarlıktır,yücelme,yükselme,canlıyı-carsızı dostça kucaklamaktır. Sözün özü:insan olmak, insan ca yaşamaktır.

Sevgiyle, sevgisizlik bir tahtıravalli gibidir. Birisi yükselince,diğeri alçalır. Sevgi fakirleştiğinde ya da kaybolduğunda yerine kinler,nefretler,düşmanlıklar, zulümler, haksızlıklar, ihtiraslar hortlar, böyle ortamlarda yaşar Firavunlar ,Nemrutlar, Neronlar... Kanla beslenen vampirler gibi acıktıkça yer,yedikçe acıkır. İnsanlık tarihi bu yüzden çok büyük acılar yaşamıştır.

Ağlayanı güldürmek,açı doyurmak, açığı giydirmekteki hazzı tadabilmek için sevgiden başka çare de yöntemde yoktur.

"Sevelim, sevilelim. Dünya kimseye kalmaz"

Diyen Yunus'un sözündeki sırrı iyi anlamak gerek.

Sevginin mekanı gönüldür. Türkçe' mizdeki gönül kelimesinin yerine kullanılan, başka dillerdeki kalp-yürek karşılığı kelimeler gönülün anlam ve içeriğini ifadeden çok uzaktır. Gönül kelimesini mısralarında çokça ve gerçek anlamıyla Yunus kullanmıştır.

"Gönül nedir bilene,gönül veresim gelir"

ve

"Gönül Çalab'ın tahtı,Çalap gönüle baktı

iki cihan bedbahtı,kim bir gönül yıkarsa"

Diye.

Tanrının tahtının gönül olduğunu ve Tanrıya en çok gönülle yaklaşılabileceğini ifade ediyor. Belki bu yüzden gönülde kötülüğe yer yoktur. Orada hep iyilikler ve güzellikler bulunur. "Taş kalpli" , "kötü kalpli" denir ama, kötü gönüllü denmez. Oysa "gönül ehli" , "gönül dostu","gönül almak","gönül vermek" tabirlerini sıkça kullanınız.

Gönül bir kristale,bir sırça köşke benzetilir,kırılması çok kolay,ama onarılması imkansızdır. Onarılsa bile izi kalır. Böylesine hassas olan gönül yinede karşılaştığı olumsuzlulara karşı sevecendir. Tepkisi ya "gönül yorgunluğu" olur,yada "gönül kırgınlığı" hepsi o kadar. Ama yine Yunus'un dizesiyle ifade edildiği gibi,gönül yıkmanın cezası iki cihan bedbahtlığıdır ki, bundan büyük bir ceza da olmasa gerek.

Var olmaktan amaç gönülleri fethetmektir. Sevmekte,sevene de,sevileni de fayda ve vardır. Sevgi Hak sevgisiyle başlarsa halk sevgisiyle,halk sevgisiyle başlarsa Hak sevgisiyle bütünlüğe ulaşarak kemale erer.

Zihinler bazen ikilem içinde kalır. Haydi kuğuyu sevdik,kargayı nasıl sevelim ? Ceylanı,kuzuyu sevdik, yılanı,çıyanı nasıl sevelim ? Diyelim ki iyiyi,güzeli sevmek kolay. Ya kötüyü,zalimi,gaddarı nasıl sevelim ? Yunus diyor ki yine:

"Yaratılanı sevdik,Yaratandan ötürü"

Demek ki; onları da sevmek için çok önemli bir sebep var YARATAN ve onunun rızası. Çünkü onların yaratılmalarında da bizim bilmediğimiz bir "Hikmet-i Hüda" vardır.

Gönül bir okyanustur,sevdikçe genişler ve huzura erer. Kin ve düşmanlık bir demir kafestir,sevmeyeni de sevilmeyeni de Sıkar,bunaltır,boğar.

Var sen sevgiye sarıl. Çarede,çözümde ondadır.

BANKALAR VE UÇURAN-KAÇIRANLAR

Adnan İLHAN

Çorumlu 2000 Dergisinin değerli yazarlarından ve eski TSO Başkanı Sayın Ümit Uzel, derginin 13.sayısında çıkan **"Bankalar ve Uçan Kaçanlar"** başlıklı yazısında,aramızda geçen bir sohbetten bahisle, Çorum'daki bankalar ve Çorum'un tanıtımı hakkında çeşitli değerlendirmelerde bulunuyor ve bu arada benim düşüncelerimin de tenkidini yapıyor

Ben de bu yazıda Sayın Uzel'in yazısındaki yanlışlıkları tashihe, bilgi eksikliklerini ikmale gayret göstereceğim. Yani, **işte bana da bir yazı konusu çıktı !**

Öncelikle Sayın Uzel'in yazısında bahsettiği aramızdaki tatlı münazaradaki boşluğu tamamlamalıyım. Çorum'daki bankaların kültür faaliyetlerinin içinde ve yanında olmaları veya olmamaları ile Çorum'un " **uçma - kaçma**" durumu iki ayrı konu idi. Biz de bu iki ayrı konuyu ayrı ayrı konuştuk. Sayın Uzel bankaların kültür faaliyetlerine yaklaşımına olan eleştirisini yazısına dercetmiş ancak, benim cevabımı eksik bırakmış. Hem bu eksikliği tamamlamak hem de bu konuda birkaç kelam etmek istiyorum. Ben gerçekten de bankacı arkadaşların bir sözcüsü olmadığım için onların adına konuşmayı doğru bulmadığımı ifade ettim. Fakat banka müdürlerinin her parasal konuda kendilerine başvurulmasından rahatsız olduklarını, kaldı ki yetkilerinin ve Sayın Uzel'in bahsettiği temsil - ağırlama giderlerinin de mahdut olduğunu ifade ettim. Zaten mahdut olan bu giderlerin, kültür faaliyetlerine tahsisi giderin niteliğine de uygun değildir. Şahsen ben 2,5 senedir İhlas Finans Kurumu Çorum Şube Müdürü olarak görev yapıyorum. Bugüne kadar benim veya diğer banka müdürlerinin herhangi bir panel, konferans vb. toplantıya veya etkinliğe konuşmacı veya katılımcı olarak davet edildiğini hatırlamıyorum. Herhalde banka müdürleri ekonomiden hiç anlamıyorlar ! Nedendir bilinmez,banka müdürleri, " **fikri** " konularda değil de hep "**nakdi**" konularda hatırlanıyorlar. Neyse ! Bu konu nasip olursa başka bir yazının konusu olsun.

Sayın Uzel'in yazısında esas bahse konu olan husus; Çorum'un "**uçma - kaçma**" durumu. Sayın Uzel bu konuyu yazısında benim ağzımdan şöyle naklediyor:

"Burada sizin de Ümit Uzel olarak kabahatiniz var. Çorum'u görevdeyken şöyle uçuyor, böyle kaçıyor diye çok abarttınız. Bu nedenle olması gerekenden çok "banka" şubesi açıldı, Çorum'a. Dedi."

Efendim ben, 1998 yılında, Çorum ekonomisi hakkında,gerçekten büyük emek vererek, "**Bir Başka Açıdan Çorum**" adlı bir çalışma yaptım. Fazla tevazunun kibirden geldiğini bilerek ifade edeyim ki gerçekten değerli bir çalışmaydı. Bu çalışma, Çorum Hakimiyet gazetesinde de, bir aydan fazla, teşbihte hata olmasın pehlivan tefrikası gibi yayınlandı. Ben bu konudaki düşüncelerimi 46 sahifelik çalışmamda izah ettim. Sayın Gürsel,yazılarımın uzunluğu sebebiyle müşteki olmasa uzunca iktibasta bulunurdum. Ancak yazıyı uzatmamak saikiyle çalışmanın "**sonuç**" kısmından birkaç iktibas ile yetineceğim.

(...)

"Hakikat şudur ki; Çorum'un **"bulunduğu yer "** , **" göründüğü ve gösterildiği yer "** değildir. Necasetten **" taharet "**, necisi görmekte **" maharet "** gerektirir. Necasetin üstü örtülerek taharet olmaz."

(...)

"Gerçeklerin farkında olanların bir kısmı bu durumun avantaj olacağını düşünerek ya sesini çıkarmamış, ya da bu **" senaryo"** dan yararlanmaya, **"esas oğlan"** rolünü kapmaya çalışmıştır.

Çorum'a, sanayileşti, kalkındı, *"uçtu"* diyenlerin bir kısmı kendilerini başka yerlere *"uçurma"* gayretindedirler. Çorum'u uçaranların bir kısmının kendilerini nereye uçurmak istediklerini seçimlerin arifesinde görmek mümkün olacaktır.

Gerçeklerin farkında olup, bunun Çorum için avantaj olacağını zanneden oportinistlere söyleyeceğimiz şey şudur ki; "Aristo mantığı" her zaman geçerli değildir. (Kız kocasını seviyor, kocası annesini seviyor. O halde gelin, kaynanasını seviyor şeklindeki Aristo mantığının da her zaman geçerli olmadığı gibi.) Bu durum avantaj olmadığı gibi tam tersine dezavantaj olmuş ve Çorum zarar görmüştür. Görmeye de devam etmektedir. Örneğin Çorum, kamu yatırımlarından, devlet desteğinden gereği kadar yararlanamamaktadır.

Son söz: Sanayileşmenin olmadığı bir yerde sanayileştik demek ve bundan zarar görmek *"sanayileşme"* değil, olsa olsa *"enayileşme"*dir."

Evet tekrar ifade edeyim ki, bu iktibaslar 1998 yılında yapılan çalışmamdan yapılmıştır.

İktibaslardan da anlaşılacağı gibi tenkidimin muhatabı bir kişi değildir, "**uçuran-kaçıranlar**" birden fazladır. Kaldı ki sosyal ve ekonomik olaylarda sebepler de bir değil, birden fazladır. Bu konuda da sebep biricik değildir. Uçuran - kaçıranların niyetleri de farklıdır. Dolayısıyla, TSO Başkanı'nın yöreyi tanıtmasıyla banka şubesi açılması arasında doğrudan ve bire bir ilişki yoktur. Bu mantık benim yukarıda eleştirdiğim Aristo mantığının yanlış kullanımına bir başka örnektir.

Tabii ki, hayır Sayın Uzel. Bu öyle değil. Benim söylediğim şöyle; Ben, Çorum'un abartılmasında maalesef sizin önemli katkılarınızın bulunduğu kanaatini taşıyorum. Yazınızın münderecatı da bu kanaatimi güçlendiriyor.

Yazınızda diyorsunuz ki; " **Eğer öyle ise, siz ve sizin gibi; benim Başkan olduğum yıllarda açılan banka ve kurumlarda çalışanlar, yedikleri ekmeği bana borçlu olmazlar mı?**

" Ben de diyorum ki; her rızık sahibi,rızkı veren olarak Allah'a borçludur. Bu sebeple Allah'a şükür etmeliler, vesileye ise teşekkür. Sayın Uzel size olan tek borcum, iade-i ziyaret borcudur. Temerrüde düşen bu borcu da en kısa sürede ödeyeceğimi beyan ediyorum. Hem sonra;

Cellat işsiz kalmasın diye cinayet savunulur mu ?

Bir gram bal için bir çeki odun çiğnenir mi ?

Bir kişinin istihdamı için bin kişinin istikbali karartılır mı ?

Sayın Uzel söyler misiniz;

Çorum'da banka enflasyonu sebebiyle ; mağdur olanlar, iflas edenler, faiz batağına düşenler, intihar edenler, vücut kimyaları bozulanlar, psikolojik tedavi görmek zorunda kalanlar, işlerini kaybedenler, işçilerini çıkartmak zorunda kalanlar, ekmeğini kaybedenler kimlerden alacaklılar?

Sayın Uzel, tabii ki ışığı yayalım. Kimimiz mum, kimimiz de ayna olalım. Lakin mum yanmadan, mumu imha etmeyelim, ihya edelim. Büyüyecek ışığı küçücükken lodosa çıkartmayalım, karartmayalım. Şekeri olmayan kaymaklı ekmek kadayıfını kim yer? Ya da ağır şeker hastası kaymaklı ekmek kadayıfını yerse ne olur, Sayın Uzel ?

Bankaların şube açma prosedürüne ve kıstaslarına gelince; serde yedi sene Müfettişlik bulunduğundan ve bu konuda özel incelemelerim mevcut olduğundan epeyce malumat sahibiyim. Yukarıda bahsettiğim çalışmamda da izah ettiğim gibi, Çorum'da şube açmakla, bazı banka Genel Müdürlükleri hata yapmışlardır, yanılmışlardır, yanıltılmışlardır ve bir kısmı bunu sonradan anlamışlardır.

Keşke Sayın Uzel, görevi bıraktıktan sonra da Çorum hakkında çıkan yazıları takip edebilseydiniz. Naçizane benim çalışmamı da okuma imkanı bulurdunuz. O zaman, zannediyorum ki; yazınızda bahsedilen bir çok hususun cevabını ve izahatını orada görürdünüz.

Sayın Uzel, Çorum hakkındaki "**sosyo - ekonomik veriler**" toparlayabildiğim kadar, benim çalışmamda geniş bir şekilde yer almaktadır. Ayrıca "**uçuran - kaçıranlar**"ın niyetlerini ve amaçlarını da çeşitli açılarından orada irdelemeye çalıştım. Sizi "**yıpratmak**" için çıkarılan " **söylentileri yayan**" , "**belli amaç sahipleri**" kimdir bilemiyorum. Açıklarsanız biz de öğrenmiş oluruz. Ben ise amacımı 1998 yılındaki çalışmamda izah ettim.

Hülasa, Çorum uçmamakta ve kaçmamaktadır. Çorum'u uçuran ve kaçıranlar, Çorum'a yarar değil, zarar vermişlerdir. Lütfen daha fazla vermesinler.

Hayat izafi değil midir?

İyi olmadan kötü mevcut olur mu?

Kötüyü iyiye kıyasen tespit dışında bir imkan mevcut mudur?

Mümkün müdür ?

Her şeyin iyisi ve kötüsü olur, Sayın Uzel. Hele de sonuçları kötüyse...!

Popülist hallisünasyonlar kaymaklı ekmek kadayıfını var gibi gösterseler de, hallisünasyonların etkisi kaybolduğunda ortada var olan, sadece derin bir hüsrandır.

Vesselam...

Son söz: Sanayileşmenin olmadığı bir yerde sanayileştik demek ve bundan zarar görmek *"sanayileşme"* değil, olsa olsa *"enayileşme"*dir."

Evet tekrar ifade edeyim ki, bu iktibaslar 1998 yılında yapılan çalışmamdan yapılmıştır.

İktibaslardan da anlaşılacağı gibi tenkidimin muhatabı bir kişi değildir, "**uçuran-kaçıranlar**" birden fazladır. Kaldı ki sosyal ve ekonomik olaylarda sebepler de bir değil, birden fazladır. Bu konuda da sebep biricik değildir. Uçuran - kaçıranların niyetleri de farklıdır. Dolayısıyla, TSO Başkanı'nın yöreyi tanıtmasıyla banka şubesi açılması arasında doğrudan ve bire bir ilişki yoktur. Bu mantık benim yukarıda eleştirdiğim Aristo mantığının yanlış kullanımına bir başka örnektir.

Tabii ki, hayır Sayın Uzel. Bu öyle değil. Benim söylediğim şöyle; Ben, Çorum'un abartılmasında maalesef sizin önemli katkılarınızın bulunduğu kanaatini taşıyorum. Yazınızın münderecatı da bu kanaatimi güçlendiriyor.

Yazınızda diyorsunuz ki; " **Eğer öyle ise, siz ve sizin gibi; benim Başkan olduğum yıllarda açılan banka ve kurumlarda çalışanlar, yedikleri ekmeği bana borçlu olmazlar mı?**

" Ben de diyorum ki; her rızık sahibi,rızkı veren olarak Allah'a borçludur. Bu sebeple Allah'a şükür etmeliler, vesileye ise teşekkür. Sayın Uzel size olan tek borcum, iade-i ziyaret borcudur. Temerrüde düşen bu borcu da en kısa sürede ödeyeceğimi beyan ediyorum. Hem sonra;

Cellat işsiz kalmasın diye cinayet savunulur mu ?

Bir gram bal için bir çeki odun çiğnenir mi ?

Bir kişinin istihdamı için bin kişinin istikbali karartılır mı ?

Sayın Uzel söyler misiniz;

Çorum'da banka enflasyonu sebebiyle ; mağdur olanlar, iflas edenler, faiz batağına düşenler, intihar edenler, vücut kimyaları bozulanlar, psikolojik tedavi görmek zorunda kalanlar, işlerini kaybedenler, işçilerini çıkartmak zorunda kalanlar, ekmeğini kaybedenler kimlerden alacaklılar?

Sayın Uzel, tabii ki ışığı yayalım. Kimimiz mum, kimimiz de ayna olalım. Lakin mum yanmadan, mumu imha etmeyelim, ihya edelim. Büyüyecek ışığı küçücükken lodosa çıkartmayalım, karartmayalım. Şekeri olmayan kaymaklı ekmek kadayıfını kim yer? Ya da ağır şeker hastası kaymaklı ekmek kadayıfını yerse ne olur, Sayın Uzel ?

Bankaların şube açma prosedürüne ve kıstaslarına gelince; serde yedi sene Müfettişlik bulunduğundan ve bu konuda özel incelemelerim mevcut olduğundan epeyce malumat sahibiyim. Yukarıda bahsettiğim çalışmamda da izah ettiğim gibi, Çorum'da şube açmakla, bazı banka Genel Müdürlükleri hata yapmışlardır, yanılmışlardır, yanıltılmışlardır ve bir kısmı bunu sonradan anlamışlardır.

Keşke Sayın Uzel, görevi bıraktıktan sonra da Çorum hakkında çıkan yazıları takip edebilseydiniz. Naçizane benim çalışmamı da okuma imkanı bulurdunuz. O zaman, zannediyorum ki; yazınızda bahsedilen bir çok hususun cevabını ve izahatını orada görürdünüz.

Sayın Uzel, Çorum hakkındaki "**sosyo - ekonomik veriler**" toparlayabildiğim kadar, benim çalışmamda geniş bir şekilde yer almaktadır. Ayrıca "**uçuran - kaçıranlar**"ın niyetlerini ve amaçlarını da çeşitli açılarından orada irdelemeye çalıştım. Sizi "**yıpratmak**" için çıkarılan " **söylentileri yayan**" , "**belli amaç sahipleri**" kimdir bilemiyorum. Açıklarsanız biz de öğrenmiş oluruz. Ben ise amacımı 1998 yılındaki çalışmamda izah ettim.

Hülasa, Çorum uçmamakta ve kaçmamaktadır. Çorum'u uçuran ve kaçıranlar, Çorum'a yarar değil, zarar vermişlerdir. Lütfen daha fazla vermesinler.

Hayat izafi değil midir?

İyi olmadan kötü mevcut olur mu?

Kötüyü iyiye kıyasen tespit dışında bir imkan mevcut mudur?

Mümkün müdür ?

Her şeyin iyisi ve kötüsü olur, Sayın Uzel. Hele de sonuçları kötüyse...!

Popülist hallisünasyonlar kaymaklı ekmek kadayıfını var gibi gösterseler de, hallisünasyonların etkisi kaybolduğunda ortada var olan, sadece derin bir hüsrandır.

Vesselam...

Üzüm Karası

M.Selim GÜRSEL

"Üzüm Karası" GÜRSEL YAYINEVİ'nin ISBN numarası ile Nisan 2000'de ÇORUMLU okuyucularla buluştu ve tanıştı.

ÇORUMLU 2000 Dergimizin yazarlarından olan Yaşar SOLAK;Kasım 1983 yılında bulunduğu Kıbrıs Magosa'da ilk kitabını orada tanıtmış,kitap yayınlama zevkine eren,bu zevk ile yeni çalışmalarını gün ışığına çıkartmak için zamanı ve zemini hazırlayarak 2000 yılıda ikinci eseri ile şiir severlerin karşısına çıkmayı başarabilen bir Çorumlu aşığıdır.

Yaşar'ı bütün Çorum TV çalışmalarında özveri ile ihtiyaç sahipleri için kendini paralıyan,rikse atan bir kimse olarak bütün Çorum yakından tanır. Kendisinin hayat hikayesini dergimizin 12. Sayısında okurlarımıza vermiştik.

Yaşar ne yapmak istediğin bu çalışması ile de bizlere gösterdi. Bu amaç bence ; ulvi bir Çorum aşığının. Bu Çorum için çalışan bir hemşehrimizin kendisini aşan bir özverisidir. Dünyada her yapılan iyiliğin karşılığı görülmeyebilir. İnancımız gereği,bir de öbür dünyamıza beraber götürebilecek birşeyler olduğunun göstergesini kavrayabilen ender insandır. Bu sevgi ve gelecek için olsa gerek aşağıda yeni şiir kitabından aldığım bir şiirini sunuyorum:

DÖNÜŞTE

Geldiğinde gözlerinde
Neş'e
Yaşayan mutluluk vardı.
Zamana bakıpta diyorum;
Dönüşte
Insan ona rastladı.

İşte bence; Yaşar SOLAK budur. Diğer şiirlerin de zevkle okuyacağınızı,Yaşarı şiirlerinden daha iyi tanıyacağınızı biliyorum diyorum ki :" Hepimiz bir kitabız. Bu kitabı önce kendimiz iyice okuyalım,sonra da başkalarına okutalım " İmkanlarımızı iyi kullanalım. Bildiklerimizi, gördüklerimizi, okuduklarımızı kaleme alarak yazalım. Yaşamımızdan kesitler ve fikirlerimizden muhakkak faydalanacak kimseler olduğun unutmayalım.

Yaşar SOLAK; Bu şiir kitabının gelirin,Çorum okullarına bilgisayar almak için adadı. Bu kitaba vereceğiniz bedel,Çorum Valiliği denetiminde Milli Eğitim Müdürlüğü adına açılan (Emlak Bankası Çorum Şubesi 00454110) nolu hesapta toplanarak,bilgisayar alımında kullanılacaktır.

Çorum Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü B.08. 4MEM.4.19.00. 06/ 7051 sayı ve 28.03.2000 tarihli Milli Eğitim Müdürü Mehmet AYAN imzası ile yukarıda bahsettiğimiz hesap numarasının açıldığı bilgisi verilmiştir.

Valilikçe bu kampanyaya yüksek katkıda bulunacaklara plaket ve teşekkür belgesi verilerek, bilgisayar laborotuvarlarına isimleri verileceği bilgisini Yaşar Solak'tan öğrenmiş bulunmaktayım.

Okurlarımında bu kampanyaya destek vermesini,onlarında bir tutam tuzunun bulunmasını arzulamaktayım.

1 Nisan 2000 itibarıyla 16 hemşehrimiz katkıda bulunmuştur.

Aşağıda Şiir kitabını temin edeceğiniz adresler ve telefon numaraları verilmiştir. Ayrıca yukarıdaki hesaba 5 milyondan az olmamak kaydı ile para yatırarak, dekontunu ibraz ettiğinizde şiir kitabı taktim edilecektir. Para yatıranların isim listeleri mahalli basında açıklanacaktır.

Yaşar SOLAK Gazi Caddesi 1. Gazi Sokak 1/5 ÇORUM
Tel:0-364-212 77 26
Cep:0-532 262 93 67

Ayrıca Gürsel Yayınevinden de temin edebilirsiniz.

OSTEOPOLOZ

Hatice KARSLIOĞLU
Diyetisyen

Kalsiyum ;çoğunlukla kemiklerimiz de bulunur. Büyümenin gerçekleşmesi, kemik ve dişlerin oluşumu ve sağlamlığı içindir. Vücudumuzca üretilemediğinden, ihtiyacımı olan "kalsiyum"u ancak günlük beslenmemizde tükettiğimiz gıdalardan alabiliriz.

Kalsiyum ;zengin bir beslenme,kemik dokusunun yoğunluğunu artırır ve güçlü bir iskelet sistemine sahip olmamızı sağlar. Kalsiyumsuz bir beslenme; kemik yoğunluğunun düşük olmasına, kemiklerin daha zayıf ve kırılgan olmasına neden olur. Kemiklerin gelişmesini tamamladıktan sonra bile,onların sağlığını ve gücünü koruması için kalsiyum ihtiyacımız sürer. Kalp,sinir,kas hücreleri de dahil olmak üzere vücudumuzdaki her hücre düzgün bir şekilde çalışabilmek için kalsiyuma ihtiyaç duyar. Vücudumuzun fonksiyonları düzgün bir şekilde yerine getirebilmesi için kandaki kalsiyum seviyesinin sabit kalması çok önemlidir. Günlük beslenme ile yeterli miktarda kalsiyum alınmaması durumunda,kandaki kalsiyum vücudumuzun ihtiyacı kanda bulunmayınca kemikten alır. Beslenme ile yeterli miktarda alınan kalsiyumun kullanılmayan kısmı ise kemiklerde depolanır. Eğer kemiklerden çekilen kalsiyum fazla olursa kemikler zayıflamaya başlar ve kırılganlaşır.

KALSİYUMUN YARARLARI

Kemik ve dişlerin oluşumu, gelişimi,güçlenmesi ve sağlıklı kemik ve diş yapısının korunması için gereklidir. Diet hastalıklarını önler.

Kalp atışları ve kan basıncını düzenler,yüksek tansiyon riski azalmasında rol oynar.

Kötü kolesterol seviyesini düzenler.

Yaraların iyileşmesi Bağırsak kanserinin önlenmesinde etkilidir.

Sinir sisteminin düzenli çalışmasına,özellikle kadınların menopoz dönemiyle birlikte östrojen hormonlarında meydana gelen azalma,kemik yıkım oranını artırır ve kemik kütlesi azalmaya başlar.

Osteopoloz ; kemiklerde meydana gelen zayıflamalara bağlı olarak ,normal karşılansalar bile kemiklerin kırılmasına neden olan bir hastalıktır. Kemik kırığı vakaları % 75'i osteopoloz dan kaynaklanmaktadır. 50 yaşın üzerindeki her 4 kadın ve her 8 erkekten birinde osteopoloz a rastlanmaktadır.

Gelişme çağında zengin kalsiyum almış ve sonraki dönemde günlük kalsiyum ihtiyacını karşılayan bir beslenme tarzı benimsemiş ise,yaşlanma ile meydana gelen kemik kaybına yakalanma riski çok düşük olacaktır.

35 yaşına kadar yeterli miktarda kalsiyum tüketirseniz , kemiklerde daha çok kalsiyum birikecek,böylece kemik yoğunluğu kemiklerin direncini artıracaktır. 35 yaş sonrasında da önerilen miktarda kalsiyum alımı,bu döneme kadar ulaşılan kemik yoğunluğunun korunmasını sağlar ve kemik kaybını en aza indirir.

Osteopoloz ; sessizce ilerleyen ve belirtisi olmayan bir hastalık olduğundan, insanlar orta yaşlara gelinceye kadar bu hastalığı fark etmemektedir.

Sıklıkla kalça,omurga,bilek kemiği kırıklıkları görülmektedir. Omurga kırılan boy kısalması ve kamburlaşmaya neden olurken diğer kemik kırıkları sıklıkla ağrı ve halsizlik ile kendini göstermektedir. Bu durum kişinin sağlıklı ve aktif bir yaşam sürdürmesini engelleyen,kimi zaman da ölümcül olabilmekte.

Osteopoloz bağlı kalça kırığı vakalarının % 20'si kırığı takip eden 6 ay-1 yıl içinde hayatını kaybetmekte,bir o kadar kısmı da hayatını birisine bağımlı olarak sürdürmek zorunda kalmaktadır.

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 3325
İNCELEME TARİHİ: 2.10.1989

YÖRESİ
ÇORUM-ALACA
KİMDEN ALINDIĞI
BERBER ALİ AHÇI
SÜRESİ :

GİDİYORUM ÇORUM'A

DERLEYEN
ANK.DEV. KORS.

DERLEME TARİHİ
6.7.1959

NOTAYA ALAN
SÜNER ETHÜ

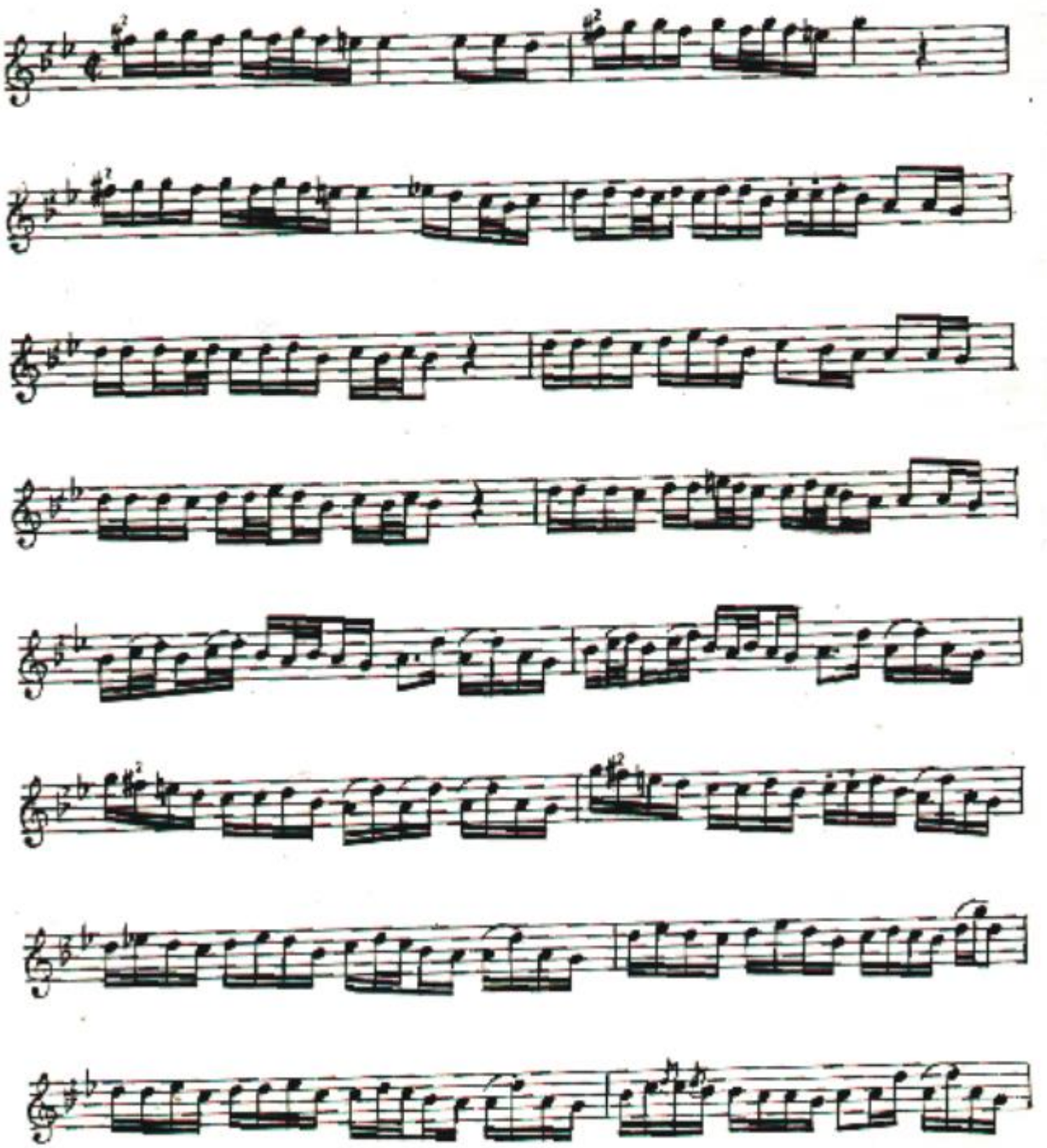

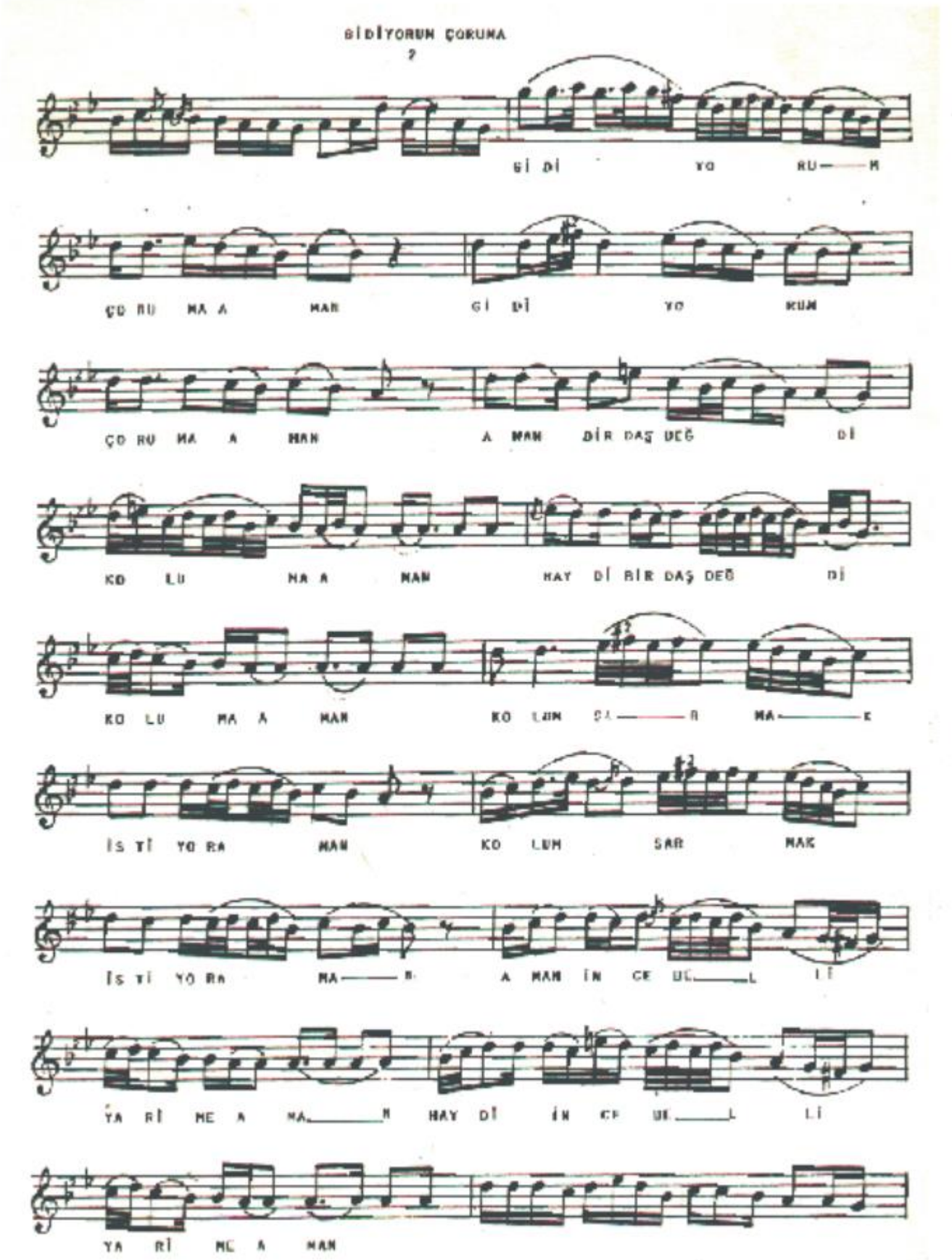
GİDİYORUN ÇORUMA
Gİ Dİ YO RU—M
ÇO RU MA A MAN Gİ Dİ YO KUM
ÇO RU MA A MAN A MAN DİR DAŞ DEĞ Dİ
KO LU MA A MAN HAY Dİ BİR DAŞ DEĞ Dİ
KO LU MA A MAN KO LUM SA—R MA—K
İS Tİ YO RA MAN KO LUM SAR MAK
İS Tİ YO RA MA—N A MAN İN CE UZ—L Lİ
YA Rİ ME A MA—N HAY Dİ İN CE UZ—L Lİ
YA Rİ ME A MAN

Hazırlayan Erdal ODABAŞ

Çakır Köyü B.S.İ. Okulu Sınıf Öğretmeni

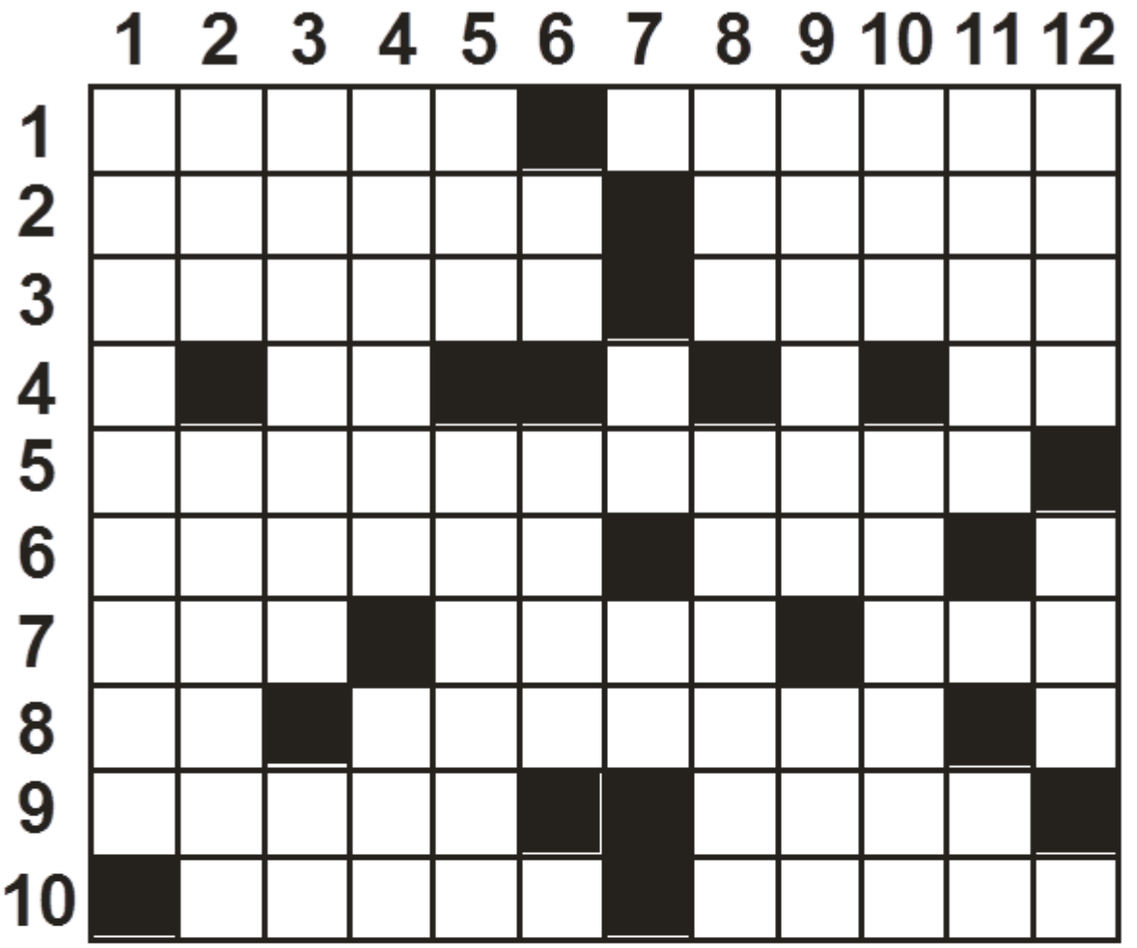

SOLDAN SAĞA: 1- Eskiden ilimiz erkeklerinin giydiği kadife ve çuhadan yapılan,önüne tulumba denilen simli işlemeler işlenen saltanın bir cinsi - Yat limanı 2- Selçuklu Devletinde Şehzadelerin eğitimi ile ilgili şahıs - İnsanlar tarafından açılan su yolu. 4- Genel kan alıcı grup - Yumurtanın sarı olmayan kısmı 5- Bir eser yazmak manasında iki kelime6- Gevşeklik ,tembellik - Büyük Peygamber 7- İrade dışı oluşan kas hareketi - Gerçek - Gözeten, koruyan 9- Bir bayan adı - Büyük ve bölmeli çadır 10- Eksik olmayan - Ağlayıp inleyen

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- 1925 tarihinde ilimiz merkezinde doğan ve pervaneler,Pusuda, Hamdi ve Hamdi vb. Birçok tiyatro oyunlarının yazarı 2- İlimiz sınırları içinde başket oluşturmuş eski bir medeniyet adı - Satılacak malların fiyatını, cinsini belirten ve ait olduğu malın üzerine yapaştarılan küçük kağıt 2-Hamam böceği- Bir nota 4- Dağ kırlangıcının diğer adı - Alman gümüşü 5- İlimizin kimi yörelerinde kullanılan bir uzaklık belirtir bir ünlem - Daha çok köylerimizde görülen bir bayan adı 6-Yemekten emir - Lokman ruhu 7- Bir binek hayvanı - Sümerlerde su putu 8- Akümülatörün halk arasında kısa söylenişi - bin kere bin 9- Mısır Firavunlarına genellikle isim olan kelime - İspanya'da bir terör örgütü 10- İnmekten dilek - Bir yırtıcı kuş 11- Sarhoş bağırtısı - Arapça düz yazı 12- İlgi,münasebetler

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

14. Sayıdan devam

gelmişti. Hele son sıralardaki genç delikanlılar, nerede ise namazı bırakıp, dışarıya çıkacaklardı.

Aliş Ağa camiden çıkınca,halka odanın önünde toplanmasını söyledi. Canları sıtkın olan Boğaçlılar <<ne olacak toplanmasak>> der gibi isteksiz, isteksiz odanın önüne geldiler.

Muhtarın odası tek katlı,önünde camiye bakan çardağı bulunan,toprak bir evdi. Bitişiğindeki evler kendinin ve kardeşinindi.

Meydanlığın tam ortasından köyün ana caddesi geçiyordu. Halk bu odanın önünü iyice doldurdu. Aliş Ağa çardağa çıkarak:

<<Komşular !>> dedi. <<Hepinizin üzüntüsünü anlıyorum. Yüze,yüze kuyruğuna geldik. Mahkeme çok yakında lehimize karar verecek. İnşallah suyumuzu akıtacağız. Şayet, akıtamazsak Ankara'dan gelen ilam,zarar ziyan davasını açmaya kafi gelir. Hiç düşünmeyin,bu su yüzünden bütün zararımızı Tekinlilerden er geç alacağız>>

Kalabalıktan mırıltılar başladı. Kimisi:

<<Ahrette mi?>>

<<Ne zaman ?>>

<<Ankara'dan ne haber ?>>

<<Kanun Nerede ?>>

<<Kimin suyunu kime vermiyorlar ?>>

<<Korktukça üstümüze siğiyorlar !>> Diyorlardı.

<<Susun ! Bir haftadır yaptığınız çehre yeter artık ! Birkaç güne kadar Ankara'dan haber çıkmazsa köylü köyücek Valiye çıkacağız ! Korkmayın... Tekrar ediyorum, bir çılgınlık her şeyi mahveder. Allah'ınızı severseniz,kıldığınız şu namazın hatırı için, bir hafta daha sabredin ! eğer gelecek Cuma da size iyi haberlerle karşınıza çıkmazsam,o zaman ne konuşursanız konuşun !>> Dedi.

Bu konuşmayı duyanlar, sokrana sokrana odanın önünden dağılmaya başladılar.

Aliş Ağa, domur domur terlemişti. Kolay mıydı yüz elli hanelik bir köye haber anlatmak. Yanındaki en yakın üye arkadaşları bile,hareketlerini değiştirmemiş lerdi. Bu çıkımlara rağmen,suyu akıtıp, <<yaşasın Aliş Ağa>> dedirtmeye and içmişti bir kere.

Aliş Ağa bu hadiselerden sonra bir gün ihtiyar kurulunu yanına alarak,Tekin Köyünden sulanan bütün araziyi keşfe çıktı. Bekçi Kılcı'yı da silahını kuşattırıp, köyün odun yoluna doğru yürüdüler. Ha-vanın sıcaklığı kavuruyordu insanı. Yanın daki dört üyesi hiç konuşmuyordu. Sanki;
başlarına bir belâ gelecekmiş gibi susuyorlardı nedense.

İlk önce dağ yolunun etrafındaki tarlaları incelemeye başladılar. Gördükleri buğday tarlaları, ilk yağmurun verdiği kuvvetle yarı ot,yarı buğday başakları ile dolmuştu. Başak saplarının topraktan çıkış uzunluğu, yirmi santimi geçmiyordu. Sapların arası sarı dikenlerle doluydu.

Aliş Ağa bir başak tanesi alarak, tanelerini saymaya başladı. Taneler çok zayıf ve özü olmayan buruşuk bir vaziyette görünüyordu.

Ortalama bir tahmin yapılarak, an-cak ekilen tohumların zor elde edileceği kana atına vardı. Böylece arpa ve diğer tahıl ekilmiş tarlalar da gezildi. Bunların-da ekilen tohumlarına karşılık,daha az to hum vereceği hesaplandı. Demek ki; bu yıl Boğaç Köyü ektiği tohumları dahi ala-

mayacaktı.

Aliş Ağa; sigarasını birbiri ardına uluyor,arkadaşlarının gözlerine bakarak, <<benim kabahatim ne ? Ben mi yaptım bu işi >> der gibi onlara bir şey anlatmak istiyordu.

İkinci uğrakları,sebze ekilmiş iyi ve rimli bir bahçeye isabet etti. Bahçenin etrafı karaçalı dikenleriyle örülmüş, ortası çeşitli sebze fideleriyle doluydu.

Zavallı fidecikler ilk yağmurun tesiriyle topraktan başını yukarı çıkartmış, parsellerini kapamadan sararıp soluvermişlerdi.

Bir kısım susuzluğa dayanan sebze fideleri ise,gece serinlikte açılmak üzere bittiği yerlerde buruşa kalmıştı.

Yapılan bu ikinci keşifte de zararın çok olduğu tespit edildi.

Güneşin kavurucu sıcaklığı,ihtiyar heyetini iyiden iyiye yakmıştı. Hepsinin susuzluktan dudakları yapışır bir hale geldi. O sırada Aliş Ağanın:

<< Yürüyün havuzun yanındaki Damlalı Dereye. Oradak i kaynak suyundan bol bol içelim>> demesi biraz olsun üzgün yüzlere soğuk su serpmişti.

Yolları taşlık içinde devam ederken,fakir bir köylünün binbir güçlükle kurduğu bir meyve bahçesine rastgeldiler.

Burası da evvelki sebzelik gibi, etrafı çalı ile çevrilmiş bir yerdi. Bahçenin iç kenarı yeni dikilmiş kavak fidanları ile doluydu. Zavallı kavakçıklar sulanmadığından dikildiği gibi yerlerinde kurumuşlardı.

Ortasındaki meyve ağaçları, dallarındaki yapraklarını buruşturmuş iseler de,bu buruşuk yapraklar arasında orak armutları erken sararmaya bile başlamıştı. Bunlar susuzluğun tam manasıyla bilinen yönleriydi.

Köyün ihtiyar meclisi,hangi tarlaya,hangi sebzeliğe,hangi meyveliğe baktıysalar,hepsini de aynı gördüler.

Gönüllerinin sıkıcı üzgünlüğü içinde,Damlalı Derenin soğuk kaynağına vardılar. Ellerini ve yüzlerini soğuk suda yıkayarak,bol bol su içtiler. Söğütlerin koyu gölgelerinde hiç konuşmadan oturdular. Uzakları,geldikleri bütün araziyi seyre dal dılar.

Öğlenin koyu sıcağı iyice bastırmıştı. Oturdukları derenin yamacında bulunan büyük su havuzuna doğru gitmek istediler. Derenin yamacını kolay çıktılar. Şimdi büyük havuzun başında bulunuyorlardı. Havuz,her iki köyün ortasında Boğaçlılar tarafından yapılmıştı. 500 tonluk büyüklükte bomboş yatıyordu. Kenarların daki yosun ve kurbağa pislikleri sarı yeşilli bir şekilde yerlerinde kuruya kalmıştı. Manzara o kadar acıydı ki; bir aydır bir damla dahi su bırakılmamıştı.

On yıl önce de yine aynı manzara vardı. Ama,ara sıra yağmur yüzü gördüğünden,içindeki mırıllar börek dilimi gibi parça parça olmuştu.

Aliş Ağanın havuzun içine ve etrafındaki ağaçlara bakması,çok kederli oldu ğunu gösteriyordu. Ne yapmalı da, suyu bu havuza akıtmalıydı ? Bütün düşüncesi, bu evvelki senelerde olduğu gibi,kanlı bir olay olmadan bir değirmenlik sularını şırıl şırıl bu havuza akıtmalıydı. Bu düşünceler içinde sigarasının izmaritini ayağındaki soğukkuyu lastiğiyle söndürerek :

<<Yürüyün arkadaşlar >> Dedi.

Havuzun elli metre batısında ki Damlalı Dere Tepesinde kocaman bir ceviz ağacı vardı. Temkini elden bırakmamak düşüncesiyle,bu cevizin dibine doğru yürüdüler. Yolda : << alacağınız olsun Tekinliler. Zaman gelib de fırsatınız bir eli me geçerse ananızı ağlatmazsam bana da Kelali demesinler >> dedi.

Bu sözü duyan üyelerden Halit Ça vuş güldü. İçinden <<Elinden ne gelir, ateş olsan cürümün kadar yer yakarsın>> der gibi kesik kesik öksürdü.

Cevizin dibi,az da olsa sıcağı serin letiyordu. İlkbahar oldumu gölgesindeki çayırlığa oturmaya doyum olmazdı. Çünkü bütün Çorum Ovası buradan ayak altına seriliyordu.

Devamı Var

DAĞLARIN TÜRKÜSÜNÜ DİNLEMEK

Muzaffer GÜNDOĞAR

14. Sayıdan devam

Kimse köye ve kente
Artık yayan gitmiyor.
Yolcular zamanını
Yollarda tüketmiyor.

Atla,eşekle,yayan
Yolculuk devri bitti.
Motorlu taşıtlarsa
Irağı,yakın etti.

Çarıkla aşılırdı
Bir zaman dağ yolları.
Bu yollarda kalırdı,
Eşeklerin nalları.

Şimdiyse yolcusu yok
Yalnızlığı yaşıyor.
Burda otların boyu,
Dizlere ulaşıyor.

Bu yollar yıllar sonra
Görülen bir dost gibi.
Ayaklarım altında
Serilmiş bir post gibi.

Bu dereden geçerek
Sırçalı'dan ilçeye
Kaç kez gidip gelirdik biz
En kısa yol bu diye.

Yüreğimin mevsimi
Güz müdür,songüz müdür?
Belli,geçmişten kalan
Anıların hüznüdür.

Dereler ve yamaçlar
Örtünmüşler yeşili.
Neler anlatır bize
Olsa dağların dili.

Doğa burda her türden
Bitkilere bezenmiş.
Yaratıcı doğaya,
Ne de güzel özenmiş.

Sağnak sağnak sevgidir,
İçimizden boşalan.
Özlemdir buram buram
Mutluluktur yaşanan.

Kaç kez aştık bu yolu
İniş bir hayli dikçe.
Doruklar yükseliyor
Biz dereye indikçe.

Belki tam otuz yıldır
Bu yollardan gitmedim.
Karşı sırta geçerek
Bu yanı seyretmedim.

Birden yol tükeniyor
Önümüzde uçurum.
Şaşırtıyor bizleri
Beklenmedik bu durum.

Derinlik beş on metre
Toprak kaymış,yürümüş.
Kayan toprağı bile,
Yabani ot bürümüş.

Kesilmiş,yok edilmiş
Deredeki ağaçlar
Sular alttan oyunca
Yürümüş bu yamaçlar.

Dönüyoruz zorunlu
Yarı dolaşıyoruz.
Yan tümsekten eriye
Dereyi aşıyoruz.

Ruhumuz coşuyor
Suyun çağıltısıyla.
Çok sürmüyor sonunda
Buluşuyoruz suyla.

Dere tümden fundalık
Görünmüyor gökyüzü.
Can bulmakta toprağın
Suyla,bayırı,düzü.

Çağlayarak gelmekte
Evkaya Deresinden.
Derenin türküsünü
Dinle suyun sesinden.

Buluşuyor bu suyla,
Yüreğimiz özümüz.
Serinliyor bu suyla
Yüreğimiz özümüz.

İzleyerek dereyi,
Yeniden yürüyoruz.
Anılarda tam kırk yıl
Önceyi görüyoruz.

Dereyle tanışıklık
Elli'nin ortasında.
Daha önce onları
Yazdım yerel basında.

Solumuz dimdik yamaç
Yok olmuş yeşil doku.
Ormanken köylü burdan
Kesermiş saban oku.

Yağan yağmur yüzeyin
Toprağını sürümüş.
Yer yer yaban otlar
Ve çalılar bürümüş.

Kıraçlaşmış burada
Yamaçların yüzleri.
Görülüyor açıkça,
Erozyonun izleri.

Baharın bu en güzel
En görkemli deminde
Görüyoruz,yamaçlar
Yeşilin özleminde.

Gönül ister burada
Yamaç yeşil örtünsün.
Kavrulan toprakların
Artık ateşi sönsün.

Bir ikinci derede
Sırçalı'nın yönünde.
Bu dereyle birleşir
Sarikiz'in önünde.

Köpürüp çağlayarak
Suludere'yi izler
Oluşan kalyonlarda
Sanki kendini gizler.

O sarp kayalıklarda
Çağlayanlar oluşur.
Dağdan aşağı iner
Topraklarla buluşur.

-

Devam Edecek

Abdullah SALİHOĞLU

AŞKA DAİR

Rüyalrım seninle renkleniyor her gece.
Aklımda düğüm düğüm,bin soru,bin bilmece.
O kadar hasretim ki;bir selam,bir gülüşe.
Her sabah doğ üstüme,dua et,hece hece.

Kalplerimiz birleşsin müstakbel günler için.
Şahit olsun seneler,bu aşka,için için
Sen bırakıp gidersen,ne yaparım,ben söyle ?
Nasıl düştüm bu aşka,sorma,niye,ne için ?

Mustafa GÖKGÖZ

KALMADI

Sen gideli kaç yıl oldu,inan saymaktan usandım.
Yaprak yaprak dökülen o takvimlerde hal kalmadı.
Rüyalara senle daldım,hep hayalinle uyandım.
Senden bir haber umduğum fincanlarda fal kalmadı.

Varlığının özlemini hep taşıdım bunca zaman,
Döneceğin o yolları yar diye kokladım her an,
Kelimeler aciz kaldı derdimi dökmeye inan.
Feleğe hesap soracak fikrimde sual kalmadı.

Yokluğun derin yaradır sabır beziyle sardığım,
Dualarımın hesabı yok gelsin diye yakardığım,
Ömrün artık son demleri musalla taşı vardığım.
Artık dönsen de faydasız vuslata mahal kalmadı.

Nihanlar aşikar kılmayasın bu demde,
Sırrını hiç kimseye verme Hüdadan gayrı.
Boşuna arayıp ta yorulma,bu alemde,
Ne ararsan bulunur derde devadan gayrı.

Medet umma kimseden,her kulu Hızır sanma.
Çölde zemzem arama merve,safa'dan gayrı.
Kederi görmeden,neşeye hazırlanma.
Yaşanmamış hayra,yorma rüyadan gayrı.

Ömür dediğin nedir ? İki nefes arası.
Ardında bir şey kalmaz,bir hoş sedadan gayrı.
Gelip çatınca kaderdeki ölüm sırası,
Seni bir uğurlayan var mı ? Salandan gayrı.

Hani arkadaşların,nerede seni sevenler ?
Tenine kimse değmez,yılan çıyandan gayrı.
Senden sonra tufandı hani nerde ölenler ?
Giderken fayda vermez;kefen parandan gayrı.

Dilek

KEREM

DİLEK

Sevgi söylerim,
Ah anlasalar,
Rahmetinsiz niderim ?
Medet ;Ya Rab !

Aşırı coşarım.
Deliliğe koşarım.
İfratı aşarım.
Sükunet ;Ya Rab !

Ağlar gözlerim,
Coşar severim,
Tefriti bilirim.
Edep ;Ya Rab !

Dostları üzdüm,
Saflığa küstüm,
Olgunluğa benliğim.
Ulaştır ;Ya Rab !

Gece gözlerimde,
Yeis beklemekte,İrade
yse elimde.
Eriştir;Ya Rab !

Aşkına yandım.
Şaşkına döndüm.
Ben pişmen oldum.
Affet;Ya Rap !

ATADAN TORUNA
(Töreli Türk Oğullarına)

Karahanlı Saltuk Buğra
Selam Gazneli Mahmud'a
Osman Gazi, Alparslan'a
Atana layık olursun.

Kefeniyle kabre hazır
İnancıyla zulmü bozar
Kanla Anadolu yazar
Sultan Alparslan olursun.

Beyliklerinden devlet kurar
Haçlı çemberini yarar
Düşman yarasını sarar
Eyüp Selahaddin olursun.

Haçlılara karşı durur
Kafatasçı Haçlı erir
Tek tek cezaların verir
Kılıçarslanlar olursun.

Rüyalardan koca devlet
Aşiretten büyük millet
Yükseldikçe sen birlik et
Dilerim Osman olursun.

Her an yeni bir kıtaya
Söz vermişsin sen ataya
Akın durmaz hiç Batı'ya
Dilerim Orhan olursun.

Duaların göğü deler
Düşmanlarını duman eder
Cennetlere uçar gider
Hüdavendigar olursun.

Boğaz keser hisar katlı
Ülküsüyle yel süratli
Uçar gider beyaz atlı
Ölür Yıldırım olursun.

Fatih gibi oğlu olmuş
Haçlı gelmiş bela bulmuş
Sultanlıktan geçip gülmüş
Dilerim Murat olursun.

Çok Bizansları döversin
Zulmün başını ezersin
Denizlere at sürersin
Dilerim Fatih olursun.

Şahlar ülkesin çaldırmış
Hadlerin yaman bildirmiş
Ak atın şaha kaldırmış
Dilerim Yavuz olursun.

Hüseyin'le Hasan gibi
Selçuklu Alparslan gibi
Fatih, Yavuz Sultan gibi
Şehit Müslüman olursun.

Ok-Öz Kağan soyun olmuş
Yağıların koyun olmuş
Devlet kurmak oyun olmuş
Gene Ulu Devlet olursun.

Törelisin, Türk'sun çalış
Atasözlerine alış
Düşün, taşın, yap bir buluş
Sen de bir Atatürk olursun.
Ekim 78 Taşpınar.

Erol DUYGUN

BÜTÜN DOSTLARIMA

Bu hafta ulusal dostluk haftası,
Bütün dostlarıma selam ediyom.
Bu garip, arkadaş, dost divanesi,
Bütün dostlarıma selam ediyom.

Bana dost olanlar, acı görmesin,
Dost olanlar birbirini kırmasın,
Jeton bulamayan bir kart yollasın,
Bütün dostlarıma selam ediyom.

Dostluğun kıymeti; sevgide saklı,
Erer mi bu hale cahilin aklı,
Vicdanlı, akıllı, yufka yürekli,
Bütün dostlarıma selam ediyom.

Dopdolu olmalı sevgiyle yürek,
Yaşamın temeli budur diyerek,
Dostluk haftasını fırsat bilerek,
Bütün dostlarıma selam ediyom.

DULGUNİ selamım candan, gönülden.
Ayrılmaz hiç rotam sevgi yolundan.
Arada sırada, sazın telinden,
Bütün dostlarıma selam ediyom.

SALDIN DİLİME

Gönül ne gezersin; seyran yerinde,
Bülbül safa bulun, gülün alında,
Hazana uğrayıp, güz aylarında,
Bir acı türküyü saldın dilime.

Gönlükle dostluğu candan özlerken.
Yaralarım göz, göz olmuş sızlarken.
Düz yollar da bile ben tökezlerken,
Yüce dağlar; sıraladın önüme.

Yarım günde ömrüm aldın on yıllık.
Bir ateş sinemde yakar ayrılık.
Felek pençesinden telleri kırık,
Çalmadığım sazı, verdin elime.

Ne dendir; elinden çektiğim çile,
Bütün çabalarım gider nafile,
Yakamı bırakmaz ahrette bile,
Sen ağlama, dost ağlasın ölüme.

DUYGUNİ gönlüyle barışık değil,
Ben sana eğildim az da sen eğil,
Mecnuna dönmek ki; sendeki gönül,
Savurdun yel gibi, Gobi Çölüne.

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 16

Yıl 2 Sayı:16

ÇORUMLU 2000

ISSN 1301-0948

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Gürsel YAYINEVİ Fiyatı KDV Dahil 1.000.000 TL.

Çorum Hakimiyet Gazetesi Arşivinden alınmıştır.

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :2 2000 Gürsel-YAYINEVİ Sayı 16

SAHİBİ ve Mesul Md. Mahmut Selim GÜRSEL

İdare ve yazışma adresi Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27 / 34 ÇORUM

corumlu2000@yahoo.com

İş : 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10 Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Mijanpaj Gürsel YAYINEVİ

İrtibat:

ADANA	Yalçın GÜRSEL	Tel : 0- 532-340 35 17
ANKARA	Abdullah ÖZÜYAĞLI	Tel : 0- 312 340 81 89
ANKARA	İsmet TEZEL	Tel : 0- 312 432 35 94
İSTANBUL	Suvavi TORAMANLI	Tel : 0- 542 345 88 85
İZMİR	Yılmaz GÜRSEL	Tel : 0- 232 373 37 30

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU ..... Su Hırsızları 35.s.
Salih AYDIN ..... Çorum Organize Sanayi Bölgesi 30. s.
Recep CAMCI ..... Beş Sual,Beş Cevap 11.s.
Hacı CELEBCİ ..... Hıdırellez 17. s.
İsmet ÇENESİZ ..... Kutlu Doğum Haftası 12. s.
M. Şakir ÇIPLAK ..... Menkıbelerle Koyun Baba 7. s.
İsa DOĞANLI ..... Çopikas Hisse Devrinin Şirkete Ve Çorum'a Getirecekleri 25. s.
Ali EMİROĞLU ..... Bir Mayısın Kutlanması 13. s.
Ethem ERKOÇ ..... Bir Halk İnanışı HIDIRELLEZ 14. s.
Zekai İŞLER ..... Yüzyılın Felaketini Yaşadım 27. s. Yeni Meslekler ve İşyerleri 21. s.
Muzaffer GÜNDOĞAR ..... Dağların Türküsünü Dinlemek 36. s.
Mahmut Selim GÜRSEL ..... Çorum'da Kütüphaneler 2. s.
..... Kapı Numaranız Belediye Tarafından Değiştirilirse Ne Olacak ? 3 .s.
Metin KALYONCU ..... İskilip'te Hıdırellez (Bir Sabah Yürüyüşü) 16. s.
Sakin KARAKAŞ ..... Göresim Geldi 37. s.
Rıfat KURTOĞLU ..... Fistan Giymiş Kırmalı 34. s.
Erdal ODABAŞ ..... Bulmaca 32. s.
Ulvi ÖĞRETEN ..... Çorum Tarihi Ve Coğrafyası 10. s.
İsmail PAMUK ..... Bir Devre Işık Tutan Eğitim Olayı (Köy Enstitüleri) 28. s.
Uğur PAMUK ..... Karikatürler 34. s.
Salim SAVCI ..... Yabancı Sözcük Hayranlarına 20. s.
İsmail TORUN ..... Çapulcu 5. s.
Ümit UZEL ..... Bankalar Ve Uçuranlar ve Kaçıranlar 22. s.
Raşit YÜCEL ..... Güneş 19. s.

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı: 1.000.000 Tl. Çorum İçin Yıllık 12.000.000 Tl. İl Dışı Yıllık 18.000.000 Tl. dir.

Kapak Fotoğrafı: Hakimiyet Gazetesi

Kardeş Matbaacılık ÇORUM 0-364-213 15 18

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER

Mahmut Selim GÜRSEL

Çorum ilim ve kütüphaneler alanında tarih boyunca önemi,arkeolojik çalışmalar neticesinde Boğazköy Hitit arşivlerinde bulunan çivi yazısı tabletlerle dünyaya kendisini tanıtmış,bu arşivde bulunan tabletlerden sonra diğer kazılarda ele geçen tabletlerle Hitit tarihi bilinmeye başlanmış,sonradan Ortaköy kazılarının başlamasına vesile olan birkaç tabletin gün ışığına çıkarılmasıyla,Ortaköy'de de bir tablet arşivinin bulunması ile ilimizin geçmişinde kütüphanecilğin olduğunun tescili yapılabilir.

Helenistik Çağda ise Çorum ve çevresinin de yerleşik düzenin bulunması, kilisenin etkisi ile burada bulunan kiliseler hakkında detaylı bilgi bulunmakla beraber, İstanbul'da bulunan ve halen etkinliğini koruyan Patriklik kütüphanesindeki kitapların bazılarının Anadolu'nun Türkleşmesinden sonra Çorum çevresinden ve Anadolu'dan gittiği söylene gelmektedir. İstanbul'un alınmasıyla beraber Fatih Sultan Mehmed Han'ın Kiliselere ait mallarını götürülebileceği fermanı ile birçok Latin eserlerin Roma'ya gönderildiği bilinmektedir.

Anadolu'nun Türkleşmesinden sonra karışık devir sonucu Türk iskanına açılan Çorum ve çevresinde yerleşik düzene tam geçilmemesi,toprak itilafları ve çeşitli Türk beyliklerinin egemenliğine girmesinden olsa gerek kütüphane sayılabilecek bir birikimin olabileceği,hangi yerde, hangi tarihte kütüphane bulunduğu tespiti yapılmamış olup, Alaca ilçesi Karahisar Temürü denilen yerde,Hicri 665-Miladi 1266 tarihlerinde Hüsameddin Timur' un bu tarihte yaptığı bir vakfiye <1> de bu köyün eski yerinde medrese yapıldığı,bu gün Hüsamiye Medresesi diye anılan medreseye vakfettiği arazi ile varlığı anlaşılmış oluyor. Adı geçen medresenin muhakkak bir kütüphanesinin olması gerektir.

Çorum'un Osmanlı İmparatorluğu döneminde, Amasya'nın payitaht merkezi olması nedeniyle , Çorum'un Amasya sancağına uzun süre kalması,bir çok alim ve ulemanın ilimiz topraklarından yetişmesi,Amasya'da bulunan medreselerde ilim okutmaları haricinde,veliahtlara sarayda ders veren hemşehrilerimizin olduğunu eşitli kaynaklar belirtmektedir.<1>

Bu kültürel ve ilim ilişkisi neticesinde Çorum ilinde adlarını tespiti bulunan medrese ve kitaplıklar nüfus oranlamasına karşın oldukça çok olduğu görülmektedir. Bu medreselerin faydalanacağı kütüphanelerinin olması olağandır.

Osmanlı Döneminde Çorum'da kütüphane ile ilgili bilgiler 18. Yüz yılın ikinci yarısına kadar gitmektedir. Sicil defterlerinden, Evliya Çelebinin Seyahatnamesinde, Salnamelerden ve mahalli basın kaynakların da bulunan kayıtlara göre:

Evliya Çelebi : "... Erbabı-ı maarifin, nükteşinas çelebileri,ulema ve sulehası, yaran-ı garüb-üd diyar adamları çoktur....."

Eskişehir Sicil Defteri 96.S. ve Çorumlu Dergisi 19 Sayı 13. S. "...1170 Hicri senesinde ,Çorum Akpınar mahallesi sakinlerinden Müderris Hacı Ali Efendi,sokak tarafı hududunda,yontulmuş taştan muntazam ve metin bir kütüphane binası,muhtelif kitaplarını ve malikanesini vakıf ve tahsis etmiştir....."

Hicri 1318 Ankara Salnamesi. "...1296 Hicri senesinde Müftü Ahmed Feyzi Efendi tarafından Emir Ahmed mahallesinde kargır bir kütüphane kurmuş ve 3000 cilt kitabı okuyucuların hizmetine vermiştir....." Bu kütüphanenin kitabesi halen Çorum Müzesinde bulunmaktadır.

Hicri 1320 Ankara Salnamesi: ".....1202 Hicri senede, Süleyman Feyzi Paşa Çorum'da bir kargır kütüphane yaptırmış, 600 ciltlik kitabı okuyucu hizmetine vermiştir."

Hicri 1328 Devlet Salnamesi 406.sayfa "...Çorum'da bulunan Kurdoğlu Medresesi kütüphanesi,Fevziye'yi İrfaniye isimli kütüphanenin banisi Hacı Ahmed Efendidir. Tesis tarihi 1309....."

İhsan Sabuncuoğlu Çorum Tarihine Ait Derlemelerim:"...İstiklâl mektebinin yerinde ahşap yapı olarak Süleyman Feyzi Paşa Kütüphanesi bulunmaktaydı. Mutasarrıf Nureddin Bey tarafından kütüphane yıktırılarak 1913-1914 tarihinde İstiklâl mektebiyaptırıldı

Devam Edecek

<1> Çorumlu Dergisi 7.sayı S. 37 ve 45.sayı Yer adlarının önemi N.Köseoğlu

<1>Bakınız Çorum 1997 adlı çalışmamda Çorumlular bölümü

KAPI NUMARANIZ BELEDİYE TARAFINDAN DEĞİŞTİRİLİRSE NE OLACAK ?

Mahmut Selim GÜRSEL

Bugün;20 Nisan 2000. Belediyemizde görevli iki Zabıta Memuru ellerinde bulunan bir liste ile Osmancık Caddesi 27 numarada bulunan Ölçek İş yerinin iç kapı numaralarını değiştirerek yeni kapı numarası kayıtlarını yapmaya başladılar.

Acaba ne yapıyorlar dedim ?

Neler yapmıyorlardı ki. İş Merkezinin içinde bulunan dükkanların kapı numaralarını ellerine aldıkları kalemle değiştiriyorlar.

Acaba bu binaya oturma izni verilirken kapı numaraları dikkatlice kontrol edilmeden mi oturma izni verildi ? Herhalde öyle oldu. Yada o günkü çalışan bir görevlinin hatası bu gün düzeltilmeye kalkıldı. Yerine oturmuş olan kapı numaralarının bu gün düzeltilmeye çalışılmakta. Gereken ne idi acaba ?

Hiçbir şey. Kimse ilgilenmedi bile.

Tamamen dolu olan iş merkezinden belki de bir tek kul sormadı.

Duyarsızlığın zirvesindeyiz nedense. Bugün hiç sesi çıkmayan esnaf ve ticaret erbabını, yarın neler bekliyor,biliyorlar mı acaba ? **Hayır bilmiyorlar.**.

İncelemem sonuçları burada ikamet edenleri bekleyen işlemlerin tespit ettiğim bazılarını sunuyorum .

Bu tespitimin sonuçları,burada ikamet edenlerine kadar maddi ve zaman kaybına uğratacağını biraz irdeleyelim.

1-**Bağlı olduğun oda kayıtınız.** Bilindiği gibi esnaf ve ticaretle uğraşanlar bir odaya kayıtlıdır. Bir işlem yaptırdıkları zaman veya iş yeri değişikliklerinde bu kayıtlı odaya bilgi vermekle yükümlüdürler.

Yapılacak nedir: Belediyenin yeni verdiği kapı numaram şu dur diyerek kayıtlı olduğu odaya bilgi veren bir dilekçe. Sonra ne olacak ? Oda size yeni iş yeri numaranızın kaydının düzeltildiğini söyleyerek ticari sicil gazetesinde de bu kaydınızın tebliği için ilan vermenizin gerektiğini söyleyerek Halk Bankasına şu kadar para yatırın diye yollayacak.

2-**Sicil Gazetenizde adres değişikliğiniz.** Belirlenmiş ücreti yatırmanız için Halk bankasına gideceksiniz. Kuyrukta bekleyeceksiniz,odanızın verdiği makbuz üzerindeki parayı yatıracaksınız ve gazetede yeni adresiniz yayınlanacak. Para ve zaman kaybınız acaba ne kadar olacak ? Ya sonra ?

3-**Kullandığınız faturanızdaki adresiniz.** İş yerinizde kullandığınız faturanızda adresiniz varsa her fatura kestiğinizde kapı numaranızı değiştireceksiniz ? Ya sonra ?

4- **Yazar kasanız.** Yazar kasanızın adresinde değişiklik yaptırmak için kasanızın servisine müracaat ederek yazar kasa başlığını değiştireceksiniz . Para ve zaman kaybınız acaba ne kadar olacak ? Ya sonra ?

5- **Kullandığınız kaşeniz.** Kullandığınız kaşenizde bulunan kapı numarasını değiştirmeniz gerekecek. Para ve zaman kaybınız acaba ne kadar olacak ? Ya sonra ?

6- **Telefon Müdürlüğü'ndeki kapı kayıt no numaranız.** Telefon Müdürlüğünün belki de bir cezasına uğrayacağız. Bu ceza olmazsa bile telefon borç ödeme ihbarnameniz elinize geçmeyecek ve telefonunuz kesilecek. Para ve zaman kaybınız acaba ne kadar olacak ? Ya sonra ?

7- **Vergi dairesindeki kayıt numaranız.** Burada adres kaydınızın düzeltilmesi için muhasebecinize bilgi vereceksiniz. Belki muhasebeciniz bu bilgiyi unutacak,denetim memurları sizi kontrole gelecekler,kapı numaranız değişik olduğu için muhtemelen bilgi vermediğiniz için ceza yazıp gidecekler. Para ve zaman kaybınız acaba ne kadar olacak ? Ya sonra ?

8- **Elektrik idaresi kayıtınız.** Bu kurumada müracaatta bulunmanız gerekecek. Büyük bir ihtimalle bu müracaatı pek çoğumuz unutacağız. Elektriğimiz kesilecek, açtırmak için uğraş vereceğiz. Para ve zaman kaybınız acaba ne kadar olacak ?Ya sonra?

9- **Emniyet Müdürlüğündeki kaydınız.** İş yerinizin kapı numarasının değiştiğini bu kurumada bildirmeniz gerekecek. Hakkınızda gerekli bir işlem için arandığınızda bulunmayacaksınız, belki bir ceza yiyeceksiniz, yada bir mahkeme kararından haberiniz olmayacak. Ya sonra ?

9- **Banka hesaplarınızdaki adresiniz.** Bankalarla az veya çok hepimizin ikili ilişkileri bulunmakta. Bu ilişkiler bu günün en büyük problemi olan para. Bankanız size ulaşamayacak, sizin bilginiz olmayacak, fazladan paralar ödeyecek yada gelen paranızdan haberiniz olmayacak. Para ve zaman kaybınız acaba ne kadar olacak ? Ya sonra ?

10- **Posta adresinizdeki değişiklik.** İşte en büyük kaybınız burada olacak. Neden mi ? Yukarıda saymaya çalıştığım işlemlerin pek çoğu posta kanalı ile olmakta. Bu bilgilerin hiç birisi elinize geçmediği için acaba ne kadar zarara uğrayacaksınız ? Para ve zaman kaybınız acaba ne kadar olacak ? Ya sonra ?

11- **Belediye ile olan işlemleriniz:** Belediye levha kayıt numaranız ? Belediye işyeri kayıt numaranız ? Belediye çöp vergisi kayıt numaranız ? varsa Belediye Su İdaresi kayıt numaranız vb. Sayın okurlarım ! Kusura bakmayın, benim aklıma bu gün sadece bunlar geldi. Bunun dışında neler, neler çıkacak onu da ileride göreceğiz.

Bir memurun hatasının düzeltilmesi için Belediyemiz ; bizlere bu kadar işkence yapmaya, bizi zaman ve para kaybına uğratmaya acaba ne kadar hakkı var ?

Bu yazıma Sayın Belediye Başkanımız acaba nasıl tepki verecek ? Sayın Başkan !

Sizi Çorumlular işlerini kolaylaştırmanız için ikici sefer seçti. Pösteki saymamız, sıkıntılara girmemiz ve en mühimi de MADDİ kayıplara girmemiz için seçmedi.

Saygılarımla.

ÇORUMLU 2000 KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ABONE FORMU

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize 1 Yıl abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım :.....
Adresim :.....
Şehir :.....

FATURA BİLGİLERİM:

Vergi Dairesi No :.....
Vergi Dairesi Yeri :.....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 1260013 numaralı Posta Çeki hesabına 18.000.000 TL. Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir.

Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimiz ve faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

KAŞE: **Adım Soyadım**

ÇAPULCU

İsmail TORUN

Çorum Haber Gazetesinde;Can Yoksul tarafından yazılan "Çorum Tarihinden Bir Kesit" yazı dizisinin 15. Bölümü "Araplar Ve Çorum" başlığını taşımakta olup gazetenin 19.04.2000 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

Yazıda: "1973 Çorum İl Yıllığında da değindiği gibi,bu savaşlara Muhammed'in yakınları da katılmıştır. Bu doğrudur. Bunu birçok kaynaklar doğrulamaktadır. Ama Kereb-i Gazi,Ubeyd-i Gazi,Suheyb-i Rumi gibi kişilerin Çorumdaki bir savaşta ölerek Çorum'un Ulu Mezarlığında gömülü olmaları pek övünülecek bir olay değildir.

İslâm büyükleri olarak anılan bu kişilerin Çorum'da ne için,kimin için neden savaş tıklarına bakmak gerekir.? BUNA ŞEHİT OLMAK MI DENİR,YOKSA ÇAPULCULUĞUN, yağmacılığın, işgalciliğin sonu mu?" ifadeleri kullanılmıştır.

Düşüncelere her zaman saygı duymak gerekir. Ama bir konuda yorum yaparken,düşünce üretirken de başkalarını küçük düşürücü ifadeler kullanmak,çoğunluğun değer verdiği şahsiyetleri incitici beyanlarda bulunmak uygun olmasa gerektir.

Arzum odur ki;keşke bu ifadeler,ilgiyle okuduğum yazı dizisinde yer almasaydı !

Arap - İslâm ordularının 7. Asında İstanbul'u fethetmek amacıyla Anadolu'dan geçtikleri bir gerçektir.

Bizans kaynakları ve Arap Tarihçilerinin yapıtları İstanbul seferine geniş yer almışlar ve hatta George Ostrogorsky ve Fuat Köprülü'nün belirttiğine göre İngiliz Araştırmacı W. Brooks bu konuda yazılanları "Helenic Studies" adlı derginin 1891 tarihli bir sayısında The Arabs İn Asia Minor (Araplar Anadolu'da) unvanlı yazısından derlenmiştir.

Suheyb-i Rumi kimdir ? Bu konuda sadece BİR KAYNAKTAN aldığım bilgileri aktarmayla yetineceğim :

Tarihçi Belazüri yazma nüshası Süleymaniye Reisülküttap 597 - 598 numaralarda bulunan Ensabul Eşraf adlı kitabında (v.41 vd.) Suheyb-i Rumi hakkında özetle şu bilgileri kaydetmiştir.

. Vakidi'nin belirttiğine göre; Suheyb Dar-ul Erkâm'da İslâm ile müşerref olmuştur.

Babası İran Hükümdarı Kisra'nın hakimiyetindeki Abile kenti Valisi idi. Abile kenti;Musul'a bağlı olup Fırat yakınlarında kurulmuştu. Bizanslılar bu bölgeyi istila edince Suheyb'i de küçük bir çocukken esir etmişler ve Suheyb Rum diyarında büyümüş,daha sonra Ben-i Kelb Kabilesinden bir şahıs Suheyb'i satın almış ve Mekke'ye getirerek, Abdullah b. Cud'ana teslim etmiş,o da Suheyb'i serbest bırakmış,Resulü Ekrem'e Peygamberlik görevi verildiğinde de kendisi,eşi ve oğlu ile birlikte Müslüman olmuştu.

Suheyb kızıl renkli olup,Bizans'a esir düştüğü için Rumi lakabı ile anılıyordu. Kızıl renkli olduğu için Rumi denildiği de söylenir. Hz. Peygamber de Suheyb'in aslen Rum diyarından olduğu söylenmiştir.

Bir gün Kureyş'in ileri gelenlerinin bulunduğu bir topluluk içinde Suheyb konuşmuş,onlarda Allah'ın lütufla bulunduğu kılıksız insanlar bunlar mı diye ona hakaret etmişler,bu arada Ayet nazil olmuştur. (En'am 52) Habbâb R.A. Mealindeki Ayetle ilgili olarak şunu anlattı: "Akra' İbnu Habis et-Temîmî ve Uyeyne İbnu Hısn el Fezâri Resülullah'ın yanına geldiler. A. Vesselâm'ı Suheyb, Bilâl,Ammâr ve Habbâb gibi zayıf Müslümanlarla oturmuş buldular. (Bu gariban takımını) Resülullah'ın etrafında görünce onları küçümseyip hakir gördüler. Aleyhissalâtu vesselâm'a yaklaşıp baş başa kaldılar (yani biz bir kenara çekildik). Onlar: "Biz, senin bize hususi bir sohbet oturumu ayırmanı isteriz, tâki Araplar bizim üstünlüğümüzü tanısınlar. Zira sana (her taraftaki) Araplardan (durmadan) heyetler geliyor. Onların bizi bu (değersiz) köle bozuntularıyla beraber görmelerinden utanıyoruz. Şu halde,her ne zaman biz sana gelirsek, onları yanından kaldır. Biz gidince, dilersen yine onlarla beraber ol !" Dediler. Aleyhissalâtu vesselâm da: "Pekala!" diye cevap verdi. Bunun üzerine onlar: "Bu teklifimizi bir yazı ile de tevsik et" dediler." (Habbab) der ki: "A.Vesselâm hemen bir kağıt istedi, yazması için Ali Radıyallahu anh'ı çağırdı. Biz hâla bir kenarda oturmuş duruyorduk. Derken Cibril Aleyhisselâm indi ve şu vahyi getirdi. (Meâlen): "Sabah akşam Rablerinin rızasını isteyerek

O'na yalvaranları kovma. Onların hesabından sana bir sorumluluk yoktur. Senin hesabından da onlara bir sorumluluk yoktur ki onları kovarak zulmedenlerden olasın" (En'am 52). Ayet-i kerime daha sonra Akra' İbnu Hâbis ve Uyeyne İbnu Hısn'ı zikrederek devam etti: "Böylece, "Aramızdan Allah bunlara mı iyilikte bulundu?" Demeleri için onları birbiriyle imtihan ettik. Allah şükredenleri iyi bilen değil midir?" (En'am 53). Ayet şöyle devam etti: "(Ey Muhammed) ayetlerimize iman edenler sana gelince: "Size selam olsun!" de. Rabb'iniz, sizden kim bilmeyerek fenalık işterde arkasından tevbe eder ve nefsini düzeltirse, ona rahmet etmeyi kendi üzerine almıştır" (En'am 54).

Bir gün ; Hz. Ömer kendisine,Ey Suheyb ! Sen bir Arapsın,Rumca biliyorsun,herkese ikramda bulunuyorsun,künyeni söyle diyince. Suheyb de Resülullah bana "Ebu Yahya" diyor, nesebime gelince,ben bir hür insanım,soyumda Musul ahalisinden Nemir oğlu Kasıt'a dayanır. Fakat Rumlar küçüklüğümde bana eziyet ederlerdi. Ailemle birlikte serbest kalınca soyumu tanıdım. Yedirip içirdiğime gelince, Resullullah buyurmuştur ki: " SİZİN EN HAYIRLINIZ BAŞKALARINA İKRAM EDEN,SELAMI ESİRGEMİYENDİR" Dedi.

Vakidi'nin anlattığına göre,Müminlerin zayıf ve kimsesiz olanlarındandı ve Allah yolunda işkenceye maruz kalanlardandı. Said b. Müseyyebin naklettiğine göre Suheyb Medine tarafına mücahit olarak geldi. Çevresinde bir gurup Kureyşliler siz babamı tanıyorsunuz,iyi bir okçuydu, bana yaklaşmalınız,ben sadağımdaki okları fırlatırım,kılıcımla size zarar veririm,istediğinizi yapınız,şayet malımı, mülkümü istiyorsanız size bırakıyorum, yolumdan çekiliniz dedi. Onlarda peki dediler. O da evini,malını mülkünü bırakarak Resülullahın yanına gitmeyi tercih etti.

Bunun üzerine Resülullah," Suheyb iyi bir alışveriş yaptı.

Aynı olay başka bir rivayette şöyle anlatılır: Ebu Osman El Hindi diyor ki: Suheyb Medine'ye hicret etmek istediğinde, Kureyş'ten bir gurup ona,malın,mülkün elimizde tek başına gidersen git. Dediklerinde,Suheyb: Bütün malımı,mülkümü bırakırsam yolumdan çekilir misiniz ? Diye cevap verdiğinde,onlar da; evet dediler ve olay Resullullah'a anlatıldığında."Suheyb kazandı" Buyurdu.

Vakıdi der ki; Süheyb Hz. Ali ile son hicret edenlerdendi. Rebiüevvel ayının ortalarında Kuba'da Peygamber'e yetişti. Yolda Suheyb'in gözü rahatsızlanmıştı,şiddetli sancısı vardı. Acıkmış bir insan gibi bulduğu yeşillikleri yiyordu. Hz. Ömer dedi ki; Ya Resullullah,görüyor musun Suheyb sancı çekerken yeşillik yiyiyor. Resullullah da; Ya Suheyb gözün rahatsız olduğu halde meyve yiyorsun ! Suheyb de onu sağlam gözümle seçiyorum. Diyince Peygamber gülümsedi.

Suheyb, evimiz basılınca malım, mülküm karşılığında kendimi ve ailemi kurtardım peşinizden koştum dedi. Rusullullah da bu iyi bir alışveriş. Buyurdu.

Suheyb ; Bedir, Uhut,Hendek ve diğer tüm savaşlarda Peygamberle birlikte idi.

Vakidi'ye göre;Hz. Ömer vefat ettiğinde,Müslümanlar bir de baktılar ki,Suheyb Hz. Ömer'in emri üzerine,vakit namazları kıldırıyordu. Onu öne geçirdiler ve O da Hz. Ömer 'in cenaze namazını kıldırdı.

Yine Vakıdi'ye göre; Suheyb 38 Hicri senesinin Şevval ayında yetmiş yaşında olarak Medine'de vefat etti. Baki kabristanına defnedildi.

İşte sadece bir kaynak eserde Suheyb'in hikayesi böyle anlatılıyor.

Hz. Ömer'in vefatından sonra Bizans'la ilişkiler geliştiği için,Suheyb'in diyarı Rum denilen Anadolu'da bazı önemli işler için görevlendirildiğin de bir başka kaynakta zikredilmektedir.

Bu hususta bilgiler ve belgeler derlenip toparlanmaktadır.

İnancı ve ideali uğruna, evini, barkını, malını,mülkünü ve her şeyini feda ederek Allah'ın Ulu Adını yüceltmek amacıyla, gönül verdiği Peygamberinin peşinden koşan ve Çorum'un bağrındaki bir kabir veya makamda bulunduğu kanısında olduğumuz büyük insan ÇAPULCU, yaptığı iş de ÇAPULCULUK, YAĞMACILIK;İŞGALCİLİK olamaz.

Onu ve arkadaşlarını rahmetle anıyorum.

MENKIBELERLE KOYUN BABA

M. Şakir ÇIPLAK

Koyun Baba, Anadolu'daki bir çok evliya gibi araştırılıp incelenmeye muhtaç bir Horasan ereni,bir Anadolu evliyasıdır. Onun hayatı kaynaklarda sınırlı bilgilerle anlatılmakta,ancak menkıbelere dayandırılarak anlatılmaya çalışılmaktadır. Koyun Baba ile ilgili Çorum İl Yıllığında, Özdemir Başaran'ın Tarihi İle Osmancık adlı eserinde,Bayram Durbilmez ve Zeki Gürel'in çeşitli sempozyumlarda sunduğu bildirilerde, İlter Fügen'in araştırmasında, Gölpınarlı'nın İslâm Ansiklopedisi'ndeki ilgili maddesinde verilen bilgiler onun tarihi ve tasavvufi kişiliğini açıklamaya yetmiyor.

Ancak Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi'nde 1217 demirbaş numarada kayıtla ve "Menakıb-ı Koyun Baba" adıyla tescil edilmiş 1840 satır ve 920 beyitten oluşan 37 varak manzum bir eser,Paşalıoğlu Abdülkadir b. Ahmet tarafından kaleme alınan 12 Şaban 1255 Hicri tarihli bir eser,bize daha ayrıntılı bilgi vermekte ve bir Koyun Baba aşığı tarafından Koyun Baba bize anlatılmaktadır. Bu eser; Çorum İlahiyat Fakültesi öğrencilerinden Harun Bayraktutar incelenmiş, transkırbe edilerek lisans tezi olarak çalışılmış tır

Biz dergimizin bu sayısında bu eserden yararlanarak Koyun Baba ile ilgili anlatılanları burada günümüz insanına tanıtmaya çalışıyoruz.

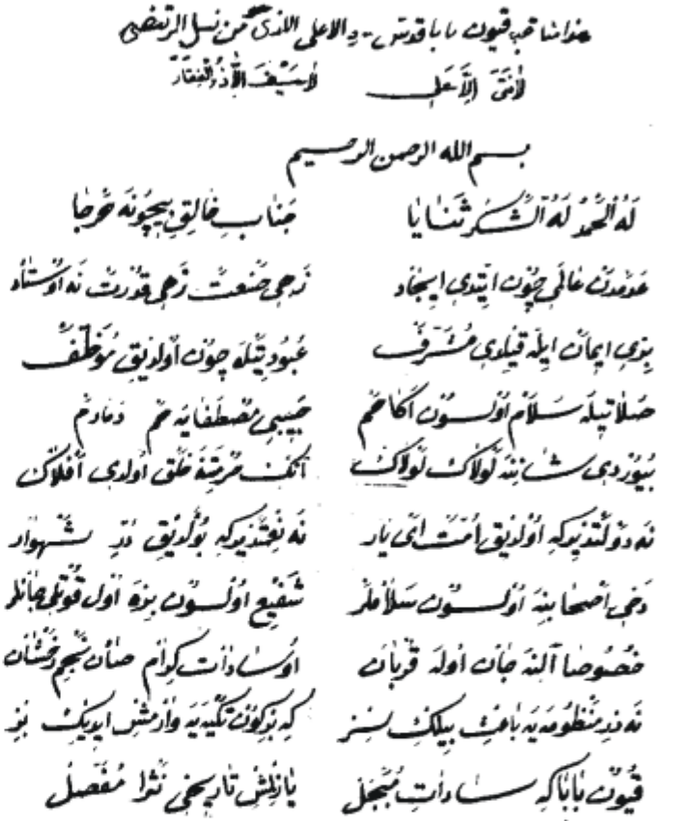

1- Horasan'da Moğol zulmün arttığı artık dayanılmaz hale geldiği bir zamanda Seyyid Ali adındaki bir genç,bir gece rüyasında Peygamberimiz Hz. Muhammed S.A.V.'i gördü. Peygamberimiz onu öpüp bağrına bastı,güzel sözlerle övdü ve ona dedi ki:

- Evladım !Üzülme,yolun açık olacaktır. Ben senin gönlünü bana bağlıyor, ışığımla seni aydınlatıyorum. Sen de insanları aydınlatacaksın. Ancak önce git beytimi tavaf et,Ka'betullah'a yüz sür,sonra bana ziyarete gel, oradan Anadolu'ya git,neslimizin o diyarda bulunması gerekli dir.

2- Seyyid Ali, Horasan'dan çıkıp önce Kerbela'ya uğrayarak atalarının kabrini ziyaret etti. Göz yaşı döktü. Oradan Bağdat yoluyla Mekke'ye vardı. İhrama girip Haccını tamam etti. Sonra büyük ceddi Hz. Ali'nin manevi işaretiyle Medine'ye gitti,orada Peygam-berimiz Hz. Muhammed S.A.V.'in eşiğine yüz sürerek dualar etti. Ve "Ey gizli hazinelerin cevheri,senin emrine uyup geldim. Sana özlemimi sunmak isterim,bana şefaatını esirgeme sen benim hem varlığımın sebebisin,hem de elimden tutanımsın" dedi.

3- Medine'den ayrılıp Anadolu yollarına düştü. Önce Şam,Konya ve Bursa'ya uğradı. Burada Hacı Bektaş-ı Veli bağlantılarından Otman Baba ile karşılaştı,Otman Baba,Arık

Çoban diye isim verdiği bu zatın kendisini Terkos Gölünü karşıdan karşıya sırtında geçirdiğini, Otman Baba velayet namesinden öğreniyoruz.

4- Seyyid Ali, Bursa'nın Melemen adlı bir kasabada Hacı Abdullah isimli zengin bir ağaya çoban durur. Ağa Baba'nın davranışlarından hoşlandı ve kendisine ne kadar ücret verileceğine sordu. O da ücret istemediğini ancak ikişer kuzulayan koyunların kuzularından birer tanesini kendisine vermesini istedi. Gerçekten de o sene Şubat ayı gelip koyunlar kuzulamaya başladığında hep çift kuzuladılar. Ancak Babayı çekemeyen iki kişi,dedi kodu ettiler, Baba'nın bekarlığını da bahane ederek Abdullah Ağa'nın her işi ona bıraktığını, ev halkı ile kötü ilişkiler içine girmesinin bile söz konusu olabileceğini yaymaya başladılar. Bu duruma hayli içerleyen baba, Ağadan bir ziyafet vermesini istedi. Su Başı denilen bir yerde kurbanlar kesilip yemekler yendi. O sırada Baba yanındakilere:

- Gerçi Şubat ayı ama,Cenab-ı Hak şu kiraz ağacından meyve verse de sizlere ikram etsek, dedi. Çevresindeki gammazlar güldüler, Baba'nın saçma sözler söylediğin düşünerek alaya almaya kalktılar.

- Baba bu ayda kiraz olur mu ? Baksana ağaçlar daha tomurcuk bile olmadı, kuru ağaç meyve verir mi,diye çıkıştılar. Baba.

- Niçin gülersiniz,Allah her şeye kadirdir. Ben dua edeyim,siz amin deyin,eğer ihlas ile dua edersek öyle umuyorum ki; O hikmetinden yemişler verecektir. Dedi.

Ellerini semaya kaldırıp dua etti. Daha ellerini yüzüne sürmeden kirazlar kırmızı kırmızı dallarda belirmeye başlamıştı. Herkes hayrete düştüler. O iki hasetçi de utançlarından özür dilemek zorunda kaldılar.

5- Melemende; Koyun Baba'nın kimliği anlaşılınca artık orada durmamanın mümkün olmadığını düşünerek hissesine düşen koyunları alarak ayrılmak zorunda kalır.

Uzun bir yolculuktan sonra Nisan ayı başlarında bir Perşembe günü ikindiden sonra,Horasan'da iken rüyasında Peygamberimizin tarif ettiği Kızılırmak kenarında, ovalarında keklikten öten, tepelerinde kekikler biten Osmancık ilçesine ayak bastı. Sazlık denilen bir mevkie gelerek bir ağacın dibine oturdu.

O zamanlar Osmancığın Hıdırlık Mahallesinde Mantık Baba isimli bir şeyh vardı. Otuz dokuz tane müridi ile her Cuma akşamı dergahta tevhit okur zikir çekerlerdi. Tekkeye gelirken herkes bir mum getirir,mumları tekkenin taraçalarına dikerlerdi. O gece Mantık Baba müritlerini topladı,mumlar yakıldı, zikir başlamak üzereydi ki birden bütün mumlar sönüverdi. Herkes hayrete düştü,şaşırdılar birden. Bir günah mı işledik, bir isyanda mı bulunduk diye düşündüler. Mantık Baba herkesi sükuna davet etti,bir an düşündü, gönül yoluyla şu sonuca vardı ki, kendilerinin herhangi bir hatası yoktur. Lakin çok yakınımıza bir veli gelmiştir,Onun ışığı bizim ışıklarımızı söndürmüştür. Şimdi gidip Onu bulmak ve Ona teslim olmak zamanıdır. Güneş doğmuş onun yanında ayın,yıldızın hükmü kalmamıştır. Durumu müridatına bu şekilde açıkladıktan sonra geceleyin başladılar aramaya. Mantık Baba Sazlıkta ağacın dibinde oturan Koyun Baba'yı görünce, heyecanlandı,ona şöyle seslendi:

"Merhaba ey aydınlık günlerin müjdecisi
Merhaba ey gizemli dünyaların habercisi

Merhaba ey Peygamberden ışık getiren güneş
Merhaba ey aşıkların beklediği kutlu eş

Yüceliğin her gönüldaşı irşada yeterlidir,
Gittiğin ve gösterdiğin hep dosdoğru yoldur.

Bize ulaştın,öteden duyduk çağıran sesini
İşte cennet,koşun sonsuzluğa,diyen davetini

Kalbimizi gizli düşmanlardan arıtmak için
Fazlından ve lutfundan gönderdi Rabbül âlemin

Hangi bahçede gülsün söyle ey sevgili
Sizinle olmak hem mutluluk hem inceliktir.

Had olsun iki gözüm Hüseyin-i Kerbela'nın
Geldi mirası bugün en hayırlı evladın

Ey kadri yüce erdim sana aydınlandı gönlüm
Kutlu yüzün ile ben güzelliğin sırrına erdim.

Mantık Baba bu şiiri söyledikten sonra,yaydığı koku,Peygamber soyundan olduğunu gösteriyor, bu koku ancak Ali Murtaza soyunda bilinir,merakımızı bağışlayınız,müridiniz kimdir ? Dedi. Koyun Baba:

- Al-i Zehra Şehid-i Kerbela soyundanım. Horasan'dan geliyorum. Işığımı Resul-

ullah'tan aldım. Adım Seyyid Ali'dir. Bu beldenin tasarrufu bana verilmiştir. Size izin çıkmıştır,isterseniz gidebilirsiniz.

Mantık Baba'nın müritleri başka beldelere dağıldılar ancak kendisi:

- Yaşım çok ilerlemiştir,gücüm kalmamıştır,beni kulluğa kabul ederseniz eşiğinizi süpürürüm. Dedi. Koyun Baba onu yanında bıraktı.

6- Baba bir gün bir bağın kenarında koyun güderken bir es duydu:

- Bana koyunlarını Sal,otlasınlar beni ottan ayıklasınlar...

Baba koyunları bağa sürdü. Bu sırada bağın sahibi büyük bir gürültüyle gelerek babaya sitemde bulundu,gidip şikayette etti. Birkaç kişi gelip koyunları bağda görünce Baba'ya çıkıştılar. Bağ sahibinin feryadı durmuyordu. Baba oradakilere dönerek dedi ki:

- Sizinle anlaşalım,eğer bu bağda bir tek yaprak ziyan olduysa sana bütün sürümü vereceğim,eğer senin bir ziyanın yoksa bu bağı tekkeye vakfeder misin ?

Orada bulunanlar,koyunları dışarı çıkarıp bağı iyiden iyiye incelediler,bir tek yaprağa ziyan gelmediğini görüp koyunların sadece bağdaki yabani otları yediğini anladılar utandılar. Koyun Baba'nın yüceliğini anlayıp bağı tekkeye vakfettiler.

7- Osmancığın doğusunda Amasya İline bağlı Gümüş Maden Kazası denilen beldede bir müderris vardı. Koyun Baba'yı kim duyar, onu her yerde kötülerdi. Çok kibirli kendisini beğenmiş bir adamdı. Bir gün kendi softalarından on kişiye görev vererek Osmancığa yolladı. Koyun Baba'yı yakalayıp getirmelerini istedi. On kişilik kafile yola koyulup gelirken Gücercinlik Köyü yakınlarında yorulup mola verdiler. Hava sıcaktı,bir ağacın altında dinlenmek üzere otururken uyuyakaldılar. Uyandıklarında hepside ihtilâm olmuşlardı. Irmakta boy abdesti alıp Osmancığa devam edeceklerdi. Onlar ırmakta iken her birisinin elbisesinin üzerine birer yılan çökrekleniverdi. Dönüp kimse elbisesini alamadı. Orada bir çoban gördündü. Çoban onlara neden elbiselerini giyemediklerini sorunca olanları anlatıp yılanlardan korktuklarını söylediler. Çoban onlara:

- Bir kimseye kötülük yapmayı düşünüyor muydunuz ? Diye sordu.

- Evet dediler. Osmancıkta Koyun Baba diye biri varmış,sihirbazmış,bir çok hüner ler göstererek halkı kandırmaktaymış,ta Gümüş'ten buraya onu yakalayıp götürmek için gelmiştik. Dediler. Çoban onlara:

Siz o kötü düşünceleri içinizden atın, Koyun Baba'ya kötülük yapan iflah olmaz, hem o sizin dediğiniz gibi sihirbaz filan da değildir, yılanların zararından ancak böyle kurtulursunuz. Dedi.

Çobanın sözleri kafiledeki softaların hoşuna gitti. Koyun Baba'yı yakalamaktan vaz geçip o düşüncelerinden caydılar. Yılanlar derhal su olup aktı. O anda yanlarındaki çoban da birden ortadan kayboldu. Sonra elbiselerini giyip şehre geldiler,çarşıda bir adama Koyun Baba'nın yerini sordular o da Hıdırlık civarını tarif ederek orada sakızlık denilen bir ağaç vardır,o orada oturur diyerek yerini tarif etti. Gelip baktılar ki;ırmak kenarında kendileriyle konuşan çoban orada oturuyor. Derhal af dileyip yanlış yolda olduklarını söylediler. Koyun Baba'ya derviş olmak istediklerini iletip özürlerinin kabulünü dilediler. Koyun Baba onlara:"Bu dervişlik bir ateşten gömlektir,kolay bir iş değildir" dediyse de ısrarlarına dayanamayıp onları dervişliğe kabul etti. Yalnız,içlerinden birisi Koyun Baba'ya hiç güvenemiyordu. Baba bir gün sakızlıkta uyurken büyükçe bir taş alıp babanın başına attı. Baba elleriyle o taşı tutarak yukarıya dama attı. Adam cüzam olasın diye bed dua etti. Kısa zamanda adamın derileri dökülmeye başladı,kemikleri çıktı, insanlar ondan kaçmaya başladılar..

8- Bağdat Kadısının tayini Bursa'ya çıkmıştı. Bağdat'tan ayrılıp önce İstanbul'a uğrayacak oradan Bursa'ya geçecekti. Yolu Osmancığa uğradı ve Koyun Baba'nın misafiri oldu. Baba'dan izzeti ikram gördü. Ancak bir şey dikkatini çekmişti. Baba köpeklerini çağırırken onlara "Kadı" diye sesleniyordu. Bu davranış Kadı'nın hoşuna gitmemiş, İstanbul'a gidince Baba'yı Padişaha "şeriat Memuruna hakaret ediyor" diye şikayet etti. Padişah Baba'ya ferman göndererek huzura çağırttı. Koyun Baba Padişahın huzuruna vardığında selam verdi, o Kadı da orada bulunuyordu, padişah:

- Çoban mısın sen ? Dedi. Baba:

- Evet,koyun güderim ben. Dedi. Padişah.

DEVAM EDECEK

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI

Nazmi TUĞRUL

16. Sayıdar devam

Medler; Asya isteplerindeki yaşayışlarını değiştirmeyerek göçebe bir halde yaşarlardı. Kulgid, Sapir, Hâlipler'de kendi mıntıkaları dahilinde ibtidâ'i bir halde yaşadılar. Bunlar; büyük varlıklar gösteremediklerinden tarih bunlar hakkında fazla mâlumât veremiyor. Medler komşularından gördükleri sıkıştırmalara karşı durarak daha çabuk temeddün etdiler. Göçebeliklerini Dicle boyunca uzanan Zağros Dağları saklıyordu. Bu dağların aralarında ise Akkad ve Sümerlerin yerlerini dolduran Asur ve Keldâniler de medeniyet ışıkları parlıyordu. Asurilerle Medler arasında muharebe ve savaşlar eksik olmadığından Medler, Asûrilerin istilâsına uğradılar. Zağros Dağları uzun zaman Medleri koruyamamışdı. Asûriler de Medleri boyunduruk altına almak için pek çok güçlükler, meşakkatler çektiler. Bu uzun yorgunluklarla pek az muvafakiyyetler elde ettiler. Asûrilerin en meşhûr kumandanlarından <<Tiflat Filâsar>>'ın Medlerle olan cenkleri Milâddan (1110) sene evveline tesadüf eder ki, Yunanlıların Argonafta ve Turuva muhârebeleriyle aynı sebeplere tesâdüf eder ki Yunanlıların bu zamanlarda henüz kendi adalarından taşamamışlardır. Ecnebi boyunduruğuna giren Medler birliği,birliğin yapılması lüzûmunu anladılar. İlk prens (Debukey) millî birleşme manasına gelen Hangiman (*) ismini verdiği şehri merkez yaparak Asurîlerin komşularıyla uğraşma fırsatını kaçırmayarak evvelâ Farslan boyun eğdirmeye mecbûr etti. Medye hükümdarlarından Kiaksar memleketini büyüterek Nino va'yı muhasara etti.Şimâlden İskitler Madyes kumandasında evvela şimâl Medye' yi ve Şarkî Anadolu'yu istilâ ile Kudüş havâlisine kadar indiler. Birbiri ardınca yaptıkları harplerden azalan İskitler zayıf düştüler. Kiaksar İskit Hükümdârı Madyes ile kumandanlarını davet ederek ziyafette hepsini öldürerek başsız kalan İskitleri kanlı muharebelerle memleketten tard etti. Asûrilerin cenubûnda uğraşmasında istifade eden Kiaksar Ninova üzerine yıldırım gibi inerek şehri zabt ve ülkesini Kızılırmak boyuna kadar büyüttü.

(*) Akbatan şehridir. Hemedan şehrinin olduğu yerdir.

Ulvi ÖĞRETEN
(Tez sahibi)

İSKİTLER

İskit ülkesi Hazar Gölünden Bosna içlerine,Küçük Asya'da Adalar Kıyısına kadar uzanıyordu. İskitler'le bir zamanda yaşayan Yunan tarihçileri Turan gibi hududu belli olmayan İskit ülkelerini de iki kısma ayırmıştır. Büyük İskitya,Küçük İskitya (**) Küçük İskitya, Azak Denizi mıntıkası,Karadeniz şimâl havalisinde Tuna boylarına kadar uzanıyordu. Kiaksar kendini mağlup edince Kafkaslardan Avrupa'ya geçtiler. Kiaksar; hükümdarı Madyas'ı hile ile kolaylıkla öldürdüğü kadar azlık kalan İskitlere karşı savaşı da kolay olmadı. Tekrar hileye saptı. Savaşta geri çekilen Kiaksar gerisine şarap dolu azıklarını bırakmıştı. İskitler bol ganimetlere dalarak kımızla değiş ettikleri üzüm suyunu fazla içtiler ve sarhoş oldular. Bu sefer Kiaksar

Devam Edecek

(**) İskit; <<Sit>> hudut,manasına gelen çit kelimesinin yanlış kullanılmasıdır. Bazı tarihçiler,kullandıkları zehirle oklar hava içinde ıslık çaldığı için sit'denalındığını iddia ederlerse de İskitlerin hudutlarında çarpışmalarından ötürü bu manaya gelen <<Çit>> 'in Yunanlılar tarafından sit olarak kullanıldığı akla daha uygundur. Yunanlılar <<Ç>> 'yi söyleyemezler.

BEŞ SUAL,BEŞ CEVAP

Recep CAMCI

Değerli okuyucularım !

Hatırlarsınız dergimizin daha evvelki sayısında yazdığım bir yazımda sizlere söz vermiştim. Aklı selim sahibi her insan kendi kendine şu beş suali sormalı ve cevabını düşünmeli, bulmaya, araştırmaya çalışmalı demiştim.

Şimdi Cenab-ı Hakkın yardımı ile sizlere vaad ettiğim ve istifade edeceğinize inandığım bu yazıyı Kur'an-ı Kerim ve Peygamber Efendimizin (S.A.V.) mübarek sözlerinin aydınlığında kaleme aldım.

Sual 1: Ben kimim, aslım, hakikatim nedir ?

Cevap 1: Sen bir insansın. Aslın, hakikatin ruhundur. Değerli insan ! İyi düşün aslın ve hakikatin, insanın manası tarafı ilahiden nur, cevherinden güzelliklerle donatılmış olarak yaratılmıştır... (Tin Suresi Ayet 4: de) Cenabı Hak "**Biz insanı en güzel şekilde yarattık**" demek suretiyle bu hususa açıklık getirmektedir.

Cenabı Hak; insan ruhunda böyle en güzel şekilde istidatlarla ve en güzel biçimde yarattıktan sonra kendi Vahdaniyetini, Birliğini, Azamet ve Kudretini açıklamış;ruhlarda umumiyetle iman ve tasdik etmişlerdir. İşte bu ilahi ve manevi sözleşmeye (Elest Alemi) denir ki; (Araf Suresi Ayet 172 de) Cenabı Hak ruhları kendisine şahit tutarak "**Ben sizin Rabb'iniz değil miyim ? Sualine ruhlarda: Rabb'imizsin şahit olduk derler**"

Sual 2: Ben ne için yaratılmışım ?

Cevap 2: Bu sualin cevabi (Sure-i Zariyat Ayet .56 da) bulabiliriz. Cenab-ı Hak buyuruyor : "**Ben cinleri ve insanların bana ibadet etsinler diye yarattım**" demek suretiyle insanın bu alemdeki durumunu ve niçin yaratıldığını bildirmektedir .. Tabidir ki;insanın bu alemde daha birçok sorumlulukları vardır..

Kendine, çocuklarına, akrabalarına, komşularına, çevresine karşı sorumlulukları vardır. İnsan bu aleme başı boş gelmemiştir. (Ankebut Suresi Ayet 2 de) "**İnsan yalnız iman ettik demek suretiyle bırakıldıklarını mı sandılar**" mealindeki ilahi kelam,bu hususu düşünmemizi istiyor...

Sual 3: Dünyada nereden ve ne surette gelmişim ?

Cevap 3: Bu sualde çok önemli değerli okuyucu. İnsanın bu aleme çok önemli ve çok yüksek manevi bir alemden geldiğini bil. Bu alem Cenab-ı Hakka yakınlık alemi olan (Alemi Lahut) dur. İnsan bu alemde bilgilendirildi,bu alemde kaderi,yazısı şekillendi ve sonra bu alemde (Halk Alemi) yani,dünya alemidir ki,bu sual dördü de içirmektedir. Çünkü, dikkat ediniz Cenabı Hak bu hususu yine (Tin Suresi Ayet 5 de) "**Bu manevi alemdeki güzelliklerden sonra Biz; insanı aşağının aşağısına indirdik**" demek suretiyle artık sorumluluk devresine girmiş oluyor. Bu da dördüncü sualde cevabını buluyor.

Sual 4: Bu alemde neler yapmam iyidir,neler yapmam kötüdür ?

Cevap 4: Ey insan ! Cenabı Hak seni yalattıklarının en üstünü olarak yarattı. Dünyada var olan her şeyi senin emrine amâde kıldı. İlâhi sorumluluklar ve maddi sorumluluklar seni yükümlü kıldı. Sendeki meziyet, sendeki hakimiyet yaratılanların hiç birisinde yok Seni arz üzerinde kendi adına söz söyleyecek, hüküm edecek halife kıldı.

Öyle ise ;iyiye,güzelliğe,hayra ait yaptıklarımız Cenabı Hakkın hoşnut olduğu, güzel ahlaki davranışlar Allah'ın rızasına uygundur. Bunun aksi kötü, çirkin, Cenabı Hakkın yasak kıldığı davranışlarda Rabb'imizin razı olmadığı,kötü ahlaki davranışlardır. Öyle Ise; iyinin karşılığı ebedi alemde Cennet ve saadettir. Kötülüğün karşılığıda Cehennem, hasret ve nedamettir.

Sual 5: Dünya hayatı nihayet bulup öldükten sonra nasıl bir hayat başlayacaktır ?

Cevap 5: Bu sualin cevabı yukarıda beyan edilmiş oluyor. Öldükten sonra ebedi hayat başlıyor. (Zilal Suresi son iki ayeti) bu hususu çok güzel ifade etmektedir. Şöyle ki: "**Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür.// Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür.** "Artık eberdi hayat başlamıştır, her kes ettiğinin karşılığını bulacaktır. Allah'ı inkâr eden kafirler ,Cehennem ve hasrete, günahkârlar nedamete,Müminler selamette olacaklardır.

İnşallah hep selamette olalım değerli okurlarım ! Hepinizi Allah'a emanet ediyor, iyi likte ,güzellikte yarış halinde olalım

vesselam.

KUTLU DOĞUM HAFTASI

İsmet ÇENESİZ

Bir dünya sevgilisi düşünün.

Bu sevginin çok kuvvetli olduğu çağları ve yaşları.

Onu görünce duyulan heyecanı, kalbinizin çarpışlarını,ayaklarınızın ferinin kesildiğini,dizlerinizin bağının çözüldüğünü düşünün. Ve kıyamet günündeki sıkıntıları,sonra birden Allah'ın Resulünü gördüğünüzü ve bize: Ümmetimdendir ! Dediğini düşünün.

Sizler, bizler ömrünü onun aşkıyla yaşamış,onu görmeye, çöllerdeki kumlar gibi yanan bu ümmetin hali yukarıda saydığımız,dünya sevgilisinin yüz bin katı olmaz mı ?

Allah'ın Resulü bizim en büyük aşkla sevdiğiniz Muhammed'imizi doğuran da bir ana Emine Hatun ol Muhammed anası diye başlıyor "Mevlit" O ana ki bizim de hepimizin de anasıdır.

Allah şefaatlerinden bizleri mahrum etmesin.

Anamız öleli yirmi yıl olmuştur. Aradan 30-40 yıl geçmiştir. Hâla anamın çorbası (aşı) deriz. Onun tadı başkaydı deriz. Dünyanın en meşhur ahçılarının yemeği anamızın yemeğinin tadını,lezzetini vermez, veremez. Çünkü o yemekte anamızın kokusu,sevgisi ve aşkı vardır. Bu evlat sevgisiydi,ana aşkıydı ve çorba anamızın çorbasıydı.Kutluya ben mutluyu ekledim.

Ama bu kelimeler bu haftanın manasını anlatmakta çok zayıf kalıyor. Ama yine de bu haftanın ehemmiyetini, büyüklüğünü anlatacak kelime bulamıyorum.

Alemlerin Rabb'inin sevgilisi, kulu ve Resulü olan Hz. Muhammed'in doğum gününe bir isim koyabilecek gücü de kendimizde bulamıyorum.

Rabb'imizin sevgisi onun Resulünün sevgisinden çok çok daha fazla ama tarif etmek mümkün olmadığından,"söz gümüşse, sükut altındır." Ata sözünü düşünerek yanlış bir ifade kullanmaktan korkuyor, susuyor ve yazmıyorum.

Yürekte yara iyi olmaz diyorlar,
Dertliyim derdime çare yok diyorlar.
Bakıp da halime deli diyorlar,
Çorumlu Dülger İsmail oğlu İsmetim ben.

Kalın sağlıcakla.

Ebu Sa'îdi'l-Hudri radıyallahu anh anlatıyor:
"Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki:
"Kim Allah Teâla hazretlerinin rızası için bir derece tevazu izhar eder (alçak gönüllü) olursa, Allah, onu bu sebeple, bir derece yükseltir. Kim de Allah'a bir derece kibirde bulunursa, Allah da onu bu sebeple bir derece alçaltır, böylece onu esfel-i safilîne (aşağıların aşağısına) atar."

BİR MAYISIN KUTLANMASI

Dr. Ali EMİROĞLU

Bir Mayıs dünya işçilerinin bayramıdır. Biz 29 Ekimi, Fransızlar 14 Temmuzu Cumhuriyet Bayramlarını nasıl kutluyorsak; dünya işçileri de, mücadeleleri sonunda kazandıkları işçi haklarının sevincini yaşamak için,bu günü bayram olarak kabul etmişlerdir. Bir Mayısın bir bayram dışında herhangi bir anlamla yüklenmesi,hiçbir şekilde tasvip edilmez. Bir kavram kargaşası yaşamaktan başka,toplumlara bir şeyler getirmez.

Ben altı yılda altı defa bir Mayısın kutlanmalarını Avrupa'da izledim. Avrupa'da benim için bir Mayıs günleri bir zulüm günü olmuştur da diyebilirim. Evde hapislikten başka bir şey değil. O gün motorlu veya motorsuz ne kadar taşıma vasıtası varsa hepsi,onu kullanan insanlar gibi istirahata çekiliyor. Trenler,vapurlar,uçaklar,taksiler,metrolar hepsi birden çalışmıyor. Bu vasıtaları kullananlar ve yardımcıları işçiler bir bayram kutlaması için işlerini terk ediyorlar. Her türlü işçinin çalıştığı fırınlar,marketler, lokantalar işçi bayramı için kapatılıyor. Fransızlar bir Mayıs günü evlerinde bulunan yiyeceklerle yetiniyorlar. "Bir günün beyliği beyliktir" gibi bazı sözlerle kendi aralarında kullanıyorlar. Akşama kadar gülüp eğleniyorlar ve yorulunca da yatıp uyuyorlar.

Avrupa'da bir Mayıs kutlamaları bundan ibarettir. Bundan daha etkili bir eylemde düşüneceğinizi sanmam. Bir gün olduğunuz yere mıhlanıyor,ayaklarınızdan başka hiçbir vasıta kullanamıyor,evinizde bulunan yiyeceklerden başka bir yiyecek bulamıyorsunuz. İşçinin ne olduğunu insanlara bu kadar kuvvetli anlatan hangi cins bir eylem olabilir ?

Yukarıda yazıldığı şekildeki bir ortamda,insanları bir meydana nasıl toplayıp da eylem yaptırabilirsiniz ? Bu insanlar bu meydanlara nasıl gelecekler,nasıl yiyip içecekler ve nasıl evlerine dönecekler ? Bu şekilde yaptığınız bir etkinliğin tesiri ne olabilir ? Ayrıca, bir Mayıs istekler üretmek için bir fırsatta vermez. Eskiden istekler yapılmış,tartışmalar olmuş ve pek çokta kurbanlar verilmiş. Zaten bu bayram kazanılmış,başkalarının kazandığı işçi haklarının anısına yapılıyor.

Bir Mayıs İşçi Bayramının,Kominizim ile uzaktan yakından bir ilişkisi de yoktur. Bu bayramın en çok işçi bulunan kapitalist ülkelerde kutlandığı hatırlanırsa,bu anlam yükleme yanlışlığından daha kolay kurtuluna bilir.

Benim gördüğüm kutlamalar hep neşeli idi. Kimsenin tehdit havası estirdiğini hiç görmedim. Herkesin birbirinin bayramını kutladığını,neşe ve sevincini ortaya döktüğünü çok gördüm. Meydanlarda orkestralar da gördüm ama,izleyicilerinin hep o bölgenin adamları idi. Uzaklardan gelme imkanları yoktu ki; daha büyük kalabalıklar toplanabilsin.

Bir Mayısta işçi,patron ayrımı bile düşünülemez. Bir mayıs bir çalışanların kaynaşma günü olmalıdır. İşverenler ; kendiliklerinden iş yerlerini tatil etmelidirler ve işçilerinin ücretlerini çalışmadan ödemelidirler. O günü bir işçi ziyafetleriyle tamamlamış olmalarını da,onların patronluk şanından olmalıdır.

Ben; bu anlayışın takipçisi olacağım. Nerede kutlama varsa davet edildiğim zaman desteğimi esirgemek istiyorum. Bir Mayısın bayram olmasını isterim. Kendimiz partide geniş olarak toplanmak ve bir Mayısın anlamını üyelerimize anlatmak istiyoruz.

Bir Mayısı;kin ve düşmanlık olarak asla düşünmek istemiyoruz.

Benim mesleğim hekimliktir. Bende bir çalışanım ve bir Mayısta çalışmak istemiyorum. Hastanelerimizde acil vakalar için tedbirler alındığına göre,hekiminde bir çalışan olarak bir Mayısı kutlaması gerekir.

Bizim parti içi eğitimlerini alçak gönüllülük gösterip,izlemiş olursanız söylediklerimizi,yazdıklarımızı daha kolay anlarsınız.

Bayramların hiçbir cinsi kırıcılık vasıtası olamaz. Hepsi insan içindir ve ilgili insanlarca kutlanmalıdır.

BİR HALK İNANIŞI : HIDIRELLEZ

Ethem ERKOÇ

Hıdırellez ;Hızır ve İlyas A.S.'in buluştuklarına inanılan Miladi 6 Mayıs,Rumi 23 Nisana rastlayan güne verilen özel addır. Söz konusu tarihte Hızır İle İlyas A.S.'in buluşup sohpet ettiklerine ve o gün bolluk ve bereketin yer yüzüne indiğine dair halk inancının bulunuşunu sembolize ettiği için,Hızır-İlyas (Hıdırellez) günü yüzyıllardır şenliklerle kutlanır. Konunun folklorik boyutu böyledir.

Kur'an-ı Kerim'de bir Peygamber olan İlyas A.S. için sadece "Salih Kul" diye bir ifade kullanılır. Hızır A.S. ile Musa A.S.'in birlikteliğinden söz edildiği halde, Hızır A.S. ile İlyas'ın birlikteliğinden hiç bahsedilmemektedir. Hz. Muhammed S.A.V.'in hadislerinde de böyle bir anlatım yoktur. Ancak; Taberi tarihinde ve İbn-i Esir'in el-Kamil adlı eserlerinde eski Arap kültüründe Hızır A.S. ile İlyas A.S.'ın her yıl Hac mevsiminde buluştuklarına dair bir inancın bulunduğu yazılıdır.

Aslında bu inanış;sadece Arap kültüründe değil, değişik adlarla Hıristiyan,Yahudi ve İslâm öncesi Türk kültüründe de bulunmaktadır. Bu konuda araştırma yapan Ahmet Yaşar Ocak,Yesevi Tarikatı mensuplarının Buhara ve Semerkant'da "Hızır-İlyas Şenlikleri", Karakoyunlu Türkmenlerinin "Hızır Nebi Bayramı" adıyla Hıdırellez kutladıklarını, Osmanlılar döneminde "Hıdırellez eğlencelerinin" içkili, çalgılı ve çengili bir hal alması üzerine Devlet müdahalesi ile karşılandığını ve bu çevrede hemşehrimiz Şeyhülislam Ebussuud Efendinin böyle bir günün kutsallığına inanmak şartıyla işretsiz olarak eğlenilmesinin sakıncalı olmadığına dair fetva vermesini ayrıntılarıyla anlatır. Hıdırellez inancının Bizans Hıristiyanlarının bereket ve yeşilliğin sembolü olan Aziz Yorgi (Aya Yorgi) adına düzenlenen şenliklerle aynı tarihe denk düşüşünü,bu tarihin dünyada yazın başlangıcı olarak kutlanmış olduğunun delili sayar.

Hızır-İlyas terkibinde yer alan Hızır A.S.'ın gerçek adı konusunda farklı görüşler vardır. Ancak;"yeşil-yeşillik" anlamına gelen bu kelimenin isim değil,künye olduğu konusunda görüş birliği bulunmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Musa A.S. ile buluşan Hızır A.S. Ledün ilmine sahip oluşu ,mutasavvıflar tarafından onun mistik yönü üzerine yorum yapılmasına yol açmıştır. Bu yüzden onun ölmediğine,kıyamete kadar ömrünün uzatıldığı gibi batıl bir inanç halk arasında yerleşmiştir. Bu inanış o kadar ileri olduğu ve Peygamberin elçisi olarak Enes'in kendisiyle görüştüğünü, Resülullah vefat ettiği zaman gelip Ehl-i Beyte taziyede bulunduğu, Ömer b. Abdülaziz, İbrahim Ethem,Bişir el-Hafi,Maruf-u Kehri, Cüneyd-i Bağdadi ve Muhyiddin İbn-i Arabi gibi mutasavvıflarla görüştüğünü,Hızır A.S.'ın denizlerde ve İlyas A.S. karada yaşadığı,her yıl arefe günü Arafat'ta buluştukları... iddia edilir olmuştur. Ancak Sadettin Konevi gibi bazı alimler;Hızır A.S.'ın kıyamete kadar yaşayan bir kişi olamayacağını,Hızır A.S.'ı gördüğünü söyleyen kişilerin gerçekte onun bazı özelliklerinin tecellisiyle karşılaştıklarını açıklamışlardır.

Başta Buhari, İbrahim el-Harbi, Ebu Hayyam el-Endülüsi,Ebu-l Ferec İbnu'l-Cevzi,Muhammed Abdurrauf, Takıyyüd-din İbn-i Teymiyye ve Suhuti olmak üzere Hızır A.S.'ın hayatta olmadığını söylemiş ve onun da "Her nefis ölümü tadacaktır (Enbiye - 35) Ayetinin hükmü gereğince öldüğünü açıkça belirtmişlerdir. Son devir alimlerinden Mahmut Alusi, İbn-i Kayyım el-Cevziye,Türk ilim adamlarından Prof. Kamil Miras,Muhammed Hamdi Yazırda Hızır A.S.'ın Hz. Musa A.S. zamanında yaşamış ve vefat etmiş olduğunu söylerler.

İslâm inanışında durum böyle olmasına rağmen,geniş bir coğrafyadaki halk inanışı farklıdır. Buna göre Hızır A.S. "Hıdırellez" denilen Mayısın altıncı gününde rastlanılacağına inanılır. Hızır A.S. ile İlyas A.S.,her sene bir defa bu günde buluşurlar. Bugün halk, Hızır A.S.'ı görmek için genellikle bir yerde toplanır,baharın yeşilliğide ona rastlanacağına inanılır. Onun için bu güne Hıdırellez,Hızır A.S.'ın görüldüğüne inanılan bu yerlere de "Hıdırlık" adı verilir. Bütün İslâm aleminde olduğu gibi Anadolu'da "Hıdırlık" ve "Hızır" adını alan pek çok cami,tekke, ziyaret yeri,türbe, mezarlık, dağ, mesire yeri,akarsu ve köy vardır. Hızır A.S.'ın uğradığına inanılan bazı şehir,kale ve cami kapılarına "Hızır Kapısı" denilmiştir. Hıdırellez şenlikleri genellikle köy, kasaba ve şehirlerde dere kenarlarında ve yeşillik bir mekanda toplu halde yapılır. Bir türbe kenarında olması tercih edilir. Çorum'da Hıdırlık,Osmancık'ta Koyun Baba, Mecitözü yöresinde Elvan Çelebi gibi mekanların seçilişi bu halk inancının eseridir.

Halk inanışlarına göre Hızır A.S. Genellikle ak sakallı, nurani yüzlü, uzun boylu, merhametli, tatlı dilli ve cana yakın bir insandır. Bazen de yoksul,üstü başı dağınık, elbisesi kirli,kendisi hasta,zayıf ve aciz kimsedir. Böyle perişan bir kişiliğe bürünerek yardım bile isteyebilir. "Her geceyi Kadir bil,her gördüğünü Hızır bil" sözü bu inanışın eseridir. Bu durumda ona yardım edenlere dua edince bunların malları ve servetleri bereketlenir, sağlıklı bir hayat yaşarlar. Onu aşağılayıp beddua sını alanlar ise perişan olurlar. Ayrıca; Hızır A.S. darda kalan insanların imdadına yetişerek onları sıkıntıdan kurtarır. "Hızır gibi imdada yetişmek" gibi deyimler bu inançla ilgilidir. Hızır A.S.'ın hastalar şifa verdiğine, elini dokunduğu her şeye bereket getirdiğine inanılır. Bu nedenle Hıdırellez günü evlerindeki yiyecek ve içeceklerin ağzının açık bırakılması, ambarların açılması ,dileklerin yazılarak gül ağacının dibine konulması,dilediği şeyin maketinin yapılarak pencere önlerine yerleştirilmesi,genç kızların gül dibine yüzük atması... gibi gelenekler Dede Korkut hikayelerinden beri edebiyatımıza konu olmuştur.

Geleneklerimize yerleşen bu batıl inançlardan hareket eden Musahipzade Celal Bey,"Eski İstanbul Yaşayışları" adlı eserinde Hıdırellezi yabancıların Noel Babalarına benzetmiş ve iğneli bir espiri ile konuya girmiştir : "Yabancıların Noel Babasına benzetebileceğimiz bizim de bir babamız vardır. Adına Hızır Baba (Hızır-İlyas) deriz. Noel Baba,kışın kar yağarken gelir. Kırmızı mantosu,püsküllü külahı,beyaz sakalıyla bacalardan odalara girer,çocuklara hediyeler getirir. Bizim Hızır, İlyas babamız ise baharın müjdecisidir. Pembeli,sarıklı,allı morlu bahar çiçeklerinden örülmüş cüppesi vardır. Al renkli külahına sardığı baharın çimenleri gibi zümrüt yeşili sarığının ucu, nurlu yüzünü,ak sakalını okşar. Hıdırellezin kırmızı pabuçlarının bastığı yerlerde renk çiçekler açar. Elindeki değneğin değdiği yerlerde bolluk,bereket olur..."

Mayıs ayının beşinci gününü altıncıya bağlayan gece,güneşin Ülker Burcuna girdiği bir zaman parçasıdır baharın ve yazın başlangıcıdır. Bu tarih,değişik milletlerde, değişik adlarla bahar bayramı olarak kutlanır. Şenlikler yapılır, eğlenceler düzenlenir. Yeşil çimenler üzerinde yılın ilk pikniği yapılır. İşin içine dini boyut katılması, ilgiyi artırmaktan öte bir anlam taşımaktadır. Hıdırellez;dini temellere dayandırılmak istense de aslında halk inanışının bir ürünüdür. Baharın başlangıcı,bereket umudu,yeşilin müjdecisidir. Anadolu'da da bu duygularla kutlanır.

İSKİLİP'TE HIDIRELLEZ
(Bir Sabah Yürüyüşü)

Metin KALYONCU

Şükürler olsun;bu yılda 1 Mayıs kazasız belasız geçti.

Küçüklüğümüzde 1940'lı yıllarda ve gençliğimizde 1950'li yıllarda. "Bahar Bayramı"ı iştiyakla beklerdik. Ne kadar güzel olurdu. Herkes kırlara koşardı büyük şehirlerin meydanlarında kan dökülmezdi, sokaklarda saçma sapan sloganlar atılmazdı,halk huzursuz edilmezdi. Polise,askere saygı çok yüksekti. İşte bunun için bu yılın 1 Mayısı için şükrediyorum. Ve gelecek Bahar Bayramının huzur, bereket ve sevinçle kutlanmasını diliyorum. Yaşadığım her an, her gün,ay,yıl ve yıllar için Yüce Yaratanımıza sonsuz minnetimi sunuyorum.

"Şükürler olsun Tanrım !
İnsan yaratılmışım.
Şükürler olsun Tanrım !
Akl ile donatılmışım"

Diye mırıldanıyorum.5-6 Mayıs Hıdırellez (Hızır-İlyas) günleri. Bahar bitiyor, yaz ayları başlıyor. Takvimlere göre böyle ama, bu yıl her yıl olduğu gibi bölgemizde bayağı soğuk yaptı. Sobalarını yakmayanlar hemen ateşledi,yünlüler tekrar giyildi.

Çarşıda, yolda, cami önlerinde "İnşallah bu yıl cevizlerimizi soğuk vurmaz" diye temennide bulunuyoruz.

İskilip'te bahar çiçeklerle devam ediyor. Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun "Karadut" şiirinde (İskilip'te yazdığı) Çatalkara, Çakırcımbıt, Çatalpörü üzümleri yaprak açtı,salkımlar gözükmeye başladı. "Soğuk karsalamasa" diye düşünüyoruz.

Güneyde:Abduliçi,Kayacık,Ova,Şerbetli,Kadıyönü gibi semtlerde ağaçlar meyveye döndü. Kuzeyde: Uludere, Kireçdere, Onaçağzı gibi yüksek yerlerde ise Kabakbastı, Misket, Tergöynek ve diğer elmalar ile ayvalar çiçeklenmeye devam ediyor.Sabah yürüyüşlerini namazdan çıkınca Tosya Yolu boyunca yapıyorum. O saatlerde bol oksijeni ciğerlerine doldurmak,misk gibi çiçek kokularını hissetmek,eksos kokularından ırak,gürültüsüz, sessizliğin sesini duymak isteyen birkaç sağlık yürüyüşçüsüne rastlıyorum. Pazar başı Köprüsünde kısa bir an mola verip, Yalak Yaylasının taze kar suları ile coşup,çay taşlarını yalayıp adeta öperek muttarit bir melodi mırıldanarak Kızılırmağa kavuşmak için adeta koşan Meydan Çayının berrak sularını seyrediyorum. Çay boyunca iki taraflı dikilmiş

"Bahar gelip Meydan Çayı coşunca,
Bağın,bahçen güzellenir İskilip."

Şiirini mırıldanıyor,şair Şenses'i düşünüyorum. Dallarını beceriksiz bir berberin tıraşına (budamasına) kızgın çınarların şekilsiz, kuşsuz,sesiz haline bakıyor;üzülüyorum. Pazarbaşından sonra yeşil doku bütün sıklığı ve güzelliği ile gözlerimi okşuyor. Yeni uyanan birkaç bülbül birbirlerine anlatılmaz hoşlukla şarkılar söylüyor. Bir ağaçkakan kanatlarını gererek sağa sola bakıyor. Kireçderesine kadar bu güzellikler içinde,ciğerlerimde temiz hava,duygu yüklü yürüyüp geri dönüyorum. Mutaflar Sokağın başında bir gurup hanımlar mayalı saçlarını almış,Hıdırellezi kutlamak için "ERENLER" tepesindeki Kırkkızlar mesire yerine ziyarete gittiklerini görüyorum. Baharın bereketini,ibadet ederek kutlayacaklar. Elmabeli'ne,Boşluk ve Devreci'ye vasıtalar gidecek,sevgi,sevinç baharın güzelliği ile artacak, yenecek, yedirilecek,oyunlar oynayacak, dualar edilecek ve baharın bereketinin,yaza ürün bereketine taşınması için güzel sözler söylenecek.

Baharla,güzelliklerin,huzurun,bereketin hep birlikte paylaşılmasını Yeşil İskilip'te ve Yurdumuzda nice baharlara ermesini diliyorum.

HIDIRELLEZ

Hacı CELEBCİ

Değerli "Çorumlu 2000" okurları. Dünya üzerinde boy boy,soy soy insan toplulukları var. Tarihin çok eski dönemlerinden "karanlık devirler" günümüze değin, insanlık çok değişik yaşam evrelerinden geçerek geldi. İlkel insanın, sırf yaşamda kalmaya dönük ama, canlı kalmasını sağlayan bilgi ve becerilerinin neler olduğunu iyiden iyiye biliyoruz. Beslenme,korunma ve üremeye dayalı birkaç çeşit davranış kültürünün yerini, yüzyıllar geçtikçe zenginleşmiş bir yaşam kültürü ve biçimi aldı. İnsanın toprakla direkt ilişkisi ve haşır neşir olması yaşamına akıl almaz zenginlikler ekledi. Tekerlek, ateş, bitki tohumu, hayvanın insan emrine girmesi, hareketli kabile biçiminden,yerleşik düzene geçilmesi,insanın düşünme, icat etme yeteneğinin de önünü açtı.

İnsanoğlu, ilkin doğa koşullarına karşı uyum gösterme, doğanın kendisinden gelen tehlikeleri sezme ve önleme konusunda akıl almaz mücadelelere ve uzun zaman süreçlerine göğüs gerdi. Kendi yararına dönük kazanım ve başarıların tadını aldıkça yaşamaya olan heves ve umudu arttı. Ne zamanki, zararlı çıktığı, yenildiği olayları yaşadı; bu kez de yas tuttu.

Güneş ışığı ve ısısı ile sınırlanmış yaşam biçiminin ne olduğunu, ne olabileceğini bu günün insanları olan bizler nereden bilecegiz ki ? Elektriğimiz var,ısınma sistemlerimiz var,ulaşım olanağımız var. Teknoloji adını verdiğimiz akılalmaz gelişmelerle donanmış bir yaşam biçimi ve rahatlığı var. Niye kafamızı yoralım ki, bin yıllar öncesinde kalmış yaşam biçimlerine (?) Biz "bugünüz", yarınlarda da başkaları olacaktır.İnsan, düşünce fakiri olursa şöyle bakabilir konuya;Tarih marih hikaye; bütün zamanlardan bana (bize) ne ? Her şey benim anladığımla sınırlıdır. (?) Ben yoksam, hiçbirşey yoktur. Bu bakış açısı,bu cümlelerle ifade edilmiyor olsa da, günümüz insanlarından pek çoğunun anladığı, algıladığı, yaşamaya özgü davranışları bu şekilde değil mi ?

Bir tarihçi şöyle der: "Binlerce yıl, tek bir gün gibidir. " Yine bir başka düşünür (Oscar Wilde), "tarih bir dedikodudur" der. Bu bakış ve saptamalar çok geniş bir perspektiftir. Asırlara sığan olayları bir demet cümle ile açıklamak,anlaşılır kılmak ne mümkün ? İnsanlık tarihini anlatan yazılı kaynakların ya da başka belgelerin çokluğu,ağırlığı,hacmi "abartılı olmasın ama" dünyanın kendisi kadar vardır. Woltaire, "tarihin iki yüzlü olmaz, ancak tanıklığı olur" demiş. Woltaire ne anlatmak istedi acaba ? Gerek toplumların, gerekse kişilerin geçmişi "tarih"tir, gelecekten beklentileri de umududur. Umudu olmayan ne kişiler, ne de toplumlar varlıklarını sürdüremezler.

Yazımızın giriş kısmında değindiğim; boy boy,soy soy insan toplumları dün de vardı, bugün de var. Her toplumun kendine özgü bir kültürel geçmişi ve yaşam biçimi vardır. Afrika'da yaşayan yerlikabilelerin glu gluve tam tam dansları o insan toplumunun, anlamı olan bir yaşam kültürüdür. spanyollar'ın azgın boğa ile güreşi, Hintliler'in ineği kutsal bellemesi aynı gezegen üzerinde; farklı iklim coğrafyalarının insanlarına özgü farklı yaşam ve sosyal içerikli kültürleridir. Yine farklı toplumların ve birim birim toplumların oluşturduğu bir çatı altında yaşayan ulusların ortakpaydaları olan, özel gelenek, görenekleri vardır. Yıl dediğimiz belirli zaman aralıklarının kimi günleri ulusların sosyal yaşamlarında önemli yer tutarlar. Sosyal içerikli özel günlerde tekrarlanagelen gelenek ve görenekler dinsel inançlarla da ete kemiğe büründürülmüşlerdir.

Bugün üzerinde yaşadığımız topraklarda "Anadolu'da" derinliği Millattan önceki dönemlere kadar uzanan ama günümüze değin süzüle süzüle gelmiş çok anlamlı kültürel geleneklerimiz vardır. Başlangıç tarihini şu rakamlarla, şuradan başlıyor diye ifade etmek değildir önemli olan. Önemli olan,yüz yıllardan beridir tekrarlanan kültürel geleneğin sosyal içeriği ve onu yaşayan insanlara ne kazandırdığıdır. İşte, Anadolu insanının tarihsel özgeçmişi içinde birer "altın kolye" gibi, birer "yıldız" gibi parlayan pek çok özel gün ve bu günlerde tekrarlanan adetler vardır. Kurban Bayramı,Şeker Bayramı,Nevruz Bayramı, Hıdırellez Bayramı, Aşure Günü vb. nice özel günler, insanlarımızın zevkle, gönül hoşluğu ve muhabbeti ile ama;dostluğu,barışı,kardeşliği pekiştirmenin bir aracı olarak kutlaya geldiği günlerdir.

Değerli okurlar ! Dergimiz günlük bir yayın olmadığı için kimi özel günleri daha gelmeden,kimilerini ise kutlanıp geçtikten sonra, konu edip siz değerli okurlarla paylaşmak du-

rumundayız. Sizlere,çeşitli kaynakları tarayıp derlediğim bir bilgi demetini sunmak isterim.

Mayıs ayının ilk haftasındaki anlamlı birgün; HIDIRELLEZ. Her yılın 6 Mayıs günü kutlanagelen Hıdırellez'e yüklenen anlam özetle şudur;Bugün de,Hızır ve İlyas Peygamberlerin buluştuklarına inanılmıştır. 6 Mayıs günü, halk takviminde yazın başlangıcı sayılır.Günle ilgili efsaneye göre; Hıdır ve İlyas Peygamberler, ölümsüzlük suyundan içmiş iki kardeş ya da dostturlar. Her yıl 5 Mayısı, 6 Mayısa bağlayan gece buluşup, doğaya can vermek üzere sözleşmişlerdir. Yapılan tanımlamaya göre,Hızır;Ak sakallı,kırmızı ayakkabılı ve üzeri güllerle kaplı bir cüppe içindedir. Hızır, baharın müjdecisidir. Bitkilere can verir, darda olanların yardımına yetişir. İlyas ise; Uzun boylu,nur yüzlüdür. Keçi derisinden yapılmış bir gömleği,elinde uzun bir değneği vardır. İlyas suların ve hayvanların koruyucusudur. Gezindiği yerlerdeki hayvansal ürünlerin bereketi çoğalır. Anadolumuz'un pek çok yöresinde; Hıdırellez Gecesi özel bir gecedir. Bu gece; Dileklerin kabul olacağı, hastaların iyileşeceği, uğursuzlukların kaybolacağı, başı darda olanların ferahlayacağı, sorunlara çözüm bulunacağı,kısmetlerin açılacağı,bereketin artacağı inanışı vardır. Örneğin, 5 Mayısı 6 Mayısa bağlayan gece, kırmızı bir bez içine madeni para koyup, gül dalına asmak, sabah erkenden o parayı alıp cüzdana koymak, bereketin artacağı şeklindeki inanışın bir yansımasıdır. Kısmet arayan kızlar,gelin maketi yapıp aynı yöntemle akşam gül ağacının dalına asar, sabah erkenden alırlar. Evsiz insanlar, bir kibrit kutusunu yine bir gül dibine akşamdan koyup, sabah erkenden alarak ev sahibi olabilme umudunu sürdürürler. Yine bir başka adet; Evlenmekte gecikmiş kızlar bu gece de, başlarının üzerinde kapalı bir kilidi açtırırlar.Hıdırellez gününe özgü o kadar çok çeşitli ve renkli davranış biçimleri vardır ki, şaşmamak elde değildir. Örneğin; Akşamdan kapının önüne içi süt dolu bir tas koymak, birbirine soru sormamak, şayet süt yoğurt haline gelirse,evde bereketin artacağına, bolluk alacağına; evde yaşayanların şansının açılacağına inanış da vardır. Bir başka inanış da; akşamdan iki eşit boyda ve dikili olan yeşil soğanların birisine siyah iplikle, diğerine beyaz iplikle düğüm atılır. Sabahleyin; şayet siyah iplikli soğan uzamışsa,o yıl cefalı geçecek,beyaz iplik bağlı soğan uzamışsa, o yıl uğurlu ve sefalı geçecek biçiminde algılanmıştır. Yine

Anadolu'muzun pekçok yöresinde yapılagelen bir adet de; 5 Mayıs akşamı su dolu bir çömlek içine altın yüzük, kolye, küpe atılıp, gül dalının altına konulmasıdır. Ertesi günü evin kadını,maniler okuyarak, suyun içine atılan takıları çıkarır.

Anadolu'da Hıdırelleze verilen bir başka anlam da şöyledir;Kasım ayından, Mayısa kadar olan süre içinde,bir hesaplaşmayapılır. Hayvanlar sayılır, çobanların hesabı kesilir, yaz dönemi için aynı çobanlarla ya da başka çobanlarla yeni anlaşmalar yapılır.

Değerli okurlar, Hıdırellez gününe ilişkin değişik kaynaklar,değişik öyküler sunabilirler. Sonuçta ortak bir yan vardır ki, yadsınamaz. Geçimini topraktan ve hayvanlarından sağlayan Anadolu insanı acısını, sorununu, sıkıntısını ve sevincini sosyal yaşamının içinde bir yerlere oturtmuş ve anlamlı kılmıştır.

Nesilden nesile aktarılan davranışlar aslında, tecrübelerin biçim ve boyut değiştirmesidir. Bugün evlenecek kızlar aynı yöntemi deniyorlar mı? Bolluk ve bereketin arayışı aynı mantık ve davranışlarla sınırlı mıdır ?

Hepsi tartışılır. Gereksizdir,deyip geçilecek basitlikte pek çok anlayış ve adet gerçekde bizim birer kültürel zenginliğimizdir.

Yukarıda anılan hareket ve davranışların pek çoğu hâlâ tekrarlanıyor mu bilinmez Kala kala bir Hıdırellez adeti kalmıştır ki, onu da yoksul,zengin pek çok insanımız inatla yaşatmayı sürdürmektedirler.

Kırlara çıkmak,parklarda,mesire yerlerinde eğlenceler düzenlemek, akşamdan hazırlanan çeşit çeşit yiyeceklerle sofralar kurup yemek, içmek süregelen bir şenliktir.

Hıdırellez bir halk şenliği ve günüdür. Yasal tatil ve bayram niteliği olmamakla birlikte Anadolu insanının ruhuna sinmiş bir anlamlı özel gündür.

Nice Hıdırellez günlerinin sevincini coşkusunu yaşamak, o coşku ve sevinci yaşayanlara tanık olabilmek umuduyla, esen kalınız.

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

GÜNEŞ

Işığı ve ısısı ile dünyamızın yegane misafiri güneş.

Güneşi tarife gerek var mı ?

Bence gerek yok.

Çünkü o her şeyi ile kendini her gün bize tanıtıyor.

Hem de asırlardır yanmayla maddesi tükenmiyor,bize hiç küsmüyor.

İnsanlar geliyor,insanlar gidiyor. Asırlar geliyor,asırlar geçiyor. Zamanlar geliyor, zamanlar geçiyor. Güzeller geliyor, çirkinler gidiyor.

Ama güneş;bütün haşmetiyle vazifesinden kıl kadar ayrılmıyor.

Soframızda ne kadar yiyecek varsa onun fırınından geçiyor. Her şey onunla hayat buluyor.

O ; olmazsa, biz de olmayız. O; bizim her şeyimiz. Sadece ülkemizde mi ? Sadece şehrimizde mi ? Hayır, o bütün dünyayı her gün dolaşıyor,bütün insanlığa hayat dağıtıyor.

Sadece insanlara mı ? Hayır ; bütün canlılara.

Güneş bu.

Her gün yanması için, astronomların bilgilerine göre,dünyanın denizleri kadar gazyağı, dağları kadar kömür,bir dünya kadar odun yığınları olması lazım ki;güneş ancak bir gün yanabilsin. O da sadece bir gün,hem de dumansız.

Ama;güneş asırlardır ışığı ve ısısı ile bizim dünyamızı aydınlatıyor.

Bizlerden ne doğal gaz istiyor,ne de yığın yığın odun istiyor.

Dünyalıların hiçbir müdahalelerine minnet etmeden vazifesini sakince yapıyor.

Şu " Çorum Çevre Yolu" için dahi, yetkililer üç trilyona ihtiyaç olduğunu söylüyorlar, duymuşsunuzdur. Böyle giderse uzun yıllar yol hikayemiz, yılan hikayesine benzeyecek anlaşılan.

İşte; küçük bir ihtiyaç için dahi trilyonlar konuşulması gerekiyor.

Ya sayısı belli olmayan yıldızlar. Top güllelerinden yetmiş defa daha hızlı hareket eden gezegenlerin ,yanarak enerjileri bitmiyor hızları kesilmiyor.

Bunlar bizi hayrete düşürüyor. Halbuki;insan çok nankörleşiyor. Ne yerdekiler ile ciddi alakadar oluyoruz,nede göktekiler ile.

Küçük bir icat ile yeri-göğü birbirine katan insanlar,dört yüz bin çeşit,içlerinde binlerce cinse ayrılan canlı ve cansız,nebati ve hayvani mahlukların da durumu ile ilgilenmiyoruz.

Halbuki;bütün ilim dalları,ya insanı ilgilendiriyor,yada insanın kullandıkları eşyalar ile ilgileniyorlar.

Sadece yazısını okuyoruz. Ama; mahiyetlerinden pek haberimiz olmadı,olmuyor da

Peki bunlar hiç mi bilinmiyor ?

Biliniyor ama,bilenler ve bildirenler oldukça azınlıkta kalıyor.Üzerimizden uzaklaştırdığımız bir sinek dahi küçücük kafası ile Rabb'ini tanıyor da,bizler tanımaktan ve ona ibadet etmekten,teşekkür etmekten imtina ediyoruz.

Cenabı Hak bir Hadis-i Kutsisinde böyle diyor : "Ey Habibim ! Seni yaratmasa idim, alemi de yaratmazdım"

Yani;Cenab-ı Hak,Onun bu sırları bileceğini,Rabb'ine hamd ve niyazda bulunacağını bildiğinden bu alemi yaratmıştır.

İşte bu güneşin farkında olacağız.

Adem Aleyhisselam dünyaya teşrif ettiğinde Rabb'ine şöyle niyazda bulunmuş: "Ya Rabb, O senin Habibinin ismi hürmetine benim günahlarımı af et !" Cenab-ı Hak Adem Aleyhisselama sormuş:" Sen Onu nereden biliyorsun ?" Adem A.S. :"Ya Rabb'i ben dünyaya teşrif ettiğim zaman gökyüzünde onun isminin yazılı olduğunu gördüm" demiş.

Sadece gökteki güneşi bilmek yetmez. Yer yüzündeki güneşi de bileceğiz. Sevgimizi Ona göstermek için,onun tavsiyelerine uyarak hayat geçireceğiz ve O Herkesin telaşa kapıldığı Mahşer gününde bize güneş olacaktır. Şefaati bizim kurtuluşumuza vesile olacaktır. İnşallah.

"Güneş" dedik,"Güneşle" kapatıyoruz

,

06'DAN Salim SAVCI

YABANCI SÖZCÜK HAYRANLARINA

TV (Tivi değil Teve'dir)'ler bile harflerimizi başka dilden okurken,bazı yayınlarımız da "Paşa"yı " Pasha" yazarken, insanlarımız boş durmuş mu ? O da sözcüklerimizi bozuyor. Hatta ; kullanmasını sevmediğimiz yahu sözcüğü,Ankara'nın gözbebeği olan Kızılay'da giyimiyle, elinde cep telefonuyla hava basan gençlerimiz arasında yavu,yav oluveriyor. "Yavu"yu,"yav"ı ilk duyuyorsanız yahu yerine geçtiğini biz anlıyoruz ama,Türkçe'yi seven bir yabancı anlayamıyor. Yanındaki Türk'e soruyor,öğreniyor.

Türkçe'mizde,sevilmeyen sözcüklerin,bunların iyileri ve yaşayanlarının olduğunu son zamanlarda sık sık yazıyorum. 06/dan Salim SAVCI 312- 625 60 25 numaralı tele faksla:

- Ne olur,duygularımızı yazın ? Benim hoşuma gidiyor. Diyorlar.

Belki de bu ilgi olmazsa,bu tip yazılarım azalacak. Ama durmadan çoğalıyor.

İşyerlerinin isimlerinin Türkçe olmasını Belediyeler izliyor sanıyorum. Nitekim, Kızılay'da bir kitapevinin adı TİLL idi,bir baktık PEN olmuş. Demek ki bir uygulama var. Ama bu çoğalmıyor.

Kızılay'da bir dönerci var. Adı yabancı sözcük. Mal sahibine sordum, aldığım cevap şudur:

- Bey, bu yabancı sözcük işimizi artırdı. Şimdi iki döner takıyorum. Gençler yabancı adları seviyorlar. Diyor.

Türkçe'mizi sevenler pek çok. Bunun tabanı Türk insanı. O, Osmanlıca'ya karşın Türkçe'yi yaşatmış. Yine yaşatıyor. Ben de buna inanıyorum.

Gürsel YAYINEVİ

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM
P.K: 32 ÇORUM Tel.212 377 28 Cep.0 542 362 20 78

Her türlü kitap basımı

Dergi, Yıllıklar, kataloglar

Broşür, Reklam, Afiş, Grafik

Menfaatiniz için bizden de fiyat ALINIZ !

Yeni Meslekler ve İşyerleri Zekai İŞLER

26 yıl "Kültür işleriyle" uğraşan entelektüel bir insan,emekli olunca sanayi sektörüne atılırsa ne olur ? Değerli hemşehrimiz Ahmet ERTEKİN Bey ile Organize Sanayi Bölgesindeki AS KABLO tesislerinde hem yeni işini,hem de kültürel meseleleri konuştuk . Kültüre ait konuşmalar bizde kaldı. Biz sizlere as kablo ile ilgili söyleşimizi sunuyoruz.

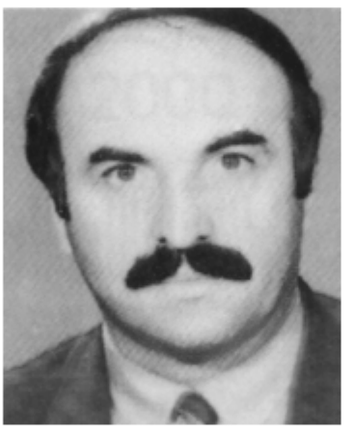

Ahmet ERTEKİN
1949 İskilip doğumlu. İlk-orta tahsilimi İskilip 'te,liseyi Çorum' da (Çorum Lisesi) yüksek tahsilimi de Ankara Dil, Tarih,Coğrafya Fakültesi Arkeoloji bölümünde yaptım. İlk görev yeri Çorum Müzesi. Öğrencilik yıllarında öğretmenlik yaptı Çorum Müzesine Asistan olarak atandı 26 yıllık Devlet Memurlu içinde sırasıyla;Müze Müdürlüğü, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdür Yardımcılığı (1,5 yıl) ve Kültür Müdürlüğü görevlerinde bulundu bir ara TÜRK SOY'da çalıştı.Emekli oldu. As Kablo dışında;ÇOSİYAD ın Başkan Yardımcılığı görevini sürdürmektedir.

Zekai İŞLER: - Ahmet Bey ; Emekliliğiniz hayırlı olsun. Daha önceki mesleki kariyerinizle pek ilgisi bulunmayan bu "kablo" işi nereden çıktı ?

Ahmet ERTEKİN: - Kardeşimin İstanbul'da "Kablo Fabrikaları yapan bir fabrikası" bulunuyordu. Kendisi de kablo üretimi yapmak isteyince, Çankırı Organize Sanayiden teşvik almışlar. Benim fabrikanın başında durmam icap etti. Teşviki Çorum'a naklettik,böylece Fabrika Çorum Organizeye kuruldu,biz de başına geçtik.

Zekai İŞLER: - As kablo neler üretiyor,hangi piyasaya hitap ediyor ?

Ahmet ERTEKİN: - Genellikle inşaat sektöründe kullanılan bütün elektrik kablolarının çeşitlerini yani alçak gerilim kablolarını üretiyoruz. Aracı firmalar aracılığıyla Alman' larla çalıştık. Zaman zaman dış satımlar oldu. Lakin biz çoğunlukla iç piyasaya yönelik çalışıyoruz.

Zekai İŞLER: - Hammadde olarak neler kullanıyor ve nereden temin ediyorsunuz ?

Ahmet ERTEKİN - Elektrolitik bakır, saf bakır ve PVC kullanıyoruz. Hammadde İstanbul'dan temin ediliyor.

Zekai İŞLER: - Personel ve ücret durumunuz nasıldır ?

Ahmet ERTEKİN: - Yönetim dahil 15 personelimiz var. Ücret politikamız 2 yıla kadar iyiydi. 2 yıldan beri Türkiye'nin genel ekonomide durgunluk bizi de etkiledi. Şu an normaldir.

Zekai İŞLER: - Üretimdeki kaliteniz, üretim fazlalıkları ve bu hususlarda problemleriniz nelerdir ?

Ahmet ERTEKİN: - Kaliteyi etkileyen faktör;bakırın saflığı ile PVC nin kalitesidir. Kabloda iletkenlik önemli. Rakibimiz değil de,

rahatsız olduğumuz şeyler var. Bizim sektörde "merdiven altı kabloculuğu" denilen bir üretim şekli var. Yeterli denetim olmadığı için standart dışı üretim yapıyorlar,ucuz olduğu için tercih ediliyor.Stok maliyetleri artırdığı için üretim depolama gibi bir lüksümüz kalmadı.

Zekai İŞLER: - Fabrikanızın aylık kapasitesi ne kadardır. Pazarlama yönteminiznedir ?

Ahmet ERTEKİN: - Biz tek vardiya çalışıyoruz. Aylık 100 ton bakır işleme kapasitemiz vardır. Tüketimimiz bayilik sistemi ile olmaktadır. Ayrıca arabalı pazarlamacılar

Pazarlama alanımız başta;Çorum olmak üzere,Karadeniz Bölgesi ile Ankara ve İstanbul'a da satışlarımız bulunmaktadır.

Zekai İŞLER: - İçinde bulunduğunuz yıllar sanayiciler için gerçekten zor dönemler,bunu biliyoruz. Zorluklar aşılırsa, (Ülke genelinde) ekonomi rayına oturursa, problemleriniz bitmiş olacak mı ? Başka zorluklar var mı ?

Ahmet ERTEKİN: - Efendim biz işe 1996 - 97 yılında sanayinin iniş döneminde başladık. İyi dönemleri görmedik. Zorlukları aşmak için önce mesaileri kaldırdık,ardandan yavaş yavaş üretim kapasitemizi düşürdük. Böylece zor şartlarda ayakta kalabildik.Bizim esas problemimiz,standart dışı üretilen mallardır. Türkiye'de kaliteli mal üreten firmaların piyasadaki standart dışı mallarla mücadele etmeleri zordur. Çünkü kalitenin bir maliyeti var. Bunu da haliyle ürüne yansıtmak zorundasınız. Bu sebeple ucuz mal ile rekabet imkanı yok.

Zekai İŞLER: - Ahmet Bey,As Kablo dışında herhangi bir çalışmanız var mı?

Ahmet ERTEKİN: - Çorum Organize Sanayi İş Adamları Derneği diye bir kuruluşumuz var. Kısa adı ÇOSİYAD olan bu kuruluşun Başkan Yardımcılığı görevini yapıyorum.

Zekai İŞLER: - Çıkarken kapıya yakın bir yerde ve tam karşımızda Ahmet Beyin yakınmalarını dile getiren bir levha asılıydı ve üzerinde şöyle yazıyordu: "Dün yada hiç kimse,hiçbir şeyi daha kötü yapmadan daha ucuza satamaz" Ahmet Beye kim bilir belki olabilir mi? Diye takıldıktan sonra teşekkür ettik.

Ahmet ERTEKİN: - Biz de isteriz. Diyerek o da teşekkürlerini ifade etti..

BANKALAR VE UÇAN-KAÇANLARLA

Sizlerden, siz değerli okurlardan özür diliyorum. Bu konu artık fazla uzadı. Ama, neylersiniz ki, benim tam bir şaka ve espri çerçevesinde kaleme aldığım yazıya, çok ciddi cevap geldi, sevgili **Adnan İLHAN'** dan.

Doğal olarak bazı noktalara daha çok açıklık getirmem gerektiği gerçeği ortaya çıktı. Böylece ister istemez bu yazım biraz uzun olacaktır.

Dikkatli okurlarım bileceklerdir. Şimdiye kadar sayfa az, yazar ise çoktu. Diğer arkadaşlarımın yazılarını da düşünerek böyle davranmıştım. Ama bu yazı, standardımı ister istemez bozacak, kusuruma bakmayın.

Yazıya başlamadan 12 yıl başkanlığını yaptığım Ticaret ve Sanayi Odası basın arşivini içeren yazıların tümünü teker teker gözden geçirdim. Benimle ilgili olarak söylenen "**uçurdu-kaçırdı**" türünden tek satıra rastlayamadım.

Şimdi, önemli bulduğum, (**doğru demedim, dikkat edilirse**) bazı satırbaşlarına ayrı ayrı cevap vermek istiyorum.

Yıllardır diyorum ki: "**Ümit UZEL olarak tek satır abartımı gösteremezsiniz**." Ben böyle diyorum,başkaları "**hayır, senin Çorum'un abartılmasında önemli katkıların var.**" Bunlardan biri de sayın **İLHAN.**

Böyle diyorlar ama, hiç örnek gösteremiyorlar.

Ya ben **anlatma özürlüyüm**, ya da başkaları **anlama özürlü**

Kardeşim, böyle iddialarda bulunuyorsanız örnek te vermek durumundasınız. Örnek veremiyor iseniz, laf olsun diye eleştiride bulunmayın. Ben ise, sizin iddialarınızı vereceğim örneklerle çürüteceğim.

Az sonra !...

Atatürk'ün "Cumhuriyeti" ilan ettiğinden bu yana 77 yıl geçmiş. Uygar olabilmenin en önemli unsurlarından biri olan "**Yazı Devrimi**" üzerinden ise tamı tamına 72 yıl.

Sayın **İLHAN**'ın yazılarını okurken şaşırmıyor değilim. Neden mi ? **Atatürk'ün Cumhuriyeti** üzerinden 77 yıl, **Yazı Devrimi'**nden bu yana 72 yıl geçmiş, fakat değerli yazar arkadaşım, tam bir **Cumhuriyet** dönemi çocuğu olmasına rağmen,benim gibi 60 yaşındaki bir insanın bile anlayamadığı tarzda kelimeler bulup yazısını süslemiş. İnanın çok zorlandım çözmek için. O kadar eski dil kullanıyordu ki. Yaşı ve kültürü gereği **Cumhuriyet** dönemi insanı olarak, daha sade, daha anlaşılır dili, yani; **öz Türkçe'yi** niye kullanmaz anlayamam.

Neyse, bölüm bölüm cevaplar geliyor;

Adnan İLHAN dostumuz, **" 2,5 yıldır bu**

Ümit UZEL

İLGİLİ SON YAZIM

Görevdeyim. Bugüne kadar benim veya diğer banka müdürlerinin herhangi bir toplantıya,panel,konferans vb. Konuşmacı ve katılımcı olarak davet edildiğimizi hatırlamıyorum, bizler sadece parasal konularda akla geliyoruz..." diyorlar.

Ben de tam 2.5 yıldır bu görevden ayrıyım. Şu an nasıldır bilmem.

Ancak; arşivimde çeşitli banka toplantılarını tertiplediğimizi ve benim de o toplantılara başkanlık ettiğimi, bunun yanında her toplantıya banka müdürlerini davet ettiğimi görev sürenizin azlığı nedeniyle bilemiyor olabilirsiniz, bunu da doğal karşılarım.

Diyorsunuz ki; "**keşke sayın UZEL, görevi bıraktıktan sonra da Çorum hakkında çıkan yazıları takip edebilseydiniz..."**

Yapmayın dostum ;

Benim okuma yönünden **üzülerek söylerim**- en kısır yıllarım TSO Başkanlığı yaptığım 12 yıldır. Öncesi ve sonrası devamlı okuyan bir insanım. Gururla söylerim. Bir oda dolusu 6.000 (**Altı bin**) den fazla kitabım var. İçinde okunmayan hiç yok. Çorum hakkında ise dolu dolu yazı ve raporlar var.

Sizin yazınızı okumadığımı ise iyi bildiniz.

Gene sizin ifadenizle söyleyeyim ; **"Bir gram bal için bir çeki odun çiğnenir mi?"**

İzin verin 46 sayfalık yazıdan bir gram bal almayı hiç düşünemem.

Hem sonra,bir yerel gazetede altı ay, geneli Çorum' la ilgili yazı yazan, bu kış oturup yaklaşık olarak 600 sayfalık kitap hazırlığı yapan bir insana Çorum'la ilgili yazıları okumuyorsunuz demek,en hafif ifadesiyle haksızlık olmaz mı ? **"Çorum'da şube açmakta bazı banka genel müdürlükleri hata yapmışlardır, yanılmışlardır"** diyor ve başka bir bölümde ise"**Çorum' da banka enflasyonu sebebiyle; mağdur olanlar, iflas edenler var...",** ifadesini kullanıyorsunuz.

Banka genel müdürlüklerinin hata yapmasının **Ümit UZEL**'le ne gibi ilgisi var ki? Kim dedi onlara "**şube açın**" diye. Hoş bizler desek bile, bizim sözümüzle üç kuruş kredi vermeyenler, banka şubesi mi açacaklar ?

Sayın **İLHAN**, "**Çorum bu durumdan zarar görmektedir, görmeye devam etmektedir. Örneğin kamu yatırımlarından gereği kadar yararlanamamaktadır**" buyuruyorsunuz.

El insaf.

Demek Çorum Devlet yatırımı alacak ama benim gibiler yüzünden alamıyor. Demek seçip Ankara'ya gönderdiğimiz Millet Vekillerimiz, Bakanlık yapanlarımız çok iyi çalışıyor, uğraşıyor, didiniyor ama benim gibiler yok mu, hep tekere çomak sokuyor, o nedenle Devlet yatırımı gelmiyor, öyle mi ?

Güldürmeyin insanı.

Bir etek dolusu maaş alan,kıyak emeklilik peşinde koşanları değil ama, benim gibi, yaşadığı kente tamamen pür amatörce görev yapanları eleştireceksiniz. Bu neye benziyor Sayın **İLHAN** ? Neyse,neye benzediğini yazmayayım,siz anlarsınız, biliyorum.

Yukarıda yazdım. Bir kitap hazırlıyorum.

Müsveddeleri yaklaşık 600 sayfa oldu. Artık bir kitap mı olur, iki mi bilemiyorum. Kısmet olursa yazmaya da devam edeceğim. İşte, o kitapta, bu konular çok geniş olarak yer alıyor. Hem de iddia ve cevaplarla. Tabii 600 sayfayı "**bir gram bal**"için okumayanlar olabilir. Saygı duyarım. Ben sadece kitap yazdığımı bilmenizi istedim.

Evet,"**az sonra**" bölümüne geleyim artık.

Evet sayın **İLHAN**

Şimdi de tanıtım konusundaki eleştirilerin odak noktası olan "**Ulusal**" basında,benim beyanatlarım,yazılarım ile hakkımızda yazı yazan Ulusal basın yazarlarına dönelim artık.

Dünya Gazetesi Taylan ERTEN 6.12.1995

"..... Bir gece önce bir televizyon kanalında Ankara'nın "amele pazarıyla" ilgili röportajı seyretmiştim. Çorum' un köylerinden üç kuruş para için Başkente gelip "bekar odalarında" ömür tüketen insanların sosyal sefaletini görmüştüm.

Ertesi gün, Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Ümit UZEL ildeki fakirliğin altını çizecekti. Çorum'un şehri ile köyleri arasındaki uçurumun büyüklüğünü vurgulayacaktı..."

Dünya Gazetesi Hani ALKANER 6.12.1995

".. Ümit UZEL diyor ki ; "Çorum' da odaklaşan sanayi ise şehir merkezinde. Bu nedenle şehir merkezindeki yapılan, iç ulaşım yollarıyla büyüyen bir kent olarak görülen Çorum'un içlerine doğru gidildikçe gerçek tablo ortaya çıkıyor... Bu gördüğünüz yanıltıcı bir Çorum' dur. Merkezde gelişmekte olan sanayi olmasına rağmen, bir fakültemiz yok, Devlet hiçbir şey vermiyor..."

Gene Dünya Gazetesi, bu kez Mehmet DAŞER

"... Ve UZEL' in bu konuda söyledikleri şöyle; "Çorum' un söylendiği kadar gelişmiş il olmadığı gerçeği ortada (dikkat ediniz, ben de başkalarının fazla gelişmiş olduğumuzu söylediklerine işaret ediyorum. Ü.U) ... Çorum, kalkınmış iller arasında değildir, geridir. Genel bütçeden aldığı pay çok düşüktür. Samsun' un Çarşamba ve Bafra' sı gibi bir ilçesi de yoktur. Altyapısı yoktur, havaalanı yoktur, demiryolu yoktur. Bizde zengin de yoktur."

Ankara' da yayınlanan SİYASET Dergisin den 19.04.1996

Bu söyleşiden bölümler alıyorum:

"... Bütün hükümetlerin Anadolu Sana yii'ni geliştirmek ve hedefler belirleyip, politikalar uyguladığını söylemek mümkün değildir.

.... Havaalanının daha bitirilmemesi, mevcut karayolunun çok yetersiz olması (tekrar dikkat çekmek istiyorum, bu söylediklerimden bu yana dört yıl geçmiş, Ü.U.), demiryolunun olmaması Çorum sanayi ve ticaret hayatını olumsuz etkilemektedir...

İzmir Ekonomik GÖZLEM Gazetesi 29.04.1996

Gazetenin Sorumlu Müdürü Mustafa TEKER' le yaptığım söyleşinin son bölümü;**"...**

UZEL - Havaalanı yok. Demiryolumuz yok. Üniversitemiz yok. Yollarımız ise pek iyi değil.... Üretiyoruz, ama karayolu nakliyesi çok pahalı olduğu için rakiplerimizle rekabet edemiyoruz. Havaalanı hala bitmedi. Üniversite olmadığı için üniversite-sanayi işbirliğini sağlayamıyoruz... Biz Çorumlular olarak Devletten bu eksiklerimizin tamamlanmasını bekliyoruz..."

Milliyet Gazetesi 04.06.1996Yazı başlığı şöyle; "**Damızlık katır üreten şehir**"

"... Çorum' un kendisine terkedilmiş olduğu kesin. Bürokratlar ilimize geldiklerinde sanayicilerle adet yerini bulsun diye konuşuyorlar. Devlet kayıtlarında Çorum hâlâ damızlık katır üreten bir şehir olarak görülüyor. Oysa katır kısırdır. Bunu bile bilmiyorlar", diye yakınıyor TSO Başkanı Ümit UZEL ."

Dünya Gazetesi Kenan MORTAN 17.12.1996

Sayın MORTAN'ın yazısından bölümler alıyorum:

"... Son 10 yılda il 565 teşvik belgesi almış ve hepsini yatırıma dönüştürerek Devlet ile helalleşmiş. Ama en önemlisi bu kez yanına TOSYÖV, TSE ve KOSGEB' i takarak, 2005' lere bakan bir Ticaret ve Sanayi Odası ve yine başkanı olarak Ümit UZEL' i var..

.... Yemek vererek değil, bunları düşündüren ve tartıştıran bir KOBİ Şöleni düzenleyen Çorum Ticaret ve Sanayi Odası'na selam olsun."

Dünya Gazetesi Taylan ERTEN 03.03.1997

"... Çorum' un başarılı işadamlarından İsmail ALAPALA'nın şu yargısı durumu özetliyor; "Çorum' a uzak olan dünya değil, Türkiye' ye uzak..."

"... ALAPALA'nın Türkiye' den kastı, ANKARA... Bu sınıfın baltası, Çorum'un kafasına iniyor. Çorum'un "kolektif şevki" kırılıyor.

Bu psikolojinin izleri iş dünyasının başarılı önderi Ümit UZEL' de de görülüyorsa bu çok önemlidir..."

SABAH Gazetesi-Necati DOĞRU 08.05.1997 Yazının başlığı : **Ey Millet Vekilimiz Çorumluya hesap ver!...**

"... Bu toplantı 3 Mayıs 1997 Cumartesi günü yapıldı. Çorum' un seçilmiş altı Millet Vekili var. Biri özür gösterdigelmedi...

....ÇTSO'nun Başkanı Ümit UZEL' in yönetiminde 250 kişilik halk izleyicisinin önüne çıktılar.

Mikrofonlar masalara kondu. Teypler açıldı...

Eeee.....Iıı.....Mıııı.....

Gülmeler, öksürmeler, aksırmalar, gırtlak temizlemeler hepsi teype alınmaya başlandı...

... Çorumlu soruyor;

;Ey Millet Vekilimiz askeri umut olmaktan çıkaracak ne yapıyorsun ? Adanalı neden sormuyor, Yozgatlı, Kayserili, Edirneli, Karslı, Şırnaklı, bütün 80 kent neden sormuyor ?

Parlamento rüzgar estirmeli.

Asker umut olmaktan çıkmalı. Fakat Çorumludan örnek alınmalı..."

Rahmetli Saadettin MALKOÇ, Çorum Haber' e İstanbul' dan 18.02.1998' te şu yazıyı gönderiyor.

"Patlasanız da Çatlasanız da Çorum danası öküz olacaktır""

... Ev danası öküz olmaz" sözü Çorum' da üretilmiş ve kullanılmaktadır. Yani Çorumlu, Çorumluyu beğenmez bu doğrudur. Tersi olsaydı şu anda Yasin HATİPOĞLU' nun Çorum' un değil, Yozgat'ın Millet Vekili olması gerekmez miydi ? Yok muydu Çorum'da Millet Vekili olacak insanlar ?..."

... Bir Çorumlu olmasaydı Ümit UZEL, bir bürokrat olarak gelseydi Çorum' a ve TSO' da bürokrat tarafından yönetilseydi, yapılanlar karşısında avuçlarınız patlardı alkışlamaktan değil mi ? Ama Ümit UZEL ev danası, yani öz Çorumlu değil mi?

Bunun için, yani kendinizden birisinin başarıları karşısında takındığınız bu tavır salt size ait değildir, biliyoruz. Çoğunluk böyle davrandı Çorum' da. Ev danası öküz olmamalı, hep dana kalmalıdır..."

Daha yazacak çok konu var ama, toleransınızı fazla zorladım, kusura bakmayın.

Meraklısı için, bir-iki ay içinde çıkartmayı düşündüğüm kitabımda bu konular okuru sıkmayacak bölümler halinde ayrı ayrı yer almakta. Çorum' un son on beş yılının perspektifini oradan izlemek olanağını bulabilirsiniz. Tekrar ediyorum. Bu konu ile ilgili başka yazı yazmak istemiyorum.

Tabii, çok zorlanmazsam.

ÇOPİKAS HİSSE DEVRİNİN ŞİRKETE VE ÇORUM'A GETİRECEKLERİ

İsa DOĞANLI ÇOPİKAS Genel Müdürü

Genel olarak oluklu mukavva sanayi

1998'de 629.207 ton kutu satılan oluklu mukavva sanayiinde,1997'de 641.226 ton mal satılmış idi. Hali hazırda 100 ayrı şirketin faaliyet gösterdiği sektörde, 103 fabrika,110 oluklu hattı ile çalışmaktadır. 7000 kişiye istihdam sağlayan oluklu sanayiinde kapasite kullanımı % 52 gibi oldukça düşük bir seviyede iken kişi başına verimlilik 90 ton civarındadır. Ülkemizde oluklu mukavva tüketimi oldukça düşüktür. Bizde 10 kg olan kişi başına tüketim,Avrupa'da ortalama 35 kg'dır.

Ülkemizin gelişmesi ile birlikte ambalaj tüketimi de artacaktır. Halen ambalaj girmeyen veya yanlış ambalajlanan yüzlerce ürün vardır.

1995'de oluklu sanayii iyi bir performans göstermiş,olumlu mali sonuçlar, sanayie ilgili-ilgisiz pek çok oyuncunun girmesine neden olmuş ve hemen bütün büyük şirketlerin zarar ettiği bu günlere gelinmiştir. Şirketlerden önemli bir kısmı,gereksiz yere tam otomatik, yüksek teknolojiye yatırım yaptıklarından,diğer önemli bir kısmı kötü yönetildiklerinden zarar ederken;yerli,basit ama sabit maliyetleri az olan küçük ölçekli bazı firmalar para kazanabilmektedir.

Geçen yıl sonu itibarı ile bu sanayideki 20 ayrı şirket kriz nedeni ile kapalı veya satılık durumdadır. Önümüzdeki dönemde başka şirketlerinde yabancı evlilik yapacağını ya el değiştireceğini ya da yönetim değiştireceğini söylemek doğru bir tahmindir.

Çopikas'ın bu sanayideki yeri

Böyle zorlu bir sanayide, Çopikas 1996' dan beri sektörün dördüncü büyük üreticisidir. Tarihinde ilk kez 30.000 ton sınırını 1996'da geçen şirketimiz;1997'de 36.000 ton ve 1998'de 33.500 ton kutu satmıştır. Son 5 yıl ki ortalama Pazar payımız %5.5'dur.

1976'da kurulan şirketimiz,yıllar içinde çeşitli yatırımlarla bugün 110 dönüm arazi üzerinde 22 dönüm kapalı alanda faaliyet göstermektedir.

İki fabrikadan oluşan şirketin,kağıt fabrikası 12.000 ton saman kağıdı ile test liner kağıtlarını üretmektedir. Ürettiğimiz kağıdın tümünü kullandığımız gibi, 10.000 ton kadar kağıdı ithal ederken,bakiye 15.000 tonu da iç piyasadan temin ediyoruz.

Son yıllardaki cirosu 20 - 22 milyon USD olan Çopikas,280 kişiyi istihdam ediyor ve ülkemizin önde gelen özel sektör kuruluşlarına hizmet veriyor. Son 3 yıldır,büyük müşterilerle çalışma miktarı artan şirketimiz, geçen yıl bütün satışlarının %65'ini yalnızca 25 firmaya gerçekleştirmiştir.

Oldukça modern makinelerin bulunduğu oluklu fabrikasının yanı sıra, kağıt fabrikamızda eski bir teknoloji mevcuttur. Tek oluklu hattı ile 35.000 ton sınırını geçen 3 şirketten biri olan Çopikas'ın kişi başına verimliliği sektör ortalamasından çok daha iyidir.

Beyaz eşya kutuları,meşrubat kutuları ile et,süt ve yumurta kutuları,sigara kutuları ve seramik kutularının üretiminde uzmanlaşmış olan şirketimiz;ikinci 500 sıralamasında 40'ncı sıradadır.

Gerek kalite güvence ve gerekse çevre yönetimi konusunu ciddiye alan Çopikas, 1996'da **İso-9002** ve 1997'de **İso-14001** belgelerini almıştır.

ÇOPİKAS'ın farklılıkları

Rakipleri ile kıyaslandığında şirketimizin başlıca ayırt edici özellikleri şunlardır:

MÜŞTERİ ODAKLILIK:Bütün çalışmalar,müşteri memnuniyeti esas alınarak yapılır. Bulunduğumuz sanayide ilk defa müşteri memnuniyet anketini biz yaptırdık ve müşterilerin bizden % 82 seviyesinde memnun olduğu çıktı.

HIZLI TESLİMAT: En büyük pazarımıza 650 km. Uzak olmamıza rağmen, bugün Çopikas sektörde ortalama 4 günde mal teslim eden bir şirkettir. Rakiplerinin 1 haftada zor teslimat yaptığı ve Çopikas'ın 2 yıl içinde 4 günü 2 güne çekme hedefi olduğu düşünülürse;konunun ancak önemi kavranabilir.

DÜRÜST SATICI: Birinci ve yüz birinci parti aynı kalitede teslim edilmektedir. Müşteriye ürün kalitesinde,teslimat gününde ne söz verilmişse o gerçekleşir. Çopikas, müşterinin zaaflarından veya piyasa şartlarından

istifade ederek;müşteriyi kandırmaz. Çopikas adı bir marka olmuştur.

İNSANA YATIRIM: Ortalama eğitim süresi 8 yıl olan çalışanlarının eğitim seviyesini yükseltmek için şirket sürekli eğitim programları hazırlamakta ve uygulamaktadır. Bütün bunların bir sonucu olarak, İso-9000 ve İso-14000 gibi standartlar çok kısa sürelerde alınabilmiştir.

Yeni ortaklık yapısı

Bütün bu iyi özelliklerinin bir sonucu olarak,şirketimizin bütün hisseleri,kendisi de %100 halka açık şirket olan David S. Smith (Holding) PLC tarafından 2 Temmuz1999 da satın alınmıştır.

David S. Smith (Holding) PLC, kağıt ve plastik esaslı ambalajlar ile hurda esaslı kağıt üretimi ve ofis ürünlerinin dağıtımını yapan,uluslar arası bir şirkettir. Grubun stratejisi,esas iş kollarında büyüme ve satın almalar ile genişlemektir.

Merkezi Londra'da bulunan David S. Smith (Holding) PLC'nin işleri altı ayrı bölümde organize olmuştur:

Ambalaj

David S. Smith Packaging:İngiltere'de oluklu mukavva üretimi
Kaysersberg Packaging : Kıta Avrupa'sında kağıt ve am-balaj üretimi
St. Regis Paper : İngiltere'de kağıt üretimi
David S. Smith Plastics and Logistics : Avrupa genelinde plastik ambalajlar üretimi

Ofis Ürünleri

Spicers :Avrupa genelinde ofis ürünleri toptan satışı
John Dickinson Stationery : İngiltere'de kırtasiye ürünleri üretimi

Grubun, Avrupa çapında 90 ayrı merkezde,yaklaşık 10.200 çalışanı var. Geçen yıl ki cirosu 1.138 milyon İngiliz Sterling'i (yaklaşık 1,8 milyar USD) iken; cironun %61'i kağıt ve ambalaj malzemeleri oluşturmuştur. Yeni oluşan yönetim kurulunda 2 Fransız, 2 İngiliz ve 2'de Türk yönetim kurulu üyesi var. Yönetim kurulu eski başkanı ile başkan vekili Nejat Salurile Erdoğan Kayış,yeni yönetimde de üye olarak bulunmaktadırlar.

Hisse devrinin şirkete ve Çorum'a getirecekleri

Avrupa çapında önde gelen bir ambalaj üreticisi olan David S. Smith grubu, kağıt esaslı ambalajda %6 pazar payına sahiptir. Yalnızca St. Regis grubunun oluklu mukavva kağıtları üretimi, Türkiye'de üretilen tüm oluklu kağıtları miktarından fazladır. Böyle bü yük bir grubun Çorum'a ve Çopikas'a şu pratik katkıları olacaktır:

Çorum'da yeni yatırımlar : Hem eski Çopikas ortaklarının ellerine geçen para ile yeni yatırımlar yapmaları ve hem de David S. Smith grubunun yatırımları olacak.Bu yıl planladığımız hedefleri tutması ile birlikte gündemimizde Çorum'da ilave bir kağıt fabrikası ile Trakya fabrikamızı devreye almak istiyoruz.

Avrupai anlayış: Yönetim,çevre ve insan gibi alanlarda tamamen farklı anlayışları var. İşçi sağlığı ve iş güvenliğine ile çevre mevzuatına çok önem veriyorlar ve bizim de öyle davranmamızı istiyorlar. Yönetim konusunda ise,klasik Türk şirketleri gibi emir - kumanda zincirleri yok. İşler,yazılı olarak tanımlanmış yetkiler dahilinde,ademi merkeziyet prensipleri ile lokal yöneticilerin kararları ile yürüyor.

Yeni tedarikçiler ve eskilerinin işlerinin artması: Yalnızca Çopikas'a hizmet eden yan sanayi işletmelerimiz var. Yakın gelecekte bunların hem sayısı ve hem de işleri artacak. Biz Çopikas'ı önümüzdeki yıllarda kendisine göbekten bağlı yan sanayisi olan bir büyük şirket olarak görüyoruz. Çorum sanayiinde mevcut olan , şirketin yemeğinden - otobüs servisine kendi yapma anlayışından farklı düşünüyoruz. Esas faaliyetlerimizi ; kağıt ve kutu üreterek,kutuyu satmak olarak belirledik. Bunları destekleyen muhasebe,personel gibi işler dışındaki bütün faaliyetleri özelleştirme düşüncesindeyiz.

Bilgi birikimi: Yabancı ortakların,teknoloji ve özellikle de bilgi birikimlerini bize aktaracağını düşünüyorum. Bununla ilgili eğitim programlarını hazırlama aşamasındayız. Örnek vermek gerekirse,biz halen herkesin yaptığı ve yalnızca kağıttan yapılmış kutuyu satıyoruz. Oysa onlarda,benzer kutular, ahşap, teneke ve plastik ile kombine üretiliyor ve pahalıya satılıyor. Bu anlayış yukarıda bahsettiğim tedarikçi sayısının artışını da beraberinde getirecektir.

YÜZYILIN FELAKETİNİ YAŞADIM

Zekai İŞLER

15. Sayıdan Devam

PETKİM'deki petrol tanklarından birinin alev alev yanışını Karamürsel sahillerinden seyrettikten sonra elemli gözlerle evin yolunu tuttuk. Etrafı kuşatan sisli-puslu hava içimizi karatmaya devam ediyordu. Evden ayrılalı yaklaşık olarak iki saat geçmişti. Doğrusu gece üçten beri ayaktaydık ve karnımızda iyice acıkmıştı. Yol arkadaşım M. Aksoy ile sahildeki lokantaların birine oturup pide yedikten sonra yola koyulduk.

Yolun üzerindeki her yıkıntının yanında durup; "olmaz böyle şey..." diyerek aklımızın almadığı bu azim kuvvet karşısında; "Allah-Allah..." Diyerek hayretimizi ifade edip,o muhteşem gücün asıl sahibini hatırlıyorduk.

Bizim o zamanki halimizi gözleyen birisi kelimenin tam anlamıyla "ruhsal bir çöküntü" içinde olduğumuz hükmüne varabilirdi. Yani;bir nevi canlı enkaz gibiydik.

Yıllardır üzerinden gelip-geçtiğimiz beton yollar,kaldırımlar adeta mukavva bir kutu gibi bükülmüş,kırılmış haliyle moralimizi bozuyordu. Uzayıp giden çatlaklar bizi de bir yere alıp götürüyordu. Önümüzdeki çatlakların enerjinin boşaldığı "Fay Hatları" olduğunu düşünüyorduk.

Yoldan giderken tanıdığımız herkese: "geçmiş olsun,bir zararınız var mı ?" diye soruyorduk.17 Ağustosu takip eden 2-3 ay içinde bu cümleyi kaç kez tekrarladığımızı Allah bilir. Bazen de cümlenin sonuna "ölen - yiten var mı ?" diye ekliyorduk.

Baştan beri bu olaylarda beni kahreden çaresizlikler olmuştur. Yine öyle oldu. Yolumuz üzerindeki yıkıntıların etrafında umutsuzca çabalayan insanları gördükçe "Ah ulan ah !!!" demekten başka bir şey gelmiyordu elimizden ve ben kahroluyordum bu yoksunluktan dolayı. Aslında böyle eli-kolu bağlı olmak, bir şey yapamamakla benim yapıma, karakterime aykırı bir durumdu. Mutlaka bir şeyler yapmalıydım,işe yaramam gerekiyordu. Aksi halde vicdan azabı çekebilirim diye düşünürken,ilçe merkezine kadar geldiğimizi fark ettim. Burada yol arkadaşım M. Aksoy'dan ayrılıp bizim mahalleye giden bir başka arkadaşın arabasıyla eve döndüm. Daha doğrusu kaldırım-kondumuza döndüm.

Geldiğimde bizim hanım ile yandaki komşu hanımlar ve küçük çocuklar donmuş gibi oturuyorlardı. Yanımda getirdiğim pideleri onlara verdiğim halde korku ve üzüntüden ne hanım,ne de diğerleri bir lokma bile yemediler. Bir köşe bulup ben de oturdum. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Kızgın güneşin altında öylece garip garip otururken, benim çok değer verdiğim İHL Müdürü Mustafa Şahin Hoca ile oğlu Metin geldiler. Onların gelişi biraz canlanmamıza vesile oldu. Selamlaşma faslından sonra,yıkılan evin çevresinde tur atıp,depremin şiddetinden,tahribattan filan konuştuk.

Aslında;olayın boyutları hakkında fazla detaylı bilgimiz yoktu. Çünkü;iletişim tam anlamıyla kesilmişti. Televizyon seyredemiyor, evde kalan radyolarımıza ulaşamıyorduk,telefonlar zaten kesilmişti,cep telefonları bile işe yaramıyordu.

Yeterli bilgi olmadığı için her zaman olduğu gibi fısıltı gazetesi devredeydi. Her-kes birbirine; Değirmendere batmış, Gölcük yerle bir olmuş, Adapazarı haritadan silinmiş filan deyip duruyordu.

Merak içimizi kemiriyordu. O anda karar verdim. Dördüncü kattaki evime çıkıp radyo,battaniye ve saatimi alıp-gelecektim. Bir cesaret işiydi. Kararımı açıkladığımda bizim hanım ve oradakiler şiddetle itiraz ettiler. Onlar konuşurken ben ani bir kararla,hızla koşup merdivenleri tırmanmaya başladım. Planladığım eşyaları aldım. Evin içi harp meydanı gibiydi. Dolaplar devrilmiş,ne kadar cam, porselen eşya varsa hemen hemen hepsi kırılmıştı.

Merdivenlerden o kadar hızlı indim ki; sanıyorum dünya rekoru kırmışımdır. Bu eve çıkıp-inme olayı küçük bir kesit. Hem de unutulmayacak cinsten bir kesit. Aslında basit gibi görünüyor ama,tam bir imtihan . Durduğunuz yer;insan ve korku olgusunun kesiştiği bir nokta. O anda bir insan olarak ne kadar zayıf ve korumasız olduğunuzu hissediyorsunuz. Diğer taraftan,"merak" saikiyle harekete geçiyorsunuz. Karşınızda ise,aşılması zor bir "korku" duvarı bulunuyor. Duvarı aştınız mı, kahramansınız.

Ben bir kahraman değilim,fakat kor-

kakta sayılmam. İşte o temelleri oynamış, yıkılacağını sandığımız eve girip-çıktım. Merdivenlerden inip, apartman kapısından çıktığımda uzaktan yeşil Tipo marka bir araba bana yaklaştı. Arabanın içinde bir rehber ile biri kadın, diğeri erkek iki Hollandalı gazeteci vardı. Benimle konuşmak istediler.

Rehber Aracılığıyla daha önce deprem yaşayıp-yaşamadığımı, neler hissettiğimi ve yardım alıp-alamadığımız gibi şeyler sordular.

Daha önce küçük şiddetle iki depremi Çorum ve İzmir'de yaşadığımı, hissettiklerimi ise anlatmamın mümkün olmayacağını, sadece "Aman Allah'ım ! Dehşet bir şeydi..." diyerek ifade ettim. Yardım konusuna gelince; en ufak bir yardım gelmemişti. Hatta hiçbir resmi yetkili ile karşılaşmamıştık. Sahi nerede bizim Devlet yetkililerimiz diye, bir Devletimizin olduğu o anda aklıma geldi. Yere yığılmış bir sürü insana, bir "geçmiş olsun" bile denmemişti. Televizyonda söylemişseler de biz duymamıştık. Tabi ki; ben bunları Hollandalı gazeteci dostlarımıza söylemedim. Ne yani, koca Memleketi küçücük bir Hollanda karşısında rezil mi edecektim ?

İçimden "kol kırılır, yen içinde ...", "biz bunu halledeririz" deyip: "Geldiler efendim, sordular, yardım aldık" falan diyerek konuşmayı bitirdim.

Devam Edecek

İsmail PAMUK

BİR DEVİRE IŞIK TUTAN EĞİTİM OLAYI (Köy Enstitüleri)

Balkan,Cihan ve İstiklâl Savaşı sonu Ülkemiz tam anlamı ile yoksulluk,hastalık ve açlıkla da savaşmaktaydı. Analar,babalar evlatlarını Yemen'de, Balkanlara da,İstiklâl Savaşında evlatlarını kaybetmiş, Ülkenin durumu bu...

Büyük Atatürk, İsmet Paşaya der ki: "Silahlı savaşı kazandık,cehaletle nasıl savaşacağız" Dediğinde; İsmet Paşa "Yine Mehmetçikle" Cevabını verir. Zeki köy çocuklarından askerde Çavuş olarak terhis olanlar, Eğitmen olarak köylere gönderirler. Eğitmen kursları, Köy Enstitüleri ve 1940 yılında çıkan bir yasa ile Köy Enstitüleri kuruldu.

Bu hareketle köyler birer şantiyeye dönüştü. Köye okul,sağlıkçı, veteriner ve üretmen tarımcılar adeta bir devrim yaratıyordu.

Bu arada ağaların,bazı topraklarını Tarım Okullarına ve diğer okullara istimlak ediliyor, Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu Meclisin tozlu masalarında bekletiliyor.

O sıralar tek parti; Cumhuriyet Halk Partisi Ülkeyi yönetirken,bir Millet Vekili Meclis salonunda İsmet Paşanın yani; Başbakanın yanına yaklaşarak diyor ki:"Paşa,paşa,bu çarıklılar Meclise gelirse burada ne siz kalırsınız,nede ben."

Atatürk ölmüş, İnönü Demokrasiye geçme hevesinde,Paşa : "Sen Meclise bir önerge ver. Hasan Ali, Hakkı Tonguç komünist de, bu insanlar onunla bir asır uğraşsın" Diyor Olay tam isabet. Politikacılara malzeme lazım. "Köy Enstitüleri komünisttir" dediler.

En yakınınıza bile kendilerine alkış tutturdular.

"Sürer eker biçeriz
Güvenip ölesine
Milletin öz kazancı
Milletin kasasına "

İsmail PAMUK Mezuniyet töreninde konuşuyor Mill Eğ. Md. Ali YAKIN 1951

İsmail PAMUK

1 Veli PAMUK 2 Hüseyin YÜCEL
3 İzzet MERİÇ 4 İsmail PAMUK

Dediğimiz diler susuyor. Tuna boylarında 1893'te Tatar Atmaca köyünde doğup, Konya,Kastamonu'da ve Almanya'da eğitim alan eşsiz eğitimci Hakkı Tonguç ve 500'ün üzerinde dünya klasiklerini Türkçe'ye kazandıran Hasan Ali Yücel'e dişlerini bilemiş ve görevden almışlardı. "Ömrüm oldukça Köy Enstitülerini yakından ve candan takip edeceğim" diyen İnönü suskunluğu seçmişti. Fevzi Çakmak,Kazık Karabekir paşalar Köy Enstitülerini kapatmak için seferber olmuş,Şemsettin Siber'i Milli Eğitim Bakanlığına getirmişlerdi. Hatta;benim tanık olduğum,Tevfik İleri, Samsun Bölgesi Bayındırlık Müdürü idi. Yol kapandığı zaman okuldan yardım ister, Samsun - Ankara yolunun Toptepe kısmını kürek ve yabalarla açardık. Bir akşam Akpınar Ajansına haber almaya Müdürün odasında Tevfik İleri oturuyordu. Bana dönerek " Evladım ! Cumhuriyetin temelini biz attık,çatısını da siz atacaksınız" demişti. Milli Eğitim Bakanı olur olmaz ilk işi Köy Enstitülerini kapatmak oldu.

Dönelim eğitim sistemine: Bugün okullar öğrenciye öğretim pompalıyor. Üretken eğitim yok. Sadece verilen öğretim.

Biz Köy Enstitüleri kapandı diye ağıt yazmıyoruz ancak:

Ey Sisdağı Sisdağı
Eritemedin eritemedin karı
Bu yılda böyle geçti
Bu yılda böyle geçti.
Yüreğimin yüreğimin efkarı

Yurdumun ücra bir köşesinde okul Bayrağının dalgalanışının uyandırdığı hazı hep tatmak isterim.Şimdi öğretmen köy okuluna sabah gidip geliyor . Öğretmen dersten çıkıp şehre gidiyor. Hani; öğretmenin görevi sadece dershane değil,giyimde, sağlıkta, mutfakta,hatta köy yönetiminde birinci aza idi ?

Evet ; Köy Enstitülerine yas tutmuyoruz ama eğitimsiz öğrenciye köyde bir kitaplığa özendiren aydın bu insanlara hiç mi ihtiyacı yok ?

Neden öğretmenin özünden ;Fakirler-ler,Makallar,Başaranlar çıkmıyor ?

Niye öğretmen okumuyor. 20 yıl evvel aldığı bilgiye sığınıyor ?

Çünkü;sistem okuma diyor. Okuyan insan kendini geliştiriyor da ondan...

Ülkemizde 21 Köy Enstitüsü vardı. Bu Enstitülerden yirmi bir bin mezun oldu.

Gelelim ilimizin Köy enstitüsü mezunlarından aklımda kalanlarına:

Fazıl Demiral,Müslüm Tunaboylu, Cemal Aksoy,İsmail Pamuk,ÖmerPoyraz,Hamdi Şentürk, Cahit Bellek, Ahmet Aksu, Aslan Emektar, Fevzi Ilıman, Hüseyin Şener, Bekir Buğdaycı,Osman Yılmaz, Rıza Taşkırdı, Halil Gökhan, Hasan Danışman, Hamdi Alkır, Hasan Sarıyüce, Hasan Arıkazan,Haydar Sarıaltın, Esat Yural, Ali Aykaş,Bektaş Gülez,Ali Terzi,Ramazan Top,Yusuf Polat,Kemal Karabulut, Osman Hölük, Adem Kalkanlı, Neşet Efe,Şevket Yılmaz,Ali Öztürk,Abidin Baş,Veli Can,Aşır Baş,Ramazan Şimşek.

ÇORUM ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Salih AYDIN Organize Sanayi Bölge Müdürü

KURULUŞ AMACI: Sanayinin uygun görülen alanlarında yapılmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek,bilgi ve bilişim teknolojilerinden yara lanmak,imalat sanayi türlerinin belirli bir plan dahilinde yerleştirilmelerini ve geliştirilmeleri amacıyla,sınırları tasdikli arazi parçalarının gerekli alt yapı hizmetleri ile ihtiyaca göre tayin edilecek sosyal tesisler ve teknoparklarla donatıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dahilinde,ucuz bedelle sanayici için arsa tahsis etmek amacıyla Organize Sanayi Bölgele ri kurulmaktadır.

Çorum Organize Sanayi Bölgesi de bu amaçla kurularak faaliyetine devam etmektedir.

KURULUŞ ÇALIŞMALARI : Bölge; 1977 yılında Çorum Özel İdaresi,Çorum Bele diyesi,Çorum Ticaret ve Sanayi Odası'nın Bir müteşebbis teşekkül oluşturmasıyla kurulmaya başlanmıştır. 1980 yılında başlanan alt ya pı çalışmaları,Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın kredi desteği ile tamamlanmıştır. Bölgede bir işletmeler topluluğu oluştuğundan sanayi temsilcileri de Bölge Yönetim Kurulu'na dahil edilmiştir.

PARSEL DURUMU: Çorum OSB, Çorum-Ankara karayolunun 12. Kilometresindedir. Mevcut bölge 260 hektar,tevsii alan 177 hektar alan olmak üzere toplam 437 hektar alan üzerine kurulmuştur. Mevcut bölgede 87 tevsii alanda ise 69 olmak üzere toplam 156 adet sanayi parseli bulunmaktadır.

Mevcut bölgedeki 87 adet parselden 81 parsel sanayicilere tahsis edilmiş,58 adet tesis üretim yapmaktadır. Tevsii alandan sadece 1 sanayiciye parsel tahsis edilmiştir. Sanayicilere parsel tahsislerine devam edilmektedir.

Bölgede üretim halindeki 58 adet tesisin sektörel dağılımı şöyledir:

Demir Çelik 3,Makine-Çelik dişli 8,Tel-Metal-Tarım Aletleri 11 , Plastik-Alüminyum 6, Elektrik-Elektronik 2, Oksijen Dolum 2,Tekstil 7,Gıda-Yem 10,Parke-Mobilya 3,Ambalaj-İlaç Ampulü 2 , Oto Kalorifer-Rady 2, Toprak- Vitray Seramik 2.

Bölgedeki üretimde olan bu tesislere aylık 20.000 ton su, 1.300.000 KWh elektrik tevzii edilmektedir. Bu tesislerde 4500 işçi istihdam edilmektedir. Bölgenin yıllık dolaylı ve dolaysız ihracat tutarı 40.000.000 $,ithalat tutarı 5.000.000 $ dır.

ALTYAPI DURUMU:Mevcut Bölge altyapı ve sosyal tesislerinin tamamı mevcuttur. Halen noksansız altyapı ile sanayicilere hizmet vermektedir.

Bölgenin su ihtiyacı,7 km. mesafedeki Yeniceköy civarındaki DSİ tarafından açılan 45 lt/sn lik 2 adet kuyudan sağlanmıştır. Sağlanan su,motor pompalarla 4500 tonluk depo lara basılmakta,burada klorlama işleminden sonra bölge içindeki sanayicilere dağıtılmaktadır.

15 km. uzunluktaki bölge pis su kanalizasyon şebekesi ve yağmur suyu şebekesi ayrı ayrı tesis edilmiştir. Pis su kanalizasyon şebekesi 12 km. mesafedeki Belediye Arıtma Tesislerine deşarj edilmiştir.

Elektrik enerjisi TEAŞ tarafından bölgede bulunan Çorum Trafo II den temin edilmekte olup,sağlanan güç 50 MVA dır.

15 km. bölge içi yolları ve 1,5 km. Bağlantı yolunun tamamı beton asfaltı kaplı olup ağır trafiği dayanıklıdır.

Elektrik,su,pis su kanalizasyon ve yağmur suyu her parsel başına kadar getirilmiştir

Tevsii alan : Çorum'da gerçekleşen hızlı sanayileşme neticesinde mevcut OSB' de sanayi parseli kalmadığından toplam 177 hektar arazide planlanmıştır. Tevsii alanın 125 hektarlık kısmı mevcut bölgenin parsel harici rezerv alanı olup,diğer 52 hektarlık kısmındaki özel şahıs arazileri, Kıymet Taktir Komisyonunca belirlenen bedel üzerinden istimlak edilerek,istimlak bedelleri ödenmiş, arazi sahipleri tezyidi bedel davası açmışlardır.

Tevsii alanın imar planı hazırlanmış, parselasyon çalışmaları tamamlanmış,alt yapı projeleri yapılmıştır.

Tevsii alanın alt yapı inşaatları için gerekli olan 3 trilyon Tl. tutarındaki finansman temin edildiğinde altyapı çalışmalarına başlanacaktır.

SOSYAL TESİSLER: Bölgede PTT bi nası inşa edilerek kullanım hakkı Telekom'a 1000 hatlık otomatik telefon santrali kurulma-

sı şartı ile tahsis edilmiş olup,Telekom tarafından tam otomatik telefon santrali kurulmuş, her sanayiciye telefon hizmeti verilmektedir.

Bölgede KOSGEB Merkez Müdürlüğü bulunmakta olup,sanayicilere hizmet vermektedir.

TSE Bölge Müdürlüğü,Bölge "TSE Gıda ve İnşaat Laboratuarı" kurmuş,üretilen ürünlerin kalite ve standardisazyonu için hizmet vermektedir.

Bölgede SSK sağlık istasyonu bulunup,devamlı sağlık hizmeti sunmaktadır.

Gümrük Müdürlüğüne , Bölgemizden bina tahsis edilmiş olup,en kısa sürede Gümrük Müdürlüğü Bölge sanayicilerimize hizmet vermeye başlayacaktır.

Bayındır ve İskan Müdürlüğü, Bölgemiz sosyal tesis binalarından temin edilen binada Zemin Etüdü ve Beton Laboratuarı kurarak,sanayicilerimize hizmet verecektir.

Bölgede , sanayicilerimizce kurulan Gümrük Depo ve Sundurması mevcuttur.

Bölge itfaiye arozöz aracı ile bölgede itfaiye hizmeti verilmektedir.

150 kişilik Bölge toplantı salonu mevcut olup,çeşitli kurum ve kuruluşlarca bölge sanayicilerine bilgilendirme toplantısı ve konferanslar verilmektedir.

PARSEL SATIŞ ŞARTLARI : Mevcut bölgeden ve tevsii alanından sanayicilere arsa tahsislerine devam edilmektedir. 2000 yılı ilk 6 ayı için 1 m² arsanın tahsis fiyatı 2.500.000 TL. dir. Ayrıca arsa bedelinin %10 u tutarında Hizmet Katkı Payı alınmaktadır. Taksitli satışlarda arsa bedelinin %20 si peşin,kalanı yıllık %30 vade farkı ile birlikte, 5 yılda, 5 eşit taksitle alınmaktadır.

TAVSİYELER: Ülke genelinde, bölge ve iller bazında her türlü özellikleri (doğal durumları, stratejik konumları,toprak yapısı,sanayileşme potansiyeli) en ince ayrıntısına varıncaya kadar incelenerek bir fotoğrafının çıkartıldıktan sonra,bölgelere ve illere turizm,sanayi,ticaret şehri gibi isimlerin konulması gerektiğine inanıyorum.

Turizm Cenneti olan bölge veya ilin, sanayi şehri yapılarak ülke turizminin öldürülmesi,mükemmel bir ticaret şehri konumundaki bir ilin sanayi şehri olması,bu günkü durum itibariyle tarım ürünleri olarak kendi kendisine yeten ülke konumunu,tarım arazilerine, sanayi tesisi kurma veya tarım dışı başka amaçlı yapılaşmaya ileri ki yıllarda tarım ürünleri ithal eden ülke durumuna gelinmesi gibi büyük sıkıntıların yaşanmaması için,her ne kadar geç kalınmış olsa da gelecek yıllarda bu günleri de arar hale gelmemek için tedbir alınması gerekmektedir.

İllere,siz turizm şehri,siz sanayi şehri, siz ticaret merkezi olacaksınız veya olmalısınız denildikten sonra,turizm şehrinde yapılacak sanayi tesisi için Devletin kredi ve teşvik vermeyerek caydırıcı bir takım tedbirler alması gerekir kanaatindeyim.

Ülke genelinde, organize sanayi bölgeleri,arz ve talep dengesine bakılmadan kurularak ,bir nevi organize sanayi enflasyonu yaratıldığı, Devletin altyapı kredisi vermekte zorlandığı bir durumda,hiçbir sanayi potansiyeli olmayan illerde yüzlerce hektarlık arazide organize sanayi bölgeleri planlanarak altyapısının yapıldığı,ancak bölgede yatırım yapacak sanayici olmadığı için boş kaldığı bilinen bir gerçektir.

İllerde hangi sektörün ön plana çıkacağı tespit edildiğinde, orada altyapı olarak nelerin öncelikle yapılacağı da belirlenebileceğinden, Devletçe yapılacak yatırımlar isabetli ve yerinde olacaktır.

Sanayinin gelişmesi için yararlı görülen ve planlamaya alınan organize sanayi bölgelerine alt yapı inşaatları için kayıtsız ve şartsız Devlet tarafından kredi verilerek sanayi desteklenmelidir.

Devlet tarafından kredilendirilen bölgelerde yatırım yapmak isteyen sanayicilere belirlenecek şart ve kriterler dahilinde bedava arsa verilmeli, arsa bedeli bölgenin kredi borcundan tenzil edilmelidir. Bu durumda Devlet,organize sanayi bölgelerine sanayiciyi kanaliz etmiş olduğu gibi,gerçek yatırımcılara arsayı bedelsiz vermekle, yatırıma başlayan sanayiciyi daha yatırıma başlamadan ödüllendirmiş olacaktır.

Ayrıca yatırımın daha sonraki merhalelerinde Devlet imkanları dahilinde yatırım muafiyeti, inşaat ve makine teçhizat kredisi vb. gibi teşvikler vererek sanayiciye destek sağlamalıdır.

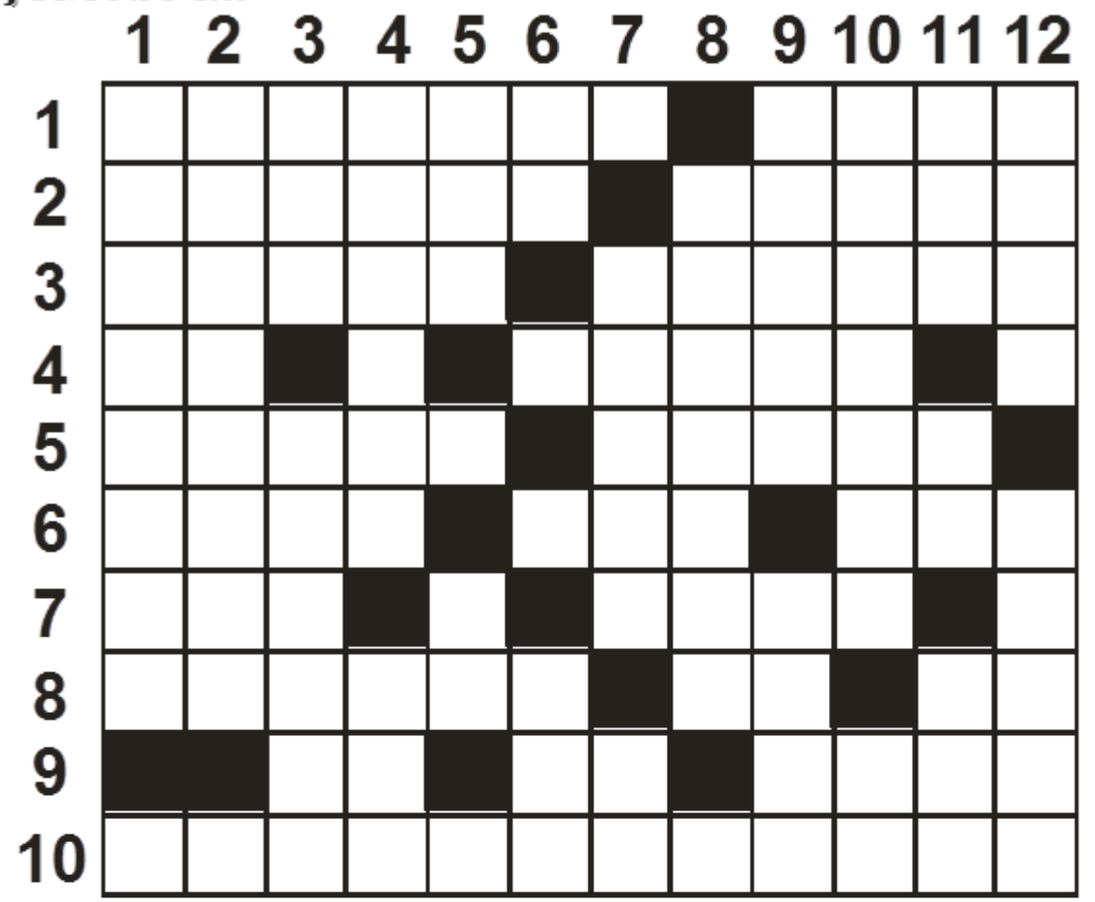

Hazırlayan Erdal ODABAŞ
Çakır Köyü B.S.İ. Okulu Sınıf Öğretmeni

SOLDAN SAĞA: 1- İlk Çağda Anadolu'da Ege Adalarında ve Yunanistan'da görülen eski ev tipi - Mısır'da iktidar partisi yayın organı 2- Yabancılar, başkaları - Bir şeyi ustalıkla yapabilmesi 3- Gemi barınak yeri - Yaşlı kadın,pamuk nine 4- Mersin ağacının diğer adı - Sayıları gösteren işaret 5- Eski metinlerde namazın yazılışı - Bir terzi malzemesi 6- Eleme vasıtası - Gövdesi iki bölümlü bir çeşit saz - Konuşamıyan 7- Bir mastar eki - Daha çok tahıl depolamakta kullanılan ekseriya silindir şekilli yüksek ambar 8- Yetinme,kafi bulma - Nikelin simgesi - Güzel sanat 9- Mızrapla çalınan geniş gövdeli, kısa, eğik saplı telli saz - Bir bağlaç - ahengi süratli bir aruz bahri 10- Kan şekerinin düşmesi ile alakalı durum.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Kan karaması hastalığı,Çok çömert,eli açık 3- Musikide inceden kalına veya, kalından inceye doğru düzenlenen ses dizisi - Bir haberleşme vasıtası 4-Ödünç olarak verilen para - İstanbul Ticaret Odasının kısa yazılışı 5- Birevcil geyik türü - Trabzon'un bir ilçesi 6- Hint kutsal metinlerinde geçen mistik hece- Hakkaniyet,adalet üzere oluş 7- Ortadoğuda bir silahlı örgüt - El bilekleri iltihabı 8- Maden kömürü katranından çıkartılan bir tür şeker 9- Ankara'nın bir ilçesi - Bir öğretim kurumumuz 10- Musikide bir parçanın canlı çalınacağını belirten ibare - Bir türyumuşatıcı merhem 11- Cihet, kenar - 1040 dirhemlik hububat ölçeği - Hint Avrupadil ailesinden olan topluluk. 12- Belli bir ücret karşılığı gecelenen ve ikamet edilen bina -Büyük palamut balığı.

Uğur PAMUK

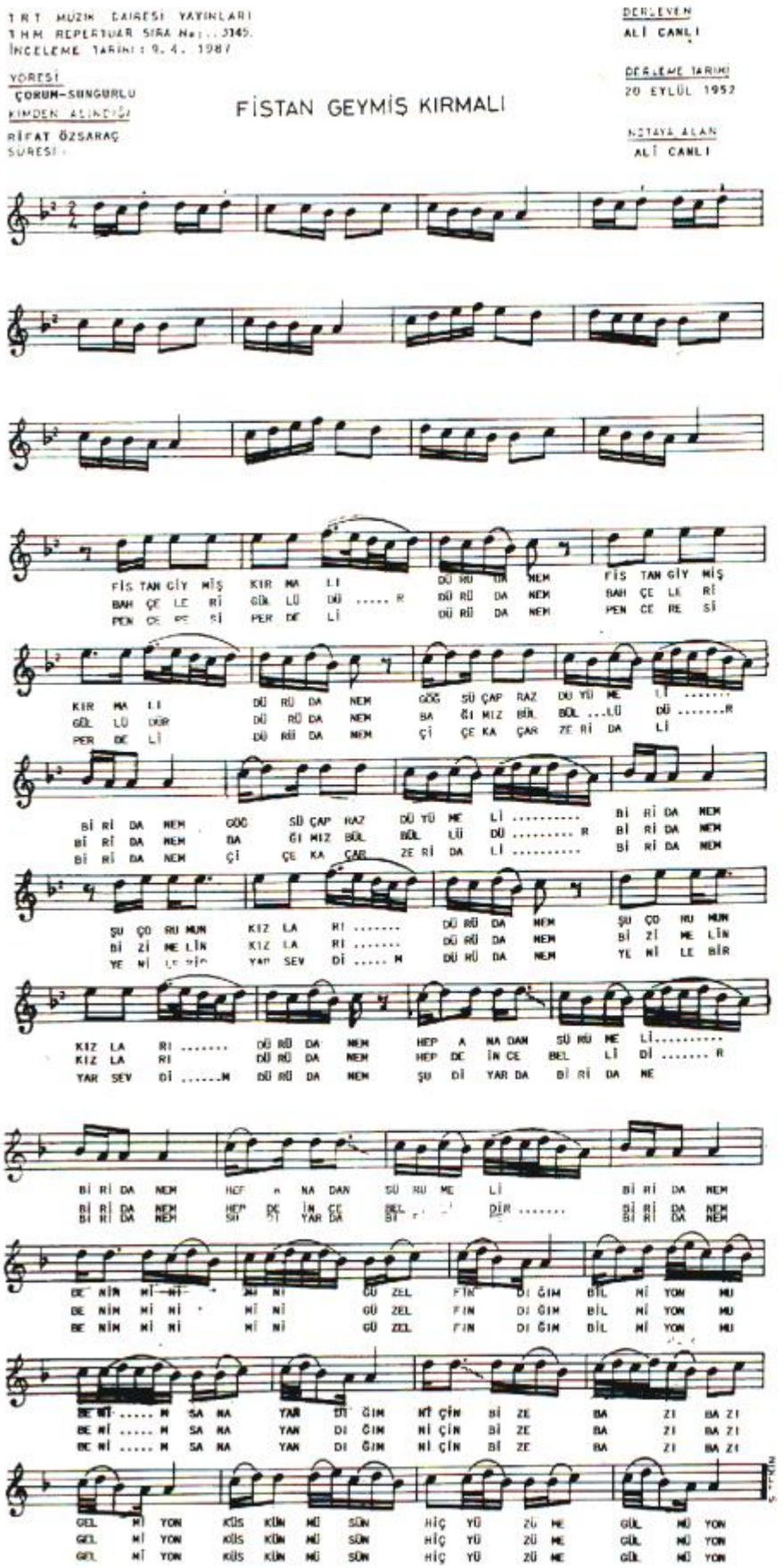

Rıfat KURTOĞLU

FİSTAN GİYMİŞ KIRMALI

Fistan giymiş kırmalı
(Dürdanem)
Göğsü çapraz düğmali
(Birtanem)
Şu Çorum'un kızları
(Dürdanem)
Hep anadan sürmeli
(Birtanem)

Benim mini mini güzel
fındığım
Bilmiyonmu benim sana
yandığım
niçin bize bazı bazı
gelmiyon
Küskün müsün hiç yüzüme
gülmüyon

Bahçeleri güllüdür
(Dürdanem)
Bağımız bülbüllüdür
(Birtanem)
bizim elin kızları
(Dürdanem)
Hep de ince bellidir
(Birtanem)

Benim mini mini güzel
fındığım
Bilmiyonmu benim sana
yandığım
niçin bize bazı bazı
gelmiyon
Küskün müsün hiç yüzüme
gülmüyon

Penceresi perdeli
(Dürdanem)
Çiçek açar zerdali
(Birtanem)
Yenile bir yar sevdim
(Dürdanem)
Şu diyarda bir dane
(Birdanem)

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

15. Sayıdan devam

Terleyen ayaklarını cayır cayır yakan lastiklerden çıkardıkları zaman,ayak parmakları terden katran gibi köpürmüştü.

Aliş Ağa derin bir nefes aldıktan sonra bekçi Kılıcı'ya Tekin arazisini gözetlemesini söyledi. Ağzındaki sigara nerede ise dudaklarını yakacaktı. İzmariti ağzından atıp,Çorum Ovasını seyre daldı.

Çorum Ovasının ortasını iki taraftan yara yara geçen çayların etrafındaki tarlalar, yem yeşildi. Her ne kadar yıl kurak gittiyse de,ara ara sarı çiçekli otlar göze çarpıyordu. Dörttepe Dağının kuzeyine sıralanan bütün köylerin tarlaları Tekin'den sulanamayan buğdayları kolayca ayırt edilebiliyordu.

Bilhassa Bağlaç'ın evlerinin etrafı, bir çember gibi kavak ağaçları ile çevrili bulunduğundan,dallar üzerindeki yapraklar köyün altındaki suların tarlalar yeşilliklerini muhafaza ediyordu.

Gözler;oturulan tepenin kuzey yönündeki yakın arazilere çevrilince, elde olmayan bir yürek çırpıntısı,insanı bir anda üzüntüden üzüntüye sevk ediyordu.Tabiat buraya garez mi etmişti ? Geri düşünceli,içleri bin bir fesatlıkla dolu insanların kaprisleri sayesinde mahvolmuş ve mahvoluyordu. Artık suyu bıraksalar bile,iş işten geçmişti. Ekinler, sebzeler çoktan elden çıkmıştı.

Aliş Ağa; bu kavrulan arazi içinde sarı rengi yeşile boyayan, kendi üzüm bağlarına doğru baktı. İçinden, çok eski zamanları geçirdi. Bir zamanlar; Tekin'den çıkan bu suyun paylaşılmaya bile lüzum görülmeden aktığı günleri hatırladı. Köyden havuza kadar uzanan bu yeşillik cennetin susuzluktan bir zaman sonra kurumaya yüz tutacağını düşündü. <<Canavar insanlar bizi zorla kötülüğe sevk ediyorlar,bu kadar suyu kıçınıza mı akıtacaksınız ? Allah'ın verdiği bir nimeti israf etmeye ne hakkınız var ? Arazileriniz hep taşlık içinde bulunuyor. İçine bıraktığınız suları zaptetmediği toprağınızı bile silip süpürüyor. Buna rağmen inadınızda durmak için,o güzelim suyu kumlu dereye boşa akıtıyorsunuz. Ne olur sıcakların kavurucu şu günlerinde,bu canım ağaçlara su gönderseniz,günah mı olur ? Bu kadar kötü olmayı nereden düşünüyorsunuz ? Dedelerinizle dedelerimiz ne güzel geçiniyorlardı. Bir zamanlar civar köyler bize gıpta ediyorlardı. Düğünlerde, bayramlarda birbirlerini görmeseler, dayanamıyorlardı. Değirmenlerimizin yarı hakkı bizimdi. Sattıkta size kötülük mü ettik ? Vermediğiniz bu sudan şimdi ne kazanıyorsunuz ? Görülüyor ki; sıra sıra değirmenleriniz boş yatıyor. Sizi biz besliyorduk alçaklar,şallaklar ! >> Diye durmadan kızıyordu.

Siniri kabarmış,elleri titremeye başlamıştı. Aliş Ağa içindeki bu zehrini dökmek için:

<< Arkadaşlar !>> Dedi. <<Durumu gözünüzle gördünüz ve görmektesiniz. Yapılacak tek çare,yarından itibaren Valiye çıkıp,her şeyi gördüğümüz gibi anlatmaktır. Eğer derdimize bir çare bulamazlarsa Ankara'ya tel çekeriz,bütün köylüyü Valinin karşısına dikeriz,benim düşüncem bu >>

Birinci üye Halit Çavuş, yerinden kalkar gibi yaparak:

<< Kabahat bizim,Tekin'e gidip de ilk günlerde yalvarsaydık,suyumuzu merhamete gelir verirlerdi. " El öpmeyle dudak aşınmaz" Şimdi öpmedik de ne oldu ?

Aliş Ağa:

<<Ne olacak hiç bir şey olmazdı. O zaman orada niçin konuşmadın ? Hep sözü bana bıraktın>> Dedi.

Diğer üyeler de birinci üyeyi destekler gibi göründüler.

Devam edecek

DAĞLARIN TÜRKÜSÜNÜ DİNLEMEK

Muzaffer GÜNDOĞAR

15. Sayıdan devam

Kışlacık için bu su
Damarda kan gibidir.
Onu mutlu yaşatan
Bedende can gibidir.

Dostlu'nun tepesini
İlk defa göreceğiz.
Bütün güzellikleri
Özlemle dereceğiz.

Suludere boyunu
Tek tek tarayacağız
Derenin tabanına
İniş arayacağız.

Tepenin tüm kuzeyi
Olmuş meşe ormanı
Veriyoruz yeniden
Bacaklara dermanı.

Tepenin kuzeybatı
Sırtından çıkacağız.
Yüreklerde bir gençlik
Ateşi yakacağız.

Bir davar cılgası var
Orayı izliyoruz.
Burayı tırmanmaksa
Oldukça zor diyoruz.

Tırmanış hem yorucu
Hem heyecan verici.
Her adım önümüze
Güzellikler serici.

Suludere'ye doğru
Sağ yanımız uçurum.
Dikkatsizlik yaratır
Tehlikeli bir durum.

Bu sırtı tırmandık ya
Kaldık soluk soluğa.
Dorukta ara verdik
Bu çetin yolculuğa.

Çevre göz ufkumuzda
Yüksekteyiz oldukça.
Bu gezi sürecektir
Böyle fırsat buldukça.

Ağrımıştı bacaklar
Doğrusu yorulmuştuk.
Bu düz tepeyi farklı
Güzellikte bulmuştuk.

Bin bir yabani otun,
Çiçeğin kokusuyla.
Bizleri büyüleyen
O farklı dokusuyla.

Gönlümüz bu tepede
Kanatlanmış bir kuştu.
Yüreğimiz coşkuyla
Mutlulukla dolmuştu.

Biraz dinlenmek için
Odada duruyoruz.
Bir meşenin dibine
Çöküp oturuyoruz.

Diyorum "dinleyelim
Hem birşeyler yiyelim.
Buradan uzakları
Şöyle bir seyredelim."

Kuzeybatıda Kırklar
Yükselmiş görkemlice.
Çevredeki dağlardan
Hem farklıdır,hem yüce.

Yine kuzeybatıda
Suludere yamacı.
Yetiştirmiş her türden
Milyonlarca ağacı

Çevresine yeşilden
Halılar sere sere
Evkaya'ya yukarı
Uzuyor Suludere.

Birden yüreklerimiz
Acıyla kavruluyor.
İçimizin coşkusu
Toz olup savruluyor.

Böylece alıyorum
Acılardan payımı.
Diyorum ki: "Çok yazık
Bu bir orman kıyımı.

Kesim izni alarak
Ormanı katletmişler.
Derede fundalığı
Yol yapıp,yok etmişler.

Açık ve net biçimde
Görünüyor buradan.
Doğa nasıl kurtulur
Aldığı bu yaradan.

Yeşertirken Çorum'da
Bizler boş alanları
Tüketme yarışında
Onlar var olanları.

Büyük uğraş ve caba
Verilsede bu yolda.
Kesilen fundalıklar
Yetişmez elli yılda.

Yağmur yağdığı zaman
Seller olacak yine.
Oysa orman engeldir
Sel felaketlerine.

Bilinir ki ormanlar
Yağışları düzenler.
Hem toprak kaymasına
Hem de selleri önler.

Doğa bilinci yoktur
Yazık,pek çoklarında.
Dava açılsa bile
Bunların haklarında.

Ceza kafalardaki
Yanlışı düzeltir mi?
Doğaya sahip çıkıp
Korumalıyız der mi?

Cezayla,korkutmayla
Bir yere varılır mı?
"Vah Tüh'le de doğanın
Yarası sarılır mı?

Doğayı insanlara
Önce sevdirmek gerek.
Bilgilendirip doğa
Bilinci vermek gerek.

Devam edecek

GÖRESİM GELDİ

Sakin KARAKAŞ

Gardaş şimdi Osmancık'ta olsam,
Güzel Osmancık'ı göresim geldi.
O güzelim çarşısında dolaşsam,
Şirin smancık'ı göresim geldi.

Hem Dereboğazı'nı,hem Göğbel'i,
Tekmen Yaylasının dokunmaz yeli,
Sevdalandım buralara geleli,
Gardaş; Osmancık'ı göresim geldi.

Laçin'den inince havası gelir.
Ozan toprağı kokusundan bilir.
Kızılırmak çağlar bağrını deler,
Dostlar;Osmancık'ı göresim geldi.

Baltacı'nın o muhteşem çeşemesi,
Bir de Koyunbaba'nın kocaman fesi,
Kıskandırır tarih bilen herkesi,
Bizim; Osmancık'ı göresim geldi.

Ya muhteşem köprüye ne demeli,
Kalenin burçlarından seyretmeli.
Düztepe'yi de ziyaret etmeli,
Yeşil Osmancık'ı göresim geldi.

Yusufçuk kuşları gözümde tütüyo,
Seher vakti bülbülleri ötüyo,
Güz gelince hasretliğim bitiyo,
Gardaş; Osmancık'ı göresim geldi.

Muharrem Hocamın kısık sesini,
Ya "Osmancık Haber Gazetesi"ni,
Karaçay Köyünün ta ötesini,
Güzel Osmancık'ı göresim geldi.

Şimdi Adatepe'den bir yel eser.
Bizim Hoca yayla'da bir oğlak keser,
Ayşe teyze bidona peynir basar,
Yeşil Osmancık'ı göresim geldi.

Hem bulgur ,hem pirinç pilavını,
Unutmam Havdan'ın keklik avını,
Gitmeliyim geçimeden tavını,
Dostlar ;Osmancık'ı göresim geldi.

Bayramları gece sin sin olurdu,
Tekmeyi yilen ateşte kalırdı,
Çıngılar ta göğe doğru varırdı,
Bizim Osmancık'ı göresim geldi.

Hedik ayı gözlerim ah bir gelse,
Anam içine akpakla da koysa,
Sıra ile komşulara dağıtsa,
Gardaş;Osmancık'ı göresim geldi.

Ah hemen şimdi Osmancık'a varsam,
Bizim gobelleri çamlıkta bulsam,
Gadacımı da yanımıza alsam,
Dostalar; Osmancık'ı göresim geldi.

Ahmet,Mehmet,Nuri bizim gobeller,
Biraz kızınca yapma heri derler,
Sakın ha beni kınamasın eller,
Güzel Osmancık'ı göresim geldi.

Biraz top oynar,ırmakta çimerdik,
Terefi de camileri gezerdik,
Zincirlikuyu'nun orda dut yerdik,
Güzel Osmancık'ı göresim geldi.

Varır Varmaz Gemici'ye gitmeli,
Kavak yaprağından ekmek etmeli,
Ayranları katmerinden içmeli,
Dostlar; Osmancık'ı göresim geldi.

Hüdüyüsen çelik çomak oynasak,
Sabah akşam oyunlara doymasak,
Öteğçe'den haber gelse duymasak,
Gardaş; Osmancık'ı göresim geldi.

Karaköy'e doğru balığa gitsek,
Holtalara iri böcükler taksak,
Balıkları söğüt dalına assak,
Gardaş; Osmancık'ı göresim geldi.

Çeltiğin kaşından ayağım kaysa,
Çamura düşünce anam da duysa,
Zımzığı yerim,kaderim buysa,
Dostlar; Osmancık'ı göresim geldi.

Özlemişim cevizli çöreğini,
Kaymaklı ve pancarlı böreğini,
Hemde yaprak içli yemeğini,
Gardaş; Osmancık'ı göresim geldi.

SAKİN bu özlemin hiç bitmesin,
Bu kültürün tarih olup gitmesin,
Vatanın seven ona kötülük etmesin
Dostalar; Osmancık'ı göresim geldi.

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 17

Yıl: 2 Sayı:17

ÇORUMLU 2000

ISSN 1301-1553

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Gürsel YAYINEVİ

Fiyatı KDV Dahil 1.000.000 TL.

20. Hitit Fuar ve Festivali Özel Sayısı

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :2 2000 Gürsel-YAYINEVİ Sayı 17

SAHİBİ ve Mesul Md. Mahmut Selim GÜRSEL

İdare ve yazışma adresi Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27 / 34 ÇORUM

corumlu2000@yahoo.com

İş : 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10 Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Mijanpaj Gürsel YAYINEVİ

İrtibat:

ADANA	Yalçın GÜRSEL	Tel : 0-532-340 35 17
ANKARA	Abdullah ÖZÜYAĞLI	Tel : 0-312 340 81 89
ANKARA	İsmet TEZEL	Tel : 0-312 432 35 94
İSTANBUL	Suavi Hakan TORAMANLI	Tel : 0-542 345 88 85
İZMİR	Yılmaz GÜRSEL	Tel : 0-232 373 37 30

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU ..... Su Hırsızları 32. s.
Gürsel BÖREKÇİOĞLU ..... Reklam-cılık 33.s.
Recep CAMCI ..... Ana Ve Baba Hakları 20.s.
Hacı CELEBCİ ..... Fuar ve Festival 14.s.
Suheyp Ulvi ÇIRIL ..... Hayalimdeki Çatak 25.s.
İsmet ÇENESİZ ..... Tek Pencereden Bakanlar (Sevgi Yumağı) 19.s.
M. Şakir ÇIPLAK ..... Menkıbelerle Koyun Baba 5.s.
Ayşe ÇOBAN ..... Sigara-Esaretin Zehiri-Ağrı Ve Iğdır 35.s.
Ali EMİROĞLU ..... Kastamonu 26.s.
Ethem ERKOÇ ..... Fuar Ve Festival 12.s.
Mümtaz İDİL ..... Bir Festival,Birkaç Hititli Ve Çorum 13.s.
Zekai İŞLER ..... Yüzyılın Felaketini Yaşadım 29.s. Yeni Meslekler ve İşyerleri 21.s.
Mehmet GÜNDOĞAR ..... Kimlerindi-Demediler mi ?-Serzeniş-Ayıp Değil Ağlamak 36.s.
Muzaffer GÜNDOĞAR ..... Dağların Türküsünü Dinlemek 34.s.
Mahmut Selim GÜRSEL ..... Çorum'da Kütüphaneler 2.s.
..... Belediyemizin İlgisine Teşekkür Ederim;Yazışmaların Daha Dikkatli Yapılmasını Beklerim 3.s.
..... Doğdu Söyledim;Dokuz Köyde Koğuldum İsmet Çenesiz'in Kitabının Tanıtımı 31.s.
Metin KALYONCU ..... Yazılı Basılı Yayınlarda İskilip 8.s.
Hatice KARSLIOĞLU ..... Toplu Beslenme Yapan Kuruluşlarda Besin Kirliliği Ve Önemi 27.s.
Reşat LEBLEBİCİ ..... KOSGEB Çorum KÜGEM Müdürlüğü 23.s.
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU ..... Çorum Ve 2000 Yılı Genel Nüfus Sayımı 10.s.
Erdal ODABAŞ ..... Bulmaca 30.s.
Ulvi ÖĞRETEN ..... Çorum Tarihi 4.s.
Mustafa ÖZKİREMİTÇİ ..... Çorum'un Ulemalarından Bazıları 7.s.
İsmail PAMUK ..... Sungurlu'da Dedemoğlu 9.s.
Salim SAVCI ..... Öğretmen Olduk Eğitimi Unuttuk- İşte O Kadar 18.s.
Ümit UZEL ..... Müktüz'dan Önce (M.Ö);Mümtaz'dan Sonra (M.Ö.) 17.s.
Raşit YÜCEL ..... Festivaller 16.s.

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, Yazarından ve Dergimizden görüş alınmadan kullanılamaz

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı:1.000.000 Tl. Çorum İçin Yıllık 12.000.000 Tl. İl Dışı Yıllık 18.000.000 Tl. dir.

Kapak Fotoğrafı: Atilla ALPAY

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER

Mahmut Selim GÜRSEL

16. Sayıdan devam

HASAN PAŞA KÜTÜPHANESİ

Cumhuriyet Döneminin ilk kütüphanesi,yukarıda ismi geçen kitaplıklarda bulunan kitaplar birleştirilerek halkın istifadesine sunulması için Çorum'da bazı çalışmalar yapılmıştır.<1> Çorum'da bulunan kitapların önemi ve Çorum için gerekliliği belirtilerek <2> çeşitli girişimler neticesinde, kütüphane kütüphane hususi inşaat komisyonu kurulmuştu. <3> Komisyon,Çorum'un çarşı ve Hükümet binasına yakın olan bir akarın arkasında bulunan kullanılmayan arsaya kütüphane binası yapılması için karar verildi.<4>

Kütüphanenin temel atma töreninde, Çorum'un ileri gelenlerinin tamamı bulundu. <5> Törende, Hoca Kamil Efendi, kütüphanelerin ve kitapların ehemmiyeti ve önemi hakkında konuşma yaptı. <6> Konuşmasının sonunda, istikbalin münevver gençlerini şimdiden selamlarım diyerek konuşmasına son verdi. <7>

Merasime o tarihte görevli bulunan İçişleri Bakanı Cemil Bey,Sağlık Bakanı Refik Beyde bulunmuşlardır. Bina için sarı taşları köylüler parasız getirmişler,ustalar da bazen para almadan çalışmışlardı. Devrin mimarlarından olan amcam Abdülmuttalip Usta tarafından planı ve yapımı üslenilmiştir.

Binanın bitiminden sonra,bütün kitaplıklardan birleştirilen kitaplar,binanın ikinci katına bulunan dört oda bir salon olan kısmına taşındı. Birleştirmeyi gerçekleştiren Dr. Mustafa Cantekin'dir. Üç kitaplığın ikisi Maarif Müdürü Şefik Bey,Üçüncüsünü de Vali Cemil Bardakçı tarafından yıktırılmıştır. Kitaplıkların birleştirilme kararından sonra üç kitaplığın vakıfları,Evkaf Müdürlüğünce satılmıştır.<1>

Kurulan kütüphanenin adı,Milli Kütüphane olarak verilmiştir.<2>

Kütüphanenin açılışı o zamanki İçişleri Bakanı Cemil Bey tarafından yapılmıştır. Binanın; (halen Belediye Başkanlığı binası olarak kullanılan yerin) amacı dışında kullanılması çok acıdır. Halk tarafından yapılan bina kitapların bir araya getirilerek Çorum'a hizmet vermesi için yaptırılması alt kısmının uncu dükkanları olarakyaptırılarak buranın geliri ile kütüphanenin hizmetlerinin görülmesi amacı güdülmesine rağmen, çeşitli ihmal ve idarelerin tasarrufu ile değiştirilmiştir. Bina kısaca; üst kat dört oda ve salon,kütüphaneye tahsis edildi. Türk Ocaklarının açılması ile o zamanki Vali tarafından iki odası Türk Ocaklarına tahsis edildi.<1>

DEVAM EDECEK

<1> Vaz'ı esasi resmi başlıklı yazısızını bazı kısımları: "...kıymettar pek çok asar-ı ihtiva eylediği halde kasabamızın muhtelif ücra mevkilerde adeta müsni ve metruk denecek vazi müessifte kalmış olan kütüphaneler, muhteviyatın evradı-ı Memleket ve erbabı ilmi ve marifet için şayanı istifade ve toplu bir halde bulunması,vakit vakit zihniyetleri işgal eder..." 6Haziran 1339 (1923) Çorum Gazetesi.

<2> Vaz'ı esasi resmi başlıklı yazısızını bazı kısımları: "...Milli ve umumi olan büyük zaferin şerefiyle istihsalini müteakip dahile ve sahayı ilim-i marifetle munafir olan enzar-ı erbabı hizmet, irfan cereyanları arasında kütüphanelerin artık daha ziyade ihmale mütehammil olunmayacağını..." 6 Haziran 1339 (1923) Çorum Gazetesi.

<3> "...Çorum Milli Kütüphane inşaa heyeti şu zatlardan müteşekkildi. 1. Ahmed Cevdet Paşa (Muta sarrif) 2.Tülekzade Nuri (eşraf),3. Evkaf Müdürü Salim, 4.Gökeşmezade Mehmed Ağa, 5. Kamil Hoca, 6. Ölçek zade Hasan Efendi (Belediye Başkanı),7. İstanbullu zade Sıddık Efendi (Meclis İdare azası) Naci Önder" 5.12.1951 Yeni Çorum Gazetesi.

<4> Vaz'ı esasi resmi başlıklı yazısı 6 Haziran 1339 (1923) Çorum Gazetesi.

<5> Vaz'ı esasi resmi başlıklı yazısı 6 Haziran 1339 (1923) Çorum Gazetesi.

<6> Vaz'ı esasi resmi başlıklı yazısı;"...Kütüphanelerde beşeriyetin alanında ağlayan gözler vardır. Kütüphanelerde uluhiyete doğru yükselerek açılmış müstakil yollar vardır. Kütüphanelerde beşeriyetin mürebbii hakiki ve mürşidi maddi ve manevisi olan kitaplar vardır..." 6 .6 1339 (1923)

<7> Vaz'ı esasi resmi başlıklı yazısı:"... Kalbimizden yükselen edevatı hayriyemizin dergah-ı uluhiyetinde karini olması tazanuratiyle sözüme son verirken,istikbalin erbabı kemali olan münevver gençleri de baki kalbimle numune-i imtisal olmak üzere şimdiden selamlarım.."6 Haziran 1339 (1923)

<1> 5 Ağustos1341 (1925) Yeni Çorum Gazetesi. Naci Önder.

<2> Bir anımı hatırladım;Emekli olduktan sonra Çorum Festivali bünyesinde verilen konferanslar dahilinde Çorum'la ilgili olanında, bir konuşmacı "...Ahmed Feyzi ve Süleyman Feyzi" nin kitaplarının Milli Kütüphaneye verildi diyerek konusunda belirttikçe, ben renkten renge giriyordum. Konuşmacı tesadüfen önümdeki sıraya oturdu, eğilerek kitapların gittiği yerler hakkındaki bilgiyi nereden edindiğini sordum, Kütüphane Müdürlüğünden verildiğini söyleyince benim hazırlamış olduğum yukarıda da konusu olan bilgilerden faydalanarak hazırladığım bir çalışmadan aldığını tahmin ettim. Dedim ki;zannedersen o çalışma dosyasında herhalde benim adımın yazılı olması lazımdı dedim, yanında bulunan dosyayı gösterdi, cidden benim hazırladığım bir konuşma metininden alınan fotokopi idi. Dedim ki: Bakın ben konuya vakıf kişiler için hazırladığım bir konuşma metini olduğu için dip not koymamıştım,ayrıyeten dosyayı iyice tetkik etmemişsiniz çünkü bu ismi geçen Milli Kütüphane Çorum'da Cumhuriyet döneminde açılan ilk kütüphanenin adıdır, bu konuşmaları sizden isteyerek kitap haline getirirlerse buyanlışlık Ankara Milli Kütüphane çağrışımı yapmaktadır,metininize bu konuyu açıklayan bir dip not koyunuz demiştim. İnşallah bu uyarım dikkate alınmıştır.

<3> 5 Ağustos 1341 (1925) Yeni Çorum Gazetesi. Naci Önder.

BELEDİYEMİZİN İLGİSİNE TEŞEKKÜR EDERİM; YAZIŞMALARINIZIN DAHA DİKKATLİ YAPILMASINI BEKLERİM

Mahmut Selim GÜRSEL

Yazışma nedir ? Ne işe yarar ?

Bir dilekçe veya bir sözlü istek olduğu zaman,bürokrasi için olumlu veya olumsuz cevap vermek demektir.

Aşağıda, Belediyemizin duyarlılığı ile beraber,oldu mu,oldu mealinde bir cevabının aslının aynı olarak okuyucularımıza sunulmuştur.

Baştan savma ve muhatabımız olmayan bir Müdürlük tarafından gelen yazının, bence muhatabı olan Sayın Başkandan gelmesi beni daha da mutlu ederdi."**Yinede; mesajımızın yerine ulaşması ve ilgilenilmesi Çorum Belediyesinin tepkilere karşı duyarlılığı sevindirici olarak tarafımdan yorumlanmıştır.**"

Yazışmalar için daha dikkatli olunması, üstün körü yazışmaların vereceği mesajların ne gibi tepkilere ve yanlışlıklara sebep olacağı düşünülerek ve kontrolden sonra gönderilmesi gerekir. Diyeceksiniz ki; senin derginde yazım hataları yok mu ? Var elbette. Bunu ben biliyorum. 40 sayfalık dergimin içinde bazı harf düşüklüklerinin olduğunu da görüyorum. Mesela: Mayıs 2000 tarihli Dergimin dördüncü sayfasında da böyle bir hatam bulunmaktadır.

Gelelim aşağıda bulunan yazıda bulunan yanlışlıklara: 1) "Çorum 2000 Dergisinin denilmiş".Dergimin ismi ÇORUMLU 2000 'dir. 2) Yazımızın yayınlandığı derginin yayın günü belli olmadığı gibi (Yazımın "Bu gün;20 Nisan 2000" diye başlaması yanıltmış olsa gerek) Mayıs 2000 sayısıdır. 3) Yazımızın başlığı "Kapı Numaranız Değişirse Ne Olur" olmayıp ;"Kapı Numaranız Belediye Tarafından Değiştirilirse Ne Olacak ?" tır. 4) "Osmancık Cad. No:27 Ölçek İşhanınını" ibareniz yanlıştır. Ölçek İşhanı Osmancık Caddesinde DEĞİLDİR. Zannedersem ;şimdiki Karadeniz Birliğin bulunduğu yerdedir. Osmancık Caddesi No 27'de Ölçek İş Merkezi bulunmaktadır. 5) "Sorunlar yaşatacağı bizim tarafımızdan da tespit edildiği" cümle içinde geçmiştir. Bence bu Problemimizin sizin tarafınızdan dergimdeki yazım okuduktan sonra tespit edildiği kanaati bende daha,daha yüksektir. Gerçesine gelince;bu problemlerin çıkacağını daha önce düşünmeniz gerekmez miydi ? Bu problemlerin ve yazışmaların gereği kalmazdı. 6) "mağduriyetinizi" bu kelime sadece benim "**sakalıma**" hürmeten bu uygulamadan geçildiği imajı vermektedir ki;ben buna katılamayacağım. Yazımı sadece kendim için kaleme almadım,bu uygulama bütün ÇORUM'u ilgilendirmektedir.

Aşağıda Yayınevimize gelen 18. 05. 2000 tarih ve 272 sayılı yazıyı okuyucularımıza sunuyorum. Yazınızda bulunan eksiklik yada hataların altı çizgili olarak yayınlanmıştır. Saygılarımla.

T.C.
ÇORUM BELEDİYESİ
Birim: Zabıta Müdürlüğü
Sayı:272
Konu:Numara Çalışması
Tarih 18.05.2000

Sayın Mahmut Selim GÜRSEL

Çorum 2000 Dergisinin 20 Nisan 2000 Tarihli sayısına Kapı Numaranız Değişirse Ne olur Başlıklı yazısına cevaben; 10 Nisan 1927 Tarih ve 1003 Sayılı Binaların Numaralandırılması ve Sokaklara isim verilmesi hakkındaki Kanun ve bu Kanuna dayanarak 21 Mart 1963 tarihinde uygulanmaya konulan Numaralama Yönetmenliğinin 11.nci Maddesine göre pasajlarda da Numaralama yapılır. Pasaj birden fazla katlı ise zeminden başlanarak Yönetmenliğe uygun olarak 1P,2P,3P gibi Pasaj numarası verilir.

D.İ.E. 22 Ekim 2000 tarihinde yapılacak olan Nüfus Sayımında ön hazırlık olarak yapılan Numaralama Çalışması sırasında Osmancık Cad. No: 27 Ölçek İşhanınını işhanı yönetimi tarafından yanlış yapılan Pasaj İç Numaraları düzeltilmek istenmiştir.

Ancak yazınızda belirttiğiniz gibi bununda pasaj esnafına çeşitli mağduriyet ve bürokratik sorunlar yaşatacağı bizim tarafımızdan da tespit edildiği ve daha önce kullanılmakta olan pasaj iç numaraların kullanılmaya devam edilmesi mağduriyetinizi önlemek amacı ile tarafımızdan uygun görülmüştür.

Bilgilerinize rica ederim.

Yusuf Şişman Zabıta Müdürü

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI Ulvi ÖĞRETEN(Tez Sahibi)

Nazmi TUĞRUL

16. Sayıdan Devam

geriye dönerek bire kadar kırdı. Öldüğünde yerini dolduran oğlu sefahate çok düşkündü. Ninova'da gördüğü bütün zevk ve sefayı kendi sarayına taşıyarak ahaliyi israfları ile zayıf düşürdü.

Astiyağ' ın bu hali hoş görülmedi. Etrafında dedikodular çoğaldı. Astiyağ kızını çok mırıldananlardan Fars beylerinden birine verdi. Sonradan torununu öldürmek istedi ise de Farslılar sakladılar. Torunu Kihsaru Medya tahtına oturdu, Farslılarda idare işlerine hakim oldular.

HİTİTLER (*)

Hitilerin memleketi İskenderun Körfezinden Yeşil Irmak'la Kızılırmakla birbirine en ziyade yaklaştıkları yere,şarkta Asûri memleketine,garb'da Sakarya'ya kadar uzanıyordu. En meşhur şehirleri şarktan Suriye'ye garba giden kervanların uğradığı Kargamış şehri idi

Hitiler Mısırlılar derecesinde ilim ve maarifte yükselmiş oldukları gibi askerlikleri de çok ileride idi. Ben-i İsraillilere para karşılığı ile askerlik ederlerdi. Son zamanlara kadar bunların tarihi bilinemiyor.

Ural Altaylardan oldukları tayin edilemiyordu. Son zamanlarda, Adana, Ankara, Boğazköy vesa'ir yerlerde toprak altından çıkartılan yazılar Türk olduklarını ve Ural Altaylılardan olduğunu bildirmiştir. Şimdiki tarih bilgisine göre; Hititler Anadolu'ya gelen Türklerdendir. Ne yazık ki; Hititlerin bu memlekete yerleştikleri çağ tayin edilemiyor. Medlerle diğer Ural Altaylıların batıya doğru gelmeleri çağında Hititlerin de geldikleri kabul ediliyorsa da bu da kuvvetli bir bilgi değildir. Hititler'le beraber Küçük Asya'ya göç eden Ural Altaylılardan Hiksoslar Miladdan iki bin sene evvel Mısır'da hükûmetlerini yaşatmışlardır.

Musa Peygamber'in Mısır'da bulunduğu çağlarda Fira'un (**) Hiksoslardandı. Gördüğümüz tarihi vak'alardan görülüyor ki Türkler; Anadolu'da pek eski zamanlarda oturmuşlar büyük hükûmetler, süslü kasabalar kurmuşlardır. Anadolu Türk'ün beşiğidir.

İbrâhim Peygamberde Hitiler'in çok misafirliklerini görmüştür. Babil'den kaçarken O'nu Hititler konuklamışlardır.

Hititler dünyâda ilk def'a harbi,sulh şartları ile bitiren bir millettir. Mısırlılar'la yaptıkları uzun savaşlardan sonra iki taraf söz birliklerini bir gümüş kaftan üzerine yazdılar.

Hitilerin ticaret yüzünden memleketlerinin zenginliği komşularının hasedini kazandırıyordu. Asya'nın şarkında ; en zengin memleketlerden gelen kervanlar Hitâ Ülkesinden geçerdi. Asurîler Hitiler'in memleketlerini zapt ile bütün zenginliklerine kondular. Türklerde her vakit görülen haller bunlarda da oldu. Mağlûb olunca şimâle çekilerek Anadolu'nun Kızılırmak, Sakarya havzalarına parça parça yerleştiler.

Anadolu'da ilk dolaşan insanlardan diye gösterilen fenikeliler Hitilerle karışmışlardır. Fenikeliler Suriye'de Lübnan Dağları ile sahil arasında sıkışmış bir milletti. Anadolu'nun orta yaylalarında büyüyecek çelik bir vücûd, kuvvetli bir azîm toprak tabiatını tanır bir bilgi isterdi. Anadolu'nun yaylası inadına sıcak ve soğuktur. Denizci insanlar burada barınamazlar.

KUMANLAR

Milâddan üç bin sene evvel Orta Anadolu'da yaşamışlardır. Merkezleri Kayseri' nin cenûbunda << Komana >> şehriydi. Komşu hükûmetlerle uzun zaman muharebelerden sonra Türk tarihinde da'ma tesadüf edilen hallardan olarak Kafkasya'dan Rus'ya içlerine, batıda da Bulgarya, Romanya içlerine çekildiler. Tuna boylarında yadiğar isimleri çoktur. Morova (Mor Ova),Drava (Dar Ova), Kumana (Kuman Ova).

Anadolu'da şimdi bunlardan bir isim yadiğar kalmıştır,<< Kuma>> bir erkeğe varan iki kadından her biri. Çok şükür ki; yeni Kanun zıtlık veren, düzenliği bozan bu fena adeti kaldırmıştır.

LUKOSİRîLER

Hitilerin şimâle doğru çekilenleri, komşuları Suriye tarafından geldikleri için buma'nada olarak bunlara << Lukosirîler>> denildi. Bunlar Kızılmak ve Yeşilırmak arasındaki sahayı << Çorum>> civarını işgâl ettiler. Bunların merkezleri Peteryum şehri idi.

Devam Edecek

(*) Musa Peygamberin Kitabında Hitâ diye yazılıdır.
(**) Bütün Mısır hükümdarlarına verilen lakabdır.

MENKIBELERLE KOYUN BABA

M. Şakir ÇIPLAK

16. Sayıdan Devam

- Köpeklerin var mı ? Diye sordu. Varsa isimleri nedir,söyle bakalım. Dedi. Koyun Baba da:

- Evet var. Üç köpek bekler koyunlarımı,çok sağdık hayvanlardır,hiç hile bilmezler. Birisinin ismi Kara Kadı,bininki Sarı Kadı, ötekinin de Ala Kadı diye çağırırım. Padişah hiddetlendi:

- Şeriat Memurunu niçin küçük düşürürsün böyle... Koyun Baba:

- Ey padişahım ! Benim bu konuda hiç günahım yoktur. Şeriat sözünün manevi anlamı haramı terk edip helali bulmak değil midir ?

- Evet . Dedi Padişah. Buna Allah şahittir.

- Bu kadılar haram ile helali bilmezler, amma benim köpeklerim haram ile helali birbirinden ayırırlar. Hem haram yemezler,hem zarar ziyan vermezler kimseye. Bu sözüm doğrudur, yalan söylemiyorum isterseniz deneyebilirsiniz. Padişah:

- Nasıl deneyeceğiz, senin köpeklerinin haram yemediklerini ? Koyun Baba şöyle dedi:

- Ey Padişahım ! Kırk kaplık bir ziyafet veriniz. Bunun yirmi kabı helal kazanılmış, yirmi kabı da haramdan elde edilmiş olsun. Kırk tane kadıyı çağırınız,bu kırk tabaktan yemek yesinler,helal olanla,haram olanı ayırabilecekler mi ? Bir de benim köpeklerimi çağıralım,bakalım onlar helal lokmalarla haramı nasıl ayıracaklar,gerçek o zaman meydana çıkar.Padişah bu cesaretli teklife hayret edip:

- Peki köpeklerin nerede şimdi ? Diye sordu .

- Onlar şimdi burada değiller. Osmancık'talar ama,size söz veriyorum onları buraya getirebilirim.Bu söz Padişahın çok hoşuna gitti. Hemen Baba'nın tarifi gibi yemekler hazırlandı. Kırk tane kadı davet edildi. Sofraya kuruldular. Haram,helal ayırmadan kırk kap yemeği yediler. Sıra Baba'nın köpeklerine geldi. Baba deniz kenarına gidip köpeklerine seslendi:

- Ala Kadı ! Kara Kadı ! Sarı Kadı ! O anda herkesin gözü önünde denizden üç köpek çıka geldi. Görenler şaşırdılar, köpeklerden biri ala,biri sarı,biri de kara idi. Padişah bir Besmele yazdırıp yemek odasının eşiğine gizlice bıraktırmıştı. Köpekler aç,içeriden yemek kokuları gelmekteydi. Kapıya doğru hücum ettiler ve birden kapının eşiğinde durup Baba'nın gözünün içine baktılar. Eşiğin altından Besmeleyi alıp köpeklerin içeri girmesini sağladılar. Köpekler içeri girip önceden davet verenler tarafından belli olan haram yemek dolu kapları ayaklarıyla bir,bir devirdiler. Helal kaplardaki yemeklerden bir güzel karınlarını doyurdular. Padişah ve orada hazır bulunanlar,şaşkına dönüp Baba'dan özür dilediler

- Ey erenlerin şahı ! Bizi afet,biz yanılmış, hata etmişiz. Biz kusurluyuz dediler. O anda babanın gözü şikayet eden kadıya ilişti, bir heybetle baktı... O anda Kadı yüz üstü yere düşüp can verdi. Padişah başını kaldırdı :

- Bizi af eyle ya seyyid,anladık ki sen gerçekten Allah'ın veli kullarındansın,gönlün ne dilerse vereyim. Köyleri,arazileri vakfedeyim. Hangisini istersen söyle ! Baba:

- Beyt-ül maldan asla bir şey istemem ancak Sarı Alan ile Saltık bölgesini tekkeye vakfedersen oranın kazancıyla gelen gidenin fakir,fukaranın ihtiyaçları karşılanır.

Baba izin alıp Osmancığa döndü.

9) Koyun Baba bir gün Kargı Köyüne gitmişti. Bir çeşme kenarında oturuyordu ki, yaşlı bir kadın geldi. Elinde su güğümü, zorlukla güğümü taşıyordu. Çeşmeden su doldurup götürecek. Baba:

- Ey valide ! Oğlan, kızın yok mu da sen su taşıyorsun,onlar taşısa da sen dinlensen olmaz mı ? İhtiyar kadın:

- Vardı amma,ne çare ki ölüm geldi, elimden alıp götürdü yavrucaklarımı,belim bükük, gönlüm yaralı kaldı. Ben taşımayım da suyumu kimler taşısın ? Baba dedi ki:

- Cenab-ı Hak Kerim'dir,sebeplerden sebepler yaratır, çok merhametlidir. Peki; iki çocuk doğursan birini bana verir misin ? Kadın güldü. Dedi ki:

- Ey derviş baba ! Ben yüz on yaşındayım,erim de yüz yirmi yaşındadır. Olmaz bu iş,ne bende,ne onda şehvet kalmıştır. Nasıl böyle bir şey söyleyebiliyorsun ,beni hayrete düşürdün halimi görmüyor musun ? Koyun Baba:

- Allah Kadirdir,sen şüphe etme, umutsuzluğa düşme ! Ona bir elma verdi. Bu elmayı yerseniz iki oğlan doğurursun , isimlerini bensiz koymayasın. Kadın elmayı aldı sevinerek kocasına olanları anlattı. Elmayı bölüşüp yediler,o gece yeni gelin güveyi gibi şehvete gelip birbirlerinin oldular. Kadın hamile kaldı,herkes şaşırdı. Hamilelik müddeti sona erince kadın iki oğlan doğurdu. Gürbüz canlı ve sağlıklı çocuklardı. Yalnız bir yıl kadar isimsiz kaldılar. Bir yıl sonra bir gün Baba geldi,çocukları gördü. Kadın Koyun Baba'yı görür görmez heyecanlandı ve dilinden şu mısralar döküldü:

Neredesin gel gönlüme suretin çizdiğim
Şüphesiz her halinden veliliğin bildiğim
Tertemiz soyun Haydar-ı Kerrara gider
Gün gibi ispat eder anlındaki çizgiler
Gözüm yolda kendim darda idim
Elhamdülillah gördüm seni sevindim
İşte müjdelediğin evlatlar burada
Hakkın yardımı sultanımın himmeti bu da
Hoş geldin ey Seyyid-i Ali
Elbet olur her dilediğin ey veli
Kim senden feyz almaz,bilmez kadrini
Hem kendini bilmez hem...

Sonra çocuklara döndü,birini kucağına aldı,aradığım bu değil deyip ötekine yönel di. İşte benim kardeşim budur deyip ikisini de kendisi ad koydu. Birisine Ahmet birisine Muhammed dedi. Ahmet'i yanına alıp uzun yıllar beraber kaldılar. Onun adına Ahi Baba denilmiştir. Şimdi Kargı'da Keçen Çiftliğindeki Muhammed,bu Ahi Ahmet'in kardeşidir.

10)Fatih Sultan Mehmet Devri...İstanbul fetholunmuş ancak,Karadeniz Bölgesinde üç ayrı devlet,Karamanoğlu,Akkoyonlu Devleti Padişahı Uzun Hasan Sultana rahatlık vermemekteler... Padişah doğuya sefer düzenledi, donanma denizden, kendisi karadan gider. Osmancığa uğradığı sırada Baba hazretlerine lalasını gönderdi. Vezir Baba'nın yanına arka taraftan geldi. Baba erkek adam arkadan gelmez,deyince vezir özür diledi. Baba Sultanın istediği başımızın üstündedir, diyerek onu saygıyla karşılayıp isteğini sordu. Lala, Padişahın selamı vardır,"Bu seferin sonu ne olacaktır,bizlere karanlık olsa da evliyaya malumdur,bunu bize haber vermesi dedikodu sayılmaz, biz veli sözünün hakkına riayet ederiz." Padişahın selamını duyunca Baba derhal ayağa kalktı,vezir ile birlikte huzura gittiler,Padişahla beraber tevecccühte bulundular,birlikte ne gördülerse gördüler,kimseye bir tek söz de etmediler. Padişah tebessüm etti,memnuniyetini söyledi,musafaha edip ayrılacakları zaman,Baba'dan ihtiyacı ve isteği olup olmadığını sordu. Buraya birçok vakıf gereklidir dedi baba. " Bize dünya malı gerekmez, bir isteğimiz de yoktur. Allah yolunu açık etsin,askerini muzaffer kılsın,seni utandırmasın" dedi.

Ordu Uzun Hasan'ın ordusunu mağlup etti,ondan çokça ganimetler aldı, İstanbul'a dönerken Baba'ya uğrayıp bizi duadan unutma dedi. Tekrar isteğini sordu. O zaman Baba "eğer Padişah hayır etmek istiyorsa Kızılırmak üzerine bir köprü yaptırsın,bu hayratın sevabı ona yeter." Dedi. Ayrıca Koyun Baba Vakıflarından kışlak ve yaylaklarından vergi alınmamasını gelen, gidenlerin bu gelirden istifade de ettiğini bildirdi.

Padişah köprünün inşasına niyet ettiyse de ömrü vefa etmedi.

Devam Edecek

ÇORUM'UN ULEMASINDAN BAZILARI

Mustafa ÖZKİREMİTÇİ

Günden güne gelişen sanayisi ile dikkati çeken ilimizin,aynı gelişmeye paralel olarak eğitim, kültür, sanatta da aynı gelişmeyi göstermesini arzu etmekteyiz. Bu arzunun gerçekleşmesinde Çorum kültür,tarih ve sanatına sahip çıkan "ÇORUMLU 2000 DERGİ Sİ"nin büyük payı vardır. Bu derginin daha etkin olması şüphesiz ki ; ÇORUMLU olmayı kendisine bir ŞEREF KABUL eden bütün sanayici,tüccar,işçi,memur,bürokrat,esnaf hemşehrilerimizin teveccühleri ile olacaktır.

Kültürümüzü ve tarihimizi yaşatmak, yeni nesillere aktarmak, bir,iki hatta beş altı asır önce şu üzerinde gezdiğimiz topraklarda,çevremizde bulunan tarih ve hüzün kokan binalarda kimler yaşadı, kimler geldi , geçti. Bunları tanımak hepimizin görevi olmalıdır. Bu kimseler belki bizim bildiğimiz dedelerimiz ebelerimizdi. Belki de sadece adını duyduk, bir kısmını hiç duymadık. Belki de onları bize bizi onlara ulaştıran köprüler fırtınalı bir günde yıkılıverdi...

Yüzyıllardır hububatı ile verimli olan bu topraklar aynı bereketi, manevi sahalarda da devam edegelmiştir. Gönül dünyamızı aydınlatan bu irşat ehli ile karanlıklar, aydınlanmış,gönüller huzur bulmuştur. Akşemseddinler,Şeyh Muhiddin Yavsiler,Ebussuud Efendiler, Atıf Hocalar... Ne varki;ismini duyduğumuz bu abide şahsiyetler yanında,onlar kadar kendilerini bilmediğimiz nice ulema ve irşad ehli toplumu aydınlatmış,feyz vermişlerdir.

Çalışmamızın,onların bir kısmını tanımak ve sahip çıkmak gayesiyle kaleme alınmıştır.

TARİKATCI SEYYİD MUSTAFA EFENDİ (1143=1730)

Fazilet sahiplerinden bir zat olup, Çorum Vilayetine bağlı Osmancıklıdır. Babası Seyyid Abdullah'tır. 1730 senesinde Vezirköprü Müftüsü iken vefat etmiştir (Hicri 1143)

Dokuz eseri vardır. Bir kısmı şunlardır: 1-Ruhu's sâlat 2-El-mecâlüz-zehra fi Hidmeti'ş-şeriati'l garra 3-Tercüme-i Tarikat-ı Muhammediyye 4- Haşiye-i Akâid-i nesefiye 5- Şerh-i Akâid-i Adudiye 6- Şerh-i risale-i Hamza Efendi fi haki'f-bey'i ve'ş-şira el müsemmâ bi tebyini'f haram.**(1)**

ÇORUMZADE MUHAMMED HASİB BEY (1199=1784)

Gülşeni Tarikatının şeyhlerinden Sezai Hasan Efendinin (1151=1738) halifelerinden olup, kendi vefatına (mâte mine'l aşk-ı Hasib) tarihini söyleyen Hayrabolu'da (Tekirdağ) ismiyle anılan Camii Şerif avlusunda yatan Çorumuzade Muhammed Hasib Bey de divan sahibi şairlerden aşık bir zat olup Gülşeni silsilesini (Gülşeni Ebrar) adıyla silk-i nazma çekmiştir. **(2)** Tayyar Anakök'ün basılmamış " Çorum Tarihi " adlı eserinde Muhammed Hasib Bey hakkında, Çelebizadeler den olduğu,şairliği ve sofuluğu ile tanınan bir derviş olarak bilgi verilmektedir. **(3)**

MUHAMMED İBN-İ MUHAMMED EI-KADİ

Halveti Tarikatının ârif ve fazilet sahiplerinden bir zat olup,Çorumlu oldukları rivayet edilmiştir. Bir müddet Hakim,Vezir Koca Rağıb Paşanın kitapçılık hizmetinde bulunmuştur.

Eserleri basılmamış olup şunlardır:

1- Şerh-i Fusubi'l hikem 2-Resale-i nabenat fi beyan-i hatmi'l velâyet'l Muhammediyye (Bu eserini Hicri 1184 = 1775 Miladi senesinde yazmıştır) 3- Esrarru'l Muhammedi ve irşadü'l Ahmedi 4- İsbat-ı hatemü'l enbiya

EBUBEKİR EDİP ÇORUMİ (Damatzade) 1203=1788

Bursalı Mehmet Tahir Efendi üç ciltlik "Osmanlı Müellifleri" adlı eserinin 1. Cildi ulemâ (alimler) bölümünde müellefimiz hakkında şu bilgiyi vermektedir: Fazilet sahiplerinden bir zattır. Ders vekilliği yapmıştır. Sultan Selim hocalığı da vardır. 1203 Hicride vefat etmiş olup kabri İbn-i Kemal'in yanında yol kenarındadır **(4)**

DEVAM EDECEK

(1) Osmanlı Müellifleri Mehme Tahi Efendi C.1s.457
(2)Osmanlı Müellifleri Mehme Tahi Efendi C:1 S.185
(3) Çorum Tarihi Tayyar Anakök S.115
(4)İbn-i Kemal Yavuz Sultan Selim zamanında Şeyhülislamı...300'e yakın eseri vardır. Kabri Edirnekapı haricinde Emir Buhari Tekkesi civarında Eyyüb'e giden caddenin sol tarafındadır.A.g.e C:1 S.352-353

Metin KALYONCU

YAZILI BASILI YAYINLARDA İSKİLİP

14. Sayıdan devam

Derginin adı:Kurtuluş Yolu-Türkün Yoludur İskilip Muallimler Birliği tarafından 15 günde bir çıkarılır.
Cilt 1,Sayı:2 Tarih 15 Nisan 1926

Birinci sayfada:çerçeve içinde "Ramazan Bayramı Tebriki" ve Kurtuluş Yolu'nun teşekkürü, " Şükran Borçları,intişarımız münasebetiyle tebrikatta bulunan refiklerimize arzı şükran ederiz"

İkinci sayfada : "Türk Harfleri İnkılabı hakkında bir yazı ve devamında Kaza-İskilip-Havadisleri bölümünde: Kaza ve Nahiye bütçesinin tatbik olunmak üzere Vilayetten tasdik edilerek iade olunduğu öğrenilmiştir. Belediye bütçesi evvelki yıl 10 bin küsur lira iken bu sene (1926) 16.363 lira olarak kabul olunmuştur. Kaza Dispanseri (Şeyh Yavsi camii batı cihetinde) ve memleket eczanesi (Camii Kebir güney batı cephesi bitişiğinde) için mühim miktarda tahsisat ayrılmıştır. Geçen sene Belediye önünde yıkılan baykuş yuvalarından açılan arsa ile meydanın tanzimi ve mükemmel bir havuz inşasının yapılması,Belediyeden Hükümet Konağı binasına telefon hattı tesisatının çektirilmesi için gerekli meblağ konulmuştur. Memleketin en şerefli mahallesinde olup,köhneliğiyle her an yangın tehlikesi arz eden demircilerin Hacı Karani önünde Belediye tarafından yaptırılacak dükkanlara nakli,her mıntıkanın temizliği için muvazzaf arabalı tanzifat (temizlik) ameleleri temini, memleketin imarı için kıymetli tahsisat konulmuştur.

20 mahallede,11525 nüfus taşıyan Kazanın elektrikle tenviri (aydınlatılması) ile pavyon tarzında derhal bir sıhhi umumhane (genelev) inşası yapılarak,gençliği frengi gibi bulaşık hastalıklardan korumak,kadın oynatmak gibi içtimai bir kangreni (yarayı) tedaviye karar veren Belediye Reisi Ahmet Beye ve Heyet-i Muhteremeye (Belediye Meclisine) gençlik peşin şükranlarını takdimi borç bilir. Bütçenin tatbikinde memleket muvaffakiyetler temenni eder." Denilmektedir.

Yirmi üçüncü sayfa: "İnkılapta Türk

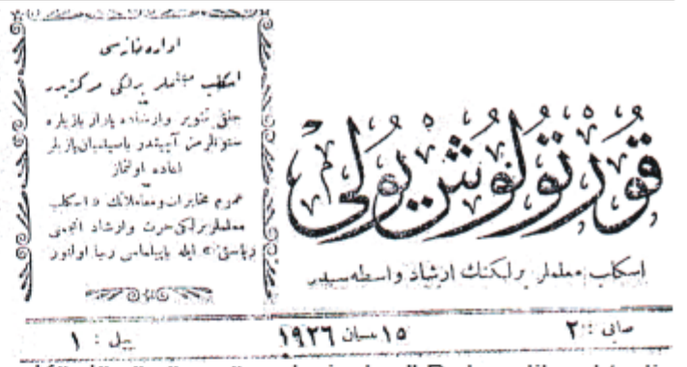
قورتولوش یولی
اسکلب معلملر برلکنک ارشاد واسطه سیدر
صاحبی : ۲ ۱۵ نیسان ۱۹۲۶ بیل : ۱

Köylüsünün görevlerinden" Bahsedilmektedir

Otuzuncu sayfada ise: "Yeni senenin yol işlerinden bahsedilmekte . Altı yüz senelik Saltanat Devrinin İskilip'e kazandırdığı yolu geçen sene Cumhuriyet İdaresinin kudret kâr Yol Kanunu kazandırdı. Atmış dört kilometrelik sarp ve çetin dağlardan geçen Vilayet (Çorum-İskilip) yolunun tesviyesi halkımızın gece,gündüz kazmasıyla, davuluyla, zurnasıyla ve tam bir yol seferberliği yaparak tamamlanmıştır. Açılış merasimi Harami Eteklerinde büyük bir coşku ile yapılmıştır. İskilip Halkı;bu yola kavuşunca 3 adet otomobil alıp işletmeye karar verdi. Halkımızın bu büyük mesaisinin mükafatı olarak yıllardır sokaklarda duyulan araba tıkırtıları yerine medeniyetin hayat getiren düdüğünü duydu. (ilk otomobil İskilip sokaklarına girdi)

Halkımız bu yüce yol hizmetini benimsemiş,bu yıl 8098 kişi bedenen ve 10000 kişi nakten üzerine düşen vatan görevini yapmak için baş vurmuşlardır. Her mükellef 8 gün çalışacak, kurulacak ekiplerin bir kısmı Çorum yolunun tersimatını ikmal ederken,diğer kısımları ise İskilip için hayati ve iktisadi bir kıymeti haiz en mühim yol olan Tosya Yolunun tesviyesinde çalışacaktır. " (Bu yazı Kaymakam Baha Koldaş'a teşekkür ederiz yazısıdır)

. Otuz birinci sayfada: "Muzur (zararlı) Hayvanların İtlafı (yok edilmesi) konusunda 1925 yılında önemli zirai istatistiğe göre;5502 karga ile,281 yaban domuzu ve 20 kurt öldürülmüştür. Görevi yapan 8 mahalle ve 77 köy dışında kalanlar nakdi ceza ile cezalandırılmıştır" Denilmekte

Kırk beşince sayfada ise: " Muallimler Birliğinin Ramazan Bayramı öncesi 111 erkek ve 28 kız talebeye birer kat elbise ve şapka giydirilip sevindirdiği "Yazılmaktadır.

Devam Edecek

Not: Tercümede yardımcı olan sevgili Sabri Üre ve Faik Şahinbaş' Hocaefendilere teşekkür ederim. M. Kalyoncu

SUNGURLU'DA DEDEMOĞLU

İsmail PAMUK

Sungurlu'nun kurulmasında adı geçenlerden birisi olan Abbas Dedemoğlu, 1700'lü yıllarda Sungurlu'nun Araf (Çayyaka) Köyünde yaşamını sürdürdü.

Dedemoğlunun yaşadığı Araf, yeni adıyla Çayyaka Köyü, Budaközü ile Delice Irmağının birleştiği yerdedir. Kendisinin Süleyman Şah'ın oğlu olduğunu söyleyen Abbas-ı Salis, Araf Köyüne gelmeden önce İran'da kardeşi ile yaptığı savaşa yenik düşerek, Trabzon yolu ile İstanbul'a ulaşıp Osmanlı'ya sığındı. (Ziya Gürel'in Asiki ve Dedemoğlu, Lüttfiye Aydın'ın Pir Sultan Abdal dergisi)

Osmanlı Abbas'ı Midilli Adasına memur eder ve 200 kuruşta aylık bağlar. Halkın şikayeti sonucunda Midilli Adasından kaçarak o zaman ki Bozok Sancağına bağlı Sungurlu'nun Araf Köyünde mekan tutar. Çorum Merkez de dahil çevresinde binlerce asker toplar. Alaca Bey'i Mamalıoğlu Ömer Bey'e mekup gönderir. (Çorum Halk Kitaplığı) Sungurlu Bey'i Sungur Bey'de Abbası destekler. Türkmen Beylerinden Alaca Bey'i Mamlıoğlu Ömer Bey'i Paşa rütbesi ile Çorum Seraskerliğine getirir. Daha sonra Meçitözü ve yörelerini de ele geçirir. Memurları ve kadıları öldürür. Bundan dolayı Osmanlı, Abbas'ın üzerine büyük bir güçle saldırır. Bügünkü Yenice ve Hatap Boğazı arasında yenilen Abbas'ın Başı kafasından koparılarak öldürülür.

Abbasın ölümünen sonra Abbas ve Mamalıoğlu güçleri Osmanlılar tarafından darmadağın edilir. Arifegazili, İnegazili, Boğazköy ve çoğunlukla Alaca yöresindeki Mamlıoğlu Aşiretleri siner ve suskunluğu seçerler.

Kendi soyundan yürüyen asil bir sülaleye sahip olduğu bildirilen bu Türkmen Bey'i Serez 'de asılan varidağıtım yazarı Şeyh Bedreddin gibi kellesinden olur. Ustası kabul ettiği Şeyh Bedreddin' in mezarını görmek üzere Serez'e üç haftada yaya olarak gittiği söylenir.

O dönemde kendinden evvel yaşayan Bedreddin'i nasıl örnek aldığı, Onun yapılarından nasıl esinlendiği tesbitlermizin dışındadır. Halk Ozanlığı çok güçlü olan ve onlarca destan yazan Dedemoğlu ölmeden hayata pes demişcesine şu dizeleri sıralar:

Şu fani dünyaya geldim geleli,
Ağır çiftim döner harmanım mı var ?
Azrailde gelmiş can talep eder,
Benim vermemeye fermanım mı var?

Gerçek isen gerçek postunda ottur,
Muhammet Ali'yi diline getir,
Bana derler gam yükünü sen götür,
Benim göttürmeye dermanım mı var?

Gerçek isen gerçek ikrar güdersin,
Şu yalan dünyanın cevrin nidersin,
Felek benim neme bide edersin,
Sensiz inan günüm dermanım mı var?

Dedemoğlu'nu birgün dara çekerler,
Ağın oldu yedirdiğim şekerler,
Güzel sevdim diye ismim söylerler,
Benim haktan gayrı sevdiğim mi var?

Bu soydan gelen asılzade Müslüm Ağa yakın zamana kadar bu köyde yaşıyordu. Müslüm Ağa'nın hayatını yitirmiş olmasına rağmen kardeşi Mehmet Öney ve yakınları köyde yaşamaktalar.

Böylece Dedemoğlu soyu Araf köyünde hala sürmektedir. Bu soya köy halkı saygınlık göstermektedir.

ÇORUM VE 2000 YILI GENEL NÜFUS SAYIMI

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU (Coğrafyacı)

Nüfus;bir ülkenin en değerli temel kaynağıdır. Nüfusu olmayan bir millet asla düşünülemez. Bir çok nedenlerle ülkelerin nüfusları zamanla artar,eksilir veya aynı kalır.

İnsan çok dinamik bir varlıktır. Bu nedenle nüfus daima hareket halindedir. Fiziki, beşeri,ekonomik,sosyal ve siyasal nedenlerle sayıları ve yerleri her zaman değişebilir.

Ülkeler çok eskiden beri nüfuslarının ne kadar olduğunu,hatta çeşitli özelliklerini bilebilmek için bir çok sayımlar yapmışlardır.

Biz Türk'lerde,Orta-Asya'dan bu yana çeşitli sayımlar yaptık. Osmanlı Devleti'nin ilk kuruluş yıllarında nüfus,tarım ve arazi sayımları yapılmıştır.

Kanun-i Sultan Süleyman'ın meşhur Kanunnamesinde,her yüz yılda bir sayım yapılması emredilmiştir. Daha sonraki yıllarda da bu süre otuz yıla indirilmiştir. 1918 yılında çeşitli sayımlar yapmak İstatistik-i Umumiye Teşkilatı kurulmuştur.

Cumhuriyetin ilanı ile bu kuruluş geliştirilmiş ve Devlet İstatistik Enstitüsü ismini almıştır. DİE ilk Genel Nüfus Sayımını 1927 yılında yapmıştır. Daha sonra çıkarılan bir yasa uyarınca 1935 yılından başlayarak,sonu sıfır ve beş ile biten,her beş yılda bir olmak üzere kapsamlı sayımlar yapılmıştır. DİE böylece 1990 yılına kadar 13 Genel Nüfus Sayımı yapmıştır. 23 Şubat 1990 tarih 403 sayılı Kararname ile Nüfus Sayımlarının her 5 yılda bir yapılması yerine,10 yılda bir yapılması kararlaştırıldı. Bu yıl 22 Ekim Pazar günü yapılacak olan "Genel Nüfus Sayımı" bu Kararnameye göre yapılacaktır.

Bilindiği gibi; 18 Nisan 1998'de Ülkemizde Genel ve Yerel Seçimler yapıldı. Seçimlerde seçmen sayılarının tespiti,illerin toplam nüfusları ve çıkartacakları Millet Vekillerinin sayılarının sağlıklı bir şekilde saptanabilmesi için,30 Kasım 1997 Pazar günü zorunlu olarak bir sayım yaptık. Yaptığımız bu sayıma "Genel Nüfus Tespiti" ismini verdik.

Türkiye gibi genç nüfuslu ve gelişen bir Ülkede, genel nüfus sayımlarının her 10 yılda bir yapılması,genel ve yerel seçimler yönünden çok uzun bir süredir. Yukarıda açıklandığı gibi zorunlu olarak 10 yıl dolmadan sayım yapmak zorunda kaldık. Kanımca; genel nüfus sayımlarının,seçimlerle olan çok yakın ilişkisi göz önüne alınarak,eskisi gibi sonu **"0"** ve **"5"** ile biten her beş yılda bir yapılması daha uygun olacaktır.

DİE tarafında 1927'den bu yana 1990 yılına kadar 13 genel nüfus sayımı yapılmıştır. 1997 yılında da "Genel Nüfus Tespiti" yapılmıştır. 22 Ekim 2000 Pazar günü yapılacak "Genel Nüfus Sayımı",tüm Türkiye'de olduğu gibi İlimizde de 14. Genel Nüfus Sayımı olacaktır.

Aşağıdaki tabloda 1927 yılına 1997 yılına kadar olan 70 yıllık süre içinde; Çorum ili toplam nüfusu sunulmuştur. Ayrıca; bu yıl yapacağımız sayımda, İlimizin toplam nüfusu için bir tahminim yer almaktadır.

ÇORUM İLİ TOPLAM NÜFUSU

Sayım yılları	Toplam il nüfusu	Kaç kişi arttı
1927	247.602	-
1935	284.773	37.171
1940	302.745	17.972
1945	312.723	9.978
1950	341.353	28.630
1955	401.547	60.194
1960	446.389	44.842
1965	485.567	39.178
1970	518.366	32.799
1975	547.580	24.251
1980	571.831	27.373
1985	599.204	31.676
1990	609.863	10.659
1997	578.187	-31.676**(azaldı)**
2000**(Tahminim)**	550.000	-28.187**(azaldı)**

Bu tablodan şu ana sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

1-İlimizin toplam nüfusu 1927-1990 arasında geçen 63 yıl boyunca devamlı olarak hep artmış, hiç azalmamıştır. Toplam artış miktarı,362.261 kişidir.

2-63 yıl içerisinde en az artış 1985-1990 sayımları arasında olup sadece 10.659 kişidir. (‰ 3.53)

3-63 yılda en çok artış ise,1950-1955 sayımları arasındaki 5 yılda 60.194 kişidir. (‰ 32.48)

4-1997 yılında yapılan "Genel Nüfus Tespiti" sonuçlarına göre,ilimizin toplam nüfusu ***Cumhuriyet Tarihimizde ilk kez azal***

ma göstermiştir. Bu azalış miktarı 1990-1997 sayımları arasında 31.676 kişidir. (%-- 7.25)

5- Bu yıl 22 Ekimde yapılacak Genel Nüfus Sayımında, ilimizin toplam nüfusunun azalmasına devam edeceğini ve mevcut istatistik-i verilerine göre;550.000 dolaylarına düşeceğini tahmin ediyorum.

Şimdi de;Çorum kent merkez nüfusu tablosunu sunuyorum:

ÇORUM KENT MERKEZ NÜFUSU

Sayım yılları	Kent nüfusu	Kaç kişi arttı
1927	19.664	-
1935	20.151	487
1940	22.776	2.625
1945	20.307	-2.469 (azaldı)
1950	22.833	2.526
1955	25.765	2.932
1960	34.726	8.961
1965	41.574	6.848
1970	55.890	14.316
1975	64.852	8.962
1980	75.726	10.874
1985	96.725	20.999
1990	116.810	20.095
1997	147.112	30.302
2000(Tahminim)	160.000	12.888

Bu tablodan ana sonuçları çıkarabiliriz:

1- Çorum kent merkez nüfusu 1927-1997 sayımları arasındaki 70 yıllık süre içerisinde 127.448 kişi artmıştır. (8 kattan daha fazla artış)

2-Ancak II. Dünya Savaşı yıllarına rastlayan 1940-1945 sayımları arasındaki 5 yıl içinde toplam 2.469 kişilik bir azalma görülmektedir.

3-En çok artış 1990-1997 sayımları arasındaki 7 yıllık süre içinde olup,artış miktarı 30.302 kişidir. (Yıllık artış %-37)

4- Bu yıl 22 Ekimde yapılacak Genel Nüfus Sayımında,kentimizin nüfusunun eldeki verilere göre,artarak 160.000 civarına ulaşacağını tahmin ediyorum.

SONUÇ:

- **Çorum ili toplam nüfusu 73 yılda sadece 2 katından biraz daha fazla artmasına karşın, Çorum kent merkezi aynı süre içinde 8 kattan daha fazla artmıştır.**
- **1985- 1990 yılları arasında ilimizin toplam 746 köyünden,581'inin nüfusu azalmış, ancak 165'inin aynı kalmış veya biraz artmıştır.**
- **Tüm Türkiye'de görülen hızlı kentleşme İlimizde de yaşanmaktadır.**
- ***Yüz yıllardır alışageldiğimiz tarım ekonomisinden, sanayi toplumuna doğru geçiş, Türkiye'nin yaşamakta olduğu en büyük ekonomik bir transformasyon olup, bu değişimi sağlıklı ve en az sorunla atla-tabilmek, Ülkemizin parlak geleceğinin bir güvencesi olacaktır.***

KAYNAKLAR:

1-Genel Nüfus Sayımı 19 Çorum. DİE No:1237/1988
2-Genel Nüfus Sayımı 19 Çorum. DİE No: 1623/1993
3. Türkiye İstatistik Yıllığı DİE No:1845/1996

Dergimizin Yazarı **Sayın Ahmet** ve eşi **Yücel ERTEKİN**'in
Sevgili Kızı ***Gülfer***'in 18. 06. 2000 Tarihinde
dünya evine gireceğini sevinerek öğrendik.
ERTEKİN Ailesi ve **ÖZŞAHİN** Ailesinin bu mutlu
gününden mutluluk duyduk.
Kızımız **Gülfer** ve Oğlumuz **Kerem**'e
Ömür boyu mutluluklar dileriz.
Mahmut Selim ve Selma GÜRSEL

FUAR VE FESTİVAL

Ethem ERKOÇ

Çorum; coğrafi konum ve tarihi süreç yönünden incelendiğinde görüleceği gibi harp- darptan uzak,emin bir belde olarak hep ticaret yollarının kesiştiği noktada yer almıştır. Hitit,Bizans,Selçuklu dönemlerinde hep böyle olmuştur.

Selçuklu kaynaklarında Nikonya diye geçen Çorum'un batılı kaynaklarda Eukhaita isminde söz edilir. O dönemlerde Aziz Thedoreus'u anma günleri ve diğer önemli günlerde bu kentte fuar ve panayırlar kurulmuştur. Bu sayede burası büyük ölçekli bir ticaret merkezi olmuştur. Çorum'da o günlerde kurulan fuar ve panayırlar, Karadeniz sahilindeki fuar ve panayırlar kadar ünlü hale gelmiştir. Bu etkinlikler sayesinde kentin nüfusunun çoğaldığı,ekonomisinin geliştiği, çarşı, pazarların çok canlı olduğu kaydedilmiştir. Yine tarihlerin kaydettiğine göre Selçuklu ve Osmanlı döneminde de kentin bu niteliği uzun zaman devam etmiştir.

Osmanlının son döneminden itibaren yakın zamana kadar Çorum,büyük bir durgunluk devri yaşamış ve içe kapanık bir kent halini almıştır.

Şehir merkezinde ve bazı ilçelerde kiremit ve tuğla fabrikaları ile tekrar canlanma sürecine giren Çorum,yeniden festival ve fuar kavramlarıyla tanışmaya başlamıştır.

Şu günlerde 20. Yılına ulaşan Hitit Fuar ve Festivali,önce eğlence ağırlıklı olarak başlamış zamanla kültür -sanat-spor gibi unsurlarla zenginleşmiştir.

Festivalde her yıl yurt içinden ve yurt dışından halk oyunları ekipleri getirilir,tanınmış sanatçılara konser verdirilir. Çeşitli sanat sergileri açılır. Leblebi yarışması yapılır. Çorum'un tarih ve kültürünü konu alan sempozyumlar,paneller düzenlenir. Gazeteciler, aydınlar,ilim adamları davet edi-lip konferanslar verilir. Bunlar güzel. Ama;yenilik gerek. Daha değişik etkinlikler gerek.

Tertip komitesi bunu fark etmiş olacak ki; bu sene hazırlanan program oldukça zengin. Festival yürüyüşünden sportif karşılaşmalara, panel - konferanslardan müzik, tiyatro, sinemaya kadar her şey var. Bu seneki tiyatro sayısı daha çok. Türk Sanat Müziği,Halk Müziği,Tasavvuf Müziğinden,çocuk tiyatrosuna, filarmoni orkestrasına kadar müziğin her türlü sü var. Geçen yıllardaki güreş,koşu,at yarışı,futbol turnuvasına ilaveten bu yıl cirit müsabakası, bilek güreşi, otomobil yarışlarının da bulunması bir zenginlik elbette.

Benim gibi düşünenler için altı adet panel konferans, sempozyum yer almış programda. Yerel aşıklar şöleni ve şiir böleni de bu bağlamda ele almak gerek.

Halk oyunları ekipleri yundun değişik yerlerinden seçilmiş. Yabancı ülkelerden davet edilen ekipler de belli bir denge gözetilmiş.

Bunlar festivalin güzel yanları.

Bir de işin fuarcılık yanı var. Burada esas olan tanıtım,ticaret ve sanayi ile Çorum'u tanıtmaktır.

Günümüzde gelişen teknoloji,sanayileşme çerçevesinde ilimizin sanayi zenginliklerinin yeni bir fuarcılık anlayışıyla hem yurt içinde,hem yurt dışında tanıtımı yapılabilmelidir.

Çorumlu sanayici ve iş adamları geniş ve iyi donanımlı reyonlarda mallarını,mamullerini sergilemelidirler, uzman kişilerce tanıtımını yapmalıdırlar,yurt dışından gelen yabancılara hitap edebilecek bir kaç dil bilen tanıtım elemanlarıyla reyonları izlemeye gelen tüccar lar ve sanayicilerle iş bağlantıları yapmalıdırlar.

Bunun sağlanabilmesi için,seyyar satıcıla rın,lunapark halkacılarının etkisi en aza indirgeyecek fuar alanının sabit mekanlarla yeniden dizayn edilmesi şart. Buna ilaveten Çorum il merkezindeki ve ilçelerindeki önemli kuruluşların, organize sanayideki firmaların fuara katılması mutlaka sağlanmalıdır. Tertip komitesi en az işin eğlence yönü kadar bunu da sağlamalıdır. Vilayet, Belediye,sanayici iş birliği ile bu sorunun çözüleceğine inanıyorum. Konu,önemli ve hassas bir konu. Burada siyasi mülahazalar değil,Çorum'un temsil ve tanıtımı esas alınmalıdır.

Bu tür fuarcılık,durma noktasına gelmiş olan Çorum ticaret ve sanayiine yeni bir canlılık getirecektir. Belki yeni teknolojiyle tanışmasına vesile olacaktır. Belki üretip de bir türlü satamadıkları stokların eritilmesinin zemini hazırlanacaktır.

Fuarcılık anlayışı temel alınırsa bu, Çorum'un sanayi,ticaret ve tanıtımına katkıda bulunacaktır. Sanayide üretim artışına neden olacak, çarklar yeniden dönmeye başlayacaktır. Ticaret de canlanacaktır. İşten çıkarmalara son verilecek, hatta yeni iş imkanları ortaya çıkacaktır. Yeni yatırımlar başlayacaktır.

Çorum sadece leblebicisi,tuğla ve kiremiti, yumurta üretimi ile değil,tüm sınai ürünleriyle, tüm ekonomik potansiyeli ile anılır hale gelecektir.

Bütün bunlar hayal değil.

Sanayicimiz, tüccarımız buna gönülden inandıktan sonra aşılmayacak engel, başaramayacağı iş yoktur.

Fuar,sanayi ve ticaretin en can alıcı kesişme noktasıdır. Fuar,kentin sanayi ve ticaret kapasitesinin yurt içi ve yurt dışına tanıtımı için büyük fırsattır. Çorumlu iş adamlarımızın bu fırsatı iyi değerlendirmesini diliyorum.

Fuar ve festivaller,bir kentin iyi tanıtımı için amaçtır. Amaç iyi tanıtımdır. Kazanç hepimizindir,tüm Çorumlularındır.

BİR FESTİVAL, BİRKAÇ HİTİTLİ VE ÇORUM...

Mümtaz İDİL

Çorum'a ayaklarımı sürüyerek ve istemeyerek geldim. Bunun için gerekçelerim de vardı, ama bunları sıralamak istemiyorum. Gitmek için hâlâ tüm gücümle uğraşıyorum, ama bunu da anlatmak istemiyorum.

Çorum benim için bir düğüm noktasıydı. Sürgün de gelsem, zorunluda gelsem, yaşamak ve uğraşmak zorunda olduğum bir yerdi.

Çorum beni, ben de Çorum'u çok sevdim.

Benim Çorum'u sevmemin nedeni, burada tanıdığım güzel insanlar. İçlerinden biri bana bir gün, "Biz merhaba dediğimiz insana ömür boyu merhaba deriz." Diyerek duygularını anlatmıştı.

Bir görevi yerine getirmem gerekiyordu, başında bir tek Ali ALAKOÇ yanımdaydı, şimdi ise neredeyse tüm Çorum yanımda. Bunu bir yazıyla, iki konuşma arasında veya bir tabloyla anlatmak mümkün değil yada beni aşar.

"ÇORUMLU 2000 Dergisi"nin sahibi Mahmut Bey beni arayıp da "Hitit Festivali İle İlgili" bir yazı istediğinde, böyle bir yazı için festivalde gerçekleştirecek programlarla ilgili bir liste vermek aklımdan geçti. Ama bu bilgiler festival programında zaten var olduğundan bir anlam taşımayacaktı. Diğer yandan; onlarca, yüzlerce insanın ortaklaşa gerçekleştirdiği bir etkinliği, sanki ben gerçekleştiriyormuşum gibi algılanacaktı.

Yazı yazmaktan vazgeçtim.

Vazgeçmek; "kaçmanın nazik" olanıdır.

Vazgeçmek; "aldatmacının melek kılığına girmiş" görüntüsüdür.

Bu yüzden de yazmaya karar verdim. Ama bu yazı benim değil "kutunun" içindekilerin yazısı olmalıydı. Çorum'u kültürel açıdan Hitit düzeyine çıkarmaya çalışan insanların yazısı olmalıydı. Ne bileyim, gerçek bir Hitit vatandaşı olan Erdal ERALP'ın, "sıfır iş, sıfır hata"yı bana öğreten Ümit UZEL'in, her hamlesinde beynini katan Reşat LEBLEBİCİ'nin, ailesini bile festivalin gerisinde tutan Ali ALAKOÇ'un, Çağdaş Türkiye'nin aydınlık yüzünü göstermeye çalışan Mustafa BERÇİN'in, festivali hak ettiği yere taşımaya çalışan İbrahim BOSTANLI'nın, koro çocuklarının gözleriyle Çorum'u izleyen Sadi-Yeter çiftinin, Mehmet YOLYAPAR'ın, Recep SELEK'in, Ahmet SOLEY'in, Nehir ÜNAL'ın, Osman ÇAYDERE'nin, Altan ÖZKESİCİ'nin, Sönmez'in, Uğurun.... adını unuttuğum, yazamadığım onlarca, yüzlerce Hititlinin yazısı olmalıydı.

İşte; o yüzden bir "kutunun" içindeki yazı olmalıydı.

John Steinbeck'in "Cennetin Doğusu" (Türkçe'ye "Cennet Yolu" diye çevrilmişti) romanı aklımda kaldığı kadarıyla şöyle başlar:

Azizim Pat !

Bir kutu yapıyordum, üzerine geldin.

"Ne yapıyorsun ?" Diye sordun.

"Bir kutu yapıyorum." Dedim.

"İçine ne koyacaksın ?" Diye sordun.

"Hiç, ıvır-zıvır." Dedim.

"Öyle bir kutu yap ki; neyin var, neyin yoksa içine koy" Dedin.

İşte sana bir kutu... Neyim var, neyim yoksa içine koydum.

İşte size bir yazı...

FUAR VE FESTİVAL

Hacı CELEBCİ

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de insanlarımız bu iki sözcükle "Fuar ve festival" tanışıktırlar.

"Fuar " sözcüğü;Fransızca kökenli bir sözcüktür. İçerdiği anlam şudur: Ticaret mallarının tanıtılması ve pazarlaması amacıyla, belli zaman ve belli yerlerde kurulan satış merkezleri. (Büyük Pazar) Üretici firmalar yada mal sahipleri yılda bir kez,aynı tarihte bir hafta veya birkaç hafta süreyle,amaca uygun yapılmış binalarda mallarından örnekler sergileyerek,siparişler alırlar. Bu durum,birden çok ülke üreticilerinin bir araya gelmesi ile gerçekleştiği gibi,bir ülkenin "kendi iç" ekonomik dinamiklerinin bir araya gelmesiyle de gerçekleşebilir.

Fuarlardan beklenen amaçlar;mal siparişleri almak,başka firmaları tanımak,kendi üretim durumunu başkaları ile kıyaslamak,tüketicilerin üreticilerle daha kolay iletişim kurmalarını sağlamak gibi tümüyle ekonomik temaslı etkileşimler gerçekleştirmektedir.

Dünyanın pek çok şehirlerinde o şehrin adı ile anılan uluslar arası fuarlar kurulmaktadır. Ülkemizde ilk uluslar arası (Enternasyonal)fuar İzmir'de 1936 yılında kurulmuş olup,her yıl tekrarlanmaktadır. 1960 yılından başlayarak pek çok ilimizde fuarlar açılmıştır. Örneğin;1963 Samsun Fuarı,1964'de Bursa Milli Fuarı,Gaziantep Fuarı, Erzurum Fuarı, Konya Fuarı ve 1981'de ilimiz Çorum'da Hitit Fuarı ve Festivali açılmıştır. Anılan ve anamadığımız bir çok fuar her yılın belirli tarihlerinde açılarak tekrarlanmaktadır.

Pek çok malın bir arada gösterime sunulduğu büyük fuarlar olduğu gibi,yalnızca bir ürün üzerine açılan fuarlarda söz konusudur.Örneğin: Tekstil,Otomotiv,Ecza,Elektronik, Mobilya,Kitap vb. Türden ürünlerin tüketicilerin beğenisine sunulduğu fuarlar da açılmaktadır.

Değerli okurlar !

Fuarlarda birlikte anılagelen bir başka etkinlikte "Festival" dır.

Festival;Latince bir kelime olup; yapıldığı zamanı,yeri belli olan,katılanların sayısı ve niteliği bir programla önceden duyurulan: Sanatsal, Belli bir sanatla veya sanatçıya ait gösteriler,Bir bölgenin ünlenmiş bir ürünü için yapılan gösteriler olarak gerçekleştirilir.

Kaynaklar ; adının festival olarak söylendiği ilk gösterilerin 1870'li yıllarda yapıldığını yazmaktadır. Yapılan ilk festivaller dans ve müzik dalları üzerine gerçekleştirilmiştir. Örneğin: 1877 yılında Salzburg-Luzern Festivali senfonik müzik üzerine;1933'de Amerika'da Jakobs-Pillow dans gösterisi,1950 yılında Kopenhag'da Avrupa Dans Festivali gerçekleştirilmiştir. Anılan yıllardan sonra çeşitli yıllarda başlayan ve çeşitli dallarda gösterilerin sunulduğu festivaller yapıla gelmiştir. Bugünün "ilgi duyulan ve katılma olanağı bulunan" insanları, Venedik, Tokyo, Paris, Moskova,İstanbul gibi merkezlerde gerçekleşen uluslar arası festivallere tanıklık etmektedirler.

Gerek fuar ve gerekse festivallerde öne çıkan özellik ve niteliğin uluslar arası olması talebidir. Yerel anlamda gerçekleşebilen festivaller de söz konusudur. Örneğin: Üzüm,Karpuz,Kiraz,İncir gibi ürünlerin sergilendiği ve bu ürünlerle birlikte çeşitli etkinliklerin gerçekleştirildiği festivaller ülkemizin birçok yerinde yapıla gelmektedir.

Değerli okurlarım !

Bu kadar sözden sonra,artık gelelim şu ÇORUM İline:

İlimiz 1981 yılında ilk kez olmak üzere "ÇORUM HİTİT FUARI VE FESTİVALİ" yapıla gelmektedir.

Milattan önce yaşamış olan Hitit Uygarlığının merkezlerinden birisi de Çorum'dur. İlimizde yaklaşık yirmi yıldır yapılan gösteri, sergi, şenlik şölenin ve diğer pek çok etkinliğin adının "ÇORUM HİTİT FUARI VE FESTİVALİ" olması doğaldır.

Her birimizin ayrı ayrı canlı tanığı olduğumuz ilimizdeki;fuar ve festival etkinlikleri ne yazık ki;istenilen içerik ve boyutlara taşınamamıştır.

Valilik ve Belediye Başkanlığı başta olmak üzere, on bir ayrı birim ve kuruluştan oluşan festival komitesi her yıl bir program hazırlamaktadırlar. Çeşitli ülkeler davet edilmektedirler. Ayrıca; Ülkemiz genelinden çeşitli illerden folklor ekipleri davet edilmektedirler. Ülkemizin tanınan bilim ve kültür adamları,tiyatro grupları,müzikle ilgili sanatçıları davet edilmektedirler. Özel ticari kuruluşların katılımı yönünden çağrılar yapılmaktadır.

Bütün çabalar ve iyi niyetli girişimlere

karşın beklenen ilgi ve katılım yoğunluğu gerçekleşmemektedir neden ? Hemen hepsi Haziran ile Eylül ayları arasında ve değişik tarihlere başlatılarak gerçekleştirilen "ÇORUM HİTİT FUARI VE FESTİVALİ" artık belirli bir tarihe oturmalıdır.

"ÇORUM HİTİT FUARI VE FESTİVALİ" ilimizdeki;resmi kuruluşların tekeli ve sorumluluğundaki ve mutlaka onların organize etmeleri gereken bir etkinlik olmaktan çıkartılmalıdır. Evet;şu an görev üstlenmiş komite olmalı ancak, halkımızın ve ilimizde yaşayan ticari kuruluşların da aktif olarak katılımı sağlanmalıdır.

Daha canlı,daha görkemli bir festival için,güçlü olan herkesin elini taşın altına koyması gerekir. Görüntü o ki;festivali Çorum Belediyesi organize eder. İyi bir festival yaşanırsa Çorum Belediyesi "puan" alır;fiyasko ile bitirilen bir festival yapılmışsa yine Çorum Belediyesi "tu-kaka" edilir. Bu yaklaşım haklı ve doğru değildir.

Çorum'un tüm ilçeleri de "İl düzeyinde anılan" bu Fuar ve Festival etkinliğine omuz vermelidirler.

Katılımcı birey ve gruplara konuk severliğin en üst seviyede hizmet sunulmalıdır. Fuar alanı daha güzel ve çok amaçlı olarak düzenlenmelidir. Sadece mısır satıcı-larının göz doldurduğu ve bir iki incik-boncu-ğun sergilendiği yer olmaktan çıkarılmalıdır. Her şeye karşın halkımızın özellikle akşam saatlerinde yoğun ilgi gösterdiği fuar alanında tek salıncakla,tek çarpışan oto standı ile 250 bin nüfuslu şehre hizmet verebilir mi ? Aydınlatmadan tutunuz,tuvalet ihtiyacının rahatça giderilmesine değin pek çok önemli durum dikkate alınmalıdır. O alan;siyasi düşüncelerin, ideolojilerin hoyratça seslendirildiği, itici görüntülerin yer aldığı bir alan olmamalıdır. İlimizin adı ile anılan "Fuar ve Festival" Etkinlikleri dostluğun, barışın hatta mutluluğun meyvelerinin toplandığı güzelliklerle doldurulmalıdır.

Evet; leblebimiz, bakır sanatımız ve kısmen sanayi ürünlerimiz var. Bu ürünlerimiz tanıtılsın. Ticaretine emek verenler daha çok reklam ve teşhir gösteri olanağı bulsunlar. Hepsi doğru ve gerekli. Ancak kültürel anlamda,bilgi alış-verişi ve eğlence anlamında ilimiz insanlarına ve konuklara katkıda bulunacak etkinlikler göz ardı edilmemelidir. Şehir içinde cadde ve alanlarında sunulacak gösteriler hem çeşitlendirilmeli,hem de; yaygınlaştırılmalıdır.

Bir iki cadde yapılacak göstermelik izlenceler festivaller gerçek amaçlarına hizmet edebilir mi bilemiyorum ? Örneğin: Bu yıl ki "taslak" programda yapılacak etkinlik tekrarlanmamak üzere,Çiftlik Çayırı,Cumartesi Pazarında aynı saatlerde iki ayrı gösteri var. Her ikisini islemek isteyen bir Çorumlunun bu şansı yok. Ne yer olarak,ne zaman olarak.

Bu sene 20.si gerçekleşecek olan "ÇORUM HİTİT FUARI VE FESTİVALİ"nin geçen yıllardan daha dolu,daha görkemli, daha yararlı geçmesini ve görevlilerine başarılar dilemekten öte birşey gelmez elimizden.

ÇORUMLU 2000 KÜLTÜR,TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ABONE FORMU

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize 1 Yıl abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım :.....

Adresim :.....

Şehir :.....

FATURA BİLGİLERİM:

Vergi Dairesi No :.....

Vergi Dairesi Yeri :.....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 12 600 13 numaralı Posta Çeki hesabına 18.000.000 TL. Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir.

Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimiv e faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

KAŞE:

Adım Soyadım

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

FESTİVALLER

İnsan hayatında vazgeçilmez bir şeyde değişimdir.

Hayatın bir faaliyetten ibaret olduğunu bilen insanlar,çalışma ile lezzet dengesini her zaman almışlardır.

Bizim çocukluk yıllarımızda,şimdi buğday pazarı olan yerde panayırlar yapılır, şenlikler icra edilirdi.

"Terlemez Evleri" tabir edilen arazide de at yarışları yapılırdı.

Daha sonraki yıllardı,yapılan bu faaliyetlerin adı ve manası değişti.

Festivaller,

Fuarlar.

Çorum'da festivaller silsilesi seksenli yılların başında başladı.

Bu etkinlikler,panayırların modernize edilmiş "panayırlar"mahiyetinden bir türlü kurtulamadı.

Seyyar satıcıların ve tanıtım faaliyetlerinde bulunan firma ve şirketlerin aktiftesi monoton bir yapıdan kurtulamadı gitti.

Satıcıların stantları bir tanıtımdan ziyade,satış havasında geçiyor.

Birçok haylaz gençlerin cirit attığı mekan olmaktan kurtulamayan festival mekanları,arabesk müziğin estetiksizliği ile birleşince festival tam bir karnaval havasında geçiyor.

Ve hayatın bin bir çeşit maddi ve manevi depresyonundan bir an için uzak kalmak isteyen çoluklu-çocuklu kalabalıklar bu cümbüş senfonisine isteyerek yada istemeyerek şöyle bir uğruyorlar ama,uğradıklarına da,uğramadıklarına da pişman oluyorlar.

Toplumsal yapımızın bir aynasını teşkil eden şekilciliğin ve düşük profilinin en a-çık misalidir bu.

"Hitit" adı verilen,ama bizim tarihimizle hiçbir bağlantısı olmayan uygarlığın ne maksatla bir festivale verildiğini merak ediyorum ?

Halbuki;Milletleri canlandırıp,harekete Geçiren benlikleri,kimlikleri ve tarihi karakterlerdir.

Hayatımızı şekillendiren iki temel unsurlardan biri hayatın vazgeçilmez kıldığı maddi ihtiyaçlardır. İkincisi ise: Onu harekete geçirecek olan hedefler ve manevi birikimlerdir.

İşte;festivaller de ve fuarlar da toplumun kendisini göremiyoruz.

Çorum'un cesur adımlar ile gerçekleş tirdiği sanayi ve ticari hamleler basit ve maksatçı bir yaklaşım ile ele alınamıyor. Sanayici küçük reyonlar ile büyük hizmetlerini nasıl anlatır?

Medeni imkanların bütün teknik unsurlarını görmek istiyoruz fuarda.

İyi aydınlatılmış mekanlar,

İyi seslendirilmiş sesler,

İyi organize edilmiş standlar .

Bunlar hayal mi ?

Hayır bunlar hayal değil.

Eğer her yıl tekrarlanan bu standart serüvenler "yasak savma" kabilinden yapılıyorsa çok yazık!..

İşin kültürel boyutunu ele aldığımızda ise durum içler acısıdır.

Kültürel etkinlikleri ise tam fiyasko ile neticelenmektedir.

Ya işin reklamını gerçek anlamda yapılamamakta,yada fikir jimnastiği bu yana aktarılmamaktadır. Ve yetkililer belki de,festival sona erdiğinde "oh,Elhamdülillah bitti"duasını etmektedirler.

Çorum buna layık değildir.

Bu imaj değişmelidir.

Sadece mehter marşı çalmakla bu etkinlik mükemmellik kazandırmaz.

Kitleleri müspet tarafa kanalize etmenin temel temaları en azından bir yıl öncesinden tespit edilmelidir. Veya bırakın bunu gönüllü kültür kuruluşlarının birlikteliği bir araya gelip yapsın. O zaman bakın ne kadar güzel olaylar ortaya çıkacak eminim.

MÜMTAZ'DAN ÖNCE (M.Ö.);MÜMTAZ'DAN SONRA (M.S.)

Ümit UZEL

18 Mayıs tarihinde Çorum Haber Gazetesinde 20.Uluslar arası Çorum Hitit Fuar ve Festivali etkinliklerini "**İKİ PERDELİK OYUN YA DA MİLAT**" başlıklı yazımda anlatmaya çalışmıştım.

O yazıyı kaleme almamdaki amaç Çorum Kültür İl Müdürü **MÜMTAZ İDİL**'in olağan üstü çevresi ve bunun doğal sonucu olarak, olağanüstü zenginlikteki, Çorum'a sanatsal açıdan kazandırdıkları idi.

Günlük gazetelerile bu tür aylık dergilerin saklanma farklılıklarını bilen bir insan olarak Sayın **İDİL** konusunda,birbirleri ile örtüşüyor da olsa yeni bir yazı yazmanın gerekliliğini ve faydasını düşündüm.

MÜMTAZ İDİL ile,ilk günden başlayan bir uyuşmamız oldu. Kim yada kimler söyledi bilmiyorum. Benim sanatsal etkinliklere yakın bir insan olduğum anlatılmış kendisine. Benim"hoş geldiniz" diye aramam gerekirken,Sayın **İDİL** beni aradı ve öylece tanıştık.

Zaman içerisinde yaptığımız söyleşilerde, bu sözü hiç onaylamasam da Türkiye' de ve Çorum'da "sıfır iş,sıfır hata" prensibinin geçerli olduğunu anlattım hep. Hiçbir şey yapmadığımız yerde,hiç eleştiri alamazsınız. Durup dururken topluma iyi şeyler sunmak,gelecek nesillere örnek olacak işler yapmak istersiniz. İnsanlar sizin yaptığınız o hayırlı işler arasından büyüteçle hata arayıp onu cımbızla ortaya çıkarırlar. Ben bunları çok yaşadığım için,her zaman ve her yerde söyledim, söylüyorum.

MÜMTAZ İDİL gördüğüm kadarı ile son derece çalışkan ve başarılı bir insan. Rüyamızda göremeyeceğimiz sanatkar ve toplulukları Çorum'a geliyor,bizlerin ufkunu açmaya gayret ediyor.

İzleyenler bileceklerdir.

Geçtiğimiz yıl **Borusan Oda Orkestrası**'nı yöneten; dünya çapında üne sahip **Gürer AYKAL**,konser bitiminde bize şunları söylemişti:"**Sayın Çorumlular! Mümtaz İDİL Çorum'da olduğu sürece,Türkiye'nin değil dünyanın sanatçılarını Çorum'a ayağınıza getirir. Kendisinin kıymetini iyi bilin**"

Kendi adıma bunu böyle olduğunu biliyorum. O nedenle yazımın başlığını **M.Ö.** ve **M.S.** olarak koydum. Yani; **Mümtaz'dan Önce** ve **Mümtaz'dan Sonra**. Bu benzetme doğrudur,yanlıştır. Ama benim kalben inandığım bir benzetmedir,sizler nasıl düşünür,ne dersiniz bilemem ?

Ayrıca bir şansımız daha var. Hatta iki şansımız. Önce kültürel konulara çok yakın ve gerçek bir entelektüel olan Valimiz **Atıl ÜZELGÜN** ile,çoğu yerde düşünce ve görüşmemiz ayrı olan, bu nedenle pek çok kez kendisine eleştiri okları mı fırlattığım Belediye Başkanımız **Prof. Dr. Arif ERSOY.**

Bu gerçeği,bu hakkı teslim etmem gerekiyor. Her iki yöneticimiz de,Kültür İl Müdürü **Mümtaz İDİL**'e gereken her desteği vermektedirler.

Bu yazıyı 19 Mayıs günü yazıyorum. Çorum Haber Gazetesinin bu günki başlığı şöyle: "**Tam da Ata'nın arzu ettiği gibi**"

Altında şunlar var:"**Anadolu'nun orta yerinde,Çorum'da senfonik müzik**"İşte Sayın **İDİL**'in Çorum'a getirdiklerinden sadece birisi **Bilkent Gençlik Senfoni Orkestrası**, konserini anlatıyor yazı.

Şimdi de alt alta,bu yılki etkinliklerden **Mümtaz İDİL** kanalıyla Çorum'a gelecekleri sıralıyorum.

15-30 Mayıs arası, kitap sergisi ve imza günü

19 Mayıs Bilkent Gençlik Orkestrası

24 veya 25 Mayısta Türk Silahlı Kuvvetler Armoni Mızıkası. Yine;Mayıs ayı içinde 2 Kübalı karikatürist,

15 Haziran,Çanakkale Oratoryosu,

15 Haziran,Rahmi SALTUK Konseri,

20 Haziran Ozan SAĞDIÇ fotoğraf sergisi,

23 Haziran tiyatro. Bakın kimler geliyor ? Yıldız KENTER,Şükran GÜNGÖR.

24 Haziran,28 kişilik Orpheon Arkapel Korosu.

25 Haziran,Kültür Bakanlığı Samsun Klasik Türk Sanat Müziği Korosu.

30 Haziran Cihat AŞKIN - Mehru ENSARİ Resitali.

1 Temmuz,Yıldız İBRAHİMOVA Konseri.

2 Temmuz Güler AYKAL yönetiminde Borusan Flarmoni Orkestrası.

Festival günleri böylece bitti

. 5-8 Ekim tarihlerinde "**Genç Yorumcular Oda Müziği**" yarışması. Lütfen şu jürideki isimlere iyice dikkat edin:

Fazıl SAY,Ayla ERDURAN,Suna KAN,Gürer AYKAY,Ayşegül SARICA,Victor PİKAYZEN, Alaksander RUDİN,Michalle MARGAN,Erden BİLGEN. Büyük bir olasılıkla: Mustafa BALBAY, Müşerref HEKİMOĞLU,Evin İLYASOĞLU,Ayla HATIRLI,Aydın GÜN ve Doğan HIZLAN'da Fuar ve Festivaline onur konuğu olarak Çorum'a gelecekler.

DEVAM ET MÜMTAZ İDİL !

Her aydın,her sanat dostu,her gerçek insan,bu uğraşında SENİN ARKANDADIR.

SAKIN YILMA !

Yoksa; **ATATÜRK'ÜN** kemikleri sızlar. Biliyor musun ?

06'DAN Salim SAVCI

ÖĞRETMEN OLDUK EĞİTİMİ UNUTTUK

Milli Eğitimimiz bir zamanlar;hem öğreten,hem de eğiten idi. Bunu da seçerek yetiştirdiği öğretmenlerle yapıyordu. Ama öyle bir zaman geldi ki ;öğretmen yalnız öğreten durumunda kaldı,eğitimden vaz geçmedi ama;ana ve babaları sa fına çekemedi. Baktı ki ;sorunlar çıkıyor, sınıfta eğitimi kurdu,gerisini anaya, babaya,çocuğa bıraktı.

Oysa öğretmen,her dönemde:

ÖĞRETEN,
EĞİTEN kişi olmalıdır.

Bir gerçek olayı anlatacağım:

Ankara'da okullardan birisinde öğretmen olan kişi şöyle konuşuyor. Ben; öğretirim . Sizlere verilmesi gereken bilgileri,sizler sınıfta konuşsanız da anlatırım. Tekrar yaparım. Sınıfın havasını bozanlara da rica yollu söylerim. Sözümü geçiremez isem, sorun yaratmam. Beni dinleyenler okur,yolunu alır. Dinlemeyen, öğrenmeyen geri kalır. Onlar da sonunda çöpçü bile olamazlar. Öğrenirseniz sevinirim. Çöpçü olmak istiyorsanız,isterseniz verilen bilgileri dinlemezsiniz. Kendi düşen ağlamaz,bunu da bilin.

Bu meslektaşımın konuşmasından çok huzursuz oldum. Çöpçü de bir insandır. Bir mesleğin elemanıdır. Bizim sokaktaki çöpçülerle her sabah selamlaşırız. Beni göremezlerse kapıcıya sorarlar. Onlara saygımız olmalıdır. Bir hizmet, hizmettir.

Biz öğretmenliği böyle anladık, uyguladık. Saygı topladık. Dilerim milattan sonraki öğretmenler de öyle olsunlar.

İŞTE O KADAR

Teknolojinin ürünlerini kullananlar; bilimin değerini bilir gözükürler. Bilimin ortaya koyduğu gerçekleri de göremezlikten gelirler.

Bu saptamayı nereden çıkardığımı açıklamam gerek. Öyle ise; bilimin sesi kulağınızda kalsın.

Cep telefonlarının:
Uçaklarda
Otolarda
Tıbbi aygıtlar (cihazlar) üzerindeki etkisi kesindir. İnsanoğlu 15 yıldır bu etkileri izliyor. Bunlar ise:
Baş ağrısı
Kulak kanseri
Karmaşık rüyalar
Beyin tümörlerinin oluşmasıdır.

Bu etkileri bilenler,çok büyük kapsamlı çalışmalara başladılar. Avrupa Birliği ile iletişim enstitüleri bu alana 8 milyon marklık bütçe bile ayırdı.

Şu anda dünyada (400) milyona yakın insan cep telefonu kullanıyor. Bu sayıda durmadan artıyor. Bu iş;sigaraya benziyor. Etkileri bilinir,sigara da içilir.

Çok önemli konularda cep telefonu kullanılmalıdır. Hayat kurtarma söz konusudur. Ama şöyle kullananlara ne diyelim ?

Ankara'da Kızılay'da bir bankamatik sırasındayız. Önümüzde bir cici kız, iyi giyimli bir genç var. Her ikisi de cep telefonu kullanıyor. Kızın konuşmalarını iletiyorum. Karşısının ne konuştuğunu bilemiyoruz ama ; kızımız : "ee.., Ha,hı,hı,hı, ya..." gibi kısa heceler kullanıyor. Tek cümle konuşuyor. Genç ise : "bir hiç için beni arama, aramandan bıktım. Cebine acı" diyor.

Örnek ortada.
Karar sizindir.

Ben ise bilimi dile getirdim işte o kadar.

TEK PENCEREDEN BAKANLAR
(Sevgi Yumağı)

İsmet ÇENESİZ

Tek pencereden bakanlar diye düşündüğüm insanlar bana göre;ufku dar insanlardır. Tek tutkusu olanlar,hobisi olmayanlar, insanları hatta; kendini sevmeyenlerdir. Kendisiyle bile barışık olmayanlardır. Bu çeşit insanlar kötümser ve karamsardırlar. Şükretmeyi bilmeyip,hep kendilerinden yüksek seviyelerde olanlara bakıp haset ederler. Halbuki; insanlar haset değil, gıpta etmelidir yani; kendinden ilerideki insanlara yetişmek için çalışmak ve didinmelidirler.

Sevmek;daha ileriye gidip kök salınca aş olur. Mevlâna Hazretlerine aşk nedir? Diye sorarlar. "Ben olda bil" diyorlar.

Adamın tutkusu sadece para ise o kesilince tek penceresi olan oda gibi karanlıkta kalır. Dünyaya çok yönlü bakıyorsa;kapanan o pencere kapanır. Ama diğer pencerelerin aydınlığı ona yeter. Sevgisiz insan kuru ağaç gibidir. Hiçbir şey vermez. Tabi ki; alamazda. Seven sevilir,kusursuz dost arayan dostsuz kalır. Korkularak meydana gelen saygıdan hayır gelmez. Biz Allah'tan korktuğumuzdan ziyade,Onu sevdiğimizden,Onun da bizi sevdiğine inandığımızdan emir ve yasaklarını yerine getiriyoruz ve ona ibadet ediyoruz. Hakiki seven,ciddi olmayan kusurları görmez. Zaten hoşgörülüdür. Ama ona olan hoşgörüsü bambaşkadır. Sevgi,muvaffakiyet,gönüle girme,tatlı dil,güler yüzle olur. Bakımlı olmak,güzel giyinmek,güzel konuşmak,insanın kendisine ve karşısındakine güven verir. Ufak şeylerden mutlu olmayı öğrenmeliyiz. Tıraş olduğunuzda,okumaya bir kitap aldığınızda, sevinmeyi,mutlu olmayı öğrenmeliyiz. Kolay kolay moralimiz bozulmamalı,sabırlı,dayanıklı olduğumuza kendimizi inandırmalıyız. Şartlar size uymayabilir. Bulunduğunuz şartlarda mutlu olmayı bilmeliyiz. İnsanın moralini yükselten en iyi ilaç,güzel söz ve sevgidir. İnsanın kötü anında candan söylenen birkaç cümle, gülen bir yüz,candan bir el sıkışı ömür boyu unutulamaz. Büyük ve yeni bir iş yapacağı vakit o işi bilen en az üç kişiye danışmalıdır.(Zaten Sünnettir) Çabuk olmalıyız ama,acele etmemeliyiz. Acele şeytandandır.

Bir arkadaşım;100 yaşını geçmiş hâlâ dinç olan, köyde yaşayan akrabasının bayramda elini öpmeye gitmiş. Elini öpünce Allah uzun ömür versin demiş. İhtiyar beddua etme oğlum demiş. Bazen ölüm kurtuluştur. Sevgi yumağında yuvarlanırsanız ölümü bile seversiniz. Bu sevgi size mutluluk verecektir. Mevtalar görürsünüz. Gülerek canını veren, tahtada tıkanırken tatlı bir tebessüm vardır yüzlerinde. Bunların güzel,kolay ruhlarını teslim ettiklerini düşünürüm. Onlara imrenirim. Bende böyle ruhumu teslim etmek isterim. Öyle olur İnşallah. Kısacık ömrümüzde kalp kırmadan seven ve sevilen insan olabilirsek ne mutlu bize. Her ne kadar yazımın sonunda söylediklerim doğru ve gerçek ise de biraz hüzünlü oldu galiba. Size bir fıkra anlatayım da gülünüz.

Gönlünüz şen, yüzünüzden tebessümünüz eksik olmasın.

Adamın birisi bir köye gider. O köyde de gelen yabancıya İslâm'ın şartı kaç ? Diye sorarlarmış. Bu yeni gelen yabancıya da sormuşlar. Adam elli demiş. Soranlar yıkmışlar adamı falakaya 5-10 sopa vurunca sormuşlar yine İslâm'ın şartı kaç ? adam yüz demiş, falakada daha hızlı vurmuşlar,yüz elli demiş. O sırada başka bir yabancı gelmiş köye. Ona dönmüşler İslâm'ın şartı kaç ? Diye ona da sormuşlar. Yeni gelen beş demiş. İlk adam yattığı yerden bağırıyormuş ben yüz elli dedim dayaktan kurtulamadım,sen hapı yuttun arkadaş demiş.

Hoşça kalın. Sevgi ve saygılarımla.

ANA VE BABA HAKLARI

Recep CAMCI

Değerli okuyucular ! Dergimizin bu sayısında "ana ve baba haklarının İslâm nokta-i nazarından müteala ederek" ana ve babalarımıza karşı görev ve sorumluluğumuzu özetlemeye çalışacağım.

Hatırlarsanız; her sene Mayısın ilk haftası içerisinde "Anneler Günü" kutlanıyor. Senede bir gün (!) ... Bu mukaddes varlık yani ana,senede bir gün mü ,evlatları tarafından hatırlanması icap eder ? Yine Haziran ayının içerisinde "Babalar Günü" kutlanacak. Bunlar güzel şeylerde yabancılardan sirayet etmiş ve bir gelenek halini almıştır.

Neden senede bir gün ? Ben bunun yorumuna girmek istemiyorum. Ancak; Yüce Dinimizin anne ve baba haklarına verdiği önemden kısaca bahsetmek istiyorum.

Mesela : Cenab-ı Hak ;İsra Suresi 17. Ve 23. Ayetlerinde şöyle buyurmaktadır: "Rabb'im, sadece kendisine kulluk etmenizi, ana babalarınıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretmiştir. Onların biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendilerine üf bile deme, onları azarlama, ikisine de güzel söyle,onları şefkatle,alçak gönüllülükle üzerlerine kanat ger ve Rabb'im : Küçüklüğümde onlar beni nasıl yetiştirmişlerse şimdi Sen onlara öyle muamele et diyerek dua et " buyurmaktadır.

Görüyorsunuz;Cenab-ı Hak kendisine ibadetten sonra,anne ve baba hakkını emretmekte,bırakınız kötü davranmayı;en azından üf bile demeyi yasak kılmaktadır. Ve öldükten sonra da Cenab-ı Hak'tan günahlarının affı için haklarında dua ve istiğfar etmelerini emir buyurmaktadır.

Değerli okuyucular ! Umumi ahlak kaideleri içerisinde hanımlara,dolayısıyla analara saygılı,iyi davranma prensiplerini emreden İslâm Dininde, senenin bütün günlerinde anne ve baba günü olarak kabul edilmiştir. Aynı zamanda Yüce Dinimiz ana ve baba hakkının yerine getirilmesini Cenab-ı Hak'a karşı yapılan ibadetten sonra bir nevi önemli ibadet sayılmaktadır. İnsafla düşünecek olursak; evin neşe kaynağı ve ailenin bir ferdi olarak çocuğunu, daha henüz dünyaya getirirken ölüm tehlikesi ile karşı karşıya kalır, kuvvetinden kuvvet katarak yavrusunu göğsündeki sütü ile besler, gündüzleri huzursuz, geceleri uykusuz kalarak yavrusunun göz yaşlarını dindirmeye çalışır. Yavrusunun her türlü temizliğini seve seve yapar. Yavrusunun bütün yaramazlıklarına sabır ve sebat gösterir. Yemez,yedirir. Giymez giydirir. Yavrusunun hastalığı ile mahzun,sevinci ile memnun olur. İşte "Cennet annelerin ayakları altındadır" Peygamber Efendimizin Hadis-i Şerifine nail olan ve hakkı ödenmeyecek kadar çok olan annelerin durumu bu.

Diğer taraftan birkaç cümle ile de ailenin babasına temas edelim. Bir baba düşünün. Bin bir türlü meşakkat ve sıkıntı içerisinde yorgun argın,soğuk sıcak demeden hayatla mücadele eden bir baba;çoluk çocuğunu yaşatmak,kimseye muhtaç etmeden,el eline baktırmamak için gecesini gündüzüne katarak helal rızk peşinden koşan bir baba... Akşam evine geldiği vakit,şefkat ve merhametle yavrularını bağrına basan bir baba... işte görülüyor ki;anne ve babaların üzerlerimizde ödenmesi sayılamayacak kadar hakları vardır.

Üzülerek ifade edeyim ki;dış tesirlerin etkisi ve değişen toplumumuzun ahlak düzeni evladın,ana ve baba arasıdaki münasebetlerine de olumsuz etki yapmıştır.

Türk Milleti olarak,eğer çocuklarımıza ecdattan gelen örf ve adetlerimize riayet etme prensiplerini daha henüz küçük yaşta iken bu terbiyeyi verebilirsek aile içerisindeki ahenk,topluma da sirayet edecektir. Toplumda huzur, istenilen ahenk sağlanmış olacaktır.

Değerli okuyucular ! Bundan sonraki yazımda ailede çocuk terbiyesi ve kadın hakları başlıklı iki yazım daha çıkacak İnşallah istifadeli olacağını umuyorum. Cenab-ı Hak'tan evlatlarımızla bizleri dünyada rezil,ebedi alemde mahcup kılmaması için dua ediyorum. Hoşça kalın. Şair Mehmet Sarıkan'ın "ANA" isimli şu ezgisini vermek istiyorum.

ANA

Çevirme yüzünü yüzümden,
Çekme gözlerini gözlerimden,
Her zaman bizlere sevgi ile bakan
O gözlerine göz bebeği olmak geliyoriçimden ana !

Oğlum,kızım,yavrularım diyen,
Bizlerden hayır duasını esirgemeyen,
Her zaman iyiliğimiz isteyen
O ağzına dil olmak geliyor içimden ana !

Ana !.. Ana !.. Ana. !..
Biliyorum kalbın hep bizden yana.
Seni bana ana,beni sana evlat yapan,
Allah'ıma ve sonra sana
Kurban olmak geliyor içimden ana !

Yeni Meslekler ve İşyerleri Zekai İŞLER

Çorumlu 2000 Dergisinin bundan sonraki sayılarında sizlere Çorum'da kendi iş kolunda "İLK" olan, herhangi bir alanda öncülük yapmış olan kişi yada kuruluşları tanıtmaya devam ediyoruz.

Bu sayıda sizlere "ÇOPİKAS A.Ş."yi tanıtıyoruz. Konuşmamızı ÇOPİKAS Genel Müdürü Sayın İsa DOĞANLI ile Ankara Yolu üzerinde bulunan fabrikada yaptık. Kendisine söyleşiden dolayı teşekkür ediyorum.

İsa DOĞANLI

1961 tarihinde İzmir'de doğdu. Endüstri Yüksek Mühendisliği mezunudur.

16 yıldır bu sektörde çalışmakta olan İsa DOĞANLI ; 4 yıldır ÇOPİKAS'ın çeşitli kademelerde çalıştıktan sonra; 1999 yılından itibaren ÇOPİKAS Genel Müdürü olarak görevine devam etmektedir.

Zekai İŞLER

- Kısaca kuruluşunuzun tarihçesini anlatabilirmisiniz ?

İsa DOĞANLI:

- Şirketimiz 1976 yılında kurulup,1981yılında kağıt fabrikasını çalıştırmaya başladı. Daha sonra 1989'da oluklu fabrikası işletmeye açıldı. Geçen yıl bütün hisseleri David S. Smith grubu tarafından satın Alındı.

Zekai İŞLER:

- İşletmenizin kullandığı arazi miktarı ne Kadardır ?

İsa DOĞANLI:

-Yaklaşık 105 dönüm Arazimizin,toplam 21 dönümü kapalı alandır. 48 dönümden fazla bir alanımız bahçe-yeşil alandır.

Zekai İŞLER: - Sektörünüzde pazar durumunuz ve rakipleriniz var mı ? Sıralamaya konulduğunuzda sektörel büyüklüğünüz ile mahsuru yoksa 1999 üretiminizi ve cironuzu öğrenebilirmiyiz ?

İsa DOĞANLI: - Pazar ve rakiplerimiz içinde 98 şirket çalışmaktadır. Oluklu mukavva pazarında 1996'dan beri sektörün en büyük üçüncü üreticisiyiz.

Geçen yıl 36.413 ton oluklu mukavva kutu satarak, pazar payımızı %6 olarak koruduk. 1999 ciromuz 10.1 trilyon TL'dir.

Zekai İŞLER:

- Satışlarınızın Türkiye geneli bölgesel yüzdeleri nelerdir ? Bu satışlarınızın önemli müşterilerinizi açıklamanızda bir sakınca var mı ?

İsa DOĞANLI :

-Ülke içi satışlarımızın yarısını İstanbul ve Trakya bölgesinde %30 unu bulunduğumuz bölgede ve Karadeniz'de, Bursa ve İzmir bölgelerinde ise%10'arını gerçekleştiriyoruz.

Ürünlerimizin %15'i özel kesimli ve %68'i klasik kutulardan oluşmaktadır.Beyaz eşya ve elektronik eşya kutularında,Çopikas'ın pazarda tartışılmaz bir üstünlüğü ve bilgi birikimi mevcuttur. Özellikle seramik, maya ve meşrubat sanayilerine yönelik özel kesimli kutu üretimimiz giderek artmaktadır. Bu sanayilere, 1996'da %4'ler seviyesinde hizmet verirken,ikinci Bobst makinemizin de devreye girişi ile 1999'de %25'lere ulaştık.

İlk 25 müşterimize toplam satışlarımızın %75'ini gerçekleştiriyoruz. Arçelik, Beko ve Ardem Gazal gibi bazı Koç firmaları ile Profilo, Cocacola, Eczacıbaşı gibi gruplar "güven veren üretici, stabil ürün kalitesi ve

düzenli servis" nedeniyle Çopikas'dan alış verişetmeyi tercih etmektedir. Arçelik,Ardem, Profilo Peg ve Gazal, gibi bazı müşterilerimiz bize "başarılı yan sanayici" ödülleri verdiler.

Zekai İŞLER: - Üretimini yaptığınız makineler ile mamulün ham maddesini nerelerden karşılıyorsunuz ve makine parkı hakkında bilgi verebilir misiniz ?

İsa DOĞANLI : - Kağıt makinemiz İtalyan orijinli olup Over markadır. 2.8 m genişliğinde fluting ve test liner kağıtlarını üretmektedir. Toplam kağıt ihtiyacımızın %25 -30'unu kendimiz üretirken, bir o kadarını iç piyasadaki özel kuruluşlardan alıyoruz. Seka toplam kağıt ihtiyacımızın ancak %10-15'ini verebiliyor. Önemli miktardaki kraftliner ihtiyacımız ile beyaz ihtiyacımızın tümü, çeşitli müşterilerimizin otomatik dolum makinelerinin daha verimli çalışması için ithal edilmektedir.Oluklu fabrikasında,BHS oluklu hattı ile iki tane printer slotter (Bendazzolli ve Simon-360),üç tane yapıştırmalı kutu makinesi (Martin-1224, Martin-718 ve Emba), iki tane özel kesim makinesi (Bobst-SPO)ile bir katlama yapıştırma makinesi mevcuttur. Bendazzolli,480 cm genişliğinde olup, ülkemizdeki en geniş kutu makinesidir.

Bu makine parkına ilave olarak, bir oluklu fabrikasında olması gereken tüm ekipmanlara sahibiz. Bu yıl sonuna dek,boya hazırlama istasyonu ile dizayn atelyemizi devreye alacağız.

Zekai İŞLER: - Mamulleriniz zannedersem;kağıt ve mukavva üretimi üzerine, bu mamullerin üretimini yıllar olarak ve günlük olarak verebilir misiniz ?

İsa DOĞANLI : - Kağıt fabrikasında 1996'da 10.958 ton,1997'de 12.736 ton,1998 de 12.745 ve 1999'da 11.500 ton kağıt üretirken,oluklu fabrikasında 1996'da 30.556 ton, 1997'de 35.697 ton,1998'de 33.336 ton ve 1999'da 36.413 ton kutu ürettik. Her iki tesis de üç vardiya düzeninde çalışmaktadır. Günde ortalama 200.000 orta büyüklükte (deterjan,kuru maya,gıda) yapıştırmalı kutu,50.000 büyük boy (televizyon,iplik,buzdolabı) dikişli kutu ve 300.000 özel kesimli (meşrubat,seramik,yaşmaya) kutu üretebiliyoruz.

Zekai İŞLER: - İşletmenizde kalite belgesi olarak hangilerine sahiptir. Çevre sağlığı için ne gibi önlemleriniz bulunmaktadır ?

İsa DOĞANLI : -1996'da Ts-İso 9002 belgesi ve 1997'de Ts-İso 14001belgesi aldık. Türkiye çapında çevre yönetim sistemi belgesini alabilen 3'ncü şirketiz. Dizayn bölümünü devreye aldıktan sonra 99'da İso-9001 aldık.

Müşteri şikayetlerini, iadeleri ve fireleri azaltmak ve zamanında teslimat yapmak başlıca kalite hedeflerimizdir.

Antma tesisimizi 2 yıldır başarı ile çalıştırıyoruz. Enerji ve temiz su tüketimini azaltmak ile ağaç sayısının arttırılması başlıca çevre hedeflerimizdir. Bütün çalışanlarımızın fabrika bahçesinde kendi diktikleri ağaçları mevcuttur. Geçen yıl sonundan itibaren toplam kalite yönetimini uygulamaya çalışıyoruz. İlk defa öz değerlendirme,çalışanların memnuniyeti ve müşteri memnuniyeti anketlerimizi gerçekleştirdik.

Zekai İŞLER: - Fabrikanızda çalışan işçi sayısı ve çalışanlarınıza mesleki yenilenme eğitim veriyor musunuz? İlerisi için insan kaynaklarına önem verip,burs veya başka benzeri teşvikleriniz var mı ?

İsa DOĞANLI : -275'i kadrolu ve 75'i geçici statüde toplam 350 çalışanımız var. 1996'da yapılan organizasyon değişikliği ile, çalışanlarımızın kararlara katılmasını destekliyoruz.

Çopikas'da çeşitli konularda düzenli eğitim programları uygulanmaktadır.Bu amaçla 1996'da kişi başına 15 saat eğitim vermişken; 1997'de kişi başına 20 saat eğitim verdik. Eğitimler artarak sürdü ve 1999'da ilk defa yoğun İngilizce eğitimlerine de başladık.

Çeşitli grup çalışmalarının yanı sıra; öneri verme sistemi ve ayın personelini seçme sistemi gibi bireysel başarıları teşvik eden sistemlerimiz başarı ile çalışmaktadır.

Son iki yıldır, iki üniversite öğrencisine iş garantili burs veriyoruz.

Zekai İŞLER: - Hedeflerinizi kısaca açıklayabilir misiniz, size göre kurumunuzun problemleri nelerdir ?

İsa DOĞANLI: - Hedeflerimiz ; önümüzdeki 3 yıl içinde satışlarımızı 36.000 tondan 50.000 tona çıkarmayı,4 gün olan kutu teslim süresini 2 güne düşürmeyi, fireleri ve enerji tüketimini %20 azaltmayı hedefliyoruz.

Bize göre bazı problemler bulunmaktadır,bunlar: Nitelikli eleman bulunamaması, pazara olan uzaklık, havaalanının olmaması ve elektrikdeki dalgalanma en önemli problemlerimiz.

Zekai İŞLER: - Bizi bilgilendirdiğiniz için teşekkür ederiz.

İsa DOĞANLI: -Bizde teşekkür ederiz

KOSGEB ÇORUM KÜGEM MÜDÜRLÜĞÜ

Reşat LEBLEBİCİ
KOSGEB MERKEZ MÜDÜRÜ

KOSGEB Çorum KÜGEM Müdürlüğü Çorum - Ankara karayolu üzerinde Organize Sanayi Bölgesi Sosyal Tesisleri'ndeki KOSGEB Binasında faaliyetlerini sürdürmektedir.

Merkezimizin amacı,teknolojik imkanların ve uluslar arası ilişkilerin hızla geliştiği mal, hizmet ve paranın sınır ötesi hareketinin yoğunlaştığı günümüzde,bu hareketliliğin şirketlerimizi rekabete sürüklediği böyle bir ortamda,Bölgemizdeki mevcut KOBİ'leri verdiği hizmet ve desteklerle çağdaş işletme seviyesine çıkarmak, bu işletmelerin rekabet edebilirlik gücünü artırmak, ileri seviye teknolojileri yakalamak,dış pazarlara açılımlarını sağlayarak ülke ekonomisine olan katma değerini artırmaktır.

MERKEZ MÜDÜRLÜĞÜMÜZÜN VERDİĞİ HİZMETLER

DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

İşletmelerin hammadde temininden ürün pazarlamasına kadar her safhada karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik Teknik Yönetim, Mali - Mevzuat konularında ihtiyaç duydukları danışmanlık hizmeti verilmektedir.

ULUSAL VE ULUSLAR ARASI FUARLARA KATILIM HİZMETLERİ

Uluslar arası fuar hizmetlerinde, KOSGEB Yıllık Yurtdışı Fuar Destek Programı çerçevesinde KOBİ'lere ve SDŞ'lere ürün sergileme desteği olarak m^2 katılım ücretlerinin % 50'si oranındaki kısmı ve ulaşım desteği olarak KOBİ'ler ile SDŞ'lerin fuarın düzenlendiği yere gidecek yetkili 1 (bir) temsilcisinin gidiş-dönüş ulaşım ücretlerine %50 oranında destek sağlanır. Ürün sergileme desteğinin uygulanmasında en fazla 15 m^2'lik stand alanı esas alınır.

KOSGEB desteği sağlanması uygun görülecek yurtiçi fuarlara (ürünlerin nakliye işlem ve ücretleri firmalara ait olmak üzere) birim m^2 katılım ücretine en fazla 100 ABD Doları/ m^2 üzerinden %50 oranında olmak üzere destek sağlanmaktadır.

YURTDIŞI İŞ GEZİLERİ

Dış İşleri Bakanlığı veya TIKA ile işbirliği halinde küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerimizin yurtdışına açılmaları ve doğrudan ticari, dolaylı olarak da teknik-teknolojik ve mali işbirliği kurabilmelerine yardımcı olunacak şekilde KOBİ İş Gezileri düzenlenmektedir.

Buna göre; KOSGEB Çalışma Programı kapsamındaki söz konusu iş gezileri için, ulaşım giderlerinin %50'si ve 100 ABD Doları'nı geçmeyecek şekilde konaklama giderlerinin %50'si desteklenmektedir.

Ayrıca; KOSGEB Çalışma Programı dışında yer alan ancak KOBİ'lerin üst kurumları olan Ticaret ve Sanayi Odaları, Esnaf Odaları ve SİAD'ların üyeleri olan küçük ve orta ölçekli sanayi işletmeleri için düzenlemeyi planladıkları en az 15 en çok 30 katılımcı KOBİ'den oluşan iş gezilerine katılımlarında üst kurumların talebi doğrultusunda başkanlık onayı alınarak belirtilen destekten faydalanılabilir.

ÜCRETSİZ WEB SAYFASI VE E-POSTA HİZMETİ

KOBİ-NET ile "her işletmeye bir Web sayfası, her işletmeye bir elektronik posta adresi" imkanı, ücretsiz olarak sunulmaktadır.

KOSGEB tarafından projelendirilen KOBİ-NET Web sitesinde KOBİ'lere yönelik olarak hazırlanmış,bir çok kuruluş tarafından sağlanan finansal,ekonomik, mevzuata yönelik bilgiler bulunmakla birlikte işletmelerin birbirleri ile haberleşmelerini sağlayan Elektronik Ticaret Hizmetleri elektronik ticaret yapmak istediğiniz firmaların web sitelerine ulaşma imkanı bulabilirsiniz, diğer taraftan onlar da size ulaşabilmektedirler.

KOBİ-NET'e nasıl kayıt olunabilir ?

http://www.kobinet.org.tr adresinden KOBİ-NET'e üyelik başvuru formunu doldurmanız ya da konu ile ilgili formu temin etmek üzere 0-364-254 97 17 no'lu telefonla KOSGEB Çorum KÜGEM Müdürlüğü'ne başvurmanız yeterlidir.

KOBİ-NET'e nasıl erişebilirsiniz?

İnternet abonesi olanlar http://www.kobinet.org.tr adresinden KOBİ-NET'e bağlantıyı yapabilirler. Ancak KOBİ-NET'in hedef kitlesinde yer alan fakat İnternet abonesi

def kitlesinde yer alan fakat İnternet abonesi olmayan işletmelerin de bu bağlantıdan yararlanmaları düşüncesi ile, telefon hattından da sisteme erişim imkanı sağlanmıştır. Bilgisayarınız varsa, modem almanız yeterli olacak, bağlantı için gerekli yazılım KOSGEB Elektronik Ticaret Birimi tarafından sağlanacaktır.

YABANCI UZMAN DESTEĞİ

Hollanda Yönetim İşbirliği Programı (NMCP) ile yapılan protokol uyarınca KOBİ'lere ücretsiz yabancı uzman danışman temin edilmektedir. NMCP, iş hayatı süresince uzmanlaştıkları konularda, emekli olmuş olan Hollandalı eksperlerin aynı konularda sorunları olan firmalara danışmanlık hizmeti verme si prensibine dayalı bir program olup, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. NMCP'in danışmanlık hizmeti verdiği sektörler arasında tarım, yiyecek, içecek ve tütün endüstrileri, enerji, su,mineraller, madenler, tabii kaynaklar, kimya endüstrisi,metal endüstrisi, elektroteknik endüstrisi, tekstil endüstrisi, giyim sanayi, deri endüstrisi, ayakkabıcılık endüstrisi, kağıt ve kağıttan ürünler imalatı, matbaacılık, yayıncılık, diğer imalat endüstrileri, bina yapma ve mühendislik,dağıtım,otelcilik, tamirat, nakliye iletişim, bankacılık, finansman, sigortacılık, patentler, lisans anlaşmaları, hukuk danışmanlığı ve hastaneler gelmektedir.

NMCP Danışmanlık Kapsamı;

NMCP temel olarak yönetim, teknoloji, kadro yetiştirme, satış-dağıtım-pazarlama, finans, çevre gibi sorunların analizi ve çözümünün yanında programın bir dinamik yapıda olmasına paralel olarak özgün sorunlara çözüm bulmak için de çalışmalar yürütülmektedir. Programın en verimli kısımlarından bir diğeri, genç yönetici veya kadrolara, yurt dışındaki benzeri kuruluşlarda tüm masrafları NMCP'ye ait olmak üzere eğitim veya gözlem şansı tanınmasıdır.

NMCP Hizmeti talep eden kuruluşa kaça mal olur?

NMCP uzmanları gönüllü çalışmakta ve bu hizmetleri karşılığında mütevazi bir harcırah dışında herhangi bir ödenek almamaktadır. Uzmanın geliş-gidiş masrafları, sigortası v.b. NMCP tarafından karşılanır. Sadece Türkiye'deki konaklama,yeme,içme, yerel yol masrafları davet eden kuruluşa aittir. Kuruluş önceden bildirmek şartı ile otel dışında rahat ve temiz başka bir ortamı sağlayabilir.

ISO 9000 BELGELENDİRME HİZMETLERİ

KOBİ'lere ISO 9000 Kalite Güvence Sistemi Belgesini kazandırmak amacıyla, KOSGEB bünyesinde ihale yöntemiyle dış danışman kullanarak yapılan danışmanlık hizmetidir. Firmanın altyapı olanakları dikkate alınarak ihale sonucuna göre seçimi yapılan danışman kişi/ kuruluş tarafından 8-12 ay süre ile eğitim ve danışmanlık hizmeti verilir. Danışmanlık hizmeti bedelinin %50'si kadarı KOSGEB tarafından desteklenmektedir.

CE İŞARETLEMESİ DESTEĞİ

Ticaretin serbestçe yapılabilmesini güvence altına almak, düşük nitelikli malların pazara girmesini engellemek ve ürünlerin esas ihtiyaçlara uygun üretilerek pazara sunulmasını sağlamak üzere; AT Konseyi' nin aldığı kararla CE İşaretlemesi çeşitli ürünlerin AT içinde hangi koşullar altında üretilip satılabileceğinin bir çerçevesini çizmiştir. Böylece AT tüketicilerini koruma, kullanım emniyetini sağlamak ve benzer nedenlerden dolayı iş dünyasına bir takım yükümlülükler yükler.

Bu uygulama, satılmasına yasal olarak izin verilen ürünlerin üstüne CE işaretinin iliştirilmesi ile yapılır. CE işaretlemesi tasarım, üretim ve muayeneler sırasında bir kalite sisteminin gereklerinin yerine getirildiğini ve her şeyden önce ürünün yasal olarak satılabilirliğini göstermektedir. Bu işarete sahip olan mallar AT' de yasal ve serbest olarak satılabilir.

Merkez Müdürlüğümüz bünyesinde CE İşaretlemesi, Danışmanlık ve Eğitim Yardımları çerçevesinde değerlendirilerek desteklenmektedir.

PAZAR ARAŞTIRMASI

İhracat İmkanları!

Merkezimizin Dış Ticaret Müsteşarlığı(DTM) ve İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME) Web sayfasından yabancı ülkelerin ithal talepleri düzenli olarak izlenerek ilgili KOBİ'lere duyurulmaktadır.

Ayrıca bu hizmetin devamında destekleyici bir çalışma olan sanayicimizin ithalat, ihracat v.b. tercüme işleri yapılmaktadır ve bunun için hiçbir ücret talep edilmemektedir.

ORTAK KULLANIM ATELYELERİ

KOBİ' lerin bireysel olarak alamadıkları üretime yönelik makine ve ekipmanın aynı sektörde üretim yapan diğer işletmelerle bir araya gelerek oluşturdukları şirkete yapılan yatırım desteğidir. Bu destek tutarı limiti 100 milyar TL' dir.

ORTAK KULLANIM LABORATUARLARI

KOBİ' lerin bireysel olarak alamadıkları laboratuar test ve analiz cihazlarının aynı sektöre mensup diğer işletmelerle bir araya gelerek oluşturdukları şirkete yapılan yatırım desteğidir. Bu destek tutarı limiti 150 Milyar TL' dir.

AR-GE DESTEĞİ

Yeni ürün, üretim yönetimi veya teknoloji geliştirmeyi hedefleyen yeni girişimciler ile ülke ekonomisinin can damarı olan özgün bir projeye sahip KOS işletmelerine yeni bir hizmet daha geliyor.

Yakın zamanda ODTÜ Teknoloji Merkezine bağlı çalışacak Teknoloji Merkezimiz kuruluyor. Bu proje gerçekleştiğinde KOSGEB' in destekleri aşağıdaki yelpazede genişleyecektir.

✓ Mekan desteği
✓ Malzeme ve teçhizat desteği
✓ Danışmanlık desteği
✓ Yurt içi fuar katılım desteği
✓ Yurt dışı fuar katılım desteği
✓ Yurtdışı fuarları ziyare
t✓ Yurt dışı fuar katılım desteği
✓ Yazılım ve yayın temini
✓ Ar-Ge sonuçlarını yayınlama
✓ Tanıtım
✓ Patent, Faydalı Model, Endüstriyel tasarım
✓ Elektronik Ticaret- Web sayfası hazırlama

✓ Ar-Ge dökümanı hazırlama

Teknoloji Araştırma Geliştirme desteklerinden kimler yararlanabilir?

✓ 1-150 işçi çalıştıran
✓ İmalat sanayinde faaliyet gösteren
✓ Sermayenin %25' inden fazlası Belediye, İl Özel İdaresi v.b. kurumlara ait olmayan işletmeler bu destek kapsamındadır.

HAYALİMDEKİ ÇATAK

Suheybi Ulvi CIRIL

Bir çok şehir gezen biri olarak diyorum ki;Dünyada Türkiye, Türkiye'de ÇORUM diyorum. Çünki değerlendiremediğimiz onca maddi ve manevi tüm değerlere rağmen, Ülkemiz ve Şehrimiz yaşanabilir en güzel yerler diyorum ve kıymetini bilmediğimiz bu yerlerden bu yazımda ÇATAK'tan bahsedeceğim.

Çevremizdeki mesire yerleri içerisinde çeşme,WC,masa,korunak vb. Imkanları ile en beğendiğim mesire yeri olmasına rağmen,Çatağın içinden daha yukarı giden yolun en üst kısmında telefon direkleriyle yapılmış bir çardak bulunmakta. Bu bölgeden bakıldığında Gölyazı'dan Çorum'a kadar büyük bir alan insanın ufkuna bir ferahlık vermektedir. Çatağa her gittiğimde buraya çıkar,bir yandan Çatağın güzel kokusunu ciğerlerime doldururken,diğer yandan bu eşsiz güzelliklerin seyrine dalar;birazda Çatağın içerisindeki tesislerden birazda buraya koyup halkımızın hizmetine sunulsa diye düşünürüm.

Diğer bir düşündüğüm mesire alanıda Çatak Parkına girilmeden sola bir yol çıkmakta. Bu yol;kayak pisti ve TV vericisine ulaştıktan sonra Kızılırmağa inmektedir. Malumu üzere ,Obruk Barajı bu bölgede kurulmaktadır. Şimdi sizleri Çataktaki,Kayak Pistinin kuzeyine; yolun üst kısmındaki düzlükten çevreyi seyretmeye çağırıyorum. Bir tarafta Obruk Baraj gölü,bir tarafta çamlık dolu orman ,bir taraf kayak pisti. Ne tarafa bakarsanız insanı sonsuzluğun derinliklerine götüren açıklık. Birde burayı Milli Park haline getirip,güzel güzel tesisleri kondurup halkın hizmetine sunsak diyorum ? Bölgemizde bu konuda bizimle yarışabilecek bir yer olabilirmi?

Şimdi diyeceksiniz ki;güzel,güzel anlatıyorsun da bunları kim yapacak ? Benim cevabım yazımın başında belirttiğim kıymetini bilmediğimiz değerleri Uzun Mehmet'in kömürü bulup çıkarttığı gibi ortaya koymak;ben onu yaptım. Elbette yol yapılacak,su bulunacak,alt yapı yapılacak,tesisler yapılacak. Sonuçta sadece Çorum'a değil tüm Ülkemize nadide sir dinlenme merkezi kazandırılacak. Burada Çatak için yapılacak olan,turizimle ilgili olarak elinde yetki ve imkan olan ve imkanları bu tür işlere yöneltecek olanlara önerilerimi iletebildimse ne mutlu bana.

Saygılarımla.

KASTAMONU

Dr. Ali EMİROĞLU

Cumhuriyet Halk Partisi'nin " Halkla Birlikte Sorunlara Çözüm Üretme" Bölge Kurultayından biri daha Kastamonu'da 20 Mayısta yapıldı. Bu gurubu Bartın, Bolu, Çankırı Çorum,Karabük,Kastamonu,Sinop ve Zongul dak oluşturmuştu. Bu bölge kurultayına CHP nin Sayın Genel Başkanı Altan ÖYMEN, Genel Sekreter Sayın Tarhan ERDEM,proje sorumlusu Sayın Prof. Yakup KEPENEK ile birlikte hayli parti meclisi üyesi ve üniversitelerin güzide ilim adamları toplanmışlardı

. Toplantıda ilmi konuşmalar oldu. "ODUN"nun aday olup seçilmesi mümkün görülse,bu ayıbı sineye çekmek mümkün olsa bile, Ülkenin ODUNLA değil ADAMLA yönetilebileceği hakikati üzerine,herkesçe mutabık kalındı. Seçimlerde aday tespiti için pir politika üretmenin gerekliliği vurgulandı.

Bizde " Çorum Raporu"nu takdim ettik. Dinleyenlerin dikkatle izledikleri izlediklerini de tespit ettik. Bizim rapor tek konu üzerinde toplanıyordu. Çorum Üniversitesiz kalmış ve bunun sebebinde Çorumlu anlamamıştı. Üniversite açılması için dikkat edilmesi gereken kriteryumların ne olduğunu Çorum' da anlayan olmamıştı. Bize öyle geldi ki; toplantıya katılan kimse,çok kıymetli ilim kafalarına sahip olmalarına rağmen,üniversite açılış kriteryumları hakkında bir Devlet fikrinin varlığına gani değillerdi. Bunların elbette bir üniversite misyonları vardı ama; Devletimizin bunu benimsediği söylenemezdi. Hemen hep si ve bu arada Sayın Genel Başkanımız, konuşmalar karşısında CHP nin bir üniversite politikası üretmesinin zorunlu olduğunu da kabul ettiler. Bu kanaatin oluşmasında, raporumuzun etkili olduğunu düşünüyoruz . Genel Başkanımız da, isim zikrederek bunu belirttiler.

Bir yazıda bu kadarcık parti propagandası yapılması da elbet gerekli olmuştur. Bu politikayı da Çorum için yaptık. Dah a başka şeyler söylemek istediklerimiz de var.

Biz Çorumlular çok öğünüyoruz. Bazen bu ölçüyü aşıyoruz. Türkiye'de sanki tek il Çorum var. Hele bazıları " tek temiz il " gibi benzetmelerine de fazlaca etmişiz. Bu öğünmelerde bunların rolü var. Az seyahat ettiğimiz için,bizden başka şehir yok sanıyoruz. İçinizde Dr. Rıfat PATIR'ı da iyi okumadığımız için, onun ikazlarını da unutuyoruz. Türkiye' de başka güzel ve temiz iller var. İşte bunlardan biride,bizim bölge kurultayı yaptığımız Kastamonu'dur.

Kastamonu tarihte isim bırakmıştır. Büyük Atatürk Kastamonu'yu ziyaret etmiş ve "Şapka Devrimi"ni de burada açıklamıştır. Demek ki; Kastamonu o zaman içinde, memleketimizin güzel ve göze çarpan bir şehri idi.

Kastamonu;güzel bir plan içinde gelişmiştir. Bir Kastamonu mimari şekli var denilebilir. Pencereleri,kapıları çeşitli etkinliklerin ifadesi değil. Yüksek binalar yok. Binalar ve bunların teşkil ettikleri mahallelerde tatlı bir uyum gösteriyor. Arazinin durumları çok iyi kıymetlendirilmiş ve çok güzel imar şekilleri uygulanmış. Caddeleri geniş ve genel olarak çift yol şeklinde imar yapılmış.

Kastamonu'da yeşil şehrin vasfını teşkil ediyor. Orman yer yer şehrin içine sokulmuş ve şehrin içinde ormanın güzelliğini göre biliyor, yaşayabiliyorsunuz . Yeşillik; yani ormanla şehrin birbirleriyle kucaklaşması, Kastamonu için bir orijinalite. Bu ilin çok güzel görünümler ortaya koyduğunu rahat tespit edebiliyorsunuz. Kastamonu çok güzel bir Avrupa şehri terimi,Kastamonu için yakışık alıyor. Bu şehri yapanların dışardan geldiklerini bir abesle iştigal olur.

Kastamonu'yu bu şehrin mimarları ve mühendisleri imar etmişler.

Çorum'da hiçbir şey Kastamonu'nunkine benzemiyor. Binaların yüksekliği, ölçüsüzlüğü,pencere ve kapıların Arap kokusu taşıması ve bilhassa yeşilliklerin şehri kucaklamamış olması insanın içini karartıyor.

Bir Çorum mimari tarzı yoktur. Ev mimarisi Çorum'da Araplaşmıştır. Yeşilden uzaklaşılmış ve bundan sonra da yakınlık aranacağı düşünülemez. Bu binaların hangi asırda aynı hizaya gelecekleri düşünülemez. Mimar ve mühendislerimizin Kastamonu'yu görmeleri ve tetkik etmeleri beni mutlu eder. Faydalı olur sanıyorum. Dünyada her ülkenin mimarisini hemen tanımak mümkündür. Biz bundan mahrumuz.

TOPLU BESLENME YAPAN KURULUŞLARDA BESİN KİRLİLİĞİ VE ÖNEMİ

Hatice KARSLIOĞLU

Yaşamımızı sürdürmek ve Sağlığımızı korumak amacıyla tükettiğimiz besinler bazı durumlarda sağlığımıza zararlı hale gelmektedir.

Küçük bir ihmal yüzlerce,hatta binlerce kişinin sağlığını bozarak,besin zehirlenmelerine ve ölümlere yol açabilir.

TOPLU BESLENMEDE HİJYENİK YÖNDEN RİKSLİ NOKTALAR

- ✓ Bayat, bozuk ve kirli besinlerin satın alınması,
- ✓ Satın alınana ve hemen kullanılmayan besinlerin uygun depolanması,
- ✓ Hazırlama aşamasında besinlerin temiz ve bol suyla iyice yıkanmaması,
- ✓ Et hazırlama alanlarında diğer yiyeceklerinde hazırlanması,
- ✓ Çiğ yiyeceklerle pişmiş yiyeceklerin teması,
- ✓ Besinlerin yeterince pişirilmemesi,
- ✓ Besinlerin hazırlanma pişirilme ve servisinde kullanılan araç uygun yapıda olmaması temizliğin yeterince sağlanmaması,
- ✓ Piştikten sonra yemeklerin ağzı açık olarak uzun süre oda sıcaklığında bekletilmesi,
- ✓ Artan veya zeytinyağlı yemeklerin derhal soğutularak soğuk depolara kaldırılması,
- ✓ Mutfak içi ve servis sonrası bulaşıkların yöntemine uygun yıkanmaması,
- ✓ Çöp ve artıkların uygun yöntemlerle kaldırılmaması,
- ✓ Besinle ilgili her türlü işlemde temiz içme suyunun kullanılmaması,
- ✓ Yiyecek içecekle uğraşan personelin bulaşıcı bir hastalığı olması veya taşıyıcı olması,
- ✓ Personelin belirli aralıklarla bakteri ve parazit yönünden sağlık kontrollerinin yapılmaması,
- ✓ Personelin temizlik kurallarını uygulamaması,
- ✓ Yiyecek içeceklerle ilgili alanlarda haşere ve kemirgen kontrollünün sağlanmaması

YİYECEKLERİMİZİ SAĞLIK BOZUCU DURUMA GETİREN ETMENLER

Bakteri,küf,virüs,parazit.BAKTERİ:Çıplak gözle görünmeyen mikroplardır. Çok hızlı ürerler. 12 saat içinde bir milyar bakteri ürer. Bunlar protein içeriği yüksek olan et,balık, tavuk, yumurta, sütten yapılmış besinleri tercih ederler. En iyi ürediği sıcaklık:20-37 derece,Tehlikeli ürediği sıcaklık:10-60 derecedir

Bakteriler her yerde olabilirler:

- ✓ Mutfaklarda 1cm^2 lik çalışma yüzeyinde yüzlerce,
- ✓ Domates kabuğunda binlerce,
- ✓ Ellerde 100 ile 1000 adet
- ✓ Çiğ sosiste 200 milyon
- ✓ Alında 10.000 ila 100.000
- ✓ Kafa derisinde 1 milyon adet
- ✓ Kıltuk altında 10 milyon adet
- ✓ Burun salgısında 10 milyar adet
- ✓ Dışkının gramında 1 milyar adet

Önemli olan bu bakterilerin yiyeceklere taşınmaması,bulaştırılmaması ve yiyeceklerin uygun olmayan koşullarda uzun süre bekletilmemesi.

BESİN HİJYENİNİ SAĞLAMA ÖNERİLER

- ✓ Sağlam,temiz ve güvenilir yiyecekler satın alın.
- ✓ Hemen tüketilmeyecek yiyecekleri cinslerine uygun yöntemlerle depolayın.
- ✓ Yiyecekleri uygun sürede ve sıcaklık derecesinde pişirin.
- ✓ Servise hazır sıcak yemekleri 63-66 dereceler arasında bekletin ve kısa sürede servisini sağlayın.
- ✓ Yiyecekleri,yemekleri 10-60 dereceler arasında uzun süre bekletmeyin.
- ✓ Yeniden ısıtılan yiyeceklerin yeterince ısıtıldığından emin olun.
- ✓ Piştiği gün, servis edilmeyecek yemekleri 2 saat gibi bir sürede 15 derece ve altına dek soğutup soğutuculardа muhafaza edin.
- ✓ Pişmiş yemekleri oda sıcaklığında bekletmeyin.
- ✓ Çiğ zebze ve meyveleri ilaç kalıntılarını ortadan kaldırmak için içme suyu ile bol bol yıkayın.

PERSONEL HİJYENİNİ SAĞLAMA ÖNERİLERİ

ELLERİNİZİ; Her işin başlangıcında, çalışan her tezgah değişiminde, her tuvalet çıkışında,çiğ yemeklere temas ettikten son-

ra,öksürüp,aksırdıktan sonra,yemeklerin servisinden önce MUTLAKA YIKAYIN.

HİJYENİK EL YIKAMA YÖNTEMİ

✓ Ellerinizi çalışma istasyonuna yakın, sadece el yıkama için ayrılmış lavabolarda yıkayın.
✓ Ellerinizi bileklerinizde dahil olmak üzere sıcak sabunlu su ile parmak aralarını ovarak iyice yıkayıp durulayın.
✓ Tırnaklarınızı fırçalayın.
✓ Ellerinizi kağıt havlu veya kurutma aracı ile kurulayın.
✓ Pişmiş yemeklerin porsiyonlanması ve servisinde eldiven kullanın.
✓ Yiyeceklerle temas eden yüzeylere el değdirmeyin.
✓ Tırnakların kısa ve temiz olmasına özen gösterin.
✓ Vücut temizliğine önem verin,işe başlamadan önce ve sonra günde iki kez duş alın.
✓ Ellerinizde yara,kesik,yanık varsa yiyeceklere temas etmeyin;su geçirmez bir yara bandı ile yarayı izole edin.
✓ Bulaşıcı hastalık durumlarında yöneticinize haber verin.
✓ Yiyecekle ilgili alanlarda maske takın.
✓ Yiyeceklerle uğraşırken ağız,burun ve saçlarınıza dokunmayın.

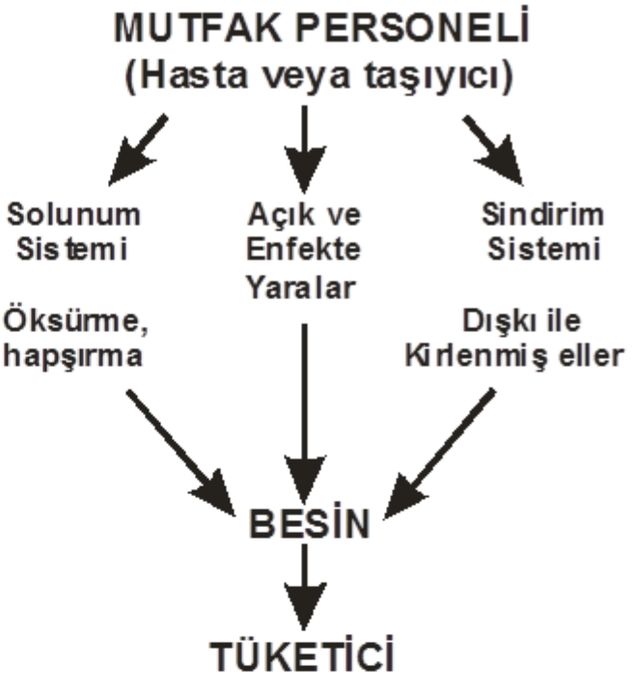

✓ Hiçbir zaman tükürmeyin.
✓ Tat kontrollerinde ayrı bir tabak ve kaşık kullanın.
✓ Mutfak personeline iş giysilerinin belli özellikleri taşıması,en az iki takım olması gerektiğini unutmayın.
✓ Ayaklara kaymayan,terlemeyen ve su geçirmeyen ayakkabılar giyinmeli.
✓ Saçlarda kep,bone kullanılmalıdır.

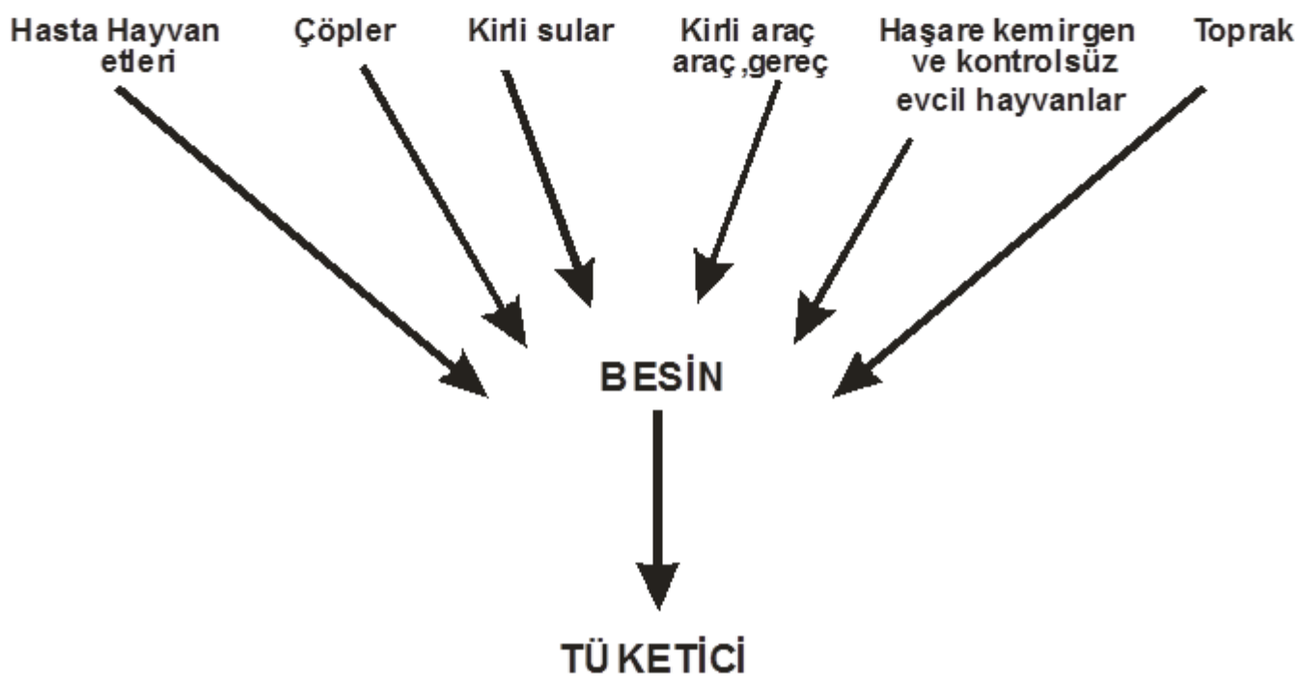

YÜZYILIN FELAKETİNİ YAŞADIM

Zekai İŞLER

Geçen Sayıdan Devam

DEPREMİN İLK GECESİ

Depremin ilk gecesi şüphesiz en zor ve uzun geceydi. Mevsim yaz olmasına rağmen geceleri üşütecek kadar serindi. Hatta; sabaha doğru çiğ düştüğü için yerdeki otlar ve ağaçların yaprakları ıslaktı.

Bizler ise;yine bütün komşularla beraber geniş bir bahçenin bir köşesine yığılmıştık. Herkes birbirine yakın duruyordu. Bu durumu daha önce ifade etmiştim. Deprem olduktan hemen sonra kaldırımlarda insanlar adeta birbirlerine sokulmuşlardı. Ben bu davranışı "KORKU" motivasyonu olarak düşünüyorum. Korkuyorduk ve birbirimize yaklaşıyorduk,yada içimizdeki korkuları böyle bastırıyorduk.

Gece olunca zeytin ağaçlarının altına uzanıp yattık. Herkes kendine taşı toprağı düzelterek bir yer yaptı. Bulabilen altına,üstüne battaniye,çarşaf gibi şeyler aldı. Bulamayanlarda özellikle erkekler ateş yakıp etrafında sigara içmeyi tercih ettiler. Öyle ya;ertesi gün resmi ya da gayri resmi hiçbir işimiz yoktu. Biz "battaniye" sahibi olan şanslı kişilerdendik. Bu şansı kendi kahramanlığıma (!) yani evimize girme cesareti göstermiş olmama borçluyduk.

Gece geç saatlere kadar konuşmaktan yorulduğumuz halde yine de gözümüze uyku girmiyordu. Sonra;yavaş yavaş sustuk. Artık kimse konuşmuyordu. Buna rağmen uyuyan da yoktu, çocuklardan başka. Yıldızları ve gökyüzünü seyrederken,belki de kendi kendimizle baş başa kalıp "nefis muhasebesi" yapıyorduk. Öyle ya;dün akşam ölmüş olabilirdik. Bu dünyadan borçlu gitmek,üzgün ve küskün ayrılmak da mümkündü. İnsanoğlu garip bir varlık. İyisi var,kötüsü var. İnsanlardan şöyle veya böyle incinmiş ya da bazılarını incitmiş olabilirdik. Bu sebeple helallik dilemeden çekip gitmek zordu doğrusu. Ama olmadı. İştebize bir süre daha "mühlet verildi."

Bunları düşünürken;üzerimize yıkılacak bir çatı olmadığı için rahattık. Yer yüzü için aynı şeyi söylemek mümkün değildi. 1-2 saatte bir hissedilen artçı depremler, özellikle kadınlara korku dolu "Kelime-i Şahadetler"ve "Kelime-i Tevhitler" okutturuyordu.

Ben bu deprem olayından sonra iki çeşit adama rastlamadım: Birincisi: "Hiç kahraman görmedim. Yani;ben korkmadım; bu da neki, olur böyle şeyler, doğa kanunudur." Filan diye konuşan kimse hiç olmadı. Meydan okumak şöyle dursun;tam bir teslimiyet vardı. İkincisi: Allahsız adam görmedim. Herkes tam anlamıyla iman sahibi idi. Daha önceden tanıdığım "Din konusunda soğuk tavırlı kimseler bile,sık sık Allah'tan, Peygamberden bahsediyordu. Yani;insanoğlunun acizliğine bütün çıplaklığıyla şahit oldum. Belki de; 17 Ağustos olayına "felaket" değil de "kıyamet" deyişimiz bundandır.

Artçı depremler devam ediyordu. Bizim hissettiklerimizin dışında radyodan öğrendiğimize göre; 300 civarında sarsıntı olmuş, her sarsıntıdan sonra uzman (!) Arkadaşlarımız sarsıntının şiddetini tespit ediyordu. Yok 3 şiddetinde;hayır en az 4,5 vardır diye tartışmalar sürüp gidiyordu.

Böylece zor şartlar altında,korku ve soğuk içinde sabah ettik. Meğer evlerimiz ve yataklarımız ne büyük nimetmiş de biz farkında değilmişiz. Güneş doğmadan önce öğretmen arkadaşım Senai Bey ateş yakmıştı biraz ısındık. Güneş doğduktan sonra çoluk,çocuk kalktılar ve mütevazı yiyeceklerle kahvaltılar yapıldı. Ben; sadece çay içiyordum ki, komşulardan birisi benim arandığımı söyledi. Bunu söyleyenler bahçenin öteki ucunda kümelenmiş bir gruptandı. Koşarak gittim. Birisi beni sorduğunu ve aşağıya doğru gittiğin söyledi. Hanıma haber verip,tepedeki bahçeden hızla evimizin istikametine koşmaya başladım. Bu da ayrı bir heyecan;felaketin oluşundan itibaren yerli komşularımızın akrabaları arayıp, sordukça bizim gibi yabancılar bir garip oluyorduk. İşte sonunda bizi de arayan, soran olmuştu. Bu bizi heyecanlandırdı. Gelenler;Babam,Kayınpederim,Kız kardeşim, eniştem ve Kayınbiraderimdi.

Onların gelmesiyle bizde bir canlanma oldu. O cesaretle tekrar eve çıkıp yiyecekler,çay malzemeleri falan aldım. Kaldırım üzerinde sanki piknikteymiş gibi güzel bir kahvaltı yaptık ve hatta misafirlerimize evin önündeki incir ağacından taze incir koparararak ikram ettim.Bundan sonra;misafirlerimizin maceralarını dinledik. İstanbul yolu kapalı olduğu için, Düzce'den sonra Karadeniz istikametine yönelmişler,ta sahile ulaştıktan sonra eski ve bakımsız bir yoldan Kocaeli'nin Kandıra İlçesine,oradan da İzmit üzerinden Gölcük ve Karamürsel'e gelmişler. Adım adım ilerleyen bir trafik,uykusuz geçen bir geceden sonra sanırım ; bizi sağ görünce yorgunluklarını unuttular. Sonra erkek milletiyle etrafı gezdik. Gördükleri karşısında donup kaldılar. Devam Edecek

Hazırlayan Erdal ODABAŞ

Çakırköyü B.S.İ. Okulu Sınıf Öğretmeni

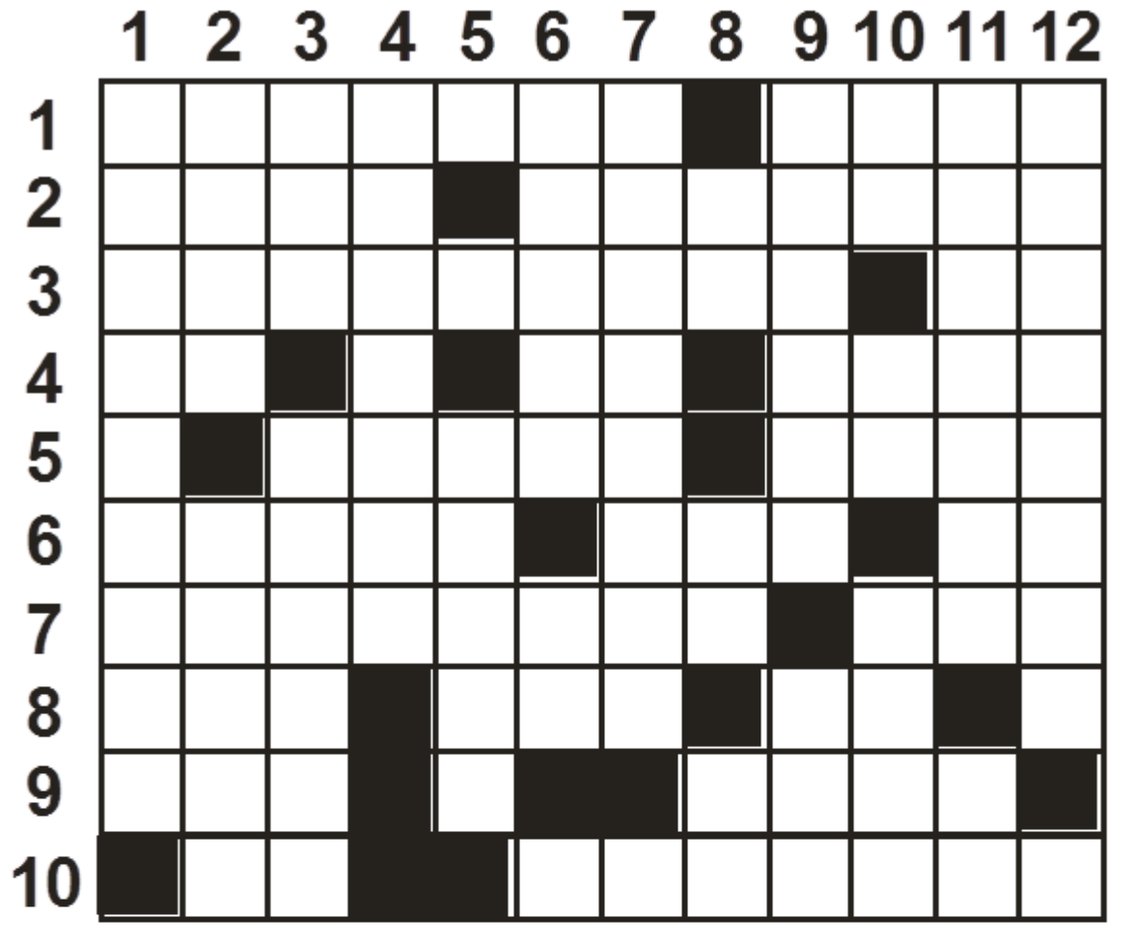

SOLDAN SAĞA: 1-Hattuşuli'in diğer bilinen adı- Gurbete gitme 2- Anlayış,zeyrek- Sıçan otu 3-Demokratik olmayan baskılı yönetim-Numaranın kısa söylenişi 4- Mısır'ın pilaka işareti - bir soru eki- itikat edip inanarak kabul etme 5- Aşık Halk Edebiyatında kıta- İlimiz köylerinde gönderme olarak ifade edilen madde 6- İri delikli kalbur-Makina Kimya Enstitisünün kısa yazılışı - bir besin maddesi 7- Taraf tutup bir tarafı destekleyen-Yurdumuzda bir nehir 8- Bir komiteye mensup kişi-Tabaklanmış ceylan derisi- Akıl 9-Patolojik akciğer sesi- Mahkeme kararı 10-Boru sesi- Bir ilçemiz.

YUKARIDAN AŞAĞI: 1-Bir bilim yada sanat dallarında yazılmış eserlerin bütünü 2- Havada beşte bir nisbetinde bulunan lekesiz kokusuz ve tatsız bir gaz-İlimizin bir ilçesi 3- Batmaktan emir - Muhtevasında kareler bulunan 4-Kıta,büyük toprak parçası 5- Kendini olduğundan yüksek görme 6- Ünlü Osmanlı tarihçisi-Tantalın simgesi 7- Fazlalaştırmak, çoğaltmak 8- Selenyumun simgesi - Kurşunun kısa yazılışı- Osmanlı Türkçesinde bayram 9- Gazetenin eskiden söylenişi 10 - Ağaç dallarının tomurcuk yeri - Kuzu sesi- Eserin çoğulu 11- İspanya'da bir kent-Miligramın kısa yazılışı 12- Hekimlikte kullanılan ve boğan otundan elde edilen zehirli bir madde.

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Aşağıdaki adreste yayınlanıyor

http://www.corumlu.com/
corumlu2000@gmail.com
corumlu2000@yahoo.com

Abone olun
Adres ve telefonunuz
e-mail adresiniz
hem dergide
hem web sayfamızda
yayınlayalım !

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

Aliş Ağa sigarasının birini yakıp,birini söndürüyordu. İşin neticesinin ne olacağını kestirdiği için. <<Burada konuşmak kolay>> Dedi.<<Buyurun hep birlikte Tekin'e gidip,bel lerimizdeki tabancalarla önümüze gelene ateş edelim. Bunu mu istiyorsunuz ? Cesaretiniz varsa buyurun. Nasıl olsa ileride vukuat çıktığı zaman,önce bizi atacaklar dama. Hiç olmazsa şimdiden girelim de, suçsuzlar günah çekmesinler>>

Bu söze yanlaz Halit Çavuş <<Evet>> Dedi. Diğer üç üye seslerini çıkarmadılar. De mek ki;köyleri için bir belaya girmek istemiyor lardı.

Aliş Ağa;Kılıcı'ya işaret eder gibi yapa rak elini kaldırdı. Sonra da:

<< Korkaklar ! Sizinle altın olsa bölüşmem. Aklımıekmekle mi yedim. Sizin cesaretinizi ölçmek için bunu söyledim.>> Dedi Bu söz üzerine;hiç cevap alamadı. Tekrar: <<Kal kın>> Dedi. << Nerede ise ikindi oluyor. Şu önümüzdeki bağları da geçerken gözden ge irirsek,Valiye durumu anlatmak kolay olur> Yanındakiler yine hiç cevap vermeden Aliş Ağayı takibe başladılar. Havuzun başından geçerek bağların içine doğru,köye yollandılar.

Güneşin kavurucu sıcaklığı geçtikleri kuru çayın kumlarını yumurta pişirecek şekilde kızdırmıştı. Yol üzerindeki bağlarda hiçbir zarar görülmüyordu. Yalnız yol kenarındaki elma ve erik ağaçlarında çokça tırtıl göze çar pıyordu. Demek ki;tırtıllar da Boğaçlılara zarar veriyordu.

Koyu ceviz ağaçlarının gölgelerinden yürüyerek yarım saatlik iniş aşağı giden bir yolculuktan sonra cami önüne geldiler.

Tarla işlerinden dönen delikanlı gençler caminin doğu tarafındaki ağaçlar üzerine top,top oturmuşlardı. Yüzlerinde bir neşesizlik ,gözlerinde ise ürkeklik yaratan bir hal vardı.

Hele caminin şadırvanından şırıl şırıl akan suların serinliğine kendini kaptırmış,eli bastonlu ihtiyarlar düşünüyorlardı.

Alış Ağa çardağından bu fakir insanla rın içinden geçenleri okur gibi oldu. Arada sırada göğe bakıyor,bir bulutun kıpırdayıp, kıpırdamadığını inceliyordu. Cumaya üç gün kalmıştı. Ne yapıp Cumadan önce Valiyi boylamalıydı.

O gece;son kararını vererek, bekçi ile odaya çağırdığı altı kadar köyde sözü geçen ihtiyarları şehre götüreceğini bildirdi. Ayrıca temiz urba giymelerini de hatırlattı. Köyün en iyi yaylılarından birini tutup,sabahın erken sa atlerinde Çorum'un yolunu tuttu.

Yolda hiç kimse konuşmuyor,kara kara düşünüyorlardı. Şehre yaklaştıkça herkesin yüzü değişiyor;<<Valinin karşısında neler söyleyeceğiz>> demek ister gibi bir durum alıyorlardı. Üç saatlik bir yolculuktan sonra, şehirde arabalarını doğruca Terlemez'in Hanına sürdüler. Hanın bitişiğindeki kahvede birer simit ile sabah kahvaltılarını yaptılar. Saat sekiz olmuştu. Sakal tıraşlarını olmak ve kah vede birleşmek üzere çarşıya dağıldılar.

İkinci defa kahvede toplandıklarında Hükümetin arkasında birleşmek üzere birbirlerinden ayrıldılar. İhtiyar kurulu;Valiye verecekleri dava dilekçesini yazdırmak üzere saat kulesi civarındaki bir arzuhalciye doğru yol landılar.

Geçtikleri yol,saat kulesinin karşısında bulunan şehirce meşhur Veli Paşa Oteli önüne uğruyordu. Aliş Ağa bu büyük otelin garajına bir göz atmak istedi. Otelin büyükçe bir avlusu vardı. Otel bu avlu etrafında yapılmıştı. Avlunun içi otobüs ve kamyonlarla doluydu. Aliş Ağa gözü yeni gelen bir otobüsten inen yolculara takıldı. Bir de ne görsün; kalabalığın arasında Memiş Ağayı görmez mi, gözleri fal taşı gibi açıldı Aliş Ağanın. Habersizce Memiş Ağanın yanına yaklaşarak:

<< Ne oldu ? Ne oldu ? Çabuk söyle dedi.

Memiş Ağa birden bire ne söyleyeceğini unutarak heyecanlandı.

<<Çıkarttık Ağa, çıkarttık ama biz de ak ile karayı seçtik>> Dedi.

Aliş Ağanın nereye gittiğini arayan ihtiyar kurulu bu sözleri işitmişti. Biraz evvel ağızlarını pıçak açmazken,şimdi çocuklar gibi seviniyorlardı. Heyecanlarını gidermek için otelin köşesindeki kahveye oturup Memiş Ağanın getirdiği ilamı gözleriyle görmek istediler. Kahve tenhaydı. Aliş Ağa;ilamı sonuna kadar okudu. Ihtiyar kurulu da dikkatle dinledi.

Devam Edecek

REKLAM-CILIK !

Mahmut Selim GÜRSEL

25 yıl Devlet Memurluğundan sonra bir yere tayini yapıldığı zaman emekliliğini istemişti. Bir kaç ay sağda solda dolaşmış,bilinç altının senelik izinin de olduğu izlenimi ile o günleri geçirmişti. Aslında, boş durmayı sevmeyen bir mizaca sahip olduğu için içerisinde bir boşluk hissetmeye başlamış, ufak tefek bir iş yapmayı düşünmüştü. Esnaf arkadaşlarından ne gibi bir işyeri açması için öneriler gelmiş, bazıları da yanlarında çalışmalarını istemişlerdi.

Yaşadığı şehir; tarım ekonomisinden yeni sanayileşen, Orta Anadolu şehirlerinden birisi idi. Şehirde sanayicilik yapanların bir çoğu,baba mesleğini fabrikasyona geçiren cesur müteşebbislerdi. Kapalı ekonomik sistemin mahmurluğu ile çevre iller arasında ticareti sıkıştırmış, büyük şehirlere girme teşebbüsünde ise bir, iki müteşebbisten başka sanayicisi yoktu. Bu sebeplerden dolayı ne halkla ilişkiler personeli, ne de basın müşavirliği yapacak kimselere ihtiyaç duymamışlardı. Geleneksel esnaflıktan henüz kurtulamamış, reklamın getirisinin ne olacağını kestirememişlerdi. Reklam alanında ise mahalli gazetelere verdikleri ayda birkaç reklamdan başka reklam girişimleri bulunmamakta,bazen resmi kurumlar tarafından çıkartılan dergilere reklam verilmekteydi. İlde yayımlanan dergiler yayım hayatını çok kısa zamanda reklamsızlık nedeni ile tamamlar,tarihin karanlık sayfalarına karışırlardı. Nadiren kitap için reklam veren çıksa da bu kesim yok denilecek kadar azdı.

Memurluğun verdiği robotlaşmış hayattan usanan Metin;çalıştığı memuriyet dönemde yayımladığı bir teknik kitabının verdiği bir cesaretle ikinci kitabını yazma kararı aldı.

Kitabının içeriği teknik konu olduğu için kitabını Bakanlık komisyonuna göndermeyi, satın almaya layık görürlerse bastırmayı uygun gördü. Metin iki yıl komisyonun yolunu bekledi ise de; Bakanlıktan ne olumlu, nede olumsuz cevap alamıyordu. Bu iki sene zarfında tekrar bildiği konular hakkında iki araştırma daha yapıp yeni bir kitap taslağı hazırladı. Bakanlığa bunları da gönderse yine olumlu veya olumsuz cevap gelmeyeceğini anlamıştı.

Bulunduğu il ile ilgili bir çalışma yapmayı düşündü. Araştırmalarını yoğunlaştırdı ve ili ile ilgili geniş kapsamlı bir çalışma yaptı. Bu çalışmasını yayımlaması için oldukça yüklü paraya ihtiyacı meydana geldi. İlde bulunan esnaf ve sanayicileri dolaşarak kitaba reklam almak için girişimde bulunmayı düşündü.

Büyük bir şehirde reklam işleri ile uğraşan bir hemşehrisinden yardım istemeyi bir arkadaşı önerdi. Arkadaşının teklifini uygun görerek hemşehricin telefonla aradı. Hemşehrisine durumu anlatınca;hemşehrisi şu tavsiye de bulundu :

-Reklam alma işi çok zor bir meslektir. Reklam için günde 20 kapı dolaşman ve yayımlayacağın kitabı tanıtman gereklidir. Bu tanıtımları yaptıktan sonra reklamını nazik bir şekilde istemen gerekir,reklamı alma imkansızlığı seni yıldırmasın,ilk gün dolaştığın yerlerden reklam almaya bilirsin,ikinci gün tekrar bir yirmi kapı dolaşıp belki bir reklam alırsan bu gün verimli geçti diye sevin üçüncü gün belki yine elin boş gelebilirsin, dördüncü gün belki iki reklam alırsın dönüşünde bu iki reklam için göbek bile atman gerekir. Reklam işi böyle yürümekte diye nasihat etti. Metin:

-Peki ağabey o gün üç veya dört reklam alırsam ne yapmam gerekir diye takıldı.

-O zaman ;zil takıp oynarsın diye cevap verdi.

Ertesi gün Metin reklam için kapı kapı dolaşmaya başladı. İlk gün on kapı dolaşarak beş reklam aldı. Ertesi gün yine yirmi kapı dolaştı hiç reklam alamadı, üçüncü gün dört kapı dolaştı üç reklam aldı. Dördüncü gün on kapı daha dolaşarak bir buçuk reklam daha aldı. Beşinci gün tavsiyede bulunan hemşehrisini telefonla aradı.

-Abi ! Dört günde kırk dört kapı dolaştım ve dokuz buçuk reklam aldım diyince:

-Muhakkak sen tanıdıklarını dolaşmışsındır. Bu kadar reklam alabilecek bir reklamcının olması imkansızdır. Bana göre bu bir rekordur diyerek cevap verdi.

Ertesi gün reklam alınarak kitaba katkı sağlanacağını bildiren Ayşe Hanımı aradı.

-Metin Bey; dört buçuk sayfa reklam aldım. Reklam donelerini almak için bana uğrayabilir misiniz ? Dedi.

Metin ertesi gün Ayşe'nin yanına gitti,reklam donelerini aldı. Ayşe Hanıma:

-Bu reklamlar için size borcumuz ne olacak ? Diye sordu.

-Bu reklamlar da benden olsun. Ücrete gerek yok cevabını verdi.

Metin; Başkentin yolunu tuttu. Reklamların bir kısmı için grafikere baş vurdu , resimlerin renk ayrımını yaptırdı,reklamların basılacağı kuşe kağıtları aldı,kitabı matbaaya verdi. Ertesi gün bir fiyat analizi yaptı. Reklam için alacağı para ancak bu sayfaların maliyetini karşıladığını anladı. Yaptığı bu işin sonu cılık eki ile bitmesi kendisini tasdik etmişti. Bu işin sonu da "**cılık**" çıkmıştı. Hemen hemen boşa çalıştığını düşündü,üzüldü.

Tek tesellisi kitabın içerisinde hemşehrilerinin de tanıtılma onuru vardı ya,o yeterdi.

DAĞLARIN TÜRKÜSÜNÜ DİNLEMEK

Muzaffer GÜNDOĞAR

16. Sayıdan devam

Herkes gönül verirse
Böyle kutlu davaya.
Beşten yüzbeşe herkes
Sahip çıkar doğaya."

Ahmet Serin diyor ki;
"Hoş ve güzel söylersin.
Duyması gerekenler
Duymuyorlar neylersin?"

Çektiğimiz resimler
Kıyımı belgeliyor.
Bir kıyım ki sevinci,
Coşkuyu gölgeliyor.

Bu kıyımın hüznünü
Birlikte yaşıyoruz.
Azığı da hüzünle
Ortak paylaşıyoruz.

Temiz dağ havasını
Soluyoruz burada.
Doğanın tasasını
Buluyoruz burada.

Ardıçlar ve meşeler
Büyüme yarışında.
Hep baharı özleriz
Gönlümüzün kışında.

Kalkıyoruz yeniden
Düzlükte yürüyoruz.
Bulunduğumuz yerden
Çok yeri görüyoruz.

Ötelere uzuyor
Burada Dostlu Düzlüğü.
Tutacakmış gibisin
Uzansan mavi göğü.

Burası öyle geniş
Öyle düz bir alandır.
Farklı görünümüyle
Anılarda kalandır.

Oldukça yüksektedir
Suludere'den bura.
Ürpertiyle bakarsın
O korkunç kayalara.

Karşıdan bir yol bulup
O kanyona inmiştim.
Başardığım için
Oldukça sevinmiştim.

O kanyonda yürümüş
Çıkmıştım çağlayanı
Uçurumla çevrili
Dik kayalık her yanı.

Çağlayanda duş alıp
Biraz serinlemiştim.
O söğüdün altında
Hem de yemek yemiştim.

Kestirme olsun diye
Çıkmak istedim ordan.
Çünkü indiğim yerse
Çetindi buralardan.

Taşı,toprağı kaymış
O yamacı tırmandım.
Arka yüze kolayca
Ordan aşar sandım.

Yukarıya çıkış yok
Tüm yolları denedim.
Tutsak kaldım orada
Çıktım da inemedim.

Kıldan köprü gibiydi
Orda kayanın yüzü.
Yıllarca uzaktaydı
Sanki tepenin düzü.

Yoğun bir uğraş verdim
Ölüm yaşam arası.
Demek bende değilmiş,
Henüz ölüm sırası.

Sarp kayanın yüzünden
Kıldan köprüyü aştım.
Bilmiyorum nasıl
Yukarıya ulaştım.

Tırmandığım kayalar
Aşılamaz biçimde.
O günkü heyecanım
Bugün gibi içimde.

Yine serüvenci
Ruhum kışkırtıyor.
Görmediğim yerleri
Araştır,bul,gör diyor."

Ahmet Serin diyor ki;
"Büyük yanlış yapmışsın.
Belli oldukça büyük
Tehlike atlatmışsın.

Bir daha yalnız inme
Geçmiş olsun diyorum.
Onları görmeyi
Ben de çok istiyorum.

İki kişi olarak
Gelmeli buralara
Biri yardımcı olur
Biri düşse dara."

"Haklısınız" diyorum.
"Orda yalnız olmuyor.
Yardımcısız,inmek ve
Çıkmak gerçekten de zor"

Resim çekiyoruz
Orada otururak.
Fotoğraf karesinde
Zamanı durdurarak.

Her görünüm gözlerden
Resmolur içeriye.
Kalkar şöyle düşünüp
Bakıyoruz geriye.

Buralar meşe,ardıç
Dalıyla yaprağıyla;
Bir başka güzellikte
Taşıyla,toprağıyla.

Çiçekleri,otları
Özlemle kokluyorum.
Doğa güzelliğiyle
Ruhumu paklıyorum.

Suludere boyunu
Açıktan izliyoruz.
Bir taraftan yürüyor
Çevreyi gözlüyoruz.

Ayşe ÇOBAN

SİGARA

Seni alıp ufalasam elinden
Savursam yerlere seni sigara.
Sevdiğimin dudağından,dilinden
Alıp yerden yere çalsam sigara.

Tuta tuta parmakları sararır,
İçe içe dudakları morarır,
Olmazsa hırsından yüzü kararır,
Yolardım fideni gelsem sigara.

Duman duman gül yüzünü dolaşır,
Sızar can evine kana bulaşır,
Zannederim amacına ulaşır,
Tohumunu yakardım sigara.

Yakıp sigarayı yutardı duman,
Dinlerdi sözümü vermedi aman,
Azrail pençesin vurduğu zaman,
Dedi asla içmem ölsem sigara.

Sigara içeninin kokuyor teni,
Siner üzerine giyse de yeni,
Emmimden,dayımdan ayırdı beni,
Şimdi sıra kimde bilmem sigara.

Üzülür bakarım yüzüne mahsun,
Ah çekerim,zalim eller duymasın,
Bu ayrılık mahşerece kalmasın,
Ben senin yerinde olsam sigara.

Oturup dertleşti vakti geliyor,
Yad eller arına ömür bitiyor,
Şu yanımda olman bile yetiyor,
Yarimin yanında kalsam sigara.

Sinsice duruyor cebinde zıkkım,
Peş peşe yakıyor şu işe bakın,
Bak sigara kadar olmadım yakın,
Yanarım günahkar kulsam sigara. 1999

ESARETİN ZEHİRİ

Bilmem ki;içenler onda ne bulur ?
Sanarım,sorunları çözer sigara.
Anlar ya ne çare sağlık bozulur,
İlaç kuyruğuna dizer sigara.

Diyor on beş sene sigara içtim,
Türlü nimet varken,zıkkımı seçtim.
Bilsem içer miydim çoktan vazgeçtim,
Kullanan canından bezer sigara.

Astım,bronşit,kalp, gangıren ve kanser,
Varsa bağırsakta,mide de ünser,
Ne uyku,ne iştah başlar bi konser,
Zayıf bedenleri sezer sigara.

Şu lanet sigara "GÖNLÜM"ü aldı.
Sevgili "YARENİ" bak öksüz kaldı.
Bütün sevenleri mateme saldı,
Bekliyor naşını mezar sigara.

Üç yaşında çocuk özen duyuyor,
İzmarit toplayıp cebe koyuyor,
Devletimiz hâlâ neden uyuyor,
İlköğretimleri gezer sigara.

Sağlık önemlidir,hiçe sayılmaz.
Başta eğitimci,veli ayılmaz.
Yeter etti artık bu kadar olmaz,
Şu AYŞE ÇOBAN'ı üzer sigara. 02/03/2000

Not: Özay GÖNLÜM'ün anısına.

AĞRI VE IĞDIR *

Dayanılmaz Ağrı senin kışına,
Çekip aldın "İskeneder"i başına.
Bakmadın mı gözlerinin yaşına,
Nittin;Ağrı Dağı ? Nittin Iğdır'ı ?

Sivili,askeri seferber oldu,
Milletin gönlüne bir hüzün doldu,
Depremzedelerin sevdiği kuldu,
Buzullar içine yittin Iğdır'ı.

Emir büyük yerden gelince çağrı,
Kader böyle imiş ne yapsın Ağrı,
Yıldız gibi kayıp boşluğa doğru,
Uçarken kurban mı ettin Iğdır'ı ?

02/03/2000 Not: İskender Iğdır'ın anısına.

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 18

Yıl: 3 Sayı: 18

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-8813

Gürsel YAYJREVİ

Fiyatı KDV Dahil 1.000.000 TL.

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :3 2000 Gürsel YAYINEVİ Sayı 18

SAHİBİ ve Mesul Md. Mahmut Selim GÜRSEL

İdare ve yazışma adresi Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27 / 34 ÇORUM

corumlu2000@yahoo.com

İş : 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10 Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Miljanpaj Gürsel YAYINEVİ

İrtibat:

ADANA	Yalçın GÜRSEL	Tel : 0-532-340 35 17
ANKARA	Abdullah ÖZÜYAĞLI	Tel : 0-312 340 81 89
ANKARA	İsmet TEZEL	Tel : 0-312 432 35 94
İSTANBUL	Suavi Hakan TORAMANLI	Tel : 0-542 345 88 85
İZMİR	Yılmaz GÜRSEL	Tel : 0-232 373 37 30

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU ..... Su Hırsızları 31. s.
Mehmet ARSLAN ..... Ahmet'in Yuvarlanan Eşeği 32. s.
Mahmut Selim GÜRSEL ..... Belki Bir Gün 33. s.
Atilla ALPAY ..... Eski Çorum'a Dair 25. s.
Recep CAMCI ..... Ailede Çocuk Eğitim 20. s.
Hacı CELEBCİ ..... Ömer Hayyam 19. s.
İsmet ÇENESİZ ..... Yaylalar ve Ulusal Parklar ve Gezi Mesire Yerleri 18. s.
M. Şakir ÇIPLAK ..... Menkıbelerle Koyun Baba 7. s.
Ali EMİROĞLU ..... Çorum'da Turizm 16. s.
Ethem ERKOÇ ..... Çorum Tarihi Kaynakları ve Konuları 23. s.
Eşref ERTEKİN ..... Çorumlu Maniler 29. s.
Zekai İŞLER ..... Yüzyılın Felaketini Yaşadım 28. s.
Yeni Meslekler ve İşyerleri 20. s.
Muzaffer GÜNDOĞAR ..... Dağların Türküsünü Dinlemek 34. s.
Mahmut Selim GÜRSEL ..... Çorum'da Kütüphaneler 2. s.
Erdik Üçüncu Yıla 3. s. Yüzeysel Temizlik Değil; Çevresel Genel Temizlik 11. s.
Metin KALYONCU ..... Yazılı Basında İskilip 5. s.
Mithat KAYA ..... Seyahat Acentaları 12. s.
Mustafa KÖLÜKAYA ..... Kalbimdeki Sonsuz-Hicranım-Sevgin Yine de-Hasret-Hep Boşuna 36. s.
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU ..... Çorum ve Turizm 13. s.
Erdal ODABAŞ ..... Bulmaca 30. s.
Ulvi ÖĞRETEN ..... Çorum Tarihi ve Coğrafyası 4. s.
Mustafa ÖZKİREMİTÇİ ..... Çorum'un Ulemasından Bazıları 8 s.
İsmail PAMUK ..... Dodurga'da Hüsemoğulları 6. s.
Abdullah SADİSOĞLU ..... Tatlı Kızıma 36. s.
Salim SAVCI ..... Meslek Okullarından Aktarmala - Deprem Sigortası Çözüm Değil 27. s.
Ümit UZEL ..... Bacasız Sanayi 15. s.
Raşit YÜCEL ..... Turizm 17. s.

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz.

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı: 1.000.000 Tl. Çorum İçin Yıllık 12.000.000 Tl. İl Dışı Yıllık 18.000.000 Tl. dir.

Kapak Fotoğrafı: Atilla ALPAY

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER

Mahmut Selim GÜRSEL

17. Sayıdan devam

Sonra ki dönemlerde kütüphane aynı binanın odasından odasına taşındı,bazen üst katta,bazen alt katta çalışmalarını sürdürmeye çalıştı,1942 tarihinde kendi binasından atılarak bir yıl kadar ,Şimdiki Emniyet Sarayının eski yerinde bulunan İnkılâp İlkokulunun bir odasına gönderildi. O zamanki duyarlı aydınlarımızın girişimiyle 1945 tarihinde kendi binasının alt katının iki odasına taşındı, okuma salonu eksikliği ile görevine devam eden kütüphane,1951 tarihinde Halkevlerini kapatılması ile ilgisizlik nedeniyle bina hazineye devredildi. Bina bir süre Cumhuriyet Savcılığı ve çeşitli resmi dairelerin hizmetini verildi, 1958 tarihinde Adliye Sarayının bitiminden sonra Savcılıktan boşalan iki odaya el yazma kitaplar ile Arap harfli matbu kitaplar konuldu. Büyük odalardan birisi boşaltılarak okuyucu salonu yapıldı,aynı tarihte ödünç kitap verme servisi (ıare) kuruldu. <2>

1956 tarihinde yukarıda bahsedilen sıkıntılar neticesinde yeni bir kütüphane binasının yaptırılması için Çorum Genel Kütüphane Yaptırma Derneği kuruldu. <3>

Belediye tarafından Bahçelievler Mahallesinde Çorum Belediyesine ait 913 m² lik arsa sembolik bir fiyata derneğe satıldı, dernek kurum ve şahıslardan teberru ettiği 50.000 liralık bir yatırımla Devlet tarafından verilen projeye uygun olarak binanın su basmanını yaptırtabildi. Derneğin gelir bulamaması neticesinde inşaat uzun bir süre yaptırılamadı,25 Mayıs 1960 tarihinde görevde bulunan merhum Mehmet Varinli binanın yapılabilmesi için,özel idarece yaptırılmasını sağlamış, binanın bitirimi kısa zamanda bitirilmiş,binanın kullanımı süresiz kütüphane olarak kullanılmak kaydıyla tapu kaydı yapılmış,23 Nisan 1963 tarihinde kütüphane binası halkın hizmetine açılmıştır.

Kütüphane binası yarım bodrum ve zemin kat olmak üzere iki katlı sayılacak bir binadır. Binanın bulunduğu arsa 913.22 m² olup oturduğu arsa alanı 440 m² dir. Zemin Katta 174.52 m² lik bir çocuk okuma salonu, bir yetişkinler okuma salonu,53 m² lik idari personel odası,iki memur odası,bir iare (ödünç verme) odası bulunmaktadır. Bodrum katta 127 m² lik kitap depolarında; bir büyük boy kitap deposu,bir orta boy kitap deposu,bir küçük boy kitap deposu ile bir el yazmalar kitap deposu bulunmaktadır. 39 m² bir boş oda ile 25.60 m² hol ile,68.88 m² lik kalorifer dairesi bulunmaktadır. Kütüphanenin açıldığı yıllarda kütüphane binası halkın ihtiyacını karşılayacak düzeyde iken,sonraki yıllarda Çorum için yetersiz kaldı. 1980 tarihinde Çorum Belediye since yeni yerleşim alanı projesinde bulunan arsa Kütüphane Müdürlüğüne devredilmiş,Kültür Bakanlığının tek tip projesi ile yeni yerleşim yerinde kütüphane binası yaptırılmış,binanın bitiminden sonra İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü yeni binaya taşındı. Bahçelievlerde bulunan eski kütüphane binasının adı 7 - 8 Hasan Paşa isminin verilmesi için Bakanlıktan izin istenmiş,7 - 8 unvana giriyor gerekçesi ile (sanki paşanın unvan olduğu düşünülmeyerek) eski kütüphaneye Hasan Paşa adı verilmiştir. İl Halk Kütüphanesi bünyesinde mükerreriyle 75.000 ciltlik kitabın tamamına yakın ile Arap harfli El Yazma ve Matbu kitaplar Hasan Paşa Kütüphanesinde kalmıştır. Kütüphanenin ayrılması ile Hasan Paşa Kütüphanesinin idaresi Müdür Yardımcısı olarak bana devredilmişti. 9.10.1992 tarih ve 1992/9 sayılı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Genelgesi ile El Yazma kitapların merkezde toplanması gerekli olduğu belirtilmekte idi. Şubat 1993 tarihinde Kütüphaneler Genel Müdürlüğünce Çorum'da ve diğer illerde bulunan El Yazma kitapların daha iyi korunması için demirbaştan düşülerek Milli Kütüphaneye devrini istemişlerdi. O zamanki Kütüphane Müdürü olan arkadaş Kayserili olduğu için kitaplar için kılını bile kıpırdatmamış, işi oluruna bırakmıştı. Kendisine birkaç sefer yazma kitapların kalması için rapor yazalım dedimse de idari zihniyet yüzünden her hangi bir girişimde bulunmaya cesaret edememişti. Bir Çorumlu olmamın verdiği telaş ve üzüntü ile,Çorum'da bulunan bütün derneklere,siyasi parti temsilcilerine ve

Devam Edecek

<2> Çorum İl Halk Kütüphanesi arşivleri.

<3> Çorum İl Halk Kütüphanesi arşivleri. Dernek üyeleri: Baha Çorbacı oğlu Belediye Baş.,A. İhan Erdemli Kütüphane Md. Şevket Turpoğlu Avukat,Nurettin Tayşu Avukat, Halit Bayrak Öğretmen, Ahmet Küreli Gazeteci, İhsan Aşık Mütahit.

ERDİK ÜÇÜNCÜ YILA

Mahmut Selim GÜRSEL

Şükürler olsun. Teşekkürler ÇORUM'a. ÇORUMLU 2000 erdi üç yaşına.

Bundan 24 ay önce Çorum'da bir dergi çıktı. Birkaç Çorum sever yazıları ile destek verdiler. Birisi de bunları topladı, dizgisini yaptı, finansmanını sağlamak için gece gündüz zenbili sırtında, her türlü tenkitlere, her türlü alaylara, her türlü engellemelere rağmen yılmadı. Eşinin de desteği ile didindi, bir şeyler üretmenin hazını duyarak, sevinerek, üzülerek bu günlere gelindi. ÇORUMLU 2000 Dergisi 18. Sayısında üçüncü yaşına bastı.

Başlangıçta renkli, pırıl pırıl birkaç sayı ile çıktı Çorumluların karşısına. Birkaç sayı imkansızlıklar yüzünden 35-40 günde çıktı. ÇORUMLU 2000'in dört renkli kuşe sayfaları vardı. Sonraları hemşehrileri renkli sayfalardan, renkli resimli kapaklardan, renkli reklamlardan hoşlanmadıklarını davranışları ile gösterdiler. ÇORUMLU 2000 12.sayısına kadar ısrarla renkli çıkmayı başardı. 13. Sayıda birisi, şapkasını önüne alarak maddi imkanını düşündü, bırakayım dedi olmadı, renkli çıkartmaya devam edeyim dedi, olmadı.

ÇORUMLU 2000'i destekleyen hemşehrilerini yarı yolda bırakmamak için, dergiyi siyah beyaz olarak çıkartmayı denedi. İnanırmısınız; birisine hemşehrilerinden 13 sayı ile 17 sayılar arasında geçen süre içinde sadece ve sadece 5 okuyucusu tekrar renkli olarak çıkartmasını istediler. NE ACI DEĞİLMİ ?

Erdik üçüncü yıla. Rabb'imiz izin verir, sağlığımız yerinde olursa daha başka üçüncü yıllara erdirmeye çalışacağız.

Son üç sayımızı Çorum'da bastırdık ve baskısını Çorum'da yaptırmaya devam edeceğiz.

ÇORUMLU 2000 Dergimiz inşallah aylık olarak yayınını sürdürmeye devam edecek. Diyeceksiniz ki dergi; neden 24 ayda 25.sayı değil de 18.sayıda kaldı. Bunu şöyle açıklamam gerek. Evet haklısınız bu dergi 18.sayıda kalmayıp 25 sayı ile karşınızda olması lazımdı. Gecikmemizin başlıca sebebi, maddi olarak desteklenmememiz, yazarlarımızın yazılarını geciktirmeleri, matbaanın basımı geç bırakması ile dergimiz sayı bakımında güdük kaldı.

Bize neler dediler (içinde kısa cevapları): "Zoraki dergi satıyor. (kimseye zorla dergi satmadım)"," Çantalı yine geliyor.(dergileri poşette taşıyacak değilim)"," Bu dergiyi hangi amaçla çıkartıyorsun ? (amacım Çorum'u tanıtmak)"," Emekliliğinin tadını çıkartacağına yatta keyfine bak.(emeklilik yan gelip yatmak değildir)"," Sen babandan bile para istemezdin dergi için nasıl para istiyorsun ?(babamdan bile kendim için hiçbir şey istemedim, fakat derginin yürümesi için istiyorum, kendim için değil)","Çorum'un kültür hayatında büyük bir boşluğu dolduracağına inandığım, belli bir görüşün ve düşüncenin esiri olmayan dergi için Çorumlular olarak, hepimizin yardımcı olmak mecburiyetimiz var.... Kimsenin, hele Sn. GÜRSEL'in hevesini hiç kırmak istemiyorum. Fakat arkadaşımın yoğun çabasına bizler yeterince destek olmazsak, bu dergi de birkaç sayı sonra tarihin tozlu raflarındaki yerini alacak. (Desteğiniz yazılarınızla devamediyor)", " Bu tür yayını çıkarmak sadece çıkarmanın özverisi ve işi sevmesine bağlıdır. Bu çerçevede değerlendirdiğimizde Sayın Gürsel'in 'ÇORUMLU 2000' Dergisini çıkarması hiçte küçümsenmeyecek bir olay. Sakın bu yazıyı yağcılık olsun diye yazdığım sanılmasın. Çünkü Sayın Gürsel'le hiç tanışıklığım da yok. (Evet sizinle bu yazınızdan sonra tanıştık)", " Ama Çorum'da öyle bir pırlanta yayın ürün var ki, S.O.S işareti veriyor. 'ÇORUMLU 2000' Bu dergi inanarak söylüyorum ki, Çorum'da bir boşluk doldurmaktadır. Aylık çıkan bu dergi 'Kültür, Tarih, Sanat ve Edebiyat' alanında yine Çorum'a özgü değerli yazıları, değerli yazarlarının kalemlerinden sunulmaktadır .Derginin sahibi değerli insan Mahmut Selim Gürsel bir idealin peşinden eline bir yufka ekmek dürümü alıp koşarak geldi bu günlere. Emekli bir Çorumlu. Yeri geldikçe, emekli maşını bile hasretti idealinin yoluna.(görüşünüzün peşindeyim)"," Hele bu yayını 1 yıl kesintisiz 10-11 sayı yayınlayacağına o birkaç kişi de inanamıyordu. Ama O; inancın, iradenin, direncin ne olduğunu, idealizmin gücünü gösterdi. (inanmak, yapmaktır)"," Evliya Çelebisi Mahmut Selim Beyle karşılaştım.(o payeye ermem için daha erken)"," Mahmut Selim GÜRSEL'in nasıl davranacağı belli mi olur ? (bu yaşıma kadar tutarsız bir iş yapmadım, sözümden de hiç dönmedim)"

Erdik üçüncü yıla. Saygılarımla.

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI

Nazmi TUĞRUL

Ulvi ÖĞRETEN
Tez Sahibi

17. Sayıdan devam

Türklerin çok değişen adları tarihide karıştırmıştır. Mesela; Melanişlanlar kuzeye çekildikten sonra, şimdiki Finva ismini aldıkları gibi.

Buna göre misaller çoktur.

Hititler de yerlerini değiştirince eskiden beri buralarda oturan ufak Türk uruklarıyla birleşerek eski isimlerini ga'ib etmişlerdir.

Lukosîriler'de isti'amar fikri olduğunu süren Mösyö Şarl TEXİER; Boğazköy ve sa'ir yerlerde görülen âsâr'ın Türklerin çok değişen adları tarihide karıştırmıştır. Mesela; Melanişlanlar kuzeye çekildikten sonra, şimdiki Finva isminialdıklarıgibi.

Buna göre misaller çoktur.

Hititler de yerlerini değiştirince eskiden beri buralarda oturan ufak Türk uruklarıyla birleşerek eski isimlerini ga'ib etmişlerdir.

Lukosîriler'de isti'amar fikri olduğunu süren Mösyö Şarl TEXİER; Boğazköy ve sa'ir yerlerde görülen âsâr'ın Mısırlılara a'idiyetinden bahsetmiştir.

Hitilerin Mısırlılarla olan münasebeti tarihen güneş gibi meydandadır. Hititler Mısır medeniyetini tamamen kabul ile,mezheb ayinlerini bile ufak bir takım tâ?dilatla taklîd etmişlerdir. Mösyö Şarl TEXİER'in bahsettiği Boğazköy'de çok zaman evvelinden kalan yapılarüzerindeki resimler Hitit kıyafetidir. Onların giydikleri uzun külahlar,sivri uçlu ayakkabılar resimler üzerinde tamamıyla görülür. Uzun külahlar,sivri uçlu ayakkabılar son zamana kadar buralılar tarafından kullanılıyordu. Oğuz Türklerinde de aynı kıyafetten uzun külah göze çarpar.

Bu insan resimlerinin ellerinde taşıdıkları topuz ve şimşir denilen eğri kılıçlar şarka a'iddir. Bütün bunlar gösteriyor ki, Lukosiriler Türklerin bir kısmı idi. Mösyö Şarl TEXİER bu resimler üzerinde Sakalar'a mahsus balta taşıdıklarını söylerken ,Sakalar'ın Asya İskitlerinden olduğunu bildirmiyor. Zaten, sebeb ve zamanı bilinemiyen çağlarda Sakalar'ın Anadolu'ya geldiklerini ve oturduklarını tarihler yazıyor.

Hititlerin ise Mısırlılar'la olan münasebetleri o kadar ileri gitmiş idi ki; Mâ'bûdları gibi tâcili resimler görülmektedir. Bu adetler düne kadar penez veyahut atın ve gümüş dizili fesler kadınların başlarında görünüyordu. HititlerFira'ûnlarla kız alıb kız vermişlerdir.

SAKALAR

Tarihte sakaların hangi uruktan oldukları henüz kat'i olarak bilinemiyor. Yunanlı Tarihçi Heredot Sakaların İranlı'lar tarafından Asya İskitlerine verdikleri isim olduklarını bildiriyor.

Bu bilgiye göre Sakalar Asya İskitleridir. Mösyö Şarl TEXİER'in bahsettiği sakalar tarihin bilinemiyen zamanlarında Med'ya üzerinden Anadolu'ya geçerek Zelâ <<Zile>> şehrini meshepleri Anâi'tis için ibadet edilen yer olarak seçmişlerdi. Bizanslı Etyen ise,Pon memleketinde ikinci bir Zelâ olduğunu bildirdiğini Mösyö Şarl TEXİER'in noksan söylediğine bakılırsa Sakalar için geniş bir memlekette oturmuşlardı.(*)

Gerek Mösyö Şarl TEXİER'in Anadolu hakkında verdiği uzun bilgiler ve onların dinleri hakkında yazdığı yazılar ve gerekse arkeologların keşfiyâtı bunların Ural Altayî Tûrânî- olduklarına şüphe bırakmaz. Memleketimizin herhangi bir yerinde gördüğümüz eski yapılar üzerindeki resimlerle,tarihin çokluk ma'lûmât vermediği bu uruklardan anlaşıldığına göre Yeşilırmakla, Kızılırmağın şarkına doğru kavis çizdiği yerin havzasında ilk yerleşen insanlar Türk'tü.

Medeniyet ışıklarını sönmek üzere bulunduğu Mısır'la Fenikeliler den sonra Yunanlılar'dan bu medeniyet ışıklarını memleketlerine taşımak için masallarda yaşattıkları kahramanlar devrindeki Arnunafta Miladdan 110,1200 sene evvelinden yukarıya çıkarıldığı halde Kumanların tarihi Miladdan 3000 sene önce idi.

Mösyö Şarl TEXİER Alaca'da Mısırlıların dikili taşlarına benzer bir taş bulunduğunu meşhur Avrupa seyyah ve alimi Hamilton'ın ağzından yazıyor ki bu taş Hititlerin asarından başka bir şey diğildir. Anadolu'da büyük bir Türk medeniyetinin ya şadığı ;her gün yeni yeni toprak altından çıkan, insanların el işleri bulunduğu taşlar yapılar gösteriyor.

Devam Edecek

(*) Peteryum; yahud Taviyum şehri;Şemseddin Sami Kamus-ül-â'lâm'da Çorum şehrinin eski Taviyum şehrinin olduğu yerde gösterilmiştir. Bu husus için ileride ayrıca bahse dilecektir.

Metin KALYONCU

YAZILI BASILI YAYINLARDA İSKİLİP

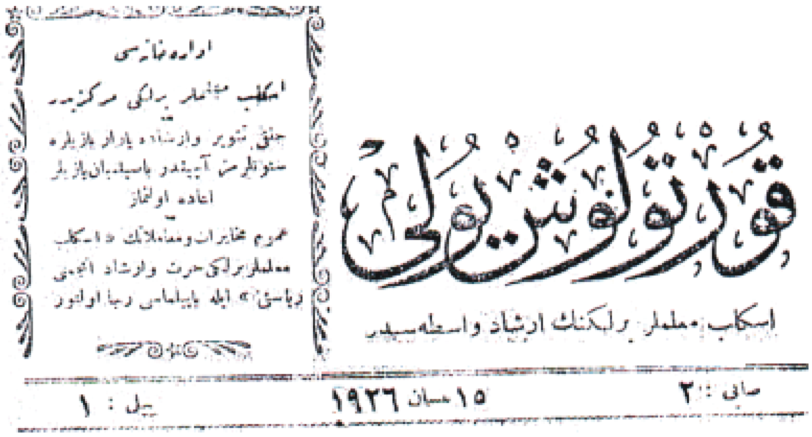

Dergini adı:"Kurtuluş Yolu Türklük Yoludur-"

Cilt 1, sayı:3 Tarih 30 Nisan 1926

Dili Osmanlıca

Bu sayının kapağında Mebus Münir (ÇAĞIL) Beyin resmi vardır.

Dikkatimi bu sayıda İskilip'te ziraat çalışmalarına ait 63 ve 65. Sayfalardaki yazı çekti. Ancak;47. Sayfadaki bir haberi size duyurmadan geçemeyeceğim.

Sayfa 47'de Kaymakam Bahaüddin (Baha Koldaş) Beyin tavsiyeleri üzerine İskilip kazasına bağlı,İğdeli, Ferhatlı,Kertme, Beyan köyü,Taytak,Hacıahmet Deresi,Aşılı Armut köylerinden THK İskilip Şubesinden "Tayyare" alıp Kahraman Türk Ordusuna verilmek üzere bağış kampanyası başlatılmıştır,(bu kampanyanın neticesinde İskilip-Köylü Tayyaresi alınacaktır,konu ileride detayları ile çeşitli belgelerden toplu olarak sunulacaktır)

63 ve 65 sayfalarında; "Kazamızı Bilelim" başlıklı yazıda:"Gün doğusundan Kıbleye dolanan yoldan İskilib'e giren bir yolcu ilk görüşte burasının ziraat teki mevki ve ehemmiyeti anlayamaz. Daha fazla keresteci esnaf ve sanatkar olduğunu sanır. Lakin kıble ve batı cihetine doğru gittikçe sonu görülmeyen Kızılırmak Vadisinin genişliğine ve enliliğine bakıp, burasının ziraatten başka bir işle uğraşmadığı düşüncesi ağır basar. 4500 km² lik koskoca bir sahaya, 20 mahalle,137 köyde 50 bin nüfusa sahip İskilip 5000 çiftçi ailesini barındırıyor ve doyuruyor.

Bundan başka,50 kadar büyük çiftlik mevcuttur. Kazamızın bugünkü haliyle ekilmeye biçilmeye yarayan 1 milyon dönümden fazla ekilebilir arazisi,bir o kadar da mera ve ormanları vardır. Ancak bu arazilerin 300 dönümü fenne uygun ekilebiliyor. Yeni pulluklarla,Cumhuriyetin geliştirdiği fenni ziraata uyularak ekilse bile 3-5 veren arazilerimizden bire 10 almak mümkün olacaktır. İskilib'e bir ziraatçı gözüyle bakacak olursak, hububat, bakliyat, sebze,meyve,bağ,orman ve maden bölgelerine ayrılmış olduğunu görürüz. Öte geçeden Kızılveran (Uğurludağ) nahiyesinden, Asma (Bayat) Tepesi ve Karaburun Köprüsü arasındaki Irmak Vadisi hububat ziraatine elverişlidir. Bu araziler aynı zamanda "Pamuk" ekim sahasıdır. Geçen sene İskilip ve Çorum arazilerine 3000 dönüm pamuk ekilmiştir. Sipahi köyünden Çatağa doğru akıp giden Çomu Çayı Vadisi mısır ve sebze mıntıkasıdır. Bayat, Kayı, Derinözü, Karaören arazisi nohut,mercimek,fasulye. Satıyüzü, Delice,Bayat,Çayköyü,Kayaağzı, Karaviran arazileri her türlü sebze ve meyve ziraatine elverişli olup,yemyeşil ve bereketlidir.

Bundan başka halkımıza (Karabek) nahiyesi denilen Başmakçı,İbik,Karveran mıntıkalarında da geçen yıl 1500 dönüm haşaş, kenevir ve Çatak köyümüze geçen yıl 100 dönüm pirinç ziraatı yapılmıştır. Karatepe, Çatalöbe,Kösedağı,Kisekulu,İbikdağı,Serçeli, Deveci gibi karlı ve ormanlık mıntıkalarda ziraat yok değildir. Ekilen hububat bölge halkına yetmez. Kerestecilik,el sanatları kağnı gibi ziraat aletleri yapımı ile uğraşan köylü,bu bölgelerde tutunmak için fenni kurallara uygun olarak çok çalışmaktadır. Bölgeler arası mahsul mübadelesi daha iyi şekle sokulmalıdır. Türk varlığı ve Türk'ün yaşaması için hepimizin durmadan, dinlenmeden çalışmak,yeniliğe ve yenilik ışığına koşmak borcumuzdur. Bugün buluğunu yiyip,yarına Hak kerimdir diyen insanlar Vatanına ve Milletine hizmet edemezler. Sevgili Cumhuriyetimizin yücelmesi için,yükselmemize engel zorluğu yenmeliyiz... Diye yazmaktadır.

(Sonu Gelecek Sayıda)

Ziraat Md. Cemal

Devam Edecek.

DODURGA'DA HÜSEMOĞULLARI

İsmail PAMUK

Dodurgalılar, Oğuzların Kayı boyundandırlar. Yurt dışında da tarih sahnesinde görünürlerken ilimizin bugünkü idari taksimatı dahilinde, Alaca'nın çevresindeki sekiz Köyü içine alan bir yerleşim bölgesinin tarihindeki adı Karahisar (Timurlu) idi. Bu bölgeden 1276 yıllarında Hacılar Hanından, Sinop'a Alaca Çayında Kabil ve Simala yerleşim bölgelerinden Amasya ve Canik'e varan büyük bir şehirdir.

Selçuklu Sultanı, II. Gıyasettin Moğollu Baycu Noyan'a 1243 yılında yenilince Anadolu başsız kaldı. Bu kargaşa döneminde, şimdiki Alaca yakınındaki Karahisar Bey'i Hüsamettin Çove Osmancığı ele geçirdi. Kendi soyu olan Doduroğullarını şimdiki Dodurga Kasabasına yerleştirdi. Kendisini susuzluk nedeniyle az ötedeki türbenin yerine yerleştiyse de kavimleri orada kaldı. Bugünkü araştırmalarımızda da izledik ki halk ona saygınlığını hâlâ göstermektedir. Kasaba dışında ki Hüsem Dede evlatlarından Hüseyin Karabatak'ı mekanında ziyaret ettik. Büyük bir özveri ile bu tekkeyi sahiplenip koruduğunu izledik.

Tarihçi İbnbibi'nin kayıtlarına göre Türkmenlerden Çoban Bey, Oğuzların Kayı Boyundandır. Aynı kanaati Yazıcıoğlu Ali'de doğruluyor. (T. Tarihi s.180) Hüsamettin Çoban Bey'in XII. asırda ve daha önceki dönemlerdeki yaşamını Yazıcıoğlu Ali kayıtlara geçmiştir. Timurtaş'ın oğlu Çoban Şeyh Hasan Eratna topraklarındaki (Doğu Karahisar'ı) ele geçirmiştir. Bu Zat Hüsamettin Alp Yürüğün oğludur. Çoban Bey Kastamonu Valiliği de yapmıştır. (Anadolu'da Türkler CAHEN s.30

1271'de Muinuddin Pervanenin oğullarının biri tarafından yönetilen bu çevreyi onun oğlu Mehmet Bey 1295 yılında bu yöreyi yeniden feht etmiştir. Aynı eyaletin hudutları içinde bulunan Osmancık ise 1271'de Selçuklu-Moğol topraklarının arasındaydı. Bu dönemde Moğolları Türkleştiren ve İslâmlaştıran Hacı Bektaş Veli'nin IV. halifelerinden Karadonlu Can Baba, Sivas Divriği Onerli Köyünde tahtını kurup, Avuçanlı ocağının etkinliğini VII. il dahil bizim Karaören (Oğuzlar) kasabasında hakka yürümüştür. (1290)

Fahrettin Ali Osmancık'ta geçici olarak tutuklu bulunmuştur. Bu nedenle Hüsamettin Alp Yürük, Muzafereddin Yavlak Aslan ve de Hüsamettin Mahmut. Osmancık'ta sınırlı bir güç ortaya koymuştur.

1402-1413 yıllarına gelince bu yörede I.Mehmet'in veziri, Osmancıklı İmamzade Halil Paşa hüküm sürüyordu. İsmail Hakkı Uzun Çarşılı Bayat, Çapan ve Ceritlerle ilgisine araştırmışsala geniş bir kaynağa sahip olamadık (Milli Kültür 1990 s.49) Bu arada Ahmet Vefik Paşa zamanında bir ferman yayımlamış Alevilerin 34 adet kitap gerektiğini bunu da Casus Karayakup'un bildirdiğini Çorum Kadısından önemle istemiştir. Bundan dolayı halk zamanın Üniversitesinin işlevini yapan tekkelerden kitapları yok ederek canını kurtarmıştır.

1331 yıllarında Osmancığ'ın adına Sarhun-Sorgun deniyordu. Sencer Bey Osman Bey'in amcazadesidir. (Çorum. Der. s.454) Doç. Bedri Noyan'ın tesbitlerine göre Bayateli Türkmenleri Fuzuli, Yunus Emre gibi şairleri yetiştirdiğine göre, Bayatbey'i Hüsem Dede Şair dersek yanlış yapmış olmayız. Antep'den gelen Barak Türkmenleri kasabamızda da vardır. Bunlar Yunus Emre soyu baraklılardır.

1276 yıllarında lağv edilen Karahisar'a bağımlı olan Hüsem Dede'nin yaşamı da gizeme bürünmüştür. Dodurgalıların başka bu yörelerde, 1177 yılında Osmancık Kalesinin Osman Gaziye verildiği bilinmektedir. İki Türkmen Beyi çatışması (Yörgüç Paşa - Haydar Bey) bu yöre Türklerinin yaşamını allak bullak etmiştir. Hüsamettin Oğuzların Kayı boyundandır. (Osm. Tar. T.T.K s.23 dipnot) Pasinler Sürmeli çukurundan Anadolu'ya, Kayıları, Moğolları dağıttı denmektedir.

Bu kayı Türkmen'i Hüsemdede'nin yurdu, her inanca mensup insanlarca, akıl hastalığı için ziyaret edilip şifa aranmaktadır.

MENKIBELERLE KOYUN BABA

17. SAYIDAN DEVAM

M. Şakir ÇIPLAK

11)İnal Köyü yakınlarında bir ejderha ortaya çıktı ki insanları öldürüyor,hayvanları telef ediyor,yolları kesiyor,ekinlere,meyvelere zarar veriyor. Halk çaresiz kaldı,gelip Baba'ya şikayette bulundular. Baba ile birlikte ırmak kenarına gittiler,suya inmişti,sanki ırmağı ağzına almış yutmaktaydı. Baba onu görünce hemen ağzından şu sözler sağdır oldu:

"Taş olasın."

Ejderha o anda taş kesildi. Havdan bölgesinde onunu izleri bellidir,kayada yılan resmi oyulmuş,gözlerinden yaşlar gelmektedir.

12) Koyun Baba'nın bir dervişi vardı. Adı Yahşi Abdullah idi. Koyun Baba Abdullah'ı çok severdi. Abdullah bir gün Baba'ya gelerek;elini öptü,ondan bir ricası olduğunu söyledi,dedi ki:

- Sultanım ! İzin ver Hacca gideyim,ben de o beyti tavaf edeyim,gidenlerden geride kalmayayım,himmet et,dua buyur. Baba:

- Kaç para biriktirdin ? Abdullah :

-Beş,on akçem vardır,beni oraya ulaştırır,yıllardır bu niyetle biriktirdim.

Baba,Abdullah'a parasını getirmesini söyledi. Elinden paralarını alıp onu yoldan alıkoydu. Giden gitsin,sen gitme.

Abdullah üzüldüyse de bir şey diyemedi. Arife günü olduğunda,Baba ona üzülme dedi. Biriktirdiğin şu parayı al,çarşıdan biraz bal,biraz yağ,biraz un al getir. Yahşi bunları alıp getirdi. Ada Tepenin üzerine bir ateş yaktılar,Koyun Baba güzel bir helva yaptı,helva baldan tatlı,kaymaktan lezzetliydi. Bir miktar Baba yedi helvadan,bir miktar da Yahşiye yedirdi. Sonra ey Yahşi gözlerini yum ! Dedi. Ondan sonra gözlerini aç dedi. Yahşi kendisini Arafat'ta Vakfiyeye giden Hacılar içinde buldu. Hemen secdeye kapandı,sevincinden coştu,göz yaşı döktü. Hacılar birlikte Mina'ya geldiler,herkes kurban alıyordu. Yahşi'yi orada Osmancık'tan gelen arkadaşlarını gördü,bizimle gelmemiştin,ne zaman geldin ? Diye sordular. O da diğer kafileyle diyerek sırrını açığa vurmadı. Orada bir Arabi elinde bir koyun,Koyun Baba'nın müridini sorar,kim ise Koyun Baba'nın dervişi bu kurbanlık onundur,gelsin alsın. Yahşi Arabi'ye yaklaştı,Koyun Baba'nın müridi olduğunu söyledi, Kurbanı

بسم الله الرحمن الرحيم

لله الحمد لله الشكر ثنايا — جناب خالق بيچونه حمدا

Oracıkta kestiler,Allah'a ham-dü senada bulundular. Koyun Baba'ya dua ettiler. Hac tamam olup dönüş vakti geldiğinde bir de baktı ki Koyun Baba yanında durmaktadır. Derhal göz yaşı döktü,elini öptü,beni terk etme deyip irticaen şu şiiri söyledi:

Safa geldin efendim gel ki lutfunla handanım
Kılarsın her an lutfunla sen tetbiri dermanım
Açıldı himmetinle birden bu bahtı raşanım
Gel ey canım efendim,sevdiğim devletli sultanım.
Eğer olmazsa himmet ben olurum şad iken nâşad
Elhamdülillah bahtımı açtın edip birden bire irşad
Velinimetimsin hem sen ettin gönlümü âbâd
Gel ey canım efendim sevdiğim devletli sultanım.
Bana yahşi dedin ama değil yahşi yamanım ben
Yaşım geçmiş,yol uzun güçsüz idim ben
Şiir babında her an kadrü şen gevher fişanım ben
Gel ey canım efendim sevdiğim devletli sultanım.

Baba Yahşi'ye gözünü yum dedi,aç dedi açtı gözünü Yahşi bir de baktıki ateş yakıp helva yaptıkları yerdeler,Osmancığa gelmişler,henüz ateş sönmemiş. O tepeye bu olayı hatırasına Arefe Tepesi denilmektedir.

Devam Edecek

ÇORUM'UN ULEMASINDAN BAZILARI

Mustafa ÖZKİREMİTÇİ

16.sayıdan devam

AHMED Feyzi 1839-1909

<Müderris-İslâm Bilgini-Şair>

1839 tarihinde Çorum'da doğdu. Leblebici oğullarındandır. Babası Müftü Hacı Ali Ariftir. Tahsile Çorum'da başladı. Çorum Medresesi,sonra İstanbul Beyazıt Medresesini bitirdi. Çorum'a dönüp Kurdoğlu Medresesinde Müderrislik ve Bafra,Zile,Ayaş Beypazarı, Sungurlu Kadılıklarında bulundu. Yozgat Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığı ve Çorum İstinat Mahkemesi üyeliklerinde bulundu. Babasının vefatından sonra Çorum Müftülüğüne atandı. Çorum'da adıyla anılan bir kütüphane kurmuştur. 1328 Devlet Salnamesinin 408.Sayfasında "Çorum'da ki Feyziye'i İrfaniyye isimli kütüphanenin (banisi) Hacı Ahmet Efendidir. Kitap adedi 5955 tesis tarihi 1309. Kütüphanenin sokak kapısının üzerendebulunan kitabe Çorum Müzesinde ,Kitapları Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunmaktadır. Tutulduğu bir hastalık nedeniyle Merzifon Amerikan Hastahanesinde ameliyat oldu ise de kurtulamayarak vefat etti. Mezarı Ulu Mezardadır.

Eserleri Alfabetik Dizin

Kaynak Eserler Dizini:4
ÇORUM 1997 Mahmut Selim GÜRSEL 148s.

Adâb el bahs,Demirbaş No:2293 Risale No:3
Aha dis-i mevzu-e,Demirbaş No:396
Aha dis-i mevzue,Demirbaş No 396
Ahlâk-ül adüd,D.baş No:2131 Risale No:2
Ala'atı rasadiyye,D.baş No:2997 Risale No:4
Avamil tuhfesi,Demirbaş No:5281
Beyan,Demirbaş No:993 Risale No:4
Beyan-ı esile,Demirbaş No:1084 Risale No:3
Bur'u Sa'a,Demirbaş No:659 Risale No:7
Cevab-ı koca sofu,D.b. No:2041 Risale No:6
Cönk,Demirbaş No:2257
Emele-i Farisiye,Demirbaş No:4585
Enbüb el belaga,D.b. No:4919 Risale No:1
Encat-ül mütahiyyizin,D.b. No:438 Ris. No:1
Esrar-ı meleküt,D.baş No:4097 Risale No:2
Evrad-ı fethiyye,D.baş No:513 Risale No:10
Fevaid-ül Kur'an-ı'ye,D.b. No:513 Ris. No:6
Fevzi Mevlâ,Demirbaş No:561 Risale No:1
Feyzi mevlana,D.baş No:561 Risale No:1
Feyzi nebevi ,Demirbaş No:561 Risale No:2
Feyzi nebevi,Demirbaş No:12894
Fezaili beyt-ül mukaddes,D.b.No:1464 R N 1
Haşiye-i dibace,D.baş No:2424 Risale No:2
Haşiye-i ilm-i adab,D.b. No:2274
Haşiye-i Taşköprü'ye,D.b. No:4702 Ris. No:1
Haşiye-i tüllab,Demirbaş No:2519 Ris. No:1
Haşiye-i velediyye,Demirbaş No:2517
Haşiye-i velediyye,D.baş No:4691 Ris.No:3
Havas-ı evrad vel ceza,D.b. No:602 Ris.No:1
Havas-ı hizb-ül nasr, D.baş No: 538 Ris.No:8
Hikaye-i Kerem ile Aslı, D.b. No:3147 R.No:2
Hikaye-i Kurban ile Pirzat,D.b.No:3147 RNo1
Hizb-ül bahr,Demirbaş No:531 Risale No:4
Hizb-ül bahr,Demirbaş No:643 Risale No:3
Hizb-ül nasr,Demirbaş No:538 Ris.No:5
Husul'ur rıf'ı bi usul-ur rızk,D.b.No:796R.No:5
Hülasa-ül hülasa,Demirbaş No:4848 R. No:4
İcazet hame-i Ömer Fazıl,D. No:3237 R.No:9
İcazet name-i Ömer Fazlı,D.r. No:3237 R. 9
İdded-ül vafiyye,Demirbaş No:531 R. No:2
İhtilaf-ül mezahib,Demirbaş No:796 R. No:7
İlm-i adab,Demirbaş No:916 Risale No:7
İlm-i maaâni,Demirbaş No:2445 Risale No:1
İlm-i maaâni,Demirbaş No:3912 Risale No:7
İlm-i mantık,Demirbaş No:3912 Risale No:8
İrşad-ül mahir,Demirbaş No:602 Risale No:3
İsbat-ül vacip,Demirbaş No:2480 Risale No:3
İsbat-ül vacip,Demirbaş No:4
İsm-i sultan Acem vel Arab,D.b No:535 R.1
İşaret-i latife,Demirbaş No:916 Risale No:6
Kanun-u arazi,Demirbaş No:4486
Kanun-u arazi,Demirbaş No:4486
Kanun-u arazi,Demirbaş No:4487
Kaside,Demirbaş No:1056 Risale No:2
Kaside-i nuniyye,Demirbaş No:520 R. No:4
Kavadi-i Farissiyye,D.b. No:2823 Risale No:4
Kavaidi-i Arabiyye,D.b. No:3080 Risale No:8
Kavaidi-i mesalif-i muhtelife,D. No:3080 R:9
Kıraad-ı hizb-ül bahr,D.baş No:538 R.No:10
Kifayet-ül gulâm,D.baş No:438 Ris. No:2
Kitab-ı cevheri,D.baş No:3092 Risale No:4
Kitab-ı keşf ül esrar,D.baş No:3092 R. No:5
Kitab-ı nevevi,Demirbaş No:642 Risale No:1
Kitab-ı remil,Demirbaş No:3087 Risale No:2
Lem'et-ül şumüs,D.baş No:551 Risale No:5
Lugat,Demirbaş No:1759 Ris. No:1
Manık,Demirbaş No:916 Risale No:5
Manzume-i cevap,D.baş No:2041 Ris. No:5
Manzume-i miftah-ul kenz,D.No:2041 R.No:3
Manzume-i nahv,D.baş No:3912 Risale No:4
Manzume-i tertib-i ulum,D.b.No:538 R.No:2
Manzume-i tevhid,Demirbaş No:2041 R.No:4

Masail,Demirbaş No:535 Risale No:3
Mekasıd el-talibin, D.baş No:4042 R. No:1
Mekasıd,Demirbaş No:1011 Risale No:1
Menakıb-ı hac,Demirbaş No:1464 R.No:2
Mesail-e nadire,Demirbaş No:3176
Mesail-e nadire,Demirbaş No:3176
Mesail-i diniyye,D.baş No:1497 Risale No:4
Mesail-i ihtilaf,Demirbaş No:916 Risale No:9
Mesail-i min halâs,Demirbaş No:2365 R.No:1
Mesail-i min havas-ul Kur'an,D No:602 R.:9
Metn-i adâb,Demirbaş No: Risale No:5
Mevzuat ül-kübra,Demirbaş No:3197
Mevzuat,Demirbaş No:400 Risale No:1
Miftah-ül ulüm,Demirbaş No:5523
Muhtasar-ı maksud,D.b. No:513 Risale No:8
Mukaddeme-i fieddiyye,D. No:531 Ris. No:7
Mürşid-i tüllab,Demirbaş No:538 Risale No:3
Naziret-ül münferice,D.b. No:659 Ris.No:6
Nazm-ı adâb,Demirbaş No:3912 Risale No:6
Necat-ül vefk,Demirbaş No:2996 Risale No:4
Otuz iki farz,Demirbaş No:3811 Risale No:3
Rahat-ul evrah,Demirbaş No:535 Ris.No:2
Redd-i batıl,Demirbaş No:936
Redd-i batıl,Demirbaş No:936
Redd-i batıl,Demirbaş No:937
Redd-i batıl,Demirbaş No:937
Redd-i batıl-ı İrani,Demirbaş No:3931
Redd-i batıl-ı İrani,Demirbaş No:3932
Ribele-i ilmihâl, D.baş No:4025 Risale No:3
Risale-i acıbe ve garibe,D.b.No:792 R. No:2
Risale-i adâb,Demirbaş No:3913 Risale No:3
Risale-i adâb-ı zikr, Demirbaş No:797 R.No:8
Risale-i aksam-ı küfr,D.baş No:797 R. No:12
Risale-i beyan,Demirbaş No:2557 R. No:10
Risale-i beyan,Demirbaş No:2557 Ris. No:7
Risale-i beyan,Demirbaş No:2557 Ris. No:8
Risale-i beyan-ı bid'a,Db. No:797 Ris. No:5
Risale-i beyan-ı hadis,D.baş No:796 R.No:6
Risale-i beyan-ı keyfiyet-i üsdad,D.No:1012
Risale-i Birgivi,Demirbaş No:1416
Risale-i buruç,Demirbaş No:2926 Ris. No:1
Risale-i cift,Demirbaş No:3032 Risale No:1
Risale-i duhanıyye ve kahve,D. No:797
Risale No:11Risale-i dürer,D.No:3218 R.No:1
Risale-i el ali mutasarrıfa, D. No:2823 R.No:3
Risale-i el ali mutasarrıfa,D. No:2823 R. No:2
Risale-i el hikaye,Demirbaş No:4318 R. No:2
Risale-i eminiye,Demirbaş No:2368 R. No:1
Risale-i ezkâ,Demirbaş No:538 Ris.No:7
Risale-i ezkâr vel evrad, D. No:631 Ri.No:16
Risale-i fenni coğrafya,D.baş No:538 R.No:5
Risale-i ferâh name, D.baş No:2996 R No:2
Risale-i fırka-ı naciye,D. No:1056 Ris. No:4
Risale-i fi beyan-ı ilim, D.b. No:412 Ris.No:2
Risale-i fi beyan-ı kavl, D. No:631 Ris. No:8
Risale-i fi beyan-ül mukedderad No:971/6
Risale-i fi ilm-i Teâla, D. No:971 Risale No:4
Risale-i fi maala yutak, D. No:971 Ris. No:5
Risale-i fi sulük-i meşayih, D. No:797 R.No:3
Risale-i fi tahkik el tasavvuf, D.No:631/ 6
Risale-i hakkı ehl el-bid'a,D. No:3156 R.No:2
Risale-i hilafiyye, D.b. No:797 Risale No:10
Risale-i hizb, D.b No:642 Risale No:2
Risale-i hizb-i şerif, D.b. No:627 RisaleNo:5
Risale-i hülasa-i minel kelam,D.b. No:400-/2
Risale-i icazet-name, Demirbaş No:531 R:3
Risale-i iksir, Demirbaş No:551 Risale No:3
Risale-i irşad-ı avam, D.b. No:3156 Ris.No:3
Risale-i isna aşeriye, D.b. No:993 R. No:3
Risale-i istihare, D.b. No:4889 Risale No:2
Risale-i istihare, D.b No:4889 Risale No:3
Risale-i istihrac, D.b. No:3092 Risale No:6
Risale-i itikadiyat, D.b.No:3811 RisaleNo:2
Risale-i kad'iyye, Demirbaş No:2557 R.No:6
Risale-i kaide-i müneccim, D.b. No:628/3
Risale-i kaside, D.b. No:3218 Risale No:4
Risale-i kavaid-i küre, D.b.No:3080 R. No:6
Risale-i kavaid-i muamma, D.b. No:2166/2
Risale-i kavaid-i tevil, Demirbaş No:2712/7
Risale-i kifaye, Demirbaş No:797 Ris.No:9
Risale-i maadin el esrar, D.b. No:2471/2
Risale-i manzume, D.b. No:1759 Risale No:5
Risale-i mecâz, Demirbaş No:3279 R. No:1
Risale-i muamma, D.b. No:2166 Ris.No:1
Risale-i mukantarat, D.b. No:2984 R. No:10
Risale-i müntahabat-ül evrad, D.b.No:631/10
Risale-i müntahabe,Demirbaş No:2087/2
Risale-i münteha bat-ül evrad,D.b.No:631/10
Risale-i münteha be, D.b. No:2087 Ris. No:2
Risale-i münteha b-ül kavaid, D. No:3080/ 7
Risale-i münteha k, Demirbaş No:628 R. No:6
Risale-i nakşıbendiyye, D.b. No:788 Ris.No:2
Risale-i nakşıbendiyye, Demirbaş No:796/ 2
Risale-i nasaiyi hikmet, Demirbaş No:400/3
Risale-i nasayih, Demirbaş No:797 R. No:13
Risale-i nasiha, Demirbaş No:631 R.No:4
Risale-i nefis'e, Demirbaş No:797 R. No:6
Risale-i rabıta, Demirbaş No:576 R. No:1
Risale-i rabıta, Demirbaş No:631 R. No:5
Risale-i ruyet-i Nebi, D.baş No:1056 R. No:3
Risale-i safiye, Demirbaş No:2823 R. No:1
Risale-i satranç-name, D.b. No:3175 R. No:1
Risale-i satranç-name, D.b. No:3175 R. No:2
Risale-i satranç-name,Demirbaş No:3175/2

Risale-i surûr, Demirbaş No:796 Risale No:3
Risale-i Şerh-i istirahat, Demirbaş No:627/4
Risale-i şeriat-ül süluk, Demirbaş No:797/7
Risale-i şeriat-ül vakıf, Demirbaş No:561
Risale-i tahkik-i külliyat, Demirbaş No:2557/9
Risale-i tarikat, Demirbaş No:993 Ris. No:2
Risale-i tasfiye-i letaif, D. No:797 R.No:1
Risale-i telhis, Demirbaş No:2759 Ris. No:2
Risale-i tezhib-ül efkâr, Demirbaş No:3212/3
Risale-i vefk, Demirbaş No:639 Risale No:2
Risale-i vilayet-name, Demirbaş No:628/4
Risale-i zat-ül kürsi, Demirbaş No:2985/2
Risale-i zikr-i cehri, Demirbaş No:797/:4
Risalet-ün fi irsâl, Demirbaş No:628/5
Risali Allah-u Te'alâ, Demirbaş No:971/ 3
Risali fi ebebeyn-i Resulallah, D.796/4
Rub-ül mukantarat, Demirbaş No:3004/4
Rub-ül müceyyeb, Demirbaş No:2984/:5
Sadrançname, Demirbaş No:3177
Satrançname,Demirbaş No:3177
Sefinet-ül feteva, Demirbaş No:1637
Sevh-i secde, Demirbaş No:1497 R. No:2
Şensiyye, Demirbaş No:3032 Risale No:2
Şerat-ül kıraad-ı bahaiyye,D.b.No:538R.No:4
Şerh-i adâb, Demirbaş No:2293 R.No:1
Şerh-i adâb, Demirbaş No:2293 Risale No:2
Şerh-i adâb, Demirbaş No:2312 Risale No:2
Şerh-i adâb, Demirbaş No:2509 Risale No:6
Şerh-i adâb, Demirbaş No:4703 Risale No:1
Şerh-i adâb, Demirbaş No:4703 Risale No:2
Şerh-i adâb, Demirbaş No:4703 Risale No:3
Şerh-i adâb, Demirbaş No:4703 Risale No:6
Şerh-i adâb, Demirbaş No:4717 Risale No:6
Şerh-i adüdiyye, Demirbaş No:4860 R. No:3
Şerh-i akaid, Demirbaş No:3935
Şerh-i cami-i, Demirbaş No:2712 Risale No:6
Şerh-i celal, Demirbaş No: 914
Şerh-i cevab-ı veled, D.baş No:520 R. No:3
Şerh-i evrad-ı fethiyye, D.b. No:531 R. No:9
Şerh-i hizb el-bahr ,D.baş No: 538 R.No:6
Şerh-i hizb el-bahr, D.baş No:538 R. No:12
Şerh-i hizb-i el sagır,D.baş No:531 R.No:1
Şerh-i hizb-i nasr, D.baş No:567 Risale No:3
Şerh-i hizb-i nevevi, D.baş No:540 R. No:8
Şerh-i isagoji, Demirbaş No:5107 Ris. No:4
Şerh-i istihare, Demirbaş No:3279 Ris. No:2
Şerh-i istihare, Demirbaş No:4889 Ris. No:1
Şerh-i kafiye, Demirbaş No: 2684
Şerh-i kafiye, Demirbaş No: 2684
Şerh-i kafiye, Demirbaş No:2712 Risale No:1
Şerh-i kafiye, Demirbaş No:2712 Risale No:2
Şerh-i kafiye, Demirbaş No:2712 Risale No:3
Şerh-i kafiye, Demirbaş No:2712 Risale No:4
Şerh-i kafiye, Demirbaş No:2712 Risale No:5
Şerh-i kaside, Demirbaş No:520 Ris. No:4
Şerh-i kaside-i imam-ı âzam, D.No:551/1
Şerh-i kaside-i tai'ye, D.baş No:520 R. No:2
Şerh-i manzumat-ı ibn feth,D. No:412 R.No:3
Şerh-i manzume-i lamiye, D.No:438 Ris.No:3
Şerh-i merâh, Demirbaş No: 2812
Şerh-i mesalik-il halâs, Demirbaş No:2365/2
Şerh-i muamma, Demirbaş No:2823 R. No:5
Şerh-i muamma, Demirbaş No:2823 R. No:6
Şerh-i münteha, Demirbaş No:4860 R. No:2
Şerh-i rub'u müceyyeb, Demirbaş No:2997/2
Şerh-i vasiyyet-i imam-ı azam, D. No:3237/1
Şerh-icülcülutiyye, Demirbaş No:551 R. No:2
Şeriat-ül kıraat evrad-ı bahaıye, D..No: 538/4
Tabir-i rüyaâ, Demirbaş No:1497 Risale No:3
Tahir-i mantık, Demirbaş No:2557 Ris. No:5
Tahkıkât, Demirbaş No:1097 Risale No:2
Talim-i el küre, Demirbaş No:2997 Ris. No:5
Talim-i kıraat, Demirbaş No:538 R.No:11
Tarıkat-ı aliyye, Demirbaş No:613 R. No:13
Tarikat-ı kadiriye, Demirbaş No:788 R. No:3
Tavzih-i rub'u müceyyeb, D.b. No:2997/3
Tecelliyet-i ilâhi, Demirbaş No:631 R. No:11
Tecrid-i akâid, Demirbaş No:916 Risale No:4
Tefeül-name, Demirbaş No:3110 Risale No:5
Tehzib-i mantık, Demirbaş No:916 R. No:2
Tekrir-i kavanin min el mantık, D. No:4703/7
Tenvir-üs sadır, Demirbaş No:530
Tercüme-i istihrac, D.rbaş No:2984 R.No:2
Terdib-i ulüm, Demirbaş No:2480 RisaleNo:5
Terkib-i bend, Demirbaş No:2471 RisaleNo:1
Tertib-i ayat-ı selât-ı teravih, D. No:4377/1
Tertib-i ulüm, Demirbaş No:538 Risale No:1
Teval-i envar, Demirbaş No:916 Risale No:1
Tuhfe-i hüsam, Demirbaş No:1759 R.No:4
Tuhfe-i vehbi, Demirbaş No:5473
Tüllab, Demirbaş No:2763
Usul-ü hükm, Demirbaş No:2131 Risale No:1
Usul-ü ihrac-ı seni,Demirbaş No:2984R.No:9
Uyun el kelam, Demirbaş No:916 Ris.No:3
Zâd-ül ibad, Demirbaş No:520 Risale No:1

Osman Nuri Efendi.

Babasının ismi Ömer'dir. Osman Nuri Efendi Çorum'da yetişen alimlerdendir. Eserinin ismi Ziya-ül Bedir'dir.

Devam Edecek

YÜZEYSEL TEMİZLİK DEĞİL; CEVRESEL GENEL TEMİZLİK YAPALIM

Mahmut Selim GÜRSEL

İlimiz; belki de dünyanın en temiz, En sıhhi şehirlerinden birisi olarak bizlerce yüzeysel olarak bilinmektedir.

Bu ü-Nümüzü, birkaç sene önceye kadar koruyor görünmekteydik. şimdi ise,dış görünüşümüz yinede temiz görülmekle beraber maalesef diğer olumsuz ve dikkatsizlik yada,ihmal sayılabilecek birkaç tesisle maalesef kirlenmektedir ve sağlığımızla oynama aşamasına gelmiştir.

Konteynır dökme alanında çocuklar. Arka planda ise; kurulmakta olan Toptancılar Sitesi

Konteynır dökme alanında çalışmalar. Arka planda ise; bizlere un üreten bir un fabrikası

Sizlere iki örnek vermek istiyorum: Ankara asfaltı yol ayrımına çok yakın iki tesisten sizlere bahsetmek istiyorum. Bu tesisler ne yazık ki Çorum Belediyesine ait işletmelerdir.

Bunlardan birisi Belediye olan Çöp Konteynır İstasyonu. İkincisi ise;yine bu adresin tam karşısında bulunan ve yazın havamızı oldukça kirletmekte olan Belediye Asfalt Şantiyesidir.

Birincisi: Belediye Çöp Konteynır İstasyonu ise,görünümü ile çevre yolumuzun görünümünü bozmakla beraber,şu anda açılama aşamasına gelen "Çorum Gıda Toptancıları Sitesi" arasında sadece çevre yolu bulunmaktadır. Bundan başka bu tesisin hemen yakınında bir "Minyatür Futbol sahası bulunmaktadır ki daha acısı bizler için devamlı un üreten bir "Un Fabrikası" bulunmaktadır.

Bu tesis uzun zaman önce Çorum dışı sayılacak yerde kurularak bir ayrışım merkezi görevi görmekte iken, şimdi ise konteynırların Çorum'dan toplanıp buraya boşaltılan bir tesis haline gelmektedir. Bu toplama merkezi Çorum için sağlık bakımından oldukça tehdit eden bir konumda bulunmaktadır ki; üstelik yukarıda bahsi geçen gıda toptancıları bizlere sunacağı gıda maddelerinin tamamı sinek ve buranın tozu ile gözle görülecek şekilde kirlettiği malumdur.Ayrıca üstüne üstlük ; bu toplama alanını çok yakınında bir un fabrikası bulunmaktadır ki;bu da sağlımızı ilgilendiren önemli bir etkendir.

Asfalt üretmek için kurulan tesis

İkincisi olan: Asfalt üretmek için kurulan tesisi uzun yıllar önce şimdiki bulunduğu yere kurulmuş, şehrimizin büyümesi ve Küçük Sanayi Sitesinin alt kısmında bulunmaktadır ki, burada üretilen asfalt için yakılan ocaktan oldukça kesif duman çevresini ve orada çalışanları rahatsız edecek kadar kesif dumanlar saçmakta, Çorum'un havasını oldukça yoğun bir şekilde kirletmektedir. Bir de üstelik bu tesiste Belediyemizin ufak bir misafirhanesinin de bulunduğunu zannetmekteyim.

Burası şu anda bile transit geçen Ankara-Samsun yolu üzerinde trafik seyri yapan vasıtalarda bulunan yolcular tarafından devamlı görülmektedir ki bu da ilimizin temizliği hakkında yaptığımız çabaları boşa çıkartmaktadır. Ayrıca buraya boşaltılan artıklarımızda bulunan naylon poşet ve kağıt artıkları da adı geçen yolu önemli bir şekilde kirletmektedir.

Bizce; bu iki kirlilik yaratan tesislerin bir an önce daha uzak yerlere kaldırılması gereklidir. Bütçemizin yetersizliği savunulacak olsa da, bu sağlığımızı ilgilendiren iki tesisin başka yerlere nakli için Belediyemiz bir an önce bu konuya eğilmesi gereklidir. Ödenek yokluğu ile mazeret bulunulacağını zannetmiyorum.

Sayın Belediye Başkanımızın ivedilikle eğileceğini adım gibi biliyorum.

Saygılarımla.

SEYAHAT ACENTALARI

Mithat KAYA
MİTODEN Tur.Org.

Turizm açısından tur organizatörlüğünün gerekliliği düşünülerek 14. 09. 1972 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinden "Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu" 1618 Kanun numarası ile çıkartılmıştır.

Bu Kanun gereği seyahat acentası için gerekli şartlar ile acentalar birliğinin kuruluşu hakkında gereklerin yapılması yükümlülüğü getirilmiştir. Bunları kısaca incelersek :

Tanım: Madde 1: Seyahat acentaları kâr amacıyla turistlere ulaştırma, konaklama, gezi,spor ve eğlence sağlayan,onlara turizmle ilgili bilgiler veren,bu konuya ilişkin tüm hizmetleri gören ve turiz ekonomisine ve genellikle ödemeler dengesine katkıda bulunan ticari kuruluşlardır.

Seyahat Acentalarının Kuruluş ve İşleyişi:Madde 2: Seyahat acentaları,Turizm ve Tanıtma Bakanlığının vereceği işletme belgesi ile kurulurlar. Türk Ticaret Kanunu hükümleri saklıdır.

Gruplardırma Madde 3: Seyahat acentaları gördükleri hizmetlere göre üç grupta toplanırlar.

A) A grubu 1. Maddede söz konusu olan tüm seyahat acentalığı hizmetlerini görürler.

B) B grubu Uluslar arası kara,deniz ve hava ulaştırma araçları ile A grubu seyahat acentalarının düzenleyeceği turların biletlerini satarlar.

C) C grubu yalnız Türk vatandaşları için turlar düzenlerler.

Kanunun maddeleri devam etmektedir. Biz bu iki madde gereği tur organizatörlüğünün yaptığı işlevleri sizlere açmayı düşünüyorum. Organizatörlük için 1618 Sayılı Yasa gereği bazı yükümlülükler bulunmaktadır. Bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi oldukça çaba isteyen zor bir işlemdir. Bu işlemleri yerine getiren işletmecinin iş yerini kurup,müşteri beklemesi ise oldukça hayal ürünü bir düşüncedir. Organizatörün iş yerini tanıtması, seyahat yapma istekli müşteri bulması ve onları ikna etmesi,daha önemlisi o müşterilerini memnun etmesine bağlıdır.İlimizde bu işlevleri yapan birkaç kuruluştan biride bizim işletmemiz olan **MİTODEN** organizatörlüğü sahibi bulunmaktayım. Bizlerin genel problemlerinden birisi de herkesin organizatörlüğe soyunmasıdır ki bunlar kısaca okul idareleri bu yıl okul turları düzenlemişlerdir ki;bu Yasa gereği suçtur. Bu suç;1618 Sayılı Yasanın 29,30,31 Maddeleri ile belirlenmiştir. Saygılarımla.

ÇORUM VE TURİZM

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
(COĞRAFYACI)

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin son sınıfında bir Öğrenci iken, Çorum'da yayınlanan "Hüryol Gazetesi"nin 16 Şubat 1961 tarihli sayısında "**TURİZM**" Başlığı adı altında bir başyazı yazmıştım.

Aradan 40 yıla yakın bir süre geçmesine karşın bu konu,tüm ülkemiz ve ilimiz yönünden gün geçtikçe daha fazla önem kazandığı için o zamanki yazımı siz değerli okuyucularıma aynen sunuyorum.

*" Şu son asırda gelişen teknik ve dolayısıyla süratli nakil araçları dünyanın bir ucundan bir ucuna mekik dokumaya başlamışlardır. Mütecessis olan insan oğlu bu araçlardan faydalanıp,dünyanın çeşitli ülkelerini adeta birbirleri ile yarış edercesine dolaşıp durmaktadırlar. Turizm bugün adeta salgın bir moda halini almış,**"yayan-yapıldak"** dünya turuna çıkanlar olmuştur. Turistlerin en çok rağbet ettikleri yerler,tarihi şehirler ve anıtlarla,tabii güzellikleri taşıyan çevrelerdir. Bu bakımdan memleketimiz dünyanın en avantajlı bir yeri sayılabilir. Ama,ne yazık ki dünyada en az turist bize gelmektedir. Hemen şu yanı başımızdaki küçücük Yunanistan'a bile yılda on binlerce turist gelir ve milyara yakın döviz bırakıp giderler. Dış borçlarımızın ne kadar fazla olduğu meydanda iken,insanın aklına turizm konusu zorla giriyor. Turizm yönünden birçok devletlerin en büyük gelirleri temin ettikleri ortadadır. O halde bizim de gözümüzü açmamız şarttır. Artık el değmemiş ve çöktüğü gibi kalmış o tarihi eserleri yeniden dikelim ve eski canlılıklarını kazandıralım. Tabiat güzelliklerimizi bulup,meydana çıkartalım,yollarını yapalım,temiz ve ucuz oteller kurup,turistlerin rahatlık ve emniyetlerini sağlayalım. İşte o gün akın- akın turistler bize geleceklerdir. Fakat bu günkü haliyle bize ne turist gelir,ne de döviz. Esaslı bir planlama ve yönetme ile bu mesele ele alınmadıkça,turisti kazıklama zihniyetini yıkmadıkça durum değişmeyecektir. Asıl turizmden en çok kazanacağımız şey memleketimizin tanınması olacaktır. Çünkü; Amerikalı dostlarımızın çoğu bile Türkiye'nin nerede olduğunu dahi bilmemektedirler. Türkiye'yi bildiklerini sananlar da, bizi kavuklu,peçeli ve beli kamalı olarak tanımaktadırlar. Hem kendimizi dünyaya olduğu gibi tanıtmak, hem de döviz temin etmek istiyorsak bu önemli konuya eğilelim ve sadece eğilmekle de kalmayıp bir şeyler yapalım.*

" Bu yazımdan yaklaşık kırk yıl sonra, turizm konusunda Türkiye'de ve ilimizde büyük gelişmeler olduğunu görmeyi ve söylemeyi çokisterdim. **Bizim çok büyük devimiz yıllarca mışıl-mışıl uyurken**, Fransa, İspanya, Almanya,İtalya,İsviçre,İngiltere,Yunanistan gibi bir çok Avrupa ülkelerinde bu bacasız sektöre büyük yatırımlar yapılmış ve bugün gelirlerinin önemli bir kısmını iç ve dış turizmden elde eder duruma gelmişlerdir.

İlimizin,turizm de silkinip,varlığını göstermesinin ilk temel koşulu çok zengin tarihi ve kültürel değerlerini ortaya çıkarıp,turistlere sunmak olacaktır. "Çorum İli tarihi ve kültürel açıdan M.Ö. 5000 yıllarına kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Sırasıyla;Yontma Taş,İlk Tunç Çağı,Asur Ticaret Kolonileri, Hitit, Frig, Roma, Galat, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerini yaşamıştır. Ana dolu'da ilk kez organize devlet kuran Hititlerin başkenti olan Boğazköy (Hattutas) Yazılıkaya kabartmaları ile ilk kez 1834 yılında keşfedilmiş ve gelişi güzel yapılan ilk kazılardan sonra 1906 yılında bilimsel kazılar yapılmaya başlanmıştır. Günümüzde bu kazılar Alman Arkeoloji Enstitüsü tarafından sürdürülmektedir. Alacahöyük'te 1907 yılında başlatılan kazılar 1935 ten sonra Türk Tarih Kurumu tarafından sürdürülmüştür. 1990 yılında ise Ortaköy (Şapinuva) da kazılar başlamıştır.Ayrıca,Pazarlı,Kuşsaray,Yalınkaya,Buget,Büyük Gülücek,Balım Sultan ve Mahmudiye köylerinde bilimsel kazı ve sondaj çalışmaları yapılmıştır. Alınan bilgilere göre müzelerde bulunan envanterli tarihi eser sayısı 27.399 adettir.

Hitit mimarlığının en önemli örneklerini barındıran Boğazköy'ün merkezini oluşturan Boğazkale surlarla çevrili bir iç kale görünümündedir. En önemli bölümleri,"**saray ve arşiv**"dir. Arşiv bölümünden 3000'i aşkın çivi yazılı tablet çıkartılmıştır. Hattusas ören yeri ile,Yazılıkaya Açık Hava Tapınağı birer açık hava müzesi olarak milli park projesi kapsamına alınmış ve "**Dünya Kültür Mirası Listesi**"ne dahil edilmiştir.Yazılıkaya üstü açık

bir kaya mabedi olup,bu mabed içinde Hitit Pantheonu (Tanrılar Ailesi) nun kabartmaları yeralmaktadır.

İlin en önemli turizm merkezlerinden biri olan Alacahöyük'te Eski Tunç Çağı'na ait altın,gümüş ve elektron gibi kıymetli madenlerden yapılma eşyalara sahip 13 mezar ortaya çıkartılmıştır. Bu mezarlarda ortak hediye "**Güneş Kursları**" olarak bilinen dini amblemlerdir. Hitit ve Frig'lere ait birçok tarihi kalıntı da bulunmuştur.

Ortaköy'de 1990 yılında başlayan kazılarda ise Hitit İmparatorluk Dönemine ait 18 odası açığa çıkarılan anıtsal bir bina bulunmuştur. Ayrıca,Çorum ilinde birçok kaya mezarları,köprü,cami ve mağara bulunmaktadır.

Tarihi eserler yanında Kargı, Bayat, İskilip ilçelerinde yayla turizmine elverişli alanlar bulunmaktadır.

Çorum ili önemli tarihi kalıntılara rağmen ülkenin batı ve güney kesimlerine göre fazla gelişmiş değildir. Mevcut tesislerin azlığı ve hizmet açısından gelişmişlik göstermemesi sonucu il turizm açısından hak ettiği payı alamamıştır. İlde hava alanı olmaması gelen turistlerin karayolunu kullanmasını gerektirmekte ve bu durum Çorum iline tur turizmini çekmektedir. Bunun sonucu olarak ilde turizm hareketliliği durağandır. Mevcut turizm hareketliliği tarihi ve kültürel açıdan bölgede Alacahöyük, Ortaköy ve Boğazkale üzerinden yapılan turlarla sağlanmaktadır. Turların günü birlik olmaktan çıkartılıp kentte konaklamasını sağlamak gerekmektedir. Organizasyon ve yatırım eksikliği sonucu günümüzde ilde konaklama sağlanamamakta ve turizmde ilin geri kalmasına neden olmaktadır.

Aşağıdaki 1 nolu tabloda Çorum' a gelen turist sayısı görülmektedir:

Yine aşağıda 2 nolu tabloda turizm işletme belgeli ve Belediye belgeli tesislerde 1990-1996 yılları için doluluk oranları % olarak gösterilmiştir.

Çorum ilinde hem yerli hem de yabancı turist konaklama değerlerinde dalgalanma ve düzeysizlik görülmektedir. Toplam turist sayısı içinde yabancı turist sayısı düşük düzeydedir.

Çorum ilinin İç Anadolu'yu Karadeniz'e ve buradan da Doğu Anadolu'ya bağlayan tur güzergahı üzerinde bulunmasına rağmen bu güzergah üzerinde bir mola noktası olmamıştır. Kültür turizmini tamamlayıcı nitelikte yayla,dağ, vb. turizm türlerinin geliştirilmesi ve teşvik edilmesiyle Çorum turizmi hak ettiği düzeye ulaşacaktır. Var olan tarihi eserlerin tanıtılması ve gelen turistler için gerekli olan alt yapının (karayolu,konaklama tesisleri gibi) hazırlanması, başlatılan kazılara hız verilerek tarihi eserlerin sergilenmesi ile birlikte Çorum kültür turizmi açısından önemli il merkezlerimizden biri haline gelebilecektir.

"Kaynak: 1-Yerel Ekonomik Gelişme Programı . Rapor No: YEGP-1998 /6 ÇORUMÇorum Sanayi ve Ticaret Odası 1998

ÇORUM'A GELEN TURİST SAYISI (Tablo 1)

Yıllar	Yerli Turist	Yabancı Turist	Toplam
1990	55.556	51.281	106.837
1991	24.721	17.662	42.383
1992	35.538	4.036	39.574
1993	169.520	26.970	196.490
1994	122.607	15.588	138.195
1995	321.741	18.299	340.040
1996	121.706	21.849	143.555

Kaynak: Çorum İl Turizm Müdürlüğü

TESİSLERDE DOLULUK ORANI (%) (Tablo 2)

Yıllar	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Turizm işletme belgeli	34	23	41	29	28	33	43
Belediye Belgeli	25	36	42	32	20	33	35

Kaynak: Çorum İl Turizm Müdürlüğü

BACASIZ SANAYİ

Ümit ÜZEL

Bu ay ki yazı konumuzun "**TURİZM**" olması nedeniyle aşağıdaki yazıyı kaleme alıyorum.

Aslında,**belki** dergi elinize geçtiğinde basımı bitmiş ve kırtasiyecilerde görülebilecek,ya da hemen hemen çıkmak üzere olar "**KORKUSUZ BAŞKAN**" isimli kitabımdan bir bölüm kullanmak istiyordum.

Bakarsınız yine de öyle bir durumla karşılaşabilirsiniz. **Mahmut Selim GÜRSEL**'in nasıl davranacağı belli mi olur?

Gelelim konumuz olan **TURİZM**'e.

Yurtiçinde pek çok yeri,yurtdışında ise,sekiz-on ülkeyi görmek mutluluğuna erişmiş bir "**kırsal vatan çocuğu**" olmamın yanında,kızı ve damadı çekirdekten,ayrıca okuldan yetişmiş bir kişi olarak "**turizm**"e özel bir ilgi duymam doğal sayılmalıdır. Önümüzde hep bir hedef vardı. 2000'li yıllar. İşte 2000 yılı da geldi,çattı. Demek ki,önümüze;dünü ve bugünü de görüp,değerlendirilmeli,yeni hedefler koymalı ve yeni stratejiler belirlemeliyiz. En önemlisi de,**Türk Turizmi** açısından tam bir kabus olan geçtiğimiz yılı iyi örnek alıp,iyi değerlendirme yapıp,gelecek yılların hesabını iyi yapmalıyız.

Ben "**ÇORUM'un turizm**" haritasına bakmayı,bu konuda "**uzman**" arkadaşlara bırakarak,en azından mesleğe ve bilgiye saygı çerçevesinde kalmayı yeğliyorum.

Hatırlayınız geçen yıl dışarıdan beklenen yabancı turist sayısında inanılmaz azalma meydana gelince,ülkemizdeki turistik tesislerimiz,iç turizme yöneldiler ve kampanyalarında düşünülmeyecek fiyatlarla yatak satmaya çalışmışlardı.

Gene hatırlayınız. Bundan 8-10 yıl önce,ülkemizde ki turist sayısı düşünülen ve istenilen düzeyde olduğu günlerde,**Marmaris Belediye Başkanı** çıkmış ve "**bizim yerli turiste ihtiyacımız yok. Onlar buraya gelmesinler,**"demişti.

Allah'ım ;Sen nelere kadirsin!

Ülke yaşamlarında pek de uzun sayılamayacak,hatta kısa kabul edilebilecek bir süre sonunda **Marmaris** ve benzeri turistik yörelerimiz,dışarıdan talep az olduğu için,iç turizme yönelmişler ve yalvar-yakar yerli turist arar olmuşlardı.

Aslında ülke kalkınmasının en önemli ayaklarından birisi,bacasız sanayi denilen "**TURİZM**"dir. Ve enstrümanların en gereklisi de,dışarıdan gelecek turistin bırakacağı "**döviz**"dir.

Bu bağlamda şunları da düşünülebilir.

Türkiye'nin kalkınmasında sanayi kesimi lokomotif ise,nostaljik yaklaşımla,bu buharlı lokomotifin kömür vagonu da,"**turizm**" ve "**ihracat**" kesimidir diyebiliriz. Çünkü, biliyoruz ki,Türkiye'nin kalkınması için sanayileşmek,sanayi kurmak ve çalıştırmak için de daha uzun süre döviz gerekecektir. İşte bu lokomotif için gerekli dövizin büyük kısmı "**turizm**" ve "**ihracat**"tan sağlanacaktır. Bu açıdan **turizmi**,kalkınmanın ihmal edilmez bir unsuru olarak görmek ve buna uygun bir ekonomik model oluşturmak gerekmektedir.

Bu da doğal olarak,bizleri yöneten hükümete,oradaki **TURİZM BAKANLIĞINA** ve de **(evet ve de)** Çorum için "**YEREL YÖNETİCİLERE**" ayrıca tüm **ÇORUM** halkına sorumluluk yüklemektedir.

ÇORUM'DA TURİZM

Dr. Ali EMİROĞLU

Aslında,turizm dünya için ne ise, Çorum içinde odur. Büyük genellemeye gitmeden,turizmin anlamını ve kıymetini anlatabilmek için,herkesin tanıdığı bir bölgemizi "Göreme"yi örnek göstermek istiyoruz. Burası tarafımızca da iyi tanınan bir yer.

Evvela örnek gösterdiğimiz yerin özelliklerini ve turizmin buraya getirdiği nimetleri anlatalım ki;Çorum için düşündüklerimizi de kolaylıkla sıralıya koyabilelim.

Göreme' de iki büyük nimet mevcut ve bu iki büyük olay Göreme'nin turizmdeki yerini temin etmiştir. Bunların birincisi: Mevcut tabiat olaylarıdır. Tıpkı Pamukkale gibi,burada insan emeği bir sorun teşkil etmiyor. Asırlar,"Peri Bacaları"nın teşekkülünü ortaya koymuştur. İnsanın bu tabiat olayını seyri zevk bakımından doyurucu oluyor. Her insan bu zevki tattığına ve güzellikten bahsettiğine göre, Göreme insanlar üzerinde müşterek bir etki yaratıyor demektir.

İkincisi: Göreme bir medeniyetin yerleştiği,burada sıkıştığı ve nihayeti geliştiği bir yerdir. Hatırlanırsa;Hıristiyanlık henüz azınlık devrinde,aynı dini kabul etmeyenler tarafından ve bilhassa da İslâm'ın yayılması sırasında İsa Dinine inananlar bu bölgeye sürgün edilmişler veya mecbur bırakılmışlardır. Bu inancın sahipleri hayatta kalabilmek için kayaları oyup evler ve kiliseler yaptıkları gibi, kayaları yer altında da oyarak 7-8 katlı lojmanları yer altına yerleştirmişler ve bu gün ibretle gezdiğimiz yer altı şehirlerini oluşturmuşlardır. Kiliselerin bir kısım aile kiliseleri,bir kısmı da kilise okulları olarak kıymetlendiriliyor.

Göreme her bakımdan doyurucudur. Göreme'nin bu durumu beklenen ilgiyi görmüş ve yine beklenen refahı da getirmiştir. Göreme kalkınmış denilebilir. Halkın mutluluğu yaşantılarından ve bakışlarından öğrenilebiliyor. Çok otelleri var ve bu otellerde turistler ağırlandığı gibi,halkımız da yaşamdan istifade ediyor. İnsanlar mutludur Göreme'de.

Bizim Çorum'un "Peri Bacaları" yok ama,tarihin tek kara medeniyetinin "Eti Medeniyeti"nin kalıntıları var. Eti İmparatorluğunun Baş Şehri ve diğer büyük yerleşim birimleri Çorum hudutları içinde bulunuyor. Hattuşa Baş Şehir olmak üzere; Osmankayası, Alaca-Höyük,Büyük Gülecek,Pazarlı,Kızılhamza Hüyük,Eskiyapar,Oratköy,Yörüklü Hitit Medeniyetinin kalıntılarını taşıyor ve 120 sene gibi bir zaman diliminde yayılmak suretiyle,kazılarla ortaya konulmuşlardır. Bu kazılarda bulunan eserler ve bilhassa tabletler Hitit Medeniyetinin hem tarihini ve hem de yaşam biçimini ortaya koyduğu ve dünya literatürüne Çorum adını soktuğu halde,turizm yönünden en küçük bir gelir temin ettiği söylenemez. Hitit ören yerlerinin ziyareti için en basit imkanlar bile temin edilmemiştir. Boğazkale hariç,yemek yenilecek bir yeri olmadığı gibi,bir tuvalet dahi yapılmamıştır. Buraları turiste nasıl tanıtacaksınız ve turistlerden nasıl istifade edeceksiniz?

Alacahöyük Müzesini senede 18 bin ziyaretçi gezmektedir. Bunun bir kısmı şimdiki Anitta Oteli açıldığında yani eski adı Turban adıyla açıldığında,bu turistlerden bir kısmını barındırıyordu. Turistlerin Çorum'a ayak basmaları temin edilmişti. Sonradan bu da kayboldu. Çorum'da yabancı turistin izi ortalardan kalktı.

Turistin yerlisi,yabancısı aynı şeydir. Turist zengin demek değildir. Turist gezen ve bundan zevk alan insan demektir. Rahat etmek ister turist. Kazıklanmaz istemez turist. Turist yabani gözler tarafından rahatsız edilmekte istemez. Herkes tarafından güler yüzle selamlanmak turisti mutlu eder. Turistin tek gayesi,gezmek,görmek,dinlenmek ve rahatsız edilmemektir. Bunları da asgari şartlarda yapılamayacak şeyler değildir. Bu az gelirli gezginlerin adedi milyonları aşınca,ülkeye bıraktıkları milyarları aşıyor. Maden kuyularında çalışmaktan daha kolay değil mi turizmden kazanmak ? Kolay,kolayda;biraz cık medeni olmak ve anlayış sergilemek gerekiyor. İşte Göreme bunu öğrenmiş. Çorumlu Göreme'den başka yaratılmış kul değil. Biraz gayretten yorulmaz Çorum halkı.

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

TURİZM

Eski çağlardan beri yaşanan bir gerçek turizmidir.

Hatta asırlar öncesinden.

İnsan harika bir varlıktır.

Bu harika varlığın en önemli özelliklerinden biri de meraktır.

Yeryüzündeki, hatta gökyüzündeki varlıkları bilmek, onların özelliklerini anlamaktır.

Tarih bir milletin hafızasıdır.

Bu hafızadan mahrum kalan insanların hayatı, sadece yaşadığı an ve öleceği an kadardır.

Turizmin ideolojisi olmaz.

İşin zevk ciheti vardır, tarih ciheti ayrıdır.

Maddesi beş kuruşa değmeyen bir tarihi yapıt, milyarlarca liraya alıcı bulabilmektedir.

Niçin ?

Taşıdığı değer, tarihi özelliği için.

Objektif bir seyyahın ana gaye ve maksadı budur.

Başka bir şey değil.

Tarihte birçok gezginler aynı zamanda araştırmacı idiler.

Dünya klasik tarihinde bunu birçok örnekleri vardır.

Bizim tarihimizde de bu seyyahlık önemli bir yer tutar.

Bu seyyahların en başında Evliya Çelebi gelir.

Peygamberimi, Aleyhisselatü Vesselamı rüyasında gören Evliya Çelebi "Şefaat Ya Resülullah" diyeceği yerde "Seyahat Ya Resülullah" deyince yollara düşmüş, Osmanlı mülkünün tamamını gezip "Evliya Çelebi Seyahatnamesi" adı altındaki tarihi metni ile günümüze kadar gelmiştir.

İl il,

Kasaba kasaba,

Köy köy,

Ülke ülke,

Kıt'a kıt'a

Osmanlı bünyesinde bulunan top-Rakların tamamını gezmiştir.

Günümüzde bunun adı "Turizm" olarak tarif edilmektedir. Ve bu gerçek ülkenin bütçesine oldukça katkı sağladığından dolayı, mesele ekonomik tarafa ağırladığını kaydırmıştır. Küçüklüğümüzde turistleri çok merak eder, onların adeta iki kafalı, dört gözlü, yedi kollu olduğunu zannederdik onları hususi seyre giderdik.

Artık dünya değişti.

Biz de değiştik.

Sonraları turistleri "yolunacak kaz" zannettik. Şimdi ise; yolunacak kaz olmadıklarını "altın yumurtlayan tavuk" olduğunun bilincine vardık.

Turistin nelere geldiğini öğrendik.

Turistik bölgeleri belirledik.

Ve hükümetlerin politikası bu turizm bölgelerine korkunç teşvikler ile teşvik edildi.

Özellikle Marmara, Ege ve Akdeniz sahillerine hücum eden turistlerin önemli bir kısmı tarih merakından ziyade güneş banyosunu tercih etti. Ve bu bölgeler çıplaklara hizmeti kendine vazife edindiler.

Türkiye'nin turizm gücünü ve tarihi birikimi dış dünyaya anlatmak için "Türkiye'yi Tanıtma Fonu"ndan hatırı sayılı ödemeler yapılmakta, cazibenin artırılmasına çalışılmaktadır.

İki tip turist vardır: Birincisi; zevk ve lezzetine düşkün olanlar. İkincisi ise; tarih bilincini geliştirmek isteyenler.

YAYLALAR VE ULUSAL PARKLAR GEZİ MESİRE YERLERİ

İsmet ÇENESİZ

İLİMİZDEKİ PARKLAR : Hürriyet Parkı,Piri Baba Çamlığı,Hıfzı Veldet Velidedeoğlu Parkıdır. Şehir merkezinde dinlenmek için gidilen bu parklar dışında halkın çeşitli çay bahçeleri ve kendi bağlarına giderek dinlenmeleri mümkündür. İlçelerimizde en önemli yaylalar Şunlardır:

KARGI YAYLASI (EĞİNÖNÜ) : İlimiz Kargı ilçesinin kuzeyindeki yüksek dağlık bölgede yer almaktadır. Çorum'a 140 km. uzaklıktadır. Bu bölgede birbirine bağlantılı Eğinönü - Aksu, Karandu, Göl, Örencik, Karaboya, Gökçedoğan yaylaları mevcuttur. Bu yaylalar yöresel yayla mimarisine uygun yayla evleri geleneği halen devam etmektedir. Üzerlerine sonradan yapılan Aksu ve Gökçedoğan göletlerinde yetiştirilen alabalıkları, yöreye uygun bitki örtüsü ve bol su kaynakları ile bir doğa harikası görünümündedir.

ABDULLAH YAYLASI: İlimize bağlı Kargı ilçesi sınırları içerisinde bulunan Köse dağı (2050 m.) Abdullah Yaylası üzerindedir. Abdullah yaylasının Çorum'a uzaklığı 114km. ilçe merkezine ise 26 km.dir. İstanbul'u Samsun'a bağlayan ve Osmancık ilçemizden geçen karayoluna da 12 km. Kadardır. Temiz ve bol suyu, bozulmamış doğası yanında sarıçam, karaçam gibi diğer kendine özgü bitki örtüsü ile görülüp konaklamaya değer yaylalarımızdandır.Bünyesinde 22 yataklı konaklama ünitesi 120 kişilik restaurant ve 1000 kişilikpiknikalanı bulunmaktadır.

BAYAT KUNDUZLU VE KUŞÇAÇİMENİ YAYLALARI: Çorum ili Bayat ilçesi sınırları içerisinde ve ilçenin kuze-yinde dağlık Karatepe mevkiinde yer almaktadır. İl merkezine 100 km. ilçe merkezine 25 km. uzaklıktadır. Yöre halkı yayla geleneğini bu yaylalarda sürdürmektedir. Özellikle Kuşçaçimeni Yaylasında yaz aylarında kamp amaçlı çadırlar çekmektedir. Bol su kaynakları ve bozulmamış doğal yapısı ile yayla turizmine elverişli alanların başında gelir. İçerisinde ve ilçenin kuzeyinde dağlık Karatepe mevkiinde yer almaktadır. Ulaşım özel araçlar yanı sıra yaz aylarında Cumartesi ve Pazar günleri Belediye otobüsleri ile sağlanmaktadır.

İSKİLİP YAYLALARI: İlimiz İskilip ilçesinin kuzeyinde yer alan ve sarıçam, karaçam, Köknar, meşe gibi yöreye özgü bitki örtüsü ile kaplı yüksek dağ silsilesi üzerinde birbiri ile irtibatlı doğal güzellikleri ile dikkati çeken bir çok yayla yer almaktadır.

Bunlardan ,İskilip-Tosya karayolu üzerinde bulunan Elmabeli, Beşoluk ve Çiçekli yaylaları,aynı güzergahın 8'nci km.sinden sola 17 km. Gidilebildiğinden Demirbükü ve Yalak yaylaları günübirlik piknik ve mesire alanlarından iç turizmde yoğun bir Şekilde yararlanılmaktadır.

Elmabeli yaylasının alt yapısı büyük ölçüde tamamlanmış alt katı restaurant, üst katı otel olarak kullanılan bir bina ile futbol ve voleybol oyun sahaları mevcuttur. Ulaşım; özel araçlar yanı sıra İskilip - Tosya arasında çalışan ticari minibüsler yaz aylarında Cumartesi ve Pazar günleri ise Belediye otobüsleri ile sağlanmaktadır.

ÇAYBAŞI / DODURGA : Dodurga-Oğuzlar karayolu üzerinde bulunur. Sarıçam - Karaçam ormanlarıyla kaplı mesire yeri günübirlik piknik alanı olarak kullanılmaktadır.

ÇAMPINAR YAYLASI : Osmancık ilçesi Çampınar köyü sınırları içerisinde yer alan yayla;günübirlik piknik alanı olarak kullanılmaktadır.

KALEDERE GÖLETİ : Sungurlu ilçemize bağlı Kaledere Beldesi yakınında bulunan gölet etrafı ormanlık alanda piknik masaları,çeşme mevcut olup, halkımızca günübirlik mesire yeri olarak yararlanılmaktadır.

MESİRE YERLERİ:

ÇATAK TABİAT PARKI :İl merkezinin en cazip günübirliğine en çok gidilip gelinen mesire yeridir. Orman İşletmesinin koruması altında bulunan mesire yerinin alt yapısı büyük ölçüde tamamlanmıştır. Çatak tabiat parkı il merkezine 22km. uzaklıkta, yolu asfalt olup, iç turizme hizmet vermektedir.

Ayrıca mesire yerinin 3 km. yakınında 1991 yılında açılan bir kayak tesisi bulunmaktadır.

KIRKDİLİM MESİRE YERİ: Osmancık yolu üzerinde bulunan bu mesire yerinin Çorum'a uzaklığı 25 km. dir.

SIKLIK MESİRE YERİ : Çorum-Samsun karayolu üzerinde günübirlik gidilen ilimiz

merkezine yakın bir mesire yeridir.

BAHABEY ÇAMLIĞI : İlimiz Devlet Hastanesi bitişiğinde bulunan mesire yeri ağaçlandırılmış Belediyece alt yapısı tamamlanmış olup, halkın piknik yaptığı ve eğlendiği mesire yeridir.

SAĞMACA SUYU: Merkez ilçe Kuşsaray köyü sınırları içerisinde Çorum sağmaca içme suyunun temin edildiği kaynaktır. Ayrıca özel bir firma tarafından kurulmuş alabalık üretim tesisi mevcuttur.

İlimiz merkez ilçede bunlar dışında mesire yeri olarak Seydim göletleri, Çomar Barajı, Boğabağı, Kılıçören ve Yeşil yayla köyleri doğal güzelliği bakımından halkın gittiği yerlerdir.

Alaca ilçemizde çok sayıda gölet mevcuttur. Halk genellikle Örükaya Barajında aynalı sazan balığı avlamakta ve piknik yapmaktadır. İbrahim köyü civarında bulunan Atatürk Göledinin Köy Hizmetleri Müdürlüğünce çevre düzeni yapılarak ağaçlandırılmıştır.

Bayat ilçesindeki Haremoluğu ve Divanoğlu mesire yerleri Karatepe mevkiinde olup, halkın günübirlik piknik alanı olarak kullandığı mesire yerleridir.

İSKİLİP ELMABELİ: İskilib'e 13 km. Uzaklıkta İskilip-Tosya karayolu üzerindedir. Alt yapısı Orman İşletmesince büyük ölçüde tamamlanmış ve bünyesinde oyun sahaları bulunan mesire yeri yöre halkının günübirlik piknik, eğlence,sportif ihtiyaçlarına cevap vermektedir.

LAÇİN KÖŞK EVİ MESİRE YERİ : Laçin ilçemizde bulunan mesire yeri yüksek bir alanda olup, bütün vadiyi görme imkanı mevcuttur. Çam ağaçlarıyla kaplı ormanlık bir alana sahip olan mesire yeri halkın yaz aylarında piknik amaçlı gittiği yerlerdir.

Bu gezi yerlerinin listesini bana yazıp gönderen Çorum Turizm Müdürlüğü'ne teşekkürler. Buralara gitmeyi düşünen hemşehrilerime hayırlı yolculuklar diliyorum.

ÖMER HAYYAM

Hacı CELEBCİ

İranlı bilgin ve şair. Günümüzden tam 900 yıl önce yaşamış. İran'ın Selçuklular yönetiminde bulunduğu yıllarda yetişmiş büyük bir şairdir. Mantık, felsefe, matematik ve astronomi dallarında eğitim alan şairin, "Hayyam" soyadını atalarından aldığını yazmaktadır kaynaklar.

Zamanın Selçuklu Hükümdarı Melikşah'tan büyük destek gören bilgin ve şair, ünlü devlet adamı Nizamülmülk'ün okul arkadaşıdır.

Ünlü tıp bilgini İbni Sina'nın büyük hayranı olan Ömer Hayyam, o'nun Temcid adlı eserinin çevirisini yapmıştır. Ömer Hayyam yaşadığı dönemin iyi bir gözlemcisidir. Yaşadığı ve izlediği olayları, gerçekçi bir anlatımla akıcı bir dille yazmıştır. Yazdığı dörtlükleri "Ruba-iyat" günümüze değin ulaşmıştır.

Şaire göre, gerçek olan yaşanandır. Dünyanın ötesinde ikinci bir dünya yoktur. İnsan yaşadığı sürece gerçektir. En şaşmaz ölçü insanın aklı ve sağduyusudur. Bütün gerçeklere ancak akıl yoluyla ulaşabilir. Ömer Hayyam, yaşadığı zamanın haksızlık ve madrabazlıklarını alaycı, iğneleyici bir dille yermiştir. Dörtlüklerinde insan yaşamı ile ilgili gerçek eylemleri, sevinçleri, dünyanın tadını çıkarmaya dönük davranışları konu etmiştir. Sınırsız bir insan sevgisi, gösterişten uzak bir yaşam anlayışını ilke edinen Ömer Hayyam'ın Rubaiyat dışında başka eserleri de vardır. Yunus Emre, Yahya Kemal, Shakespeare, Goethe, Ömer Hayyam'dan çok etkilenen şair ve yazarlardır.

Sebahattin Eyüboğlu'nun dilimize çevirmiş olduğu dörtlüklerinden bazıları şunlardır:

Yaşamanın sırlarını bileydin,
Ölümün sırlarını da çözerdin;
Bugün aklın var, bir şey bildiğin yok;
Yarın, akılsız, neyi bileceksin?

Felek ne cömert aşağılık insanlara!
Han, hamam, dolap, değirmen hep onlara.
Kendini satmayan adama ekmek yok;
Sen gel de yuf çekme böyle dünyaya!

Şu dünyada üç beş günlük ömrün var,
Nedir bu dükkanlar, bu konaklar ?
Ev mi dayanır bu sel yatağına?
Bu rüzgarlı yerde mum mu yanar ?

Biz gerçekten bir kukla sahnesindeyiz:
Kuklacı Felek Usta, kuklalar da biz.
Oyuna çıkıyoruz birer ikişer;
Bitti mi oyun, sandıktayız hepimiz.

Niceleri geldi, neler istediler;
Sonunda dünyayı bırakıp gittiler;
Sen hiç gitmeyecek gibisin değil mi?
O gidenler de hep senin gibiydiler.

Günümüzde Ömer Hayyam'lar var mı? Belki vardır diyor, onlara kolaylıklar diliyorum.

Kaynak: Çağdaş Kültür Ans.

AİLEDE ÇOCUK EĞİTİMİ

Recep CAMCI

Değerli okuyucular ! Bundan evvelki anne ve baba hakları konusunda siz okurlarıma "Ailede Çocuk Eğitimi" hakkında yazı yazacağım demiştim. İşte dergimizin bu sayısında bu konuda yazımı hülasa olarak takdim ediyorum.

Değerli okuyucular ! Aile düzeninde çocuk eğitimi geleceğimiz bakımından önem taşımaktadır. Çünkü bu günün çocuğu eğitimi geleceğimizin teminatı demektir. İşte bunun içindir ki,toplum halinde yaşama mecburiyetinde olan insanlık için en önemli problemlerden biriside çocukların terbiye ve eğitimidir. Bu konu sadece çocuğu veya anne, babasının değil bütün toplumu,bütün milleti yakinen ilgilendirmelidir.

Yukarıda dediğim gibi çocuk,hem geleceğimizin garantisi ve hem de gelecekte milletimizin karakterini tespit edecek bir çekirdektir. Şu bir gerçektir ki;toplumların karakterleri,toplumu meydana getiren fertlerin karakterlerine göre şekil alır. Eğer fertler ailede ana kucağında,baba ocağında iyi bir terbiye alır ahlaklı,faziletli,üstün meziyetli yetişirse böyle fertlerden meydana gelen cemiyetler, milletler ahenkli ve huzur içinde yaşarlar. Böyle toplumlarda dağılma,çözülme,ayrılık,gayrılık gütme izleri görülmez.

Tarih boyunca hür yaşamış,vatan ve hürriyeti için canını feda etmiş bir milletin torunları olarak ve geleceğimize güvenle bakabilmemiz için çocuklarımızı bize güven verecek biçimde yetiştirmemiz şarttır. Aksi halde ana ve baba olarak hatta,bütün bir millet olarak çok ama,pek çok mesuliyet altına girmiş oluyoruz.

Milletimizi devamlı hükümran kılacak, kutsal değerlerimizi koruyacak çocuklarımızı iyi terbiye etmeye,imanlı,faziletli yetiştirmeye mecburuz. Ve yine onların körpe dimağlarına Allah Korkusu,Millet ve Bayrak sevgisi, şefkat,merhamet duygusunu yerleştirmek, anne ve baba olarak bizlerin bu mesuliyetten kurtarmış olacaktır.

Bakınız Yüce Kitabımız "Tahrim Suresi,Ayet 6" bu Ayeti Celile,bu konuda meâlen: "Ey iman edenler yakacağı insan ve taş olan ateşe düşmemek için kendinizi aile ve çocuklarınızı iyi terbiye ediniz " Buyurmaktadır. Ve yine Efendimiz (S.A.) de bir Hadis-i Şeriflerinde: "Her doğan İslâm fıtratı üzere doğar. Sonra onu ana ve babası ya Yahudileştirir,ya Nasranileştirir veyahut da Mecusileştirir." Buyurmak suretiyle anne ve babaya bu mesuliyeti haber vermektedir.

Değerli okuyucular ! Pek çok anne ve babalar bugün çocuklarından şikayetçidirler. Kendilerine karşı asi olduğundan,menfi davranışlardan dert yanmaktadırlar. Ey benim durmadan çocuğundan şikayet eden kardeşim ! Eğer şikayetini dindirmek istiyorsan kulağını dört aç. Çocuklarınızın yalnız yeme, içme,giyim,kuşam,tahsil ve mesken hususlarını nasıl ciddi düşünüyorsan ve düşünmende lazım,en az bunlar kadar da kuvvetli bir imana ve mükemmel bir maneviyata sahip olmalarını temine çalış,çalış ki;hayatları boyunca temel ahlak prensiplerine daime bağlı kalmalarını,bunlara karşı hiçbir suretle sırt çevirmemelerini teminat altına al. Dünyayı saran seks ve şehvet cereyanlarına karşı,onlara mahremiyeti,nâmahremi,haramı,helali ve en üstün meziyet olan hayayı (utanma hissi) öğret.

İşte;en büyük anne ve baba vazifemizi yerine getirmiş olduğumuz gibi,çocuklarımıza Şehit Yurdu bu Cennet Vatanı, Devletini, Milletini,Aziz Bayrağını koruma şuurunu de yerleştirmiş olursun. Ve yine yarın Huzur-u İlâhiye de;anne ve babaların çocuklarından kaçacak yer aradıkları zamanda,sen çocuğuna karşı vazifeni yapmış olduğundan dolayı,huzur içerisinde olacağını hiç unutma. Cenab-ı Hak bizleri çocuklarımızla dünyada rezil,Ahrette hacil kılmasın. Amin.

Allah'a emanet olunuz.

Yeni Meslekler ve İşyerleri

Zekai İŞLER

Bu ay sizlere Çorum Yumurta Üretim Pazarlama A.Ş. Adına Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Mustafa Kemal DURAN ile Çorum'da ilkler dizinimiz için söyleşi yaptık.

Yönetim Kurulu Başkanı M.Kemal DURAN

Z. İŞLER: Mustafa Bey önce kendinizi okuyucularımıza tanıtır mısınız?

M.K. DURAN: 1943 yılında Çorum'da doğdum. Tanyeri ilkokulunu ve Çorum Lisesi Orta kısmını okudum. Şu an Çorum Yumurta A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Başkanıyım.

Z. İŞLER: Yumurta sektörüne neden ve nasıl girdiniz?

M.K. DURAN: Daha önce küçük çapta salma tavukçuluk yapılıyordu. Kümes yumurtacılığına biz başladık. İlk bu işe başlayanlar 9 kişiydik. Bu işe önce yan sektör olarak başlanıldı. Çünkü daha önce bakkallık,makine motor ticareti gibi işler yapıyorduk. Daha sonra bu sektör ilgimizi çekti ve araştırma yaptık; yumurta gıda maddesi olarak çok tüketiliyordu. Ayrıca kısa sürede paraya dönüşüyordu. Böylece kârlı gördüğümüz bu işe girmiş olduk.

Z. İŞLER: Çorum ve çevresinde ne kadar tavuk çiftliği var;bunlardan kaç tanesi bugün faal durumda,bu çiftliklerde yumurta üretimi ne kadar?

M.K.DURAN: şu an 157 tavuk çiftliği bulunuyor. Ekonomik krizden etkilenerek ilk önce 50 tavuk çiftliği kapanmıştı. Şu anda 10 kadar tavuk çiftliği kapalı. Yani;ortalama 150 tavuk çiftliği faaliyette bulunuyor ve tümünün günlük yumurta üretimi 12 milyon civarındadır.

Z. İŞLER: Üretilen yumurta nasıl tüketiliyor,pazarlama yönteminiz,Çorum içi ve dışı tüketim miktarı nedir,bilgi verir misiniz?

M.K.DURAN: Önce şunu belirteyim. Bütün çiftliklerin üretimlerinin yaklaşık %80'Inin pazarlamasını buradan,Yumurta Pazarlama A.Ş. yoluyla yapıyoruz. Çorum içi haftalık yumurta tüketimi 500 bin civarında . Çorum dışında İstanbul,Ankara,Karadeniz ve Doğu ve Güneydoğu bölgeleri bizim pazarımız. Çorum içi satışlarımız için,satış büromuz ve servis araçlarımız var. Bakkallara paketlenmiş olarak yumurta sunuyoruz, il dışında ise;Ankara GİMAT'ta satış mağazamız var. İstanbul'da ise bayilerimiz var. Ayrıca çevre vilayetler içinde serbest pazarlamacılar bulunmaktadır.

Z. İŞLER: Geniş bir iç pazarınız var. Bu sektörün Türkiye genelindeki payı nedir,ihracatınız hangi ülkelere olmaktadır ve ne kadar satışınız var?

M.K.DURAN: Türkiye'deki yumurta üretiminin % 7 sini Çorum üretiyor. İhracatın % 80 i Çorum kaynaklı. Sektörel dış ticaret firması aracılığı ile yapılıyor. Ürünlerimiz şimdilik, Romanya, Azerbaycan,Gürcistan ve dolaylı yollarla Ermenistan'a gidiyor. Halen diğer ülkelerle ilgili araştırmalarımız devam ediyor. İhracat için yeni bina yapıldı. Işıktan geçirilmiş taze yumurtaları paketleyen yeni makineler

alındı. Döviz girdilerimiz 1998 yılında 4.200.000 dolar,1999 yılında ise 3.100.000 dolar olmuştur.

Z. İŞLER: Yumurta nasıl bir besindir,zararlı yönleri varmıdır?

M.K.DURAN: Bu soru için teşekkür ederim. Bilen,bilmeyen yumurta hakkında ileri,geri konuşuyor. Bakınız;bir kere dünyada yumurtadan başka kendi orijinal kabuğunda muhafaza edilen bir hayvansal gıda maddesi yoktur. Çok ucuz bir vitamin kaynağıdır. 1 kilogram et ile 1 kilogram yumurta aynı protein değerindedir.

Buna karşılık 1 kilogram et ortalama 3 milyon,1 kilogram yumurta ise 600 bin liradır. Yumurtadaki kolesterolün zararlı olmadığı ABD'li bilim adamları ispat ettiler. Eski tezleri çürüttüler.

Netice olarak;yumurta ucuz,besleyici ve protein değeri yüksek bir besin maddesidir.

Z. İŞLER: Sayın DURAN ! Yumurta A.Ş. nasıl kuruldu. Şu andaki yapısı nedir,ülke genelinde bir etkinliği varmı?

M.K.DURAN: Şirket ilk başta 11 kişi ile kuruldu. Daha sonra 25 kişilik bir katılım oldu. 87-88 yılından sonra teşvik alındı. Sayın ÖZAL dönemindeki destekten sonra 157 ortağımız oldu. Yönetim 11 kişiden oluşuyor,iki yılda bir seçim yapılıyor. Etkinliğimize gelince;Türkiye'de 3 tane borsa var. Çorum,Afyon ve Kayseri. Afyon'un üretimi 1.800.000 adet, Kayseri'de ise 4 milyon civarında. Bizim üretimimiz ise 12 milyon adettir. Bu durumda fiyatı belirliyen Çorum oluyor.

Z. İŞLER: Yumurta A.Ş.nin ve size bağlı çiftliklerin işçi istihdamı nedir,kaç kişi çalışıyor?

M.K.DURAN: Yumurta A.Ş. de çalışan 65 personelimiz var. Çiftliklerde en az 15 bakıcı bulunmaktadır. Bu insanlar genellikle aileleri ile birlikte çalışmaktadırlar. Bu durumda yuvarlak hesapla 7 ila 10 bin arasında insan bu sektörden ekmek yemektedir.

Z. İŞLER: Sayın DURAN ! Doğrusu verdiğiniz bilgilerden dolayı yumurta sektörü ile bir Çorumlu olarak gurur duydum. Buişe öncülük ettiğiniz için de ayrıca şehrimiz adına size minnettar olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Her sektörde olduğu gibi işletmelerin artı yönleri yada kendilerinin ve müşterilerinin memnun olduğu şeyler gibi,sıkıntıları da bulunuyor. Sizin sektörünüzün sorunları varsa lütfen belirtiniz?

M.K.DURAN: Evet;Yumurta A.Ş.nin övünebileceğimiz artı yönleri var. Bunları sıralarsak: Tasnif makinesi,biri Çorum'da bulunan ve tüm Avrupa ülkelerinde sadece 4 tane olan yumurta tasnif makinesi. İki yıl önce 840.000 dolara aldığımız bu makinenin şu andaki değeri 1 milyon dolar.

Her yumurta üretim çiftliğinin ve şirketin veterineri bulunmaktadır.

Hayvan hastalıklarını teşhis etmek için laboratuarımız bulunmaktadır.

Stok için 3 veya 6 aylık 5 milyon kapasiteli 900m^2 lik depolarımız var.

Şirkete ait depolama,indirme,bindirme araçlarımız (fortlifler) bulunmaktadır.

Sorunlarımıza gelince:

Taban fiyatı sebebiyle, buğday, mısır, yem v.b. ürünleri dünya fiyatının iki katına alıyoruz. Bu sebeple Türkiye'de yumurta pahalıya mal oluyor. Dışarıda bu fiyatlardan dolayı zorlanıyor ve haksız rekabetle karşılaşıyoruz. Bizde sadece 30 üretici kendi yemini üretiyor.

Devletten beklentimiz dünya fiyatlarına uygun hammadde temin edilmesi ve dünya ile rekabet yapabilecek imkanların bize verilmesini istiyoruz.

Z.İŞLER: Verdiğiniz bilgiler için size şahsım ve ÇORUMLU 200 Dergisi adına teşekkür rediyorum.

M.K.DURAN: Ben de size bu bilgileri halkımıza aktardığınız ve buna aracı olduğunuz için teşekkür rediyorum. Sağ olun.

ÇORUM TARİHİ KAYNAKLARI VE KONULARI

Ethem ERKOÇ

Çorum ilinin çok eski çağlardan beri yerleşim yeri olduğu bilinmektedir. Arkeolojik bulgulardan hareketle Yontma Taş Devrine kadar ulaşan tarihi başlangıcından söz edilmekte,Asur,Hitit,Frig,Med,Pers, uygarlıklarının kalıntılarını içinde barındırmaktadır. Helenistik Dönemde Makedonya, Kapadokya ve Pont krallıklarının egemenliğini de görmüş olan Çorum, Bizans İmparatorluğunun sınırları içinde iken Selçuklular Zamanında Danişmend Melik Ahmet Gazi komutasındaki orduyla fethedilmiştir. O tarihten beri Türk Yurdu ve İslâm Beldesidir.

Çorum,bu denli köklü bir geçmişe sahip olmasına rağmen bulunduğu coğrafi konum nedeniyle çevre illere nispetle hep ikinci planda kalmıştır. Bazen Amasya tarihi içinde ele alınmış,bazen Ankara vilayetine, Yozgat veya Sivas'a bağlanmıştır. Bu durum Çorum tarihini araştırmaların işini hayli zorlaştırmaktadır. Hüseyin Hüsamettin'in 12 ciltlik "Amasya Tarihi" gibi köklü bir Çorum tarihide yoktur.

Çorum tarihiyle ilgilenenlerin baş vurdukları belli başlı kaynaklar şunlardır:

1-Tayyar Anakök (Çorum Tarihi Daktilo basılmamış)

2-Nazmi Tuğrul (Çorum Tarih ve Coğrafyası OsmanlıcaMatbu)

3-Ali İzzet Efendi (Teskere-i Makamat Osmanlıca Matbu)

4-İhsan Sabuncuoğlu (Çorum Tarihine Ait Denemelerim)

5-Hüseyin Hüsamettin (Amasya Tarihi)

Bu kaynakların değeri elbette büyüktür. Son zamanlarda Çorum Tarihiyle ilgilenen herkesin baş vurduğu kaynaklar bunlar olduğu için bilgiler kısır döngü şeklinde, birbirinin tekrarı mahiyetindedir.

Oysaki;Çorum tarihi özellikle Selçuklular Dönemi fetihten itibaren detaylı bir şekilde araştırılmalıdır. Bunun için:

A)Çorum'un;Amasya,Ankara,Yozgat ve Sivas tarihleriyle ilgisi ve oradaki kayıtlarla belgeleri tespit edilmelidir.

B)Osmanlı arşivleri taranmalıdır.

C) Şer'iye sicilleri incelenmelidir.

D) Vakıf Kayıtları tetkik edilmelidir.

E)Fermanlar, emimameler,salnameler tahrirler elden geçirilmelidir.

Bütün bunlar bilimsel bir anlayışla ve akademik düzeyde ele alınmalı ve her konu başlığı bir tez çalışması gibi ciddiyetle ortaya konulmalıdır.

Osmanlı Devletinin kuruluşunun 700. Yılının kutlandığı şu yıllarda Çorum tarihine ilişkin yeni bir çalışmanın yapılmasında,bunun geniş bir perspektifle,ön yargısız ele alınıp akademik düzeyde hazırlanarak halkın bilgisine sunulmasında yarar olduğu kanısındayım. Bu, en azından kültür tarihi bakımından da oldukça önemlidir.

ÇORUM TARİHİNİN ALT BAŞLIKLARI

Yapılmasını önerdiğim bu çalışmanın detaylarını da projelendirmekte yarar olduğunu düşünüyorum. Yukarıda genel çerçevesini çizdiğim Çorum tarihinin alt başlıklarında şu konular incelenebilir:

1-Çorum Genel Tarihi:

a) Kalkolitik Çağdan Bizans'a kadar.

b) Selçuklular ve Danişmendliler dönemi.

c) Osmanlı Devleti Dönemi (Resmi statüsü)

2-İmar Durumu: Antik yapılar,Osmanlı mimarisinin resmi ve sivil örnekleri,yapı tarzı, kullanılan malzemeler, ev - konak inşasında göz önünde tutulmuş olan temel ilkeler, köy ve şehirlerde yerleşim düzeni, Belediyecilik ve tarihi seyri.

3- Çorum ve yöresinin Türk Boylarının iskanı,yeni yerleşim merkezleri ve nüfus hareketleri.

4- İktisadi ve ticari hayat,çevre illerle bağlantılar,kervan yolları,kervansaray ve hanlar, iktisadi hayatın dinamikleri,el sanatları, üretim ve pazarlama.

5- Zanaatların ve ticaret erbabının bağlı olduğu esnaf teşekkülleri,lonca teşkilatı,ahilik geleneği ve bunun ekonomik düzene ve toplum hayatına etkileri.

6- Adliye teşkilatı, kadılık sistemi, davalar,suçlar ve cezalar.

7- Sağlık politikası,darüşşifa,tabib ve tababet

8- Tarım ve hayvancılık, meralar, yaylalar ve yayla kültürü,üretim-pazarlama yöntemi.

9- Su kaynaklarının kullanımı,sulu tarım.

10-Değirmencilik, dünü,bugünü, alternatif enerji kaynakları.

11-Cehrilik, ekonomideki yeri,katkıları,etkileri.

12-Askeri yapı,kışla,Çorum'da askerlik ve milli savunmaya katkıları.

13-Eğitim politikası,mahalle mektepleri,sübyan okulları,medreseler,okulların müfredat programları,il ve ilçelerdeki belli başlı eğitim kurumları, bunlardan günümüze kadar ayakta kalabilenler.

14-Halkın eğitim düzeyi,kültür seviyesi,kitap ve kütüphaneler.

15-İl çapında yetişmiş ilim adamları, tanınmış kişiler,devlet adamları,bunların hayatları,eserleri,etkileri.

16-İlimizde edebi akımlar, şairler, aşıklar,ünlüler,eserleri,izleri.

17-İlimizde hizmet vermiş tekkeler, dergahlar, buralarda yetişmiş ve halkın gönlünde taht kurmuş mutasavvıflar ve menkıbeleri. Belli başlı tarikatlar.

18-Tekke, dergah mimarisi, yönetimi, geçirdiği evreler,son durumu ve günümüze intikal eden yapılar.

19-Vakıflar, vakıfların yönetim biçimi, vakıf arazisi, bağ, bahçe, dükkan,han ve hamamlar,mütevellileri,hizmet sahaları, vakfiyeleri,bugünkü durumları, envanterleri.

20-Dini hayat, cami,mescit sayısı, cemaat durumu,camide verilen hizmetler, müftü,imam,müezzin ve kayyımların nitelikleri,tanınmış din bilginleri, sosyal hayattaki rolleri, ekonomik durumları.

21-Aile yapısı, evlilik,düğün törenleri, gelenek ve görenekleri,buna bağlı folkloru, aile ile çocuk eğitimi ve onların geleceği.

22-Şenlikler,panayırlar,at yarışları, deve güreşleri, horoz dövüşleri, yağlı güreşler, eğlenceleri,oda ve konaklardaki kültür etkinlikleri.

23- İmece kültürü,etkinlikleri,işlevleri.

24-Yöresel yemekler,ziyafet ve davetler,okuyucular.

25-Bağcılık anlayışı, meşhur bağlar, dünü ve bugünü.

26- Folklorik yapı,gelişim ve değişimi.

Bu alt başlıklar,daha da artırılabilir. Bu ve benzeri konular bilimsel bir anlayışla ve akademik düzeyde ciddi bir biçimde ele alınmalıdır.

Yukarıda da bahsettiğim gibi, şer'iye sicillerinden,vakıf kayıtlarından, Osmanlı arşivlerinden,salname ve fermanlar,çevre illerin tarihi belgelerinden yararlanarak her bir konu bir tez çalışması titizliğiyle incelenmeli ve her konu müstakil bir kitap halinde halka sunulmalıdır.

Bu tür bir çalışmanın bir kişi tarafından yapılmasının güçlüğü,hatta imkansızlığı ortadadır.

Bu ancak ilimizde yapılacak geniş bir organizasyonla,üniversitelerimizin geniş çaplı katkısıyla mümkündür.

Bu Valiliğin,Özel İdarenin,Belediyenin öncülüğünde birim müdürlüklerinin ve kurumların her birinin kendi tarihi geçmişini hazırlama göreviyle de kısmen yapılabilir. Ancak akademik çalışma yapılmadan bu da yeterli olmaz. Onun için maddi finansmanı Vilayet ve Belediye ile sivil toplum kuruluşlarınca karşılanmak kaydıyla bu çalışmalar üniversitecilerce yapılmalıdır.

Bu tür çalışmalar şehrimize, ilçelerimize yeni ufuklar açacaktır.

Çorumlular bu çalışmalara öncülük edeceklere müteşekkir olacaklar,minnet duyacaklar.

ESKİ ÇORUM'A DAİR

Atilla ALPAY

Aziz şehrimiz Çorum'un tarihi ve mimari çevresini,şehir dokusunu en son "görebilenlerden" birisi olmakla bahtiyarım.

Yaşlı orta kuşağı geçenlerin ancak hatırlayabilecekleri "Çorum'un Tarihi" dünü " Çorumlu 2000 Dergimizin kapaklarında bulunan resimlerden müşahede edeceğiniz gibi, tabii bir dokuya sahip ve geleneklerin etkisi ile kendiliğinden oluşmuş,bu güne göre çok daha güzel ve estetik,hatta daha "samimi" idi...

Birbirlerine yakın çıkmalı, kafesli, cumbalı, bahçeli ve genellikle iki katlı evlerden teşekkül eden mahalleler,taş döşeli daracık sokaklar, çıkmazlar,aralıklar, çeşmeler, ahşap minareli camiler, serviler, kavaklar,dut ağaçları ve eski insanları ile o eski Çorum'un artık günümüz Çorum'u ile alakası ve benzerliği kalmamış.

Umumiyetle ahşap çatkılı "iskedos" denilen bir karkas iskelet üzerine ve zamana dayanıklı "öz"lü ve yaşlı çam ağaçlarından inşa edilen;bu çatkıların arası toprak ve saman karışımı "kerpiç" tuğlalarıyla örülmüş, duvarları "tatlı kireç" ile sıvanır ve çivit mavisi,aşı boyası veya pastel toprak boyalarla boyanır,bugün "rustik" denilen eski alaturka kiremitlerle de çatıları örtülürdü.

İçlerinde her odada bir ocak bulunur ve ısınma,pişirme gibi işler tezek,odun vb. tabii yakıtlarla sağlanır;Bolşevik Rusya'dan gelen gazyağı ile beş veya on numara idare lambası veya lüks kullanılır,fakir evlerde de daha çok zeytinyağı kandilleri aydınlanma için kullanılırdı.

Bütün eski Müslüman Türk evleri gibi eski Çorum evleri de mobilyasızdı. Günümüzden bir yüz yıl öncesindeki bu evlerde ot yastıkların dizildiği bir eski kerevetten,bir tel dolapla,mutfak raflarından, bir Kur'an-ı Kerim rahlesinden başka bir mobilya veya ahşap eşya yoktu. Herkes yer sofrasında oturur,yer yatağında yatar,her odada bulunan "hamam dolabı"nda yıkanırdı.

Memlekete pompalı gaz ocağı ve ispirto ocağı ile plastik tabaklar yeni girmeye başlamış, vatandaş teldolabını buzdolabı gibi kullanmaktan henüz kurtulamamıştı.

Bizim bile yetişemediğimiz çok daha eski günlerde ise;evlerde su tesisatı bulunmaz,her kez bahçesindeki kuyudan su çeker veya sakalar vasıtasıyla mahalle çeşmesinden su getirtirdi...

Çorum'un eski mahalleleri olan Devane, Çöplük,Karakeçili,Yeniyol,Gülabibey,Azapahmet ve Alaybey sokaktaki eski Çorum evlerinde hayat; genellikle büyük bahçe kapısından sonra başlardı. Uzun taşlık geçilir,bahçedeki ekili sebzeler ve dikili meyve ağaçlarından bilhassa, asma, kiraz, dut ağaçları ile gül ve sümbüller hatta mis kokulu iğdeler temaşa edilerek ilerlenir ve esas "ev"e varılır.

Plandaki başka yaşama birimleri ise bu mekanın ya altında,yada biraz kenarında yer alırlar ve ailenin diğer ihtiyaçlarına cevap verirlerdi. Çamaşır için büyük kazanlarda su ısıtılır,deterjan yerine kil veya ince meşe külü kullanılır,mavi çivit vazgeçilmez bir yardımcı olur,ahşap tokaç denilen ve kirli çamaşırları döverek temizlemeye yarayan bir alette"masif taş" çamaşır yalağının bir kenarında hep bulunur.

Bağlardan sonbaharda gelen üzümlerden pekmez yapılırdı. Bağ bozumu büyük bir kültürdü. Bunun için yine büyük kazanlar kullanılır,büyük ahşap oluklarda çizmelerle veya yalınayak üzümler çiğnenir,suyu sıkılır,dışı isten simsiyah olmuş içi ise kalaylı büyük "banma"larda kazanlarda pişirilir ve pekmez yapılırdı.

Biraz ilerideki yufka ekmeklerin yapıldığı bir tandır ve at arabaları için inşa edilmiş olan bir dam ile yanındaki ahırlar,kışlık meyve odaları ile, sıra sıra küplerin dizildiği karanlık kilerler bu mimari projelerin bir yüz elli,iki yüz yıl önceki evlerde vazgeçilmez kısımlarıydı.

Sonra mutlaka ahşaptan imal edilen merdivenlerden hep yukarı çıkılırdı. Hayat denilen açık mutfaklı,divanlı oturmalı yazlık kısım veya sofa sizi karşılar,baş oda ve diğer odalar da bu sofaya açılırlardı.

Odaların içtezyinatı veya dekoru ise bir harikaydı. Duvara gömülü kireç ocaklarının yanındaki masif çam oyma kapaklı "medine" denilen küçük gözlü dolaplar bulunurdu. Dolap kulpları porselen, menteşeleri ise dövme demirdendi. Çok ama çok eski evlerde ise mutlaka vitraylı pencereler,mevcut pencerelerin üstünde yer alır,buralarda bugün artık bulunmayan ve antika kabul edilen Beykoz Cam Fabrikası mamulü hamuru kendinden renkli çivit mavisi kobalt camları ile,yakut kırmızısı veya turkuvaz yeşili motifler yer alır. Kapılar eğilerek girilen masif çam marangozluk işleriydi. Pencere perdeleri ile ot yastıkların örtüleri hep elde dokunur, birer elemeği ve göznuru olurlardı.

Bugünkü gibi süper marketler yoktu. Evinde tuzu,gazı,kelle şekeri ve odunu olan kendisini mutlu sayardı. Bütün yiyecekler evde veya elde hazırlanırdı. Uzun kış hazırlıkları adeta bir merasimdi. Tarhanalar yapılır,erişteler kesilir,turşular vurulur, pekmezler dövülür,bağ ve bahçelerden gelen meyveler meyve odalarına dizilir,pestiller dökülür,ceviz ve bademler ayıklanır,yufkalar yazılırdı. Öyle ki; dede ve nineleri,teyze ve halaları ile o büyük ve muhteşem ailenin yaşadığı eski haneler dışarıdan hiçbirşey almadan aylarca hayatlarını sürdürür, kara kışların kuşatmasının kalkmasını ve ilkbahar cemrelerinin düşmesini sabırla beklerlerdi.

Eski Çorum'un tarihi dokusu, kireç, taş, top

rak,pişmiş tuğla ve oluklu kiremitten oluşur;bu malzemeler bütün eski dükkanlarda eski evlerin ve birçok ticarethanelerin de temel yapısını teşkil ederlerdi.

Bu arada eski Pontus Rumlarından kalma ve Ermeni ustaların yaptığı taş dükkanlar ve muhtelif yapılarda bulunur,mahalle aralarında ve çıkmaz sokaklardaki bu yapılar süslemelerinden asri pencerelerinden hemen kendisini belli ederdi.

Bugün kapısına veya duvarına sarı teneke çakılarak "Korunması gerekli tarihi kültür değeri" ilan edilen evler ise o tarihlerde henüz yoktu. Çünkü büyük ve ağır tokmaklı,çift kapılı,bir at arabası kapısı ve bir insan girişi kapısından oluşan o güzelim asmalı taç kapılarından girilerek bahçe geçilen ve haremlikli,selamlıklı büyük ailelerin yaşadığı evler bu aziz şehrin temel dokusunu teşkil ederdi.

Osmanlı'nın sonu ile,Cumhuriyetin ilk yıllarında bu ev tipi yavaş yavaş ortadan kalktı. Bahçeler küçüldü. Evler caddeye yanaştı. Cumbalarla sokağa sarktı. Kafesli pencerelerden türküler ve gramofonlar sokağa taşmaya başladı. Yunan'a ve Yemen'e giderler dönmüyordu. Yüzyıllar süren daimi seferberlik Devlet-i Ali coğrafyasını ev insanlarını dar mahadağın etmiştir.

Sonra balkınlar icat oldu. Kafesler atıldı. Küçük ve kareli camlı giyotin pencereler icat oldu. Ve şehrin ilk kömürlü-mazotlu motor dairesi faaliyete geçip bazı hanelere elektrik verilmeye başlandı. Ahırlar iptal oldu ve bizi bugüne getiren müteahhitli betonlu hızlı değişim süreci başladı.

Derken Almanya'ya ilk göç kafilesi yola çıktı. Harb-i Umumide çok ölü veren ve çalışacak insan mevcudu kalmayan "Doyçland"a kara yağız Çorum insanı da gidiyordu.

Bir müddet sonra gidip de oraları görenler memleketi ve eski hallerini beğenmez oldular. Bir elli iki şavrule en moda otomobil ve faytonlar bile hâlâ makam arabası iken,Veli paşa Hanından Ankara'ya kalkan Deutz ve Volvo markalı uzun burunlu ve mazotlu otobüslerle tozlu yollar saatler sürerdi

Hızla eğişen zaman insanlık ilişkilerinden, yaşama tarzlarına kadar her şeyi değiştiriyordu. Sokak çeşmelerinin suyu kesiliyor,kanalizasyonlar döşeniyor,her eve elektrik giriyor,şehirlerde belediyecilik gelişiyor,devamlı bir yerler yıkılıyor,evlerin cumbaları kesiliyor,tarihi çevre katliamı da bütün hızı ile başlıyordu.

Önce Piri Baba Çamlığındaki tarihi mescit ve türbe yıkıldı,şehrin en eski kabristanı düzenlendi ve park yapıldı. Caddeye kestane ve dut ağaçları, parklara çamlar dikildi. Vakfiyesi olan birçok mescit ve hayrat satıldı. Her köşe başındaki ve bahçedeki kabirler tarumar edildi. Yerlerine betonlu ve demirli temeller atıldı. Eski daracık sokaklar genişletildi.

Sabah ezanında kalkan mahallenin nineleri bile kapılardan birbirlerinin hatırlarını sormaz oldu.

Sokakların eski beyaz ve yuvarlak taş dokusu söküldü. Arnavut parkesi olan granit paket taşlarla yeni sokaklar "yazıldı". Daha sonra asfaltlandı. Bu arada artan çimento ihtiyacını karşılamak üzere birde fabrikamız kuruldu. Artık her şeyimiz tamamdı. Bu afetle birlikte ciğerlerimiz de taşlaştı.

Yurtdışından marklar,dolarlar yağıyordu. Peş peşe enflasyonlar ve teşvik edilen lüks özentisi ve tüketim zavallı Çorumlunun alışkanlıklarını ve gelenekleri de değişti. Yerli Malı Haftası ilkokul sıralarındaki ayvalar da ve Sümerbank'ın kalın kumaşlarında kaldı. Bir Avrupalaşma ve ecnebileşme,hatta yabancılaşma çağı başlıyordu.

Paranın değer kaybı ve ithalata dayalı ekonomi,deposundaki mallara zam gelen muhtekirleri yeniden ve iyice zengin etti. Halk Fırkası zamanında banka kredileri ile ticarethane kuranlar ile harp kaçkını bazı fırsatçılar her yerde olduğu gibi bu şehirde parsellemeye başladılar. Ahalinin arasında büyük bir gelir uçurumu ve adaletsizliği başladı.

Tabii bu arada yazımızın esas konu olan tarihi çevre de payına düşeni aldı. Eski konakların yerini çok katlı binalar almaya başladı. Kimse burasının iyi bir deprem kuşağında olduğunu aklına getirmek istemiyordu. Bir israf ve lüks tüketim çağının kara bulutları şehrin üzerinde kümelenmeye başlıyordu.

Kanaat gitti. Tamah ve hırs geldi. Kimse kimseyi tanımaz olmuştu. Köylerden ve ilçelerden oluk oluk insanlar şehre akmaya başladı. Eski klasik çağın o az ile yetinen ve daima şükreden sade ve mütevazı bir hayat süren tek derdi ve elemi uzun ve sert kışları ile seferberlik olan eski Şehit ve Gazilerin torunlarından müteşekkil bu aziz şehrin ahalisi,o ahlak ve fazilet sahibi eski insanların ahfadı bir bir ahrete intikal eyliyorlardı.

Şimdi o "eski ve güzel aziz Çorum" artık yok. Hatta hiç yok.

Çünkü;dünün pekmez,yufka ve tezek ile is kokulu sokakları bağ bozumları,şiddetli kışları ve yokluk günleriyle bütün değerleri ve hatıraları;kurt postu yakalı,körüklü çizmeli,kruvaze paltolu, kamçılı,burma bıyıklı faytoncularıyla mazinin çıkmaz sokaklarına doğru yağız atlara havada ıslık çalan kamçılar sallayarak gitti.

Maalesef şimdi biz ve bizim gibiler;nüfusu gittikçe artan bu havası solunamaz şehirde,adına apartman dediğimiz beton kozalarda,güneş görmeden,ithal kömür ısınlarını ve tüp gazlı otomobillerin egzozlarını soluyarak yaşamak adına debelenip duruyoruz.

Tabii buna yaşamak denirse...

06'DAN Salim SAVCI

MESLEK OKULLARINDAN AKTARMALAR

Ne derece doğrudur bilemem ? Anlatılanlara inandım,yazıyorum. (27) yıl emek verdiğim,Erkek Sanat Enstitülerinin yerini alan Endüstri Meslek Liselerinden aktarıyorum:

*Ben yılların öğretmeniyim. Dersini dinlemeyen öğrenci olmaz idi. Şimdi aynı öğretmenim ama öğrencilerimin bir kısmı ders dinlemiyor,konuşuyor. Rica ediyorum,bir süre susuyor. Aynı hareketler sürüp gidiyor. Ben dersimi anlatıyorum,tekrar ediyorum. Sorunuz var mı diyorsun ? Cevap alamıyorum. Demek ki anladılar diyorum. Yazılı yapıyorum. Bir sınıfta zayıf almayan beşi geçmiyor. Bir numara da alsalar sınıfta kalmıyorlar.

*Öğrencilerim,bölme,çarpma,çıkartma ,toplama işlemini yapamıyor. Hepsinin elinde hesap makineleri var. İşlemleri onunla yapıyorlar. Üniversite giriş sınavlarında hesap makinesi da yok,sonuç alamıyorlar. On yıldır bu okulda; sınavları kazanan olmadı.

* Teknik dersler öyle de,uygulamalı dersler iyi mi sanıyorsunuz ? Gerçi ananın, babanın zoruyla gelmiş. Sanat öğrenmeyi düşünmüyor. Bir lise diploması olsun diyor.

* Ben çıraklık okulunda da çalıştım. Onlar: sanat öğrenmek istiyorlardı. Durmadan şunu da,şunu da yapalım diyorlardı. Bana kalırsa;Teknik Liseler kalsın. Endüstri Meslek Liselerinin tamamı "Çıraklık Okulu"na çevrilsin.

1946-1973 yılları arasındaki öğrencilerim bir varlık imiş. Şimdiki durumu okudunuz. Geliniz de;içiniz kararmasın ? Yazık oldu Erkek Sanat Enstitülerine denmesin ?

Sonuç: Liselerle yarıştık. Yaya kaldık. Bu sonuç belliidi !

DEPREM SİGORTASI ÇÖZÜM DEĞİL

Dünyanın oluşumunu gören yok. Ama bilimsel olarak bu oluşumu biliyoruz.

Çekirdeği magma tabakası. Onun üzerinde katmanlar var. Magma tabakasının kanıtı ortada. Yanardağlar bunu doğruluyor. Sönmüş yanardağlar olduğunu bilim söylüyor,biliyoruz.

Magma tabakasında olan değişmeler, yanardağlar dolayısıyla dünya üzerine atılıyor. Bu lavlar bir süre sonra sert parçalara dönüşüyor. Zamanla da toprak oluyor. İnsanlar boş durmuyor. Yer kürenin katmanlarındaki petrolü,doğalgazı sağlıyor. Nede olsa boşluklar oluşuyor. Yerküre de kırılmalar, çökmeler,kaymaları zamansız olarak görüyoruz. Kırılmalar, çökmeler, kaymalar da fay hatlarıyla varlığını gösteriyor. Deprem de oluyor. Zamanı belli değil. Önceden kestirilmesi şimdilik olanaksız.

Deprem dünyanın hemen hemen her yerinde olabiliyor. Şiddetleri,ülkemizde de yıkımlar yapıyor,can alıyor. Depreme karşı tek önlem;yeni yerleşim yerlerinde depreme dayanıklı yapılar yapmak. Yapı gereçlerini, kumundan,çimentosundan,kirecinden kaliteli olarak da seçmek şart.

Bunun yanında deprem sigortasını düşünmek hayalcilik olur. Bu sigorta da; devlet, belediye,inşaatçı,tasarımcı işe girecek. Siz en iyi yasayı da çıkarsanız,bizim insanımız onunda boşluklarını bulur,bizleri uyutur. Bir yerleşim yeri yerle bir olunca da bunu hiçbir sigorta şirketi ödemez.

Depreme alışmalıyız,alışacağız. Ama; depreme dayanıklı yapılar yapmalı,canımızı kurtarmayı bilmek gerek !

Deprem sigortası yaptırdım diye hayale kapılmamak gerek.

YÜZYILIN FELAKETİNİ YAŞADIM

Zekai İŞLER

17. Sayıdan Devam

Eğer bu köşenin okuyucuları varsa; bugün (bu sayıda) biraz onlarla konuşmak ve kendilerine maruzatımı arz etmek istiyorum.

ÇORUMLU 2000 Dergisinin elinizdeki bu sayısı ile "Deprem Anılarının" 6. yayınlanmış olacak. Zaman ne kadar hızlı geçiyor. Bir bakıyorsunuz beş sayıyı geride bırakmışsınız. Pekala biz bu beş sayıda ne yaptık, neler anlattık. Doğrusu bizzat yaşadığım, içinde bulunduğum bir olayı kaleme almak, sözcüklerle ifade etmek o kadar kolay olmadı. Bunun benim "iyi bir yazar" olmamam dışında bazı sebepleri daha var.

Önce bu yazı serisine başlama düşüncemden söz edelim. 99 yılının Kasım ayı başlarındaydı. Çorum'a yeni dönmüştüm. O günlerde Gazi Caddesinden aşağı doğru yürürken Saat Kulesi civarında;elinde dergi dolu siyah çantası, yılların izleri üzerinde çokça belli olan gür,beyaz sakalı ile Çorum'un (şehir sınırları içindeki) Evliya Çelebisi Mahmut Selim Beyle karşılaştım. Kitapseverliğimiz dolayısıyla eskiden bir tanışıklığımız vardı. Selam ve kucaklaşmadan sonra oralarda bir yerde oturup,çayla karışık sohbet ettik. O gün için "deprem" sıcak bir konu olduğundan ve 17 Ağustosun izleri üzerimde taptaze dururken,haliyle sohbetin konusu da bu oldu. Ben acıklı ve heyecanlı bir ses tonuyla ha bire "depremi" anlatıp duruyordum. Beni sabırla dinleyen Mahmut Bey kısaca konuşup "bunları bizim dergide yaz..." dedi. Bir müddet tereddütten sonra "olabilir" dedim.

Yaklaşık bir ay sonra benim anıların I. Bölümü dergide yayınlanmıştı ki;Çorum Hakimiyet Gazetesinde bir haber gözüme ilişti. Çorum İlahiyat Fakültesinden Yrd. Doç. Dr. Naci Kula Beyin "Deprem" konulu bir konferansı duyuruluyordu. Merak ettim. Acaba Naci Bey depremi içinden yaşamış bir kimse miydi ? Yoksa deprem bölgesinde yaptığı bir araştırmayı mı aktaracaktı ?

Konferansöncesi kendisiyle görüştüm. Naci Bey bir araştırma yapmış ve gözlemlerini ilmi kriterlerle yorumlayarak bir sonuca ulaşmıştı. Yaklaşık bir saate yakın sohbetimiz sonunda,birçok konuda ortak mutabakata vardığımızı gördüm. Sağduyu sahibi,düşünen ve hayata sağlam yerden bakan insanlar için" aklın yolu birdi..."

Din psikolojisi alanında da doktora sahibi olan hoca,bizzat deprem bölgesini bütünüyle gezerek,Yalova,Gölcük,Sakarya ekseninde 120 kişiyle bire bir sohbette bulunmuş,yüzlerce kişiyle de çeşitli vesilelerle gözleme dayanan ilişkileri olmuştu.

Naci Beyle görüşmemizden sonra kendisine;Hocam "depremi siz yazmalısınız" dedim. O da"hayır" dedi. "Sizlerin yani, depremi bizzat yaşayanların anlattıkları ya da yazdıklarından hareketle bizler bir sonuca varıyoruz. Asıl materyal sizlersiniz. Mutlaka yazın, bu tür olaylarda yazılı belgelerin olması çok önemli" diyerek beni teşvik etti.

Böylece bu yazı serisi başladı ve devam ediyor.

Gelelim benim cephe me:

Öncelikle;sözlü anlatımdaki heyecanı yazılı anlatımda bulamıyorum. Yani;yazı ile ifade zor şey, ya da ben beceremiyorum. Sonrası benim için psikolojik bir yönü oluyor, her sayıda yazmak için uğraştığım bir iki gün kabuslar yaşıyorum. Olayı yeni baştan kare kare tekrar hatırlamak insanı mahvediyor. Buna rağmen şu ana kadar yazılan beş bölümde, depremin 24 saatini anlatmaya muvaffak oldum. Bence en önemli zaman dilimi kesinlikle 24 saatti. Ondan sonrakiler birbirinin aynısı,rutin şeylerolarak sürüp gidiyor. Ayrıca;ben bu zamana kadar yazılan bölümlerde pek fazla yorum a girmedim. Sadece gördüğüm,şahit olduğum,duyduğum olayları yansıttım. Bu hususta yorum okuyucunundur.

İzniniz olursa;anıları burada keseceğim. Ancak benim deprem sonrası Gölcük' te Sivil Toplum örgütleriyle yardım çalışmalarım oldu. 15 yıl ekmeğini yediğim bir bölgenin insanlarına vefa borcumu ödemek, vicdanen rahatlatmak için bir de,bak "deprem oldu,zoru görünce kaçtı gitti " dedirttirmemek için iki aya yakın toz toprak içinde hizmet ettim. Bir iki sayıda onlardan bahsederek,bu bahsi burada bir daha Cenab-ı Rabb'ül Alemi'nin bu Millete böyle acılar göstermesin dileğiyle kapatıyorum. Görelim Mevlâ'm neyler... Devam Edecek

ÇORUMLU MANİLER

Eşref ERTEKİN

A benim nazlı yarim
Kucağı nazlı yarim
Yaktın beni içimden
Kıldın marazlı yarim.

Açtın sineme yare
Ey gözleri sehhare
Rahmet halime yarim
Kıl derdime çare.

Adalar kavuştu gel
Dalga boydan açtı gel
Eyi günün dostları
Kötü günüm geçti gel.

Adam ölmez yaradan
Öldürmezse yaratan
İş yanını bilmez mi
Bunu yoktan var eden.

Âdilem aldı yare
El yetmez oldu yare
Yare elim yetmeden
Bu sinem oldu yara .

Âdilem âlim olsun
Okusun kamil olsun
Benim burda yandığım
Sana damalûm olsun.

Âdilem Bağdat ara
Çöz zülfün bağla tara
Bir vefalı yar için
Şam şarkı Bağdat ara.

Âdilem der al benden
Yeşil senden al benden
Ya sırrını bana ver
Ya sevdanı al benden.

Âdilem der Bağdadi
Şatı aldı Bağdadi
Yavrumun her bakışı
Değer yüz bin Bağdadi.

Âdilem der gül gezdir
Gir bahçeye gülü der
Senden başka seversem
Gözlerime mil gezdir.

Âdilem der nerede ben
Yeni düştüm derde ben
Ben murat alamamışım
Nasıl yatam yerde ben.

Adilem der yüz eller
Seksen eller yüz eller
Sağ elin adetidir
Gerdan eller yüz eller.
Bugün bahçeye girmiş
Beş on dane güzeller
Yeşil çayır üstünde
Al badeyi süzerler
Açmış beyaz gerdanı
Lağli mercan düzerler
Giyme peçem canfesi
Tor uçkuru çözerler
Serin ver sırrın verme
İl ariftir sezerler.

Âdilem kalk gidelim
Feneri yak gidelim
Güzele doyum olmaz
Yüzüne bak gidelim.

Âdilem meylim sana
Düşüktür meylim sana
Siz bir bölük harami
Yalınız meylim sana.

Âdilem okuyanlar
Okusun okuyanlar
Cennet yüzü görmesin
Peçeyi dokuyanlar.

Âdilem sesin aldım
Seste berüsün aldım
Şükür olsun hüdaya
Bu gün busesin aldım.

Âdilem sine sine
Gün değmez sinesine
Ne elim yare yeter
Ne sinem sinesine.

Âdilem yaman yahşi
Yaman gün yaman yahşi
Komazlar dost gün ile
Geçinem yaman yahşi.

Âdilen der bu dala
Bülbül konmuş bu dala
Dünya kadar aklım var
Yine derler budala..

Âdilen seki bağla
Kaküller seki bağla
Dilberler adetidir
Anlına çeki bağla.

Ağam atı yeldirir
Yel püskülün kaldırır
Kendi pek küçük amma
Cilve adam öldürür.

Ağam atın beş olsun
Üzengin gümüş olsun
Her nereye varırsan
Hızır yoldaşın olsun.

Ağıl yaptım kazılı
İçi körpe kuzulu
Küçük yaşımdan beri
Alnım kara yazılı.

Ağla hey gözlerim ağla
Hasret kalır mı böyle
Gözüm çıksın görmedim
Al yağlık ile bağla.

Ah dedim ah dediler
Az aldım çok dediler
Yanıldım bir kez güldüm
Hiç derdi yok dediler.

Ah halvara halvara
Çıngı düşmüş şalvara
Dudaklarım kurudu
Kız yalvara yalvara.

Ah olsa vah olmasa
Gel olsa git olmasa
Yari bana verseler
Kırk gün sabah olmasa.

Ah olsa vah olmasa
Kah olsa kah olmasa
Ben yar ile yatanda
On gün sabah olmasa.

Ah yar yine geliyor
Beni de terk ediyor
Kulak ver dinle bi yol
Kalbim sana ne diyor.

Ahbaplar hep biz bize
Otururuz diz dize
Bir çok selam yollarız
Bizim taraftan size.

Ak alma soyulur mu
Gözele doyulur mu
Gözel seven yiğidin
Kolları yorulur mu.

Devam Edecek

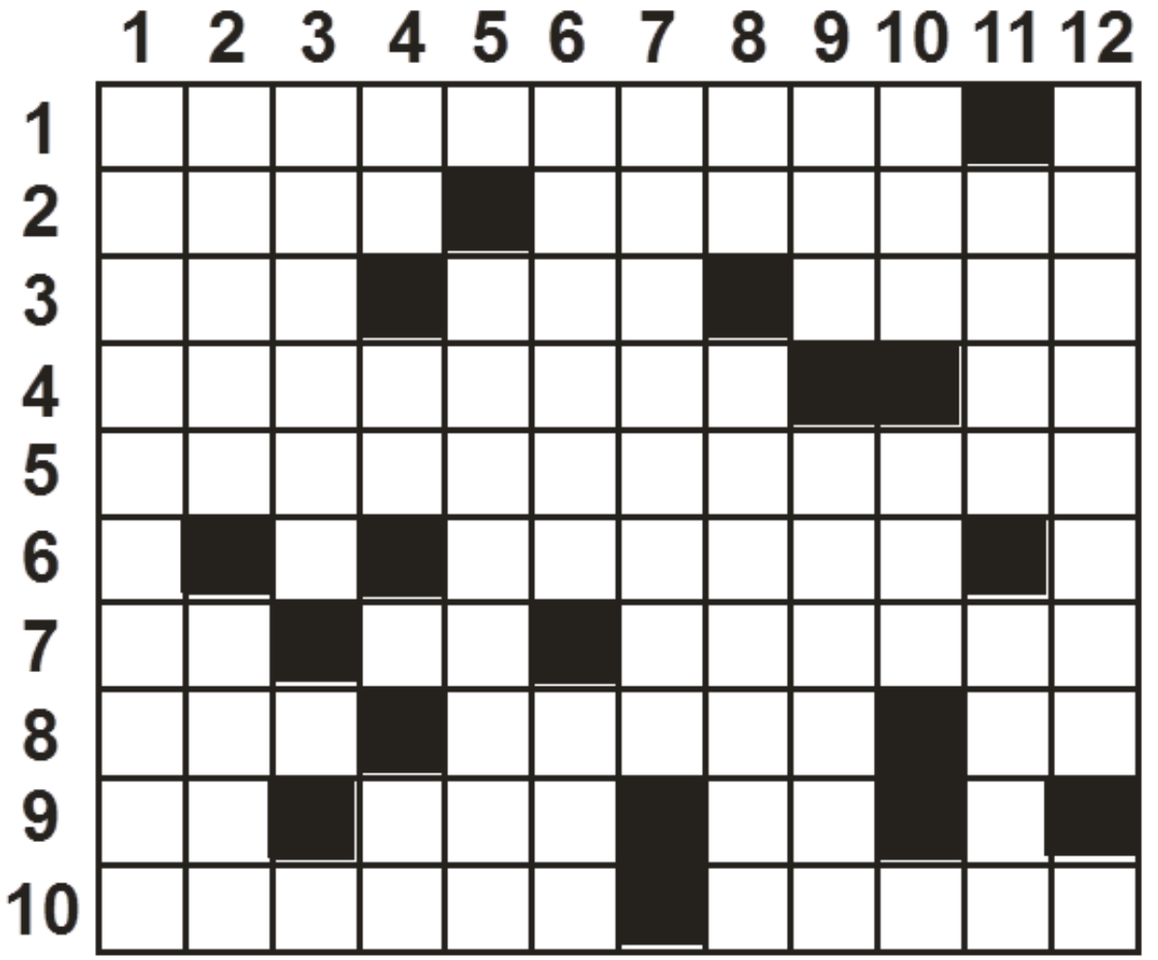

Hazırlayan Erdal ODABAŞ

Çakırköyü B.S.İ. Okulu Sınıf Öğretmeni

SOLDAN SAĞA: 1) Boğazköy'de önemli bir açıkhava tapınağı 2) Değerli madenlerde saflık derecesi - Bir yumurta pişirme şekli 3) Suriye'nin başkenti - Farça yılan -Gülmek ve eğlendirmek maksadıyla yapılan hareket veya söylenen söz 4) Kamufle etmek - ayı barınağı 5) İslâm Tarihinde ilk Cuma Namazının kılındığı mevki 6) Müezzinin cemaati namaza davet için seslenmesi 7) Hintlilerin kutsal mistik hecesi - Şikar - Hangi yere manasına bir soru 8)Bir çokluk eki - Alamet,ipucu - Mısır'ın milletler arası trafikteki işareti 9) Yumurtanın sarı olmayan kısmı - (Bir bağlaç - Ukbanın birinci hecesi 10) Yün eğirmek için kullanılan ağaç başlığ - Rütbesiz asker.

YUKARIDAN AŞAĞI YA: 1) Bir Çorumlu 2000 Dergisinin yazarı 2) Avuçiçi ile toplamanasında emir - Akdeniz bölgesi bitki topluluğu 3) Şimdiki zaman 4) Şarkı türü- Moğol hücum kıtası- Belirti,alamet 5) Bir kaldırma vasıtası , kaldıraç 6) Uzaklaşmak - Azeri ağızında ben 7) Asker yemeği 8) Bağışlama - Orta Afrika'da bir devlet 9) Kendi suyunu ve rengini kaybetmemiş,taze,körpe - Aşağı inilecek basamak, en aşağı kat 10) Etrafı su ile çevrili kara parçası 11) Yansıma - kimi hayvanları ensesinde bulunan uzun kıllar 12)Arapça'da benlik

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

17. Sayıdan devam

Artık Boğaçlılar için karada ölüm yoktu. Zaman kaybetmeden mahkemeye ikinci defa müracaat etmeleri lazımdı. Heyecanları onları o kadar şaşkın bir hale sokmuştu ki,Memiş Ağaya Zırto Hasanile Salı Sülüğü bile sormayı unutmuşlardı. Ancak söz sırasında Memiş Ağanın:<<onlar yorgunluktan köye yakın olan Kadıkırı benzinliğinde indiler. Köye çoktan varmışlardır >> demesi soracakları suali toptan cevaplandırmıştı.

İlamı önce köylerinin arzuhalcilerine gösterip bir dilekçe yazdırdılar. Sonra bu dilekçeyi ilama ekleyerek Asliye Hukuk Hakimliğine götürdüler. Mahkemeye verdikleri dilekçenin tez zamandatebliği için postacı Ahmet'e de tembih ettiler. O gün Aliş Ağa zarar ziyan keşfinin bir an önce yapılmasının zaruri olduğunu hatırlatmak maksadıyla ilgili mahkemelerin hakimine de ricada bulundu. İkinci Asliye Hukuk Hakimi Aliş ağaya <<İnşallah en geç üç gün içinde keşfinize gelirim. Bu iş için dört tane vasıtanın yedi günlük ücretini emaneten Başkatipliğe yatırın>> dedi.

Aliş Ağa dışarıda bekleyen arkadaşlarına bu durumu anlatıp tanıdıkları bir tüccardan bu parayı almak icap ettiğini bildirdi. Neticede lazım olan para bulunup, Başkatipliğe yatırıldı,İşlerin yolunda gitmesi Boğaçlıları çılgına çevirmişti. Bastıkları yerleri görmüyor, köylerine haber yetiştirmenin sevinci içinde açlıklarını dahi hissetmiyorlardı. Saat Kulesi dibinden çevirdikleri üç tane faytona binerek hana geldiler. Valiye çıkmak için getirdikleri ihtiyarları da alarak köylerinin yolunu tuttular. Yolda durmadan Memiş Ağayı konuşturup ilamı nasıl çıkarttığını anlattırdılar. Köylerinin büyük bir beladan kurtulmuş olmasına şükrederek neşe içinde cami önünde durdular.

Boğaç bir bayram havası yaşıyordu. Herkes gülüyor,görülmedik belayı atlattıkları için durmadan önceki kavgalarından dem vuruyorlardı.

Köse Dayı:<<Ulan aptallar ! Bizi ne sanıyordunuz ? Hakkımız olan suyu alamayacak mıydık sanki ? Kanun bizimle beraberdir>>

Kartal: << Daha ben ölmedim ! Önce beni öldürsünler de sonra suyumuzu alsınlar>

Körali:<<Ulan vicdansızlar ! Bu yıl bizi aç mı koyacaktınız ? Şimdi zararlarımızı bir bir verin de kuyruğunuz tava sapına dönsün >> diyordu.

Bir gün sonra Cuma idi. Akşamdan Aliş Ağa minareden Kılıcı'yı bağıttırıp her evin önünden geçen sokakların temizlenmesini Boğaçlılara duyurdu. Yukarıda köylerine gelecek ağır misafirlerin her yeri temiz görmesini istiyordu. İki gün içinde bütün gübrelikler temizlenmiş,sokaklar pırıl pırıl olmuştu. Köye büyük misafir geleceği zaman yollar ve sokaklar hep böyle temiz tutulurdu. Aliş Ağa bile basık odasını sigara dumanlarından kurtarmak için badana ettirmiş, gelinlik kız gibi ağır misafirler için döşetmişti. Odanın baş köşesine yeni yünden yapılmış dört tane yatak koydurdu. İki yatak üst üste konulmuş,işlemeli kilim yastıklarda kenarlarına dizilmişti. Onların üzerine de kuş tüyünden doldurulmuş yastıklar sıralandı. Ocağın içine de dede yadigarı saraylara ait tunç bir semaver yerleştirdi. Camiden getirilen radyum lambası yakılacak bir duruma sokulduktan sonra oda oturulacak bir hale geldi. Aliş Ağa bekçi Kılıcı'yı da sağmal ineği olan büyük komşulara gönderip,her gün taze yoğurt bulundurmalarını tembih ettirdi. Ayrıca en iyi cins yataklarını dövdürüp,ağır misafirlerin yatması için hazırlandı.

Artık her türü hazırlıkları tamamlamışlardı. Verdikleri dilekçede,zikrettikleri arazilerin keşfedilmesi için,Sulh Hukuk Hakimliği,İkinci Asliye Hukuk Hakimliği,Tapudan iki teknisyen,ziraattan iki bilirkişi,iki avukat,zabıt katipleri olmak üzere on kişilik bir keşif heyeti Pazar günü Boğaç'a gelmesi kararlaştırıldı.

Gelecekleri günün sabahında,bütün Boğaçlılar şehir yolunu tuttular. Karşıdan jeeplerin tozlarını gördükleri zaman sevinçlerinden ağlama derecesine geldiler. Çünkü iki aylık kuruyan mahsulleri keşfedilip,tahmin edilen zamanlarda Tekin köyünden alınacaktı. Bu bakımdan keşif heyetinin gözlerine iyi görünüp,davalarında haklı olduklarını bildirmek lazımdı.

Köyün dışında mezarlığın yanında sıra olarak ağır misafirlerine saygı duruşunda bulundular.

Devam Edecek

AHMET'İN YUVARLANAN EŞEĞİ

Mehmet ARSLAN
Emekli Öğretmen

ÇATAKTAN ESİNTİLER

Çorum'un kuzeybatı yamaçlarında bir iki yüz metre yüksekliğe ulaşan "Kösedağ" yer almaktadır. Bu dağın eteğinde,sırtını Kösedağ'a verircesine dayamış,şehre doğru ufki bir bakış yapan "Çatak" isimli bir köy bulunmaktadır. Çatak isminin nereden geldiğini pek bilinmese de,yaşlılar şöyle derlerdi: Hava ve suyu çok güzel olduğundan dolayı buraya gelen ilk köy halkı,buraya konalım,yerleşelim anlamına gelen Çatak kelimesini kullanmışlar. Bundan böyle köyün ismi Çatak olarak kalmış.

Eski zamanlarda bu köyde beş nüfus bir aile yaşarmış. Aile;anne,baba,Abid,Sâre ve Ahmet isimli üç çocuktan oluşuyormuş. İhtiyar anne ve babanın yükünü en büyük çocuk olması itibariyle bir müddet Abit yüklenmiş, askerlikten sonra köye gitmeyen Abit,şehirde Em-niyet Teşkilatına girmiş. Onun küçüğü Sâre ise evlenme çağı geldiği için,köyün içinde bir haneye gelin gitmiş. Aile sadece üç kişi kalmış. Yaşlı aileye katkıda bulunmak için Ahmet on yaşında odun taşıyıcılığına başlamış. Ahmet odun yüklemeyi beceremediğinden başkaları ile gönderilirdi ki;öğrensin de,sonra yalnız başına odun ormandan evin odununu ve şehirde satılarak evin ihtiyacını karşılayan satlık odunu temin etsin diye.

Ahmet;artık odun kesmeyi,kesilen odunu eşeğe yüklemeyi öğrenmişti. Ailesinin kışlık odunu artık Ahmet tarafından getiriliyordu. Çünkü;Ahmet artık on bir yaşlarına ulaşmıştı.

Ahmet sıcak bir günde eşeğini alır, köyün yakınındaki Hacıdüzü Yokuşunu tırmanarak ormana doğru yol almaya çalışır. Yokuşu çıkan Ahmet,kendisini Hacıdüzünde bulur. Burası düz olduğundan burayı kısa zamanda geçer. Kamışlice Deresine iner. Ahmet tekrar bir yokuşla tanışır. Burası,birinci yokuştan daha uzun ve biraz daha dikçedir. Burayı eşeği ile tırmanan Ahmet,kendisi Fırındüzü denilen mevkide bulur. Burası epeyce geniş bir düzlüktür. Ahmet burayı geçerek Kökpınar Yokuşuna tırmanır. Hemen arkasından Deli Malar Çeşmesine varır. Ağaçtan yapılmış bir yalaktan bütün hızı ve süratiyle öyle bir su akar ki;sanki bugün kendisini ana kaynağı olan denize ulaşacakmış sanırsın. Billur gibi ve oldukça soğuk akan bu sudan sıcak bir günde İçmeden geçebilir misin ? Elbette geçemezsiniz. Eğilirsiniz,suyun aktığı yalağa ağzınızı da yarsınız,içtiğiniz suyun soğukluğu beyninize hücum eder. Herhalde bundan dolayı bu çeşmeye "Delimallar Çeşmesi" demişler. İnsanın beynini nasıl sızlatıyorsa,içen hayvanların beynini de sızlattığından ve hayvanlarda delimsi hareketler meydana getirdiğinden bu ismi vermişler bu çeşmeye. Hemen ondan sonra küçük bir tepeyi aşan Ahmet,kendini başka bir çeşme önünde bulur. Bu da birinci çeşmenin aksine yavaş ve az sulu olduğu için,buraya da "Şirşir Çeşmesi" demişler. Buradan avuçlarıyla suyu yudumlayan Ahmet,yayla yokuşunu tırmanmaya başlar. Burayı da aşan Ahmet, son düzlüğe ulaşmıştır. Artık önünde yokuş değil inişvardır.

Ahmet "Yalancı Mezar" denilen yeri geçerek,"Yongalı Seki" tarafına doğru yol alır. Yongalı Seki'nin çevresinde daha önceden kesilmiş çam ağaçlarının kurumuş dallarından odun yapmaya çalışır. Kan ter içinde odunu hazırlar. Yaz sıcaklığında iyice susar ama o soğuk sular çok geride kalmıştır. Bazen terini kurutmak üzere çam gölgesinde dinlenir, bazen de karlardan,karlı dağlardan kaçarak gelmiş kaçarak gelmiş derin rüzgar Ahmet'in yüzünde yankılanır. Sonra Ahmet kalkar,yeniden odun yapmaya başlar. Artık odun yapma işi tamamlanmış ve eşeğin taşıyacağı miktara ulaşmıştır. Eşeği yüklemek üzere hazırladığı iki odun yığını arasına çeker. Odunları yükler. Yola çıkmak üzeredir. Azık çıkınını ve eşeğin saman torbasını odunun üzerine takar. Muzaffer komutan edasıyla yola koyulur. Yol dar ve çevresi taşlık,çalı çırpı olduğu için dikkatle yol almaya çalışır ama olmuşla olacağa insanın elinden bir şey gelmez. Biraz gitmişlerdi ki,eşek bir taş parçasına takılarak aşağı doğru yuvarlanmaya başlar. Ahmet biraz öncekimuzaffer komutan hali birden üzüntüye dönüşüverir. Ahmet yuvarlanan eşeği seyretmekten başka yapacak bir şeyi yoktur. Keçi yoluna oturmuş,hem eşeği,hem de aşağıda kıvrıla kıvrıya öz kaynağına doğru akan Kızılırmağ'ı,bir yandan da bulutlarla yarışırcasına gökyüzüne doğruuzanmış,hâlâ

üzerinde yer yer kar paçalarının görüldüğü Ilgaz Dağlarını seyre dalmıştı. Gözleri yaşlı,sıkıntılı ve üzüntüden dolayı terlemiş olan Ahmet'e Ilgaz Dağlarının karını yalayarak ve güzel çam kokularını da beraberinde getirdiği çam losyonuyla tarar. Ahmet, Kızılırmağ'a bakarak ağladı.,sızlandı ve "**Irmak bile en uzak yerden çıkarak amacına ulaşmak için nice geçilmesi zor yolları kat ederek geliyor,yüzünü gözünü taşlara çalıyor**" diye düşündü. "**Benim kaderim bu muydu ?**" dedi. Evet,Ahmet'in kaderi buydu. Ahmet, kendine,kendi iradesiyle,Yüce Allah'ın da dilemesiyle yeni bir kader çizmeliydi. İşte bu düşüncelerle yerinden kalktı. Eşeğin yanına doğru inmeye başladı. Eşek ölmemişti. Eşeğin odunların altından kurtardı. Tekrar odunları iki yığın yaptı,eşeği yığınların ortasına çekerek yeniden yükledi, yükleme işi bittikten sonra Ahmet'le eşek yeniden yola koyuldular. Koyuldular ama yol uzamıştı. Eğer eşek yuvarlanmasaydı Ahmet köye iki saatte varacaktı. Ama eşek "Cıpıl" denilen mevkie inmişti. Burası köye üç saat çekiyordu.

Ahmet o gün yatsıya yakın bir zamanda köye gelebilmişti. Anne ve babasına başından geçenleri bir bir anlattı. Ahmet artık odunculuk yapamayacağını,okumak istediğini anlattı onlara. Anne ve baba bu isteğe karşı parasızlıktan dem vurdular. Ama Ahmet ne olursa olsun okumakta kararlıydı. Sonunda,baba dışarı çıkarak durumu,durumdan anlayan komşulara beyan etti. Ahmet anne ve babasına parayı düşünmemelerini söyledi. Yazın çalışarak para kazanacak,kışın onunla okuyacaktı. Baba ikna olmuştu. Ertesi gün şehrin yolunu tutuldu. Ahmet okula kaydolduktan sonra okulla tanıştı ve derslerine sıkı bir şekilde çalışmaya başladı. Yaz boyu kahvehanelerde çaycılık yapıyor,kazandığı parayla kışın geçiniyordu. Lise tahsilini bitiren Ahmet yüksek tahsil de yaptı,Öğretmen oldu.

O şimdi güzel yurdu Anadolu'da öğretmendir. Belki yurdunun güzel bir şehrinde bir lisede,kimbilir belki de şimdi sizin karşınızda ders anlatıyor.

BELKİ BİR GÜN

Mahmut Selim ***GÜRSEL***

Belki bir gün bu satırları okursun,
Belki de okumaz.
Belki bir gün bu anlatılanları bilir,
Belki de bilmez.

Belki de bu yazılanlardan ders çıkartırsın,
Belki de tınmazsın.
Belki de dersten anlamazsın.
Belki de anlarsın.

Sen seninle olan hayatı yaşar,
Ben benimle olan hayatı.
Sen seninle olan yaşantını bil,
Ben benimle olanı.

Sen sensizliklerde kaldığında,
Ben bensiz olduğumda.
Sen bir gün bu satırları okursun,
Ben de o zaman sorarsın.

Dağlar,ovalar,ırmaklar,göller.
Bekler seni öylece o güzellikler.
Nerede o söylenen sözler kimindi,
Bilir misin,bilmez misin şimdi.

Gök yanar da,yer yanmaz mı ?
Dayanılan acıları su almaz mı ?
Bilenlerle bilmeyen bir olunca,
Bu yazılar işte böyle yazılmaz mı ?

Şimdi dersin,olur dersin,
Kimi kime zem edersin ?
Belki bilir zannederek,
Zamanını heba edersin.

Tavşan dağa küsmüş te derler
Dağın haberi olmazmış.
Bu dünyada yazılanlar ise,
Insanlığa kalırmış.

Gökyüzünde,yeryüzünde,
Işte sana,dur sözünde.
Ağlayanlar,gülenler de,
Ele geçmez gün yüzünde.

20 Haziran 1999 ÇORUM

DAĞLARIN TÜRKÜSÜNÜ DİNLEMEK

Muzaffer GÜNDOĞAR

Geçen Sayıdan Devam

Görünüm yukarıdan
Öylesine görkemli.
Görünmeyen yerlerse
Kışkırtıcı,gizemli.

Nasıl,ne biçimdedir ?
Merakı kamçılıyor.
"İniş yolu bularak
Gel bizleri gör" diyor.

Ardıçlar kayalara
Tutunmuş kökleriyle.
Vahşi güzelliklerin
Çekicilikleriyle.

Kırk elli metre kadar
Güçlükle iniyorum.
Oradan da kanyona
İnmeyi deniyorum.

Sarp yamaçlar inişe
Yazık izin vermiyor,
Oradan ötesini,
Gizliyor,göstermiyor.

Sıcaktan terledikçe
Börtüyor dil ve damak.
Bizi daha yoruyor
Bir iniş bulamamak.

Yüzyıllar aşındırmış
Seller çok yaman oymuş.
Buranın varlığını
Bilmem kaç kişi duymuş.

Yeniden tırmanarak
Yamacının bedenine
Yürüyoruz bir süre
Dere boyunu yine.

Her türden ağaç,çalı
Yabani ot boy atmış.
Dallarını özgürce
Gökyüzüne uzatmış.

Kayaların Yüzünde
Yaşama tutunmuşlar.
Her türde ve biçimde
Güzellikler sunmuşlar.

Buradan deneyelim
Bir de burdan diyoruz.
O sarp kayalıklardan
Aşağı iniyoruz.

Her inişte ardıca
Kayalara tutunarak
Doldururken yüreği
Heyecan dolu merak...

Yine iniş yolunu
Ucurumlar kesiyor.
Burda da tehlike
Rüzgarları esiyor.

Suların çağıltısı
Duyuluyor dereden.
Nasıl bir yol bulupta
İnmeliyiz nereden ?

Değmemiş buralara
Belki insan ayağı.
Neleri gizlemekte
Derenin koyağı.

Nasıl,ne biçimdedir ?
Merak ettikçe bunu.
Zenginleştirmektedir
Bizde düş boyutunu.

Bu vahşi güzellikle
Sanki sarhoş gibiyiz.
Düşsel bir yolculukta
Sanki bir kuş gibiyiz.

Yoruluyor bacaklar
Bu iniş çıkışlarla.
Sürüyor dostluğumuz
Kayalarla,taşlarla.

Belli bir yere kadar
Yeniden iniyoruz.
Yine müthiş uçurum
Umarsız dönüyoruz.

Buralar daha çetin
Uğraşımız boşuna.
İkimizde umutsuz
Üzülüyoruz buna.

Hava sıcak terliyor
Güneşten yanıyoruz.
Yeniden bin güçlükle
Geri tırmanıyoruz.

Hep sonuçsuz kalıyor
Verilen bunca emek.
Bizleri çok üzüyor
Dereye inememek.

İniş ne değin zorsa
Çıkış ondan da beter.
Artık bacaklarımız
İsyan ediyor : Yeter !

Yolumuz hep aşağı
Gidiyoruz güneye
Bir iniş bulacağız
Hem sınaya,deneye.

Susamış,yorulmuştuk
İnmeye dereye
Dağcı takımlarıyla
Gelmeli bu yöreye.

İnmeli uçurumdan
Kanyonlara girmeli.
Yüzyıllardır saklanan
Gizlerine ermeli.

Gördüm hem görkemli
Hem de dehşet verici.
Aynı anda yaşamı
Ölümü gösterici.

Doğamız daha da çok
Gelişsin,güzelleşsin.
Gönül ister çekimle
Hemen belgeleşsin.

Dağların dorukları
Bulutları deliyor.
Biz aşağı indikçe
Doruklar yükseliyor.

Sürüyordu yolumuz
Bir davar cılgasından.
Kışlacık'a yaklaştık
Ardıçlık kıyısından.

Beş yüz metre kalarak
Derenin bitimine.
Eğimli bir yamaçtan
Denemekteyiz yine.

Çağrı yapıyor suyun
Çağıltısı bizlere.
Bu kez geçit veriyor
İnişimize dere.

Bir minare boyunda
İki yanda kayalar.
Titreyen bacaklarda
Felaket bir ağrı var.

İki ceviz ağacı
Kanyonu sahiplenmiş.
Belli ki;başkaları
Bizden önce inmiş.

Doyumsuz bir özlemle
Buluşuyoruz suyla.
Bir işi başarmanın
O müthiş coşkusuyla.

Yedi buçuk saattir
Yoldayız köyden beri.
Tepeleri aşarak
Geçmişiz dereleri.

Kanyonun kayaları
Dereyi gölgeliyor.
Bir süre dinlenince
Açlık akla geliyor.

Odun çalı toplayıp
Yakıyorum bir ocak.
Yedimizdeki tavuk
Bize şölen olacak.

Acıkmışız iyice
Sofrayı kuruyoruz.
Kızarmış nefis etle
Orda doyuruyoruz.

Birkaç yudum suyla da
Tamamlanıyor şölen.
Beden rahatlayınca
Burda ilk akla gelen..

Şöyle yatıp uyumak
Bu suyun ninnisiyle.
Düşte yolculuk yapmak
Tüm kuşların sesiyle.

Bizde orda uzanıp
Doğayı dinliyoruz.
Derenin gölgesinde
Biraz serinliyoruz.

Ahmet Serin diyor ki:
"Veda edelim suya
Yorgunluktan burada
Dalacağız uykuya.

Gerçekten yorulmuşuz
Artık dönmeli köye.
Bugün yaşadığımız
Dönüşmeli öyküye"

Diyorum ki: "Herşeye
Karşın güzel bir gündü.
Güneş indi tepeye
Zaman akşama döndü"

Çıkıyoruz dereden
Kayayı tırmanarak.
Yarım saat köy yolu
Yıldızlar kadar ırak.

Bacaklar kütük olmuş
Güçlükle yürüyoruz.
Bir günün anısını
Almış götürüyoruz.

Sanıyorum yeniden
Dağ tepe aşıyoruz.
Çirçir,Karey üstünden
Köye ulaşıyoruz. **BİTTİ**

ÇORUMLU 2000 KÜLTÜR ,TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ABONE FORMU

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize 1 Yıl abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım : .....
Adresim : .....
Şehir : .....

FATURA BİLGİLERİM:
Vergi Dairesi No : .....
Vergi Dairesi Yeri : .....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 1260013 numaralı Posta Çeki hesabına 18.000.000 TL Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir.

Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimi ve faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

KAŞE: **Adım Soyadım**

Mustafa KÖKLÜKAYA

KALBİMDEKİ SONSUZ ATEŞ

Yüreğimde ta derinlerde bir ateş yanar.
Yanmayan yer kalmamış,söndürsen ne yazar ?
Gözümden akan damla,damla yaşlar.
Aşkı tatmayan,aşktan ne anlar.

Taşa,toprağa seni yazdı bu eller.
Ah ! Sevmenin değerini,sevmeyen ne anlar.
Benim tek dostum şu defter,
Aşkımı yazmaya devam eder kalemler.

HİCRANIM

Hıçkırığa boğdun,gözlerde yaşlar.
Bitkin,çaresiz kaldım. Eğildi başlar.
Çekemez bu yükü kalbim artık yavaşlar.
Hırçınım bitmez bu hasret,bitmez bu arzu.

Severim hep gülerdin. Tatlıydı sözün.
Gül yanaklar kırmızı,güzeldi yüzün.
Bu ayrılık doldurdu gönlüme hüzün,
Hicranım bitmez bu arzu,bitmez bu hasret.

Artar hasretin yakar,kavurur beni.
Hayalin gözümün önünde canlanır durur.
Yılların sevgisi nasıl unutulur ?
Hırçınım bitmez bu hasret. Bitmez bu arzu.

SEVGİN YİNE DE

Yıllara meydan okurcasına,
Senin sevgin yüreğime konarcasına,
Zindanlara mahkum ettim.
Kapılarına zincirlerle kilit vurdum.
Zindanlara da güneş ışığı girer.
Orasının da habersiz boşlukları vardır,
O boşluklarda her zaman güneş doğar,
Yine de kuşların sesi duyulur,
Görmezsek de bulundukları yerden kuşları,
Sesleri gelir,yine de kendini hissettirir.
Hisler derinlere aittir denizlerde,
Boşluk verir,insana genelde.
Boşluğu doldurmak kolay değil,
Denizler de hiçbir zaman boş değil.

HASRET

Belki ölü bir deniz gibi sonsuzluktayım .
Yüreğimde fırtınalar koparan boşluktayım .
Sonra engin denizler gibi uzaktasın bilirim .
Çağır beni,çağır beni gelirim.

Ey gidi yıldızlar sorarım size,
Gözleri yüreğimi dağlar niye ?
Yoksa ben bir çocuk muyum ?
Bir boşlukta ama;dopdoluyum.

HEP BOŞUNA

Döneceksin diye gözlerim yolda
Hep boşuna beklemişim seni.
Sevgi dolu tüm şarkılarda
Hep boşuna anmışım seni.

Gözlerin benden çok uzaktaymış
Görememişim...
Hep hasretini çekmişim,haberin olmadan.
Hep boşuna özlemişim.

Abdullah SADİSOĞLU

TATLI KIZIMA

Ver desen canımı veririm bil.
Bir tanem,ciğerim,sevgili Ayşem.
Tanrının en güzel nimetisin sen,
İstersen uçarak gelirim bile.

Unutmak ne mümkün güzel yüzünü
Okşasam saçını birici kAyşem.
Anlarsın inan ki bir gün elbet sen
Kapladı bulutlar ve nem gözümü.

Kavuşmak istersen eğer sen de.
Açılsın kolların beklesin Ayşem.
Anlatma,anlarım gözlerinden ben.
Kalbimin sesine kulak ver dinle.

21 Ağustos 1985 Londra.

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 19

Yıl: 2 Sayı: 19

ÇORUMLU 2000

ISSN 1301-...

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Gürsel YAYINEVİ Fiyatı KDV Dahil 1.000.000 TL

ÇORUM'UN EL YAZMASI KİTAPLARI ÇORUMLULAR ÇORUM'DA OLDUĞU MÜDDETÇE HİÇ BİR YERE GÖTÜRÜLEMEZ !

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :3 2000 Gürsel YAYINEVİ Sayı 19

SAHİBİ ve Mesul Md. Mahmut Selim GÜRSEL

İdare ve yazışma adresi Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

corumlu2000@yahoo.com

İş : 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10 Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Mijanpaj Gürsel YAYINEVİ

İrtibat:

ADANA	Yalçın GÜRSEL	Tel : 0-532-340 35 17
ANKARA	Abdullah ÖZÜYAĞLI	Tel : 0-312 340 81 89
ANKARA	İsmet TEZEL	Tel : 0-312 432 35 94
İSTANBUL	Suavi Hakan TORAMANLI	Tel : 0-542 345 88 85
İZMİR	Yılmaz GÜRSEL	Tel : 0-232 373 37 30

Bu Sayıda:

Recep CAMCI ..... İslâm'da Kadın Hakları 19.s
İsmet ÇENESİZ ..... Çorum'daki Eski Eserler 10.s.
M. Şakir ÇIPLAK ..... Menkıbelerle Koyun Baba 15.s.
Ali EMİROĞLU ..... Taş Yerinde Ağarırı 13.s.
Eşref ERTEKİN ..... Çorumlu Maniler 38.s.
Engin ERYAŞAR ..... Karikatür 23.s.
Mümtaz İDİL ..... İki Yanlış Bir Doğru Etmedi 26.s.
Adnan İLHAN ..... Bankalar Ve Uçuran-Kaçıranlar İbn-i Haldun'a Mukaddimeye Berdevam 28.s
Zekai İŞLER ..... Yeni Meslekler ve İşyerleri Kristal Şeker S. A.Ş .20.s
Yeni Meslekler ve İşyerleri Anadolu Şeker A.Ş.21.s.
Gölcük Depreminde Yıkılan Evlere İnat Ayakta Duran Şahsiyet Metin TAVUKÇUOĞLU 22.s.
Mustafa GÖRKEM ..... Mesleki Eğitim 34.s.
Mahmut Selim GÜRSEL ..... Kabuk Bağlamış Yarayı Kaşımak 2.s.
İçimizden Biri Mehmet ÖZZİHİNLİ 32.s.
Metin KALYONCU ..... Yazma Eserlerin Kaderi ve Kültür Bakanlığımız 11.s.
Yazılı Basında İskilip 18.s.
Hatice KARSLIOĞLU ..... Kansızlık (Anemi) 31.s.
Ulvi ÖĞRETEN ..... Çorum Tarihi 16.s.
İsmail PAMUK ..... Çorum'da Pirler ve Pir Baba 17 .s.
Salim SAVCI ..... Anadilimiz Türkçe Üzerine 24.s.
Ümit UZEL ..... Bırakın Tarihimiz Bize Kalsın 12.s.
Parlementer Dediğin! 25.s.
Raşit YÜCEL ..... El Yazma Eserlerimiz 19.s

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı: 1.000.000 Tl. Çorum İçin Yıllık 12.000.000 Tl. İl Dışı Yıllık 18.000.000 Tl. dir.

Kapak Fotoğrafı: M.S. GÜRSEL Hasan Paşa Kütüphanesi

KABUK BAĞLAMIŞ YARAYI KAŞIMAK

Mahmut Selim GÜRSEL
Emekli Kütüphane Md. Yd.

Temmuz ayı içerisinde İzmir'den gelen üç kişilik araştırma grubu, Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde EL YAZMA KİTAPLAR üzerinde araştırma yapma amacı ile kabuk bağlamış olan ÇORUM EL YAZMA KİTAPLARI'nı yine gündeme getirdi.

Araştırmacılar; Kültür Bakanlığı'ndan aldıkları müsaade ile ÇORUM'a gelmişler ve HASAN PAŞA KÜTÜPHANESİ EIYAZMALARINI incelemeye almışlar.

Anadolu'daki kütüphanelerin Ankara'ya taşınmasına karşıyım.. Bu görüşümü ben daha önceki yıllarda Yazma Kitapların Ankara'ya götürülmesi için Kültür Bakanlığına bir personeli olarak 1992 yılında karşı çıktım ve Çorum'da büyük bir kamuoyu yaratarak, o günküsiyasileri, Belediye Başkanını ve diğer sivil kuruluşları bilgilendirdim. Sağ olsunlar onlarda ellerinden geleni yaparak beni desteklediler ve 17 Mart 1993 tarihli Kültür Bakanlığı yazısı ile Yazma Kitaplarımız Çorum'da kaldı. Bizim gibi kamuoyu yaratan 16 kütüphane yerlerinde kalmış oluyor.

O yıllarda Çorum'daki el yazmaları gibi kitapları bulunan 55 kütüphanenin ne yazık ki; 39 undan yaklaşık 15000 el yazması kitap Kültür Bakanlığı tarafından götürüldü. Ben merak ediyorum: ***"acaba Kültür Bakanlığı bu 15.000 kitabın kaç tanesini gönderilen kütüphanelerde kaydını tutturdu?"****, acaba* ***"Bu götürdüğü 15000 eserin içinden hiç kaybolanı varmı?"*** *Ve yine* ***"bu kitapları götürülen illerin kitap severleri kitaplarının akıbetini Kültür Bakanlığına sordular mı?"*** *Bu sorularımı cevaplayabilecek bir babayiğit bulunacağını zannetmiyorum.*

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında da nereden icap etti ise bir beyanat vermişler. Bu beyanlarında iyi niyetlerini belirtmele-ri dahilinde bazı ithamlarda da bulunmaktan geri durmamışlardır. Bu tarihi izleyen günlerde de Hakimiyet Gazetesinde yayınlanan; bence cevap verilmesi gereği olduğunu düşündüğüm yazıları, yazı başlığı ile bu yazıdaki kısımları alarak kronolojik sıra içinde aşağıda Çorumluların bilgilenmesi için yayınlıyorum.

Emekli bir kütüphane Müdür Yardımcısı olarak bu söylenenleri dilimin döndüğü kadar cevaplamaya çalışayım:

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında:Prof. Dr. Ali YARDIM:"..Anadolu'daki kütüphanelerde bulunan eserlerin bazılarının Ankara'ya taşınmasının bir çelişki olduğuna dikkati çekerek, kentlerdeki kütüphanelerin o kentin kültür, tarih ve coğrafyasına ışık tuttuğunu ...",

Sayın Hocam! Bu görüşünüze katılmamak elde değil. Haklı olduğunuzu ve elyazma kitapların ve kitapların kentlerin yaşadığının bir kanıtıdır.

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında: Prof. Dr. Ali YARDIM:"...dünyanın tanıdığı ama nerede olduğunu bilmediği kitapları keşfediyoruz. Anadolu'da medreselerin yazdığı ve ya Anadolu medreselerinde çoğaltılan eserlerin hangi sahada olursa olsun tespit ediyoruz..."

,Sayın Hocam! Dünya bu kitapların nerede olduğunu biliyor, Türkiye'de yerlerini biliyor bu kitapların nerede olduklarını. Ne yazık ki siz bilmiyormuşsunuz ve yeni öğrenmişsiniz beyanınızda da söylediğiniz gibi Çorum'da El Yazma Kitaplarının olduğunu bilmediğinizi. Ne yapalım siz bir araştırmacısınız (!) kitapların keşfine gelince "Hatt-ı Rıka" yazısını sizin keşfettiğinizi iddia etmeniz gibidir. Gelelim bilinmesinin kanıtlarına: Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan yazma kitapları incelerken "kitap tespit fişlerin"i de incelemişsinizdir, bunlardan hangilerinin mikrofilmlerinin alındığı kırmızı divitle yazılı olduğunu her halde görmüşsünüzdür. İstanbul Süleymaniye Kütüphanesine özel ulak ile gönderilerek sıra ile mikrofilmlerinin alındığı, arşivlere konulduğu ve bu arşivden birçok ve Türk ve yabancı araştırmacıların haberlerinin olduğu Kütüphaneler Genel Müdürlüğü ve kütüphane çalışanların camalumdur.

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında: Prof. Dr. Ali YARDIM:"...Nerede medrese vardı, buralarda hangi kitaplar yazıldı, kitapların seviyesi ne ölçüdedir...

",Hocam ! Nerede medrese olup olmadığını bu kitaplarla tespit etmeniz, sizin ***"Amerika'yı yeniden keşfetmenize"*** *benziyor. Bir ilim adamı olarak bunu bilmelisiniz ki Cumhuriyetin ilanından sonra Tekke ve Zaviyelerin kapatılması ile Çorum'da bulunan çeşitli özel kütüphanelerde, medrese kütüphanelerinde bulunan kitaplar o zamanın savaş yoksulluğu ve yokluğu olmasına rağmen Çorumluların büyük maddi özverileri ile şimdiki Çorum Belediye Başkanlığının bu-*

lunduğu sarı taş binayı yaparak burayı "Çorum Milli Kütüphane" ismi ile Çorumluların hizmetine sunmuş ender ilden birisidir. Buraya getirilen kitapların tasnif ve kontrollüğüne Çorum'un yetiştirdiği Rahmetli Eşref Ertekin'in getirilmesi ile kayıtların tamamı yapılmış ve nereden geldiği tespit edilmiştir. Sizin kitaplar içinde gördüğünüz mükerrer kitap demirbaş numaraları ise geldikleri kitaplıklarının eski numaralarının yenilenmesinden ibarettir.

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında: Prof. Dr. Ali YARDIM: "...Çorum'da tespit ettikleri bir şeyinde 7-8 Hasan Paşanın Çorum'a gönderdiği kitaplarla Çorum'un kültür hayatına olumlu bir katkı sağladığını gördüklerini söyledi...",

Çorum'un kültür hayatına 7-8 Hasan Paşadan pek çok önceleri katkı sağlayanların olduğunu söylemem yanlış olmaz. "Zamanın behrinde", Çorum, Osmanlı Şehzadelerinin padişahlığa hazırlandığı,eğitim gördüğü bir şehrin kazası idi. Bildiğiniz gibi bu şehir Amasya'dır. Pek çok şehzade hocası Çorumludur. Bu şehzadeleri yetiştiren hocalar Rahmetli Hasan Paşamızdan çok yıllar önce yaşamışlar ve Çorum kültürünün ta ne zamanlara dayandığı hakkında bilginizin olması gerekli olmalıydı. Sonra bu Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan bu el yazmaları sadece Rahmetli Hasan Paşanın Hicri 1313 tarihinde Çorum'a kurduğu ve Ulu Caminin avlusunda bulunan Hasan Paşa Medresesinin kütüphanesi ile sınırlı değildir. 1202 Hicri senede Süleyman Feyzi Paşa Medresesinde bulunan kagir kütüphanede 600 ciltlik eser vardı. Kurdoğlu Medresesinin Fevziye-i İrfaniye isimli kütüphanenin banisi Hacı Ahmet Efendi olup, sonradan 1296 tarihinde Müftü Ahmet Feyzi Efendi tarafından bir 3000 kitap mevcutlu bir kütüphane kurmuştur. Kitapları incelerken Hasan Paşanın, Süleyman Feyzi Efendinin ve Ahmet Feyzi Efendinin mühürlerini görmüşsünüzdür.

Hakimiyet Gazetesinin 15.07.2000 tarihli nüshasında: Prof. Dr. Ali YARDIM: "...Çorum'da bulunacak bir ünik eser, dünya çapında Çorum' un tanıtılmasına yardımcı olur "

Sayın Hocam ! Hasan Paşa Kütüphanesi ÖZ BE, ÖZ ÇORUMLULARIN atalarından kalan kitapların Cumhuriyetin İlanına kadar medreselerde korunduğu ve Cumhuriyetin ilanından sonra da şimdiki Belediye Sarayını "Çorum Milli Kütüphane" si olarak açmış ve çeşitli bahanelerle kütüphane başka yerlerde hiz met verdikten sonra ,23 Nisan 1963 muhafaza edildiği bir kütüphanedir. Buranın açılması ile birlikte "El Yazma" kitaplar da burada araştırmacıların hizmetine verilmektedir.

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...Bu kütüphanenin Çorumlularca desteklenerek, eski el yazması eserlere sahip çıkılmasını gelecek kuşaklar için büyük önem taşıdığına dikkat çekti. Denilmekte...",

Sayın Hocam ! Bu dileğinizi Çorumlular dik kate alacaklardır. Çorumlular adına teşekkür ederim.

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...Kültür Bakanlığının kütüphane görevlilerine eski eserlerin korunabilmesi için naftalinden başka bir şey verilmediğini belirterek...",

Sayın Hocam !Kültür Bakanlığı benim Müdür Yardımcılığı döneminde de,benden önceki dönemlerde de ve inanıyorum ki bu günlerde de "NAFTALİN" alınması için bir kuruş göndermemiştir. Bildiğiniz gibi KİTAP KURTLARI denilen yaratık halkımızın GÜYE dediği kurtçuklardır. Bu zararlılarla tek yapılacak mücadele naftalindir. Yine de sormadan geçemeyeceğim. Ön koruma olarak El Yazması Kitaplara ne ilacı tavsiye ediyorsunuz ? Bu tavsiye ettiğiniz ilacı acaba İstanbul Süleymaniye,Konya Yazmalar Kütüphanesi ve Milli Kütüphanelerimiz kullanıyor mu ?

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi :"... Buradaki kitapların yeterince korunmadığını gördük. Bazı kitaplarda kurt yenikleri var. Bakanlık mutlaka birilerini görevlendirip tahsisatını yapmalı...",

Sayın Hocam ! Buradaki kitapların yeterince korunmadığınıza şahit olmuşsunuz. Şimdi size soruyorum :"Siz Yazmaların bulunduğu bölüme girdiniz mi ? Şayet girdi iseniz buraya yetkili ve sorumlusundan başka kimsenin girmesinin sakıncalarını bilmiyor muydunuz ? Şayet ısrar ederek girdiyseniz bu görevliyi zor durumda bırakacağınızı bilmiyor muydunuz ? Yada Kültür Bakanlığından Yazma Depolarına girmek için özel izin mi aldınız ? Zannetmiyorum. ***Sizlere iyi niyet göstergesi ve itimat ederek yazma deposunun kapıların sonuna kadar açmışlar,incelemenize yardımetmişler ve depoların bulunduğu koridorda incelemeniz için özel bir yer tahsis*** *etmişler. Bilmeyerek Yönetmenliğe aykırı harekette bulunmuş-*

lar.Birde bazı kitaplarda KURT yenikleri var demişsiniz. Acaba bu kurt yeniklerinin tarihlerini tespit ettiniz mi ? Şayet tespit etti iseniz bu KURT yeniklerinin bu gün mü yoksa birkaç asır önce mi kurt yeniğinin olduğunu El Yazması Tespit Fişlerinden görmediniz mi ? Siz yoksa Kültür Bakanlığının gönderdiği bir denetçi misiniz ?

Bakanlık buralara mutlaka birilerini görevlendirmeli diyorsunuz. Merkez kütüphanelerimizde 3 kütüphaneci kadrosu bulunduğunu bilmiyor musunuz ? Bu kütüphanecilerin öz be öz Çorumlu olduklarını ve bu kitapların değerlerini ve atalarının geleceğimize emaneti olduğunu bilmiyorlarmı zannediyorsunuz ?

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi :"...Amaçlarının birinin de tezhipli (süslemeli) el yazması eski eserleri ortaya çıkartıp sanat tarihine kazandırmak...",

Sayın Hocam ! Amacınıza saygı duyuyorum. Bir yazarımızın sizleri göklere çıkarması, çalışmalarınızı övmesi bence biraz abartmadır. Çektiğinizi söylediğiniz fotoğraflarla hazırlayacağınız eseriniz size getireceği unvanı, kazanacağınız dünyalığı göz ardı ettirmiş gözüküyor. Yukarıda da bahsettiğim gibi sizin gün yüzüne çıkartacağınız tezhip ve güzel yazılar zaten tespit edilmiş ve gün yüzüne çıkartılmıştır. Siz de bunu biliyorsunuz,fakat ne hikmetse bilmezlikten geliyorsunuz ?

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi :"...Kataloglar çok ilkel...",

*Sayın Hocam ! Ankara Milli Kütüphanesinin katalogları çok mu modern,hemen aradığınız kitabı bulabiliyor musunuz ? 1991 tarihinde tarafımdan bizzat parası ödenerek 10 adet alınmış "**Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi Dewey**" adlı çalışmamın 1999 Ağustosunda yaptığım incelemede daha kayıt altına alınmadığı,okuyucu hizmetine numara ve kaydı olmadığı için sunulmadığını. Yada Süleymaniye Kütüphanesindeki el yazması kitaplar kataloglandı mı yoksa,halen tasnifleri Dewey Onlu Sisteme geçilemeyerek 1950 yılından önceki tasniflerle mi duruyor ? Belki bilmiyorsunuz,bu sizin kabahatiniz değil ben görevde iken el yazma kitaplar Ankara Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğünün emri ile katalog ve künye çalışmaları için götürüldü. Ben karşı çıktım . Uzmanları burada görevlendirin dedim. Ankara'ya yollamayalım dedim de sözümü ve gücümü yetiremedim. El yazmaları 2 yıla yakın orada kaldı. Ankara'dan geldiklerinde sayım ve kontrollerde birkaç vakıf mührünün eksik olduğunu rapor vererek Genel Müdürlüğe yolladım. Gelen müfettişler haklı olduğumu gördüler ve rapor tuttular. Fakat sonraki işlemlerne oldu (!) bilemiyoruz. Bizce de meçhuldür. Ben bir kitap sever olarak sizin yazma deposundaki çalışma ve kontrolünüzden de şüphe duydum.*

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi :"...Cilt kapakları tamir edilmiş ancak,kitaplar yeterince korunmadığını gördük...",

Sayın Hocam ! Gördüğünüz o cilt kapakları Cumhuriyetten önce yapılan tamiratlarla ilgilidir. 1979 dan sonra göreve başladım emekli olduğum tarihe kadar da herhangi bir tamir olduğunu duymadım.Hocam ! Acaba biliyor musunuz bilmem. Bir cilt kapağının tamiri için bir kütüphane bu işleri yapan uzman kütüphaneye müracaat etse bir kitabın cildinin ne kadar zamanda yapıldığını. Merakederseniz lütfen Konya Yazmalar Kütüphanesinden bir kitap için gün alın.

Gelelim kitapların yeterince korunmasına. Acaba korunmamış dediğiniz kitaplar kaçtane, mürekkep yanığı olan 4 kitaptan mı bahsediyorsunuz ? Bu kitapların yanma olayı acaba sizce kaç yıl önce meydana geldi ? Çok mu yeni. Lütfen işi abartmayınız. Bakımsız dediğiniz kitapların lütfen listesini dergimize yollayınız da biz de inceleyelim. Bakın Hanımefendi. Yanmış kitapların Bunların bakımlarının yapılması imkansız. Bunları yeniden kazanmak çoğunlukla imkansız. Bildiğiniz gibi bu kitapların düşümleri de kolay kolay yapılamıyor. Aynen saklanıyorlar. Yeterince korunmuyor kanaatiniz zannedersem sizi Yazmalar Deposuna götüren ve depo koridorunda depoyu açık bırakarak size emaneteden kütüphane personelini mi kastediyorsunuz ? En son sizin inceleme yaptığınız Hasan Paşa Kütüphanesini baz alırsak 1963 yılından bu güne korundu da şimdi mi korunmuyor ?

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...Çorum'daki el yazması eserler artık buranın ikliminе alışmış. Başka bir yere örneğin Ankara'ya götürülmesi kitapların korunmasıaçısından sakıncalı olur. Mikrofilm makinesi,bilgisayar olmalı. Kataloglar yenilenip ortaya konulması lazım...",

Sayın Hocam ! Demek ki biliyorsunuz. El yazma kitapların değil bir başka ile götürülmesi,bir başka mekana da götürülmesinin yapacağı sakıncaları söylüyorsunuz. Bizim zamanımızda okuyucuya kitap günlük 6 saat incelenmesi için verilirdi. Gerekçesi ne idi ? Söyleyeyim. El yazması kitap alıştığı ortamdan fazla ayrılmamalı,alıştığı rutubet ve hava dışında kaldığı zaman sudan çıkan balık gibi olur düşüncesiydi.Mikrofilmi işine gelince çok eski bir teknoloji olarak kullanılmaktadır bu işlem. Otomatik bir mikrofilm makinesi bugün 150.000 $ civarındadır. Buna ek olarakta bir yarısı kadar 5-6 mikrofilm okuma ekranı gereklidir. En aşağı 70 m^2 bir özel mekana sahip olmak gerekmektedir. Ayrıca çekilen mikrofilm periyodik olarakbelirli bir yıl sonra yenilenmesi gerekmektedir. Bunları da yaptığımızı var sayarsak;bu filmleri saklamak için ayrı bir kimyeviözelliği bulunan depo gerekmektedir. Bu sis-

tem yerine ; yaklaşık 50-60.000 $ a dijital kamera, SD yazıcı, ve kuvvetli 2 bilgisayar,program ve fiyatı 1.5 $ 7000 SD diski ile özverili 2-3 personel kütüphanenin tamamını 2-3 yıl gibi zamanda ölümsüzleştirebilir.Katalog yenilenmesine gelince: Kütüphaneler Genel Müdürlüğü katalogu hazırladı. Kitapların künyesi,birinci sayfa,son sayfa, konusu,yazıldığı yer,müellif hattı,hattat ismi ve diğer teknik konular tamam da,Kitabı yazdıracak ADAM bulamadılar. Bastıracak PARA bulamadılar. Sayın Hocam Gazetedeki konuşmamızda bahsetmişti. Dizgiyi yapacak Türkiye'de 10-15 ancak var. Bu sıkıntılı ve zahmetli iş birkaçgünde olmaz. Dikkatli bir operatör günde ancak 1 sayfa hazırlayabilir. Bakanlığın verdiği dizgi parası ile de hiç olmaz. Belki Sayın Valimiz ilgilenir,belki Belediye Başkanımız,Belki TO Başkanımız. Verirler dizgi parasını ve baskı masrafı. Bastırdıktan sonra bütün Dünya Milletlerin Milli Kütüphanelerine postalama masrafları da verilirse bu iş olur.

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...sayısı 4 bine yakın el yazması eser için ayrı bir kütüphane hasredilmesi gerekiyor...",

Sayın Hocam ! Yukarıda belirttim. El Yazmalarını yerinden oynatmak,başka bir mekana taşımak o kitapları çöpe atmaktan başka bir işe yarar hale getirmekde eş değerdir. El yazmaları hava değişiminden dolayı ya ev ekmeği gibi kururlar,yada rutubet yada nem değişikliği yüzünden bezir yağından yapılmış olan mürekkepleri sulanır yada aharlı kağıt birbirine yapışır. Hasan Paşa Kütüphanesi Yazma Kütüphanesi olarak işlevini koruyor. El yazmaların okunduğu zaten birodası var.

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN Hanımefendi : "...şimdi burada rastlayacağımız bir eser, ortaokullara, ilkokullara tavsiye edilen kitaplarla bir arada bulunuyor. Bu çok yanlış..."

Sayın Hocam ! Yukarıda da bahsettim. El Yazması Kitapların bulunduğu yere sizi indirmeleri büyük bir hata. Bu hatayı işleyenlerin hatasını bir tarafa bırakalım da sizin beyanınıza bakalım.

*Hanımefendi ! Bir kütüphanede ilkokul kitabı da,ortaokul kitabı da,yasak yayında,güncel yayında bulunur. Hasan Paşa Kütüphanesinde de bulunması normaldir.Depoya hakkınız olmadan inmişsiniz. GÖRMEDİNİZ Mİ Depoda Küçük Boy Matbu Deposu,Orta Boy Matbu Deposu, Büyük Boy Matbu Deposu ve EL YAZMASI KİTAPLAR DEPOSU ayrı ayrıdır. Beyanınızda çok çirkin bir iftirada bulunuyorsunuz. Bütün kitaplar yan yana aynı depoda saklanıyor gibi beyanat veriyorsunuz. Utanın aldığınız tahsilden ve kariyerinizden. Burada yanlış nedir. "**40 yıllık Kâni**" sizin beyanınızla olur mu "**Yani**". Acaba yanlış olan sizin beyanınız değilmi ?*

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan" Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde:"...7-8 Hasan Paşanın memleketine en değerli armağanlarından olan,Hasan Paşa Kütüphanesi'ndeki el yazması eserler...",

*Sayın yazarım ! burada sadece Hasan Paşanın bağışladığı eserler değil,merkez ilçede bulunan diğer kütüphanelerden ve bu güne kadar bağışlanan eserlerdir. Ayrıca El Yazmalarımız sadece Hasan Paşa Kütüphanesinde değil **İskilip İlçe Halk Kütüphanesi**'nde de bulunmaktadır. Götürülmek istenen bu iki kütüphanemizde bulunan El Yazması eserlerdir. İskilipli hemşehrilerimize de duyurulur.*

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan "Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde: "...bu günkü ilkel koruma teknikleri ile zamana direnmeye çalışıyor...",

Bugünkü ilkel koruma teknikleri ile zamana direnmeye çalışıyor diyorsunuz. El yazma kitapların ilkel olarak korunduğunu nereden biliyorsunuz? Modern koruma ile ilkel koruma arasındaki kıstası nasıl ve nereden tespit ettiniz ? El Yazması eserlerimiz doğduğu yani yazıldığı günden bu güne zamana direniyorlar.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan "Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde:"...Çorum'un kültür hazinesi niteliğindeki eserlerin taşınması önlendi ancak o günden bu güne kadar ne yazık ki korunması için bir adım atılmadı...",

Bugüne kadar korunması için bir adım atılmadı diyorsunuz ? Bu beyanınıza bakılırsa 1992 tarihinden bu güne kütüphanede bir görevde bulunuyordunuz da kimsenin haberi miyoktu ?

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan "Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde: "...Bugün kütüphanede zamanın etkisiyle elle tutulduğu zaman dağılabilecek hale gelen eserlerin korunması özel bir teknik gerektiriyor. Bu teknik de Hasan Paşa Kütüphanesinde yok...",

Sayın yazar ! bu elle tutulduğu zaman dağılabilecek hale gelen eserlerin diyince: acaba siz bu yorumu neye dayanarak ve nasıl gözlemleyerek yazdınız ? Dediğiniz şekilde Hasan Paşa Kütüphanesinde bu teknik yok diyorsunuz. Bu teknik acaba Türkiye'nin hangi kütüphanesinde var ? Ben bilmiyorum. Bana belgeleyerek bildirirseniz öğrenmiş olurum.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan "Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde: "... konunun uzmanları yaklaşık 5 yıl önce gündeme gelen Hasan Paşa Kütüphanesi'nin el yazması eserleri için ihtisas kütüphanesi haline

Gelmesi düşüncesinin o günden sonra unutulduğuna dikkati çekerek...",

Sayın Yazar ! Konunun uzmanları diyorsunuz. Kim bunlar ? Sakın ha araştırmaya gelen Prof. Ve Dr. lar demeyin. Sizin gazetede bulunduklan beyanda Çorum'da bulunduklarını bile bilmediğini ve bu kitapları keşfettiğini beyan etmişti. Sizin uzman olarak gördüğünüz kişilerin niçin adını vermiyorsunuz ?

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Gazetenin birinci sayfadan "Kültürümüz Göz Göre Göre Gidiyor" başlıklı haberinde: "... Çorum'da sayıları 4 bini bulan tek nüsha nadide eserlerin...",

Sayın Yazar ! Çok güzel söylemişsiniz de ne yazık ki; Hasan Paşa Kütüphanesinde ünik eser sayısı onlarla ifade edilir. Nerede o sizin söylediğiniz TEK NÜSHA ESER bu dediğiniz 1992 yılında toplanan 15.000 eserin içinde bile 100' geçeceğini sanıyorum. Çok abartmış ve atmışsınız serde her halde avcılık var.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Mümtaz İDİL'in:"... Hasan Paşa Kütüphanesi'nde bulunan el yazma eserlerin bu imkanlarla korunmasının mümkün olmadığın, Çorumluların sahip çıkmadıkları taktirde,el yazması eserlerin...,

Bu beyanınız a önce çok kırılmıştım. Kendi odasında keşke beyanda bulunmasaydınız demiştim. Bir açıklama yapmadı. Fakat sizinde muhakkak bir şeylerden haberinizin olacağını düşünemedim. Evet Çorumlular sahip çıkmazlarsa bu El Yazması eserlerimiz elden gidecek. Giden eserlere mi yanarsın, Çorumluların araştırma ve TEZ çalışmaları için Ankara'ya, Konya'ya gitmelerine mi yanarsın.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Mümtaz İDİL'in:"... eserleri bu şartlarda korumak mümkün değil...",

Sayın Kültür Müdürüm ! Acaba siz Çorum'a geldiğinizden bugüne kadar Hiç Hasan Paşa Kütüphanesinin Yazmalar Deposuna girip gördünüz mü ? Kulaktan dolma beyanlara, dolduruşa getirilerek beyanda bulunduğunuzu zan ediyorum. Bakınız, inceleti niz, 1994 yılına kadar Hasan Paşa Kütüphanesinin 3 kadrolu bekçisi vardı. Bu bekçiler ne oldular ? Kadrolarını kim kullanıyor ? Bunları tekrar işlerine görevlerine verin. Hasan Paşa Kütüphanesinin 24 saat korunmasını tekrar sağlayın. Müdürlüğünüzü gösterin. Emrinizdeki insanlar düşük maaş alabilirler. Fakat bu düşük maaş almaları onların asli görevlerini yapmasını savsaklamasını gerektirmez. İşlerine gelmezse, bu ücret az gelirse çeksin gitsinler.

Hakimiyet Gazetesinin 19.07.2000 tarihli nüshasında: Belediye Başkanımız Prof. Dr. Arif ERSOY: "...Hasan Paşa Kütüphanesi'ndeki el yazması eski eserlerin başka bir kente taşınmasının sözkonusu olamayacağını söyledi...", "...Ancak bu eserlerin korunması için de yetkili kurumlar gerekeni yapmalı...",

Sayın Başkanım ! Salefiniz Rahmetli Turan Bey el yazma kitapların Çorum'da kalması için büyük fedakarlıkta ulunmuştu. Kültür Bakanlığına Belediye bünyesinde olabilecek işlerin yapılacağı sözünü vermişti. (tafsilatlı olarak tarafımdan hazırlanan ÇORUM 1997 adlı çalışmamın 125-132. Sayfalarında bulabilirsiniz) Bizde Rahmetliye eksikderimizden bir sıra depolanmızda bulunan raflardan yapılmasını talep etmiştik. Bir sıranın 2 veya 3 sıra çelik rafı yapıldı. O sıralar seçim telaşı ile kütüphanenin çelik raf işi yarım kaldı. Şimdi sizden bir Çorumlu olarak, Orta Boy Deposunda yarım kalan rafların tamamlanması için girişimde bulunulmasını istirham ediyorum.

Kitapların ve katalogların hazırlanması için maddi yardımınızı bekdiyorum. Verdiğiniz demeç politik bir demeç. Neler yapacağınızı lütfen kaleme alarak dergime gönderiniz. Yapacaklarınızı hemşehrilerimize duyuralım.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Ahmet ERTEKİN:"...eserlerin burada şartlara uygun korunduğunu söylemek zor...",

Sayın ERTEKİN ! Sizinle uzun yıllar aynı Bakanlık bünyesinde çeşitli konumlarda çalıştık. El Yazma Kitapların 1992 yılında götürülmesi hakkında gelen yazıda sizin bir çabanızı gördüğümü söyleyemem. Şimdi size soruyorum: Zamanının tespiti sizcede malum olan EL YAZMA ESERLERİMİZ acaba hangi şartlarla daha uygun olacağı hakkında Kültür Müdürlüğünüz zamanında ne gibi çalışmalar yaptınız ? Yapmadınız, neden ? Gereken Kütüphane Personeli tarafından yapılıyordu da ondan. Yazmalar Deposu denetim altındaydı, temizliği zamanında yapılıyordu, zararlı haşarat denetleniyordu. Bu gün de inanıyorum gereken önem veriliyor. 3 kadrolu BEKÇİ 24 saat görev yapıyordu . Sonra ne oldu bu üç kadro ? Sizin onayınızla başka görevlere atandı.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Ahmet ERTEKİN:"...7-8 Hasan Paşanın kurduğu kütüphanenin nüvesi burada...",

Sayın ERTEKİN ! NÜVE yerine 7-8 Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan kitapların tamamı ile diğer kütüphanelerden gelen kitaplar ile, bu güne kadar bağışlanan el yazması kitaplar deseydiniz daha anlaşılır olurdu.

Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında: Ahmet ERTEKİN:"...ısı ve nem ayarı sabit tutulduğunda kitapların yıpranması gibi patolojik olay ortadan kalkar...",

Sayın ERTEKİN ! siz de biliyorsunuz ki El Yazma Kitapların bulunduğu El Yazması Deposunun nem ve ısıdan etkilenmediğini, kalorifer peteklerinin kapalı olduğunu, yıpranmanın patolojik olduğu kadar kullanımdan da olduğundan bah-

Setseydiniz kamuoyunu daha doyurucu bilgi verirdiniz.

Yine Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında, Ali ILICA'nın: "...ancak bu kültürel hazinemizin korunması ve araştırmacıların istifadesine sunulması mahalli yetkililerin gerekli titizliği gösterdiklerini söyleyebilmemiz mümkün değildir...",

Sayın ILICA ! Siz yazınızda Hasan Paşa Kütüphanesinden faydalandığınızı beyan eden yazınızdan sonra mahalli yetkililerin gereken titizliği göstermediklerini beyanınızı anlayamadım. Size istediğiniz kitapları zamanında vermediler mi, yoksa istediniz kitapları mı size vermediler mi ? Mahalli yetkililerin hassasiyeti ile neyi kastettiniz ?

Yine Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında, Ali ILICA'nın: "...Hasan Paşa Kütüphanemizin katalogları yeterli değildir. Kayıt defterlerinden eserlere ulaşmada büyük sıkıntılar yaşanmaktadır..."

,Kataloglarının yeterli olmadığı doğrudur. Fakat bir araştırmacı (eğer araştırmacı ise) kayıt defterlerinden 2 saat içinde aradığı eserleri bulabilir. Ama o araştırmacı;her gördüğü kitap kaydını not alayım,demirbaş numarasını yazarsa,benzer risalelerin kaydını tutayım derse,günlerce kayıt defterlerinden ayrılmakistemez.

Gelelim kataloglann daha iyi olmasına: Çorum İMVAK olarak siz ne yapabilirsiniz ? İlahiyat Fakültesi öğretim görevlileri olarak ne gibi katkılarınız olabilir ? Yukarıda bahsetmiştim. Kataloglar Ankara'da el yazısı ile doldurulmuş olarak basılmayı bekliyor. Üç beş milyarlık bir masrafla gün yüzüne çıkartılmasını bekliyor. Ne dersiniz ?

Yine Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000 tarihli nüshasında, Ali ILICA'nın: "... delinmiş ve tahrip olmuş sayfalar onarılmalıdır, Bu konu ile ilgili uzmanlar çağırılmalı veya geçici görevle çalıştırılmalıdır...",

Sayın ILICA ! Sizin el yazmaları inceleyen bir kişi olarak,delinmiş kitaplardan birisini incelediniz mi ? Acaba bu delik kitabın hangi yılda meydana geldiğini tahmin ettiniz mi ? Zannetmiyorum. Fikir beyan ettiğiniz delik kitaplar bundan en az 100-120 sene önce meydana geldiğini,bir kitabın onarımının uzman bir kütüphanede kaç ay veya yıl sıra beklemesi gerektiğini ve sıraya girdikten sonra,kaç ayda bir kitabın tekrar aynı olmasa da,tamir görmüş olarak yerine konulacağını sordunuz mu? İlgili uzmanlara Türkiye genelinde kaç uzman olduğunu biliyor musunuz ? İki elin parmaklarından az. Görevlendirilmelerine gelince onları Çorum'a değil, Konya'daki uzmanı, Konya'da başka bir kütüphaneye gönderme imkanın olmadığını biliyor musunuz ?

Yine Hakimiyet Gazetesinin 18.07.2000tarihli nüshasında, Ali ILICA'nın: "...araştırmacılara tahsis edilen eski yazı okuma odası daha güzel bir görünüme kavuşturulmalı, depo olarak kullanılmmalıdır...",

Sayın ILICA ! Araştırmacılara tahsis edilmiş bir odanın varlığını gündeme getirdiğiniz için teşekkür ederim. O odanın daha güzel konuma kavuşturulması siz araştırmacıların daha rahat masa ve koltuklarda oturmaları yerinde olur. Olur da okuma salonlannda okuyucuya hizmet eden masa ve sandalyelerin bile yeterli olmadığını bilerek,1999 senesinde 60 araştırmacının müracaat ettiğini göz önüne getirirseniz, Kütüphane İdaresine zannedersem hak verirsiniz. Özür dileyerek yine diyebilirim ki;araştırmacılarımızın %95'i sizin fakültenizden gelmektedir.Öğretim görevlisi arkadaşlar o odaya aranızdan biraz para toplayarak sizin deyiminizle "eski yazı okuma odasını" dayayıp döşeyebilirsiniz. Ne de olsa orada inceleme yapacak olan yine sizlersiniz. Her şeyi devletten beklemeyelim.

Yine Hakimiyet Gazetesinin 20.07.2000 tarihli nüshasında: TSO Başkanı Kenan MALATYALI'nın: "...bu zenginliğin başka bir kente gitmesine göz yumulmayacağını...",

Sayın MAYATYALI ! Bu öneriniz inşallah semada bir hoş seda olarak kalmaz. Dergimize nasıl bir katkınızın olacağını yazılı olarak bildirirseniz bizde sizin yapacaklarınızı Çorumlulara duyururuz. Samimiyetinize bir Çorumlu olarak inanmak istiyorum. Bizde bir şeyler yapanz diye geçiştirmezsiniz İnşallah.

Yine Hakimiyet Gazetesinin 20.07.2000 tarihli nüshasında: TSO Başkanı Kenan MALATYALI'nın: "Çorum'un kültürel ve sanayi alanındaki gelişiminin birlikte sürmesi gerektiğini...",

*Sayın Malatyalı ! Yeni TOB seçildiğinizde meclisinizde birkaç yazara destek verilmesi hakkında verilen sözlü bir öneriye hatırlayınız ne cevap vermiştiniz de bir gazete de bunu yazmıştı. Birde;yönetime geldikten sonda TO Başkanlığı olarak sizce ne gibi bir basılı,görsel katkınızın olduğunu merak ediyorum ve diyorum ki biz TO Başkanlığı olarak Hasan Paşa Kütüphanesinin ne eksiği varsa "**maddi ve manevi** " katkımızla yerine getireceğiz demeniz.*

Yine Hakimiyet Gazetesinin 20.07.2000 tarihli nüshasında: TSO Başkanı Kenan MALATYALI'nın: "...Bu eserlerin Çorum'da korunması için devlet ve özel kuruluşların ne gerekiyorsa yapması lazım...",

Çorum'da korunması için devletten yani Kültür Bakanlığında hiçbir şey beklemenizi eski bir kütüphane personeli olarak belirtirken,yukarıda da verdiğim cevaplarda elimizdeki imkanı ve personeli de kaçırmamaya bakalım. Evet dediğiniz gibi özel kuruluşların ve bilhassa İl Özel İdaresi ve Belediye Meclis bütçelerinin belirli bir yüzdesinin Kültür için ayrıldığı ve derneklerin standart bir maddesi olarak eğitim ve kültür maddesinin de kullanılmadığı yada

kendi kültürel etkinliklerde kullanıldığı olağandır. Bu maddenin Hasan Paşa Kütüphanesine yönlendirilmesi yerinde olur.

Yine Hakimiyet Gazetesinin 20.07.2000 tarihli nüshasında: TSO Başkanı Kenan MALATYALI'nın: "... asırlardır burada duran eserlerin yine Çorum'da kalması için üzerimize düşeni yapmaya hazırız..." ,

Sayın MALATYALI ! Atalarımızın bizlere emanet ederek bizden sonraki kuşakların faydalanmasını istedikleri bu eserlerin Çorum'da kalması için yapacağınız katkılara şimdiden teşekkür ediyorum.

Hakimiyet Gazetesinin 21.07.2000 tarihli nüshasında: Çorum Esnaf ve Sanatkarları Odası Başkanı Arif ERDAL"... Hasan Paşa Kütüphanesi'ndeki el yazması eserlerin Çorum'da kalması için üzerlerine düşeni yapacaklarını söyledi...",

Sayın ERDAL ! Ecdadımızın bizlere emanet ederek bizden sonraki kuşakların faydalanmasını istedikleri bu eserlerin Çorum'da kalması için yapacağınız katkılara şimdiden Çorumlular adına teşekkür ediyorum. Neler yapmak istediğinizi de dergimize bildirmenizi istiyorum.

Hakimiyet Gazetesinin 22.07.2000 tarihli nüshasında: Yazma Eserler Sahip Arıyor başlıklı yazı:"...Hasan Paşa Kütüphanesi'nde uygun olmayan şartlarda muhafazası yapılan el yazma...",

Bu yazıyı kaleme alan arkadaşımız el yazması eserlerin muhafazalarının uygun olup olmadığı hakkındaki mütalâasını ve görüşünü hangi kıstaslar altında yazdığını merak ediyorum. Acaba El Yazma kitapların çelik raflarda, çelik kapılı kapalı ayrı depolarda, muhafazalı yerde göz bebeği gibi yıllardır küflenmeden, kurtlanmadan, mürekkep yanığı olmadan, sayfa aharlarının yapışmadan muhafaza edildiğini bir zahmet kütüphaneye giderek inceledi mi ? Hayır bunlardan hiç birini yapmadı. Kulaktan duyduğunuz, Çorum'a incelemeye gelen bir Dr. delikli (kurt yenikli), muhafazası yapılmayan, bütün kitaplarla aynı yerde duran beyanlarla yazdınız. Yazdınız da beyanınızla ; Çorum'daki el yazma kitaplara iyilik mi ettiniz. Hayır. Bir yorum yaparken kulaktan dolma değil, araştırılarak, gerçekler bulunarak yazmalısınız.

Hakimiyet Gazetesinin 22.07.2000 tarihli nüshasında: Yazma Eserler Sahip Arıyor başlıklı yazı: "...Buharaevler'de yapılan kütüphanenin bir katı yada önümüzdeki günlerde çalışmaları bitirerek açılacak olan yenimüze binası...",

Yine yazınızda ahkam keserek Buharaevlerdeki kütüphanenin bir katını, yada yeni açılacak müzeyi önermişsiniz. Acaba bu kitapların yeni yerine adapte olana kadar kaç tanesi birbirine yapışacak, kaç tanesinin meşin ciltleri çürüyecek, kaç tanesinin mürekkebi yanacak. Düşündünüz mü ? Hakimiyet Gazetesinin 22.07.2000 tarihli nüshasında: Kitapları Durumu Vahim başlıklı yazıda: "...Prof. Dr. Ali YARDIM: Hasan Paşa Kütüphanesi'nde bulunan bu el yazması eserler manevi değerlerin yanında, öyle büyük bir değere sahip ki, yurt dışında, ABD ve Avrupa'da her biri trilyonlarla ifade edilen rakamlarla değer bulur",

Sayın Hocam ! Manevi değerlerinden başka, maddi değerinden de bahsetmişsiniz. Ya kültürel değeri, Milli değeri nedir ?

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Yazmalarda Umut;Bakan Çay başlıklı yazıda: "...Dr. Abdulbaki ÇAY adına Danışmanı Mustafa AYDOĞAN Gazetemize bu teminatı verdi...",

Sayın yazar ! Zannedersem sayın Bakanımız hasta yatağında olduğundan, danışmanı tarafından böyle bir teminat verilmiştir.

*Fakat Bakanımız bu işe nasıl "**bakacak**". Göreceğiz.*

Hakimiyet Gazetesinin 17.07.2000 tarihli nüshasında: Yazmalarda Umut;Bakan Çay başlıklı yazıda: "...AYDOĞAN Bakan ÇAY'ın Kültür Bakanı İstemihan TALAY ile görüşebileceğini...",

Bakanımız şu anda rahatsız, Kültür Bakanı ile görüşeceğini zannetmiyorum. Çorum'da bir tabir vardır bilirsiniz "Önce can...."

Hakimiyet Gazetesinin 24.07.2000 tarihli nüshasında: Hatipoğlu Şiir Albümü İmzalıyor başlıklı yazıda.,

Sayın millet vekilimizin şiir okumaktan, medya tıklıkten, şiir yazmaktan başka bir görevi yok. Bol bol konuşmaktan başka bir işlevi de yok. Ben hatırlayamıyorum Sayın Millet Vekilimiz bu güne kadar Çorum'a ne yaptı. Bileniniz varsa söylesin. Çorum'a şu kalıcı işi yaptı desin. Çorum'daki el yazma eserler onun nesine.

Hakimiyet Gazetesinin 31.07.2000 tarihli nüshasında: Bir Umut Vali Bey'de.. başlıklı yazı: ...El Yazması eserlerin Çorum'da korunmasının mümkün olmadığını kaydeden Bakan Çay..."

Yukarıda söylemiştim. Bakanımız duruma iyi bakamadı. Sayın ÇAY'ın Hasan Paşa Kütüphanesindeki el yazma eserlerin hangisini acaba BAKAN olarak gördü. Bir tanesine bile bakmadığını zannediyorum. Birde korunmasının mümkün olmadığından dem vuran bakanımız, bu konu gündeme gelene kadar nasıl korundu ? Bu güne kadar nasıl yerinde kaldı. Acaba ? Sayın Bakanım ! Gelin kitapları yerinde inceleyin kararınızı ondan sonra verin. Şayet kendiniz gelemezseniz, yeminli birkaç uzman gönderin. Bu güne kadar kaybolmamış, bu güne kadar defolma olmamış, bu güne kadar yerinde durmuş kitapların yine yerinde kalıp kalmayacağını hakkında beyanınızı sonra verin.

Hakimiyet Gazetesinin 31.07.2000 tarihli nüshasında: Bir Umut Vali Bey'de.. başlıklı yazı: "...Yazma eserlerin tedavi görmesi ve mikrofilme alınması ve buyolla korunması gerektiğine dikkat

çekti..."

Sayın Valim! Yazma Eserlerimizin bazılarında 100-120 sene önce meydana gelen kurt yenikleri,cildi bozulmuş kitaplar,sayfaları yıpranmış kitaplar ve yazısı yanmış kitaplar bulunmaktadır. Bunların onarılarak yeniden hayatlarının uzatılması gereklidir. Mikrofilm teknolojisi el yazması bulunan büyük kütüphanelerde 1940 yıllarda kullanılan bir teknoloji olarak işlevlerinin sürdürmesi normaldir. Bu makineler bir röntgen makinesi büyüklüğünde olup,sayfa sayfa kitabın filmlere alınması,filmlerin banyosu ve bu filmlerin büyütülerek okunması için okuma araçları gerekmektedir. Bu teknoloji yerine;bilgisayar teknolojine yeni geçilmektedir. Bilgisayar 8-10 bin dolarlık bir yatırım,birkaç bin dolarlık dijital kamera veya fotoğraf makinesi de pahalı bir sisten değil. 3-4 yüz dolarlık SD yazıcısı da para değil. Fakat iyi ve kaliteli 7-8 bin boş SD gerekli. Bunlarda temin edilir de. Öz veri ile çalışacak personel bulunabilir mi acaba?

Hakimiyet Gazetesinin 31.07.2000 tarihli nüshasında: Bir Umut Vali Bey'de.. başlıklı yazı: "...Çorum'da yazma eserleri koruyacak bir kütüphane yok..." *Sayın Valim! Yukarıda bu konulara değindim. Hasan Paşa Kütüphanemiz korunmalı, muhafazalı. Tek eksiği başka kadrolara atanan bekçiler.*

Hakimiyet Gazetesinin 01.08.2000 tarihli nüshasında: Üzelgün Yazma Eserlerin Takipçisi başlıklı yazı :"...teknik boyutun açıklığa kavuşturulması ile mali boyutun açıklığa kavuşması ile mali finansman boyutunun açıklığa boyutunun da belirleneceğini..."

Sayın Valim! Yukarıda söylediğim gibi mali boyut birkaç on bin dolarla halledilir.

Hakimiyet Gazetesinin 01.08.2000 tarihli nüshasında: Üzelgün Yazma Eserlerin Takipçisi başlıklı yazı :"...bina konusunda önemine değinerek,binanın iç dizaynının yapılması da bu teknik boyutun belirlenmesine bağlı olduğuna dikkat çekti..."

Sayın Valim! Hasan Paşa Kütüphanesinde El Yazma Eserler Deposu,El Yazma Eserler Okuma odası mevcuttur. Benim kanaatimce merkezde başka bir kütüphaneye taşımaya,yeni bir kütüphane yapılmasına gerek yok. Hasan Paşa Kütüphanesinde ufak bir değişiklikle Çocuk Okuma Salonu kaldırılarak yine Bahçelievlerde ki Mehmet Şadisoğlu Çocuk Kütüphanesine yönlendirilerek Hasan Paşa Kütüphanesi İhtisas Kütüphanesi olarak Bakanlıktan müsaade alınarak düzenlenebilir. Bu da Kütüphaneler Genel Müdürlüğüne yazılacak bir yazı ile kabul görür kanaatindeyim. Hasan Paşa Kütüphanesi teklifi benim görevde olduğum zaman 7-8 Hasan Paşa Kütüphanesi olarak teklif edilmişti. Bu teklif her nedense 7-8 'i unvan olarak görülerek (sanki ***Paşa*** *unvan değil) Hasan Paşa Kütüphanesi olarak onaylanmıştı. Şimdi belirsiz bir Hasan Paşa Kütüphanemiz bulunmaktadır. Malumunuz Sarı Çizmeli Mehmet Ağa benzetmesi gibi.*

EL YAZMA KİTAPLARIN BİR MERKEZDE TOPLANILMALARININ SAKINCALARI

1- Çeşitli illerden toplanan eserler,nem ve ısı değişikliğinden dolayı deforme olmaları,küf hastalıklarına daha çabuk yakalanma ihtimalleri büyüktür.
2- Çeşitli illerden getirilen el yazması eserlerin içinde bulunan parazit diğer kitaplarında bu parazitten etkilenmesi mümkündür.
3- Ülkemiz bir deprem kuşağında bulunmaktadır. Toplanılan bütün el yazmalarının bulunduğu il 1999 depremi gibi yada daha şiddetli bir depremde tamamının yok olması içten bile değildir. Ayrı şehirlerde bulunan kütüphanelerin misal 10 olduğunu düşünürsek bu ihtimalen aza inmiş olur.
4-Yukarıdaki maddeye ek olarak tabii afetlerden, sel ve yangın ihtimallerini de göz önüne getirirsek bu şekilde birleştirilmiş El Yazmaların tamamını yok etmiş veya suya vermiş yada yakmış oluruz.
5- Olmaz,fakat olacağını düşünürsek bir nükleer savaşta, sadece nükleer bombadan nasip alan il yok olur. Diğer kütüphaneler kurtulabilir.
6- Bir Eski eser düşmanının ; birleştirilmiş olan Kütüphaneyi 2 litre tinel le yok etmesi,4 litre masum kolonya ile kitapların hiçbir zaman kurtarılamaya-cak şekilde yapışmasını sağlaması mümkündür. Yine yanlış bir uygulama ile kitapların nem oranının 3° yükseltilmesi ile aharlanmış kağıtların birbir-lerine yapışması mümkündür. Yine aynı deponun 8° fazla ısıtılması ile kitapların tamamının kav-rulmaya başlaması mümkündür. El Yazma Eserler ayrı kütüphanelerde muhafazası bu gibi insan ih-mallerinden gelecek zararı o kütüphanedeki kitap-lar ile öder.
7- Her ilin milli,kültürel,tarih ve sosyal vb. yaşantıları El Yazma kitaplarda belirli şekilde ve yörelerinin konuşulan dili ile yazılmıştır. Örnek verecek olursak Ankaralı bir araştırmacı Çorum'da yazılmış bir eserde bolca heri kelimesini acaba ne manada okuyacak ve ifade edecektir ? Bu nedenle El Yazma eserler bulunduğu ilde incelemecinin o kütüphanede çalışana sorarak "heri" nedir diye sorabilir ve çalışmasında açıklama yapma imkanına kavuşur. Yukarıda sıralamaya çalıştığım şıklardan bir tanesinin meydana gelmesi ile toplanan el yazması eserlerin pek çoğunu kaybederiz.

HASAN PAŞA KÜTÜPHANESİ İÇİN NELER YAPABİLİRİZ

1- Halkımızı aydınlatmak için Valimizin davetiyle Bakanımızı, Millet Vekillerimizi, el yazma kitaplar için yazı yazanları,kültürün ne olduğunu bilenleri,

ÇORUM'DAKİ ESKİ ESERLER

İsmet ÇENESİZ

Bugünlerde Çorum7da gündemde olan bir konuda kütüphanelerimizde olan Eski Eserlerin "**El Yazması Kitapları**"n yeterli koruma sistemi olmadığından Bursa'ya veya Konya'ya belki de Ankara'ya götürülmesi konusu gündeme getirilmektedir.

Çorumlu gayet tabi ki bu "**ata yadigarı**" eserlere sahip çıkmalıdır,çıkacaktır da. İşin başında yine fakirlik edebiyatları,para yokluğu,halktan para toplamayı tavsiyeler var. Tabi ki böyle bir iş için işin önünde güvenilir adamlar,işe candan sarılanlar,bu işi bilen birileri olursa gerekli yardımı herkes kanınca kararınca yapar.

Ama hükümet nerede ? Yapılan israflara bakıyoruz da buraya harcanacak "**devede kulak kalır**" MHP gibi geçmişimize eski kültüre ehemmiyet veren ve iktidarda olan bu parti neden sahip çıkmıyor ? bir bakanımız,iki millet vekilimiz bu işe eğilirlerse "**kına gibi un ederler**". Fakat ne hikmetse bakanımız bu işe sahip çıkmadığı hakkında basında yazı çıktı. Kendilerinden rica ediyoruz. Bu işin arkasını bırakmasınlar.

ŞİMDİ BİZ DE ÇORUMLU OLARAK BU İŞE KATKIDA BULUNMALIYIZ.

Çorum nice büyük uygarlıkların yaşadığı bir tarihi topraktır. Hititlere başşehirlik yapan yer bu topraklarda kurulmuştur yani beşiklik etmiştir.

Borsa Başkanımız,Mahmut Özdemir, TSO Başkanı Kenan Malatyalı,ESO Başkanı Arif Erdal maddi ve manevi desteklerini vereceklerini gazetede beyan ettiler.

Sayın Valimiz birine veya birilerine görev vereceğini söylediğini gazeteler yazdı.

Çorum kütüphanelerinde inceleme yapan araştırmacılardan Doc. Dr. Ayşe Üstün :"Umduklarından zengin eski eser olduğunu, gelecek kuşaklar için büyük önem taşıdığını" gazetede vurguluyor. Yine aynı ekipten Rpof. Dr. Ali Yardım :"Çorumluların bu kütüphaneye sahip çıkılması gerektiğini, ÇORUM'A AİT BİR DEĞERİN yerinde muhafaza edilmesinin önemine " işeret etmekte,ayrıca "buradaki kitapların da ilmi araştırma yapılabilecek temel kaynaklar var" sözleriyle Hasan Paşa Halk Kütüphanesinin değerini ortaya koymaktadır. Bu kitapların Çorum ve Çorumlu tarafından Çorum'da muhafaza edileceğine inanıyorum.

Diğer bir yönüyle;"**el yazması kitapların**" başka bir vilayete gittiğini düşünelim. Kitapların yarısı yolda heba olur,kalan yarısı da çalınır, çırpılır. Tarihi değeri olan kıymetli kitaplar kaybolabilir sanıyorum.Böyle bir hataya Kültür Bakanlığının düşmeyeceğini ümit eder.

Şimdiden çorbada tuzu olanlara saygılarımı sunuyorum.

Hoşça Kalın. ECE SERAMİK

Tel: 0-364-254 49 06

yardım verebilecekleri belirlediği bir tarihte Hasan Paşa Kütüphanesine davet ederek,El Yazması kitapları sergileyerek tanıtmak ve bilgilendirmek.

2- Toplantıdan hemen sonra Kültür Bakanlığına Çorumluların tepkisi bildirilmeli. Kitapların ilimizde kalması için girişimlerde bulunulmalı.

3-İl Halk kütüphanesinde görevli 3 Kütüphanecinin 2 si acilen ve devamlı Hasan Paşa Kütüphanesinde görevlendirilmesi.

4- Hasan Paşa kütüphanesinin dış güvenliği için kamera sistemine geçilerek,en yakın emniyet Müdürlüğüne bağlı karakol ile bir sonraki karakola irtibatlı alarm sistemi kurulması.

5-Mevcut bekçi kadrosunda çalışan arkadaşı asli görevine iadesi ile eski bekçi kadrolarının yeniden ihdâsı.

6- Hasan Paşa Kütüphanesinin bünyesinde bulunan "Çocuk Kütüphanesi" bölümü aynı mahallenin bir sokak üstündeki "Mehmet Şadisoğlu Çocuk Kütüphanesi"ne yönlendirilmeli.

7-Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan Çocuk Kütüphanesi bölümü El Yazmalar İnceleme Salonu olarak tahsis edilerek araştırmacıların hizmetine sunulmalı.

8- Hasan Paşa Kütüphanesine teknik açığı kapatacak en az 3 bilgisayar,güç kaynağı,dijital kamera SD yazıcı,laser yazıcı,renkli laser yazıcı, kuvvetli bir scanner temin edilerek kitapların SD ye alınması sağlanmalı. Orijinal SD ler arşivlenerek, araştırmacının istediği kitap yeni SD ye aktarılarak arşivin çoğaltılması sağlanmalı.

9- Kütüphaneler Genel Müdürlüğünün hazırladığı El Yazmaları Tanıtım Katalogu getirtilerek bastırılmalı,El Yazmaları ile ilgilenen dünya kütüphanelerine ve üniversitelere gönderilmeli.

10- El Yazması Araştırmacı salonuna SD okuyucusu olan en az 8 bilgisayar,bilgisayar masası ve diğer mefruşatlarla döşenmeli. SD incelemesi yapan araştırmacı orijinal kitabı görmek istediğinde depodan çıkartılarak şimdiki El Yazması İnceleme odasında memur nezaretinde incelemesine sunulması.

Bu uzun yazımı saat 02/08/2000 tarih 03.55 te tamamladım. Bundan sonra yazılacak yazıları bekleyemediğim için üzgünüm. Dergimiz elinize geçtiğinde belki bu problem halledilmiş olur. Benimde cevaplarım boşa gider.

Hemşehrilerimize verilen bilgilerin bazı yanlış anlamalara meydan verdiği kanaati ve 1992 tarihinde yine aynı yarayı kanatmalarından dolayı duyduğum üzüntü ile yazdım.

Saygılarımla.

YAZMA ESERLERİN KADERİ VE KÜLTÜR BAKANLIĞIMIZ

Metin KALYONCU Emekli Kütüphane Müdürü

Ben 38 yıllık memuriyet süresi neticesinde emekli olmuş bir kütüphane Müdürüyüm. İskilip ve Çorum Hasan Paşa kütüphaneleri Orta Anadolu'da önemli el yazma ezerlerin bulunduğu kültür kuruluşlarıdır. İskilip Halk Kütüphanesinde içerisinde "ÜNİK" nüshalar bulunan 529 adet el yazması eser bulunmaktadır. Memuriyetim süresince birkaç defa yazma eserlerin bir merkezde toplanması fikri gündeme getirilmişti. Türkiye çapında yazma eserlerin bulunduğu bölgelerin halkından, kitapseverlerden,bu eylemin fayda ve zararlarını bilimsel bir şekilde değerlendiren kitap vekütüphane uzmanlarından sert tepkiler alıncabu düşünceden vazgeçilmişti.

Bu yıl ise;konu yeniden gündeme getirilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun 25.04.2000 gün ve 143 sayılı yazıları ekinde Başbakanlığa intikal ettirilen "Türkiye'de Kültür ve Sanatın Geliştirilmesine Yönelik Yasal ve Yönetsel Önlemlerin Araştırılması" ile ilgili 2000/6 sayılı rapor kütüphanelere acele ve günlü olarak gönderildiğini öğrendim. Konuyu inceledim. Devlet Denetleme Kurulu raporunda çok haklı,ancak Kültür Bakanlığı suçluların telaşı içinde görülüyor. Çünkü ilgili raporun ÖNERİ :3 bölümünde özet olarak :"Kültür Bakanlığınca Türkiye Yazmaları Toplu Katalogu (TÜLATOK) projesi 1978 yılında uygulamaya konulmuştur. Yapılan hesaplara göre Yurdumuz kütüphanelerinde yaklaşık 600.000 yazma eser bulunmaktadır. TÜLATOK kurulalı 22 yıl geçmiş. 17.877 eser kataloglana bilmiştir. Yani 17.877 el yazması eserin nüfus cüzdanı çıkarılmış,geriye yaklaşık 582.000 adet kimliği bilinmeyen eser kalmış,ilgi beklemektedir. Çok iyi biliyorum. TÜYATOK'un ilk Başkanı Rahmetli İsmet PARMAKSIZOĞLU ve Baş Yardımcısı hemşehrimiz Sayın Abdullah UYSAL zamanında, (1978) bu işin önemine inanmış 15 hevesli uzman Kütüphaneler Genel Müdürlüğünün Sakarya caddesindeki hizmet binasının bir katında şevkle hizmet veriyorlardı. Bakanlık o zaman işi ciddi tutuyordu. Zamanla bu işin önemi unutuldu. Raporda konu ile ilgili projede sadece 2 kişinin çalıştığı belirtilmektedir. Kültür Bakanlığının ilgisini siz değerlendirin.

Bakanlığın emri Kültür Bakanlığınca 14.06.2000 gün ve 851 sayılı yazı ile kütüphanelere tamim edilmiştir. Gerekli tedbirlerin alınması emredilmiştir. Emir vermek,bir emri aktarmak kolaydır.

Şimdiye kadar acaba;Kültür Bakanlığının Teftiş Kurulunda kütüphanelerimizi çok iyi tanıyan,tecrübeli,eski eserlerin durumlarını değerlendirebilecek,öneriler getirecek usta müfettişlerin bu önemli hizmet için yazma eser olan kütüphanelere gönderildi mi ? Yoksa konu 1978 den bu yana savsaklandımı?

Acaba; İl Kültür Müdürleri sanatsal sadece il bazındaki çalışmalarından zaman ayırarak bu Bakanlığın kütüphanelerinde var diye,kütüphaneleri ziyaret edip denetlediler mi ? Başarıları ve eksikleri rapore ettilermi ?

İlimiz Hasan Paşa Kütüphanesi ve İskilip İlçe ilk Kütüphanesinin el yazma eserlerin (TÜYATOK kurulmadan önce) tespit fişleri bu konuda uzman kişilere kütüphane görevlileri tarafından yaptırılmıştı. Hatta bir nev'i katalogu andıran 12 sayfadan müteşekkil detaylı bilgi içeren eser listesi Kültür Bakanlığımıza, Süleymaniye Kütüphanesine gönderilmiş ve araştırmacıların hizmetine sunulmuştur. İskilip Kütüphanesinde yazma kitaplar çift kilitli odalarda,camekanla kilitli dolaplarda,havadar bir mekanda muhafaza edilmektedir. Demek ki; Milli Kütüphane kadar hizmete amade (hatta oradan daha kolay hizmet sunan) kütüphanelerim vardır. Bunları tespit edilmekten,bir merkeze kitapların toplanması telaşı yersiz ve acele görmekteyiz.

Bulundukları bölgeleri kültür ve turizm bakımından değerlendiren maddi ve manevi kazanç temin eden,ata yadigarı bu vakıf eserleri Ankara'ya götürmekle ne başarılacak anlamak güç. Çünkü;bu işin sahiplerinde al yapı yok. Yoksa yasak savma gibi Devlet Denetleme Kurulunun emirleri yerine getirilip,bu eserle Milli Kütüphanenin bodrumlarında kaderlerine mi terk edilecek ? pek çok sorular aklımı zageliyor.

ÖNERİLERİM:

1- Yazma eserlerin bulunduğu milli ve bütün kütüphaneler iyi bir şekilde denetlenip,bakımsızlık,çalınma vb. hususlarda durum tespiti yapılsın ve yerlerinde değerlendirme için devlet desteği sağlansın.

2- Kültür Bakanlığı kütüphanelerinde atıl olarak da olsa korunan yazma eserlerden

BIRAKIN TARİHİMİZ BİZE KALSIN ! *Ümit UZEL*

Benim **TSO** Başkanlığım döneminde yaptığımız sanatsal ve kültürel hizmetlerden bizi,belki de başlıcası "Karikatür Yarışmaları" dır.

Bu yarışmaların ardından çıkarttığımız,aynı adı taşıyan "**albüm**"ler de, Türkiye'de, özellikle karikatür sanatına gönül vermiş,amatör ya da profesyonelce ilgilenen sanatçı ve sanat dostlarınca,her zaman ilgiyle karşılanmıştı. Bunlardan birisi de,tarihi eserlerimizi koruyalım düşüncesinden yola çıkan,"BIRAKIN TARİHİMİZ BİZE KALSIN" karikatür yarışmasıydı.

Ne yazık ki;ben o görevden ayrıldıktan sonra,bize,hep yardımcı olmuş "Sönmez YANARDAĞ'ın gayreti ve desteği ile,ancak bir yarışma daha yapabilmiş,kitabını da Valimiz Atıl ÜZELGÜN'ün desteği bastırabilmiştik.

Çorum Hakimiyet Gazetesinde, **Temmuz** ayı ortalarında bir kampanya başladı.

"**Kültürümüz Göz Göre Gidiyor**"

Giden neydi,onu tartışalım.

Spot başlıktan okuyalım.

"**Türkiye'nin el yazması eski eserlerin bulunduğu en zengin kütüphanelerinden biri olan Hasan Paşa Kütüphanesi'ndeki sayıları 4 bini bulan el yazması eserler,Çorumlu sahip çıkmadığı taktirde, daha iyi korumak amacıyla Bursa veya Konya'daki özel kütüphanelere taşınacak.**"

Manşet ve yazının altında Kültür Müdürü **Mümtaz İDİL**'in görüşleri yer alıyor.

Başlık şöyle:

"**Çorum'a kalıcı kütüphane açılmalı**"

Sayın **İDİL**,devam ediyor;

"**Eğer Çorumlular,bu eserlerin korunması için geçerli girişimleri yapmazlarsa,Hasan Paşa Kütüphanesi'nde bulunan 4 bin el yazması eser de,Bursa veya Konya'ya götürülür.**" Yazı bu ifadeyi destekleyen cümlelerle devam ediyor.

Daha sonraki günler,hep buna benzen destekler var. Belediye Başkanı **Prof. Dr. Arif ERSOY**,Kültür Eski Müdürü **Ahmet ERTEKİN**,Dokuz Eylül Üniversitesi Türk El Sanatlar Bölümü Başkanı **Doç. Dr. Ayşe ÜSTÜN**,TSO Başkanı **Kenan MALATYALI**,İlahiyat Fakültesi Öğretim Görevlisi **Ali ILICA**,ÇOSEB **Arif ERDAL** gibi arkadaşlardan.

Ayrıca 01.08.2000 tarihli gazetede **Vali Atıl ÜZELGÜN**'ün yazma eserler konusundaki çabaları var. Ve kültür Müdürü **Mümtaz İDİL**'i **Ankara**'ya göndereceği yazılı.

Bu yazdığım isimler,**Çorum Hakimiyet**'in kampanyasını destekleyenler.

Bir tek kişi var ki,"bu eserler Çorum'da korunamaz,çünkü yeterli altyapımız yok" diyor.

O da Çorumlu bir bakan;

Prof. Dr. Abdülhalik ÇAY !

Ne dersiniz ?

TAŞ YERİNDE AĞIRIR

Dr. Ali EMİROĞLU

Başlık bir atalar sözüdür. Büyük ihtimalle bu atalar sözü bizim olmalıdır. Dünya milletleri arasında toprakla,taşla haşır neşir olan millet Türk Milletidir. Bu niçin söylenmiştir,bir anlamı var mı ? Bilemem.

Fethiye'de pek çok tarihi yerler var. Bunlardan Kumluova'da olan ve ismini yazarken zihnimde bulamadığım birinde Fransız Prof. Metzuer kazı yapmaktadır. Daha evvel burada yapılan kazılarda bulunan eserlerin hemen hepsi İngiliz kazıcılar tarafından götürülmüşlerdir. Ağır olanlar da kestirilerek nakledilmişler. Fransız profesör bunların yerlerine kopyalarını koymuş. Bize;bunların bir gün yerlerine İngiltere'den getirilip konacağını,eserlerin bulunduğu yerde kıymetlerinin artacağını,medeniyetin ve insanlığın bunu gerektirdiğini söyledi. Bunları yazdıktan sonra asıl meseleye geliyorum. Eskiler buna "sadet" diyorlardı. Torunum bu sözcüğü sordu idi.

Türkiye'de birçok yerlerde olduğu gibi bizde de yerlerinden nakledilmiş eserler var. **Alaca Höyük kabartmalarının** asıl taşları kestirilip,at arabalarıyla Çerikli'ye nakledildiğini ve oradan trenle Ankara'ya götürüldüğünü ben biliyorum. Profesör Metzguer'in söyledikleri burada da olacaktır. Eserler yerlerinde anlam taşırlar ve bunların meraklıları,buralara gelerek etütlerini yapacaklardır.

Bizi ilgilendiren başka bir konu da: "Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi'nde" bulunan "El Yazması Eserlerin" başka bir kütüphaneye nakledilmek istenmesidir. Sayın Kültür Müdürümüz Mümtaz İdil'in dikkatini çekerim.

Bu hikaye bir daha yaşanmış ve itirazlar üzerine vazgeçilmişti. Bu El Yazması eserlerin,verilen beyanata göre;bakımları ve muhafazaları zormuş ta,bunları birkaç yerde toplamak daha avantajlı olacakmış. Bakımları temin edilecek ve muhafazaları garanti altına alınacakmış (!)...

Bu El Yazma Eserler Çorum Kütüphanesinde toplanılmışlar ve şimdiye kadar çok iyi korunabilmişlerdir. Eserlerin teşhirinde,bizim kütüphanemizde çok mükemmel durumda bulunuyorlar. Rahmetli Vali Varinli'nin misafiri olarak Çorum'a gelen hocamız Rahmetli Prof. Suheyl Ünver'le Çorum kütüphanesine birlikte gitmiştik. Bu yazma eserlerden 8-10 tanesi kendisi tarafından istenildi ve yine Rahmetli Kütüphane Müdürü Erdemli tarafından hemen önüne dizilivermişti. Hoca bu çabukluktan çok memnun olmuştu. Kendisi eski yazıyı ve Osmanlıca'yı iyi bildiği için gereken incelemeleri birkaç saat içinde yaptı ve pek memnun olarak ayrıldı. O zaman hocamız;bu eserlerin yerinde bulunmasından bahsetmişti.

Bu eserlerin bakımı yerlerinde yapılabilir. Kültür Bakanlığı seyyar bakım ekipleri teşkil ederek Anadolu'nun birkaç ilinde bulunan bu yazma eserleri sırayla yapabilir. Bu bütün dünya ülkelerinde geçerli. Türkiye 'de niçin bu uygulama yapılamıyor ? Yapılamaz mı ? Yapılır elbette.

Eserlerin daha iyi muhafazası sorunu ise; aldatmaca ve bizlere okunan bir masaldır. Dünyanın ve bu arada ülkemizin hiçbir eseri çalınma tehlikesi dışında değildir. Eserlerin bir arada olması,bu hırsızlık olayını kolaylaştırır bile. Birçok dağınık yer için düşünülecek çalma olayı,bir araya toplanılmışlar için daha kolaydır. Bunu hayatımız boyunca duyduk ve okuduk. Hırsıza kilit olmaz. Çalınmak istenen eserlerin korunması için,her halde daha mükemmel düzenlemeler kurmak ve iyi yetiştirilmiş,bir de iyi doyurulmuş insanlar çalıştırmak faydalı olur sanıyoruz.

Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi bu eserleri derlemiş,şimdiye kadar bakımını yapmış ve muhafazasını temin etmiştir. Bahanelere inanmıyoruz. Bu düşünceler basit düşünceler. Daha iyi, faydalı düşünceler üretmek varken,halkın elinde olan kıymetli eserleri milli kuruluşlara aldırmanın ve almanın yolları geliştirilerek,halkın elinde bulunan kıymetli eserlerin kazanılması yolunu seçmek daha faydalı olur kanaatini taşıyoruz.

Faydasız işlerle vakit kaybedilmemelidir.

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

EL YAZMA ESERLERİMİZ

Yazma eserlerimiz tekrar gündemde.

Süleyman Fevzi Efendi,Ahmet Fevzi ve 7-8 Hasan Paşanın Çorum'a hediye ettiği yazma eserler,Çorum'un tarihi kimliğinin en önemli belgeleridir.

Son olarak,bir araştırma çalışması nedeniyle Çorum'da bulunan Doç. Dr. Ayşe Üstün'ün yazma eserleri ve akıbetini gündeme getirmesi ile başlayan tartışma,bir önemli gerçeğin su yüzüne çıkartılmasına vesile oldu.

Bu eserlerin Çorum'da kalması herkesin ortak isteği.

Ve bu eserler için ayrı bir kütüphane yapılması işin ana konusu.

Fakat ne yazıkki;bu meseleye Kültür Bakanlığı pek iyi bakmıyor.

Yazma kitapların başka illerdeki kütüphanelerine gitmesini durup,durup gündeme devamlı getiriyor.

Doç. Dr. Ayşe Üstün Hanımefendinin:

"Bu kitaplar ve yazma eserler yerinden oynatılıp,başka bir ile götürülür ise, mevcut durumu dahi muhafaza edemez" Demesi dikkat çekicidir.

Sayın Ahmet Ertekin Beyin: (Eski Kültür Müdürü)

"Bu eserler mikro filime alınmalı,korumak için ise ısı derecesi ayarlayıcı cihazlar yerleştirilmeli"

İkazına kulak verilmelidir.

El yazması dört bin eser Çorum için biriftihar kaynağıdır.

Teknüshası olan,

İstanbul'da dahi benzeri bulunmayan ebru ve tezhiple ilgili nüshalar altından daha kıymetlidir.

Hayatını günlük meşgaleler ile geçirip,kitabın satırlarından korkan insanlar için bu bir kıymet taşımaya bilir.

Ama kültürü ve tarihi bir hafıza olarak kabul edenler için bu hiçte öyle değildir.

Ve bu eserler mutlaka günümüz harflerine çevrilip basılmalı

Mazi ile bağımız kuvvetlendirilmelidir.

Yıllarca ecdadımıza ters baktık.

Hatta;bu harflere düşman olduk.

Halbuki bunlar bizim mazimizdi.

İnsan köküne sahip çıkmalı idi.

Halbuki biz kökümüzü inkar ettik,onları yerden yere vurduk.

Ve tarih bize vakarla cevap verdi:

"Geçmişini unutma !"

"Ecdadını sev" dedi.

Onlardan biz kötülük görmedik.

Bakın Mimar Sinan'ın ilimizde inşa ettiği rivayet edilen Ali Paşa (Paşa) hamamının suyu on kilometre uzaktan getirmişler,kanalizasyonunun ise şehrin beş kilometre dışına taşımışlar.

O asırda,

Şu çevre anlayışına bakınız.

Ve Avrupa.

O asında pislik içinde kıvanıyordu.

Tuvalet anlayışı bile yoktu.

Bizlerin hâlâ ecdadımıza ve onun bıraktıklarına yan gözle ve inatla baktığımızı görüyoruz.

Elin yabanları,ta asırlar öncesinden kalma taş yığınlarına akın edip,meraklarını gidermek için buralara kadar geliyorama,biz bundan uzak kalıyoruz.

Konuya duyarlı olanların seslerini yükseltmelerini diliyoruz.

Ama,işi gücü mark,dolar olanlar, şahsi menfaatlerini ön plana çıkaranlara sözümüz yok.

Allah göstermesin. Bu eserler yansa veya kaybolsa bu efendilerin kılı bile kıpırdamaz.

Ama bizim yüreğimiz sızlıyor.

Çünkü tarihimiz heba oluyor.

MENKIBELERLE KOYUN BABA

18. SAYIDAN DEVAM

M. Şakir ÇIPLAK

13 Adamın birisi merkebini kaybetmişti. Aradı bulamadı.

Derhal Şeyhe başvurup derdini anlattı. Onu lutfedip keşfen arasanız,bu fakiri sevindirirsiniz a sultanım. Diye tarazzuda bulundu. Baba ona sabret bakalım bu gün Cumadır,namazı kılmağa gidelim,Allah Kerim'dir. Dedi.

Namazdan sonra vaiz nasihatte bulundu,aşktan söz etti,başından aşk geçmeyen varsa ayağa kalksın diye seslendi. Cemaatten yaşlı bir zat ayağa kalktı. Ben doksan yaşıma erdim,başımdan ne sevda geçmiştir ne de aşkı bilirim. Deyince.

Baba merkebini kaybeden adama dönerek. Müjde,merkebini buldum,şu doksanlık adamın başına yuları takgötür. Dedi.

14 Sultan Beyazıd Amasya Valisi idi. Babasının öldüğün üh aber verdiler.

Çıkıp Amasya'dan Merzifon'a geldi, orada Piri Baba ile görüştü,ondan himmet diledi,bizi İstanbul'a ulaştır piri Baba "Sen Osmancığ'a git orada bir er vardır ki Hazreti Ali neslindendir,ancak o sana himmet eder." Dedi.

Sultan Beyazıd derhal Koyun Baba dergahına gelerek,ona tazim gösterdi. Irmak coşmuştu geçmek zor,İstanbul'a ulaş mak ise elzemdi.

Koyun Baba; Beyazıd'ı ırmağın kenarına getirdi. Ona eğer bu ırmak üzerine bir köprü yaptırmaya söz verirsen seni ulaştırırım. Yalnız tahta çıktığın zaman unutma.

Sultan beyazıd söz verdi,ömrüm vefa ederse yaptırırım dedi. Koyun Baba yum gözlerini dedi.

Beyazıd gözlerini yumdu,bir süre sonra aç gözlerini dedi açtığında İstanbul'u gördü. Derhal tahta geçip oturdu. Sözünü unutmuş Koyun Baba'da vefat etmişti ki bir gün rüyasında Baba'yı gördü ve derhal köprünün yapılmasını ferman eyledi.

O büyük köprünün yapılmasına böylece Koyun Baba vesile oldu.

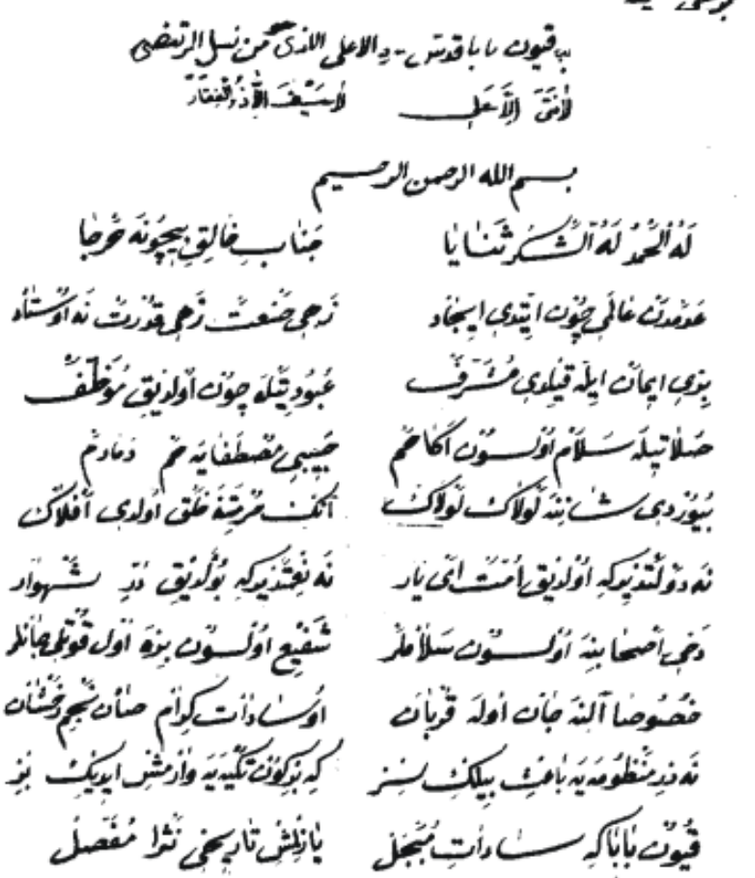

15 Yaz günleri geldiğinde uzlete çekilmek üzere Çal Dağı civarına gider,koyunlarını orada güderdi. Orada bir mağara vardı ki Koyun Baba bu mağaraya girer ibadetini burada yapar,zikirle meşgul olurdu.

Bir gün yine o mağarada zikirle meşguldü.

Mağaranın kapısında yüzlerinde bin bir şer okunan hırpani kılıklı iki eşkıya belirdi. Kendi aralarında konuşuyorlardı: "Tamam,O sihirbaz Babayı bulduk işte burada,kim bilir ne hileler düşünüyor..." diye söyleşiyorlardı. Koyun Baba mağaranın tavanına işaret ederek "Açıl ya mübarek" diye seslendi. Allah'ın izniyle mağaradan dağın üstüne kadar bir yol açıldı. Aşağısı geniş,üstü dardı,dört minare uzunluğunda bir yoldu. Eşkıyalar Koyun Baba o delikten yukarı çıkarken gördüler,arkasından bakakaldılar ve "bu adam sihirbaz olamaz varıp ayağına yüz sürelim,mübarek yüzünü görelim,bu bir çoban

Devam Edecek

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI

Ulvi ÖĞRETEN

Nazmi TUĞRUL

18. Sayıdan Devam

On yedinci asırda Anadolu'yu birkaç def'a gezdikten sonra kitâb halinde Evliyâ Çelebi'de Çorum'da kadınların yünden dokuma geniş örtülere sarıldığını kitâbında yazar.

Tarihin bütün vak'âları iyice toplayamadığı bu eski çağlarda Türk urukları mezheblerini uzun zaman devam ettiremediler. Zaten Türklerde din,kalblerde yaşardı. Eski putperestlik zamanında ;bu gün güneşe taparken yarım ay daha işine elverişli gelir,ona Allah gibi tapardı. Dârâ ve Serheng ordularındaki mezheb çatışması ile sonradan bu illere Yunanlıların sokulması Anâ'itis mezhebini söndürdü. Bundan sonra komşuların her günkü savaşları Türk kabilelerinin birliğini böldü,parçaladı. (*)

TAVİYUM DA MEDLER VE FARSLAR

Med hükümdarı Kiaksar Miladdan 606 sene evvel Ninova'yı zabt ile memleketi Lidya hududuna kadar tevsi'e muvaffak oldu. Asurîler,Hititleri alt ettikten sonra Kızılırmak boylarına kadar memleketlerini büyütmüşlerdi. Asurîlerin istilasına dayanamıyan kumanlar yurdlarını bırakmışlar,çekilmişler, Hititler ise ufak kabile halinde dağların kuytularına sıkışmışlardı. Med istilası buradaki ufak birliklere dokunmadı. Farslılar Kızılırmağın öte yanına akınlar yaptıklarından yeni hükûmetin büyüklüğünden ürken Lidyalılar daha fazla kuvvetlenmesine mani olmak için Kızılırmağı geçerek Lukosirîlerin elindeki bütün şehirleri yerle bir ettiler,taş taş üstünde bırakmadılar.

Çorum'un ilk adı olan Taviyum şehride pek çok hasara uğradı. Memleket baştan başa harabezâra döndü. Bu yetmezmiş gibi Lidyalılar ahaliyi esir ederek zincirli olarak kendi memleketlerine götürdüler.

Lukosirîler'in merkezi olan Tavium şehrini eskiden de yokmuş gibi yaktı, yıktı, dağıttılar.

ÇORUM;TAVİUM'UN OLDUĞU YERMİ?

Kâmûs-ül-â?lâm Çorum için <<İsm-i kadîm-i Taviyum dur. Mukaddemâ sancak merkezi idi>> diyor. Küçük Asya kitâbında ve Anadolu'da birçok gezintiler yapan garp tarihçilerinin bir kısmı, Çorum'un eski Taviyum şehrinin olduğu yerde bulunduğunu idi'a ediyorlar, seyyah Danwill bu fikirde imiş. Ba'zıları da Tavium şehrini eski bir kitâbta o zamanın ölçüsü ile Ankara'ya 110 km. mesafededir diye yazılı olmasından Nefsi köydür diyorlar. Bir kısmıda Üyük kariyesinin olduğu yerdir diyorlar.

Bütün bu birbirine zıt fikirler bir noktada toplanıyor,Tavium şehri Kızılırmağın şimâl istikametinde olan kısımının şarkındaki dağlarda olduğudur. Bu dağlar üzerinde yine kendilerin yazdığına göre bu şehir şimâlden cenuba şarkdan garba giden yolların birleştiği yerdedir. Dört cihete gidecek ve dört taraftan toplanan yolların birleştiği yerde Kızılırmağın şarkındaki dağlarda iki şehir olabilir. Ya Çorum'dur,yahut Amasya. Amasya tamamıyla Yeşilırmak üzerindedir. Amasya olamayınca bu şehir ancak Çorum olabilir.

Çorum tarihinin tamamıyla bilinen sahifeleri karıştırılacak olursa,Çorum yollar üzerinde olmasından bir çok defalar başka başka milletlerin yol uğrağı olduğudur. Bu yabancıların bir çok defalar bu şehre girip çıktıkları görülür.

Romalılar,İskender ordusu, Konya Ovasına düşmemek için,Çorum istikametinde yürümüş, bâlâ hazıra cenuba akmışlardır. Roma genarelleri şark istilasını Çorum istikametinde yapmışlardır. Kılınçaslan'ın Dânişmendliler'in muharebelerine Çorum şahit olmuştur. Sivas'ı teslim alan Yıldırım Bâyezîd'de aynı yoldan geçmiştir. Bunun içindir ki ticaret ve askerlikçe çok ehemniyeti olan Çorum muharebe edenlerin mutlaka elde etmek istediği bir şehir olmuştur.

Yalnız Çorum şimdiki bulunduğu yerde mi? Yoksa ovanın başka bir mahallinde midi ?

Vilayet Tahrîrat Kaleminde Ser Müsved Salim Bey; şehir lağımlarının ihzarı için vuku bulan ameliyyat esnasında muntazam şoselere rast gelindiğini görmüştür. Milli Kütübhane Memuru Hafız Sabit Efedi Alaybeyi sokağında,Kurdoğlu Kütübhanesinin olduğu yerde iki metre mik'abında iki taş çıktığını söylüyor. Bu taşlardan birini almışlar diğerini de duvarın yıkılmasına sebep olmamak için olduğu yerde bırakmışlardır. Bu taşlar muntazam yontma taşlar olub,bir sütünun kaidesine konulan taşlar olduğunu

(*) Yalvaç'ta eski yapılar aramakta olan Alman alimi de burada üçbin sene evvel Türkler yaşıyordu diyor.

Devam Edecek.

ÇORUM'DA PİRLER ve PİR BABA

İsmail PAMUK

Karakoyunlular tarihte 14. Yüzyılda görünürler. Erzurum ve Musul ikametgâhlarıdır. Doğu Anadolu'da Devlet kuran Türkmen kabilesidir. Bu arada totemlerinin koyun olmasından Karakoyunlu adı bundan gelir. Bu kabile Denizhan kolundandır. Hükümdarları Cihan Şahtır. İlk reisleri Bayram Hocadır. 1392 ye kadar Pir Hasan Karakoyunların padişahlık yapmıştır. **(1)**

Çorum'dan Merzifon'a uzanan geçmişteki pirler, Alaca'da bundan nasibini almış, almasına fakat bugün bu konuyla ilgili bir eylem yapılmamış. Hatta bu çamlığın adı nereden geliyor diye merak eden bile olmazken bu çamlığı belediye encümen üyesi iken ihya eden, Sayın Cavit Kolağası Çorum'un en güzide parkı haline getirmiştir burasını. Bizde kimmiş, neymiş diye bu konuya eğildik. Eğildikçe tarihin derinliklerine indik. Tarihin Mursallılarını tanıdık. Rahmetli Eşref Ertekin'in bana verdiği 1890 tarihli harita, bize Çorum'u tanımaya en büyük rehber oldu. Pir Sultan Abdal, Pir Baba dergahında 13 yıl eğitim görmüş, fetih örgütlerine katılmış, sonra yine Çorum'da yaşarken Pir postuna vekillikle görevlendirilmiş. Sonuçta da çırağı Hızır Paşa tarafından Sivas'ta asılmış.

Pir sözcüğünü açarsak, müritlerini koruyan (Arif-i Billah)dır.

Merzifon'da da bir mahalle bir makam tespit ettik. Çorum'daki 1963 tarihli kadastro haritasında burası mezarlık yeridir. Mülkiyeti ise Terlemez ailesinde iken belediye istimlak etmiş yine Tapu Müdürü İbrahim Demirci'nin şahsi arşivindeki 1891 baskılı harita da Pir Baba makamı belirlenmiş. Durmuş Çevikgeday ın evine yakın olan bir tekke olduğu mahallenin yaşlıları tarafından beyan edildi.

"Yine gırcılandı dağları nseli,
Kış tutmuş iniler **küre'nin** beli "

Alaca'ya kadar uzandığımızda Bahattin Mamalıoğlu bize şu bilgiyi verdi. " Prof. Zübeyr Hamit Koşay bu konuyu incelemek için evimde misafir oldu. İmam Zeynel Abidin'in 7. Soyu Pir Mehmet Dede' de burada yatmaktadır. Bizde İmam Rıza'lıyız 86 yaşındayım bu Gerçeği artık açıklamalıyım. Pir Sultan'ın oğlu Pir Ali'nin'de azda olsa bu ellerde yaşadığı söylenir. Hatta Pir Ali'nin şu dörtlüğü ağızdan ağza günümüze kadar taşınmıştır.

"Pir Ali der mehdi, ciğer yanığı
Kırmızıdır donu, yeşil sancağı
Düzelim koşalım bahçeyi bağı
Zalimler oradan sürülse gerekdese"

deyine yörenin geçmişteki ünlü ozanın Pir Yakub'un 13 beyitlik bir şiirini sadece şah beyidini alırsak;

"Pir Yakub'um eydür esrefi kerim,
Koca rahman sana doğru bakarım,
Küstah oğlan sular gibi akarım,
Turaba hizmeti kulda bir zaman."

Pir babanın Zeynal Abidin soyundan geldiğine göre Hz. Veysel Karani evladındandır.

1255 tarihinde Ali izzet tarafından hazırlanarak "Teskere-i Makamat" adı ile matbu olarak basılmış ve M. Selim Gürsel tarafından orijinali, okunuşu ve bu günkü anlamı ile Gürsel Yayınevi tarafından neşredilen "Çorum'da Yatan Meşhur Yatırlar Teskere-i Makamat Ali İzzet" adlı çalışmasının 85. Sayfasında:

"Zeynelabidin vakfesinde görüldüğü kadar hazret, Veysel Karani evlâtlarından olup, şehrin kuzey kesiminde Samsun caddesi üzerinde bulunan kabristanda ahşabdan türbede yatmaktadır. Hayatta iken ve vefatından sona hizmetinde bulunan Piri baba vefaatından sonra yanına defnedilmiştir. Hayli ce vakıf malları vardır. Halen mütevelli tarafından bedelle idare olunur. Türbesi musalla taşı ve Cuma namazı kılınması için müsaadesi vardır. Ziyaretgâhdır. Çoğunlukla baş ağrısı çekenler ziyaret ederlerse şifa buldukları denenmiştir." bu bilgi bulunmaktadır.

Diğer söylenceler; Sayın Dr. Rıfat Patır "Pir Baba çamlılığı daha önce mezarlıktı. Belediye başkanı Baha Çorbacıoğlu bu mezarlığı kaldırdı. Yerine çam dikti. Daha sonra çay ocağı açtı."

(1) Büyük İslâm Ans. Sh.441-482

Metin KALYONCU

YAZILI BASILI YAYINLARDA İSKİLİP

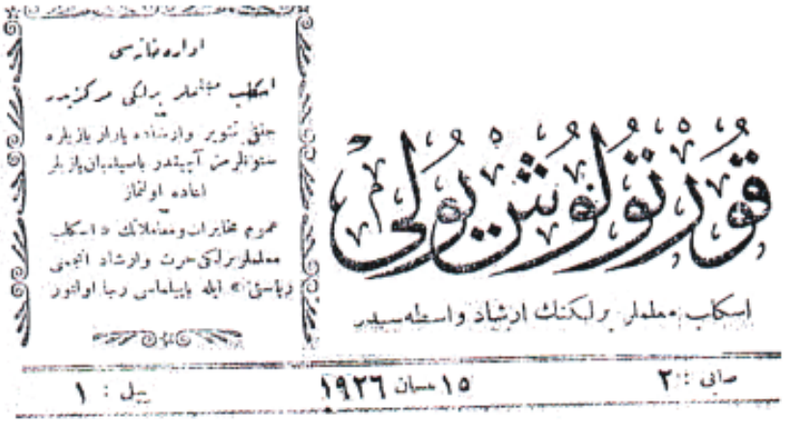

18. Sayıdan Devam.

Derginin Adı: KURTULUŞ YOLU -Türklük Yoludur-

Cilt:1 Sayı :4 Tarihi. 15 Mayıs 1926

Dili: Osmanlıca

Bu sayının 61. Sayfasında,Kaza Havadisleri Bölümünde: "Çorum'da intişar (yayınlanmakta olan) eden refikimiz FİKRET Gazetesi mensupları Ramazan Bayramı münasebetiyle tebrik etmek üzere İskilib'e gelmişler ve bizleri İskilip Muallimler Birliğini ziyaret etmişlerdir. Bu ziyaretten Kurtuluş Yolu mensupları ve İskilip gençliği çok memnun olmuş,mümtaz misafirleri konuk etmişlerdir." Denilmektedir.

Ayrıca:"İskilip Ticaret ve Sanayi Odası seçimi yapılmış,Başkanlığa Esir ağa zade Şakir Efendi,azalıklara Çorumlu zade Edhem Efendi,Hacı Feyzi zade Feyzi Efendi,Çınar zade Mehmet Çavuş seçilmişlerdir. Katibi umumi olarak Müezzin zade Hüseyin Hüsnü Efendi vazifelendirilmiş, toplantıya Belediye Reisi Şakir Efendi (Şakir AKA) şeref vermiştir." Dikkat edilirse derginin yayınlandığı tarihte İskilip'te Ticaret Odası bulunmaktadır.

79. sayfada ise: Geçen sayıda Kaza Ziraat Müdürü Cemal Tarafından hazırlanan ve tercümesini yayınladığımız "Kazamızı Bilelim" başlıklı ilçenin ziraat,orman,maden bölgelerini anlatan yazının ikinci bölümü devam etmektedir. Özetle " İskilip kesif (sık) ormanlara malik bir tabiat harikasıdır. Karatepe,Kisegölü,Çatalöbek,Kösdağlarına uzanançam,gürgen,meşe,ardıç,ıhlamır,dışbudak,kavak,köknar,fındık,kızılcık vb. ormanları çok zengin ve verimlidir. 80 pare dağ köyümüzün her sene altı aylık rızkını temin eden bu çömelt ormanların fennen geliştirilmesi ve harap edilmemesi köylümüzün dileğidir. Ormanlarımızın tahrip edilmesi refahımızı önleyecektir. Bir yük çıra için 100 yaşında ki bir çam ağacının canına kıymak ve CIRMAK (Soymuk- Çamın sakızlı öz suyu) yiyeceğim diye genç ve körpe ağaçları çırılçıplak soymak adetinin bırakmazsak güzel ormanlar bizden uzaklaşır,aç kalırız. Kisegölü ormanlarından Derinöz,Kayı,Ağaççamı,Şeyhözü bölgelerinden Çorum'a kerestelik tomruk ihraç etmekteyiz. Ama yetersizdir. Sorgun köyünde mevcut basit hızar değirmeni ihtiyaca yetersizdir. Fenni hızarlar yapılmalıdır..."

"...Orman mamulat sanayii Aluç,Seyirçayırı;Koşcağız,Çomu,Yalak karyelerinde (köylerinede) ibtidai (ilkel) bir şekilde çıkrık,hasırlı sandalye, oklağı,küfe,kağnı tekerleği,kağnı,kasnak,su bardağı (testi şeklinde ağaçtan oyulmuş su kabı),kundura kalıbı,beşik,zirai aletler (yaba,dirgen,anadut,kavrama elliği,tırmık gibi) imalatı yapılarak gelir sağlanmaktadır..."

"...Kazamız Kutuğun karyesinde (şimdi Bayat İlçesine bağlı) Bakır madeni bulunmakta olup,Yenice,Kayı taraflarında kömür tabakaları gözleri karartmaktadır..." çukurköy,Yerli,Taynak mıntıkalarında 5-6 milyon kilo tuz madeni olup,üç Memlehada (tuzla teşkilatı-işletmesi) istihsalat (üretim) yapılmaktadır. Yolsuzluk ve imkansızlıklar kaya tuzlarının ve alçı yataklarının işletilmesine mani olmaktadır"Ddenilmektedir.

Ayrıca yazının son paragrafında ilçemizin zenginleşmesi için çareler aranması temenni edilmektedir.

Beşinci sayıda ise evvelki iktibaslar devam etmekte ve 69. Sayfada Rifat RAMİ'nin "Artık Kalk"şiiri dikkati çekmektedir.

Sevgili okurlar ! bu seçmeler geçmişle bu günün karşılaştırılarak düşünülmesi için sunulmaktadır.

Devam Edecek.

İSLAM'DA KADIN HAKLARI

Recep CAMCI

Değerli okuyucular ! Hem dünya,hem de ahiret saadetini hedefleyen Yüce Dinimiz, toplumun en önemli temeli olan ve insanlığın en şerefli varlığı bulunan kadını,sevgi ve saygıya layık olarak kabul etmiştir.

Yüce Allah,kadına aile müessesesinin kuruculuğu ve insanoğlunun anneliği gibi çok şerefli ve çok ehemmiyetli bir vazifeyi vermiştir.

Kadın denilince aklımıza hemen aile kuruluşu ve annelik gelir. Bir atasözümüzü hatırlayalım. "Yuvayı yapan dişi kuştur". İşte atasözümüz de bu hakikati belirtmektedir. Cenab-ı Hak Hazreti Adem'den beri bu nizamı korumuştur. Bu nedenle İslâm'da kadının yeri büyüktür ve önemlidir. Bu önemli hususu iyi anlamak için İslâm'dan önceki cahiliyyet devrinde kadının toplum içindeki yerini,kadına nasıl bir değer verildiğini tetkik etmek imkanına sahip olursanız o zaman İslâm'dan önce kadınların durumunu ve İslâmiyet'in gelmesiyle kadınların toplum içerisindeki değer ve şerefini anlamış olursunuz.

Tarihten birkaç örnek vermek bu hususu belirleyecektir. Cahiliyyet devrinde kadın, bir eşya gibi alınıp,satılan ve her türlü nefsani,şehavani arzulara alet edilen ve hakaret gözü ile bakılan bir varlıktı. Cahiliyyet devrinde zavallı kız çocukları diri diri toprağa gömülmekte,bu muameleyi yaparken de hiçbir merhamet hissi duyulmamakta,bunu ailenin şerefini kurtarmak zihniyetiyle yapılmakta ve bu suçu işlemekteydiler. Bu zavallı kız çocukları akıl almadık gayri insani muamele gören zavallı bir varlıktan başka bir şey değillerdi.

Değerli okurlar ! İslâm Güneşinin Doğması ile beraber kadın hakkı toplumda layık olduğu yerine sahip oldu. Aynı zamanda kadının toplum yapısında aile ve annelik mefhumları ile temel taşı fonksiyonu taşıdığını cihana duyurdu.

Allah Resulü şu veciz mübarek sözüyle kadının bu fonksiyonunu belirtiyorlar:"Cennet anaların ayağı altındadır" buyruğuna dikkat edelim...

Değerli okurlar ! Kadının;insanı doğuran ve yetiştiren muhterem bir varlık olduğu her halikârda belirlenmiştir. Onun kalbi sevgi,şevkat ve merhametle tarafı ilahiden nakş işlenmiştir ki;çocuklarını o sevgi ile yetiştirir. analara;Efendimizin bir mücadelesini vermek istiyorum. Buyuruyorlar ki: "Kız çocuklarını bakıp büyüten,mükemmel bir terbiye ile topluma hazırlayan analar Cennette benimle komşu olacaklardır" buyuruyorlar.

Yüce Dinimiz de kadınlarımız ve onların hakları ile alakalı binlerce eser vardır. Kur'an-ı Kerim'de büyük bir sure kadınlarımızın ismini taşımaktadır. "Sure-i Nisa" yani kadınlardan ve onların haklarından bahseden sure.

Değerli okurlar ! bu kısa yazımda bu konunun önemini belirtmek istedim. Yazıma son verirken Kur'an-ı Kerim'in kadınlarımız hakkındaki şu veciz fermanına dikkat etmenizi istiyorum:

"Kadınlarınız sizin örtülerinizdir,siz de onların örtülerisiniz. Onların sizin üzerinizde,sizin de onlar üzerinde haklarınız vardır." Fermanı ile kadının erkekle karşılıklı sorumlulukları beyan edilmiş olunmaktadır.

Sevgiler,saygılar aziz okuyucularım.

Yeni Meslekler ve İşyerleri

Zekai İŞLER

Değerli okurlar ! Bu sayımızda sizlere aynı sektörde hizmet veren iki kuruluşu tanıtacağız. Birincisi : Kristal Şeker Sanayii A.Ş. Kayserili yatırımcılar tarafından kurulan fabrikayı M. Selim Gürsel'le gezerek,. Fabrika Müdürü Sayın Recep Bekarlar ile fabrika hakkında bilgi aldık.

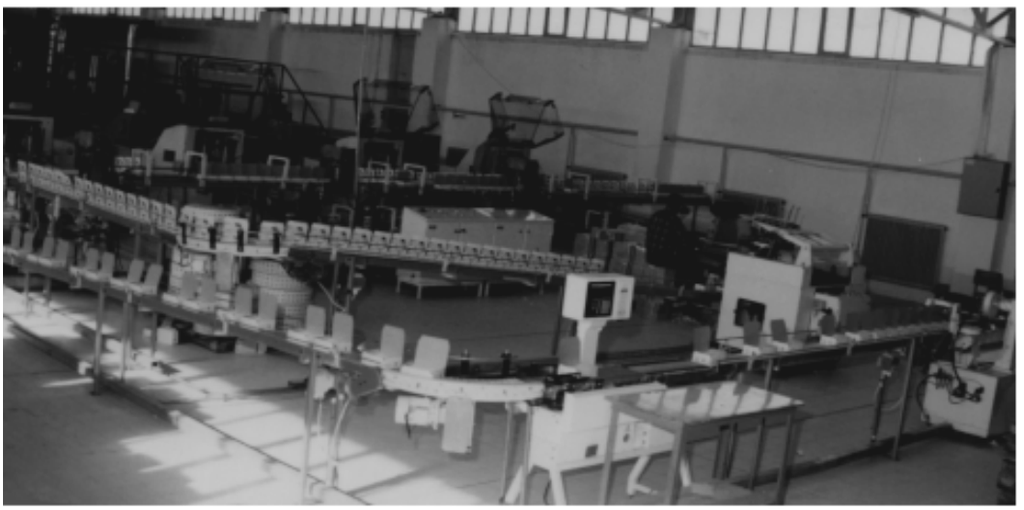

Zekai İŞLER: -Efendim lütfen önce kendinizi tanıtıp sonra da yatırım için neden Çorum Organize Sanayi Bölgesini seçtiniz anlatırmısınız?

Recep BEKARLAR: -Adım Recep Bekarlar 1955 yılında Kayseri'de doğdum. Makine Mühendisiyim. Şirketimizin ortakları aslen Kayserili olup,Ankara'da ikamet etmektedirler. Yani;Çorum'a Ankara'dan geldik. Buraya gelmemizin bazı sebepleri vardır. Çorum'un Ankara'ya yakınlığı,teşvikli yatırım olması, kalkınmada öncelikli oluşu ve en önemlisi Çorum'da sanayi alt yapısının çevre illerden daha uygun olmasından edeniyle Çorum seçildi.

Zekai İŞLER: - Recep Bey, fabrikanızın kapalı ve açık hizmet alanları ne kadardır,tesis ne zaman faaliyete başladı ?

Recep BEKARLAR: - Tesislerimizin toplam arsa alan 19500 m² dir. Bunun içinde 3500 m² kapalı alana sahibiz. Fabrika-mızın temeli 1992 Ağustosunda atıldı. 1993 Martında ise üretime başlandı. Fabrikamızın 3 ortağı bulunmaktadır.

Zekai İŞLER: - Hammadde nereden temin ediliyor,günlük kapasitenizne dir ?

Recep BEKARLAR: - Toz şekerin tamamı Çorum ve Kayseri şeker fabrikalarından temin ediliyor. Günlük 35 ton/gün küp şeker üretim kapasitesine sahibiz.

Zekai İŞLER: - Şu an fabrikanızda kaç kişi çalışmaktadır. Mamulleriniz genellikle iç mi,yoksa dış pazara yöneliktir ?

Recep BEKARLAR: -Üçü pazarlamacı olmak üzere idari personelimiz 6 kişidir. 15 tane de işçimiz var,toplam 21 kişiyiz. Biz genellikle iç piyasaya çalışıyoruz. Sıcak satış yöntemiyle toptancılara veriyoruz. Çorum çevresi ile Yozgat,Çankırı ve Kırıkkale illerine ve ayrıca Ankara ve İstanbul'daki hipermarketlere veriyoruz. Metro, Beğendik, Oypa,Migros,Endi ve Gima gibi marketler grubuyla çalışıyoruz.

Zekai İŞLER: - Recep Bey,küp şeker yapılarken herhangi bir katkı maddesi kullanılıyor mu,bir kg. lık pakette kaç şeker bulunuyor,şekerin ton fiyatı nedir ?

Recep BEKARLAR: - Küp şeker, presleme yöntemiyle yapılıyor. İçinde hiçbir katkı maddesi yoktur. 1 kg. lık paketler içinde 360 adet küp şeker bulunmaktadır. Maalesef şe-kerin iç piyasada fiyatı oldukça yüksektir. Şekerin tonu dış piyasada (175-200 $) dolar iken,iç piyasada bu rakam (600 $) dolara kadar çıkmaktadır.

Zekai İŞLER: - Bu fiyat farkı nereden kaynaklanıyor,bu durumda dışarıdan şeker geliyor mu ?

Recep BEKARLAR: -Türkiye dışındaki ülkeler genellikle şeker kamışından şeker üretiliyor. Bu da maliyeti düşürüyor. Bizde ise, pancar taban fiyatlarının politik olması ve malesef tesislerin verimli ve rantabıl çalışmaması dolayısıyla maliyet artıyor. Son iki yıldır iç ve dış piyasadaki fiyat farklarından dolayı kaçak şeker kullanılıyor. Yani şeker sınırlardan kaçak olarak geliyor.

Devamı 28. Sayfada

Yeni Meslekler ve İşyerleri

Zekai İŞLER

Aynı sektörde iş yapan ikinci kuruluş olan Anadolu Şeker A.Ş. M. Selim Gürsel Bey ile da-*ha bilgili ve tecrübeli olarak gittik. Artık küp şekerin nasıl yapıldığını biliyoruz. Bizi Anadolu Şeker Fabrikası Müdürü Mehmet Arsanacı Bey karşıladı. İşte sorularımız.

Zekai İŞLER: - Mehmet Bey,önce kendinizi tanıtarak,fabrikanızın ne zaman faaliyete başladınız,fabrikanız kaç ortaklıdır; öğrenebilirmiyim ?

Mehmet ARSANACI: - Efendim ben,1969 yılında Çorum'da doğdum. Eğitimim:Endüstri Meslek Lisesi,Makine Ressamlığı bölümüdür. Fabrikamızın temeli 1990 yılında atıldı. 1992 Ocağında ise üretime başladı. Tek ortaklı bir kuruluştur.

Zekai İŞLER: - Herkese sorduğum klasik bir soru var. Size de soralım. Neden Çorum ?

Mehmet ARSANACI: - Bu sorunun iki cevabı var. Bir Çorum'da Şeker Fabrikası olması,iki biz Çorumluyuz. Çorum'a yatırım yapma ve Çorum'a,Çorumluya hizmet etme istek vearzusu.

Zekai İŞLER: - Personel sayınız ve yıllık kapasitenizden bahseder misiniz?

Mehmet ARSANACI: - Toplam 17 personelimiz var. Bunun 15'i işçi,2'si ise idari personeldir. Günlük 30 ton/gün kapasiteli bir fabrikamız var.

Zekai İŞLER: - Hammadde nereden tedarik ediliyor. Özel bir pazarlama yönteminiz var mı,ürettiklerinizi nerelere satıyorsunuz ?

Mehmet ARSANACI: - Hammadde Çorum,Kayseri,Ankara ve Suluova şeker fabrikalarından temin ediyoruz. Kendimiz pazarlıyoruz. Yurtiçinde: Ankara, Yozgat, Kırıkkale, Çorum Merkez ve ilçelerine. Yurtdışında ise: Türk Cumhuriyetlerinden Azerbaycan,Kazakistan ve Türkmenistan'a,ayrıca İran ve Kuveyt'e gönderiyoruz. Kanada ile temaslar devam ediyor. Anlaşma sağlanırsa Kanada'ya da küp şeker göndereceğiz.

Zekai İŞLER: - Fabrikanız çok temiz ve bakımlı bulduk. Elinizdeki tesisler ve yaptığınız diğer işler nelerdir ?

Mehmet ARSANACI: - Kapalı alanımız 5000 m^2 dir. Üç adet tam otomatik dolum makinesi,bir adet şeker presleme ünitesi ile bir adet toz şeker poşetleme makinesi mevcuttur. Firmamız küp şeker yanında toz şeker paketleme de yapmaktadır. Ayrıca Rozi Çocuk bezi ile Prenses çayın Çorum temsilcisiyiz.

Zekai İŞLER: - Size de soralım. Küp şeker içinde herhangi bir katkı maddesi bulunuyor mu?

Mehmet ARSANACI: - Küp şekerin için de hiçbir katkı maddesi yoktur. Buyurun size göstereyim. (Kalkıyoruz fabrikayı gezerken Mehmet Bey bize anlatıyor) Burada şeker hafif nemlendiriliyor. Sonra tünel fırınlarda kurutulup nemi alınarak el değmeden şu gördüğünüz makinelerde el değmeden kutulanmaktadır.

Zekai İŞLER: - Pazarlama yönteminiz ve satış noktalarınız nelerdir ?

Mehmet ARSANACI: - Çorum: Metropol, Hitit Gıda, Haksan ve Belediye

Devamı 28. sayfada

GÖLCÜK DEPREMİNDE YIKILAN EVLERE İNAT, DİMDİK AYAKTA DURAN BİR ŞAHSİYET: METİN TAVUKÇUOĞLU

VII. Bölüm

Zekai İŞLER

O harp meydanına otağını kurmuş soylu bir komutan gibiydi. Lakin bildiğimiz komutanlardan oldukça farklı bir görünüme sahipti. Ne mağrur bir duruşu, ne de söz ve davranışlarıyla etrafındakilere hakim olma arzusu vardı. Tam tersine hafif, pürüzsüzlü tonlu sesi ile daima ciddi bir tavır içindeydi. Sürekli meşguldü, bir şeyler yapılmasını istiyordu, fakat buyurgan değildi.

Metin Abi, Marmara Depreminde felaketin odak noktası olan Gölcük'e çadırını kurmuştu. Kendi çadırının oraya kurulmasına vesile olan "Hakyol Vakıf"nın Kadıköy temsilcisiydi. Ayrıca kişilik olarak Hakyol kelimesinden ilham almış Hak Yolunun bir eriydi. Ama o bir komutandı yani orada yapılması gereken her şeyden sorumlu bir insandı.

En büyük silahı tevazu olan bu değerli şahsiyeti ben 17 Ağustos felaketinin ikinci haftasında tanıdım.

Biz beş kişilik bir arkadaş grubuyla Gölcük sahilinde kurulmuş sivil yardım ekiplerini dolaşıyorduk. Amacımız uygun bir ekiple yardım çalışmalarına katılmaktı. Kavaklı Sahilinden Gölcük Belediyesi Kongre Sarayına kadar ulaştığımızda istediğimizi pek bulamamıştık. Fakat Kongre Sarayının yanında kurulmuş olan Hakyol Vakıf yardım çadırı ilgimizi çekti. Hemen gidip konuştuk. Konuştuğumuz kişiler isimlerini sonradan öğrendiğimiz Metin Bey ile, Salih Beydi. Kendilerine Gölcük ve çevresini iyi tanıdığımızı ve yardımcı olmak istediğimizi belirttik. Metin Bey İstanbul, Salih Bey de Bursa'dan geldikleri için, bu isteğimizi memnuniyetle kabul ettiler.

Öylece çalışmaya başladık. Hemen arkadaşlarla Gölcük haritası üzerinde beş bölge çizip, kendi bölgemize giren mahallelerde ihtiyaç tespitine başladık. Bize verilen araçlarla önce tespit yapıyor, sonra ihtiyaçları insanlara ulaştırıyorduk.

O günlerde çadır kentlerin ihtiyaçları daha kolay temin ediliyordu. Herkes çadırda ve toplu olarak bir bölgede olduğu için yardımlar o noktaya yöneliyordu.

Biz evleri yıkılmayan ya da az hasarlı olduğu için evlerine yakın durmak isteyen insanlara ulaşmak istiyorduk. Su, sabun, ekmek, peynir, zeytin, çocuk bezi, süt vb.. Ne ihtiyaç varsa tespit edip onu merkezimize bildiriyorduk. İsim isim bilgisayara kaydedip poşetlere doldurduğumuz malzemeleri vatandaşlarımıza götürüyorduk. Bu iş o kadar yoğun oluyordu ki, toz toprak içinde terliyor, yoruluyor fakat çok mutlu oluyorduk. Herkes bize "Allah Razı olsun" duasında bulunuyor, yakamızdaki "Görevli" yazısını okuyup sürekli teşekkür ediyorlardı.

Metin Bey, arkadaşlarıyla birlikte depremin ikinci günü yani 18 Ağustosta Gölcük'e gelmişlerdi. Bir sivil toplum hareketiydi. Kızılay ise beşinci gün ancak gelebilmiş, iki günde kendine yer bulup yerleşebilmişti. İlk günden itibaren Ankara ve İstanbul Büyük Şehir belediyeleri bölgeye her gün binlerce ekmek gönderiyordu. Bu ekmeklerin iki bini bizim çadıra geliyordu. Ayrıca diğer dini vakıf ve dernekler de yardımlarını bizim çadıra ulaştırıyorlardı. Biz kuru gıda, giyecek, kahvaltılık peynir, zeytin haricinde sabah çaylı kahvaltı, akşam sıcak yemek veriyorduk. Yaklaşık olarak günde 2 bin kişi kuyruğa giriyor ve iki çeşit sıcak yemek yiyordu. Ben şahsım adına o insanlara sabah, akşam yemek dağıtmaktan, sürekli kepçe sallamaktan büyük haz duyuyordum. İnsanların aç gözlülük yapıp bir yerine, iki, üç yerine altı kişilik yemek istemeleri, ayrıca kuyruklarda itişip, kakışmaları, sıra kavgaları yapmaları bile şevkimizi kırmıyordu.

Günde birkaç saat uykumuz oluyordu. Çünkü gece gelen malları çadırlara indiriyor, gündüz ise dağıtıyorduk. Bitkin halde ama şikayetsiz yatağa uzandığımızda :"Bu Millet ne kadar asil bir Millet, bilmediği, tanımadığı insanlara tonlarca yiyecek, içecek gönderiyor..." diye düşünürken, yardım alanlara baktığım da; bir ekmek lazımsa üç istiyor, yağma ediyor, kapışıyor ve gözleri doymuyor, bunları gördükçe kahroluyordum. Nasıl kahrolmam ? Çöplükler dağ gibi ekmek yığınlarıyla dolup, her

taraf pet şişe ve yiyecek artıklarından kokmaya başlamışdı. Öte tarafta enkaz altındaki cesetlerin kokuları ağzımıza,burnumuza taktığımız maskelerden bile süzülerek bizi rahatsızediyordu.

Pislik,rezillik ve israf diz boyu...işte bunlar beynimden dilime geldiğinde şikayetlenecek olsam,Metin Abi, imdadı-mıza yetişiyor ve diyordu ki: "Hocam ! Bunlar yaralı insanlar, büyük bir korkudan çıktılar,gelecekdlerini göremiyorlar,emniyet duyguları yok oldu...onlara karşı sabırlı ve sevecen olmalıyız vb..." Evet böyle diyor ve sürekli çalışmamızı hem de sabırla, inatla,sevgiyle iş görmemizi sağlıyordu.

Gün boyu mübalağasız 3-5 dakikada bir"Metin Abi" diye bağıran birileri oluyor,ya bir şey istiyor,ya da ne yapması gerektiğini soruyordu. İkide bir "Metin Abi telefon..." diye bağıran,bilgisayar uzmanı küçük kardeşimiz Bilal bile onu yıldıramıyordu.

Kısacası Metin Bey,bitmez,tükenmez enerjisiyle çalıştı... çalıştı... çalıştı... karakterine uygun olarak herkese oldukça nazik davranıyordu. 45 gün boyunca hiç öfkeli ve kızgın bir tavrına şahit olmadım. Adam eksiğinde kepçeyle yemek dağıtıyor,su veriyor,yerlerden çöp bile topluyordu.

Karadeniz insanının kendisine mahsus ani çıkışları ve heyecanları vardır.Metin Abi; Rize kökenli olmasına rağmen kendisinde bu Karadenizli lik özelliklerini görmedim. Ve kendi kendime şöyle hüküm verdim: "Metin Bey aldığı tasavvuf terbiyesi ile ırki özelliklerini yenmiş."

Değerli okurlar;işte yüzyılın felaketinde böyle nice isimsiz kahramanlar sadece "Allah Rızası" için seferber olmuştu...

Metin Abinin hazin sonu bir başka yazıya İnşallah. Devam Edecek

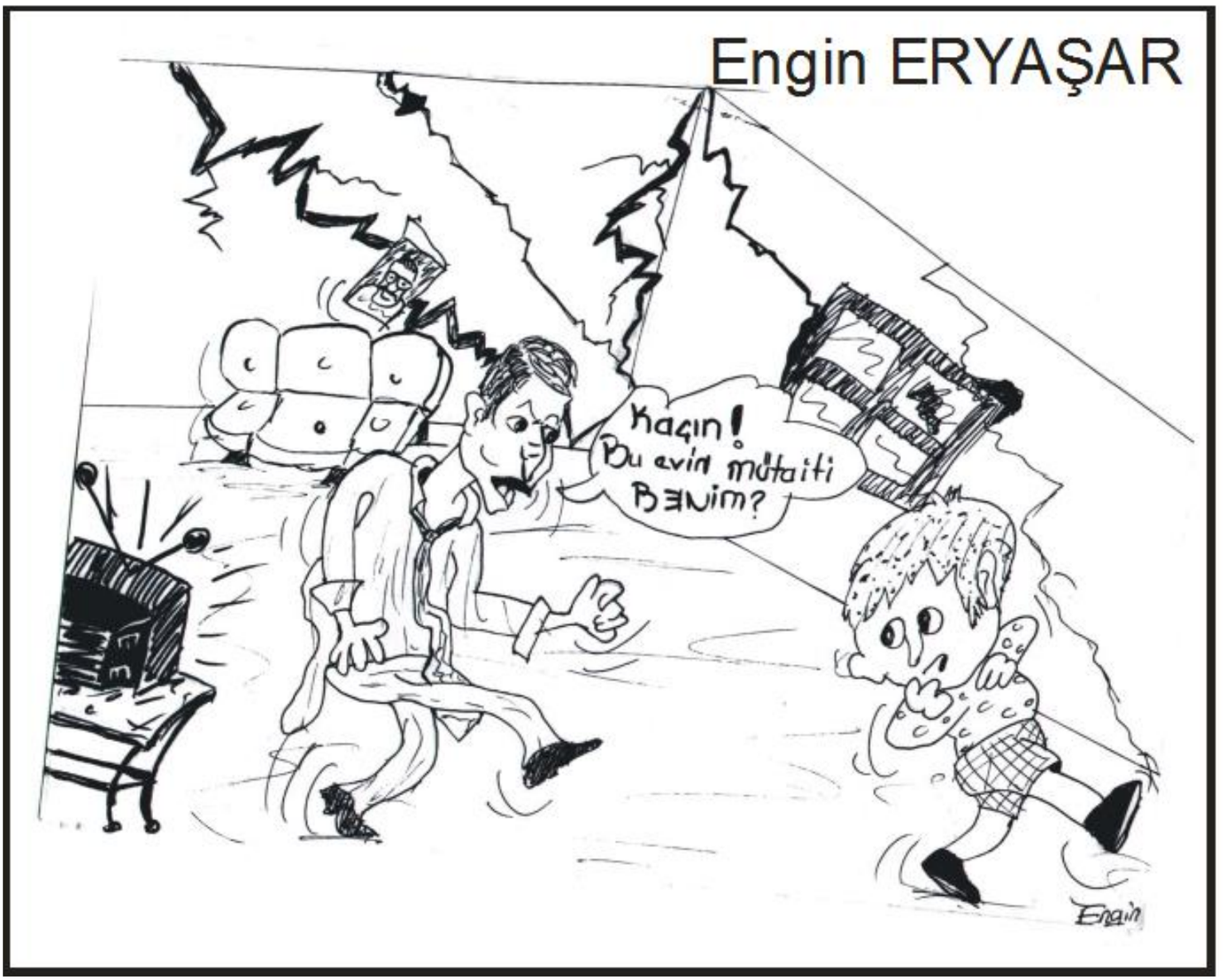
Engin ERYAŞAR
Kaçın! Bu evin mütaiti BENİM?
Engin

06'DAN Salim SAVCI

ANADİLİMİZ TÜRKÇE ÜZERİNE

Türk insanının Devleti TÜRKİYE CUMHURİYETİ'dir. Bu Devletin,sınırları içerisinde bir VATAN vardır. Bu Vatan denilen toprakta,TÜRK Vatandaşı huzurlu yaşar. TÜRK Ulusunun bir bireyi olmakla çalışır,övünür,güvenir. Ulusuna,Devletine sahip çıkar. Neşede,tasada ortak olur. Birliğini,bütünlüğünü savunur. Her türlü iletişimi sağlamak için anadili olan TÜRKÇE'yi kullanır. Anadili olan TÜRKÇE'ye çok önem verir.

Tarihte;ilk kez TÜRKÇE'ye sahip çıkan Karamanoğlu Mehmet Beydir. Osmanlı Türk olduğu halde,Osmanlıcaya sahip çıkmıştır. Osmanlıca;saray dili, medrese dili,hükümet dili olarak yaşamıştır. Taban ise,TÜRKÇE'sini unutmamış onu yaşatmayı bilmiştir.

TÜRKÇE;sınırlarımız içinde yaşayaninsanlarımızın,yazılı,görüntülü,sesli yayınlarının iletişim kaynağıdır. Bu nedenle her Vatandaşın Türkçe'ye sahip çıkması,sözcükleribozmadanokuması,söylemesi,yazmasıgerekir.

Dünya üzerinde yaşayan insanlar; havayı,suyu kirlettiler. Biz de boş durmadık,havamızı,suyumuzu kirlettik. Şimdi biz, bir de anadilimiz olan TÜRKÇE'yi kirletmeye başladık. İşte örnekler:

- Harflerimizin okunuşu,yasasında verildiği halde,batı dillerinde okuyoruz. (N=En,T=Tİ,V=Vi,C=Sİ... gibi)

- Sözcüklerimizin adını batı dillerinin alfabesi ile yazıyoruz. (Ş=Ch, Ç=Sch...gibi)

- İş yerlerimizin adını batı dillerindeki gibi yazıyoruz. (Color,Bykara,Biyo... Gibi)

- Yazın kılavuzu var. İmlâ kılavuzuna uymuyor. Bizler de onlara uymuyoruz. Bir karmaşadır gidiyor.

- Şiveler,argolar başını aldı gidiyor. Kötü sözler de cabası. Bunlardan daha fazlasını sizler de biliyorsunuz. Ama anadilimizi sevenler durmadan,bu satırların yazarına yaz,yaz... diyorlar. Sizler de boş durmayın yazın,kusurlularıuyarın,neolur?

TEK YAZIM KILAVUZU

Başka ülkelerin,anadilinde kaç yazım (imlâ) kılavuzu vardır,bilmiyorum. Ama bizde iki tane var.

- Yazım Kılavuzu (Eski Türk Dil Kurumuve Türk Dili Derneği)

- İmlâ Kılavuzu (Yeni Türk Dil Kurumu)

Dahası var. Onu da yazmadan geçemem:

- Batıdan gelen blok sistem, satırbaşını bilmeyen sistem. (TV'lerde,yazılı basında,daha çok ÖSS gibi sınav kitaplarında. Türkçe - Edebiyat adlı kitaplarda bile var)

Şimdi doğru oturalım,doğru düşünelim. Bu iki kılavuz neden bire indirilemiyor? Milli Eğitim Bakanlığı bile bu yazım kılavuzuna az,imlâ kılavuzuna çok uyumluk gösteriyor. Ama o da "İlköğretimi,İlk Öğretim" yazmıyor.

- Bu iki kılavuz;birlikteliği ne zaman sağlayacak?

- Seçme sınavına giren öğrenciler hangisineuyacak?

- Yazarlar da kendi aralarında anlaşıp birisine nezamanuyacaklar?

TÜRKÇE'mizin geleceği için :

TEK YAZILIM KILAVUZU (imlâ demeden)

TEK YAZILIM KILAVUZU (imlâ demeden) beklemek;yaşlının da hakkı, gencin de,çocuğun da,okullar ile öğretmenlerin de,yazarların da hakkıdır diyoruz.

Milli Eğitim Bakanlığı,

Kültür Bakanlığı,Tüm basını,bu işin oluşunda birleşmeye çağıranlara sevgiler bizden olsun.

Devam Edecek

PARLEMENTER DEDİĞİN !...

Ümit ÜZEL

A. Haydar ŞAHİN'in nasıl **BMW** sahibi olduğu beni hiç ilgilendirmiyor. Eski ya da yeni milletvekillerinin nasıl **Mecedes,BMW** aldıkları,nasıl hem yazlık,hem kışlık sahibi oldukları da beni hiç ilgilendirmiyor.

Bunlar benim sorunum değil !...

Ben bunları düşünmüyorum !

Bunları nasıl almışlar,niye almışlar,aldıkları maaşları,harcamalardan sonra bu kadar yatırıma yeter mi,onu da düşünmüyorum !

Aslında düşünmem gerekir.

Ne de olsa bu ülkenin bir vatandaşıyım.

Oturup konuştuğumuzda, milletvekili dostlarımız hep masraflarının çok olduğundan, seçim bölgeleri ile **Ankara** arasında geliş-gidişler nedeniyle,maddi ve manevi çok yıprandıklarından,**Ankara**'ya gelen seçmenler için yaptıkları masraflarda buna eklenince,elde avuçta hiçbir şey kalmadığından falan yakınırlar.

Ama bizim gibi saf insanlar,bu sözlere inanır,üzülür,ağlamaklı oluruz. Onun için de,**"kıyak emeklilik"** gibi konularda eski ve yeni milletvekillerimizin haklı (!) isteklerini doğal karşılarız.

Şimdi geriye dönüp bakıyorum da, **TSO Başkanlığı** yaptığım yıllarda sayın **"milletvekillerimize"** pek haksızlık ettiğimi düşünüyorum.

Toplantılarımızda hep onları eleştirildim. Çorum'un **"Yolu"** yok, **"Üniversitesi"** yok, **"Havaalanı"** yok, **"Demiryolu"** yok, diye.

Belki bunlar yok ama ,bu olmayanları "**milletvekillerimiz**" mi halledecek ?

Onların işleri ve sorunları başlarından aşkın.

Partilerin toplantı ve kongreleri,yandaşlarının işe yerleştirilmesi, kokteyller, yemekler, açılışlar,kurdela kesmeler,başlarını sokacak (!) yazlıkların sorunları, düğün, nişan ve sünnetlere katılıp,**"mutluluk ve geçmiş olsun"**,**"Allah bir yastıkta kocatsın"** ya da **"İnşallah oğlunuzun erkekliğe adım attığı bu günü gördünüz,darısı bundan sonraki mürüvvetine"**dilekleri derken,çiçeği,hediyesi,dolayısıyla bir sürü para ve zaman kaybıdurur ken,benim;**"Yolum"**,**"Havaalanım"**,**"Üniversitem"**,**Demiryolum"** mu öncelik alacaktı ?

Çevremizdeki iller içinde **karayolu** en bozuk olanil **Çorum**'muş. Ne gam ?

Çevremizdeki illerde **üniversite**,ilçelerinde **fakülteler** varmış,ne önemi var ?

Sinop'ta haftada yedi yolcu için **havaalanı** düzeltilir,**THY** oraya sefer koyarmış,bize ne.

Yozgat,Ordu ve **Erzurum** gibi illerin milletvekilleri iyi çalışırmış ta,o iller **OHAL** Yasası içine girmişlermiş, falan, filan...

Bakmayın o şom ağızlılara, dinlemeyin onları,konuşsunlar.

Ben bunları kafamdan geçirirken,geçenlerde **Çorum Haber**'de iki resim ve bir milletvekili gördüm.

Milletvekili eski idi ama resimdeki otomobili sanırım yeniydi. Ya da resimde öyle görünüyordu.

Otomobil **BMW** ,**Eski Milletvekili** olan ise **A. Haydar ŞAHİN**.

Bunların önemi yok.

Plakaya bakınca anladım.

İşte bir **milletvekili** (eski dönem olması konunun özünü etkilemez) görev yaptığı, kendini seçip **TBMM**'ne gönderen "**ili**"ne,yani **Çorum**'a ancak böyle hizmet edebilir ve ancak,aldığı maaşın hakkını böyle verebilirdi.

Evet **BMW** otomobilin plakası **06** ile başlıyordu ve **19** ile bitiyordu. Ortasında ise **CHP** harfleri görülüyordu.

Sevgili **A. Haydar ŞAHİN** bu plakayı bulmak için muhakkak gecesini gündüzüne katmış olmalı.

Ne yani;**A. Haydar ŞAHİN, Çorum**'a ve de partisine bundan daha fazla nasıl hizmet edebilirdi ?

Yapacağının en fazlasını yapmış, daha ne istiyorsunuz ?

Münafıklık yapmayın artık !

İKİ YANLIŞ BİR DOĞRU ETMEDİ

Mümtaz İDİL
İl Kültür Müdürü

İkinci Dünya Savaşı'nın en parlak ge-neralllerinden biri kabul edilen Patton,bir eri tokatladığı için kariyerinin en üstün noktasındayken ordudan ayrılmak zorundakalmıştı.

General Patton eri tokatladığı için mi görevi bırakmak zorunda kaldı,yoksa artık onu istemeyen güçler mi devreye girmişti?

Özgürlükler ve fırsatlar ülkesi olduğunu her fırsatta gündeme getiren Amerika Birleşik Devletleri;General Patton'u devre dışı bırakırken dünyaya iki mesaj gönderiyordu. Birincisi;ABD'nin demokratik ülke olduğunu ve savaş koşullarında bile olsa bir generalin bir eri tokatlamasına asla izin vermeyeceği mesajıydı. İkincisi ve daha önemlisi;ne kadar başarılı da olsa,ne kadar önemli de olsa, gerektiğinde o kişiyi görevden alabileceği mesajıydı.

Georg C. Scott'un,General Patton'u oynadığı filimde "aba altından gösterilen sopa" buydu.

Bu,General Patton'un başına gelenlerdi.

Patton olmadığınız zaman başınıza gelebilecekleri düşünebiliyormusunuz?

Haklı konumdayken,haksız duruma düşmek "mutlu azınlığımız" dışında hepimizin başına "Demokles'in kılıcı" gibi sallanmıyormu?

Güncele dönelim :

Sağlık Bakanı Osman Durmuş,orta ve lise öğrenimiyle birlikte tam 21 sene okul sıralarında dirsek çürütmüş bir Başhekime "defol çık" diye bağırabiliyor. Üstelik Başhekim odasından kovduğu kişi beş dakika önce görevden aynı Bakan imzasıyla alınıyor. Türkiye' de bir tartışma başlıyor : Başhekim mi haklı, Bakan mı,diye...

Ülkemizde amirler sultanlar gibi yaşama alışkanlığını sürdürüyorlar.

"Beni karşılayacaksın,önünü ilikleyeceksin,sigara istersem koşup alacaksın, ayakkabılarımı boyacıya göndereceksin,koltuğunu bana bırakacaksın, mesleğini unutacaksın, dediğimi yapacaksın, ben konuşurken ayakta bekleyeceksin... vb..."

"Yoksa soluğu Yüksekova'da alırsın..."

Adam zaten beş defa gitmiş,altıncı kez mahkeme kararıyla yerine oturmuş,altıncı kez görevden alınmış. Kendisi görevdeyken alan (hangi gerekçe olursa olsun) Bakan da hastaneyi ziyaret etmiş Ortada mesleki bir kusur yok,hiyerarşik bir kusur var. O da kendi kendine yaptığı hesaplaşma sonucu, beni görevden alan Bakanı karşılamak gibi bir zorunluluğum yok, çünkü o görevde değilim mantığıyla oturup beklemiş.

Kimi nereden ve niye kovuyorsunuz?

Yapılmak istenen "kapı kölesi" yaratmak mı, doktor yetiştirmek mi ? Sağlık Bakanını görevi Türkiye'nin sağlık sorunlarını çözmeye çalışmak mı,yoksa IV. Murat gibi tetbili kıyafetle gezip, Osmanlı'yı kurtaramadığı erkini "tebasına" uyarlamaya çalışmak mı?

"Dokunulmazlık" zırhı arkasında yaşayan bakan ve millet vekilleri,trafik polislerini azarladıkları dönemlerde yoğun eleştirilere uğruyorlardı. Ama artık bir Başhekimi,bir profesörü,kendi bünyesinde çalışan aydını (eminim Osman Durmuş Başhekimi tokatlamak için kendini zor tuttu) kölesiymiş gibi odasından kovabilirmi?

Patton bir eri tokatladığı için kariyerinin en üst noktasındayken emekli oldu. Osman Durmuş tokatlasaydı ne olurdu dersiniz ? Ben söyleyeyim,58. Hükümette Başbakan yardımcısı ...

Burada önemli olan ne Osman Durmuş'un "fevri" davranışına de Başhekimin umursamazlığı...

Önemli olan sistemin yanlışlığı.

sisteme inana bir Başhekim,yağcılık olsun diye değil,devlete olan saygısının gereği Bakanını kapıda karşılardı. Ama bu saygıyı yitirdiğiniz anda,vatandaş konumuna düşmek durumundasınız.

Ama yine de Başhekimin devlete inancına ilişkin dağarcığında kırıntılar vardı.

Ne diyordu Başhekim,anımsayın :

"Sayın Bakanım, burası sizin şahsi malınız değil,devlete ait bir makam..."

Siz ardı ardına ve ısrarla birini görevden alıyorsunuz,bağımsız mahkemeler kararınızı bozup ilgili kişiyi göreve iade ediyor,siz yine görevden alıyorsunuz,üstüne üstlük ta o sırada da girip hastane ziyareti yapıyorsunuz. Çifte işkence uyguluyorsunuz yani...

Sağlık Bakanı Başhekimin odasına girdiğinde,orada oturan kişi artık Başhekim değildi. Ne sıfatla kapıda başkanı karşılayacaktı ki ?

Türkiye gibi on milyondan fazla işsizi bulunan,bir o kadar da gizli işsiz konumunda asgari ücretle çalışan insanların bulunduğu ülkede,emrinizde çalışanlara istediğiniz "zulmü" yaşatabilirsiniz. İşini kaybettirmek,çocuklarına bir somun ekmek götürmek için her şeyi göze almak durumunda olan insanlarla çalıştığınızda, sultanlık diktatoryasını uygulamanız çok kolay.

Ben Sağlık Bakanını Başbakana ya da Başbakan Yardımcılarından herhangi birine aynı tavrı (haklı olmak koşuluyla tabii) gösterdiği zaman ancak alkışlayabilirim. Emirlerindeki insanı herkes "fırçalar",zor olan emir aldığınız insana direnç göstermektir.

Devlet Bahçeli ya da Bülent Ecevit (eminin ikisi de yapmazdı) Osman Durmuş'u odasından kovsaydı,Sağlık Bakanımız ne yapacaktı ?

Patton için eri tokatlamak kolaydı, yaptı. Ama karşılığını da aldı. Patton için zor olan ABD Başkanını tokatlamaktı, yapamazdı. Yapsaydı tarihe daha farklı geçecekti.

Türkiye,işsizliği "kölelik" dönemine çevirmeye çalışıyor,kimse farkında değil ya da herkes farkında ama yapacak bir şey yok.

Onurumuzla yaşamak istiyorsak, çocuklarımıza akşam anlatabilecek şeyler bulmak istiyorsak,Başhekim gibi olmazsa da,bir şekilde tavır koymamız gerekiyor.

Ne Sağlık Bakanı haklıydı son olayda ne de başhekim.

Başhekim,artık kendine ait olmayan koltukta oturup Bakanı beklemediği için yanlış yaptı,Bakan da görevden aldığı bir memuruna "beni niye karşılamadın"diyerek çıkışmakla hata yaptı.

Nereden gelmiştik Patton'a ?

Birbiriyle örtüşüyor mu ? Hayır.

Zaten örtüşmediği için böyle bir yazı yazma gereği duydum. Yoksa beni ne Osman Durmuş'un "sultanvari" davranışları ilgilendiriyor,ne de Başhekiminin umursamaz-lığı...

Beni ilgilendiren,bu olayları günlerdir izlemek zorunda kalan geleceğin yönetici takımı...

Gazeteler anket düzenliyor,e-mail adresleri veriyor,kim haklı diye.Böyle bir tartış-ma,birini haklı çıkarmak üzerine kurulu olacaktır. Gelen yanıtlar ne olursa olsun,birini haklı çıkartacaktır.

Oysa,böyle bir ortamda birinin haklı çıkmasından daha tehlikeli bir durum olabilir mi ? Yani,Başhekim haklıysa herkes onun gibi davranmalı,Bakan Haklıysa onun gibi. Böyle bir mantık,böyle bir yol gösterme bizi nereye götürür ?

Bir üniversite sınavı değil belki,ama yine de iki yanlış bir doğruyu götürüyor...

BANKALAR VE UÇURAN-KAÇIRANLAR / İBN HALDUN'A NAZİRE MUKADDİMEYE BERDEVAM

Adnan İLHAN

Birisi diğerine sormuş:

- Biz Cuma namazını ne günü kılmıştık? Sonra kendisi cevaplamış:

- Tamam hatırladım, geçen Salı kılmıştık. Sayın Ümit Uzel'in derginin 16.sayısındaki, **"Bankalar ve Uçan Kaçanlarla İlgili Son Yazım"** başlıklı yazısı şahsım ile alakalı olduğundan bu yazımda, muhtelif hususları izaha, muhtelif hataları tashihe gayret göstereceğim.

Evvela, mukaddime sade dinde bir saygı tarifi yapmak zaruri olmuştur. Saygı üç aşamalıdır. İnsan, önce kendisine saygı duymalıdır, sonra karşısındakine saygı göstermelidir. Üçüncü aşamada da karşısındakinden aynı saygıyı beklemelidir. Bu sıralamadaki, herhangi bir eksiklik de, herhangi bir değişiklik de doğru değildir. Buna uyulmuyor ise; söylenecek söz "**Kısa sta hayat vardır**."

Herkesin kendine has bir üslubu vardır. Birisinin üslubunu, bir başkasının beğenmesi de, beğenmemesi de mümkündür. Lakin, **"üslubu beyan ayniyle insan**"dır. Kimisi titiz ve hassas bir şekilde kelamını ve kalemini kullanmaya gayret gösterirken, kimisi de "**Az sonra**"lı Reha Muhtar üslubunu tercih edecektir. "Az sonra"lı Reha Muhtar üslubu bazıları için "**reyting**" kaygısı, bazıları için ise "**zap-ping**" gerekçesi olacaktır.

Sayın Uzel yazısında;" *Yıllardır diyorum ki; Ümit Uzel olarak tek satır abartımı gösteremezsiniz". Ben böyle diyorum, başkaları "hayır, senin Çorum'un abartılmasında önemli katkıların var." Bunlardan biri de sayın İlhan.*

Böyle diyorlar ama, hiç örnek gösteremiyorlar.

Ya ben anlatma özürlüyüm, ya da başkala-rı anlama. özürlü" diyor.

Ben de diyorum ki Sayın Uzel, sizin de "**başkaları**"diyerek tasdik ettiğiniz gibi, demek ki bu konuda sizi tenkid eden sadece bir-iki kişi değil. Birçok kişinin, topluca anlama özürlü olması muhal olduğundan, şahsınızın hem anlama, hem de anlatma özrü doğal olmaktadır.

Sayın Uzel'in yazısından birkaç iktibasile tahlilimize devam edelim.

Sayın Uzel diyor ki;

"Atatürk'ün Cumhuriyeti ilan ettiğinden bu yana 77 yıl geçmiş, Uygar olabilmenin en önemli unsurlarından biri olan "Yazı Devrimi" üzerinden ise tamı tamına 72 yıl.

Sayın İlhan'ın yazılarını okurken şaşırmıyor değilim. Neden mi? Atatürk'ün Cumhuriyeti üzerinden 77 yıl, Yazı Devriminden bu yana 72 yıl geçmiş, fakat değerli yazar arkadaşım, tam bir Cumhuriyet dönemi çocuğu olmasına rağmen, benim gibi 60 yaşındaki bir insanın bile anlayamadığı tarzda kelimeler bulup yazısını süslemiş. İnanın çok zorlandım çözmek için. O kadar eski dil kullanıyordu ki. Yaşı ve kültürü gereği Cumhuriyet dönemi insanı olarak, daha sade, daha anlaşılır dili, yani; öz Türkçeyi niye kullanmaz anlayamam."

(...)

"...devamlı okuyan bir insanım. Gururla söylerim. Bir oda dolusu 6.000 (altı bin) den fazla kitabım var. İçinden okunmayan hiç yok...."

Ben de diyorum ki; öncelikle, bu "bağlamda" acaba, durup dururken, "devrimsel saptamaların" sebeb-i hikmeti ne ola ? Hani, bayram değil, seyran değil, biz ilk defa yazan değil, Sayın Uzel ilk defa okuyan değil. Allah Allah! Lakin, lisan konusundaki münazaraları ziyadesiyle faydalı bulduğumdan ben de fikirlerimi beyan edeceğim.

Sayın Uzel, o kadar fazla kavram karga şa-sı ve kafa karışıklığı var ki herhalde kitap çalışması sizi çok yordu. Önce karıştırdığınız kavramları tashih edelim. Kullanılan "**Alfabe**" (sizin deyişinizle **yazı**) başka şeydir, "**Dil/Lisan**" başka şeydir. Mesela İngilizce bir dildir, Almanca başka bir dildir. Fakat ikisi de aynı alfabeyi (yani yazıyı, yani Latin alfabesini) kullanırlar. Son günlerde takip edebildiyseniz Karamanoğlu Mehmet Bey'den, Türkçe'nin resmi dil olarak kabulünün (72 veya 77 değil), 723. yılın-dan söz ediliyor.

Sevgili Uzel, 72 yıl önce değişen (Allah korusun) lisanımız değil efendim, alfabemiz / yazımız!

Birkaç soru ile devam edelim;Sayın Uzel!

Uygar olmak o kadar kolay mıdır ki; "Yazı Devrimi" ile" hemencecik" uygar olunuyor.

72 yıldan önce, Osmanlı Paşası olan Atatürk dedahil, insanlarımız hep ilkel miydi ?

Alfabesini değiştirmeyen, Latin alfabesi dekullanmayan Japonlar sizce ilkel midir?

Alfabemiz değişmesine rağmen, ölene kadar Arap alfabesini kullanan Aziz Nesin sizce ilkel miydi?

Gelelim kelime kullanımına. Her kelime bir kavramı, her kavram bir bilgiyi ifade eder. Dolayısıyla ne kadar çok kelime biliyorsanız, o kadar fazla bilgiye ve düşünme kapasitesine sahip olursunuz. Her öğrenilen yeni kelime, yeni bir "**bilgi**" demektir. Kimi insan birkaç yüz kelime ile konuşur ve yazar, kimisi de binlerle ifade edilen kelimeler ile. Okuduğumuz metinler içinde anlayamadığımız, bilmediğimiz, yanlış bildiğimiz kelimelerin olması tabiidir. Bildiklerimizin yanında bilmediklerimiz, ummanda damla mesabesindedir. O halde bilmediklerimizi öğrenmeye, yanlış bildiklerimizi de düzeltmeye gayret etmeliyiz. İdrak edemediklerimizi inkar etmek yerine, ikrar ederek idrak etmeye çalışmalıyız "**Beşikten mezara kadar**" ilim tavsiye edildiğine göre öğrenmede yaş sınırının olmadığı da açıktır. Ben şahsen hem evimde, hem de işyerimde lügat bulunduruyorum ve sık sık müracaat ediyorum. Hassaten tavsiye ederim. Kelime haz(i)nenizin artacağına, imlanızın düzeleceğine ve

ufkunuzu naçılacağına emin olabilirsiniz.

Sayın Uzel benim yazılarımı okurken "şaşırmıyordeğil"miş.

Peki "neden"miş? (!)

Atatürkün Cumhuriyeti üzerinden 77yıl, Yazı Devrimi'nden buyana 72yıl geçmiş (zaman ne çabuk geçiyor), *fakat değerli yazar arkadaşım* (o ben oluyorum efendim) *tam bir Cumhuriyet dönemi çocuğu olmasına rağmen, benim gibi 60 yaşındaki* (Maşallah) *bir insanın bile anlayamadığı tarzda kelimeler*(nasıl bir tarz ise!) *bulupyazısınısüslemiş*. (bir edebi ve estetik zarafet var yani). *İnanın çok zorlandımçözmekiçin*. (matematik denklemi ile okunan metin karıştırılmış zannediyorum). *O kadar eski dil* (eski değil eskimeyen olmalıydı) *kullanıyordu ki. Yaşı ve kültürü gereği Cumhuriyet dönemi insanı olarak, daha sade, daha anlaşılır dili, yani; öz Türkçe'yiniye kullanmazanlayamamam*

Anlatayım efendim; naçizane ben, yazarken ziyadesiyle hassas ve itiz davranan bir insanım. Yazdıklarımı tekrar tekrar okurum ve tashih ederim. Kullandığım kelimelere ve doğru kullanımına dikkat ederim. Yazarken mutlaka lügat kullanırım ve çoksık müracaat ederim. Kullanmaya **gayret ettiğim** lisan, temiz, latif ve zarif Türkçe'dir. Her dilde olduğu gibi bizim dilimizde de yabancı kelimeler mevcuttur. Bu durum,. kültürel münasebetlerin bir sonucudur ve tabiidir. Yanlış olan ise yerleşmiş ve oturmuş kelimelerin yerineuydur(t)ulmuşkelimelerin ikame edilmeye çalışılmasıdır. Hafizanızı yoklarsanız, para ile kelime uydur(t)uldukdönemi hatırlayacağınız kanaatindeyim. Hafizanızı biraz daha yoklarsanız, "**ihrac**" kelimesinin Arapça kökenli olduğunu bilmeden, "**dilimizden yabancı kelimeleri "ihrac"e deceğiz**" diyen zavallı yöneticilerimizi de hatırlayacaksınız. Öz Türkçe diye ölçüsüzce uydur(t)ulan kelimelerin bir çoğu şimdi kullanılmıyor, sadece latife ilehatırlanıyor. Mesela, gülcük (=rozet), asi (=afiş), özdeksel (=maddi), tinsel (=manevi) vs. Yabancı kelimeleriatacağız, öz Türkçe konuşacağız diye birbirine yakın fakat farklı anlamlardaki kelimelerin yerine tek kelimenin kullanılmaya çalışılması (mesela "**tartışma**" kelimesi) kelime haz(i)nemizi ve düşünmekapasitemiziiyice köreltmiştir. Arapça ve Farsça kökenli kelimelerden kaçarken, büyük bir özentiile İngiliz ceve Fransız cakelimeler "**ithal**" edilmeye başlanmıştır. Bugüne kadar, sadece öz Türkçe kelimeleri ihtiva eden bir lügat mevcut değildir ve mevcudiyeti de mümkün değildir. Bu bizim lisanımız için böyle olduğu gibi, başka lisanlariçinde böyledir.

Hem sonra, kitap okuma alışkanlığına sahip ve okumaktan büyük birzevkduyan birisi ile en son okuduğu kitap mezun olduğu okulda okuduğu ders kitabı olan birisinin okuduğu metinleri anlama kapasitesi tabiiki farklı dacaktır. "**Hiç bilen ile bilmeyenbir olurmu?**"

Buarada;**Sayın Uzel'in ismini okurkenşaşırmıyor değilim. Neden mi? Atatürk'ün Cumhuriyeti üzerinden 77yıl, Yazı Devrimi'nden buyana 72 yıl geçmiş, fakat değerli yazar arkadaşım, tam bir Cumhuriyet dönemi çocuğu olmasına rağmen, benim gibi 36 yaşındaki bir insanın anlayamadığı tarzda isim kullanıyor. İnanın çok zorlanıyorum çözmek için. Yaşı ve kültürü gereği Cumhuriyet dönemi insanı olarak daha sade, daha anlaşılır isim, yani; öz Türkçe isim niye kullanmaz anlayamam.**

Sayın Uzel'den hassaten istirham ediyorum; lütfen "*uygar olmanın en önemli unsurlarından biri olan Yazı Devrimi*"ne uygun olarak isminizi tashih ediniz. Çünkü isminiz olan "**ümit**", Arapça kökenli bir kelimedir. Yardımcı olma sadedinde Öz Türkçeleştirirsek "**umut**" dememiz icap ediyor. Lakin daha da bir "**uygar**" olmak isteniyorsa İngilizce karşılığı "**hope**" (okunuşu: "**hop**") kullanılabilir. Lakin, bu durumda kanaatimce Kilim Dergisindeki arkadaşlar, "Kilimce" ve ince bir tepki gösterecekleridir.

Sayın Uzel, benim "**2,5 yıldır bu görevdeyim. Bugüne kadar benim veya diğer banka müdürlerinin herhangi bir toplantıya panel, konferans vb. konuşmacı ve katılımcı olarak davet edildiğimizi hatırlamıyorum, bizlersadece parasal konularda akla geliyoruz...**" şeklindeki tenkidime cevaben, "**Ben de tam 2,5 yıldır bu görevden ayrıyım. Şu an nasıldır bilmem. Ancak; arşivimde çeşitli banka toplantılarını tertipledğimizi ve benim de o toplantılara başkanlık ettiğimi, bunun yanında her toplantıya banka müdürlerini davet ettiğimi görev sürenizin azlığı nedeniyle bilemiyorolabilirsiniz, bunu da doğal karşılarım**" diyor.

Ben de diyorum ki, evet, sizin döneminizdeki TSO'nın yaklaşımını bilmiyorum. Bence de doğru olanı yapmışsınız, teşekkür ediyorum. Lakin benim bu konudaki tenkidim görevde bulunduğum2,5 yıllık süre içerisinde TSO da dahil, ekonomi ile ilgili etkinlik düzenleyen ve düzenlemesi icap eden tüm kurum ve kuruluşları kapsayan umumi bir tenkittir. Bu husus iktibasedilen yazıda açıkça bellidir.

Sayın Uzel diyorki; "*Diyorsunuzki;keşke Sayın Uzel, görevi bıraktıktan sonra da Çorum hakkında çıkan yazıları takip edebilseydiniz...*" *Yapmayın dostum;Benim okuma yönünden -üzülerek söylerim- en kısır yıllarım TSO Başkanlığı yaptığım 12 yıl dır. Öncesi ve sonrası devamlı okuyan bir insanım. Gururla söylerim. Bir oda dolusu 6.000(altı bin)den fazla kitabım var. İçinde okunmayan hiç yok. Çorum hakkında ise dolu dolu yazı ve raporlar var.*

Sizin yazınızı okumadığımı ise iyi bildiniz.

Gene sizin ifadenizle söyleyeyim; "Bir gram bal için bir çeki odun çiğnenirmi?

İzin verin 46 sayfalık yazıdan bir gram bal almayı hiç düşünemem" diyor.

Ewela bir hususu belirtmeliyim; Her kim olursa olsun, kütüphanesinde veya "*oda*"sında mevcut kitaplarının sayısını rakamla beyanı, akabinde de parantez içerisinde yazıyla tekrarı yadırgadığımı, nahoş, ayıp ve garip bulduğumu ifade etmeliyim. "**Bir oda dolusu**" ifadesini de kitapları tasvir manasında "**şık**" bulmadığımı ilave etmeliyim. Buarada anlayamadığım birkaç husus var; onları Sayın Uzel cevaplandırırsa memnun olacağım;

"*Bir oda dolusu*" kitap ve " *içinde okunmayan*

hiç yok" ise kitaplarınız arasında ansiklopedi yok mudur? Var ise Ansiklopediler gerektiği zaman başvurulan kitaplar mıdır, yoksa baştan sona okunmalı mıdır? Hepsini okudunuz mu?

Kitaplarınız arasında sözlük yok mudur ? Var ise sözlüklerde baştan sona okunmalı mıdır? Okudunuz mu? Sözlükleriniz öz Türkçe midir? Öz Türkçe bir tek sözlük bugüne kadar yayınlanmış mıdır?

İltifat ve teşekkür haricinde, hiç kimseden, herhangi bir şey beklemeden aylarca emek verilerek hazırlanan ve tamamen şahsi para ile fotokopi şeklinde çoğaltılan, kitap haline getirilerek satılması ve kar edilmesi düşünülmeyen, her ortamda ve her yazıda atıfta bulunularak zikredilmeyen, reklam edilmeyen, özellikle rakamsal verileri açısından bugüne kadar Çorum hakkındaki en kapsamlı çalışmayı, okumadan "**bir gram bal**" diye nitelendirmek ayıp değil midir? Okunmadan "bir gram bal" olduğu nasıl anlaşılmaktadır? Malum mu olmaktadır ? Başka kerametleriniz demevcut mudur ? Zikredilen çalışmanın büyük bölümü, resmi ve özel, kurum ve kuruluşların, Türkiye ve Çorum hakkındaki rakamsal verilerinden müteşekkildir. Bu verilerin nerelerden temin edildiği "**Yararlanılan Kaynaklar**"da ayrı ayrı belirtilmiştir. Bu ekonomik veriler "bir gram bal"mıdır ? Daha da ilginci, **"Yararlanılan Kaynaklar" içinde zat-i âlinizin TSO Başkanı olduğu dönemde hazırlanan" Çorum Ticaret ve Sanayi Odası Katalogu-1995" de mevcuttur. Acaba siz, Başkanlığınız döneminde "bir gram bal" istihsali ilemi, yoksa "bir çekirdek un" istifi ilemi iştigal ettiniz ?**

Bir taraftan Çorum hakkındaki yazıları takip ettiğinizi söylerken, öte taraftan Çorum hakkındaki bir çalışmayı okumadığınızı itiraf etmek tenakuz değil midir? Perhiz yaparken lahana turşusu taam etmek doğru mudur ?

Rakamla ve yazıyla 6000 (altı bin) kitap okuyan bir insanın emek verilerek hazırlanan bir çalışmayı, okumadan küçümsemesi mümkün olmadığına göre, acaba okunduğu ifade edilen, rakamla ve yazıyla 6.000 (altı bin) kitap, Cin Ali'nin Maceraları ile Teksas ve Tommiksin çizgi romanları mıdır ?

Sayın Uzel yazısında benim yazımdan iktibasta bulunarak "*Banka Genel Müdürlüklerinin hata yapmasının Ümit Uzel'lene gibi ilgisi var ki? Kim dedi onlara "şube açın" diye. Hoş bizlerdese kabile, bizim sözümüz ile üç kuruş kredi vermeyenler, banka şubesi mi açacaklar?*

Sayın İlhan, Çorum bu durumdan zarar görmektedir, görmeye devam etmektedir. Örneğin kamu yatırımlarından gereği kadar yararlanamamaktadır" buyuruyorsunuz.

El insaf.

Demek Çorum Devlet yatırımı alacak ama benim gibiler yüzünden alamıyor. Demek seçip Ankara'ya gönderdiğimiz Milletvekillerimiz, Bakanlıkya panlarımız çok çalışıyor, uğraşıyor, didiniyor ama benim gibiler yok mu, hep tekere çomak sokuyor, o nedenle Devlet yatırımı gelmiyor, öyle mi ?"

Öyle değil tabii, Sayın Uzel. Şöyle; ben, zikredilen çalışmada da, iktibas ettiğiniz yazıda da açıkça belirttiğim gibi, Çorum ekonomisi abartılmış, "uçtu-kaçtı" popülizmi ve oportünizmi ile olduğundan farklı bir yerde gösterilmiştir, diyorum. Banka sayısının gereğinden çok fazla olmasının da, Çorum'un Devlet yatırımlarından gereği kadar yaralanamamasının da (ki muhtemelen Devlet, bunlar zaten uçuyorlar biz uçamayan illere bakalım demiş olmalı) önemli sebeplerinden "birisi" sizin de mühim "katkı"nızın olduğunu düşündüğüm bu abartıdır kanaatindeyim. Yani tekere çomak sokulmuyor, tam tersine tekere uygun olmayan zeminde ve kapasitesinin üzerinde sürat yaptırılmaya çalışılıyor. Zikredilen çalışmada bu durumu şöyle ifade etmiştim;

"..iyi bir potansiyele sahip, iktisatta "take off" olarak adlandırılan, uçağın yerden ilk kalkış anını ifade eden, ekonomik kalkınmanın başlangıç aşamasındaki bir ekonomiye yanlış yönlendirmeler ve yanlış tanımlamalar yapılmaktadır. Kanatsız bir uçak, üstelik uçak pistinin üstünde bir sürü "kanalizasyon çukuru" var ken uçurulmaya çalışılmaktadır."

Sayın Uzel yazısında; "*Bir etek dolusu maaş alan, kıyak emeklilik peşinde koşanları değil ama, benim gibi, yaşadığı kente pür amatörce görev yapanları eleştireceksiniz. Bu neye benziyor Sayın İlhan? Neyse, neye benzediğini yazmayayım, siz anlarsınız biliyorum.*" Diyor. Ben de diyorum ki; "bir etek dolusu maaş alan, kıyak emeklilik peşinde koşanlar" tabii ki tenkid edilmeli, tenkid edilecek birçok husus da mevcut amabizim mevzumuz "uçma-kaçma". Bu mevzuda da mezkur Zatların Allah için mühim bir katkıları olduğu söylenemez. Duran bir saat dahi, günde iki defa doğruyu gösterir. Kaldı ki, milletvekillerinin ben tamamen toplumun birer aynaları olduğu kanaatindeyim. Münferit olarak değil ama umumi manada, milletvekillerine kızmak, aynaya kızmaktır. Bu arada, bir de Sayın Uzel, ben "*neye benzediğini*" anlayamadım yazarsanız memnun olurum.

Sayın Uzel, 600 sayfalık bir kitap yazdığından bahsediyor ve "*..Tabi 600 sayfayı "bir gram bal" için okumayanlar olabilir*" diyor. Estağfurullah Sayın Uzel, ben şahsen emek verip yazılan bir kitabı, "bir gram bal" olarak nitelemeyi saygısızlık ve nezaketsizlik addederim efendim.

Sayın Uzel yazısının "**Az sonra**"lı bölümlerinde, kendisi ve Çorum hakkında "***ulusal***" basında çıkan yazılardan çeşitli iktibaslar yapmış. İyi güzel, hoş da, bir de "**Kalkınmada Çorum modeli**", "**Çorum örneği**" türü yazılardan iktibaslar ile "**aslanlar**" ve "**kaplanlar**"dan da bahsetseydi daha hoş olacaktı. Değerli arşivinde mutlaka mevcuttur. Acaba kitabına mı alacak?

Bu arada kendi adıma açıkça söyleyeyim. "evdanasının öküz olması"nı istemeyen namerttir.

Velhasılı kelam,

Bu yazılar konuya mukaddime (giriş) yazıları olup, nasip olursa devam edeceğiz.

Vesselam....

KANSIZLIK (ANEMİ)

Hatice KARSLIOĞLU

Dolaşımdaki total hemoglobin miktarının azalması sonucu, kanın oksijen taşıma kapasitesinin düşmesi ile kansızlık oluşur.

Anemilernedenlerine göre 3'e ayrılır:

1)Akut veya kronik kan kaybına bağlı anemiler

2)Ritrositlerin aşırı yıkımı ile oluşan anemiler.

3)Eritrosit yapımının bozulmasına bağlı anemiler (beslenme ile yakından ilişkilidir)

Çeşitli vitamin-mineral ve besin öğeleri eksikliği sonucu oluşan anemilervardır.Demir eksikliğine bağlı anemi dünyada en yaygın görülen besinsel eksikliktir. Yeni doğanlarda, özellikle prematürelerde demir eksikliği çok yaygındır. Çocuk büyüdükçe demir eksikliğine rastlama olasılığı azalmakla birlikte, değişik beslenme tarzlarına bağlı olmak üzere demir eksikliği anemisi görülebilmektedir. Kadınlarda da demir eksikliği anemisi çok yaygındır. Özellikle gebelerde daha belirgindir.

DEMİR EKSİKLİĞİNE NEDEN OLAN ETMENTLER

√ Günlükbeslenme ile yetersiz demir alımı

√Bağırsak hastalıkları nedeni ile sindirim kanalından emilmenin bozulması

√ Peptik ülser,hemoroid,parazitler ve kansere bağlı kan kaybı

√ Tekrarlayan gebelikler

√ Tahıla dayalı beslenmenin fazla olması, etlerin diyette çok az olması (tahıllardaki demirin vücutta kullanılma oranı düşüktür.)

√ Sağlık-temizlik koşullarının ve beslenmenin yetersizliği nedeni ile bağırsak parazitlerinin sık görülmesi

√ Bilgisizlik nedeni ile küçük çocuklara demir kaynağı yiyeceklerin zamanında yeterince verilmemesi

√ Yemekle birlikte çok çay içilmesi(çay ve kahvede bulunan tanenler demirin yarar-lığını azaltmaktadır. Bu yüzden yemekten 45-60 dakika sonra içilmelidir.)

Demir eksikliğine bağlı kansızlıkta kan hücrelerinin sayısı azalır,hemoglobin miktarı düşer.

Kan hemoglobin düzeyi:

ERKEKTE : 13 gm/dl

KADINDA : 12 gm/dl

GEBEDE : 11 gm/dl 'nin altına düşerse kişide kansızlık vardır.

Vücuttan demir kaybı normal koşullarda çok az olur. Kayıp gaita,idrar,ter ve kadınlarda menstruasyonla olmaktadır.

Bu durumda günlük alınması gereken demir vücuttan atılan kadardır.

Günlük demir gereksinimi

Kadında: 15 mg.

Erkekte : 10 mg'dir.

DEMİR YETERSİZLİĞİNE BAĞLI ANEMİNİN BELİRTİLERİ

*Dilde papillaların silinmesi,kırmızılık ve ağrı hissi

*İştahsızlık, Zayıflık

*Halsizlik, çabuk yorulma

*Baş dönmesi, baş ağrısı

*Baygınlık hissi,Çarpıntı,Nefes darlığı

*Yüzde ve gözlerde solukluk

*Dikkat bozukluğu

*El ve ayak parmaklarında karıncalanma, karında gerginlik ve şişkinlik

*Üşüme-titreme

*Ağız içinde yaralar

*Tırnak kırılması-incelmesi,kaşıktırnak

*Saç dökülmesi,sağlıksız-zayıf saçlar

Demir eksikliği,kansızlığa bağlı olmadan gelişmeyi yavaşlatabilir. Bu yavaşlama vücut gelişmesinde olabileceği gibi zihin ve cinsi gelişmede de görülebilir. Çocuklarda demir eksikliğine bağlı gelişme geriliği sonradan yapılan demir eklemesi ile düzelmeyebilir.

Besinlerde demir HEM DEMİRİ ve HEM OLMAYAN DEMİR olmak üzere 2 ayrı şekilde bulunur. Hem demiri diyetteki toplam demirin %10-15 'i kadardır.%20'si emilir. Hem olmayan demirin emilimi,hem demirinden çok düşüktürve diyetteki birçok faktör emilimini azaltır.

- Bazı besinlerde bulunan tanenler,oksalatlar,fitatlar, fazla miktarda fosfor ve sülfürlü maddeler DEMİR EMİLİMİNİ GÜÇLEŞTİRİR.
- Demir içeren besinlerle birlikte C vitamini içeren yiyeceklerin beraber tüketilmesi DEMİRİN EMİLİMİNİ ARTIRMAKTADIR.

DEMİRİN EN İYİ KAYNAKLARI:

* YEŞİL YAPRAKLI SEBZELER (ıspanak, pazı,ebegümeci vb.)
* KURU BAKLAGİLLER (kurufasulye, nohut, mercimek)
* PEKMEZ, KURU MEYVALAR
* BULGUR,TAM BUĞDAY VEYA ÇAVDAR UNUNDAN YAPILMIŞEKMEK
* YUMURTA,ET,KARACİĞER
* YAĞLI TOHUMLAR(fındık,fıstık,susam...)

Posa içeriği yüksek olan sebze-meyve ve tahıllardaki demir emilimi %4-5 iken,hayvansal besinlerdeki demirin emilimi %15-30 arasındadır.

Anemi tedavisinde ağızdan demir preparatları verilir. Mide boşken daha iyi emilirler. Ancak bu durumda bulantı, şişkinlik, diyare veya kabızlık yapabilir. Aneminin şiddetine göre tedavide kullanılan doz değişmektedir. C vitamininin alınması emilimi artırarak tedaviyi destekler. Günde 10-20 mg demir emilimi sonucu eritrosit yapımı hızlanır. Depoların tam olarak dolması için tedaviye bir müddet devam etmek gerekir. Ayrıca :

a)Demir içeriği yüksek besinler diyette artırılmalıdır.

b)Her öğünde demir kaynakları ile birlikte en az 50-60 mg C vitamini alınmalıdır.

c)Her öğünde et grubundan bir besin (et,tavuk,balık)bulundurulmaya çalışılmalıdır.

d)Öğünlerden hemen önce ve sonra çay kahve içilmemesine dikkat edilmeli ve fazla çay kahve alımından kaçınılmalıdır.

e) Çocuklara günde 3 büyük su bardağı (750 ml)'den fazla süt,yoğurt verilmeme-li,onun yerine demir içeren besinlerle diyeti zenginleştirilmelidir.

BİZLERDEN BİRİSİ

Mehmet ÖZZİHİNLİ

Çorum'a hizmet etmeyi ibadet aşkı ile ifa eden Toprak İskan Müdürü Mehmet ÖZZİHİNLİ'nin hayat hikayesi.

1923 yılında Çorum'un Üçdutlar Mahallesi Albayrak Sokak eski ortaokul,sonra kız enstitüsü olan;daha sonra öğretmen okulu olarak kullanılan sokakta,Cumhuriyetin ilan edildiği gün mütevazı bir Çorum evinde doğdu.

İlkokulu babası Elvan Usta gibi Albayrak okulunda okudu. Çocukları da ne güzel bir tesadüf ki aynı okulda okudular. 2 kız üç çocuk sahibi olan Mehmet Özzihinli'nin bir Nihal ve diğer kızı Meral ve oğlu Melih öğretmen olarak emekli oldular.

Mehmet ÖZZİHİNLİ ortaokuldan ayrılarak Devlet İmtihanını kazanarak Ankara Yapı Enstitüsüne kaydoldu. Burada 5 yıl okuyarak 1943-1944 yılında mezun oldu. İlk memuriyeti Siirt ili Hükümet Konağı inşaat kontrollüğü oldu. Buradan 1948 yılında yılın da Erzurum'a askerlik görevi için gitti.1949 yılında Çorum'a gelerek Bahçelievler Kooperatifi Şantiye şefliğini Merhum Yüksek Mimar Mühendis Kemal GÜRSEL'den devralarak 2 sene kooperatifin şantiye şefliğini yaptı. Bahçelievlerde 51 ev yaptıran Mehmet ÖZZİHİNLİ zamanın Valisi Eşref ERGUT Beyin ısrarlarıyla Toprak ve İskan Müdürlüğü Fen İşleri Amirliğine tayini yapıldı. 1951 yılında Türkiye'ye muazzam bir göçmen akını başladı. Çorum'a bu göçmen ailelerden de 381'i geldi. Bu aileleri ilçelere ve merkez köylerine "ekleme köyleri" şeklinde yerleştirildi. Bu göçmen ailelere ev,tarım arazisi,toprak işlemeleri İçin tarım aletleri verilerek üretici durumuna getirilmeleri üç yıl sürdü.

1954 yılında Kayseri Toprak İskan Müdürü olarak Kayseri'de göreve başladı. O tarihlerde Doğu Türkistandan kaçarak Türkiye'ye gelmeye çalışan 18 000 aileden kalan 84 aile Kayseri Develi ilçesinin 11 köyünde

1966-1967 Köy Kalkındırma Kooperatiflerinden Seydim Koperatifi kuruluşu

iskanında bulundu. 1956 yılında geçici görevle Ankara'da İnşaat Amiri olarak görevlendirildi. 350 evlik Ankara Akköprü Sanatkar Göçmenler için yapılan inşaatın başına getirildi. 1957 yılının sonlarında Haymana ilçesi Mangal Dağı eteklerinde Deveci Pınar adında 75 hanelik modern ve örnek bir köy inşaatını tamamladı.

1958 yılında Kırşehir'de sel afeti yaşayan Kızılca ve Özlü köylerini tamamladıktan sonra,Samsun'da görevlendirildi. Çarşamba ilçesinde Avut Dağı eteğinde 135 haneli Yeni sayaca köyünü inşa ettikten sonra 1962 yılında Çorum'a asaleten Toprak ve İskan Müdürü olarak tayin oldu.

Çorum'da yaptığı hizmetlerden bazıları : Çatak Dinlenme Tesisleri, Karaviran'da hamam,Çeşitli afetlerden dolayı nakledilen köylerdenden: Sungurlu Gökçam 235 hane heyelan dolayısıyla,Merkez Bozbuğa 61 hane sel yatağı,Gökçekaya 60 hane heyelan dolayısıyla,Merkez Erdek 43 hane heyelan dolayısıyla,Merkez Gökgözler parçası Yavu 245 heyelan dolayısıyla,Akçamı köyünün bir kısmı 17 hane (şimdi ilçe olan Oğuzların parçası), İskilip Doğangir 23 hane heyelan dolayısıyla,Osmancık Ardıç 55 hane orman içi ve sel nedeniyle,Kargı Kargı Hacıhamzanın 20 hanesi ırmak yatağı ,Kargı Dereköy orman içi ve heyelan nedeniyle 8 parça olan yerleşim yeri birleştirildi,Kargı Akkise,Karakise köyleri orman içi ve kısmi heyelan nedeniyle modern bir köy olarak birleştirildi.

1964 yılında itibaren İl İmar ve Köy Kalkınma Kooperatifleri Müdürlükleri uhtesine verilerek 11 sene tarafından yürütüldü. 225 köyde Köy Kalkınma Kooperatifi kurulmuş ,bu kooperatiflerin gayesi;kooperatif kurulan köylerde köylüyü kollektif ve koordine çalışmaya teşvik etmek,yeni iş sahaları yaratmak ,kooperatife üye olanları da dış ülkelere işçi olarak ekseri Almanya'ya kısa yoldan göndermek gibi bir alternatif getirmek üzere üye sayısını artırmak idi. Kooperatifleri kurarken emri altında teknik personel olarak Ziraat Yüksek Mühendisleri, İnşaat Mühendisleri, Veterinerler, Ziraat Teknisyenlerinin verdikleri rapor,etüt ve fizibilite çalışmaları ile o köyde kurulacak kooperatiflerin türü kararlaştırılıyordu. Bunlardan bazıları ; Besi hayvancılığı,süt hayvancılığı, çeltikçilik,halıcılık,Sirtbattaniyeciliği,tavukçuluk gibi kooperatifler kurulmasına Devlet Mali desteği sağlanmasında katkıları oldu. Köylerde seminerler ve filim ve slayt gösterileri ile eğitildi. Bu üyelerden 2150 üye dış ülkeye kooperatifler kanalı ile gönderilmişti.Mehmet ÖZZİHİNLİ 1976 tarihinde son çalıştığı yerden emekli olmuş halen Çorum'da oturmaktadır.

Kargı'da nakledilen Akkise ve Karakis köyleri inşaatından bir görünüş

MESLEK EĞİTİMİ

Mustafa GÖRKEM
Çıraklık Eğitimi Merkezi
Müdür Yardımcısı AMASYA

Saygıdeğer hemşehrilerim, öncelikle kendimi tanıtarak yazıma başlamak istiyorum:

1965 yılında Çorum ili Merkez ilçe Ulukavak mahallesinde dünya' ya gözlerimi açmışım. İlkokulu Albayrak ilkokulunda, ortaokulu Eti Ortaokulunda, liseyi de Çorum Endüstri Meslek Lisesi'nde tamamladıktan sonra 1982-1984 yıllarında 19 Mayıs Üniversitesi Çorum Meslek Yüksek Okulu Elektrik bölümünden mezun oldum. Daha sonraki yıllarda askerlik görevimi ifa ettim ve öğretmenlik sınavı sonucunda 09/08/1989 tarihinde Adana ilinde öğretmen olarak göreve başladım. 1,5 yıl Adana ilindeki görevimden sonra Amasya'ya tayin oldum ve halen Amasya'da Çıraklık Eğitimi Merkezinde Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktayım.

Değerli okuyucular, elimden geldiği kadar **Çorumlu 2000** dergisinin yazılarını takip etmeye çalışıyorum. Çünkü Çorum ilimizi çok seviyorum. Ve Çorum için elimizden ne geliyorsa yapmamız gerektiğini biliyorum.

Ben sizlere öncelikle Milli Eğitim camiasında eğitim özellikle de MESLEK eğitimi nasıl veriliyor, onu aktarmak istiyorum.

İlköğretim okulunu bitiren öğrencilerimiz, mezun olduktan sonra önlerinde iki yol var. Birincisi okumaya devam etmek. İkincisi hayata bir meslek sahibi olarak atılmak. Eğer öğrencimiz okuyacaksa, yani 1.yolu seçerse Endüstri Meslek Lisesi, Ticaret Meslek Lisesi veya Kız Meslek Liselerinden birisine yada genel liseyi seçecek. Konumuz meslek eğitimi olduğuna göre öğrencimiz meslek lisesini seçerse, okulun eğitimi sonunda aynı branşta bir işyerinde bir yıl sigortalı olarak çalışacak, eğitiminin pratik kısmını öğrenecek ve bulunduğu ildeki Çıraklık Eğitimi Merkezine başvuracak, Merkez tarafından yapılacak mesleği ile ilgili ustalık imtihanlarına girecek, başarırsa USTALIK BELGESİ alacak.

Gelelim 2.yol olan ilköğretimden sonra bir mesleğe atılacak öğrencilerin durumuna. Bu öğrenciler mesleği velileri ile birlikte kendi ilgi alanlarına göre belirleyip, bir işe yerleşecekler yada bu konuda illerdeki Çıraklık Eğitimi Merkezlerinden rehberlikte bulunmalarını isteyecek ve seçtiği meslek ile ilgili bir işyerinde sözleşmeli çırak olarak çalışmaya başlayacak. Üç yıllık Çıraklık döneminden sonra kalfalık imtihanlarına girecek, başarırsa kalfa olacak. Eğer öğrencimiz devam etmek isterse 3 yıl daha kalfalık eğitimine devam edip ustalık imtihanlarına girebilecek, başarırsa USTALIK BELGESİ alabilecektir. (Öğrenciler 3 yıl çıraklık, 3 yıl kalfalık dönemlerinde bir işyerinde çalışırken hafta da bir gün de Çıraklık Eğitimi Merkezine gelerek teorik eğitim görmektedirler.)

İşte bu iki yolun sonucunda çocuklarımız bir meslek sahibi olmaktadırlar.ANCAK; çocuklarımızın başarılı iyi bir usta, iyi bir meslek erbabı olabilmeleri öncelikle anne ve babasından, sonra öğretmen ve ustasından geçer. Anne baba ilköğretimin 1.sınıfından 8. sınıfına ve daha sonraki yaşamlarında çocuklarını iyi yönlendirmeli, onlara sahip çıkmalıdırlar ki, çocuklarımız başarılı birer insan olsunlar.

Bu duygu ve düşüncelerle tüm velilerimizi ve öğretmenlerimizi daha duyarlı olmaya çağırıyor, bütün öğrencilerimizi ileride mesleklerinin zirvesinde görmeyi ümit ediyoruz.

Saygıdeğer okurlar, sizlere Çıraklık Eğitimi Merkezlerini tanıtmak, çalışmaları hakkında genel bir bilgi vermek istiyorum. Zira halkımız tarafından hala Çıraklık Eğitimi Merkezleri pek bilinmemekte ve anlaşılamamaktadır.

Çıraklık Eğitimi Merkezleri 19/06/1986 tarihinde yayımlanan "3308 Sayılı ÇIRAKLIK VE MESLEK EĞİTİMİ KANUNU" ile kuruldu. Bu kanunun amacı, çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemektir.

Çıraklık Eğitimi Merkezleri sanayinin birer parçasıdır. Halen 89 meslek dalında eğitim veren Çıraklık Eğitimi Merkezlerinin meslek dalı sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Sadece sanayi sitelerindeki meslek dallarında değil, tüm meslek dallarında eğitim veren Çıraklık Eğitimi Merkezleri, insanımız için gerekli teorik ve pratik eğitimleri vermek üzere kurulmuş bir kamu kuruluşlarıdır. Ülkemizin tüm illeri ile ilçelerin-

de faaliyetlerine devam eden Çıraklık Eğitimi Merkezleri Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak çalışmakta ve denetlenmektedirler.

İlköğretim 8.sınıfını bitiren öğrencilerimiz, bir meslek sahibi olmak için bir işyerine girecekler ise, mutlaka Çıraklık Eğitimi Merkezlerinden meslekleri ile ilgili rehberlik çalışması almaları ve ona göre işyerine yerleştirilmelidirler. Veliler de çocuklarının ileride iyi bir usta olmasını istiyorlarsa, çocuklarının işyerinde çalışırken, aynı zamanda Çıraklık Eğitimi Merkezlerine devam etmelerini sağlamaları gerekmektedir. Günümüzde tüm ustalarımız çıraklarını Çıraklık Eğitimi Merkezlerine göndermektedirler, yine de göndermek istemeyen ustalar olur ise, velilerin bu ustaları ikna ederek çocuklarının Çıraklık Eğitimi Merkezlerine devamını sağlamalıdırlar.

Değerli okurlar, Çıraklık Eğitimi Merkezleri öğrencimize sadece belgemi veriyor diye aklınıza soru gelebilir, anlatayım. Öncelikle çocuğumuz Çıraklık Eğitimi Merkezine kayıt olduğunda tüm okullarımızdaki öğrencilerimiz gibi öğrencilik haklarının tümünden faydalanabiliyorlar. Tüm çıraklarımız bakanlığımız tarafından Hastalık ve meslek hastalığına karşı sigortalanıyorlar ve SSK Hastanelerinden ücretsiz olarak yararlanıyorlar. Ayrıca askerlik çağı gelen çırak öğrencilerimizin askerlik tecil işlemleri de Merkezlerimizde yapılmaktadır.

Çırağımız bir işyerinde çalışmaya başlayınca mutlaka Çıraklık Eğitimi merkezlerine gitmeleri gerekmektedir. Çünkü ileride mesleğinde kalfalık ve ustalık belgesi alabilmesi için mutlaka Merkezlere devam etmek zorundadır."Artık ben usta oldum, işyerimi açabilirim" diyemiyorsunuz. Çünkü USTALIK belgeniz yok ise işyeri açamıyorsunuz. Bu belgeye sahip olmanın yolu da Çıraklık Eğitimi Merkezlerinden geçiyor.

Velilerimizden ricamız, çocuklarınızın ileride iyi bir usta olmasını istiyorsanız, bir işyerinde gönderirken, aynı zaman da Çıraklık Eğitimi Merkezlerine devamını sağlayalım ki; ileri ki yıllarda ülkemize faydalı birer insan olarak hizmet edebilsin.

Eğer çocuğunuzu bir işyerine yerleştirmek istiyor; ancak nereye vereceğinizi bilemiyorsanız, size en yakın Çıraklık Eğitimi Merkezine başvurarak yardımlarına başvurabilirsiniz. Çıraklık Eğitimi Merkezlerinde tüm idareci ve öğretmen arkadaşlar sizlere yardım etmek için çalışmaktadırlar.

Çıraklık Eğitimi Merkezleri hangi meslek dallarında eğitim verdiğimizi anlatmak istiyorum.

Halen 89 meslek eğitimi veren Çıraklık Eğitimi Merkezlerimizin eğitim verdiği meslek dalları şunlardır:

Tesviyecilik,Tornacılık ,Frezecilik, Vargel Planyacılık,Taşlama ve Alet Bile., Kalıpçılık,Soğuk Demircilik,Kaynakçılık,Saç İşleri, Sıcak Demircilik,Kaporta Tamirciliği,Ziraat Mak.ve Alet.Yap.,Metal Levha İşleme, Alüminyum Doğrama.,Vitrin Kuyumculuğu, Kuyumculuk, Doğalgaz ve Sıh.tesisat., Kalorifercilik, Elektrik Tesisatçılığı,Bobinajcılık Bakım Onarım Elektrik.,Asansörcülüklk.,Ev aletleri Bakımı Onarımı,Soğutma ve Havalandırma,Motor Yenileştirme,Oto Motor Tamir,Dizel Motor Yakıt Pomp.,Ön Düzen Ayarcılığı, Oto Boyacılığı,Oto Elektrikçiliği,İş Makinaları Tamiri, Motosiklet Tamirciliği,Radyo Televizyon Tamir.,Haberleşme Cihaz Bakımı,Bilgisayar bakımı Onarımı,Dökümcülük,Haddecilik, Çelikhane İşletmeciliği,Modelcilik,Oto Döşemeciliği Mobilya Döşemeciliği,Üst Yüzey İşleme, Mobilyacılık,Doğramacılık,Ağaç Oymacılığı Matbaacılık(Genel),Tipo Baskı,Ofset baskı, Dizgi, Serigrafi, Ciltleme,Erkek Terziliği,Bayan Terziliği, Erkek Berberliği, Kuaförlük(Bayan), Seramik ve Çinicilik,Cam İşlemeciliği,Diş Protezciliği,Dokumacılık,Trikotajcılık,Halıcılık ,
Ayakkabıcılık,Sayacılık,Fora-Freze ve Gazuma,Dericilik,Çantacılık ve Saraciye, Resepsiyon(Önbüro),Servis(Garsonluk),Aşçılık, Fırıncılık,Pastacılık Tatlı.şeker.,Et ve Et ürün.İşleme,İç Giyim,Dış Giyim, Deri Konfeksiyon,Duvarcılık,Taşçılık,Sıvacılık,Döşeme ve Duvar Kap.,Beton Demirciliği ,Betonve Beton.Kalıpçılığı,Boya,Boyacılık Yüz.Hz., Fotoğrafçılık,Mermercilik,Süsleme ,Saat Tamirciliği, Çiçekcilik,Tekne İmalatçılığı,Büro Makina bakım Onarım,Ahşap Karisörcülüğü.

Değerli okurlar, tüm bu mesleklerde kalfalık ve ustalık belgeleri Çıraklık Eğitimi Merkezleri tarafından düzenlenmektedir.

Bilgilerinize sunar, saygılar sunarım.

ÇORUMLU MANİLER

Eşref ERTEKİN

18. Sayıdan Devam

Ak çuvalın unuyum
Bulamadım izini
Omuz omuza versem
Öpsem ela gözünü.

Ak gülüm nazenimsin
Ciğerim ezenimsin
Beş vakit namaz gibi
Gönlümde gezenimsin.

Ak gülüm pembe gülüm
Söylesene bülbülüm
Söylerken küstürmüşüm
Çürüsün benim dilim.

Ak gülün nazenimsin
Sofrada mezem sensin
Dört kitap şahit olsun
Gönlümde gezen sensin.

Ak iğdenin boladı
Dülbendin kim doladı
Şu Çorum'un içinde
Gönlüm seni diledi.

Ak kağıt sarı kağıt
Ağlarım ben her saat
Sen orada ben burda
Nasıl olurum rahat.

Ak koyun kuzusuna
Can katar bazısına
Ne deyimde ağlayım
Anlımın yazısına.

Ak koyun meler gelir
Ciğerim deler gelir
Yalınız yatanların
Aklına neler gelir.

Ak memesi terliyor
Pırıl pırıl parlıyor
Sevmeğe eli ermez
Bakıp gönlüm ağlıyor.

Ak üzüm asmasıyım
Güzeller yosmasıyım
Kız memen eğri bitmiş
Ben anın ustasıyım.

Ak üzüm daneleri
Damlıyor şireleri
Usul yörü sevdiğim
İncidin memeleri.

Ak üzüm kara üzüm
Billahi ben yarsizim
Ciğerimde külhan var
Dışım güler arsızım.

Ak üzümden ak olmaz
Kara üzüm bağ olmaz
Çorum'da yar sevenin
Yüreğinde yağ olmaz.

Ak üzümden elleri
Damlıyor şireleri
Oğul balına benzer
O yarin memeleri.

Ak üzümün asması
Kolay olur kesmesi
Ne zaman çetin olur
Cahil yarin küsmesi.

Ak üzümün tanesi
Hüsnün elmas paresi
Benim için doğurmuş
Sevdiğimin annesi.

Akar sular bulanık
İçemem bağrım yanık
Bu sevda nasıl sevda
Halk yatar ben uyanık.

Akar sular olaydım
Kız destine dolaydım
Kız ben seni seviyom
Nişanlın ben olaydım.

Akşam ararlar beni
Bastı karalar beni
Yari bir yol görürsem
Sevda paralar beni.

Akşam güneşi yarim
Hindin kumaşı yarim
Ne vakit benim olur
Melekler eşi yarim.

Akşam karardı gelmez
Benzim sarardı gelmez
Baş yastıkta göz yolda
Ecel geldi yar gelmez.

Akşam oldu aram yok
Kaşı gözü karam yok
Göz gördü gönül sevdi
Ayrılmağa çarem yok.

Akşam oldu gün inmez
Duvar yüksek görünmez
Kurban olduğum güzel
Çıkıp bir yol görünmez.

Akşam oldu ikindi
Mum şamdana dikildi
İllerin yari geldi
Benim boynum büküldü.

Akşamın işi ile
Göz eder kaşı ile
Yarim bostan suluyor
Gözünün yaşı ile.

Akşamın vakti geçti
Bir güzel baktı geçti
Zülfünü kement etmiş
Boynuma taktı geçti.

Akşamlar oldu yine
Badeler doldu yine
İllerin yari geldi
Vay bize n oldu yine.

Al alma sarı alma
Yare sakladım elma
Yar gözledim gelmedi
Soldu mühanet elma.

Al almanın alını
Kimse bilmez halimi
Yarabbim sen kavuştur
Vermiyorlar yarimi.

Al almanın dilimi
Verin benim gülümü
Vermezseniz gülümü
Kabul etmem ölümü.

Al almanın dördünü
Sar yiğidin merdini
Kimselere vermesin
Hak ayırdı derdini.

Al almanın dördünü
Sev yiğidin merdini
Seversen güzeli sev
Çekme kötü derdini.

Al almayı bıçakla
Kuş tüyünü saçakla
Sana diyom güzel kız
Nişanlını kucakla.

Devam Edecek

Baştarafı 20. sayfada

bazen de dışarıya gitmesi gereken ihraç malları,iç piyasaya veriliyor.

Zekai İŞLER: - Recep Bey, Türk Sanayii 1-2 yıldır krizde. Bunu sanayici dostlarımızla yaptığımız görüşmelerden anlıyoruz.Yakınmalar diz boyu. Sizin sorunlarınız nelerdir,tabii ki genel sıkıntıyı değil, özellikle sizin sektörle ilgili olanı soruyorum?

Recep BEKARLAR: - Krizden;herkes gibi bizde etkileniyoruz. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik dar boğaz hepimizi ilgilendiriyor. Özele gelince : Biz en çok kalitesiz mal üreten ve gramaj eksikliği bulunan firmalardan,bir de son iki yıldır iç ve dış piyasalardaki fiyat farkından dolayı kaçak şeker kullanan imalatçılardan şikayetçiyiz.

Zekai İŞLER: - Çorum Organize Sanayi bir ara cazip bölge iken,şimdilerde pek hareketli gözükmüyor, dışarıdan yatırımcı gelmiyor mu,bunun sebepleri nelerdir?

Recep BEKARLAR: - Evet doğru söylüyorsunuz. Mesela biz teşvik kapsamında Türkiye'de kurulan 7 kuruluştan biriyiz. Son üç yıldır Çorum'a başka şehirlerden yatırımcı gelmiyor. Yatırımlar Yozgat'a kaymış durumda.

Zekai İŞLER: - Efendim,son olarak Çorum'u,Çorumlu sanayicileri değerlendirmenizi,varsa tavsiyelerinizi almak istiyorum.

Recep BEKARLAR: - Çorumlular ferdi yatırımlarını yaptılar. Şimdi sermaye beraberliği yaparak büyük yatırımlara girmeleri gerekiyor. Güçlerini,imkanlarını birleştirerek teknolojik ağırlıklı ve dış satımı mümkün uygun sektörlere girmeliler. Çorum teşebbüs açısından çok iyi,sorun işbirliği olmaması. Çorum sanayisinin özelliği;Çorumlu yatırımcıların Çorum'da kalmasıdır.

Zekai İŞLER: - Recep Bey,size teşekkür ediyor,başarılar diliyorum.

Recep BEKARLAR: - Ben teşekkür ederim.

Baştarafı 21. Sayfada

Tanzim. Ankara'da Nazar Marketler zincirine, Kılıçlar,Yalçınkaya ve Karahmetler gibi kuruluşlara veriyoruz. Ayrıca toptancılarla da çalışıyoruz.

Zekai İŞLER: - Paketleme sisteminiz farklı galiba?

Mehmet ARSANACI: - Çeşitlerimiz çok. Bizim 500,750,900 ve 1000 gramlık 4 grup küp şekerimiz var. Kahvehaneler için 5 kiloluk paketlerimiz mevcut. Ayrıca 1 kg.,2 kg. Ve 5 kg. lık toz şeker poşetlerimiz vardır.

Zekai İŞLER: - Problemleriniz nelerdir?

Mehmet ARSANACI: - Şeker fabrikası fiyat açısından ve diğer yönlerden bizlere öncelik tanımıyor,yardım görmüyoruz

Zekai İŞLER: - Bu konuşma için size teşekkür ediyorum.

Mehmet ARSANACI: - Biz de teşekkür

ÇORUMLU 2000 KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ABONE FORMU

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize 1 Yıl abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım :.....
Adresim :.....
Şehir :.....

FATURA BİLGİLERİM:
Vergi Dairesi No :.....
Vergi Dairesi Yeri :.....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 1260013 numaralı Posta Çeki hesabına 18.000.000 TL. Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir.

Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimi ve faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

KAŞE: **Adım Soyadım**

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 20

Yıl: 5 Sayı:20

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-0948

Gürsel YAYINEVİ

Fiyatı KDV Dahil 1.000.000 TL.

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :3 2000 Gürsel-YAYINEVİ Sayı 20

SAHİBİ ve Mesul Md. Mahmut Selim GÜRSEL

İdare ve yazışma adresi Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27 / 34 ÇORUM

YAZIŞMA corumlu2000@yahoo.com

SAYFA: http://www.fsccorp.com/corumlu2000/

İş : 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10 Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Mijanpaj Gürsel YAYINEVİ

İrtibat:

ADANA	Yalçın GÜRSEL	Tel : 0- 532-340 35 17
ANKARA	Abdullah ÖZÜYAĞLI	Tel : 0- 312 340 81 89
ANKARA	İsmet TEZEL	Tel : 0- 312 432 35 94
İSTANBUL	Suavi Hakan TORAMANLI	Tel : 0- 542 345 88 85
İZMİR	Yılmaz GÜRSEL	Tel : 0- 232 373 37 30

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU ..... Su Hırsızları 32. s.
Mehmet ARSLAN ..... Kösedağı Sırtında Taşıyan Ana 33. s.
Kamil AYCAN ..... Çorum'a Yakışan Festival 24. s.
Recep CAMCI ..... İslam Dininin İnsan Ruhu Ve Ahlakını Yüceltmedeki Olumlu Tesiri 20. s.
Hacı CELEBCİ ..... Bayrak 16. s.
Abidin ÇETİN ..... El Yazması Kitaplar Türk Tarihi-Töresi-Uygarlığı-Egemenliği 9. s.
İsmet ÇENESİZ ..... Bayrağı Saygı 15. s.
Paşa ÇETEN ..... Tekbir Olur-Ama Çocuğun Gözleri-Sen- Kurşun Dök Yüreğime 35. s.
M. Şakir ÇIPLAK ..... Menkıbelerle Koyun Baba 5. s.
İsmail ÇİZİKÇİ ..... Çorumlu 12. s.
Erkan EROL ..... Su Götürmez Gerçeklerre Sırtımızı Dönemeyiz 8. s.
Zekai İŞLER ..... Yeni Meslekler ve İşyerleri 21. s.
Metin Ağabeyin Hazin Sonu 25. s.
Mahmut Selim GÜRSEL ..... Çorum'da Kütüphaneleri 2. s.
Hayi Çorumlular 3. s.
Bizlerden Birisi (Adnan TÜRKOĞLU) 17. s.
Hatice KARSLIOĞLU ..... Diyabet 27. s.
Erdal ODABAŞ ..... Bulmaca 30. s.
Ulvi ÖĞRETEN ..... Çorum Tarihi 4. s.
Mustafa ÖZKİREMİTÇİ ..... Yusuf Bahri Çorumi 7. s.
İsmail PAMUK ..... Çorum'unan Sungurlu'nun Arası 6. s.
Uğur PAMUK ..... Karikatürler 31. s.
Salim SAVCI ..... Anadilimiz Üzerine Düşünceler 29. s.
Zafer Eşref TERLEMEZ ..... Okuyucu Mektubu 11. s.
Hüseyin TAŞKAYA ..... Servet-İsraf 36. s.
Ümit UZEL ..... Dostlarım, Dostlarım Ben En Çok Onlardan Korkarım 23. s.
Raşit YÜCEL ..... Sonbahar 26. s.

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı: 1.000.000 Tl. Çorum İçin Yıllık 12.000.000 Tl. İl Dışı Yıllık 18.000.000 Tl. dir.

Kapak Fotoğrafı: Hakimiyet Gazetesi

Kardeşler Matbaası ÇORUM

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER

Mahmut Selim GÜRSEL

17. Sayıdan Devam

Çorum'da yayın yapan radyo ve basına telefonla ulaşmaya çalıştım.

Bu çabamı kaile alan Çorum Radyosu idarecisi Mustafa Damar'ın başlattığı kampanyaya gazeteler Cemiyeti başkanı Mehmet Yolyapar,Hakimiyet Gazetesi,kampanyaya katılarak El Yazma kitapların gitmemesi gerekliliği hakkında yayınlar yaptılar. Çorum İlim Yayma Cemiyeti Başkanı Aydın Hoşbaş El Yazma Kitapların gitmemesi gerekliliği hakkında mahalli basına demeç verdi. Millet Vekilimiz Adnan Türkoğlu tarafından kitapların korunduğu hakkında bir rapor yazmamı istedi,kendi el yazımla raporu hazırlayarak Türkoğlu'na verdim. İl Başkanı Saffet Cerit'de basın ve radyodan El Yazma kitapların Çorum' da kalması gereğini belirten demeçler verdi.

Rahmetli Belediye Başkanımız Turan Kılıççıoğlu bu konu ile ilgileteceğini tarafıma telefonla bildirerek bir rapor ile kitaplar hakkında yazışmaları içeren bir dosya hazırlamamı istedi. Hemen o gün tafsilatlı bir rapor ile yazışmaların fotokopilerini hazırlayarak, Müdürü ikna ederek belediyeye gidip dosyayı rahmetliye takdim ettik. Bütün bu Çorumluların uğraşları boşa gitmedi.

17 Mart 1993 tarihinde Bakanlık yazısı ile ata yadigarı olan kitaplar Çorum'da kalmasını sağladık.

Çorum İlahiyat Fakültesinin 17Kasım 1993 tarihinde açılması ile bende El Yazması Kitaplar için tekrar bir telaş ve kaygı başladı. Kaygımın sebebi,El Yazma kitapların Fakültenin 4 yıl sonra mezuniyete hazırlanan öğrenciler tarafından tez hazırlamak amacıyla araştırma ve okuma gereği duyacağı, bu kitapların Çorum yufka ekmeği gibi kağıtlarının gevrekliği, her şahsın kitap kıymeti bilmesinin mümkün olamayacağı, kitapların dikkatsizliği nedeniyle kasti olarak kütüphanelerin büyük bir problemi olan sayfa yırtılması korkusu, tezhiplerin ve, cilt kapaklarının çalınabileceği kaygısı ile çareler aramama sebep oldu.

Araştırmalarım neticesinde bu probleme de bilgisayarı bir çare olarak bulmam bir günlük izin alarak Ankara'ya giderek, bir bilgisayar firmasından projemin uygulanabilirliği hakkında detaylı bilgiler aldım. 26 Kasım 1993 tarihinde, bilgisayar firmasından aldığım bilgiler ışığında,Kütüphaneler Genel Müdürlüğü,Ankara Milli Kütüphane Başkanlığı,İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi ileKonya Bölge Yazmalar Kütüphanesi Müdürlüğüne şahsi mektupla görüşlerini sordum. Sağ olsunlar;30 Aralık 1993 tarih ve 1411 sayılı, Süleymaniye Kütüphanesi Müdürü Muammer Ülkerimzalı yazıda "..El yazma kitapların sağlıklı bir şekilde bilgisayara video kamera ile mümkün olmakta ve çıktı alınabilmesi için bir lazer yazıcısının olması gerekmektedir....." diye görüş bildirdiler.

Ertesi günAnkara Milli Kütüphane Başkanlığından 31 Aralık 1993 tarih ve 6533 sayı ile Daire Başkanı Orhan Doğan imzalı bir cevapta ; "...Dikkat edilecek konu bu işin skayner ile yapılmasıdır....." cevabı projemin olurluluğunu kazandırmakta idi.

Konya Bölge Yazmalar Müdürü Halil Etgüer'den gelen mektupta,bilgisayar kullanmadıklarını mealinde olup,bu teknolojiyi kanaatı bende hasıl oldu ise de bu teknolojiye ilgi duyduklarını anlatan".....Bilgi ve iş tecrübesi için kurumumuza gelmenizi,mümkünse optik okuyucuyu da beraber getirilerek pratik yapmanızı öneririm..." Demekteydi.

Bu olumlu cevaplar beni oldukça sevindirmiş, hemen telefonla rahmetli Turan Kılççıoğlu'nu arayarak müsaitse görüşmek istiyorum diye randevu alıp hemen yanına gitmiştim. Turan beye projemi takdim edip incelemesini istedim,rahmetli hemen bir sayfalık raporumu okuyup ,çok güzel,bu rapor dağıtımlı olarak yazılmışsın,bakalım ne cevap gelecekdiye bana şaka yaptı. Ağabeyciğim cevaplar burada diyerek kendisine takdim ettim. Mektupları titizlikle inceledi,yüzünde bir gülümseme peyda oldu,Selim ! kültür faaliyetleri için 1994 bütçesinden sana 200.000.000 Tl. veririm,Genel Müdürün görüşü gelince yanıma gel,bu işi olmuş bil,kalanı Çorumlu hayırseverlerden bizzat ben isterim dedi.

Mektupları bana iade ederek raporu alıkoydu. 1994 tarihi içerisinde beklediğim cevap Genel Müdürden gelmedi fakat, çalışmalarım için Bakanlığımız beni taktir ve taltif ederek Müdür olarak Bitlis Tatvan Kütüphanesine sürgün etti.

Allah'tan emekliliğe hak kazanmış durumda olmam nedeniyle kendi isteğimle emekli oldum.

Bu gün Hasan Paşa Kütüphanesinin idaresi bir şef,birkaç memurla idare edilmektedir. 1999 tarihli istatistiklere göre ;40.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü olarak çalışmaktadır. <1>

<1>Çorum il Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

DEVAM EDECEK

HAYDİ ÇORUMLULAR !

Mahmut Selim GÜRSEL
Emekli Kütüphane Md. Yr.

Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan "EL YAZMA KİTAPLAR" aradan bir ay geçmesine rağmen ne durumda olduğu hakkında basınımızda gerekli açıklamalar yapılmamıştır.

Ağustos 2000 sayımızda ,bazı önerilerde,bazı hemşehrilerimizden neler yapacaklarını açık olarak dergimize bildirmelerini istemiştim. Bu satırları yazana kadar;birkaç yazar arkadaşımın YAZMA KİTAPLAR Hakkında ve bir okurumuzun bu sayıda yayınladığımız tepkisinden başka bir tepki ve övgü (gerçi övgü için bu işe girmedim,ben hemşehrilerime beni övün diye de bu yazıları yazmadım) göremedik.

Yine geçen sayımızda "El Yazma Kitapların Bir Merkezde Toplanılmaların Sakıncalı" bölümün 4 maddesinde belirttiğim tabi afetlerden yangın ihtimali ne yazık ki dergimizin yayınlanmasından sonra SAYIŞTAY arşivinin üç gün boyunca yanmasını ve itfaiyenin de yanlış bir söndürme aracı ile yangını söndürmek için SU kullanılmasını televizyonda izledik. Su yerine kuru toz söndürücü kullanılması gerekirken SU kullanılması yangını bitiminden sonra kalan belgeler de kullanılmaz duruma gelmiştir.

Şimdi iyi okuyun bu aşağıdaki satırlarımı ÇORUMLULAR !

En son çaremizi size açıklıyorum:

Ecdadınızın kim olduğunu biliyorsunuz değilmi ?

Dedem ulemaydı,dedem hocaydı,dedem müftüydü,dedem müderristi, dedemin yazdığı kitap vardı hava basanlar.

İşte size mirasınıza sahip çıkma şansı çıktı.

ŞAYET KİTAPLAR BAŞKA ŞEHİRLEREGİDECEKSE ?

Siz Çorumlu olarak dedenizin ESERİNİN BU GÜNKÜ MİRASCISINA TESLİM EDİLMESİNİ İSTEYİNİZ ? İşte adli makamlar. Vereceğiniz bir veraset ilamı ile birkaç kuruş mahkeme masrafı.

Neredesiniz ey LEBLEBİCİOĞLU SÜLALESİ ?

Neredesiniz ey AHISKALIOĞLULAR ?
Neredesiniz ey KURDOĞLULAR?
Neredesiniz ey KAYIŞZADELER ?
Neredesiniz ey MAVRALLAR ?
Neredesiniz ey ÜVEYZADELER ?
Neredesiniz ey MÜFTÜZADELER?
Neredesiniz ey EMİRAHMETLER ?
NEREDESİNİZ ?

Sadece LEBLEBİCİOĞLU atalarının mirasını isterse,kütüphanedeki kitapların % 40'nı,Mavrallar atalarının mirasını istese Hasan Paşa Kütüphanesinden nakledilen kitapları ÇORUM'DA alı koyarlar.

Evet efendiler !

Durum bu ahvale gelmez de sizler dedelerinizin mirasını istemezsiniz. Çorumlular da atalarımızın bu eserlerini başka şehirlere gitmeden Çorum'da inceleme imkanından mahrum kalmazlar.

Evet ! Gelecek kuşakların faydalanacağı,bizlerinde faydalanabileceği eserlerimize sahip çıkınız. Beni Nasrettin Hocanın pozisyonunda bırakmayınız. Bilirsiniz malum fıkradır.

"Bir gün köy halkı Hocaya çıkarlar. Timur'un beslenmesi için köye yolladığı fil köylünün bitin arpa,saman ve otunu tüketmek üzeredir. Bu fili geri alması için Timur'a ancak sen söylersin diyerek Hocaya rica ederler.

Nasrettin Hoca kabul eder bir şartla; Benimle köy ihtiyar heyeti de Timur'un huzuruna çıkacak,beni destekleyecekler der. Köylü kabul eder. Köy heyetiyle beraber Timur'un huzuruna çıkmaya giderken ihtiyar heyeti birer birer sıvışırlar, Saraya girerken son kişide kaybolur. Kapıda muhafızlar Hocaya sorarlar ne var Hoca ? Diye. Hoca bir maruzatımız var der. İçeriye buyur ederler Timur'un huzuruna çıkarlar. Hoca sağına,soluna bakınır kendisinden başka kimse kalmamış. Timur sorar maruzatın nedir Hoca ?Hocanın bu yalnızlığa canı sıkılır der ki: Sayın Hakanım ! Biliyorsunuz bizim köye beslenmesi için bir fil yollamıştınız. Zavallı fil yalnızlık çekiyor, eşini de köye gönderirseniz köylü de fildememnun olacak der."

Saygılarımla.

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI

Ulvi ÖĞRETEN
Tez Sahibi

Geçen sayıdan devam

Nazmi TUĞRUL

Çorum'un şarkında Eski Ekin Deresinin şimâlinde Kandil Çalının şark eteğinde derenin sağında yerliler tarafından << Gerdek Kaya>> ismi verilen büyük taş vardır. Bu kayanın üzerine oyulmuş üç pencere mevcuddur. Bu pencereden ortadakinin irtifa'ı sağında ve solundakilerden kısa olmakla beraber diğerlerinden az geniştir. Pencerelerden girilince, 71,1 cm. yüksekliğinde,iki metre uzunluğunda 80 cm. genişiliğinde çeşmelerin önündeki gibi bir yalak vardır. Soyda vapur kamaraları gibi sekiz insanın oturacağı kadar 80 cm. uzunluğunda karşılıkla iki sedir mevcut olup,bu sedirde oturanlar ayaklarını rahatsız olmadan sarkıtabilirler. Bu girmenin tavanı tamamıyla islidir. Pencerelerin üstünde on santim yüksekliğinde ve iki metre uzunluğunda kabartma bir mustatîl mevcuddur.

Mus tatîl altında istirahat eden bir arslan resmi görülmektedir. Aslanın tam üstünde kıvrılmış yılanlar arasında bir baş seçiliyor. Bu baştaki çizgiler tabî'atın zorluğu ile silinmiş, kenar hudutları meydandadır. Bunun üstünde işlenmiş kabartma bir insan tasviri ayakta duruyor. Bir eliyle çıplak atı tutmaktadır. İnsan resminin solunda taşlar üzerindeki çizgiler bozulmuş olduğundan hiçbir şekil verilememektir. Bunların sağ ve solunda görülen kabartmalar şekil vermiyor. Pencerenin altında işlenmiş bir düzlük göze çarpmaktadır. Kayanın yüksek kısmı birgüneşlik gibi toprağın üzerine ekli duruyorki bu vaz'iyeti ile kubbenin bir kısmından kalan bir parça olduğu anlaşılıyor. Ta-rihlerde görülen büyük yer depremlerinde bu iri taşlar parçalanarak bugün görülen şeklini aldığını gösteriyor. Şayet Çorum evvela Taviyum Orta Çağda Nikonya şehrinin enkazı üzerinde olmamış olsaydı,zena'at işleri görülmemesi lazım gelirdi.

Taş üzerinde görülen insan resmi uzun etekli değildir ayakkabılarının ucuda sivri olduğuna bacaklarının eğriliğine bakılırsa her halde bir Türk tipi göstermektedir. Gerdek Kayanın bir kilometre civarında yine taşları oymak suretiyle meydana gelmiş ufak ufak insan sığınacak yerler vardır. Fakat bunlar üzerindeki resimler görülemiyor. Boğazköy'de eski yapılar nasıl orada eski zamanda bir şehrin pek eski çağlarda yaşamış olduğunu anlatıyor. Çorum Kal'asının duvarlarındaki taşlarda eski bir medeniyetin izlerini şahit tutmaktadır. Gerek Romalılar ve gerek daha evvel ve sonraki çağlara ait taşların şekilleri taşlar üzerindeki işlemeler hakkındaki ayrılık aynı elin, aynı aklın yaptığı işler olmadığını gösterir. Çorum'un halkı,eski Çorum'un Çomar Deresinde olduğunu söylerler. Burada ise ,nazar-ı dikkati celp hiçbir eser görülemiyor. Milli Kütübhâne (1) Me'mûru Hafız Sabit Efendi birkaç sene evvel Çomar Deresinde kül olmuş kitâblarla dolu bir küp çıktığını söylüyorsada bu küpün görünüşü Çorum"n Çomar Deresinde olduğunu isbat ettiremez.

Vilayet tahrîrat Kaleminde Ser Müsvet Salim Bey otuz seneden beri Çorum'un hangi çağlarda kurulmuş olduğunu öğrenmek için uğraşmış,şehrin civarında meydana çıkan mezarları tetkik ederek onların üzerinde Çorum bilgisine yarayacak yazılar aramaşsa da bu taşlarda ölünün methinden başka yazılara rast gelmemiştir.

Hastahanenin temelleri kazılırken topraktan birkaç eski çağlara â'id taşlar çıkmışsa da bunlara uzun boylu yazılara rasd gelinememiştir. Halbuki şehir içinde toprak altında muntazam şoseler görülmüştür.

Çorum; eski zamanlarda da şimdi bulunduğu yerlerde olduğu anlaşılıyor. Eski Ekin Deresinde kayalar içindeki sığınaklarda aralarında ma'betlerin bulunduğu kanaatını verir. Anaitis mezhebi de bir nev'i ateşperestlik idi. Büyük ateşler yakılır ve kurbanlar kesilir idi. Bu ibadetler ise şehrin içinde olamazdı.

Taviyum şehrinin yerini iyice göstermek için çok çalışmak,bir çok yerler kazılmakla mümkün olur. Çorum'da on dokuzuncu asırda da büyük bir yer depremi ile şehrin bir kısmı yıkıldığını çok yaşamış ihtiyarlarda biliyor.

Bu yer depremleri bir çok eski eserleri toprak altına saklamıştır.

Bilhassa Hıdırlık Camiinin bulunduğu höyük tarih nokta-i nazarında câlib-i tetkiktir. Asya'da ve Küçük Asya'da tesadüf edilen bu höyükleri tarihçiler tetkik ettiklerinde bunların biri ga'ib olmamak için Türk mezarları olduğunu görmüşlerdir.

Devam Edecek

---

(1) Şimdiki Çorum Belediye Binası'nın bulunduğu yere Çorumlular tarafından Tekke ve Zaviyelerin kaldırılmasından sonra buralarda bulunan kitaplar için yaptırılan kütüphanenin adı "Milli Kütüphane" olarak verilmiştir. M.S. GÜRSEL

MENKIBELERLE KOYUN BABA

M. Şakir ÇIPLAK

Gecen sayıdan devam

değil velidir" deyip eteğine yüz sürdüler. "bizi afet" diye yalvardılar. Sonra "kötülük eden kötülük bulur,iyilik eden iyilik bulur"deyip irtica en şu şiiri söylediler:

Ey sevgili,can nedir ki canımız heran kurban sana
Cana kastetmek mi ?. Asla !.. Bizden isyandır sana.

Senin halini bilen eşiğinden ayrı kalmaz
Seni sevmek,sana güvenmek Tanrı'ya bir niyaz.

Atalardan aldığın anlındaki parlayan ışık
Himmet eyleyen o,yok ondan başka tanışık.

Ey veler önderi,Ali'nin temiz soyu,soyun,
Aklı olan kötülük etmez ey insanlar duyun.

Evliyaların kuvveti Rabb'imin sana bir himmeti
Dağı delip yol bulmakla gösterdin bize izzet.

İspat eylediğin keramet nur-u vilayettir
Bu cihanda sana yetecek kadar bir alamettir.

Hicvederse bazı cahiller seni incinme hiç
Hak bilir ki o sözler bühtandır durma geç.

Bizleri sen lütfedip affeyle ey sultanımız
Lutfile affetmek sana yakışır biz kullarız

Himmetin bir bakışa eder taşları altın
Taş ağrımdaki taşlar inci olur,baht senin bahtın

Bizleri lütfen kabul et kulluğa ey Baba
Kapında kulluk bize gerek bağışlamak sana.

Koyun Baba bu içten dilekleri duyunca o şakileri bağışladı. Onları müritliğe kabul etti. O mağara Çal Dağında hala durmakta,o delik ise açık bulunmaktadır. Koyun Babanın asası burada asılı olup onu kimse almaya cesaret etmemekte ve ona saygı göstermektedirler.

16 1305 yılında bir gün Kuzhayat Köyünden Boyabatlı ahmak bir adam bu mağarada asılı duran asayı alıp götürmüş. Evinde de ne olur,ne olmaz diye yastığının altına koyup yatmış. Sabahleyin kalktığında asanın kaybolduğunu görmüş, nereye baktıysa bulamamış. Birden aklına Koyun Babanın almış olabileceği düşüncesi gelerek tekrar Çal Dağına doğru yola koyulmuş. Mağaraya vardığında bakar ki,asa yerinde asılı durmaktadır.

O anda Koyun Babanın büyüklüğünü anlayıp dergahını ziyarete gitmiş ve ruhaniyetinden istimdatta bulunmuştur.

17 Koyunu Babanın Ali adında çok sadık, kendisine çok bağlı bir dervişi vardı. Ali Koca diye bilinirdi. Koyun Baba onu çok sever,o da onun bir dediğini iki etmez,her hizmetine koşardı. Bütün derviler ona gıpta eder biraz da kıskanırlardı. Baba bir gün onu denemek istedi ve ona dedi ki:

- Ey koca Ali bana ırmaktan bir su getir,ondan sonrada nasibini al seni bırakayım.

Koca Ali gidip kabını doldurdu gönlünü ferah tutmaya çalıştı,üşenmedi kalbini hiç bozmadı. Babaya ikram etti.Baba;suyu döktü içmedi."Rızasızdır içmem bu suyu" dedi. İki kere dolu getirdi yine döktü.Koca Ali tekrar ırmağa gitti. Derhal suyu getirip Babaya sundu. Babaya sundu. Baba testiyi aldı suyunu içti,ferahlık oldu ve Koca Ali'ye:

-Üzülme dedi. Seni denedim. Bakalım bir bıkkınlık gösterecek misin diye. Artık bahtın açılmıştır. Aferin deyip arkasını sıvazladı.

Koca Ali'nin gözlerinin perdesi açıldı. Ona Rumeli'de bir yer gösterildi. Tuna boyunda yeşilliği dillere destan.

Devam Edecek

ÇORUM'UNAN SUNGURLU'NUN ARASI

İsmail PAMUK

Malazgirt zaferi sonrası, Sungurlu Selçukluların eline geçmişti. Yıldırım Beyazıt ise Osmanlı toprağına kattı. Yönetimi eline bulunduran Mehmet Çelebi, Ankara Savaşı sonrası Amasya Valiliğine tayin edildi. Sungurlu ve Sunguroğlu Aşireti Mehmet Çelebi taraftarları idi. Sungurlu'yu Sunguroğlu kurdu. Bu nedenle Sungurlu denilmiştir. Dedemoğlu (Abbas) Sungur Bey'in desteği ile Alaca Bey'i Mamalıoğlu Ömer'i Paşa rütbesiyle seraskerliğe getirir. Bundan sonra Meçitözü ve çevresini ele geçirir. Osmanlı güçleri Dedemoğlu'yu yener. Hatap Boğazı girişi ile Sarımbey Ovasında da Demoğlu Abbasın başını keserler. Şah Abbas Mamalıoğlu Ömer Bey'e daha önce yazdığı mektupta:

Şu fani dünyaya geldim geleli,
Ağır çiftim döner harmanım mı var ?
Azrail de gelmiş can talep eder,
Benim vermemeye fermanım mı var?

Dedemoğlu'nu bir gün dara çekerler,
Ağın oldu yedirdiğim şekerler,
Güzel sevdim diye ismim söylerler,
Benim haktan gayrı sevdiğim mi var?

Yüreğini ve yaşamını yukarıdaki iki dizede özetleyebileceğimiz Dedemoğlu'ndan sonra bir de Aşık Ahmet çıkıyor karşımıza. Yamaddı köyündendir. Dedemoğlu ardasındadır. Bu lirik eserleriyle yaşam çelişkilerini felsefi bir lirizle irdeler.

Ol yedi kapıyı fehmetmez avam,
İniler arısı içi boş kovan,
Kudret kendiliğinden aleme doğan,
Behey insan oğlu günde kırmızı.

Sefil Ahmet böyle gördü düşünde,
Hile yoktur harcının işinde,
Muhammet Ali'nin alnı döşünde,
Geceye nur saçan ayda kırmızı.

Uzun dizelerinden iki kıta aldığım, bu ozanımız bugünkü avama da seslenmemiş mi?

Çorum'unan Sungurlu'nun arası,
Yaktı beni kaşlarının karası,
Sende hançer bende gönül yarası,
Ölürümde vermem seni ellere,
Karakız da tek tek vurur zillere.

Ayva idim kopardılar dalımdan,
Ayırdılar beni nazlı yarimden,
Kim ayrılır kim ayrılır yarinden,
Ölmeyince vermem seni ellere,
Karakız da tek tek vurur zillere.

Bu folklor kaynağı kasabamızda dolaşmak Anadolu'nun tüm yaşamını özetlemektir.

Bağa vardın bayırsız,
Etrafı da çayırsız,
Ellerin yari gelmiş,
Nerde bizim hayırsız ?

Kavanoz dolu reçel,
Haydar bu günler gelir geçer,
Ah... O dilin söylemez,
İçinden neler geçer.
Mestettinde Haydar mestettin
El kızını sen kendine dost ettin.

Haydar evli ve çoluk çocuk sahibidir. Göçmenleri geldiğinde bir yosmaya vurulur ki deme getsin. Haydar onu eşinin üstüne alır. Kumaya dayanamayan eşi yukarıdaki şiiri söyler, ama nafile Haydar bir defa kaptırmıştır kendini. Karısının çocuklarının göz yaşı onu çeviremez yeni sevgilisinden. Ya Sarı Sultan,

Düşürmüşler Yürüklü'nün yoluna,
Kelepçe vurmuşlar nazik koluna,
Nola seni götüreyim Çorum'a,
Belki halkım seni bana verirdi.

Sultanım sultanım sarı sultanım.
Mahkemede doğru söyle kurbanım.
Sonra pişman olun benden utanın,
Sultanımı sorma güzeller başı,

Yerleri delecek gözünün yaşı,
Bana yardım eyle Kemal Onbaşı,
Sultanım sultanım sarı sultanım,
Mahkemede doğru söyle kurbanım.

Bu aşk öyküsü uzayıp gider.

ÇORUM'UN ULEMASINDAN BAZILARI

Mustafa ÖZKİREMİTÇİ

Yusuf Bahri Çorumi ?-1828

Ebip ve zarif huylu,zahiri ve batini ilimlere vakıf bir zat olduğu belirtilen Yusuf Bahri, Vezirköprü'de Barı İmamoğlu Muhammed Efendinin oğludur. Tahsilini akaid'e (itikat,inanç ilmi) kadar Amasya'da Şehit Müftüden,devamını da İstanbul' da Erzincanlı Müftüzadeden yapmıştır.

Bundan sonra Mısır'a giderek hadis alimlerinden Şeyh Murtaza Efendiden,hadis tahsili ederek Çorum'a dönmüş veyerleşmiştir.

Çorum'da tahsil etmiş olduğu ilimleri yaymaya başlamıştır. (1) Çorum 'a gelince Çorum'da evlendi,Süleyman Feyzi Medresesinde vefat edene kadar Müderrislik yaptı. (2)

Edebiyat,kıraat ilmiyle ilgili çalışmaları,astronomi ve yükseklik ölçme usulü ile ilgili çalışmaları vardır. Hasan Paşa Kütüphanesinde aşağıda bulunan eserlerinin listesi verilmiştir. (3)

Hicri 1244 (Miladi 1828) tarihinde Çorum'da vefat eden Yusuf Bahri Hazretleri Hıdırlık Mezarlığı Suheyb-i Rumi türbesi ya-nındaki özel türbeye defnedilmiştir. (3)

(1)Osmanlı Müellifleri Bursalı Tahir Efendi C.1 S.468
(2) Çorum 1997 M.Selim Gürsel 1997 S. 101
(3) Çorum 1997 M. Selim Gürsel S.157
(4) 1973 Çorum İl Yıllığı S.172

YUSUF BAHRİ ÇORUMİ

Adab-ı ehli zikir, Demirb. No:786 Risale No:4
Ahadis-i mütevatire, De.. No:976 Risale No:2
Ahval-i kitap, Demirbaş No:4672 Risale No:2
Ahval-i enbiya, De.No:3152 Risale No:3
Ata el-feyyaz şifa-i kadı ivaz, Dem. No:363
Bahr el-maari, Demirbaş No:2114
Beyan-ı devran-ı sof'i-ye, D. No:782 R. No:3
Beyan-ı evrad-ı sema, Dem No:786 Ri. No:5
Beynel ism-i ve sıfat, Dem No:786 Ris. No:6
Daire-i vaka'a, Demirbaş No:786 Risale No:3
Dür'ül muhtar, Demirbaş No:4787 Ris. No:1
Durrut tahir fi hakkit-i tekbir, Demir. No:214
Ebder ül-mensur, Demir. No:3401 Ris.No:2
Esrar-name, Demirbaş No:782 Risale No:2
Fezail-i imam-ı ebl halife,Dem.No:1564/ No:1
Füsulü'l beda'i, Demirbaş No:1564 Ris. No:5
Gayret-ül emani, Demirbaş No:3401 Ri. No:1
Hal-i Hızır, Demirbaş No:5243
Hasıl-ı mastar, Demirbaş No:3981 Ri. No:3
Hasıl-ı mastar, Demirbaş No:3981 Ri. No:4
Havra şerh-üs zevra, Demir. No:1107 R.No:1
Haşiye-i dürer, Demirbaş No:4672 Ris. No:5
Haşiye-i irem, Demirbaş No:4672 Ris. No:6
İcazet-name sureti, Demir. No:2673 Ris.No:2
İcazet-name, Demirbaş No:3988 Risale No:3
İsbatt-ül sami, Demirbaş No:1564 Ris. No:3
İhtilaf-ı ehli din bil-hadis, D.No:976 Ri. No:3
İhtilaf-ı fi-vücuh el-ihtilaf, D. No:190 R. No:1
İzah-ı kavaid, Demirbaş No:1564 Risale No:6
Kamus-u muhid, Demirbaş No:4511 Ri. No:6
Kaside-i nuniyye, Demirbaş No:3684 R.No:2
Kitab-ı ezkar, Demirbaş No:415 Risale No:1
Kitab-ı usul, Demirbaş No:3981 Risale No:5
Kütüp-ül kıraat, Demirbaş No:3684 Ris.No:1
Marifet-ül heyet, Demirbaş No:786 R.No:2
Mesail-i feraiz, Demirbaş No:1726 Ri. No:4
Mevahit-ül ebkar, Demirbaş No:415 Ri. No:3
Meşahud-ül esrar-ı kutsiyye,D.No:782 R. N.1
Miftah-ül selat, Demirbaş No:3152 Ris. No:4
Mukaddeme-i Cezeri, De. No:3684 Ris. No:4
Müntehabat-ül eşâr, Demir. No:2116 R. No:1
Neş-i sağir, Demirbaş No:195 Risale No:1
Niz'a beyan-ı ebu Sina ve Farabi,D.N:4672/3
Refil-ül hiceb, Dem. No:3156 Risale No:5
Risale-i akaid, Demirbaş No:976 Risale No:1
Risale-i beyan-ı vahded'i vücud,D.No:782/4
Risale-i dua, Demirbaş No:561
Risale-i el beyan, Demirbaş No:3684 R. No:5
Risale-i eşkâl-i te'sis, Demirbaş No:3043/2
Risale-i eyyühel veled, Dem.No:3208 R.No:1
Risale-i feyz-ül vâheb,Demirbaş No:3253/1
Risale-i hakikat-ı tevhid, De. No:3150 R.No:1
Risale-i kat'ı a fi neşn'i kebir, D. No:190/2
Risale-i kazıyye, Demirbaş No:5044 Ris.No:7
Risale-i mantık, Demirbaş No:5044 R. No:8
Risale-i mantık, Demirbaş No:5056 R.No:3
Risale-i mekaid-i tevsikiyye, Demir. No:786 Risale No:1Risale-i muli, Dem. No:786 No:8
Risale-i münteha bat,Demir.No:5539 R.No:10
Risale-i nazm- ulüm, D. No:3156 Risale No:4
Risale-i şer'i helâl, Demir. No:4672 Ri. No:4
Risale-i ül-ümmet-d-i tarif, Dem.No:2707/1
Risale-i vakf-ı hemze. Dem. No:190 Ri. No:3
Rükuz-ül Şatıbiyye, Dem. No:3684 Ri. No:3
Selâvat-ı şerefiyye, Demir. No:786 Ri. No:7
Şerh-i akreb el tarık, Demir. No:3150 R. No:3
Şerh-i cem-ül cevami, De. No:1564 Ri. No:2
Şerh-i elifyye, Demirbaş No:2686
Şerh-i hizb-i el-emani, Demirbaş No:202/1-2
Şerh-i hizb-i neveviyye, Demirbaş No:627/3
Şerh-i hülasa-i hesab, Demirbaş No:3046/2
Şerh-i isagoji, Demirbaş No:5032 Ris. No:2
Şerh-i kıyas, Demirbaş No:5044 Risale No:6
Şerh-i makamatı Harir'i, D. No:1564 R. No:8
Şerh-i miftah, Demirbaş No:1564 Risale No:7
Şerh-i mukaddeme-i cezeri, D. No:3684/6
Şerh-i telhis, Demirbaş No: 4787
Şerh-i telhis-i miftah, Demirbaş No:1564/9
Taharet-ül üşur fi kıraat-ı neşir,D.No:195/2
Telmis kazide-i bürde, De.No:578 Ris. No:6
Telmis kaside, Demirbaş No:578 Risale No:7
Telmis kaside-i bürde, Demir.No:578 R. No:8
Tarikad-ı Muhammediyye,De.No:3156 RNo:7
Tefsir-i Fatiha, Demirbaş No:4787 Ris. No:2
Tefsir-i gayat-ül emani, D. No:4787 R No:3
Telhis-ül miftah, Demirbaş No:2428 Ris. No:2
Tercüme-i şerh-i kaside-iTantaraniyye,2097/3
Ukud-ül cevahir-i münefe, D.No:415 R. No:2
Usul-ü kavaid, Demir. No:1564 Risale No:4

SU GÖTÜRMEZ GERÇEKLERE SIRTIMIZI DÖNEMEYİZ

Erkan EROL

Yaşam işte ;Bir çok değeri göz göre göre katletmekte üstümüze yok. Doğayı katlediyoruz, İnsanca yaşama sanatını katlediyoruz,güzelim Türkçe'mizi katlediyoruz...Yani katletmekte üstümüze yok...Tarih yok oluyor,kültür yozlaşıyor, gelenekler yok oluyor ve biz göstermelik "timsah gözyaşları" dökerek bir şeyler yaptığımızı zannedip avunuyoruz..

Avuntularımız sadece birilerine; Bak ben en azından üzülüyorum ....Aaaaaaa hatta gözyaşı döküyorum....Demekten öteye ne yazık ki geçemiyor...En sinir olduğum şey Çorum sevdalısı gibi gözüküp Çorum'a ihanet eden insanların Çorum sokaklarında,gazete manşetlerinde, televizyonlarda çıkıp Çorum için şunu yaptık bunu eyledik farfaralarıdır....Geçin dostlarım o farfaraları icraata gelin...Çorumlu olmak öyle sizlerin hiçte bildiğiniz kadar kolay bir şey değil. Çorumlu olmak için geçmişini koruyacaksın,tarihine ,geleneklerine sıkı sıkı sarılacaksın....Daha 100 yıl öncesine sahip çıkamayanlar nasıl Çorumluyuz kelimesinin arkasına sığınabiliyorlar anlayamıyorum. Lütfen anlayabilen varsa bana izah etsin.

Çorum tarihi,kültürel ve sanatsal geçmişiyle önemli bir konumda. Bu konumu Türkiye'de ki diğer illergibi muhafaza etmeli ve büyük uğraşlar vermeliyiz...Tarihsel mekanlarımız dünya çapında ilgi odağı. Ancak bu odaklanmayı uzaktan odaklanma değil yakından odaklanma durumuna getirmeli ve sahip olduğumuz bu değerleri yurt dışında ki ilgililerin ayaklarına götürmeliyiz. Eğer bunu başarabilirsek (ki başka bir şansımız yoktur) gelecek nesillere ziyaretçisi çok,ilgilisi çok bir Çorum bırakmış olacağız...

Diğer bir koruma ve muhafaza çalışmasını ise Çorum'un değer biçilemez "**El Yazması**" Kitaplarıyla ilgili yapmak zorundayız...Neden ? Çünkü şu anda Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan zamanın değerli ulemalarının ve hattatların yazdığı ÜNİK eserler Çorum'lun kültürel,sosyal,tarihi geçmişiyle ilgili geleceğe aktarılmak üzere önemli mesajlar içermektedir.

Bu yazarlardan;(müellif)Yazanlardan; (HATTATLARDAN) bazıları şunlardır:

KİTAP YAZARLARIMIZ (MÜELLİFLER): Ahmet Feyzi Çorumi (Çorum'da kütüphanesi bulunan zat),Abdulkadir (Kara Müftü) Çorumi, Amasya Müftüsü Mustafa Vasıf Çorumi,Yusuf Bahri Çorumi (Çorum'da kütüphanesi bulunan zat),Mehmet Nuri İskilibi, Süleyman Fevzi Paşa(Çorum'da kütüphanesi bulunan zat),vb.

KİTAP YAZANLARIMIZ(HATTATLAR): Abdulkadir b. Mahmut Çorumi,Ahmat Emin b. Ali Çorumi,Abdullah Yusuf Bahrizade,Hacı Ali Arif Çorumi,Hasan Nuri Çorumi,Mustafa b. Ömer Leblebici Çorumi,Şemsettin Abdurrahim Çorumi,vb.

KİMDİ BUNLAR SİZCE?

ÇORUM'DA KAÇ KİŞİ BİLİYOR BU DEĞERLİ ÇORUMLU YAZARLARI?

ÇORUM'DA KAÇ KİŞİ BİLİYOR BU DEĞERLİ ÇORUMLU HATTATLARI?

KAÇ KİŞİ BU DEĞERLİ KİTAPLAR HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ?

Tabi bu sorularıma hiç kimse doğru dürüst yanıt veremeyecek...

En iyisi mi ben size bu kıymetli "El Yazması" kitaplarla ilgili bilgi vereyim de biraz aydınlanın!

Hasan Paşa Kütüphanesinde ki El Yazması Kitaplarımızın dünyada başka bir eşi ve nüshası yok....1992 tarihinde Kültür Bakanlığı tarafından Ankara'ya götürülmek istenen bu kitaplar Çorumlu hemşehrilerimiz ile ,Adnan Türkoğlu ve rahmetli Çorum Belediye Başkanı Turhan Kılıççıoğlu'nun azim ve çabaları ile götürülmesi engellenmiş ve "**El Yazması**" kitaplara sahip çıkılmıştı...Bu gün yine aynı sorunla ne yazık ki karşı karşıyayız ... Yine Kültür Bakanlığı Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan nadide "**El Yazması**" eserlerimizi Çorum dışına çıkarmayı amaçlıyor...Bilindiği üzere derginiz "Çorumlu 2000" Ağustos sayısında konuyla ilgili önemli açıklamalarda bulunmuş ve bu konuda Çorumluları uyarmıştı..Bu uyarıları Çorum'da ki yetkililer ne derece dikkate alır bilemiyoruz ama bildiğimiz bir tek şey var oda "**Çorum'**un değerleri Çorum'da kalmalıdır...."Ve biliyoruz ki gerçek Çorumlular ve Çorum severler bu nadide eserlerin Çorum dışına çıkması için tek vücut olacaktır...Teknik ve bilimsel açıdan "**El Yazması**" eserlerin tek bir merkezde toplanmasıyla ilgili sakıncalar dergimizin Ağustos sayısında yer almaktadır. Çorum'un eserlerinin Çorum dışına çıkması gerektiğini savunan "**Bilinçsiz S**avcılar" Ağustos sayımızın 9.sayfasında yer alan açıklamaları okuyup bu konuda bilgi sahibi olabilirler !!!

Sözün kısası..."Çorum'un simgesi olan bir çok tarihi eserimizin Ankara'da bulunduğunu herkes biliyor..." Daha müzemizi yapamadık...Her şeyi devletten beklemekte üstümüze olmadığına göre o halde Çorum'un değerlerine sahip çıkmak yine Çorumlulara düşmektedir....Haaaaaa millet vekillerimizi atlamıyorum çünkü esas iş onlara düşüyor..Ahmet'in Mehmet'in oğlunu kızını işe sokmaktan öte lütfen Çorum'un tarihi ve kültürel eserlerinin korunması içinde biraz çaba sarf etsinler...Ve son olarak diyorum ki...

BİRİLERİ EL YAZMASI KİTAPLARIMIZDAN ELLERİNİ ÇEKSİN ..

ÇÜNKÜ;

BAŞKA ÇORUM YOK!!!

EL YAZMASI KİTAPLAR TÜRK TARİHİ-TÖRESİ-UYGARLIĞI-EGEMENLİĞİ

Abidin ÇETİN Emekli Öğretmen

"El yazması kitaplar diyince akla TÜRKÜN TARİHİ gelmiyor mu ?"

ANIT TAŞ MEZARLARIMIZ

MÖ:740 yılarında YENİSEY ANIT TAŞ MEZARLARI'NI diktiren KÜRT (TÜRK) EKANİ (İLHANI) ALP URUNGU ,MS:732 yıllarında ORHUN SELENGE ANIT TAŞ YAZITLARI'NI diktiren KÜLTİGİN (GÜLTEKİN) BİLGE KAĞANLAR ile TONYUKUK (DONU-GİYSİSİ YIRTIK)... Onlar gibi onlarca Türk Büyüğü, Türk Tarih ve Siyaset belgeleri...Türk aydınlarının bunlardan bilgisi,bunlarla ilgisi var mı ?

İLK EL YAZMASI KİTABIMIZ

1072-1074 yıllarında Kaşkarlı Mahmut tarafından yazılan DİVAN-I LÜGATİT TÜRK (TÜRK LÜGATININ DİVANI Arapça-Türkçe Ansiklopedik sözlük) Türk Dilinin ve Töresini tanıtan,bilinen en eski KAĞIT EL YAZMASI kitaptır. Ali Emiri Efendi tarafından ele geçirilen tek nüsha Millet Kütüphanesindedir. (Arapça No:4189) İlk kez 1915-1917 arasında Kilisli Rifat (BİLGE) tarafından 3 cilt olarak yayınlandı. 1939-1942 arasında Türk Dil Kurumu ve Besim ATALAY tarafından yayınlandı. 1957 yılında Dehri DİLÇİN Arap alfabesi sırasına göre dizinin yaptı.(1)

TARİHTE EL YAZMACILIĞI-BASIMEVİ ÇEKİŞMESİ

Türkiye'ye ilk basımevi (matbaa) İstanbul'a İspanya'dan göç edip sığınan Samuel ve David Nahmias adlı iki yahudi kardeş tarafından getirildi. (1493-1504) İkinci basımevi Abgar Tıbir adlı Sivaslı bir Ermeni tarafından İstanbul Karagümrük'te bir kilisede kuruldu (1567) Üçüncü basımevi de Nikodemos Mataksas adlı bir Rum (İyon–Helen-Grek) kurdu. Dördüncü basımevi ise İbrahim Müteferrika ve Sait Mehmet Çelebi adlı iki Türk tarafından İstanbul'da açıldı. (1717) Elyazmacılar (hattatlar) ile Basmacılar (Makinalı baskıcılar) arasında emek ve itibar kavgaları başladı. Toplumsal patlama ve kargaşa olaylarının temelini teşkil etti. Lale Devri ve Damat İbrahim Paşa'nın "Milletin Sorunlarını Çözemeyen Yönetim Anlayışı" ile birlikte ilk Türkçe basımevi kapanmış oldu.

Osmanlı Hükümeti tarafından ilk Devlet Basımevi olan Hasköy Mühendishane Matbaası açıldı. (1796) Matbaacılık 1911-1921 arasında durgunluk geçirdi. 1928 Harf Devriminden sonra yeniden matbaacılık gelişmeye başladı. (2)

OSMANLI VE TÜRK CUMHURİYETİ KÜTÜPHANECİLİĞİ

Osmanlılarda kütüphanecilik vakıflar eliyle hafızılkütüpler tarafından yapılıyordu. Daha sonra kütüphane muhafızlığına dönüştü.

Cumhuriyet Döneminde Çağdaş kütüphanecilik Paris'te eğitim gören Hasan Fehmi KARATAY tarafından İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde başlatıldı. (1925) İlk kez yüksek öğretim düzeyinde kütüphanecilik eğitim 1954-55 yılında AÜ DTC Fakültesinde başlatıldı. ABD Ford Vakfının parasal desteğiyle geliştirildi. (3)

OSMANLI VE TÜRKİYE CUMHURİYETİ ARŞİVCİLİĞİ

Belgecilik 1846 yılında Hazine-i Evrak'ın kurulmasıyla başladı. 1860'ta kitaplık eklendi. 1943 yılında Başbakanlık Arşiv Umum Müdürlüğü,1984'te Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğü kuruldu. Ayrıca bir çok devlet kurumunun kendi arşivleri vardır. Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğü Kütüphanesi İstanbul Cağaloğlu'nda 1982 den beri Başbakanlıktan izin alınmak artıyla hizmet vermektedir. (4)

EL YAZMASI KİTAPLARIN ÖNEM VE DEĞERİ

Yukarıdaki tarih ve bilgilerden güncel konuya girecek olursak Çorumlu Değerli Emekli ve deneyimli Kütüphanecilerimizden Mahmut Selim GÜRSEL Bey ve Emekli İskilip

(1) Milliyet Meydan Larousse cilt 7 Sh.3237

(2) Milliyet Meydan Larousse cilt 3 Sh.1346
(3) Milliyet Meydan Larousse cilt 14 Sh.7292
(4) Milliyet Meydan Larousse cilt 2 Sn.843

Kütüphane Müdürü Metin KALYONCU Beyin açıklamalarından da anlıyoruz ki:

1- El yazması kitapların tarihi değerleri yayında çok yüksek ticari değerleri vardır.

Hatta bu yüzden "El Yazma Kitapları Kaçakçılığı","Antik Eser Kaçakçılığı" gibi devam etmektedir. Kütüphane ve arşivlerimizde 600.000 den fazla eser bulunmakta ve büyük bir servet değeri taşımaktadır.

2- El Yazması Kitapların korunması çok zordur. En iyi korumanın ise bulundukları yerde sağlanabileceğidir.

3- Koruma,tasnif görevlileri,araç ve gereçleri yetersiz olup Kültür Bakanlığı, Hükümet ve Devlet yetkililerinin ilgileri yetersiz bulunmaktadır.

4- Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde Türkiye'nin öteki kütüphaneleri ve arşivleri kadar,bazılarından fazla El Yazması Kitap bulunmaktadır. Bu yönüyle Çorum Türkiye'nin en önemli kütüphanelerinden birisidir. Bu nedenle de "Kültür turizminin" merkezlerinin biri konumundadır.

5- Çorum'un ve Türkiye'nin hazinesi olan bu El Yazması Kitapların başka yerlere taşınması önce kitaplara zarar vereceği,sonra Çorum'un Tarih-Töre ve uygarlığına,irade ve hakimiyetine darbe vurabileceğini öğrenmiş olduk. Bizde her Türk Evladı gibi MİLLİ VARLIK VE DEĞERLERİMİE sahip çıkıyoruz.

EL YAZMASI KİTAPLAR NERELERDE KDRUNUYOR

İstanbul Beyazıt Devlet Kütüphanesi (11.098 El Yazması Kitap),Süleymaniye Kütüphanesi (13.070 El Yazması Kitap),Ankara İl Halk Kütüphanesi Eski Eserler Bölümü (2.198 el Yazması Kitap),Ankara Milli Kütüphane (2.200 El Yazması kitap,9.500 mikrofilm) ÇORUM HASAN PAŞA KÜTÜPHANESİ (4000'e yakın El Yazması Kitap)..... Kısaca Devlet,Başbakanlık,TBMM,Üniversiteler,Kütüphaneler,Müzeler ve diğer kuruluşlarla birlikte 600.000 den fazla El Yazması Kitap yani;TARİHİMİZİN HAZİNELERİ bulunmaktadır. (Bunlar da 620 yıllık Osmanlı Devlet ve Uygarlığının Karadeniz'in dibine dökülen ve Bulgaristan kağıt fabrikalarına satılan kitaplardan arta kalanlardır.)

Ne yazık ki;1978'den beri bu kitapların Kültür Bakanlığınca korunması tam yapılamadığı gibi tasnifleri dahi bitirilememiştir. Bu da yetmezmiş gibi ÇORUM'UN HAZİNELERİ TÜRK TARİHİNİN BELGELERİ olmayacak yerlere taşınacak,olmadık yerlerde toplanacakmış. TÜRK MİLLETİNİN İRADE VE HAKİMİYETİ bu nasıl inansın ?

Ne acıdır ki; Türk Aydınları,Türk Tarih ve varlığının belge eserlerini araştıramaz, inceleyemez,okuyamaz,anlayamaz hale düşürülmüşlerdir. Bu eksikliklerin yeni yetişen gençlerce arşivlerimiz ve El Yazma Kitaplarımız la,Arap Harfli Matbu eserlerimiz acilen Latin harflere geçirilerek bastırılmaları gereklidir.

ASIL ÇÖZÜM-ACİL ÇÖZÜM

Bakanlıkların ve TBMM Araştırma Kurullarının yanlızca yetkili denetimcilerden oluşması,Bakanlıkların diğer örgüt-görevli,araç ve gereçleriyle ÖZERK KURUM-VAKIF haline dönüştürülerek TÜRK MİLLETİNİN VARLIK VE ZENGİNLİKLERİNİN bir an önce acil olarak TÜRK MİLLETİNİN KENDİSİNE DEVREDİLMESİDİR. MİLLİ TÖRE VE UYGARLIK VAKFI da kendi sorunlarını TÜRK MİLLETİ ve GERÇEK TÜRK AYDINLARIYLA 100 yıldan beri devletlu devlet memurlarının çözemediklerini kısa ve kolay yoldan çözecektir.

TÜRK MİLLETİ ZENGİN VE RAHAT-TÜRK DEVLETİ GÜÇLÜ VE ÇÖZÜMCÜ OLACAKTIR. Yoksa içimizde de,dışımızdakiler gibi bunu istemeyenler mi var EY TÜRK OĞUZ BEYLERİ ?

Yalanlar gerçek,cehiller ilim.
Yavuzlar olmuş,halim ve selim.
Vurdukça titrer,hep boşa telim,
Beynimde deprem durulmaz dostlar.

BU AYIN OKUYUCU MEKTUBU

Zafer Eşref TERLEMEZ

Değerli ÇORUMAşığı !

Derginizin kapağındaki başlığı okuyup heyecanlandım. İçinde el yazmaları için yazı yazan hemşehrilerimizin duygularını da okuyunca,hemen bu yazıyı yazdım.

Yazılardan çıkardığım sonuca göre;ne yazık ki kendimi aldatılmış,benim için havai fişekler atılıp,bayramlar yapıp, şiirler okunup avutulmuş çocuk gibi hissettim.

Asıl bana lazım olan gıda; "**Geçmişin ve geleceğin ışığı olabilecek bilgi hazinemizin**",bürokratik ihmalin içine atıp,her şeyi devletten bekler hale gelmişiz. Bu değerli eserleri biz Çorumlulara niçin layıkıyla tanıtmamışsınız ? Bunları tanıtmadığınız gibi bizlere unutmamızı sağlamışsınız?

Sayın Millet Vekillerim !
Sayın Valim !
Sayın Belediye Başkanım !
Sayın Kültür Müdürüm !
Sayın Kütüphane Müdürüm !
Sayın Kültürlü bürokratlarım !
Sayın İlahiyat Fakültesi Dekanım !

Bu eserler bizim değil,geleceğin değerleridir. Biz bugün bunları gelecek nesiller için korumalıyız. Anladığım kadar birkaç yüz yıl bu eserler ilimizde korunmuşta, şimdimi korunamıyor ? İlimizin alim-ulema yazarlarının yazdığı bu eserlerin gitmesi mezarlarında yatan bu atalarımızın kemiklerini sızlatmayacakmı?

Bu gün bu kitapları bizler elimize alsak okuyamıyoruz. Okumamız için, anlamamız için Çorum İlahiyat Fakültesinden her yıl çok şükür bir sınıf öğrenci mezun ediyoruz. Bu öğrencilerimiz okul bitirme tezlerini bu Arap harfli kitapları Latin harfe çevirerek ve her yıl yanılmıyorsam 30 öğrencimiz 30 kitabı tercüme etse kötümü olur ?

Sayın Dekanım çok güzel olur değil mi ?

Geleyim kitapların götürülme isteğine : Kitaplar Çorum'un öz malıdır. Götürülmesine katiyetle karşıyım. Benim gibi düşünen binlerce Çorumlu olduğunu biliyorum. Bu kitaplar Çorum'da kıymetsizdi de , başka ile götürülünce kıymetimi artacak?

Kitapların bu günün teknoloji ile SD lere alınıp muhafazasının mümkün olduğunu bir bilgisayar kullanıcısı olarak biliyorum. Uzman kişilerce bu el yazması kitaplar SD lere aktarılsın ki kitapların kullanımı sırasında yıpranması önlensin.

Çorumlular olarak bizler kitaplar başka ile gönderilsin,ben anlamam gibi sudan bahanelerle gitmesine karşı çıkmayanlara ben bir Çorumlu olarak ;olan hakkımı helal etmiyorum, bu değerli hazineden bende bir avuç faydalanmak istiyorum.

Bütün Çorum bu götürülme işine karşı çıkması temennisiyle.

Terlemez S.T.LTD. ŞTİ.
Tel:0364-234 86 07

ÇORUMLU 2000 KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ
ABONE FORMU
Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize 1 Yıl abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım : .....
Adresim : .....
Şehir : .....

FATURA BİLGİLERİM:
Vergi Dairesi No : .....
Vergi Dairesi Yeri : .....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 1260013 numaralı Posta Çeki hesabına 18.000.000 TL. Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir.

Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimi ve faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

KAŞE: Adım Soyadım

ÇORUMLU

İsmail ÇİZİKÇİ

İlimiz. 34 derece 04 dakika ile 35 derece 28 dakika doğu boylam ve 39 derece 54 dakika ile 41 derece 20 dakika arasında bulunur. Amasya, Çankırı, Sinop, Samsun, Kastamonu, Yozgat ve Kırıkkale illeri ile komşudur. Karadeniz Bölgesi ve Orta Anadolu bölgesinin kuzeyinde bulunur. 1282 km² Yüzölçümüne sahiptir.

Bu ilin adı Çorum olup; Çorumlu oymağının Selçuklular döneminde buraya yerleşmesi ile Türkleşmiştir. Türk Yurdu olmuş tur. Uzun asırlar düşman çizmesi görmeyen ender illerden biridir.

Tarihi evresinde; Çorum çevresinde az miktarda da olsa son MÖ.7000-5500 Paleolitik ve Neolitik döneme ait olduğu sanılan el aletlerine de rastlandıysa da gerçek anlamda yerleşiğin Kalkolitik Çağda yoğunlaştığı görülmektedir. MÖ. 5500-3000 Kalkolitik dönemde, madenlerin kullanılma aşaması sayıldığı bilmektedir.

Çorum çevresinde bu dönemi MÖ. 4000-3000 tarihlerinde bu devrin 4'üncü aşamasını yaşadığı tahmin edilmektedir. Bu dönemin yerleşme merkezlerinin olduğu, Alacahöyük , Büyük Gülecek, Eskiyapar, Kayapınar, Kuşsaray kazılarının tabakalarında rastlanmıştır. Büyük Gülecek kazısında bu dönemin en zengin materyali bulunmuştur. MÖ. 3000-1200 Tunç Çağı olarak adlandırılmaktadır. Bu Devrin I. II ve III. Tunç Devri dahilinde incelenmektedir. Bu dönemde bakır filizleri işlenmekte,saf bakır bilinmekte ve alaşımları kullanılmaya başlanmaktaydı. Bu Devirde yerleşik düzene geçen insanlar, köyler, şehirler de yaşamaya başlamışlardı. Bu Devirde bulunan eşyalar, Anadolu Medeniyetleri Müzesinde teşhir edilmektedir. MÖ,300-2500 I. Tunç Devri, Çorum çevresinde bulunan madenler sayesinde yaşamın geliştiği görülmektedir. II ve III. Tunç Devri, Çorum çevresinde etrafı surla çevrili küçük ve zengin beyliklerin bulunduğu yapılan kazılardan anlaşılmaktadır. İlimizde bulunan zengin bakır filizleri işlenmeye başlamış ve bu madenlerin etrafı iskana açılmıştı. Örnek olarak Bayat İlçesinin Astar Deresi mevkiinde doğal bakır filizleri bulunmuştur.

1935 tarihinde R. Oğuz ARIK ve Hamit Zübeyr KOŞAY tarafından Alacahöyük'te ortaya çıkarılan 13 Kral mezarı, II. ve III. Tunç Devri başlarına tarihlendirilmektedir. Bu devir ayrıyeten Hitit Dönemini de kapsamaktadır. Alacahöyük'te bulunan 13 Kral mezarından çıkartılan, saf altından kupalar, taçlar, kemer, elbise süslemeleri ve çeşitli süs eşyaları, meteor demirinden hançer, tunç üzerine elektron gümüş kakmalı boğa ve geyik figürleri, idiller, güneş kursları, insan heykelcikleri ve kap-kacaklar, Alacahöyük yöresinin ne denli zengin olduğunu göstermektedir. Kazı çalışmalarında Mahmut AKOK devam etmiş olup, kazı çalışmaları halen devam etmektedir.

Asur kaynaklarında belirtilen bilgiler ışığında Anadolu'nun etrafı surlarla çevrili en az 17 kentin varlığı tespit edilmiştir.

İlimiz bu medeniyetlerin devamı olarak Hititlerin yoğun olarak yaşadığı ve başşehirleri olan ve ilimiz sınırlarında bulunan Boğazköy (Hattuşaş), Alacahöyük Hititlerin bilinen yerleşim yerlerinin başında gelmektedir.

1989 yılında tespit edilen ve 1990 yılında kazılara başlanan Ortaköy Şapinuva kazıları bu güne kadar bilinen Hitit Uygarlığının eksik yönlerini barındırdığı üç ayrı tablet arşivinde bulunmuştur. Hititlerden sonra sırasıyla Frigler, (MÖ.8-MÖ.6 yy.) Med, Pers, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı idarelerinde bulunmuştur. <1>

Sizlere kısaca coğrafi ve tarihi tanımını yaptığım ilimizin bir efsanesi ile Ansiklopedilerde ve Tek Adam'da bulunan fakat bizlerce fazla bilinmeyen bir şahsı tanıtacağım.

ÇORUM'UN TÜRKLEŞMESİ

Orta Anadolu'nun Kuzey kısımları Bizans'lar döneminde Terma denilen Bizans eyaletleri ile idare edilmekte idiler. Çorum civarı o dönemlerde merkezi Amasya olan Armenyak Temasına bağlı idi. Kaynaklarda Armenyak Temasının 1071'den önce Türk'lerin eline geçtiği, çevre illerin Türkler tarafından tamamen ele geçirildiği bilinmektedir. Önce Anadolu'nun Bizanslar tarafından yer yer boşaltılması, boşaltılmayan yerlerin ise ayrı bir devletçik olarak kalmasının mahsurları düşünülerek fetih edilme kararı ile Alpaslan'ın kumandanları tarafından Türk toprak bütünlüğüne kavuşmaları için gazalara baş-

<1> 1967 İl Yıllığı - Çorum Tarihi 5. Hitit Fes. Kom.

landı.Alpaslan'ın komutanlarından Danişmend Gazi,Amasya, Çorumgibi şehirleri feth ederek Türk hakimiyetini kurdu. Çorum Bizanslardan Türklerin eline Hicri 466 tarihinde geçmiştir.

Melik Danişmend Gazi, Bizanslarla çarpışarak Çorum'la birlikte çevresi fetih olunmuştur.Akıncı ordusu Hicri 468 İlkbaharında şimdiki Çorum Devlet Hastanesi arkasında bulunan su deposu'nun arkasında ki sırtlara çadırlarını kurdu. Yankonya'ya geldikleri gün şehrin dört tarafı muhasara edildi.

Türklerin geldiğini haber alan Rumlar kalenin etrafına kazdıkları hendeğe su doldurmuşlardı. Kale burçları ve Nasttur'un sarayına yerleştirdiği mancılıklar'la savunmalarını hazırlamışlardı.Muhasara altı gün altı gece boyunca şiddetli muharebe edildi. Yedinci günün seher vakti şiddetli bir zelzele Çorum'u yerle bir etti. Taş üzerinde taş bırakmadı. Zelzeleyi takiben kırk gün süren şiddetli bir yağmur sağanağı sonucunda,şimdiki parkın iki etrafından gelen sellerin sürüklediği kum ve toprak, zelzele neticesinde yerle bir olan şehrin üzerini kapladı. Kale ve şehrin izi kalmadı. Bu felaket Bizansların maneviyatını sarsmasına karşın Türk'lerin maneviyatını yükseltti; kuvvetlendirdi. Ahmed Gazi, bu tabi ve semavi afetleri Allah'ın bir mucizesi olduğunu belirterek Rumları İslâm'a davet etti. Rumların sağ kalanların bu davete uyarak Müslüman oldular. Eskiekin bağları civarında bulunan Gerdek kaya mağarasına sakladıkları Nastur'un hazinesine de Türk'lere el koydu.

Melik Danişmend Gazi, kumandanlarından Çorumlu oğlu Reisi İlyas Bey'in fethettiği bu yere Sancak Beyi olarak tayin ederek ikamet etti. <2>

İKİ MUSTAFA

Mustafa Kemal 1904 yılında Harp Akademisini bitirdikten sonra,1905'te Kurmay Yüzbaşı olarak 5.Ordu' ya tayin edildi. Şam,Beyrut, Hayfa ve Kudüs'te 3 yıl kadar görev yaptı.

5. Ordu'nun merkezi olan Şam'a gelen Mustafa Kemal, arkadaşı Kırşehirli Müfit ile iki odalı basit bir eve yerleştiler.

Bir gün Mustafa Kemal, Müfit ve diğer bir Subay arkadaşı olan Lütfi ile Şam'da Hamidiye Çarşısında dolaşmaya çıktılar. Çarşının bir yerinde,küçük bir dükkancıkta önemsiz alış verişlerle geçimini sağlamaya çalışan birisi.

Burası Mustafa Efendinin* İstanbul Pazarı adında bir tuhafiye dükkanı idi."Mustafa Efendi, ayağında kundura yerine nalınla dolaşan babacan bir adam.

Dükkanı rahat olmadığı için sandalye getirtip dükkanın önüne otururlar.

Mustafa Efendinin hali Mustafa Kemal'in dikkatini çekiyor. Dükkanın içini görmek istiyor. Boş denecek kadar hafif raflar. Ortada bir masa,ama masada ve bazı raflarda birçok kitaplar. Tıbba,felsefeye,inkılâba hatta sosyalizme ait eserler.

Anlaşıyor ki ;Mustafa Efendi (Cantekin) aslında bir tıbbiyelidir. Fakat,hürriyetçi hareketlerinden doayı yakalanmış,mektepten çıkartılmış,Şam'a sürülmüştür.

Mustafa Kemal onunla ilgileniyor. O günkü tanışmadan sonra bir gece ve Mustafa'nın mütevazı evinde buluşmaya karar veriliyor. O gece Dr. Mustafa'nın söyledikleri kesindir:

-İhtilâl yapmalı,inkılâp yapmalı...

Mustafa Kemal bu fikirlere çoktan hazırdır. Tıbbiyenin son sınıfından çıkartılıp sürülen Mustafa ilave ediyor:

-İhtilâl yapmalıyız. Çok kıymetli arkadaşlarımız vardır.İnkılâp yapmalıyız !

Müfit ayağa kalkıp bağırıyor:

-Behemal yapmalıyız !

Hepsi heyecan içindedir. Fakat Lütfi Bey bu hareketlere fiilen karışmak arzusunda değildir:

-Sizinle beraberim. Ama benden bir şey beklemeyiniz,diyor.

Mustafa Kemal durumu hallediyor:

- O Halde siz buradan derhal gidiniz. Bizim bundan sonra konuşacağımız şeyleri duymanız iyi olmaz ! Lütfi Bey,dostça ayrılır. Ondan sonra konuşmalar başlar. İhtilâlden,bu uğurda ölmekten bahsedilir. Ama,Mustafa Kemal, ondan sonra da daima göstereceği hesaplı ve muvazeneli gayeciliği orada da gösterir:

-Mesele ölmekte değil,ölmeden idealimizi yaratmak,yapmak ve yerleştirmektir... Bu kısa cümlede, onun inancı ve büyük hikayesinin ona daima hakim olan bütün bir

<2>Çorum 1997 M. Selim GÜRSEL

* Mustafa Efendi Sonradan Çorum Milletvekili olan Mustafa Cantekin Beydir.

prensipler sistemi vardır; Ölümü ve tehlikeyi göze almak, ama ölmeden muvaffak olmak, yaratmak, yapmak ve yerleştirmek... İşte gizli, ihtilâlci "Vatan ve Hürriyet Cemiyeti" orada ve o gece üç kişi arasında kuruldu.

Niçin Hürriyet ?... Niçin Vatan ?... Mustafa Kemal buna şöyle cevap verir:

-Ancak hür fikirli insanlardır ki, Vatanına faydalı olabilirler. Onlardır ki, Vatanlarını kurtarıp muhafaza kudretine malik olurlar...

Mustafa Kemal'in Suriye arkadaşları, o günlere ait renkli hatıralar nakletmişlerdir. Şam mahallelerinin sapa bir yerinde ve bir sürgün evinde üç kişi arasında "**Vatan ve Hürriyet Cemiyeti**"nin kurulduğu geceden sonra Mustafa Kemal'in uykuları kaçmıştır. Geceleri uyuyamaz. Şam'ın zenginleriyle orta hallileri kayısı ve üzüm kokan Berdan Nehrinin arkları ile sulanan Şam bahçelerinde "ya leyl" ve ud sesleri arasında geviş getirirken o, Şam'ın pis bir mahallesinde, daracık, eğri büğrü sokaklara açılan, kirli renkli, soğuk bir taş binanın iki çıplak kasvetli odacığında geceleri bunaltılar, sıkışıklık, sıcak ve bıkkınlık hakimdir. Mustafa Kemal, odasının taş döşemeleri ve taştan soğuk yalnızlığı içinde yarı çıplak, bir aşağı, bir yukarı dolaşır, kükrer. O zaman çevresini saran ve kendisini boğacak gibi olan bu sefalet içinde bazen isyan eder, bazen de gerçeği olduğu gibi kabullenmeye çalışır:

-Vatanımız bu, Milletimiz bu. Bunlar lâyık görülen bu sefaletin bir sorumlusu olması lazım. Ama bu sorumlular bu zavallılar değil !...

Ve kendisine gene, ruhundan dayanaklar arar. Gene Namık Kemal'e sarılır:

'Hakir düştüyse millet şanına noksan gelir sanma,
Yere düşmekle cevher sâkıt olmaz ; kadr-ü kıymetten'

Bu imanı sanki çevresinde de duyurmak, göklere de haykırmak ister gibi küçük, dar, demir parmaklıklı penceresine saldırır. Hıncından çaresizliğinden yumruklarını sıkar, şakaklarını sıkar, bazen de duvarları yumruklar.

Evde duramaz. Sokağa fırlar. Çalgılı bir bahçeye sığınmak ister. Bir manolya ağacının altında bir boş masa bulur..... Bahçeden çıkar. Nehre doğru yürür. Ne yapmalı, nereye gidecektir ? Hiç ! Bir bataklığa düşmüş, bir batağa yakalanmış gibidir. Her şey sefil, her şey ümit kırıcı, kırmızı zırhlı, siyah pantolonu, yakalarında kurmay armaları parlayan beyaz, sırma apoletli ceketiyle yaz kıyafeti içinde, bir eli ile kılıcını taşıyarak gelişigüzel yürür. Etrafını çeviren aşağılıklar, ümitsizliklerde boğulacak gibidir. Yalnız gök ışıl ışıl yanar. Evet gök bütün şark ve kuru güney gecelerinde renk ve esrar veren gök; tarihin bütün peygamberlerine dişli bir iman, şairlere, bilim adamlarına enginlik, fatihlere uçsuz bucaksız ihtiraslar veren o berrak, mavimsi ışıklı ve temiz gök, yeryüzünün bütün bu kirlerini ve düşkünlüklerini örter, siler süpürür.

Mustafa Kemal gene ümitlenir. Gene kendini bulur. Yürüyecektir. Dönmeyecektir ve bir gün mutlaka başaracaktır. Neyi ? O, belki biraz belirsiz! Ama niçin belirsiz olsun ? Vatan ve Hürriyet Cemiyeti var ya ! Evet, Vatan ve Hürriyet ! O artık gizli bir cemiyetin bir ihtilâl teşkilatının başıdır. Vatan ve Hürriyet teşkilatının...

Bu cemiyet gerçi Şam'ın pis bir mahallesinde, fakir bir sürgünün, göze kitaplardan başka bir şey çarpmayan kasvetli, çıplak demir parmaklıklı taş odasında kurulmuştur. Artık bir ihtilâl cemiyeti vardır ve davası bütün imparatorluğu kurtarmaktır. Düşünceleri bu dayanağı bulunca adımları sertleşir.

Baş yukarıda, vücudu dik, sanki yarın altın bir tahta çıkacak bir yolda ve muzaffer bir ordu önündeymiş gibi koşarcasına ilerler.

Güneyin Nebilerine, düşünürlerine, fatihlerine ilham ve heyecan veren ışıklı ve uçsuz bucaksız esrarlı göğü onu da sarmıştı. Kendini bir ordu kadar güçlü ve bir ordu kadar yenilmez duyar. Evet niçin ümitsizlik?

Niçin yalnızlık? Onun artık kocaman bir ihtilâl komitesi var. Şimdi O, bir ihtilâl cemiyetinin başıdır. Yarın padişahı devirecektir. Vatanı kurtaracaktır. Hürriyeti getirecek ve önünde kim bilir ne yollar açılacaktır. Gerçi üç kişidirler. Mustafa Kemal, sürgün tıbbiyeli Mustafa ve Müfit. Ama bu üç kişi üç imanlı ve birleşmiş insan değil mi? Yeter! Gece ilerlemiştir . Şam sokakları artık tenhadır. bile farkında değildir. Yolunu sanki kendi içinde bulmuştur. Sanki, kendi içinde yürür, hem yürür hem göğe haykırır:

'Elde tedvir-i âlem, bir mekinin kuvve-i azmi,
Cihan titrer sebat-ı pây-i erbâb-ı meta-netten'

Evet, değil üç, hatta inanan ve direnen tek bir adamın bile ayaklarının altında Dünya titrer, böyle bir tek adamın bile azmi ve kuvveti âlemi idare edebilir.

- Ne doğru söz, ne doğru söz diye kendi kendine...

BAYRAĞA SAYGI

İsmet ÇENESİZ

Bayrak bir milletin,belli bir topluluğun veya kuruluşun simgesi olarak kullanılan,renk ve biçimle özelleştirilmiş,genelinde dikdörtgen biçiminde kumaş diye tarif ediyor sözlüklerimizde.

Eğer bir yerde bayrak dalgalanıyorsa orası vatandır. Bayrağınızın dalgalanmadığı yerde iş olmaz,aş olmaz,ibadet olmaz. En mühimi namus olmaz. O kutsal şeylerin hepsi düşman çizmesi altında ezilmiştir. Türk Bayrağı ilk şeklini Osmanlıların ilk yıllarında almıştır. Bayrağımızın oluşmasında şöyle bir rivayet vardır:

"Büyük bir meydan savaşı kazanılmış, cenk meydanında padişah gece dolaşmaya çıkmıştır Şehitlere Fatiha okumaya. Savaşta yüksek rütbelilerde dahil olmak üzere o kadar çok şehit verilmiştir ki,savaş meydanı yer yer kan gölcükleri ile doludur. Bu kan gölcüklerinin üzerine gökteki ayın ve yıldızın şevki (Yansıması) vurmaktadır. Padişah bu manzarayı görünce vezirini çağırır ve der ki. Lala ! İşte bizim bundan sonra bayrağımızın rengi kan rengi ve üzerinde ay ile yıldız olacak diyerek ferman buyurur."

Böylece atalarımız gökten yere ay ve yıldızı indirmişlerdir.Türkiye'miz bunun sıkıntısını 1900' lü yılların başlarında yaşamaya yavaş yavaş başlamış,1923 yılında düşman Yurdumuzdan atılıncaya kadar bu Millet neler çekmiştir,neler ?

Bir memleketi düşmanın basması yılanların istilasından binlerce defa daha kötüdür. Düşman bir yere girdiğinde ilk önce o memleketin bayrağını indirir. Kendi bayrağını direğe çeker. Bayrağı bir yere dikmek için,onu dalgalandırmak için nice insanlar Şehit olmuştur. Genç Osman'lar, Ulubatlı Hasan'lar,Şehit olanların en meşhurlarıdır. Adlarına destanlar yazılmış,türküler söylenmiştir. Bu topraklar, göndere çekilen Şanlı Bayraklarımızı ne yazık ki Milli Bayramlarımız da bazı kendini bilmezlerce gereken saygıyı görememektedir. O nun Vatan,Şeref,Şan,Namus olduğunu bu kimseler bilmediğinden bu saygısızlığı yapmaktadırlar.

Her şeyde olduğu gibi çocuğa bayrak sevgisi ilk okulda,hatta okula gitmeden aşılanmalıdır. Cefakar,emektar öğretmenlerimize bu konuda çok görev düşmektedir. Bu bilgileri yeteri kadar verdiklerine ben inanıyorum. Amayine de üzerinde önem le durulmalıdır bayrak konusunun. Arif Nihat ASYA bir şiirinde:

"Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kız kardeşimin gelinliği,şehidimin son örtüsü"

diyor. M.C.KUNTAY'da bir şiirinde:

"Bayrakları bayrak yapan kandır.
Toprak eğer uğrunda ölen varsa vatandır. "

diyor.

BİR BAYRAK RÜZGAR BEKLİYOR

Şehitler tepesi boş değil,
Biri var bekliyor.
Ve bir göğüs nefes almak için
Rüzgar bekliyor.

Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye,
Yattığı toprak belli.
Tuttuğu BAYRAK belli.
Kim demiş Meçhul Asker diye ?

Destanını yazmış,kasideye kanmış...
Bir el âhretten uzanmış,
Edeple gelip birer birer.
Öpsün diye faniler,
Öpelim temizse dudaklarımız,
Fakat basmasın toprağımıza
Temiz değilse ayaklarımız.
Rüzgarını kesmesin gövdeler...
Sesinden yüksek çıkmasın.
Nutuklar,kasideler.
Geri gitsin alkışlar geri...
Geri gitsin ellerin
Yapma çiçekleri
Ona oğullardan,analardan
Dilekler yeter.
Yazın sarı,kışın beyaz,
Çiçekler yeter.

Söylendi söylenenler demin,
Gel süngülü yiğit,alkışlasınlar.
Şimdi sen söyle,söz senin.
Şehitler tepesi boş değil.
Toprağını kahramanlar bekliyor...
Ve bir bayrak dalgalanmak için
Rüzgar bekliyor.
Destanı öksüz,sükutu derin

Meçhul Askerin.

Türbesi yıkılmış bu kutlu tepeye,
Yattığı toprak belli,
Tuttuğu bayrak belli,
Kim demiş Meçhul Asker diye ?

Arif Nihat ASYA 1960

Ağzınıza sağlık sayın şairlerimiz. Vatan,Bayrak üzerine yazılmış binlerce şiir daha vardır. Daha da bayrak için şiirler yazılacaktır. Onlar bizin. Allah C.C. bizleri vatansız etmesin, Bayrağımız hep dalgalansın,kulaklarımızdan ezan sesi eksik olmasın.

Sevgi ve saygılarımla.

BAYRAK

Hacı CELEBCİ

Hangi şairimizdi;"**Bayrakları bayrak yapan;üstündeki kandır. Toprak eğer,uğrunda ölen varsa vatandır**" dizelerini yazan ?

Şu anlam kolaylıkla çıkartılabilir: Bayrak,bir vatan üzerinde yaşayan ulusun simgesidir. Ulusu oluşturan bireylerin ortak değeridir.

Dünya üzerinde yaşayan,ulus olma hüviyetine ulaşmış her ülkenin bir bayrağı vardır. Bayrak kutsal değerlerden biridir. Kadrini,kıymetini adam gibi bilenler için.

Türk Ulusu olarak "Bayrağımız" başımızın tacıdır. Ona bir bez parçası olarak bakmak yanılgıdır. Ona yüklenen anlam,onun ifade ettiği bağımsız yaşama ateşi bir karasevdadır adeta.

Ancak;ağdalı sözlerle,edebi ifadelerle bayrak kutsallaştırılamaz. Bayrağın hangi çileli mücadeleler sonucu ülke semalarında dalgalandırıldığı,çok iyi bilinmeli,yeni nesillere mutlaka öğretilmelidir.

Bayrak çiğnemek;o bayrağın ulusuna bir edepsiz hakarettir.

Tarihi vakadır:

Atatürk ;Yunan askerlerini İzmir'de denize döktükten sonra Venizelos'u bir düşman komutanı olarak gayet muhabbetle ve onurluca kabul etmişti.

İşgüzar ve bilinçsiz bazı askerlerin, Yunan Bayrağını kalınan binanın merdivenlerine serip,komutanların ayaklarının altına atma sevdaları Atatürk'ün sert uyarısı ile kursaklarında kalmıştır.

Söyledikleri yaklaşık şudur: "**Taraflardan birisi savaşı kaybetmiş,yenilmiştir. Yenilen askerin komutanı bizim konuğumuzdur. Hele askerleri savaşı kaybetmiş ülkenin bayrağı,o ülkenin onurudur. Bir ülkenin onurunu çiğnemek haksızlıktır**"

Günümüzde "**Türk Bayrağını Koruma**" adı altında bir yasa vardır. Demekki;o yasayı çıkaranlar,bayrağımıza her an saygısızlık yapılabileceğini var saymışlar veya kötü örnekleri yaşamışlardır.

Oysa;bayrak ve içeriği anlam tereddütsüz her yurttaşımızın gönlünde yer etmeli,taht kurmalıdır. Uluslar arası spor yarışmalarında Bayrağımız Ulusal Marşımızla göndere çekilmesi ve o başarıyı yakalayan sporcumuzun mağrur duruşu hangimizi heyecanlandırmıyor,söyler misiniz ?

Ama; okullarımızdaki "Bayrak Töreni" sıkıcı bir curcunaya dönüştürülüyor çoğu kere. "Bayrak Merasimi" diye öğrendiğimiz okullu yıllarımızda bir başka özen ve ruh vardı bizim gençlik yıllarında. O ruhun ve saygının erozyona uğradığı şeklinde bir kaygım var.

Biçimsel bayrak inancı ve sevgisi o coşkuyu vermiyor inanın. ABD politikası ve idealizmi bayrağın her platformda sergiliyor. Her görüntünün arkasında bir fon oluşturuyor ABD bayrağı. Yerlerde bayrakların deseni ve şekli,bayan giysilerinde bayrak motiflerinin kullanılması. Üstün ülke idealinin her fırsatta beyinlere işlenmesi politikası,doğru mu ? Kendilerince evet.

Ya bizde ?

Yırtık,pörsük,kusurlu bayrakların bile göndere çekildiği ve hatta kimi yerlerde saygısızca çiğnendiği soytarılıklara pek çok yurttaşımız tanıklık ediyorlar,üzülerek.

Neyi, nasıl,niçin yapacağımızı bilmeyen bir toplum muyuz ?

Resmi bayramlarda,resmi törenlerde bayrağımız neredeyse tek materyaldir. Baş tacı ederiz. İyi güzel ! Yurttaşımızın özel yaşam alanında o günlerde ya hiç girmez bayrağımız,ya da eh işte ! Asıverelim canım ! Bugün bayramdır,cama bir bayrak asmak lazımdır.

Böyle düşünen insanlarımızın yanında,eline hiç Türk Bayrağı almayan,onu olması gereken yerde bulundurmayan,onun gölgesinde bağımsız yaşadığımız bilincine ulaşamayan ilgisiz,bilgisizlerimizde çoktur.

Oysa,kesintisiz her yurttaşın, gerektiğinde bayrağımızı baş tacı edeceği anlar, günler mutlaka olmalıdır. Bu durum bir disiplin, vatandaşlık disiplini olmalıdır.

Kuru kuruya bayrak edebiyatı neye yarar ?

Bayrak sevgisi,Vatan Sevgisi ile eşdeğerdir,ayrılmaz bir bütündür.

Hepimiz vatanımızı çok seviyoruz değil mi ?

Öyle ise;gereğini yapmayanlar,kendi kulaklarını çeksinler.

BİZLERDEN BİRİSİ

Adnan TÜRKOĞLU

M. S. GÜRSEL - Sayın Adnan TÜRKOĞLU ! Kısaca hayat hikayenizi anlatır mısınız?

Adnan TÜRKOĞLU : - Rahmetli Hacı Mustafa TÜRKOĞLU ve Hacı Neriman TÜRKOĞLU'ndan olma ve 14.06.1950 Çorum Merkez İlçe doğumluyum. Çorum Gazipaşa da başlayıp Bahçelievler ilkokulunu bitirdim. Çorum merkez Ortaokulunda okudum, Eti Ortaokulundan mezun olduktan sonra; Çorum Endüstri Meslek Lisesi Metal işleri Bölümünü 1969-70 yıllarında bitirdim.

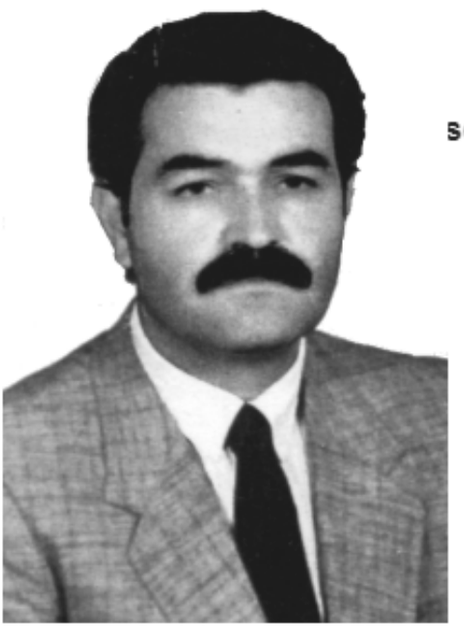

Üniversite sınavına ilk defa Endüstri ve Meslek Liseleri alınmasına karar verildi ve 326.58 puan alarak İstanbul Yıldız Makine Mühendisliği bölümüne kayıt yaptırdım. Amacım hem çalışıp, hem okumaktı. Kalacak ev bulamadığım için Ankara'ya (Çorum'a daha yakın olması da etken) şimdiki adı Gazi Üniversitesi olan Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Fakültesine geçiş yaptım. makine da kayıtlar dolu denince, Mimarlık bölümüne kayıt yaptırdım. Türkiye Çimento Sanayi TAŞ den burs alarak okudum. Aynı zamanda Mimarlık Bölüm Başkanının bürosunda çalışarak 1975-76 yılında me zun oldum. 1976 yılında Çorum Çimento Fabrikasında İnşaat Bakım Şefi olarak göreve başladım. 1977 yılında Bahriye Yedek Subayı olarak İstanbul Yassıada ve Karadeniz Ereğli'de 18 ay görev yaptım. 1979 yılında serbest Mimar olarak Çorum'da çalışmaya başladım. Çorum; Türkiye'nin çeşitli illeri ve yurtdışında 2000'e yakın proje çizdim. Taahhüt işleri yaparken, 1985 yılında DY Partisine kayıt oldum, Yönetim Kurullarında görevde bulundum.

M. S. GÜRSEL -Politikaya atılmanıza etken olan sebepleri anlatır mısınız?

Adnan TÜRKOĞLU : -Politikaya Belediye Başkanı adayı olarak atılmama en önemli etken Mimar olmam," Çorum İmar Plan"ı iyi bilmem ve yapılan yanlışlara göz yumamamam ve Çorum'u çok sevmemdir.

Daha sonra ise; Çorum, ilçe, belde ve köylerimizin durumları ile ilgilenen kimsenin olmayışı ve her şeydeki eksikleri görmem, bir şeyler yapmak istememden kaynaklanmıştır. Çorum ve Çorumlu sahipsiz de onun için.

M. S. GÜRSEL -İlk yenilginiz sayılan Çorum Belediye Başkanlığı Adaylığınız- sonra neler yaptınız ?

Adnan TÜRKOĞLU: - 1989 Çorum Merkez Belediye Başkanı adayı oldum; kazanamadım. 1991 Genel Seçimlerinde Millet Vekili adayı olarak ön seçime müracaat girdim. Halkımızın da çok büyük desteğini alarak 4. sıradan 1. sıraya gelerek partimizin aldığı oyun yaklaşık %20 sini alarak Millet Vekili seçildim. Ticaret hayatımda da , siyaset hayatımda da şanslı sayılırım. Çünkü; Endüstri Meslek Liseleri Üniversite Sınavına ilk defa alındı ve bende Üniversiteyi kazandım. Genel Seçimlerde ilk defa "tercih" kullanıldı, halkımın sayesinde kazandım ve 19. Önem DYP Çorum Millet Vekili oldum. Ticaret ve siyasette başarıya ulaşmamda 2 şey önemlidir. Art niyetli olmadan çalışmadan ve gayretli olmamdır. Halkımıza çok şey borçluyum ve her zaman diyet borcumu ödemek için çalıştım ve çalışmaya devam ediyorum; edeceğim.

1995 yılında DYP Genel Başkanı Sayın Tansu ÇİLLER'le anlaşamadığım için kendisini değil de, Sayın İsmet SEZGİN Beyi desteklediğim için ön yoklamada en yüksek oyu aldığım halde sıralamaya konulmadığım için "Bağımsız Aday" oldum. Halkım şahsıma inandığı için yine destekledi ve çok oy verdi; şükran borçluyum. Kazanamadım ama hiç önemli değil. Yeniden iş hayatına geri döndüm. 1996 yılında Büyük Türkiye Partisi kurucuları arasında yer aldım. Genel Başkan Yardımcılığı yaptım, daha sonra 1997 yılında Demokrat Türkiye Partisi kurucuları arasında Bü

yük Türkiye Partisi lağvedilip Demokrat Türkiye Partisine geçtik. D T Partisi Genel Başkan Yardımcısı olarak 1999 Genel Seçimlerinde Millet Vekili adayı oldum. Türkiye barajını aşamadık,aşamayacağımı bile,bile halkım benim için yine çok oy verdi. Genel Merkez ve Türkiye sıralamasında oy çokluğu açısından ilk 5'in arasına Çorum girdi. Siyaseti halkım için, memleketim için ve ülkem için yaptım ve yapacağım.Siyasette ve ticarette beni her zaman destekleyen halkıma ömrümün sonuna kadar her yerde,her şartta yardım etmeye, hizmet etmeye çalışacağım.

M. S. GÜRSEL -İlk Millet Vekili seçildiğinizdeki duygularınızı anlatır mısınız ?

Adnan TÜRKOĞLU : -Çok yorgundum ve çok sevinçli idim ama,yapacağım çok şey olduğunu görünce ve düşününce sanki bir an bocaladım ve korktum. Ama;çalışmayla aşılacağına inandığım için ilk günden çalışmaya başladım. Halkıma teşekkür için dolaşırken bir yandan da eksikleri not etme imkanını buldum.

M. S. GÜRSEL -Millet Vekilliğiniz sırasında sizce Çorum'a ne gibi hizmetlerde bulundunuz?

Adnan TÜRKOĞLU : - Millet Vekilliğim sırasında 4 yılda çok şeyler yapma imkanı buldum ve bunları Çorum'a getirme imkanına sahip olmaktan mutlu oldum ve Yüce Rabb'ime hep şükranlık duydum. Getirdiklerim bir kitap oldu. Merak edenler hazırladığım ve bastırdığım bu kitabı inceleyebilirler.

M. S. GÜRSEL -Sizin birde "tercihli oy " ile seçime katıldığınızı hatırlıyorum. Sizce bu katılımda sizi verdiği sıkıntılardan ileride faydalanmayı düşündünüz mü?

Adnan TÜRKOĞLU : - Evet;beni Çorum halkı tercihle seçmişti. Bu omuzlarıma yüklenmiş çok büyük bir sorumluluktu. Partimin aldığı oyun %20 si yaklaşık 12.000 tercih oyu şahsımı tercih etmişti ve bu insanları memleketime çalışarak memnun etmem lazımdı. Gücüm yettiği kadar hiç kimseyi kırmamaya ve memnu etmeye uğraştım.

M. S. GÜRSEL -Politika hayatınızda sizce en önemli olarak gördüğünüz bir hatıranızı anlatır mısınız?

Adnan TÜRKOĞLU : - Tercihle seçilmiş, Millet Vekili olmuş,Milletine ve Memleketine 4 yıl hizmet etmiş,gece ve gündüz demeden uğraşmış bir Millet Vekilinin sırf "Genel Başkan" seçiminde başkasını desteklediği diye listeye dahi alınmayarak D Y Partisi ile ilgileri dahi olmayan insanlara sıralamada yer verilmesi ve seçmenin istediği değil "GENEL BAŞKAN"ın istediği insanlardan oluşturulan listeyi gördüğüm zaman; halkımın o listeyi buruşturup atması gibi.

Genel Başkanın da beni dışlamasını hala hazmedemedim,edemiyorum.

Kargı'daki âmâ çocuğun benden elektrik ve okul istemesini unutamıyorum.

Ayrıca acil kan lazım olan bir hastaya kan bulamadığım zaman,kan grubumuzun uyuşmasından dolayı kendi kanımı vermem küçük hatıramdır.

M. S. GÜRSEL -Şu anda Genel Başkan Yardımcılığı unvanınızla muhalefette olduğunuz ve temsil sandalyeniz bulunmadığı halde Çorum için neler yapıyorsunuz,neler yapmak istiyorsunuz?

Adnan TÜRKOĞLU : - Hiçbir şey yapmamak beni kahrediyor. Sadece izlemekle yetiniyorum ve çok üzülüyorum. İktidar partilerinin Millet Vekilleri Çorum'u ve Çorumluyu tanımıyor,sadece sayın Vahit KAYIRICI Bey biraz gayret gösteriyor ama yeterli değil. Muhalefet zaten yok,vekilleri de Çorum'a ve Çorumluya iktidarda ne yaptılar ki ,muhalefette ne yapacaklar? Halk ve sivil toplum örgütleri Çorum için yapılacakları takip etmeli ve seslerini duyurarak vekilleri ve bürokratları yaptırıma zorlamalıdır. Sayın Valimiz Atıl ÜZELGÜN Beyefendi gördüğüm kadarıyla Çorum için gayret gösteriyor,kendilerine derginiz kanalıyla da teşekkürlerimi sunuyorum.

M. S. GÜRSEL -Mensubu bulunduğunuz partinizin "Türk Siyaseti"ndeki yerini tarif edebilir misiniz?

Adnan TÜRKOĞLU : - Liberal-Demokrat.

M. S. GÜRSEL -Çorum'da partinizin teşkilatlanması bütün il bazında tamamlandı mı?

Adnan TÜRKOĞLU : - İlimizde ilçe ve belde olarak teşkilatlanmamız tamamdır.

M. S. GÜRSEL -Mensubu bulunduğunuz partinin Türkiye'de teşkilatlanmasını tamamladı mı,yoksa teşkilatınızın başka illerde eksikleri varmı?

Adnan TÜRKOĞLU : - D T Partisi; Türkiye'de teşkilatlarını 81 ilde tamamlamıştır. Bazı ilçe ve belde teşkilatlarında cüzi miktarda eksikliğimiz bulunmaktadır.

M. S. GÜRSEL -Partinizin Çorum'da tabanı var mı,ilerdeki bir seçimde beklentileriniz nelerdir?

Adnan TÜRKOĞLU : - 1999 Seçimlerinde 3.500 oy almış bir partiyiz. Önümüzdeki seçimlerde ne olur bilemiyorum.

M. S. GÜRSEL -Çorum'u çok iyi tanıyan bir kişi olarak;Çorum için düşünceleriniz nelerdir?

Adnan TÜRKOĞLU : - Çorum'da siyasete atılmadan önce sadece merkez ilçe bazında sokak,sokak ev,ev bilen birisiydim. Siyasete atıldıktan sonra ilçeler,beldeler ve köyler bazında Çorum'u çok iyi bilen birisiyim. Çorum'da yapılacak çok şey var. Özellikle üniversitenin açılması lazım,fakültelerle dışarıdan güdümlü olmuyor.Liseler bazında alt yapısı benim zamanımda tamamlandı, faydasını Bu yıl gördük. Üniversite sıralamasında Çorum ilk 9'a girdi,bu bir başarıdır ama yeterli değildir.

Hava alanı ve tren yolu mutlaka bitirilmeli. Çorum OHAL Kanunun kapsamına alınıp duran ekonomi tekrar canlandırılmalı,sanayici ve esnaf desteklenmelidir.İşsizlik hat safhadadır. Esnaf ,çiftçi,memur ve emekliler bitmiş durumdadır. Sanayici miskin kedilikten kurtarılıp,eski Anadolu Kaplanı halini almalıdır.

M. S. GÜRSEL -Zaman zaman gündeme gelen ve benim müracaatım üzerine sizin de büyük katkısı olan,Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi'nde bulunan "El Yazması Kitaplar" bu günde götürülmek isteniyor. Mahalli basında sizden bu ata yadigarı eserlerimizin Çorum'da kalması için bir tepki gelmedi. El yazma kitaplarımız hakkında düşüncelerinizi alabilir miyim?

Adnan TÜRKOĞLU : - El yazması kitaplarımız 1992 yılında Kültür Bakanlığı tarafından götürülmek istenmişti. Ben o zaman Millet Vekiliydim kitapların götürmelerine dur demiştim,gücümü kullanmıştım. Şimdi ise bende sade vatandaşım. Bu kitapların gitmesine Millet Vekillerimizin DUR demesi lazım.

M. S. GÜRSEL -Bu günde ekonomik bin sıkıntıda bulunan Türkiye'nin yansımaları ilimizde de hissedilmektedir. Bu ekonomik sıkıntıların sizce en büyük etkenleri nelerdir, Bu ekonomik sıkıntıların kaldırılması için sizce neler eksik yapılıyor ?

Adnan TÜRKOĞLU : - Uygulanan yanlış politikalardır. Halk bu uygulamayı benimsememektedir. Satranç tek taraflı oynanmaktadır ve sorumluluk sadece bürokratlara verilmiştir. Halk bu işin içinde değildir,ben yaptım oldu politikası uygulanmaktadır.Halktan kopuk bir Devlet ve İktidar vardır,neticesi çok kötü olacaktır. Ekim,Kasım ayları daha da kötü geçecektir görüşündeyim. Çünkü;perşembenin gelişi çarşambadan bellidir. Halk buna layık değildir. Halkın umudu da kalmamıştır.

M. S. GÜRSEL Anadolu sanayicileri ve ilimiz sanayicileri için de "Anadolu Kaplanları" deniliyordu. Sizce ilimiz sanayicileri neden bugünlerde "Kedi" bile olamıyorlar,sizce bunun sebebi nelerdir?

Adnan TÜRKOĞLU :- Anadolu Kaplanları Çorum kanadında sahipsizdir. Çünkü; derdini anlatacağı ve yandım alacağı kimsesi yoktur ve devletin uyguladığı yanlış politikalar sonucu sanayici ve yatırımcı cezalandırılmaktadır. Devlet yol gösterici gücünü bırakmış. Devlet ve bürokratlar sanayici de olmayan paraları almaya çalışmaktadırlar. Sanayicilerde adeta can çekişmekte,serum bile bulamamaktadır. 3 yıldır yeni yapılan fabrika yoktur,yapılacakta yoktur. Allah C.C. Çorumlunun yardımcısı olsun derim.

M. S. GÜRSEL -Sanayi şehri olmaya aday ilimizde,sanayileşmenin yanı sıra kültürün de beraber yükselmesi gerekliliğine inanıyor musunuz, inanıyorsanız sizce Çorumlu sanayicilerimiz kültüre ne gibi katkıları olması gerektir?

Adnan TÜRKOĞLU : - Evet. Kültürü eksik olan toplumlar hiç ilerleyememişlerdir. Önce sanayicilerimiz kendini kurtarmak için uğraşmaktadır. Kurtulduklarında daha sonda düşünür ve konuşuruz.

M. S. GÜRSEL -Çorumlu 2000 Dergimizin çıktığı günden bu güne abonesiniz,dergimiz hakkında düşüncelerinizi alabilir miyim?

Adnan TÜRKOĞLU : - Çorumlu 2000 Dergisinin hangi koşullarda çıktığını iyi biliyorum. Çorumlu hemşehrilerim bu dergiye yazmalı,okumalı,okutmalı ve abone olmalıdır ki bu dergi yayınlanmaya devam edebilsin.

M. S. GÜRSEL -Bu sorulara verdiğiniz cevaplar için teşekkür ederiz. Biraz geçte olsa Genel Başkan Yardımcılığınızı bu vesile ile kutlarım.

Adnan TÜRKOĞLU : - Teşekkür ederim.

İSLAM DİNİ'NİN İNSAN RUHU VE AHLAKINI YÜCELTMEDEKİ OLUMLU TESİRİ

Recep CAMCI

İnsan varlığının iki cephesi vardır: Birimaddesi. Diğerimânâsıdır.

Yemek,içmek,uyumak suretiyle mânasını geliştirir.

Yaratanına ibadet etmek suretiyle mânâsını geliştirir ve olgunlaştırır.

Yüce Dinimiz gerek inancı ile gerekse ibadet emri ile mânâmızı teşkil eden ruhumuzu nefsin kötü sıfatlarının tesirinden kurtarıp yücelmesini sağlar.

Aslında İslâm;insan fıtratına en uygun olan,fert ve cemiyet için dünya ve ahret mutluluğunu temin etmeyi hedef alan bir dindir.

Bir düşünelim :Bu Yüce Din;insanlara her şeyden önce kendisine iman etmeyi ve kemalinitâzim ile itaati emreder. Bu itikat ve bu imân ile insan,ruhunu cehaletin karanlığın-dan imân nurunun aydınlığına çıkarır ve nurlu ufuklara yükseltir.

Bu itikat insan ruhunu kuruntuların ve hurafelerin mânevi lekelerinden temizler. Böylece mânen arınmış,ruhen yücelmiş olan insan cansızlara,hayvanlara tapmaktan, insanlara kulluk etmek felaketinden kurtulmuş olur.

Ve yine İslâm;bir kısım ibadetlerle de mensuplarını mükellef kılmıştır.

Bu ibadetler dini birer görev olmakla beraber,gönüllere salah ve huzur veren,ruhu terbiye edip olgunlaştıran en güzel ve en üstün müspet tesirleri bulunmaktadır.

Mesela: Günde kıldığımız "**beş vakit namaz**" ibadeti. Namaz kılan bir Müslüman namaz esnasında dünyevi meşgalelerden o an için uzak olur. İçi,dışı,bedeni ve bulunduğu mahâl tertemiz olarak Rabbisinin huzuruna durur. Tüm varlığını Allah'a tevcih eder. Her an Cenab-ı Hakkın murakabesinde olduğunu düşünerek bütün nefsinin ve şeytanın vesvese ve tasallutundan uzak olma saadetine erer. Ve yine İslâm'ın beş esas temelinden birisi de varlıklı kimselerin servetlerinden muhtaç olanlara senede bir defa "**zekat** "unvanı ile yardım etmesidir ki;bundan bin dört yüz küsur sene evvel İslâm,sosyal adalet müessesesini kurmuş olup,günümüze dek aksamadan işleyen bu müessese kıyamete kadar devam edecektir. Bu müessese;varlıklı müminlerin gönüllerinde kerem,cömertlik ve emsali faziletleri geliştirir. Fakirlerin kalbinde ise zenginlere karşı kin ve haset gibi kötü duyguları bertaraf eder. Böylece İslâm'ın zekat müessesesi zenginle fakir arasında bir köprü teşkil eder. Ve yine bu Yüce Din ahde vefa faziletini geliştirerek,iradesini kuvvetlendirmek,şiddetlere karşı sabırlı olmasını,heyecanlı halinde hırs ve gadap hakimiyetini temin etmek,muhtaçlara merhametli olmasını sağlamak,nimetlere şükür etmeyi hatırlatmak için senede bir ay müminlere "**oruç**" ibadetini farz kılmıştır.İslâm'ın "**Hac**" ibadeti ile de insanlar ana kucağı,baba ocağından,vatan ve servetlerinden,dünya nimetlerinden sıyrılmış olarak kefen misali bir elbise ile Cenab-ı Hakkın huzuruna dururlar. Kral ile tebaa ,küçük ile büyük,kumandan ile nefer, işte bu da Cenab-ı Hakkın yanında en :"En kıymetiniz,en makbulünüz ne makam,ne mevki ve ne de servet değildir. Ancak Bana yakın olanınız,Bana itaat edeniniz dir" ilâhi fermanının birörneğini teşkil eder.

Değerli okurlarım !

Görülüyor ki;Yüce Dinimiz İslâm'ın her emrinde dünyevi ve uhrevi huzurumuz için ne kadar güzellikler vardır.

Bize düşen bu güzellikleri görüp, yakalamaktır.

Saygılarımla.

Yeni Meslekler ve İşyerleri Zekai İŞLER

İlimizde ilklere imzasını atmış sanayi ve kültürel kuruluşlarımızı,Çorumlu 2000 Dergisinde siz okurlarımıza tanıtarak,bu kuruluşların Çorum'a kazandırdıklarını sizlere aktarıyoruz. Bu tanıttığımız kuruluş "Sadece Çorum'da değil,Türkiye'de alanında ilk olan bir kuruluş." Konuşmamızı Dr. Şakir ERKAN Bey ile Yeni Boyut'un kurs merkezinde yaptık

Zekai İŞLER: -Değerli Hocam ! Sorularımıza izninizle Yeni Boyut'tan başlamak istiyorum. Yeni Boyut nedir ?

Şakir ERKAN: -Yeni Boyut;adı üstünde Çorum insanına yepyeni bir boyut kazandırmak için kurulmuş bir kurumdur. Okuma, öğrenme,iletişim,girişimcilik gibi tamamı ile insana yönelik,sermayesi,aracı,amacı insan olan,insanın bireysel ve sosyal gelişimini esas alan bir kurumdur.

Zekai İŞLER: -Böylesi bir çalışma fikri nereden çıktı ?

Şakir ERKAN: -Bilindiği gibi;duran bir şey bir etki olmadan harekete geçmez. Harekete geçen şey de etken olmadan duramaz. Biz bu etkene gerekçe diyoruz. Gerekçe olmadan beyin de çalışmıyor. Benim gerekçem de akademik çalışmalarım sırasında çektiğim sıkıntılardı. Hem öğretmenlik yapıyordum, hem akademik çalışmalar yapıyordum ve hem de günde 4 saatimi yolda harcamak zorunda kalıyordum. Bu durum zamanı daha iyi kullanmam için arayışa itti. Önce;Hızlı Okuma Kursu aldım. Daha sonra Bilgimatik, Memomatik, Şematik derken aradığımı bulmuştum. Öğrendiğim şeylerin faydasını görünce başkaları da bundan yararlansınlar istedim. Bir yaz boyu 12 kişi ile çalıştık ve beraber bir gösteri yaptık. Daha sonra kurs düzenledik. Nihayet daha profesyonel çalışmak için Yeni Boyut'u kurduk.

Zekai İŞLER: -Yeni Boyut'ta "Okuma" ile ilgili çalışmalarınızdan bahseder misiniz ?

Şakir ERKAN: -Öncelikle; şunu ifade edeyim ki,tekniğini bilmeyen için kitap okumak zor bir iştir. Üstelik anlama olmadığı zaman daha da zorlaşır. Böylece okuyucu kitaptan ve okumaktan uzaklaşır. Biz burada okumayı ve anlamayı kolaylaştıran teknikler veriyoruz. Gözün görme alanını genişletmek, göze hız kazandırmak ve konsantrasyon sağlamak suretiyle okuma hızını en az 4-5 kat artırabiliyoruz. Okuma hızı beyin çalışma hızına ulaşıp,kavramlar beyne bütün olarak gönderildiği için de anlamada da artış oluyor.

Zekai İŞLER: -Öğrenme ile ilgili yaptığınız çalışmaları anlatır mısınız?

Şakir ERKAN: -Öğrenmenin üç unsuru vardır. Görüntü, çağrışım ve heyecan. Bu üç unsur aynı anda devreye girmezse öğrenme olmaz.Bunun için beynimizi tanımak onun yapısı ve çalışma şekline uygun bir metodu takip etmek gerekir. Beynimizin iki lobu ve her lobun kendine göre işlevleri vardır. Sol lob matematik, sayılar,mantık dizileri ile ilgilenirken ;sağ lob renk ,şekil,müzik,resim,hayal vb. ile ilgilenir. Eğer öğrenmek istediğiniz konuya iki lobu da katıp görüntü oluşturarak çağrışım yaptırabilirseniz mükemmel bir öğrenme olur ve uzun süre belleğinizde kalır. Başlangıçta zor ve karışık gibi görünen bu usul zamanla yerleşir ve bir okuyuşta bir şiiri belleğinize yerleştirebilecek bir seviyeye ulaşabilirsiniz. Bu seviye için en az 3 aylık bir süre gerekir. Burada yaptığımız çalışmalarla her türlü sayısal ve sözel değerleri,tarihler, telefon numaralarını, günlük, aylık,yıllık randevular,isimler,yüzler vb. gerekli bilgiler kolayca belleğe depolanır ve uzun süre saklı tutulabilir.

Zekai İŞLER: -İletişim, girişimcilik gibi konularda neler yapıyorsunuz ?

Şakir ERKAN: -Son yıllarda NLP diye bir bilim dalı oluştu. Türkçe'mizde sinir dili programlanması diye çevirebileceğimiz bu bilim,düşünce,dil ve davranışların kendi avantajlarımız doğrultusunda yeniden düzenlenmesidir. Yapılan çalışmalar sonunda kişinin kendisi ve çevresiyle iletişimde gözle görülür olumlu gelişmeler olmaktadır. Örneğin: Kendileri için hedefler oluşturabilen, bu hedefler

doğrultusunda yılmadan çalışabilen , morali yüksek,kendisiyle barışık,diğer insanlarla sevecen ilişkiler kurabilen,kendisini sınırlandıran korku,kuruntu ve fobi gibi olumsuzluklardan kurtarabilen insanlar oluşmaktadır.

Zekai İŞLER: - Kursiyerlerinizde gördüğünüz olumlu gelişmeler nelerdir ?

Şakir ERKAN: - Aslında bu soru direkt olarak kursiyerlerimize yöneltilmesi gereken bir sorudur. Bizim gördüğümüz kadarıyla okuma hızında en az 4-5 kat artış oluyor. Burada hızını 20 kat artıran da olabiliyor. Anlama kabiliyetinde düşme değil artış gözleniyor ki; okuma hızını 20 kat artırıp okuduğu kısımlardan sorulan 10 sorunun tamamına doğru cevap verebilenlerde oluyor. Ayrıca insanlarla olan iletişim ve kendini motive etme konularında hissedilir derecede gelişme olmaktadır.

Zekai İŞLER: - Çorum'da benzer çalışmalar yapanlar var mıdır ?

Şakir ERKAN: - Doğrusunu söylemek gerekirse;Türkiye'de bu kurumun benzeri yoktur. Türkiye'de vakıflar ve dernekler aracılığıyla Hızlı Okuma Kursları verilmekte, İstanbul'da NLP seminerleri yapılmaktadır. Ancak üçünü birden çalışan tek kurum Yeni Boyut'tur. Bir başka özelliğimizde M.E. Bakanlığı onaylı tek kurum olmamızdır.

Zekai İŞLER: - İlerideki hedefleriniz nelerdir ?

Şakir ERKAN: - Yeni Boyut tekniklerinin uygulandığı dershane ve özel okullar açmak, daha geniş kitlelere hitap edebilmektir. Böylece daha sevecen ilişkiler kurabilen, insan olmanın değerini bilen,insan olmanın heyecanını,sevincini yaşayan,daime gelişen ve geliştiren bir insan ve böyle insanlardan oluşan bir toplum oluşturulması için ortam hazırlamaktır

Zekai İŞLER: - Bireysel girişim için ne yapılmalıdır ?

Şakir ERKAN: - Bireysel gelişim için yapılması gereken iki şey kişinin insan olmasının güzelliklerini yaşayabileceği bir amaç edinmek,bu amacın bir takım fedakarlıklarla katlanmaya değip değmeyeceğine karar vermek ve gerçekleştirmek için yola koyulmaktır. "İmkansız bir şey yoktur sadece biraz zaman alır" Herhangi birinin yaptığını herkes yapabilir. "Başlamak için büyük olmak gerekmiyor ama büyük olmak için başlamak gerekiyor" anlayışıyla hareket edip daima "çözüme" ve "daha iyi nasıl"a odaklanmak gerekir.

Zekai İŞLER: - Bireysel gelişim toplumsal gelişimin önünde bir şey midir ?

Şakir ERKAN: - Bireysel gelişim toplum için zorunlu bir gelişimdir. İnsan ilişkilerinin her şeyin üzerinde tutulduğu bir toplum olması söz konusu olduğuna göre,bireysel gelişimi toplumsal gelişimden ayrı düşünmek mümkün değildir. Bize göre hiçbir insan ada değildir. Kişinin eşi, dostu, akrabası, hemşehrisi, milleti ayrı bir yönü,ayrı bir motivasyon kaynağıdır. Bu nedenle biz bireyi toplumdan ayrı düşünemiyoruz.

Zekai İŞLER: - Bu tür kurslar sadece öğrencilere ya da gençlere mi faydalı ?

Şakir ERKAN: - Bu kurslar 7'den 77'ye herkes için faydalıdır. Uygun kurlar ve homojen gruplar oluşturmak suretiyle tüm seviyelerle çalışmalar yaptık ve yapmaya devam ediyoruz.

Zekai İŞLER: - Topluma vereceğiniz mesaj var mı ?

Şakir ERKAN: - Biz milletimizin her bir ferdinin fevkalade potansiyel gücü olduğuna, ancak oldukça basit nedenlerle kendilerini sınırladıklarına inanıyoruz. Büyük düşünmeliler. Mutlaka bir yerden başlamalılar. Büyük olmak için bu şarttır. Bu güzel insanlara danışmanlık yapmak için her zaman açığız.

Zekai İŞLER: - Ben size kolaylıklar diliyorum. Başarı dileklerimi ve teşekkürlerimi arz ediyorum.

Şakir ERKAN: - Ben size teşekkür ederim.

DOSTLARIM, DOSTLARIM BEN EN ÇOK ONLARDAN KORKARIM

Ümit UZEL

"Söz ağzımızda iken biz ona, ağzımızdan çıktıktan sonra o bize sahip olur."

Ben, **BEŞİKTAŞ**' lıyım.

İyi bir **BEŞİKTAŞ**' lı.

Ama, hiçbir konuda olmadığım gibi, kulüp tutma konusunda da **FANATİK** değilim.

Aşırı uçları hiç sevmem.

Ne galibiyette sevinçten deli olurum, ne de yenilgide hasta.

Ama, dediğim gibi iyi bir **BEŞİKTAŞ**' lıyım.

Çorum BEŞİKTAŞ' lılar Derneğinin ilk kurucu Yönetim Kurulu Üyelerindenim.

Bununla da gurur duyarım. Ve geçtiğimiz günlerde Beşiktaş Başkanlığını bırakan olan **Süleyman SEBA'** yı beğenir ve takdir ederim. Bilmiyorum aşağıdaki söyleyişi okuyunca sizler de bana hak verecek misiniz ? Bu yazının bana göre önemli olan bölümlerini, çoklarınız okumuş olsanız da, bir gözden geçirelim diye düşündüm. Başkanın sözleri hayatımızın her döneminde yaşadıklarımızı özetliyordu sanki.

Söyleyişinin başlığı **Bernard SHAW'** a ait ve **Süleyman SEBA** tarafından söylemiş. Onu tepeye yazdım zaten. Şimdi gelelim, yazıdan bölümlere :

Ayşe ARMAN soruyor, **Süleyman SEBA** yanıtlıyor.

- Üzgün müsünüz ?

- Yoooo.....

Üzüntü, son iki senedir, hem şahsıma, hem de yönetim kurulundaki arkadaşlarıma ve futbolcularıma yapılmayan kalmadı. Yapanlar da, yaptıranlar da bir gün gelecek vicdanlarını da bunu kendilerine soracak....

- Peki şimdi kendinizi "**Eski Dostlar**" tarafından ihanete uğramış gibi hissediyor musunuz ?

- Ben hep dostlarımdan yana olmuşumdur da, **Bernard SHAW**'un dediği gibi : **"Dostlarım, dostlarım ben en çok onlardan korkarım"**...

"...Acaba ?" diyor, **"bundan ne çıkarım olabilir ?"** Hoş benim kimseden hiç çıkarım olmadı. Hamdolsun şerefimle geldim, şerefimle gidiyorum. Ama bazen düşünüyorum. Değer miydi ?...

- Size tam olarak ne yapıldı ?

- Futbolla ilişkiniz yok galiba. Son iki senedir, belirli bir taraftar grubu, hepsi değil tabii, bir kısmı gitmemi istedi. Benim ve arkadaşlarımın kişiliğiyle oynamaya kalktılar. Bir türlü sabredemediler. Bizim de "**bırakıp kaçtılar**" dedirtecek halimiz yoktu. Çok kötü şeyler söylendi....

- Size nankörlük edildiğini düşünüyor musunuz ?

- Son iki senede dediğiniz gibi olmuştur, beğenmeyenler olur. Ama demokratik bir ortam içinde mücadele verilir. Seviye aşağı çekilmez.....

- Kendinizi gençlerle, gençlerin verebileceği hizmetlerle aynı güçte mi hissediyorsunuz?

- Şimdi efendim bir eleştiri de şu : "**Yeni beyinler gelsin.**" Elbette ki gençlere kıymet verilecektir. Ama öyle bir şekilde, yeni beyinler gelsin deniyor ki, sanki biz beyinsizmişiz gibi ! Yaşlıları küçümsüyorlar. Bu haksızlık. Biz bunları tırnaklarımızla yaptık. Ben sadece **Orson Welles'** in lafını naklediyorum : **"Ben gençliğin ne olduğunu bilirim, ama siz yaşlılığın ne olduğunu bilemezsiniz."**

Sayın Adnan İLHAN,

16. Sayıda "**bu son yazımdır**" demiş ve kendi adıma nokta koymuştum.

Ama 19. sayıdaki uzun yazınıza yine de cevap vermem gerekliliği ortaya çıktı.

Ben o son yazımda "**ya ben anlatma özürlüyüm, ya da bazıları anlama özürlüdür**" ifadesini kulanmıştım.

Şimdi anladım ki; "**Ben anlatma özürlü değilmişim !**"

ÇORUM'A YAKIŞAN FESTİVAL

Kamil AYCAN

20nci Uluslar arası Hitit Fuar ve Festivalini de geride bıraktık.

Çorum halkı yüzünün akıyla bir uluslar arası festival daha başarmanın haklı gururunu yaşadı.

Düzenlenen etkinliklerle Çorum'da gerçek anlamda bir kültür şoku yaşandı ama bu şoku yaşayanlar işin ilginç tarafı festivale davet edilen,bir çok kez fuar ve festivallere katılmış,dünyanın birçok ülkesinde gösterilerde bulunmuş topluluk, grup,solist ve orkestra üyeleri kısaca konuklarımız oldular . birçokları belki de kendilerini izlemeye gelen Çorumlu izleyicilerin ne derece gelişkin bir kültüre sahip olduklarını büyük bir şaşkınlık ve hayranlıkla gördüler.

Karşılarındaki seyirci; tanıdıkları, bildikleri onların Londra' da,Paris'te,New York'ta,Tokyo'da yani dünyanın her tarafında karşılarında gördükleri seyircilerdi. Bu kez de Çorum'da karşılaşmışlar,üstelik çok daha sıcak ve çok daha samimi bir şekilde karşılanmışlardı. Bize sunulan gerçek değerlere karşı gösterdiğimiz sıcak ilgi ve beğenimizin karşımızdakilerce şaşkınlıkla karşılanması popüler kültür adı altında dayatılan niteliksiz,yozlaşmış temelsiz yapıtlar ve yorumlara karşı karşıya bırakılmamıza karşı verdiğimizen güzel cevap olmalıdır.

Gelelim festivalin güzelliklerine: Dünyanın tartışmasız en büyük klasik caz ve folk yorumcularından birisi kabul edilen Yıldız İBRAHİMOVA eşsiz güzellikteki sesi ve yorumuyla enstrümansız da neler yapabileceğini gösterip o muhteşem ses bir çok konserlerinde tekrar tekrar sahneye davet edilmiş olmasına karşın kaç gösteride piyanisti kaldırarak kendi piyano yorumuyla bis (tekrar) yapmıştır ?

Ülkemizin son derece değerli klasik müzik akademisyenlerinden ve virtiyözlerinden birisi olan Cihat AŞKIN ve ona muhteşem yorumuyla piyanoda eşlik eden Mehru ENSANİ her zaman karşılaşmasa bile olası bir talihsizlik sonucunda (sahne ışığını sağlayan spotlardan birisinin yangın tehlikesi dahi yaratabilecek bir şekilde yanması sonucunda) yetersiz ışık altında nota okumasının da güçleşmesine rağmen salonun büyüsünü hiç bozmadan kaç gösteride sahnede kalmışlardır.

Sayın Gürel AYKAL'ın da her konserinde bir baget hediye ettiğin hiç sanmıyorum. Borusan İstanbul Senfoni Orkestrası Şefi Sayın Valimize (şahsında tüm Çorum halkına) o en değerli şeyi,gördükleri ilgiden kaynaklanan memnuniyetlerinin bir nişanesi olarak sundu.

Bütün bunlar her zaman yaşanılan olaylar değildir ve gerçekten de çorum halkına karşı duyulan hayranlığın birer göstergesidir.

İBRAHİMOVA bir dahaki sefere orkestrası ile geleceğini söylerken samimi idi ve bunu gerçekten istiyordu.

Cihat AŞKIN ve Mehru ENSARİ'nin de seyirci ile aralarında kurulan büyülü atmosferin aksiliklerine rağmen bozulmamış olması bir sonraki festivale şimdiden hazır olduklarının göstergesidir. Gürel AYKAL ve Borusan İstanbul Senfonisi Orkestrası üyeleri ise daha büyük bir orkestra ile,daha geniş bir alanda açık hava konseri verememekten kaynaklanan sıkıntılarını Devlet Tiyatro Salonunun harika akustiğini gördükten ve seyircinin sıcak ilgisini hissettikten sonra unutmuş,yine geleceklerine söz vermişlerdir.

Çorum halkı tüm bu güzelliklere fazlasıyla layıktır ve layıkıyla da karşılığını vermeye hazırdır.

Uluslar arası Hitit Fuar ve Festivalini düzenleyenlere ve katkıda bulunanlara sonsuz teşekkürler.

METİN AĞABEYİN HAZİN SONU

Zekai İŞLER

Geçen sayıdaki yazımız depremden sonra Gölcük merkezinde "Hak Yol Vakfı" adına yardım çadırı kurup 45 gün boyunca gece, gündüz hizmet veren değerli insan Metin TAVUKÇUOĞLU'nun "Hazin Sonu" bu sayıda anlatacağımızı belirten cümle ile bitirmiştik.

"Hazin Son" gibi dramatik ve etkileyici bir cümle ile biten yazıyı okuyunca bizim; Mahmut Selim Bey öldü mü yoksa? Diye sormaz mı? Allah geçinden versin bu soruda beni etkiledi doğrusu. Etkisizleştirme, yok sayma, atıl hâle getirme de bir nevi "öldürme" değil midir? Galiba öyle oldu dedim içimden.

Gerçekten Metin Bey ölmedi. O öyle kolay ölecek bir kimse değil. Allah bundan sonra da uzun ve hayırlı ömürler versin kendisine. Lakin Metin Bey bir buçuk aylık geceli, gündüzlü yorucu hizmetinin karşılığı olarak: Resmen kovuldu. Evet; aynen böyle oldu. Kendisine gösterilen resmi bir yazı ile 2 gün içinde çadırlarını sökecek, bulunduğu yeri terk etmesi istendi. Neden? Niçin? Dünya durdukça bu olayı anlatmaya gönlüme ve zihnime hüzün veriyor. Maneviyatım yıkılıyor ve düşündükçe, hatırladıkça "iç buhranlar" geçiriyorum.

Çadırda hizmet veren herkese söyle olmuştu. o gece Metin Ağabey herkesi çadırda toplamış ve bizlere yardımımızdan dolayı teşekkür etmişti. İki gün içinde çadırlarımızı söküp yardım faaliyetlerimizi durduracaktık. Nasıl şoke olduğumuzu anlatamadım. Hepsinin gözleri doldu, boğazları düğümlendi, dokunsan ağlayacak çocuklar. Metin Bey dengeli bir insan, sözünü ölçüp, biçip konuşuyor. Hiçbir kurum ve kişiyi töhmet altında bırakmıyor. Neden ağabey? Diyenlere, kısmet bu kadarmış... Diyor. Başka kardeşlerimiz devam edecek diyor...

Garip olan şu; hiçbirimiz bir ücret karşılığı olarak orada bulunmuyoruz. Hatta birbirimizi bile isimler dışında yeterince tanımıyoruz. Çünkü; sürekli hizmet verdiğimizden dolayı hemen hiç konuşma fırsatımız olmuyordu. Fakat; gözlerimiz ve hislerimiz bizi bir noktada odaklandırıyordu; Allah rızası için ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmak.

O; unutulmaz gece herkes adına konuşma yapan; Almanya'dan deprem bölge-sine gelmiş ve tesadüfen bizim ekibe katılmış olan ve herkesten çok çalışan Mustafa isimli bir genç, hepimizin duygularına tercüman olup, gözlerimizi yaşarttı.

O gece sabahında yavaş yavaş toplandık. Akşam ise son yemeğimizi verdik. Yemekten sonra Metin Bey, eline aldığı megofonla, bazı televizyonlarda yayınlanan kısa bir konuşma yaparak vatandaşlara, yetkililerin isteği üzerine çalışmalara son verileceğini, bundan böyle burada yemek ve yardım çalışması olmayacağını anlattı. Konuşması biter bitmez bir kıyamettir koptu. İnsanlar bağırmaya, çalışmaya başladılar. Gürültüler o kadar arttı ki, 500 metrelik alan içinde canlı yayın yapan bütün özel televizyon kameraları bizim çadırın önüne geldiler.

Metin Bey; ikinci bir konuşmayla vatandaşları sükunete davet etmesine rağmen insanlar çıldırmış gibiydi. Hayatımda böyle öfkeli insanlar görmemiştim. Lakin bu görüntülerin hiçbiri herhangi bir kanalda yayınlanmadı. O geceyi uykusuz ve tatsız geçirdik. Sabah erkenden büyük olgunlukla elimizde kalan malları dağıtıp, direkleri söktük, çadırları katladık, çevredeki insanlarla helalleşip, veda ettik.

Hemen yanımızda küçük bir çadırda ikamet eden yardımsever Amerikalı genç bir karı koca vardı. Bir gün orada bulunan 2 tonluk plastik su depomuz devrilmişti. İnsanların yardımıyla zor, şer ağaç ve taşların üzerine yerleştirdikten sonra kırılan bütün musluklarını onarmak Amerikalı dostumla bana kalmıştı. Ben İngilizce'yi, o da Türkçe'yi bilmiyorduk fakat, evrensel bir dil ile ve "Muhtaç olana yardım etme" gibi insani bir duyguyla öyle güzel anlaşmıştık ki; bir, iki saat uğraşıp aletsiz, edevatsız muslukları tekrar eski haline getirmiştik. Amerikalı dostumun adı Corc muydu, yoksa Cek miydi? Ya da her neyse veda için el salladığımda öyle mahzun olmuştu ki, anlatmam imkansızdı...

Halbuki biz Gölcüklü deprem zedeler için kışın neler yapacağımızı, Ramazan Ayında iftar yemeklerini nasıl pratik ve hızlı bir şekilde dağıtabileceğimizi düşünüyorduk. Her şey akim kaldı... Metin Ağabey burada bir semboldü. Belki de herkes tek tek ona benziyordu, hizmet farkıyla İstanbul'dan çoluk, çocuğunu ve rahat yatağını bırakarak gel, tozun, toprağın içinde gece, gündüz demeden günlerce uğraş didin. Bir karşılık beklemeden çalış, çabala sonra da itil, kakıl.

Müsterih ol Metin Ağabey. Eminim ki, bir "teşekkür" senin şevkini artırır, moralini yükseltirdi. Ama sen "insanların en hayırlısı, insanlara hizmet edenler" olduğunu bilen; mütevazı, gösterişsiz bir insansın. Yaptığın işin ecrini ve zerre kadar hayrın zayi olmayacağını biliyorsun. Allah senden razı olsun. ben şahit olarak senin ve senin gibi nicelerinin; Salih Hocamın, Bekir kardeşimin, Nevzat ağabeylerin, Kemal, Hüseyin, Aladdin, Cemal, Nuri ve Faruk hocaların, Dr. Osman kardeşimin, Elif ve Emel hanımların, ismini sayamadığım bir sürü gencin önünde, hem bir deprem zede, hem de sivil toplum mensubu bir yardımsever olarak saygıyla eğiliyorum. Sağ olsunlar. Var olsunlar.

Gelecek sayı: Deprem Bölgesine Gelen Yardım Ekipleri ve Ziyaretçiler.

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

SONBAHAR

Eskiler demiş:

"Ağustosun yarısı yaz,yarısı kış" diye.

Yazın kavurucu sıcaklarını geride bıraktıktan sonra,geldi sonbahara.

Her şeyin sonu hüzündür.

Neşeli geçen anılar.

Buluşmaların ayrılıkları.

Lezzetlerin sonu.

Gençliğin sonu.

Kahkahaların sonu.

Hayatın sonu.

Evet sonbahar.

İşte sonbahar bunları hatırlatır.

Ve sonbahar dünyanın sonunu hatırlatır.

"Ahir Zaman" diye tabir edilen "Dünyanın ömrünün ahiri"ni andırır. Peygamberimize bu yüzden "Ahir Zaman Peygamberi Aleyhisselatü vesselam" denildiği gibi.

İlkindi vaktinde sonbahara benzetilir.

Sonbaharda ağaçlar nasıl ki yapraklarını birbir döker.

İnsanlar yaşlılığa adım atınca saçı-başı,vücudu tıpkı sonbaharda dökülen yapraklar gibidir.

Gençliğinde taze bir gül çiçeğine benzeyen insanın ihtiyarlığında uyumuş ve uyuşmuş bir kır çiçeğine benzerler.

Tabii sonbaharın güzelliklerini bilmeyenler için bu böyledir.

Yoksa her mevsimin kendine göre bir güzelliği olduğu gibi,hayat sayfalarında kendi zamanlarına göre güzellikleri vardır.

Tıpkı;bu aydınlık ile karanlığın birbirlerinden çok farklı oluşları gibi.

Karanlıkta en güzel bir eşya dahi görünmez ve gizlenir.

Aydınlıkta ise,hiçbir şey kendisini gizleyemez.

İşte burada bakış açısı önemlidir.

Hayattan önce hayatın temelini, kavramını bilmek esastır.

Dünyayı avucumuzda bulduğumuz bir boşluk değil,misafir olduğumuz bir varlık olduğumuzu bilmeliyiz.

İşin mihenk noktası buradadır.

Bu anlaşılmadın ne mevsimlerin,ne de hayatın kıymeti anlaşılmaz.

Sonbahar gelir.

Kışlar gelir.

İlkbaharlar gider.

Yazlar gider.

Ama insanlar bu yer kürede gerçek hayatını bulamaz iseler vicdanları azap içinde, duyguları cansız,kalpleri ümit den uzak,akılları ise annesini bulamayan yavrular gibi son nefese kadar kıvranırlar.

Bu ancak kabirde son bulur.

Çünkü;kabir hayatı yeni bir hayatın,daha doğrusu gerçek hayatın başlangıcı perdesiz anlatır.

Artık orada her şey bitmiştir.

Ne sonbahar. Ne kış. Ne yaz.Ne de ilkbahar.

Mevsimler sona erer.

Orada ne yaşlılık vardır.

Ne de yorgunluk.

Ne tansiyon vardır.

Ne de kalp sektesi.

Artık her şey bitmiştir.

Tıpkı aynalar gibi.

O gün hiç kimse yaptıklarını inkar edemez. Yalanlayamazlar.

İşte o ne arı sonbahar.

Korkunç sonbahar.

Dünyada sultanlara selam vermeyenler,orada sadece bir hiçtir.

Ne sevdiği dostları.

Ne sevmediği düşmanları.

Hiçbirisi ama,hiçbirisi onlara bir fayda sağlayamazlar.

Sonbahar yaprakları bir bir toprağa ve sevimsiz betonlara düştüklerinde ben hep bu manaları hatırlar,sonbaharı hayatımda bir uyanış çaresi olarak görürüm.

Sonbaharın bir "son" olmadığını anlarım. Mevsimlerin sadece bir sinema sahneleri gibi görürüm.

Mevsimler beni aldatmaz.

Mevsimler dünyama renk katarlar.

O saman severim sonbaharı.

Hem de sonuna kadar.

DİYABET (ŞEKER HASTALIĞI)

Hatice KARSLIOĞLU

Şeker hastalığı ; karbonhidrat metabolizması bozukluğudur. Besinlerle alınan karbonhidratlar yeterince değerlendirilememektedir. Bu durum organların şekersiz kalmasına ve böylece hastanın kendisini bitkin ve güçsüz hissetmesine yol açmaktadır. Yeterince değerlendirilemeyen şeker kanda kalmakta ve enerji sağlamak üzere kullanılacağı organlara ulaşamamaktadır. Sonuçta,kan şekeri yükselmekte ve zararlı metabolik yan ürünler ortaya çıkmaktadır.

ŞEKER HASTALIĞI NASIL OLUŞUR ?

Pankreasın B-hücrelerindeki işlevsel bozukluk sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu hücreler karbonhidratların değerlendirilmesi için gerekli insülini üretir. Sağlıklı bireylerde,karbonhidrat içeren besinlerin alınmasıyla yeterli düzeyde insülin salgılanır.

Diyabetik hastada,hastalığın derecesine göre,kısmen veya tümden bir insülin eksikliği söz konusudur. Pankreas işlevinin yok denecek kadar az düzeyde bulunması veya tümüyle ortadan kalkmış olması halinde,eksik olan insülinin dışarıdan yerine konması, yani hasta tarafından enjekte edilmesi gerekmektedir.

HASTALIĞIN BELİRTİLERİ

-Çok yemek yeme
-Çok su içme
-Çok idrara çıkma
-Ağırlık kaybı,kuvvet azalması
-Ağız kuruluğu
-Bulanık görme
-Deri enfeksiyonları,kaşıntı
-İştahsızlık,halsizlik
-Baş ağrısı
-İdrarda şeker olması(glikozüri)
-Kan şekerinin 70-110mg/dl 'nin üzerinde olması

Şeker hastalığı kontrol altına alınmazsa çok ciddi sağlık problemlerine yol açabilir.

-Enfeksiyonlar : üriner sistem enfeksiyonları,deride ve ayaklarda yaralar
-Damar bozuklukları,damar sertliği,kalp krizi
-Diyabetik gangrenler,diyabetik ayak
-Göz bozuklukları : glakom,retinopati , katarakt,körlük...
-Böbrek fonksiyonlarında bozukluk
-Bağırsak bozuklukları:kabızlık,ishal
-Sinir sistemi bozuklukları:ağrı,duyu kaybı,uyuşma
-Karaciğer büyümesi(yağlanmaya bağlı)
-Komalar:hipoglisemi ve hiperglisemi komaları

Öğünlerin geciktirilmesi, atlanması, yetersiz miktarda alınması veya uzun,yorucu egzersiz programlarına katılmış olmak HİPOGLİSEMİ yani kan şekerinin düşmesine yol açar. Titreme,terleme,dudak da ve dilde karıncalanma,açlık,çift görme,sinirlilik,konuşma bozukluğu kan şekerinin düştüğünü gösteren belirtilerdir. Hipoglisemi baş ağrısı,açlık,baş dönmesi, terleme,huzursuzluk,şuur bulanıklığı şeklinde ise hemen 2-3 adet kesme şeker alınmalıdır.

ŞEKER HASTALIĞININ TEDAVİ YÖNTEMLERİ

-Diyet
-İlaç(insülin,oral antidiyabetikler)
-Eğitim
-Fiziksel aktivite - Pankreas ve adacık transplantasyonudur.

Diyabet tedavisi bir ekip tarafından ortaklaşa yürütülmelidir. Bu ekipte doktor, diyetisyen, hemşire,fizyoterapist,psikolog bulunmalıdır. Diyet tedavisi özellikle Tip-2 diyabette çok önemlidir. Diyabet diyetini düzenlerken; hastanın diyabet tipi,yaşı,cinsi,vücut ağırlığı, aktivitesi,sosyo-ekonomik durumu,eğitim düzeyi, biyokimyasal bulguları,beslenme alışkanlıkları göz önünde bulundurulmalıdır.Şeker hastalarına önerilmeyen bazı yiyecekler vardır. Bunlar kan şekerini hızla yükseltirler:

-Çay şekeri
-Şeker ve şekerlemeler
-Reçel ve marmelat
-Pekmez,bal
-Çikolata,dondurma,helva çeşitleri
-Hazır meyve suları
-Şekerli kurabiyeler,pastalar,tatlılar
-Şekerli içecekler(meşrubatlar)
-Kurutulmuş meyveler

ŞEKER HASTALARI İÇİN ÖNERİLER

1. Yiyeceklerinizi önerilen miktarlarda yiyiniz. Yiyeceklerin önerilenlerden fazla yenmesi kan şekerinin yükselmesine (hiperglisemi),az yenmesi ise kan şekerinin düşmesine (hipoglisemi)neden olur.

2. Yiyeceklerinizi önerilen zamanda yiyiniz. Diyabette temel sorun insülin yetersizliğidir. Uzun aralıklarla veya düzensiz yemek yemeniz halinde insülin yetersizliği artarak kan şekerinizin yükselmesine neden olur. Bu nedenle uzun açlıklardan kaçınılmalıdır. Şişman iseniz öğün sayısını azaltmanın,kilo vermenizde size yardımcı olacağını sanmayın!Bu bir sonraki öğünde yiyecek miktarını artırmanıza, dolayısıyla daha çok kalori alarak kilo artışına ve kan şekerinin yükselmesine yol açabilir. Üç ana öğün(kahvaltı,öğle,akşam) ve üç ara öğün(kuşluk,ikindi,gece)şeklinde hazırlanan beslenme programınızda verilen yiyeceği, önerilen miktar ve saatte yemeniz gerekir. Bu disiplin,sizi hiperglisemi veya hipoglisemiden korur.

3. İdeal vücut ağırlığınızı koruyunuz. Diyabetiklerin %15-20'sinin Tip-1,%80'nin Tip-2 olduğu ve Tip-2 diyabetiklerin de %80'nin şişman olduğu bilinmektedir. Şişman hastalarda,aşırı kiloya bağlı olarak bir insülin etkisizliği ortaya çıkmakta ve bu kilo artışı ile fazlalaşmaktadır. YETERLİ VE DENGELİ BESLENME programı ile ideal ağırlığınıza ulaştığınızda, kendi insülininiz vücudunuzun gereksinimini karşılayabilecek ve kan şekeriniz normale inecektir.

4. Kan şekerini yavaş yükselten besinleri tercih ediniz. Aynı miktarda karbonhidrat içerse de yiyeceklerin kan şekerini artırıcı etkileri birbirinden farklıdır. Bunun nedeni ,yiyeceklerdeki karbonhidratların sindirim sisteminden farklı hızlarda geçmesi ve emilmesidir. Örneğin;patates yerine bulgur pilavı veya mercimek, beyaz ekmek yerine kepekli ekmek seçilirse kan şekeri yavaş yükselir.

5. Diyetinizde daima posalı besinlere yer veriniz. Posa;yiyeceklerin sindirilmeyen kısmıdır. Posa kan şekerinin yükselme hızını düşürür, insülin ihtiyacını azaltır,tokluk hissi sağladığı için kilo kaybına yardımcı olur,bağırsak çalışmasını düzenler,kabızlığı önler,kan yağlarının düşürülmesinde olumlu etkisi vardır. Bu yüzden öğünlerde sebze ve salata,kurubaklagil tüketimi önemlidir. Kabuğuyla yenebilen meyvelerin kabuğu soyulmamalıdır.

6. Kolesterol ve tuz tüketiminize dikkat ediniz. Haftada 1 veya 2 yumurtadan fazlası tüketilmemelidir.

7. Diyet reçel,çikolata,dondurma,kurabiye gibi diyet yiyecekleri diyet uzmanına danışmadan kullanılmamalıdır.

8. Ambalajlı yiyeceklerin etiketindeki "içindekiler"kısmı mutlaka okunmalıdır. Şeker, glikoz,fruktoz,süt şekeri,maltoz gibi isimlere rastlanabilir. Bu maddelerin miktarları belirlenmemişse diyet uzmanınıza danışmadan yemeyiniz.9. Diyabetlilerde düzenli ve ılımlı egzersiz programı yararlıdır. Çünkü;düzenli yapılan egzersiz (yürüyüş, koşma, tenis, yüzme) kan şekerinizin kontrolünü sağlar. Kan yağlarının düşmesine yardımcı olur. Kan dolaşımını hızlandırır. Vücut ağırlığınızın kontrol edilmesine yardım eder. Düzenli yapılan egzersiz yaşamınızın bir parçası olmalıdır. UNUTMAYIN;egzersiz öncesi kan şekeriniz 100 mg/dl'nin altında veya 240 mg/dl'nin üstünde olmamalıdır. Egzersiz yemeklerden 1,5-2 saat sonra yapılmalıdır.10. Alkollü içkilerden ve sigaradan uzak durunuz.

EKSİK SAYILARINIZI TAMAMLAYINIZ !

MEVCUT SAYILAR

1. Sayı	500.000 TL.	10. Sayı	500.000 TL.
2. Sayı	500.000 TL.	11. Sayı	500.000 TL.
3. Sayı	Mevcudu Kalmadı	12. Sayı	Mevcudu Kalmadı
4. Sayı	Mevcudu kalmadı	13. Sayı	1.000.000 TL.
5. Sayı	500.000 TL.	14. Sayı	1.000.000 TL.
6. Sayı	500.000 TL.	15. Sayı	1.000.000 TL.
7. Sayı	500.000 TL.	16. Sayı	1.000.000 TL.
8. Sayı	500.000 TL.	17. Sayı	1.000.000 TL.
9. Sayı	500.000 TL.	18. Sayı	1.000.000 TL.
		19. Sayı	1.000.000 TL.

Posta ile istenilen sayıların her birisi için 350.000 TL. Ilave edilecektir. Siparişlerinizi kargo ile de isteyebilirsiniz. İl dışından olan istekler için 1260013 numaralı POSTA ÇEKİNE toplam ücreti yatırınız . ÇORUMLU 2000

06'DAN Salim SAVCI

ANADİLİMİZ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

AĞIRLIKLI YABANCI DİL-TÜRKÇE ÖĞRETİM

Yabancı dilde eğitim yapan üniversitelerimiz var. Nedeni şu imiş:

- Türkçe'miz, bilimsel öğretim yapmak için yeterli değilmiş.
- Türkçe sözcük sayımız yeteri kadar olmadığı için yabancı dilde eğitim-öğretim yapılması fazla abartılmamalıymış.
- Bilimsel kitaplarımız azdır. Bilimsel kitaplar yabancı dillerle yazılmıştır. Ana kaynaklara ulaşabilmek için, yabancı dilde eğitim-öğretim yapılması gerekirmiş. Kısaca bu savları aldık. Yetkililer daha da çok savlar ekleyebilirler.

Yabancı dilde öğretim yapan üniversitelerimizi bitiren öğrencileri de dinleyebilirsiniz:

- Yabancı dilde öğrenim gördüm. Ama o dili tam anlamıyla anlayamadım. Dalımdaki kitapları okuyorum; işime yarayan bilgileri alıyorum ama ben bunları değil, mezun olunca bana iş veren arıyorum. Adamım olmadığı için bulamıyorum. Gözümü dış ülkelere gitmeye dikiyorum.
- Dış ülkeye gittim. Öğrendiğim yabancı dil bana yetmedi. Uyum sağlayamadım, yurda döndüm şimdi iş arıyorum. Ailemin desteği ile yaşıyorum ama bu durum beni çok üzüyor. Yıllardır verdiğim emeğin karşılığı bu mu diye kahroluyorum?
- Yabancı dilde öğretim yapan üniversiteden mezun oldum. Dış ülkeye gittim. Bende bir şey varmış. Onu gördüler. Bana sahip çıktılar. O ülkenin insanı oldum. Anayurdumu, babamı, annemi arıyorum. Artık ülkeme dönemem. Olasılıklar ortadadır. Bu görüşlerden sonra düşünmemiz gerekiyor.
- As beyinler batıya göç ediyor. Ülkemize dönmüyor.
- Gidenlerin bazıları dönüyor. Mutsuz oluyor.
- Gidemeyenlerin gözü batıda kalıyor.

Bu gençler bizim. Biz bunlara Anadilimiz ile öğretim verip, iyi bir yabancı dil öğretebilseydik, bunlara sahip çıkabilseydik, bu denli bir batı hayranı olmazlardı. As beyinler de bizde kalırdı. İyi de olurdu.

ANADOLU LİSELERİMİZ

Bazı dersleri yabancı dilde öğreten ortaöğretim okullarımız var. Bunların genel adları: ANADOLU LİSESİ.

Çeşitleri ise:

- Anadolu Lisesi (Genel liseler)
- Anadolu Teknik Lisesi
- Anadolu Meslek Lisesi
- Anadolu Ticaret Meslek Lisesi-Anadolu Öğretmen Lisesi
- Anadolu İmam Hatip Lisesi

Daha da olabilir bunları da siz ekleyiniz.

ANADOLU adı bu liselere yakışmıyor. Çünkü Anadolu insanı Türkçe konuşur. Anadolu Lisesi deyince Türkçe'ye ağırlık veren lise anlamamız gerekir. Böyle lisemiz var ise, onlar anlamındadır. Ama çocuklarımız Anadolu Lisesini bitiriyor. Bir lisan öğreniyor. Yabancı dilde öğrenim yapan üniversitelerin giriş sınavlarında nerede ise %40 'ı kaybediyor. Demek ki, yabancı dilde öğretim; liselerimizde yürümüyor. Çünkü; yabancı dil okutan kaliteli öğretmen bulamıyoruz. Hiç olmadığı zaman o ders Türkçe okutuluyor.

Her lise ve dengi okullarda yabancı dil ağırlıklı olsun, yabancı dil iyi öğretilsin ama, tüm dersler Türkçe okutulsun. Türkçe'nin önemi iyice anlaşılmış olsun.

Yabancı dil bilen insanlar yetiştirmek için, bu işe ilköğretim okullarından başlamalıyız. Çok iyi yabancı dil öğretmenleri bulmalıyız. Yeteri kadar yabancı dil öğretmeni yok ise; onları yetiştirmeliyiz. Eğitim Fakültelerinde, Milli Eğitim Bakanlığı ihtiyacı olan öğretmenleri karşılamalıdır.

Bu diziden sonra:

- Yabancı dile önem verilmeli. İlköğretim okullarından itibaren iş ciddi tutulmalı. Ama ilk-orta-lise ve üniversitelerimizde Türkçe öğretim yapılmalıdır. Prof. Dr. Oktay SİNANOĞLU'nu dinlemede yarar var. (Cumhuriyet-Atilla İLHAN/ Söyleşi: 26.05.2000-Sayfa 12)

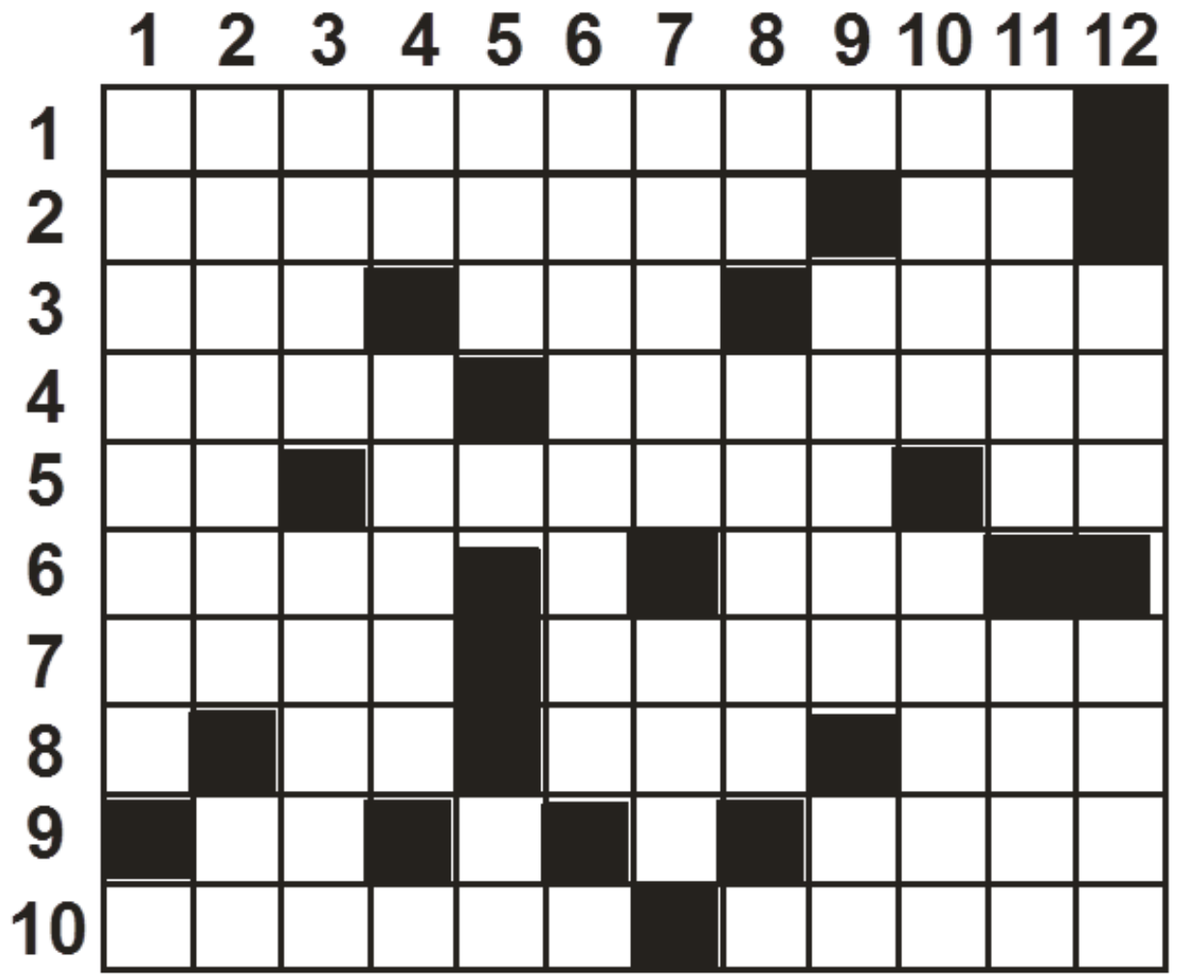

Hazırlayan Erdal ODABAŞ

Çakırköyü B.S.İ. Okulu Sınıf Öğretmeni

SOLDAN SAĞA: 1- Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretlerinin ilk İslami ansiklopedik eser hüviyetini taşıyan telif eseri. 2- Hiroşima'ya atom bombasını atan ABD uçan kalesi - Başlıca barınak yerimiz. 3- Ruh - Rutubet - Futbolda kalecinin koruduğu yer . 4- Ölüm cezası - Eskiden albaya verilen ad. 5- Japon eski hacim ölçüsü - Mavera,öteki dünya - Bir cetvel 6- Canlılığın sona erişi - Yere inen bulut 7- Argoda hırsızlık - Çiftçilikte karlayı ikinci kez sürme. 8- İlave - Şöhret,şan - Bir uzunluk ölçüsü birimi 9- Kemiklerin toparlak ucu - İlimizin kimi yörelerinden inenin söylenişi. 10- Asilliğe uygun davranış - Osmanlı saraylarında kadınlar dairesi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- İlimizin bir İlçesi. 2- Yurdumuzun bir adı - Osmiyumun simgesi. 3- İyi,hoş - Alimler topluluğu 4- Ülke,yurt - Ankara'nın bir İlçesi 5- Bir tür kağıt - Hangi manasında soru 6- İlk Türk antibiyotiği 7- Onarım - Kuşun yavrusuna yedirdiği yiyecek 8- Neyin sessizleri. Bir güzel sanat dalı. 9- Canakıyan,cani - Sodyumun simgesi. 10- Kısaca mana - Yük hayvanlarının sırtına konan tahta yastık. 11- Çocuk,yavru - Dişlerin dış tabakası 12- Kaburga kemiği - Hüzün,keder.

Uğurdan çizgiler

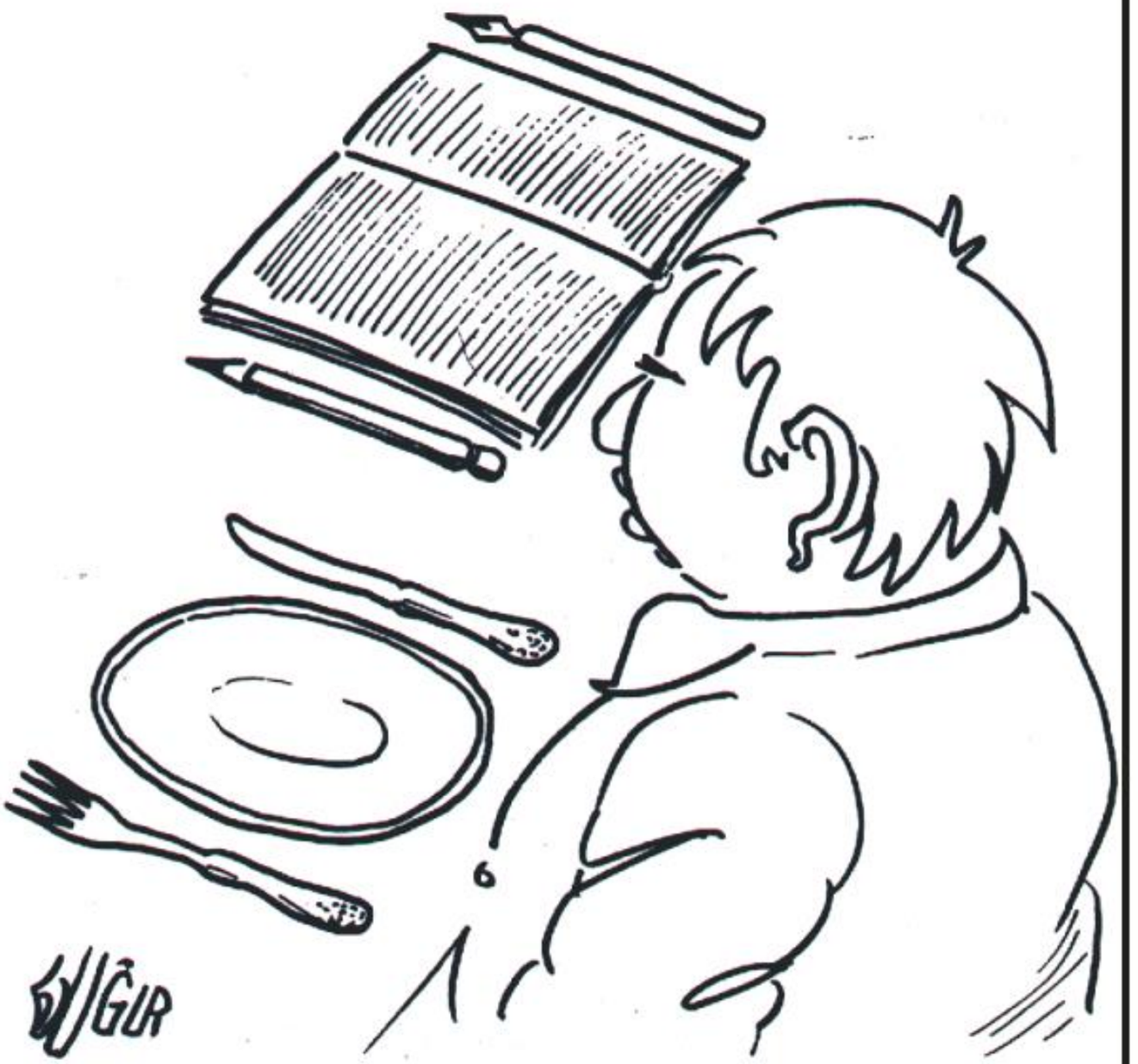

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

18. Sayıdan devam

Cami önünde duran ilk jeepten inen,kır saçlı Asliye Hukuk Hakimi ile yanında genç hakim ve diğer misafirlere,köyde aklı erenler <<hoş geldin>> dediler.

Serinlemek için muhtarın odasının önündeki dut ağacının gölgesine çekilen kır saçlı hakim muhtara dönerek: <<Yanımızda ihtiyar kurulundan başka kimse bulunmasın>> dedi. Sonra da <<Tarlaları zarara uğrayanlar da köyden ayrılmasın>> diye sözlerine ilave etti.

Bu emirler üzerine Aliş Ağa,kaş göz işareti yaptı köylülerine. Tariften anlayan arif köylüler,hemen caminin yanına çekildiler. Şimdi keşifi heyeti ile ihtiyar kurulu baş başa kalmıştı. Kır saçlı hakim:

<<Muhtar,verdiğiniz dilekçe gereğince,Tekin köyünün altındaki su havuzunun başına çıkıp,keşfedeceğimiz araziyi yakından görmemiz lazım>> dedi. Aliş Ağa:

<<Baş üstüne hakim bey" diyerek, emirlerine hazır olduğunu bildirdi.

İki jeepe hakimler diğerine memurlar bindiler. İhtiyar kurulundan iki kişi de yol göstererek havuzun başına vardılar.

Havuz, yine susuz günlerinden en kavurucu sıcağı içinde topluyordu. Ortalıktaki sıcak dalgası alev alev belli oluyordu. Kuş kanadını oynatmıyordu. Keşif heyetinin üstünde hep yazlık elbiseleri vardı. Renkli güneş gözlüklerinin altında,yüzleri durmadan terliyor,mendiller bu yüzlere serinlik vermek için sağa sola sallanıyordu.

Aliş Ağa misafirlerini doğruca büyük cevizin çayırlığına götürdü. Sıcağın hararet cevizin gölgesinde biraz olsun kaybolmuştu. Hakimler endişelerini gidermek için durmadan köyün üstündeki zarara uğrayan araziye bakıyorlardı. Ovalardaki ekinler, kırmızımtırak durken,Boğaç'ın üzerindeki ekinler ise, sapsarı kesilmişti. Ağaçlarda,yollarda ve tarlalarda göze,güneşte yanmış bir renk çarpıyordu.

Hakimlerle teknisyenler,araziyi dürbünlerle uzun uzun incelediler. Oturdukları yerden,keşfi kolay yapmak maksadıyla,zarar gören araziyi ikiye ayırdılar. Doğu kısmını kır saçlı,batı kısmını da genç hakim keşfedecekti. Basit bir krokisi çizildikten sonra dönerek:

<<Biz hazırlık yapıncaya kadar, avukatlarınız yoluyla,zarara uğrayan köylüleri iki Kısma ayırın>> dedi. Muhtar da:

<<Emriniz baş üstüne efendim>> diyerek,cami yanında toplanmış halkın arasına girdi. Avukatları da her türlü talimatı vererek, keşifte lüzumlu kolaylığı göstermelerini müvekkillerinden ricada bulundu. Bu arada muhtarın odasının çardağında zabıt dosyalarını hazırlayan hakimler,ilk keşiflerini yapmak üzere,hemen köyün evlerinin bitişiğindeki bahçelere gittiler.

Hakimlerin her adımını attığı tarla,sebzelik ve bahçeden önce,tapu teknisyenleri tarafından krokileri çiziyor sonra da, ziraat memurları tarafından sulanmamaktan dolayı zararın miktarı tespit ediliyordu. İlk gün keşif heyeti iyice yoruldu.

Akşama yakın caminin önüne döndüler. Keşiflerinden arazilerin zabıtları tutulabilmesi için,çalışabilecekleri geniş bir oda lazımdı. Bunun için kır saçlı hakim muhtara dönerek:

<<Okulun dershanelerinden birisini çalışma yeri,köydeki yeni yapılan odaların birisini de yatma yeri olarak hazırlanmasını>> istedi. Aliş Ağa:

<<Baş üstüne>> diyerek <<Bir saat içinde her istedikleriniz hazır olur efendim>> dedi.

Yatmak için önceden hazırlanmış yataklar,öğretmen evine dolmuştu. Burası hakimlerin rahat etmesi için ayrılan çok temiz bir yer oldu. Fen memurları ile avukatlar de,köyün en yeni bir odasında yatacaklardı. Geriye kalan ziraat memurları ile zabıt katipleri de Aliş Ağanın odasında kalacaklardı.

Akşam olmuştu. Okulun büyük dershanesinden birisine masalar hazırlandı. Üzerleri köyden toplanan masa örtüleriyle kaplatılıp,yanları da en güzel sandalyelerle çevrildi.

Aliş Ağanın evinde pişen tavuklar kızartılmış olarak,diğer yemeklerle birlikte bu masaların üzerine dizildi. Ortaya da iki tane radyum lambası konulmuştu ki az da olsa şehirdeki ziyafet sofralarından birini andırıyordu.

Sofranın başına davet edilen ak saçlı hakimle arkadaşları bu manzarayı görünce birbirlerinin yüzüne bakmaktan başka çare bulamadılar.

Devam edecek

KÖSEDAĞI SIRTINDA TAŞIYAN ANA

Mehmet ARSLAN
ÇATAK'DAN ESİNTİLER

Ahmet;Yüce Allah'ın karşılık beklemeden insanoğlu emrine sunduğu çam kokulu,berrak güneşli,temiz ve hür havayı yani bu özellikleri taşıyan misk kokan ormanları,insanları sarhoş eden çiçek kokulu kırları, sade ve sadece okumak uğruna şehrin kömür kokan ,kirli havasıyla değişmek mecburiyetinde kalmıştı. Ya köyünün temiz havasını tercih edecek yada şehrin kirli havasını teneffüs ederek okuyup milletine,vatanına yaralı bir insan olacaktı. Ahmet;bütün milleti ilgilendiren ikincisini tercih etmişti.

Ahmet;babasıyla şehre gelerek okula kaydını yaptırmıştı. O artık köyü şehre bağ-layan tozlu yolları dört saat yürüyerek kat etmeyecek bundan sonra şehirde ikamet edecekti. Ahmet üç günlük bir gecikme ile okula başlamıştı. Başlamıştı başlamasına da, sorunlar da peşinden pamuk ipliği gibi akın etmişti. Ahmet adeta insanları yutan bu kocaman şehirde nerede yiyecek,nerede iç ecek,nerede yatacaktı?

Ahmet;on beş gün kadar dayısının evini mesken etmişti. Nedense Ahmet,buraya sığmamaya başladı. Aileye yüklediği külfetten mi yoksa ailenin içine girmiş yabancı bir kimse olmasından mı,bu sorunu bir türlü çözemedi. Ahmet;dayı evinde daima küçümseniyor ve horlanıyordu. Hatta kendisine "Emetinin Hacer okuyamadı ki,köyden gelip de sen mi okuyacaksın ?" Bile deniyordu. Sanki "köylüler okumaz,köyün işiyle uğraşırlar,okumak şehirlilere tanınmış bir imtiyazlıdır" diye bir kural vardı. Hacer onların gözünde bir dev olmuştu. Anladığı kadarıyla insan yükü ağır oluyor her-halde. Bu ağır yükü,dayı bile taşıyamıyordu.

Ahmet;ya okuyacaktı,ya da tekrar köyüne dönüp,köy işlerinde ana ve babasına yardım edecekti. Hatta anası:

- Yavrum bu böyle olmayacak,gel seninle geri dönelim. Demişti.

Ahmet anasının yüzüne bakıp, sanki onun içini okur gibi oluyordu. Ana yüreği, yavrusunu bilmediği,tanımadığı yerlere bırakmak istemiyordu. Ama Ahmet bir kere karar vermişti,okuyacaktı. Dönüşü olmayan bir yola girmişti artık. Anasına:

- Ana ! Ben,han,hamam köşelerinde yatar yine okurum ! Dedi.

O nasırlı elli,fakat ileriyi gören ana, oğ-lunun okumadaki azmini anlamıştı. Evinin hem erkeği,hem hanımı olan ana,oğlunun bu kararlılığı karşısında:

- Öyleyse yavrum,sana bir oda bulalım. Sen de orada kalmak suretiyle okuyasın. Dedi.

Ahmet'in anası,dayısının evine yakın bir muhitte on lira karşılığında bir odacık bulmuştu. Öyle bir odaki sıvası çamur ve saman karışımıydı. Duvarlarına bakan bir kimse,delik ve yıkıklardan bu odanın tamirci ve ustalarla hiç arası olmadığını ilk bakışta hemen anlardı. Rüzgarın bir taraftan vurup,hiçbir engele rastlamadan öbür taraftan çıktığı bir odaydı burası. Ana,oğul burada birkaç gece geçirdiler. Ama ana,oğlu Ahmet'i buralara yalnız başına nasıl bırakabilirdi ? Analar anası,oğluna bir oda bulsa da içi hiçbir şekilde rahat değildi. Ana kara kara düşünmeye başladı. Öyle ya ;"Ana gibi yar,Bağdat gibi diyar olmaz" ,"Ağlarsa anam ağlar,gerisi yalan ağlar" demeşler miydi atalarımız ? Ahmet'in anası da oğlunu bilmediği bu yerlere emanet edemiyordu. Bırakın bir anayı,kuşlar bile yavrularını korumada analar gibi hassastılar. " Kuşun biri bir ağaca yuva

yapar ve içine yumurtlar. Bir müddet sonra yumurtadan yavrular çıkar. Yavrular iyice büyümemiştir. Bir gün ana kuş yuvanın bulunduğu ağaca doğru bir yılanın çıktığını görür. Yılanın amacı yuvadaki yavruları yemektir. Bu esnada ana yılanla mücadeleye başlar,mücadeleden mağlup ayrılacağını anlayınca oradan uzaklaşır. Fakat çok geçmeen ağzında getirdiği şeyi yılanın ağzına bırakır. Tam o sırada yılan ağaçtan aşağı düşer. Bu olayı araştırılar,bir de ne görsünler ? Ana kuş ağzında akrep getirmiş ve o akrep yılanın ölümünü sağlamış. "Kuş,yavrularını nasıl korursa, elbette Ahmet'in anası da yavrusunu şehrin varoşlarında yaşayanlardan korumalıydı. Ana bir gün oğluna:

- Yavrum Ahmet,okul müdürünün nerede oturduğunu bana tespit edebilir misin ? Dedi. Ahmet istemeyerekte olsa :

- Peki ana. Dedi.Ahmet bir gün öğle vakti uzaktan uzağa okul müdürünü takip et-meye başladı. Ahmet artık okul müdürünün oturduğu evi öğrenmişti. Ahmet durumu analar anası Amine anaya anlatır. Ahmet'in anası okul görmemiştir ama gün görmüş bir bayandır. Dedim ya,evin hem hanımı hem de erkeği idi. Ahmet anasına okul müdürünün evini gösterdi göstermesine de,neticeden endişe eder. Bir köylü kadını şehirde oturan hem de müdür anası olan bir bayanla nasıl konuşur ? "Nihayet o da bir insandır" demez Ahmet. Ahmet'in anası okul müdürünün evine girer ve müdürün anasıyla enine,boyuna konuşur. Ahmet'in sandığı gibi annesi reddedilmez,aksine kabul görür. İnsan şehirde de köyde de her zaman insandır,insanlığı bilene... Müdürün anası,Ahmet'in anasını dikkatle dinler. Ahmet'in anasına,olayı müdür olan oğluna anlatacağını söyler. Ana bu görüşmeden memnun ayrılır.

Ertesi gün okul müdürü Ahmet'i yanına çağırır. Ahmet endişe ve korku içinde müdürün yanına gider. Müdür:

- Yavrum Ahmet,yatağını al getir ve artık okulun üst katındaki bir odaya koy. Artık undan böyle okulda kalacaksın. Der.

Ahmet o andan itibaren tarif edilemeyen bir neşe ve sürur içine girer. Neşesine anasını da ortak etmek isteyen Ahmet,öğle üzeri soluğu evde alır. Anasını durumdan haberdar edince,ana oğlundan daha fazla memnun olur. Ahmet anasına:

- Sokaktan bir eşek arabası getireyim,yatağı elli kuruş karşılığında okula taşıyayım. Der. Analar anası:

- Yavrum ben o yatağı sırtımda götürürüm. O elli kuruş senin okul harçlığın olur. Der.

Sırtta yatak taşımanın ayıp olacağını söyleyen Ahmet'e, feleğin çemberinden geçmiş olan ana:

- Yavrum,ayıp olacak bir şey yok. Sen hiç karışma. Sadece benim önümde yürü ve bana yolu göster. Der. Ahmet anasının söylediğini aynen uygular. Ana oğul,yatak ananın sırtında olarak okulun yolunu tutarlar. Ana, sırtında taşıdığı yatağı,okulun üçüncü katına çıkarıp, sırtından yere indirince:

- Şimdiye kadar sanki Kösedağı sırtımdaydı, onu şimdi yere indirdim. Der.

Artık ana mesutların en mesuduydu. Çünkü oğlunu en emin yere bırakmıştı. Artık Ahmet,müdürün en sevdiği öğrencilerden olmuştu. bu günden sonra öğle üzeri zil çalınca müdür:

- Ahmet evladım,şu kitapları bize bırak ta gel. Derdi. Amaç kitap bıraktırmak değil, Ahmet'in kendi evinde doymasını sağlamaktı. Allah'ın lütfü ,müdürün ve ana sının yardımıyla Ahmet okulunu bitirdi. Ahmet şimdi,ebediyete intikal etmiş olan anasıyla,müdürü hayırla yad etmektedir. Her ikisinin de ruhları şad olsun.

PAŞA ÇETEN

TEKBİR OLUR

Hani bir çocuk atına biner gider bir gün
Ayak sesleri döner teksir olur
Göklerin kıyılarına vuran emelleri
Güneşte terler tekbir olur.

Karanlıklar serilir yerin altına
Gölgeler bile bağlanır konur zindana
Işık damlar ateşten toprağa
Gecede yıldızlar çatlar tekbir olur.

Dallar birleşir ulu kökte
Uzaklar yakın olur bu yürekte
Göğün altı üstü çepeçevre şenlik
Akıl dilde coşar tekbir olur

Battım bu sevdaya dizlerime kadar
Vicdan karar gözlerde olur gözyaşı
Bir ocak ki;suları sulara köprü yapar
Rüzgârda tutar,dallarda tekbir olur.

Parlar o gün damarlarımda kanım
Gök tersine döner yerini bulur
Düşse de ayrılıklar bu yolun yolcuları
Sessizlik içimde süzülür tekbir olur.

Neslim susuz kalmaz artık
Toprakta döl sabahı bekler
Sevgi yıkar ayrılık bendini
İlahi bayrağın altında tekbir olur.

SEN

Sen gözlerimi tut
Ona oyna her şeyini
Gözlerim atına binen çocukların terkisinde
Yüreğine erişmek diler

Sen gözlerimi tut,rüzgâra inat
Saçlarını toplayan odur çünkü
Korur dağılmaktan ordularını
Seviyorsan ülkeni tut onu

Sen gözlerimi koy dualarının arasına
Bir gurbet selamı gibi ezik
Lapa lapa bir akşam gibi yağan
İncitmez konarken göz çiçeğine

AMA ÇOCUĞUN GÖZLERİ

Tohum toprağın altında
Zamanın ellerinde bitmeyen çile
Bir ama çocuk gibi mahzun

Akşamın güzelliği soframızda
Gönlümün eşiğine oturmuş güzeller
Yerin kara sevdalıları

Mehtaptan bir sa
yfa açıyorumİsmim silinmiş isminden ahh
Sarhoş yıldızların kucağına düşüyorum

Kördüğüm gibi bağlanıyorum
Çiçeklenmiş ter akar benden
Merhametsiz bir güzelin elindeyim

Şimşeklerle kelepçe takıyorum korkmadan
İçimde zıplarken dünya
Damarlarımda gerili bahar

Güneşin silahıyla vuruldum
Ecrin bahçesinde gül toplarken
Rüzgârda savruldum

Şafaktan önce kalkmış kader
Göğe açılan pencereden
Bir selam söylenir sevgiliden

Ömrümün bittiğini şimdi anlıyorum
Rüyalarıma direnen gemi
Bir hayatı yüklenir gider

Hele güvertede horozun ötüşü
Geçmişime ait günahları topluyor
İçimde ama çocuğun gözleri.

KURŞUN DÖK YÜREĞİME

Kurşun dök yüreğime
Diller sırrımızı söylemesin
Aman ey aman düşmesin üstümüze
Gurbetin gölgesi

Dağlar bir bir savrulsa da
Sıcak kalsın kipriklerin
Aman ey aman kurumasın
Sıla ağacın.

Hüseyin TAŞKAYA

SERVET

Zengin olmak elbette güzel
Herkesin hayatı kendine özel
Bazen diyorlar zengine tüzel
Ak akça kara gün içindir.

Zenginim diye hava basma
Olur olmaz diye hemen küsme
Dikkat et sonunda fakir düşme
Düşenin dostu olmaz demişler.

Dünyada bir gün olur her şey yalan
Kimsenin malını eyleme talan
Dürüstlüktür sadece dünyada kalan
Dünya malı bulsa kalsa gerektir.

Ölünce zengin fakir biri olur
Hak yiyenler inşalleh belasın bulur
Akibet serveti mirasa kalır
Helal servet nasip eyle Allah'ım !

Zengin olmak istersen kanaat yeter
Eğer kanaat sızsan sonun çok beter
İnanmak istersen Kur'an yeter
O da yetmez dersen Cehennem yeter.

Zenginler fakire yardım etmeli
Haram serveti kazanıp nitmeli
Zengin fakir doğru yola gitmeli
Haram servet kursak tıkar demişler.

Helal servet her zaman helaldir
Servetin helali elde kalandır
Bundan ötesi elbet yalandır
Helal servet nasip eyle Allah'ım !

Çalış, kazan helalinden
Şüphe etme hiç malından
Korkmazsın o zaman canından
Helal servet nasip eyle Allah'ım !

İSRAF

İsraf eden pişman olur
İsraftan kaçan para bulur
İsraf etmezsen iyi olur
Kaçınalım biz israftan.

İsrafın sonu ızdırapdır
İsraf etmek haramdır
İsraf benim kanayan yaramdır
Kaçınalım israftan.

İnsan olan israf yapmasın
Parası olmayan lükse tapmasın
Herkes çalışsın boşa yatmasın
Kaçınalım israftan.

Neden israf yapılır bilinmez
İsraf edenin gözünden yaş silinmez
İsraf ederek tasarruf edilmez
Kaçınalım biz israftan.

Insanoğlu neden israf edersin
Fors için mi bu yolu güdersin
Sonunda pişman olur gidersin
Sakınalım biz israftan.

İsraf çok aileleri batırır
İsraf insanları aç yatırır
Hayır bereket koymaz götürür
Sakınalım biz israftan

İsraf etmeyin günah olur
Bir gün olur değer bulur
İsraf eden açlıktan ölür
Sakınalım biz israftan.

İsrafa kendimizi alıştırmayalım
İhtiyaçla israfı karıştırmayalım
Başkasının israfın araştırmayalım
Kendimiz kaçalım israftan.

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 21

Yıl: 3 Sayı:21

ÇORUMLU 2000

ISSN 1301-1901

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Gürsel YAYINEVİ Fiyatı KDV Dahil 1.000.000 TL.

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :3 2000 Gürsel YAYINEVİ Sayı 21

SAHİBİ ve Mesul Md. Mahmut Selim GÜRSEL

İdare ve yazışma adresi Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27 / 34 ÇORUM

YAZIŞMA corumlu2000@yahoo.com

SAYFA: http://www.fsccorp.com/corumlu2000/

İş : 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10 Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Mijanpaj Gürsel YAYINEVİ

İrtibat:

ADANA	Yalçın GÜRSEL	Tel :0 - 322- 340 35 17
ANKARA	Abdullah ÖZÜYAĞLI	Tel :0 - 312 340 81 89
ANKARA	İsmet TEZEL	Tel :0 - 312 432 35 94
İSTANBUL	Suavi Hakan TORAMANLI	Tel : 0- 542 345 88 85
İZMİR	Yılmaz GÜRSEL	Tel : 0- 232 373 37 30

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU ..... Su Hırsızları 28. s.
Mesut ARTAR ..... Doğal Gaz Nedir ? 16.s.
Hacı CELEBCİ ..... El Yazması Kitaplar 5.s.
Suheyp Ulvi CIRIL ..... Sıklık Deresi.12.s.
İsmet ÇENESİZ ..... Çok Kullanılan Kelimeler 20.s.
Şakir ÇIPLAR ..... Menkıbelerle Koyun Baba 8.s.
Eşref ERTEKİN ..... Çorumlu Maniler 25.
Şahin ERTÜRK ..... Bakış (Öykü) 30.s
Engir ERYAŞAR ..... Karikatür 31.s.
Adnan İLHAN ..... Özürlünün Özgürlüğü 11.s.
Şükrü GÜLTEKİN ..... Mehmetcik 36. s.
Mahmut Selim GÜRSEL ..... Çorum'da Kütüphaneler 2.s.
Dost Dost !!! 3.s.
Metin KALYONCU ..... Yazılı Basılı Yayınlarda İskilip 7.s.
Hatice KARSLIOĞLU ..... Kabızlık 23.s.
Gamze KULTAKÇI ..... Şiir 37.s.
Erdal ODABAŞ ..... Bulmaca 24. s.
Ahmet OZAN ..... *Gerçek bir Hayat Hikayesi 32.s.*
Ulvi ÖĞRETEN ..... Çorum Tarihi 9.s.
Mustafa ÖZKİREMİTÇİ ..... Çorum'un Ulemasından Bazılar 15 s.
Uğur PAMUK ..... Karikatürler 27 s.
Dr. Rıfat PATIR ..... 21. s.
Salim SAVCI ..... Anadilimiz Olan Türkçe'yi Sevenlere Çorum Çevre Dergisi 14.s.
Ümit UZEL ..... Serdar Hangün ve Ömer Hayyam 22. s.
Raşit YÜCEL ..... Manevi Mevsimler 13.s

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı:1.000.000 Tl. Çorum İçin Yıllık 12.000.000 Tl. İl Dışı Yıllık 18.000.000 TL dir.

Kapak Fotoğraf: M. Selim GÜRSEL

Basıldığı Yer Kardeş Matbaacılık T.S.L.Ş. Çorum

ÇORUM'DA KÜTÜPHANELER Mahmut Selim GÜRSEL

20. Sayıdan Devam

İL HALK KÜTÜPHANESİ

Mimar Sinan mahallesinde 25 Aralık 1991 tarihinde açıldı. Hasan Paşa Kütüphanesinden mükerrer (Aynı) kitapların desteği ve açılması döneminde gelen ödenekle biraz kitap alınmasıyla açıldı. Kütüphane zemin kat ile beraber üç kat üzerine betonarme yapıdır. Zemin katta 92 m² lik kitap deposu ile bölge cilt atölyesi,kalorifer dairesi mevcuttur. Birinci katta 29.5 m² lik Müdür odası ,24 m² lik muhasebe bölümü,18.5 m² yazı işleri bölümü,106.5 m² lik konferans salonu ile 142 m² lik çocuk bölümü okuma salonu bulunmaktadır.

İkinci katta ise;21.5 m² lik Müdür Yardımcısı odası , 22.5m² lik teknik hizmetleri okulu,142 m² lik iare (ödünç verme) salonu ile 139 m² lik yetişkinler okuma salonu bulunmaktadır. 1999 tarihli istatistiklere göre ;10.000 kitap kayıtlı vardır.

Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü olarak çalışmaktadır.<1>

FAİK TONGUÇ ÇOCUK KÜTÜPHANESİ

1950 tarihinde Türkiye genelinde çocuk kütüphanelerinin ilk kurulanlardandır. Çorum Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olarak kütüphane ilk defa Albayrak İlkokulunun eski binasının içinde faaliyete açılmış, Albayrak İlk okulunun yıktırılarak yeniden yapılması sırasında ise okulun bahçesinde bir barakaya taşınmış, buradan da şimdiki İstiklâl İlk okulunun bodrum katı onarılarak çocuk kütüphanesi buraya taşınmış ve bu sırada açılan Bahçelievler İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü bünyesinde açılan 2.çocuk kütüphanesi nedeniyle İstiklâl ilk okulunda bulunan kütüphaneye 1.çocuk kütüphanesi adı verilmiştir.

Çorum'da çocukluk yıllarını geçirmiş olan Faik Tonguç, o yıllarda Ankara'da ticaretle meşguldü. Ankara'dan Çorum'u ziyaret amacıyla geldiğinde, yeni yapılmakta olan İl Halk Kütüphanesi binasını gezmiş ve maddi yardımda bulunabileceğini beyan etmesi üzerine,kütüphanenin o zamanki Müdürü rahmetli A. İhsan Erdemli ve şimdi emekli olan şef Hakkı. B. Ertekin ve personel yeni bir bina yaptırma imkanının olup olmadığı Faik beye sorulmuşlar,o da yaptırtabileceğini söylemesi üzerine,İstiklâl İlkokulu bünyesinde bulunan 1. Çocuk kütüphanesine götürülerek burası Faik beye gösterilmiş, bir çocuk kütüphanesi yaptırması önerisinde bulunulmuştu, Faik bey öneriyi kabul edince arsa için Çorum Belediyesine müracaat edilmiş,Çorum Belediyesi Çöplü mahallesinde belediyeye ait bir arsa tahsisi sözü alınmış,arsa tahsisi çıkınca,Faik bey sözünde durarak 1962 tarihinin değeriyle 30.000 lira paranın harcanması için Müdür İlhan beyin adına vekaletname ile Kütüphane Müdürlüğüne yollamıştır. Arsaya en kısa zamanda temel atılarak kaba inşaatı tamamlanılmıştır.

Faik beyin gönderdiği para bitince, kütüphane için harcamalar Vilayet Makamına müracaat edilmiş,Özel İdare bütçesinden 7.500 liralık bir ödenek temin edilmiş ve inşaat tamamlanmıştır. İstiklâl İlkokulu bünyesinde bulunan 1. Çocuk kütüphanesi bu yeni binaya taşınmış,1964 tarihinde kütüphanenin açılışı yapılmış, Bakanlığın izni ile 1. Çocuk kütüphanesinin ismi Faik Tonguç Çocuk Kütüphanesi olarak değiştirilmiştir. Binanın intifa hakkı 1971 tarihinde Çorum Belediyesince 95 yıllığına kütüphane olarak kullanılmak üzere verilmiştir.

Kütüphane 929.25 m² lik toplam arsa üzerine 117 m² kullanım alanı olarak tek katlı olarak yapılmıştır. Bina birkaç kere ufak onarım görmüş,son olarak bahçe duvarlarının yenilenmesi ve kalorifer teşkilatı yaptırılmıştır. Çocuk kütüphanesi okuyucu salonu 94.25 m² olarak hizmet vermektedir.

1997 tarihli istatistiklere göre ;7.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır.<2>

MEHMET ŞADİSOĞLU ÇOCUK KÜTÜPHANESİ

Merkez ilçe Yeşilyurt mahallesi 4.sokak A blokta bulunan apartman girişinde 2 daireyi Mehmet Şadisoğlu kütüphanesi ku-

<1>Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

<1>Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

DEVAM EDECEK

DOST; DOST !!! Mahmut Selim GÜRSEL

Dostluk üzerine geçen ay yazarımızın birisinin yazısını yayınlamıştık . Başlık altı yazısı "**Söz ağzımda iken biz ona, ağzımızdan çıktıktan sonra o bize sahip olur**" ibaresi ile başlıyordu.

Sayın ağabeyimiz;.bu sözü yazarken acaba arkasında durabiliyor mu,yoksa duramıyor mu diye düşünmeden kendimi alamadım.

Dünya bu;"**Nasihat eskiden büyüklerin işiydi**" her şey gibi bu devirde bu işi de ben tersine döndürmek niyetiyle değil de;bir büyüğüme tavsiye,öneri niteliği olarak algılanmasını istiyorum.

Ağabeyimizin yazı başlığı Amerikalı yazar Bernard SHAW'ın bir deyişi idi. "**Dostlarım,dostlarım ben en çok ondan korkarım**" demiş. Bilindiği gibi Amerikalılar biraz abartılı konuşmaları ile,belki de bizim çevirmenlerimizin onların dediklerini,kendi bilgi dağarcıkları ile değiştirme, yada kullanılan kelimenin karşılığını kelime bilmemelerinden dolayı yaptığı yanlışlıkları,bizimde meşrebimiz kabul ettiği için,hemen kabullenerek söyler ve yazarız.

DOST Nedir,Arkadaş nedir ? Diye düşünmeyiz. Arkadaşlık ile dostluğu bir kefeye koyarız. İkisini birbiri ile karıştırırız.

ARKADAŞ:Refik;yoldaş,Enis;yar,sevgili,Hemdem;sıkı fıkı,Demsaz;sırdaş. Diye belirtilmekte

DOST: Sevişen kimse,Sevilen kimse, nikahsız karı koca veya metres,Tasavvufta ise hakiki sevgili Tanrı. Diye belirtilmektedir.

Bu iki benzer gözüken,fakat yanlış algılanan kelimeleri şöyle açabiliriz:

Arkadaş;aynı yolda,aynı işi,aynı mesleği vb. işlerde beraber olan ve katılırsanız birbirlerine zıt olduklarında ayrılabilen kişilerdir. Birbirleri ile sıkı fıkı olan kimseler ise bilindiği gibi birbirlerine dertlerini açan,yada dedikodu yaparken birbirlerini arayan kişiler olarak görebiliriz.

Sırdaşlık ise daha ileri giden bir arkadaşlıktır. Demekteyim.

Gelelim Dosta; sevişen kimse;bunda açıkça denilmektedir ki;iki kişi arasında çok samimiyet bulunan,aralarında başka kimse olmayan,yada cima vaziyeti olarak iki karşı cinsi de içine alan bir açıklamadır. Bu evlilikte olabilir,nikahsız yaşama da olabilir, metres te olabilir.Bernard SHAW burada her halde kendi açısından doğru söylemiş olmaktadır.

O dost diye bahsettiği kişiler,eşleri,sevgilileri,metresleri olması büyük ihtimaldir. Fakat bu kelimeyi kullanan Sayın Seba'nın da böyle bir ilişkisi olabilir,yada bu kelimeyi yerinde kullandığını zannetmiştir. Fakat ağabeyimizin bu kelimeyi kollanması ve başlık olarak ta alması beni üzdü. Ya ağabeyim de arkadaşlık ile dostluğu ayıramadı, yada "**laf olsun kolay gelsin manasında**" yazdı.

Dostu hikaye eden bir kıssa aklıma geldi.

Mazur görünüz 1975'te okumuştum,bazı eksikliklerim olabilir."

Bir genç adama bir gün babası:

- Oğlum,çok geziyorsun, pek çok arkadaşın var. Bunların iyisini ve yaramazını ayır. Diye nasihat etmek ister. Oğlu,gururla.

- Baba benim arkadaşlarımın hepsi iyidir. Ben ne dersem katılırlar,benim için canlarını verirler. Diye cevap verir.

Baba oğluna küçük bir ders vermek ister. O gece çobana emrederek bir koyun kesmesini,keser kesmez tam kanı akmadan çuvala koyarak çuvalın ağzının açılmayacak şekilde bağlamasını ister.

Gece yarısı oğlunun odasına girerek uyandırır:

- Oğlum ben bir halt ettim. Senden yardım istiyorum kalk. Der.

Genç adam hemen kalkar, aceleyle üstünü giyinir,

- Babacığım ne oldu ? Diye sorar.

Babası:

- Oğlum kaza ile bir adam öldürdüm. Fakat senden başka kimseye güvenecegim arkadaşımve dostum yok. Der.

İlave eder:

- Aşağıdaki cesedi ertesi akşama kadar saklayacak bir yer bulalım der.

Oğlu atılır.

- Baba benim bir sürü dostum ve

arkadaşım var onlardan birisine götürürüm,o da yarın akşama kadar saklar.

Diyerek çuvalı sırtlar.

Kasabanın karanlıklarına karışır.

Epey bir zaman sonra çuval sırtında yorgun ve utangaç geri döner.

- Baba;bu kanlı çuvalı hiçbir arkadaşım kabuletmedi. Der. Babası:

- Oğlum sen gittikten sonra aklıma bir dostum geldi. Selamımı söyle,bu leşi yarın akşama kadar saklayıversin. Yarın ben ondan alırım. Der ve arkadaşının ismini ve adresini verir. Çocuk gider babasının arkadaşının evinin kapısını çalar. Babasının selamını söyler,yaptığı işi anlatır,yarın akşama kadar bu cesedi saklayacakmışsınız der. Babasının arkadaşı,hemen içeri getir yavrum diyerek çocuğu içeri alır,evin bir köşesine çuvalı birlikte saklarlar. Adam çocuğu uğurlarken babana selam söyle,insanlık halidir üzülmesin diyerek selam yollar. Oğlan koşarak eve gelir. Baba arkadaşın böyle böyle dedi diyerek selamı da iletir.

Gidip yatarlar.Ertesi gün,koyunu kestiren baba,arkadaşına çobanı ile haber yollar. Ağanın selamı var,koyunu aldı bu saate kadar davet etmedi. Koyunun üstü ne yatmasın pişirtsin de bizim oğlanla yemeye geleceğiz diye haber salar.

Akşam namazından sonra oğlunu alarak o arkadaşının evine giderler. Neşeli neşeli yerler içerler,cesetle ilgili hiçbir konu konuşulmaz,yatsı okunurken müsaade alır kalkarlar. Çocuk merak içindedir. Yolda babasına:

- Baba ceset nerede ?

Diye sorar. Babası:

- Yedik ya oğlum. O ceset değil bir koyundu. Sen şöyle dostum var,şöyle arkadaşım var diyordun,ben de seni sınamak istedim. Gördüğün gibi seni seven bir arkadaşın,dostun yokmuş. Sen geldikten sonra gönderdiğim kişi,benim yarım dostum. Der. Çocuk:

-Baba yarım dost nedir ? Diye sorunca.Baba:

- Oğlum bir dost az,iki dost fazladır. Bir de benim esas dostuma gitseydin acaba nasıl bir hürmet göreceğini düşün. Der."

Evet ağabeyciğim. Bu kısadan, arkadaş ile dostu anlarız herhalde.Birde;Aşık Veysel'in:

"Dost,dost diye nice esine sarıldım,
Benim sadık yarim kara topraktır..."

Diye devam eder gider.

Dost bence;bir kişi,birdir.

Arkadaşlık ise,bazı kırgınlıklar,ağız dalaşlarını peşinen kabullenmek demektir. Bu gibi durumlara düşülmeden de arkadaşlığımızı sürdürdüğümüz Insanlar bulunabilir. Bunlara sitem edilebilir,bunlara kırılabiliriz,bunlarla alakalarımızı kesebiliriz.Yinede insan oğlu fıtratı üzerine arkadaşsız yaşayamaz.

Yaşayabilseydi acaba nasıl bir hayat sürerdik?

Bizler birisine kırılırken acaba,o birisinin bize kırılıp,kırılmadığını hiç düşünmeyiz. Bizler birisinden bir şey isterken, o kişinin de bizden bir talebi olabileceğini nedense hiç düşünmeyiz.

Biz bir söz verirken,sözümüzü tuttuğumuzu zan ederek, verdiğimiz sözleri hep kulak ardı ederiz. Sonrada o kişinin arkasından sitem eder,sitemli yazılar yazarız. Bu da yetmezmiş gibi birbirimizle bir toplulukta karşılaştığımız zaman hiçbir şey olmamış gibi davranırız.

İşte bu arkadaşlıktır. Dostluk değildir.

Dost olarak seçtiğimiz,bir buçuk kişi için her şeyimizi veririz ve onunda bizim için her şeyini vereceğini biliriz.

Bu devirde yaşıyoruz.

Bu devirin icaplarını yerine getiriyoruz da,acaba "**hayat arkadaşlarımızdan başka**" hiç dostumuz varmı ?

Zannetmiyorum.

Bu zamanın maddi getiri ve götürüsü içinde dost bulmak ;"**Hayat pınarı olan ab-ı Hayat Pınarı**"nı bulmak gibi bir şey olsa gerek.

Yukarıda dediğim gibi;büyükler küçüklere nasihat verirdi, dünya herhalde tersine döndü ki;bende size bir nasihat olmasa da bir fikir vermiş olayım.

Saygılarımla.

EL YAZMASI KİTAPLAR

Hacı CELEPCİ

Adı üstünde elle (el yazısı ile) yazılmış veyaşları yüzyıllarla ölçülen kitaplar.

Peki ne yazıyor o kitaplarda ?

Değerli dost Mahmut Selim GÜRSEL' in dediğine göre: Sosyal yaşamın konularını içeren (o dönemlere ait) tarihi birtakım olayları içeren ve hemen her alanda,o dönemlerin birer fotoğrafı olan eski kitaplar. İçlerinde elbette Kur'a-nı Kerim'ler de var.

Hasan Paşa Kütüphanesinde korunmakta olan bu kitapların şu aralarda başı belada. Kültür Bakanlığı ne akla hizmetse bu kitapların (sayısı 4000 civarında) belli miktarını Konya'ya nakletmek arzusunda imiş.

Sayın Mahmut Selim GÜRSEL;yıllarca kütüphanede çalışmış bir kültür emekçisidir. Eski eserler konusunda neyin ne olduğunu yada olmadığını en iyi bilenlerdendir.

Çorum' un öz malı,öz kültürel mirası olan bu birbirlerinden değerli,ederi milyarlarla ölçülebilecek eski el yazması kitapların yerlerinde kalması gerekir.

DUYARLI TÜM ÇORUM İNSANI BU KONUDA TEPKİ KOYMAK,SESLERİNİ YÜKSELTMEK ZORUNDADIRLAR.

Tarih okuyan Çorumlu öğrenciler,yanı başlarında duran bu eşsiz hazineden araştırma yapmak durumunda kalırlar ise;neden başka illere gitsinler ? Üstelik bu kitapları incelemek,araştırmak,ilgili tez çalışmalarını yapmak için başka illerden Çorum'a gelmek durumunda olanları bir düşünün. Dışarıdan gelip,ilimizde bir süre konaklayan insanların bu şehre birtakım ekonomik katkıları olur mu, olmaz mı ? Kitapların başka yerlere taşınması bu açıdan Çorum'un,Çorumlunun bir kaybı değil midir ?

Adı geçen kitapları her ilgilenen açıp okuma şansı elbette yoktur,Arapça, Farsça, eski metinleri okuyup anlamak bir bilgi ve uzmanlık ister. Ancak içeriklerinin o döneme ışık tuttuğu bir gerçektir.

Bakanlık istiyor. Vatandaşlar olarak yanlış karara itirazımız olmalı,karşıtepki koymalıyız. Yoksa;Çorum'a ait kıymetli tarihi eserler,başka illerin kütüphanelerini, müzelerini süsleyecektir.

Mahmut Selim GÜRSEL'in kendi çıkarttığı Çorumlu 2000 Dergisi'nin Ağustos 2000 sayısında konuya çok geniş yer vermiş, Vatandaşlarımızın ilgilerini çekmeye çalışmıştır. Bu duyarlılığından dolayı kendisine bir Çorumlu olarak,emekli bir öğretmen olarak teşekkürediyorum. Mahmut Selim GÜRSEL'in konuyla ilgili şu bilgi ve önerilerini kısaca iletmek isterim. Der ki:

"Kitaplar Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde gereği gibi korunmadığı savı tamamen uydurma ve gerçek dışıdır."

Kitaplar kendi doğal ortamlarında yüz yıllardır durmakta,bu iklim koşullarına kendilerini adapte etmektedirler. Onların yerlerinden alınıp başka merkezlere taşınması,o eserlerin erken ölümü demektir.

Kitapları aharlı kağıtlara yazılmış sayfalarla ,ceylan ve diğer derilerle ciltlenmiştir. Ciltli olanları,ciltsiz olanları vardır. Kitaplar rast gele ele alınıp onarılmaya kalkışılması kesinlikle doğru değildir. Konu tamamen bir uzman ekip işidir.

"Aharlı kağıt nedir " diye soruyorum ? Yanıtlıyor: Üzerine belli kalınlıkta yumurta akı sürülmüş ve mühre denilen özel taşlarla düzeltilmiş kağıtlar.

Kitaplar o dönemin özel mürekkepleri ile yazılmış. Tamamına yakını Çorumlu Hattatlar ile Müellifler (yazarlara) ait yazma eserlerdir. Eğer bir sayfa yazılırken,bir yanlışlık yapılırsa,eğer aharlı kağıtsa, mürekkep kurumadan,o yanlış kelimeyi veya cümleyi kitabın yazan diliyle kolayca yalayıp silebiliyordu. Başka bir teknikle yanlışı silmek mümkün değildi. Demiyorlar mı ki:

- "Hiç mi mürekkep yalamadın ?",Bu adam çok mürekkep yalamış" vb. Yani "**Mürekkep yalamak** "deyimi bir ayrıcalığın, bilgeliğin altını çizen bir deyimdir. Bu gün bile hâlâ kullanılmaktadır.

Ve Mahmut Bey ekliyor:

"Kütüphane iyi korunmalı,dijital kameralarla gözetilmeli,en az iki karakola alarm sistemi bağlantısı kurulmalıdır. Eğer istenilirse bunlar zor şeyler değildir. Bunlar bir anlayış, sorumluluk ve gönül işidir."

"Kültür Bakanlığı bu kitapları çok merak edip akıbetlerini çok düşünüyorsa;mutlaka kataloglarını hazırlatmalı,bilgisayarlara yükletmelidir. Ayrıca her kitabın bilgisayara kopyalanması sağlanmalıdır. Ah " Bu eşsiz hazineler elin ecnebilerinin elinde olacak ki; göreceksin yapılan işlemleri."

Yaptığımız söyleşide,şunu da ekliyor son olarak:

"Bırakın kitapları,bazı kitapların MİKLEPLERİ bile altın değerindedir." Nedir Mıklep?

Mıklep: Kitabın ciltleme biçimi ile ilgili bir detaydır. Ciltli kitabın kapak kenarı ile sınırlı bırakılmayıp,okunan sayfaların arasına geçecek biçimde cilt ile bütünleşen uzantıdır mıklep.

Bu bilgide yine değerli dost Mahmut Selim GÜRSEL'den.

Sevgili okurlar ! Günümüzde kitap sevgisi olan insan sayısı parmakla gösterilecek kadar azdır. Çoğalması için ne devlette,ne millette en küçük bir istek,arzu,çaba görülmemektedir. Hatta kimi zaman kitaba açık açık düşmanlık dönemlerini de yaşayıp geldik.

"Okumayan bir toplum, kitabı neylesin?"

Kelli-felli mesleklerinin sahibi pek çok aydın insanımız bile kitap okumayı zaman israfı olarak görmektedirler.

Bırakın kitaba para vermeyi, okumayı,günlük gazeteleri bile kupon için aldıkları gerçeği vardır ortada.

Oysa;bireyleri kitap okumayan ulusların gelişmesi, kalkınması, çağdaş toplum olabilmesi bir hayaldir. Belçika da bir itfaiye erinin evinde bile en az bir kitaplık bir kütüphane olduğunu duyunca şaşırmayalım.

Evinizde televizyon var mı,buzdolabı var mı,okey takımı var mı,muhabbet kuşu var mı,köpek var mı,kristal avize var mı,gümüş yemek takımı var mı vb. sorular sorarız da; evinizde bir kitabınız,kitaplığınız var mı ,diye neden sormayız?

Ey azizler bir düşünelim!

Sovyetler Birliğinde bir işçinin yılda ortalama 30 bin sayfa kitap okuduğunu sanırım çoğunuz duymadınız. Ülkemiz sahillerine gelen turistlerin kumsalda güneşlenirken ellerinde kitap okuduğunu yada kitapla dolaştığını biliyoruz.

Çocuğumuza oyuncak vb. birtakım nesneleri alıp da verirken;kendiliğimizden bir kitap alıp da vermeyi hiç akıl ediyor muyuz?

Geçenlerde yine yazmıştım. Çinli filozof Konfüçyüs Tanrıya şöyle yakarmış "Tanrım bana kitap dolusu bir oda ve çiçek dolusu bir bahçe ver" Peki biz ne diliyor ve istiyoruz Tanrıdan?

Değerli okurlar ! Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan,korunan el yazması eski kitaplar "BİZİM NEYİMİZE" dememeliyiz. Kültür ve tarihi mirasımızı bizden sonra gelecek nesillere de ulaştırmakla yükümlüyüz.

Her şeyi devlete ve yönetenlere havale etmek bir aymazlıktır. Toplum olarak ortak değerleriniz hepimizindir. Ayşegül TECİMER'i anımsayın . Kadın;yurtdışına kaçırdığı eski eserlerin,özellikle el yazması Kur'an-ı Kerim kitaplarının sağladığı servetin üstünde oturmuyor mu?

KİTAPLARIMIZIN NE BAŞKA İLE TAŞINMASINA,NE DE SAHİPSİZ KALMASINA RAZI DEĞİLİZ.

Çorumlu hattatların (dönemin yazarları) bize bıraktığı paha biçilmez kitaplarımızı kimse oynatmasın yerinden. Benim torunum yarın o kitapları inceleyecek,tarihimizi araştıracaktır.

Metin KALYONCU

YAZILI BASILI YAYINLARDA İSKİLİP

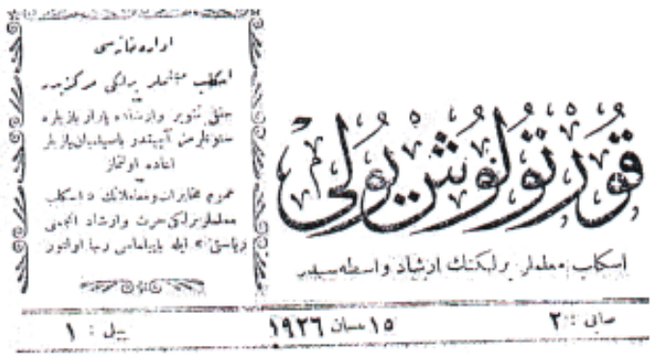
قورتولوش یولی
اسکلب معلملر برلیکنک ارشاد واسطه‌سیدر
صاحبی : ۲ ۱۵ نیسان ۱۹۲۶ بیل : ۱

19. Sayıdan Devam

Derginin Adı: Kurtuluş Yolu-Türklük Yoludur

Cilt:1 Sayı: 5-6

Tarih:31 Mayıs-15 Haziran 1926

Beşinci sayıda;birinci sayıdan bu yana devam eden "Dört Kurt" başlıklı yazı devam etmekte olup,iri harflerle basılı olan şu paragraf dikkati çekmektedir:

"Osmanlı İmparatorluğunu sarsan, yıkan, kemiren,birbirleriyle tepişen,boğuşan ve Türk Teceddüt Tarihi Edebiyatı yazarlarının belirttiği YENİÇERİ,ENDURUN,SARAY ve MEDRESE'dir ." diye devam etmektedir.

Sayfa 84'te ise;İSKİLİP ve TİCARET başlıklı yazı çok ilginç olup;okunup düşünülecek ve bu günümüze kıyaslaması gerekli olduğunu gördüğüm için sizlere sadeleştirerek sunuyorum:

" İskilip'e gelen bir gezgin eskisine nispetle ticaretin gerilediğini görür ve bunu itiraf etmek zorundadır. Diğer şehirlere nispet edildiğinde ekonomi açısından en cansız ve sönük kalan memleket İskilip'tir. Burada maateessüf (üzülerek belirteyim ki) hayatı iktisadiye (ekonomik hayat)henüz uyanmamış ve uyunmak için bile kıpırdamamıştır. Acaba bundaki sebebin görünmeyen amilleri (yönleri) ne olabilir ? İskilip'in coğrafi konumu fena, yoksa para ve iş mi yok ? evet eminim sizden tevcih edilecek sual ? Pek haklısınız diyeceksiniz.

Dört kara kayanın arkasına sıkışmış tepelerin dibinde bir derenin içine yayılıp giden tabii güzelliklerin ruhu okşadığı sevimli memleket,pul gibi para akıtan bir uzuvdan yoksundur. (ticaretten mahrumdur) Maziye göre bu yakınmaların önemi yoktur. Çünkü bu milletin inleye,sızlaya verdiği paralarla havuz başı sefaları yapan nankör sultanlar daldıkları sefadan göz açıp Anadolu'ya bakmazdı. İskilip'te Anadolu'da değil miydi ?... Bu günkü idare bu büyük noksanın telafisi için uğraşıyor. Bu yokluğu kaldırmak için çırpınıyor. Çare ticareti az zamanda,azami seviyeyi yükseltmek,yoksulluğu yok etmektir...

...İskilip yol gibi mühim bir vasıtadan (ticareti etkileyen) mahrumdur. Ancak;gelişmemişliğin esası bu değildir. Halktaki uyuşukluk, tembellik,çekemezlik yükselmemizin esas engelidir. Bu da çürümüş,yıpranmış atılması gereken eski zihniyettir. Çorum ve Tosya birar saatlik mesafede olduğu halde onlar gelişmiştir. Çünkü onlarda çalışma,didişme,uğraşma,hayat ve kazanç kaygısı vardır. Bizde ise usanç ve tembellik uykusu hakimdir. Mesela;Tosya terakkiye (yeniliğe) koşan halkı iye yükselmektedir. Tosya'nın da yolu yoktur. Ama buna üzülmemektedir. İşte çalışmak gibi asrın biricik refah yolu ticarettir deyip çalışmamaktadırlar... (Yazı Kızılırmak Dergisinden alınmıştır notu vardır)

Sayın okurlar; bu yazıyı Latin harflere çevirirken,biz İskiliplilerin aynı düşünce ve yaşamaya devam etmekte olduğumuzu ve halen kendimizi yenileyemediğimizi üzülerek düşündüm, Yazı şöyle devam ediyor:"...Tosyalılar İskilip pazarına her hafta gelirler. İskilip esnafının ürettiği mamullere (nal,mıh,saraciye,keçe,semer,dokuma,mutafiye,ayakkabı vb.) ticaretin kokusunu alan,buldukları yerin feyz ve bereketini süpüren çekirgeler gibi üşüşürler. Pazar yerine dökülen pekmeze üşüşen arılar misali bu malları alırlar, Çorum, Çankırı, Kastamonu,Tokat,Zile, hatta Kayseri'ye kadar uzanır, alım satım yaparlar. Uyanık fikirli Tosyalılar her şehirde kese ve keselerine göre iş buluyor. Harbi umumiden bu yana çalışkan,ticaret erbabının her kese,bilhassa malını üretip satamayan İskiliplilere örnek olmasını temenni ederiz...

"Sayı: 6 İlan (çerçeve içinde)

"İstanbul Babıali Caddesinde hemşehrimiz Ahmet Akif Beyin ÇİFTÇİ Kütüphanesi,her türlü ziraat kitap ve dergileri ile gazetelerinin ve okul kitaplarının satıldığı yerdir. Ayrıca tarım aletleri satılmaktadır. İhtikarcı Rum ve Ermenilerle alış veriş edenlere bu namuslu müesseseyi tavsiyeyi bir borç biliriz.

Sayfa 94:

Acı Hakikatler başlıklı yazıda:el

"Hükmü Minel Galebe. Güçlü olan hükmeder..." diye devam etmekte ve:"... Güçlü olması için her türlü tedbirin alınabilmesi için milli duyguların devamlı beslenmesi ile sağlanır"diye bitmektedir.

MENKIBELERLE KOYUN BABA

M. Şakir ÇIPLAK

20. Sayıdan Devam

Orada açları doyuracak,yoksulları gözetecek,insanları iyiliğe çağıracaktı. Koca Ali nasıl büyük bir devlete erdiğini anladı. Hemen Koyun Babanın elini öpüp şunları söyledi.

Ey zamanın kutubu, gözümün, gönlümün ışığı. Ey keramet feyzinin biricik kaynağı, sevdiğim canım babam elveda !..

Bundan sonra senin ayrılığının gönlümü karanlıklar,gözümü yaşlar içinde bırakır. Ahlarım asumanı titretir,aslında senin sohbetini bırakıp bir an bile senin yanından ayrılmak istemem,lakin emrine boyun eğmişim,cayamam elveda !...

Hizmetinde kusurlar işledim,bugün onun için mahcubum. Ağlıyorsam görenler çok görmesin feryadım sana olan tutkunluğumdan,en büyük hazinem seni sevmek ey sultanım... Dedi.

Sözünü bitirince Baba ona "gözünü yum,üzülme artık bahtın açıldı,göz yaşı dökmenin faydası yoktur. Ağlama gayri himmetimiz sana el vermiş,gönlümüz seninledir söyledikten sonra gözünü aç"dedi.

Koca Ali birde ne görsün Tuna boyunda Vidin Kalesi yanındadır. Orada Yakup Karargâhı denilen yerde durdu. Koyun Babanın kerametiyle buraya gelmiş olduğuna sevinde. İnsanları irşada başladı. Açları doyurdu, açıkları giydirdi. Fukarayı koruyup kolladı. Vefat ettiğinde işe içinde dervişleri olan mamur bir tekke bıraktı.

19 Baba Ada Tepe civarında koyun gütmekteydi. Koyunlardan biri sürüden ayrılıp kaçtı. Koyun Baba da arkasına düştü. Tepeyi tam üç kere dolandı. Her bir dolanma 3-4 saat sürmekteydi. Sonunda koyunu yakalamaya muvaffak oldu. Ama hem koyun yorulmuş,hem de Baba yorulmuştu. "Be hey mübarek hayvan,hem beni hem de kendini yordun" deyip koyunların içine saldı. İşte hayvanlara olan düşkünlüğünden,şefkatinden ve de koyun güttüğünden Seyyid Ali Koyun Baba adıyla anılır.

20 Ada Tepe etrafında kaçan koyunu kovalayıp yakaladıktan sonra artık maddi gücünün azaldığını anlamış ve müritlerine ömrünün sonunun geldiğini,ecelinin yaklaştığını bildirerek medfen olarak neresi uygun olur diye onların görüşünü almak üzere fikirlerini sormuştu. Dediler ki:

Ey himmeti yüce insan, sana dervişlik etmek ne hoş saadetli bir iştir. Nasıl emredersen öyle yaparız,nereyi seversen orasını göster. Yalnız gönlümüz hep senenle olmak ister. Allah'tan dileğimiz senin ömrüne bereketler ihsan etmesidir.

Koyun Baba büyük bir taşın yanında durdu.Hz. Ali'nin sapankaya ile attığı Ali Kayası gibi bir taştı bu. Ada Tepeden bir hamle ile öyle bir fırlatış fırlattı ki,taş şu andaki türbenin bulunduğu yere düştü. Geyen ziyaretçiler de görürler ki,Koyun Babanın parmak izleri aynen taşın üzerinde,eli çamura batmış gibi belli olmaktadır. Münkirlere vefadan sorma onların işi cevrü cefadır aşıklara sefâdan sorma onların işi ihtilâldir.

Zengin olan fukaranın halini ne bilsin dilencinin çektiği sıkıntıyı sen dilenenlere sor. Gönlü temiz olanlara riyayı sorma,riyanın halini ehl-i riyadan sor.

Cömertliğin ne olduğunu yedirip içirmesini bilmeyene sorma,onu hain hayasız tutuculara,boş işle uğraşanlara sor.

İki yüzlüler "Ene'l Hakk" sırrına vakıf olamazlar. Bu sırları git sen vefalı olanlara sor. Yücelerde duranı aşağıdan öğrenmek mümkün mü? Sen gökte olanları gökyüzünde oturanlara sor.

Yezit'in zulmünü tarihler bile yazmaktan aciz kalmıştır. O müthiş vakayı sen gönlü yalnız Kerbela Şahı (Hz. Hüseyin)dan sor.

Peygamber ailesini sevmek bir başka saadettir. Bu hali anlamak istersen onu da o aileden olanlara sor.

Ehl-i Beyt kimdir ey akıl ve izan yoksunu kişi,Resullüllahın soyunu var git Aliyyü'l Murtaza'dan sor.

Aliyyü'l Murtazanın yüceliğini bilmek dilersen Kelamullah'a bak ki onu methetmektedir."Hel etâ"dan sor. (1)

Kime nazil olmuştur "Hel etâ" ayeti var anla ve ve her doğruyu bize haber veren Muhammed Mustafa'dan sor.

Bu alem fanidir seni de bir gün yok eder. Gidenler nerdedir bilmem ki onu da "tahtessera" dan sor.(2)

Koyun Babanın vefatını bize nazım ile anlat,bu nazmın değerini de aşık olan ehl-i zekâdan sor.

Devam Edecek

1-Kur'an-ı Kerim 76/1
2-Kuran'ı Kerim 20/6

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI

Ulvi ÖĞRETEN
Nazmi TUĞRUL

Yukarıda gösterdiğimiz sebeblerde Taviyum şehrinin Kamûs-ül-âlâm da yazıldığı gibi şimdiki Çorum şehrinin bulunduğu yerde olduğu akla daha yakın geliyor.

FARS HÜKÜMDARLARI

İran hükümdarı Kiaksâr milâddan 606 sene evvel Ninova'yı zabt ettikten sonra memleketini Lidya (*) hududuna kadar büyütdü.

Anadolu'nun orta yaylalarındaki Türk urukları (**) arâzi üzerinde serpilmiş olduklarından Medye'nin bu muvaffakiyeti güç olmadı.

Sürekli galibiyetler Akbatan'ı servet ve sâmân ile doldurmuş,Kiaskâr'dan sonra Medye tahtına oturan Astiyağ zehirler saçan safâhatının bilen kullarına kendini kapdırıvermişdi.

Dış direkleri gümüş,iç direkleri altından geniş salonlar zevk ve sefâ kaynağı olmuşdu. Safâhatı yaşatacak parayı bulmak için Astiyağ,halkı eziyordu. Lidya'ya kadar hudûdu içindeki halk bu hallerden nefret etmişdi. Milletin intikâm arzularını dudak bükmekle atlatan Astiyağ,yedi katlı surla geçilmez bir hale sokulan Akbatan'ın içinden zabt edileceğini düşünemiyordu. Halkın zihnini başka başka şeylerle oyalamak için Mezopotamya'da el Cezîre'de askeri yürüyüşler yaptırdı ise de bu harb yürüyüşleri muvaffakiyet sayılmazdı. Astiyağ'ı da ürküten Farslılardı.

Astiyağ;kızı Mândâne'yi bir rivâyete göre fikir,Yunan tarihçilerine nazarında Farisi prens'si (Gavi) isminde birisiyle everterek etrafındaki müberritleri susturmak istemişti. Bu yakınlık ise Farslılar'a da fırsat oldu. Prens ve Prenses'den doğan çocuk kendilerinin bir kurtarıcısı olabilirdi. Farslıların bu düşüncesini duyan Astiyağ torununun öldürülmesini istediyse de Farslılar Kihsaru'yu sakladılar. Günden güne büyüyen Kihsaru büyük babasının yapmak istediği fenalığı karşılıksız komak istemiyordu,Farslılar'da kendisine yardımcı oldular.

Genç prens Astiyağ'ın veziri Harpâğ'da yardım ediyor ve ona cesâret veriyordu. Beklenilen vaktin artık oluşmuş olduğunu vezir Harpâğ genç prense işâret edince Kihsaru isyân etti. Kiaksâr ölümünden sonra talimleri unudan Medyeliler genç prensin ordusuna mağlub Astiyâg'da torununa esir düştü.

Farslılar'ın hükûmet idresini elde etmeleri Medye Tûrânileri üzerinde te' sirden hali olmadı. Kihsaru Medye medeniyetine hürmet ederek onu yıkıp yakmamış büyük bir anlayışla yükseltmişti.

Dil ise Medler'de değişti,Medler Farîsî mezhebinde kabule gecikmediler. Farslılar askeri üniformalara kadar Medlerin giyimine hâkim oldular.

Kihsaru iyi düşünüşle göçebe Farslılar'a gânimet bulmak,Med servetini korumak,Kızılırmağı geçerek birçok ahâliyi alıb götüren; Mamureleri harâb eden Lidyalılar'dan intikâm almak üzere büyük ordularıyle Lidya çitlerine girdi.

Anadolu'nun garbında çok mahsullü altın tarlasına gömülmüş Lidyalılar İran ordusuna mağlub hükümdarı Karezos'da esir oldu. Bu zaferden sonra Kihsaru Anadolu sahillerini dolaşarak buralara yerleşmek isteyen Yunanlılar'ı boyunduruğu altına aldı. Suriye'yi de alan Kihsaru Babil'i zabt ile Keldâniye hükûmetine nihâyet verdi.

KİHSARU'NUN ÖLÜMÜ

Sakalar'ın bir uruğu olan Mâsâcatlar Hazar ile Issığ Gölü arasında otururlardı. Mâsâcatlar'da diğer Türk urukları gibi muhitin te' siriyle hayvanlarının süd ve etinden isti-fâde eder,ekincilikle uğraşmazlardı.

Süs olarak altın kullanırlar,eğer takımlarını, miğferlerini altınla süslerlerdi. Aileye ocağa hürmetleri pek çoktu.

Kadınların idâre işlerine girginlikleri ve elleri vardı. Mâsâcatlar çoklukla İran'a dalar, büyük gânimetlerle dönerlerdi. Bunların dalkılıçlığından (*) bezmişlerdi.Kihsoru batıda uğraşırken Mâsâcatlar'da tanda bir çok defalar İran içlerine girmişler,karma karışık etmişlerdi. Kihsaru bu hale bir nihâyet vermek için Mâsâratlar'ın kadın hükümdarıyla evlenerek çitleri selâmete erdirmek istedi. Türk'lerse Farslıları hiç sevmezdi.

(*) Lidya İzmir civânında çok zengin bir memleketdi. Kızılırmağa kadar büyüktü. İlk defa para bastıran Lidyalılardır.
(**) Kabile Aşiret.

(*) Düşmanın içine korkusuzca giren

KÜÇÜK ASYA VE YUNAN HARBLERİ

Fars hükümdârı'nın Yunan istilâsını Anadolu'da durdurması uzun süren Anadolu ve Yunan harblerine vesile,batıdaki insanların tanda yaşayan kavimlerin tanınmasına sebeb oldu.

Atinalılar; re'is-i hükûmet << Hippas>> aleyhine ayaklandılar,Hippas Anadolu'ya kaçmağa mecbûr oldu. Farslılar'a sığında. Dârâ mültecinin ricâsını kabûl ile Atinalılar'a danıştı. Zaten de Lidya'nın ayaklanmasında Yunanlılar arka çıktıklarından onlardan intikâm almak istiyordu. Vesilede kendi kendine çıkmış bulunuyordu.

Dârâ'nın haberleri Yunanlılar'a dokundu;Dârâ'nın sözleri kendi işlerine karışmak olduğundan red ettiler. Dârâ ; Dâtis ve Artâferen isimlerindeki iki kumandanı gemilerle Yunanistan'a gönderdi. Bu iki kumandânın gemileri Eğriboz Adasına uğradılar. Bu gün Palûkarsu (Eski kal'a) denilen Ereteriyye şehrini iteat etmediklerinden zabt ve ahâlisini de Anadolu'ya gönderdiler.

Bundan sonra Yunanistan'ın Atiki Yarımadasına çıkarak Atina'nin altı saat uzağında Maraton Sahası'na geldiklerinde Fars ordusu 100.000 nefer piyâde,10.000 nefer süvâride toplu idi. Yalnız bu orduda birlik yoktu ve aynı cinsten bir demet de değildi. Atinalı'lardan Mitiladi ,Temestükü Kalimak gibi vatanperverlerin maiyetinde 11.000 nefer mevcûtdu. Bu iki ordunun çarpışmasında Yunanlar gâlib geldi. Fars gemileride Yunanlılar eline düşmüştü. Dârâ bulunduğu Sard şehrinden bu acı haberi alınca kendisi gitmek üzere yeniden bir ordu hazırlarken öldü.

Oğlu Serhes babasının isteğini yerine getirmek için orduyu ikmâl ile Mısır'da zuhûr eden isyanı yatıştırıb yalnız erkek iki milyona çıkan askeriyle Sard şehrine döndü. Çanakkale Boğazı, Edirne, Selanik,Tırhala yoluyla Yunanistan'a girdi, intikâm için hazırlanan bu ordunun karşısına birbirine düşman Atinalılar'la Ispartalı'lar birleşti. Isparta kralı Leonidas 7000 kişi ile Termopil geçidini muhâfaza etmek istedi. İse de Farslılar Yunanlı casuslarının öncülüğü ile başka yerlerden geçerek geçid arkasına düştüler. Leonidas ; bu korkunç vaziyet karşısında beyhûde yere kuvvetleri israf etmemek için 300 kişiyi alıkoyarak geri kalanları gönderdi. Bu üç yüz fedâi Isparta Kânûnu uğruna bire kadar başta Leonidas olduğu halde öldüler. Yunanlılar'da Kânûnları uğrunda canlarını feda edenlere taş diktiler.

Geçidlerin Farslılar tarafından tutulduğunu gören Yunanlılar Salâmin Adasıyla Atiki arasındaki boğaza çekildiler. İki bin sayılan Fars gemileri Yunan gemileri üzerine atıldılar. Serhes muhârebeyi seyr için bulunduğu tepeden donanmasının mahvını gördü. Kumandânlarından Merdâne'yi (300.000) kişi bırakarak Çanakkale Boğazından çekildi.

Yunanistan'da kalan ordu Plâto'da mağlub oldu Donanmadan kaçabilenleri Sisam karşısındaki Mikal burnu önünde perişân oldu.

Birbiri ardınca bu mağlubiyetler Serhes'i merkezi Sus şehrine çekilmeğe ve harbden vazgeçmeğe mecbûr etti.

Oğlu Erdeşir'in hükümdarlığı zamanında Yunanlılar Mısırlılar'ı ayaklandırdılar. Militadi'nin oğlu da Farslılar'ı Kıbrıs'da ve İçel'de bozdu. Farslılar'a Küçük Asya'nın Adalar Denizi kıyısında oturan Yunanlılar'a çok fa'ideli Samun Muahedesi'ni kabul etdirdi. Kardeşi ikinci Dârâ Mısır,Lidya ve Medya ihtilâlleri ile uğraşdı. Oğlu ikinci Erdeşir zamânında kardeşi Küçük Asya Vâlisi Hüsrev Yunanlılar'ın yardımıyla ayaklandı. Bâbil'e kadar yürüdüyse de Kunâkse de bozuldular. Yunanlılar'ın ileri gelen zâbitleri de Farslılar tarafından verilen ziyafetde öldürüldüler. On bin Yunanlı meşhur filozof ve tarihçi,Sokrat'ın çalışkan talebelerinden (Ksenefon) kumandasında zorlukla geri dönebildiler. Bunların geri dönmesi Yunanlılar'ca <<On Binlerin Dönüşü>> diye meşhûrdur.

Isparta hükümdârı Aje Silâs Fars hükûmetinden intikâm almak için Asya'ya geçti. Farslıları ayırmak için Mısırlıları ayaklandırdı. Farslılar da diğer Yunanlıları Ispartalılar aleyhine ayaklandırınca Aje Silas geri döndü. Yunanlıların Küçük Asya'ya yerleşemeyeceklerine aklı kesince Antâlsidas ismindeki kumandanı Fars memleketine göndererek silah istedi. Yunanlılar kendilerine zarar verici muahedeyi imzaladılar.Sonra Farslılar için isyanları bastırmağa uğraşacak kadar zaman kalabildi.

Devam Edecek

ÖZÜRLÜNÜN ÖZGÜRLÜĞÜ

Adnan İLHAN

Algılayamayanlar anlayamazlar,
Anlayamayanlar anlatamazlar.
Bilmeyenler öğrenebilirler,
Bilmediğini bilmeyenler öğrenemezler,
Öğrenemeyenler öğretemezler.

Genel olarak fiziki özürlü insanlar, özürlerinin farkındadırlar ve kabullenmişlerdir.

Fikri özürlü insanlar ise özürlerini ya fark edemezler ya da kabullenemezler.

Fark edemeyenler, özürleri izah edildiğinde anlarlar ve özürlerini tashih ederler.

Kabullenemeyenler ise -ki çoğunluğu böyledir- kronik vakalardır. Bunlar özürleri sebebiyle algılayamazlar, algılayamadıkları için anlayamazlar, anlayamadıkları için de anlatamazlar.

Fikir özgürlüğü ile fikri özürlülüğü de birbirinden ayırmamız gerekmektedir.

Fikir özgürlüğü, herkesin fikrinin değerli olduğunun, doğru gelmese dahi saygı gösterilmesi icap ettiğinin kabulünü gerektirir.

Fikri özürlülüğü ise özelliklerinden ya da emarelerinden anlayabiliriz. Bir kısmını sıralayalım:

Kelami kabahatin fikir, bu fikrin de müstakim zannedilmesi,

Kabahatin kabullenilmemesi ve bunda ısrar edilmesi,

Başkalarının düşüncelerine nezaket ve saygı gösterilmemesi,

Kavramları karıştırmanın yayla çorbasını karıştırmak gibi iyi bir şey olduğunun sanılması,

Tek başına ters yolda giderken, düz yolda giden herkesin ters yolda gittiğini düşünen fikradaki Temel tavrının gösterilmesi,

Bazılarını saymaya çalıştığımız emarelerden de anlaşılacağı gibi fikri özürlülük marazi bir rahatsızlıktır. Dolayısıyla evveliyatla tıbbın alanına girer. Lakin maraz; fiziki değil, fikri olduğundan, hasta özrünü genellikle kabul etmediğinden veya kabulleneme diğinden, daha da önemlisi özrün toplumsal yansımaları bulunduğundan üzerinde hassasiyetle durmayı gerektirir.

Durumun önemine binaen ben de naçizane, önemli gördüğüm birkaç hususa değinmek istiyorum.

Fikri özürlü, kendinde kabahat işleme özgürlüğü var zanneder. Halbuki hiç kimsenin böyle bir özgürlüğü yoktur. Dolayısıyla fikir özgürlüğüne mani olan fikri özürlülük ile fikri platformda mücadele edilmelidir. Aksi taktirde hem özürlüler hem de müsamaha gösterenler yönünden menfi neticeler hasıl olacaktır.

Hasıl olacak neticelerden birincisi;

Her ne kadar özürlü, özrünün özür olduğunu bilmese de, özürlünün kabahat işlemesine sükut etmek, özürlünün kabahatini fütursuzca büyütmesine ve alanını pervasızca genişletmesine sebep olacaktır.

İkincisi;

Özürlünün kabahat işlemesine sükut etmek, bu durumu gören potansiyel özürlü adaylarını, kabahat işlemeye tahrik ve teşvik etmek anlamına gelecektir.

Üçüncüsü;

Kabahate fikren tepki göstermek yerine-ki bazen hiçbir şey yapmamak, yeterince kötü şey yapmak anlamına gelir-, özürlünün kabahat işlemesine sükut etmek, kabahatlerin katmerleşmesine katlanmak mecburiyetini doğuracaktır.

Yani,

Nasrettin Hoca ile Timur arasındaki fil hikayesinden mülhem şöyle söyleyebiliriz;

Bir filin defi için yola çıkamayanlar, iki filin şerrine müstahak olurlar.

Bu arada önemli bir hususa dikkat etmek gerekir:

Fikri özürlülerden kabahatleri sebebiyle özür beyan etmesi beklenmemelidir. Çünkü, fikri özrü büyük olanın beyan edeceği özür de kabahatinden büyük olur. Dolayısıyla özürlünün özür beyan etmesini beklemek, daha büyük bir kabahat işlemesini istemek anlamına gelir.

Velhasıl-ı kelam,

Nasip olursa bu konuya da devam,

Vesselam...

SIKLIK DERESİ

Suhebi Ulvi CIRIL

Yağmurun yağdığı bir gün;Gazi caddesinde yürürken Devlet Hastanesi istikametinden büyük bir selin geldiğini gördüm. Yağan az yağmura göre bu kadar selin oluşması dikkatimi çekti. Gazi caddesinden Devlet Hastanesi ve onun yukarı kısmında bulunan Bahabey Çamlığına kadar yürüdüm. Bahabey Çamlığının olduğu bölgeye gelince durum kendini göstermişti. Bahabey Çamlığından Samsun asfaltına inen yollarda yağmur suyu kanalları olmadığından çamlıktan ve Çimento Fabrikası istikametinden inen yağmur ve akabinde oluşan sel suları Samsun asfaltına dökülüyor,bir kısmı jandarmanın yanından Fatih caddesine,bir kısmı ise Devlet Hastanesi yanından Gazi Caddesine ve ara yollardan şehir merkezine doğru akıp gitmekte. Yollarda bulunan yağmur mazgallarını da çoğu zaman çamur veya çöp kapatınca yollarda sel oluşmakta bu ise yaya ve taşıt trafiğini büyük ölçüde engellemekte,ev ve işyerlerinin bodrumlarının dolmasına sebep olmaktadır. Konuya köklü çözüm getirebilmek için incelememe Sıklık Deresinden başlamayı uygun gördüm.

Çorum Samsun karayolu üzerinde bulunan Sıklık Deresi yaklaşık 10 kilometrelik ormanlık bir mesafeden oluşan yağmur ve suları toplayarak Çimento Fabrikası üzerindeki bir bölgeden Çimento Fabrikası Camisinin arka tarafına geçmekte,buradan Çorum Belediye Park ve Bahçeler Müdürlüğü sahası içinden Ahçı Bağlarına ulaşmakta,Binevler yolu üzerindeki Eşref Hoca caddesinden ki ikinci köprünün altından ve köprüden sonraki bir büzün içerisinden Nadık'tan gelen Melik Gazi Deresi kanalına ulaşmaktadır. Sıklık Deresi güzergahını böylece açıkladıktan sonra;Sıklık Deresinin yapısı ve dereye karışan diğer kanal ile suları ve dere üzerinde oluşan sorunları da açıklayalım.

1- Sıklık Deresine ilk karışım Çimento Fabrikasının üst kısmından Melikgazi Tepesi ve Taş ocaklarının su taşkınlarını dereye taşıyan kanalla olmaktadır.

2- İkinci karışım;yine Çimento Fabrikasının alt kısmından,yolun altından geçirilmiş bir büzle Çimento Fabrikası karşısındaki Petrol Ofisi Benzinliğinin yanından Sıklık Deresine dökülmektedir. Çok yağışlı havalarda Çimento Fabrikası içinde oluşan sel ve meydana gelen çamur bu büzün içerisine sığmadığı zamanlar Bahabey Çamlığı önünden şehrimize doğru akmaktadır.

3- Sıklık Deresi,Çimento Fabrikası lojmanlarını geçtikten sonra daralmakla birlikte viraj yaparak Ahçı Bağlarına ulaşmakta;Eşref Hoca Caddesinin olduğu bölgede ise buraya sorumsuz kimselerin döktükleri çöp ve inşaat artıklarıyla sıkışan bölgeye selin getirdiği ağaç ve taşlar da yığılınca buradaki köprü ve büz tıkanmakta en az 10 kilometrelik bir mesafeden oluşan Sıklık Deresi taşmaktadır. Tıkanma ve yığılmadan dolayı selin bir kısmı Anadolu Sokaktaki evlerin bodrumlarını doldurup Melik Gaziden gelen kanala;bir kısmı ise Fuar Alanının arkasından ve Fatih Caddesi ve ara sokaklardan şehir merkezine doğru sel oluşmakta,bu da birçok tahribata sebep olmaktadır.

Şimdi de çözüm önerilerimi sunuyorum.

Sıklık Deresinin mümkün olan kısımlarında temizleme ve ıslah çalışması yapılıp, derenin Çimento Fabrikasından geçtiği bölge ve sonraki bölge genişletilmeli.

Sıklık Deresine;Ahçı Bağlarına girmeden,Fuar Alanının arkasından Fatih Caddesini takip ederek Melik Gazi Deresi kanalı arkasına büyük bir kapalı kanal yapılması. Bu kanal girişine uzun bölgeden gelen ağaç ve taşların toplanıp çıkartılmasını sağlayacak havuz tipi bir bekletme yeri yapıp çok yağışlı havalarda ise traktör,kepçe ile bu kanalın sürekli açık tutulmasının sağlanması.

Çimento Fabrikasının alt kısmından Sıklık Deresine dökülen büzün büyütülmesi ve fabrika içerisinde büz girişine çamur çökertme havuzu yapıp oluşabilecek bir sel durumunda, buradaki çamur tortularının alınarak oradaki büzün tıkanmasının önüne geçilmesi.

Çimento Fabrikasından itibaren Bahabey Çamlığı önünden;yolun her iki tarafına yağmur suları için kalın büz döşenip; ızgaralarla bu bölgede oluşan suların bu büzler yardımıyla jandarmanın yanından Fatih Caddesine yapılmasını önerdiğim Sıklık Deresi Kanalına bağlanması.

Saygılarımla.

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

MANEVİ MEVSİMLER

Nasıl ki; bahar ve yaz aylarında toprağa daha önce ekilen sebzeler ve tahıllar hasat edilir. Aynen bunun gibi "Üç Aylar" diye tabir edilen bu aylarda manevi yatırımlar yapılıp, insan hem dünyada, hem de ahrette elde edeceği muvaffakiyetlerin programların uygulamaya başlar.

Başka vakitlerdeki sevaplara mukabil, bu manevi mevsimlerde sevaplar binlere kadar çıkar.

Bu ayların içinde mübarek gece ve günler, Ramazan ayının hayatı kaplayan atmosferi elbette yıllık bir ibadet serüvenin sevimli, istekli, feyizli günlerdir.

Tabi bu müminler için böyledir. Halkımızın yüzde doksan dokuzu Müslüman olması sebebiyle, üç aylar hayatımızın bir parçası olur.

Nafile oruçlar bu aylarda çokça tutulur.

Kur'an-ı Kerimler bol bol okunur. Zekatlar çoğunlukla bu aylarda fakir fukara dağıtılır.

Düşkünler gözetilir.

Ağlayanlar güldürülür.

Bu toplumsal bir hadisedir.

Asırlar boyu bu topraklar bu duyguyu ve düşünce içinde şenlendi.

Müslümanlar bu topraklara hakim olduğu bin yıl içerisinde, hayatlarını bu tarz ile şekillendirdiler.

Açlar doyurdu.

Kimsesizlere bakıldı.

Misafirler için hanlar ve hamamlar inşa edildi.

Toplumda büyük bir dayanışmanın izleri hiç silinmedi.

Koskoca Osmanlı, üç kıtaya hakim olan topraklarını sadece Anadolu'ya sığdırdı.

Fakat dünya, Osmanlıyı, adaleti ve insan haklarına saygısı ile andı, mertliği ile Yadetti.

Daha önce dile getirdiğimiz gibi bu sosyolojik bir hadisedir.

Bugün Türkiye'de yaşayan "Öteki Türkiye"nin adı budur.

Sessiz sedasız birçok olaylar olur. Ekonomik hayatın içinde bankalarda bloke edilen paranın bir misli yastık altında yada ceplerde dolaşması, yardımların kimsenin görmediği mekanlarda gerçekleşmesinin bir emaresidir.

Çünkü; yardımlar Allah için yapılır.

İnsanların yardımlardan haberdar olması son günlerde gündeme çıkmaya başladı.

Hani "Sağ elin verdiğini, sol el görmeyecekti" ve fakirler eziklik içinde bırakılmadan yapılmalı idi.

Oysa günümüzde ne fakir gerçek anlam biliyor, ne zengin üzerine düşen görevi hakkı ile yapabiliyor. İşte üç aylar böylesine bir atmosfer cereyan ediyor.

Bir kısım kitlemiz var ki; bunların farkına bile varmadan hayatını dünya üzerine kurmuş, devam ettiriyor.

Değil üç aylarda, on iki ayda bile günlük koşuşturmalarla saçlarını ağartıyor.

Burası dünya.

Elbette bütün insanları aynı kategoride değerlendirmek, herkesin bir çizgide olmasını beklemek mümkün değil.

Bizim sözümüz muhatabınadır.

Dini sadece camiye ve secdeye hakim ve mahkum etmek yerine, hayatın sütün tabakalarına yansıtmak bize düşüyor.

Din hayatın, hayatı. Hem ruhu, hem esası. İhyayı din ile olur. Şu milletin ihyası" tespitine inananlar için elbette dini hayat büyük ölçüde insanın her saatine parmak basıyor.

Hayırlı üç aylar dileklerimle.

06'DAN Salim SAVCI

ANADİLİMİZ OLAN TÜRKÇE'Yİ SEVENLERE

Öğretmen Dünyası: 10.VI.2000 Cumartesi günü bir söyleşi gerçekleştirildi. Prof. Dr. Aydın KÖKSAL;Yabancı dilde öğretim/Türkiye'nin Büyük Yanılgısı'nı dile getirdi. Uzun uzun anlattı. Daha geniş bilgileri de masa üzerinde duran kitabında bulabileceğimizi ekledi.

Söyleşi çok canlı geçti. Bu söyleşideki ana ilkelerin velilere,öğretmenlere iletilmesi önerildi.

Türkçe'nin çok güzel ve gerçeğin dili olacağı savunuldu.

Türkçe'yi sevenlerin bu söyleşiyi kaçırdıklarını söyleyeceğim ama,kitabı var. Her vatandaşımızın okumasını dilerim.

YABANCI DİLDE ÖĞRETİM:
Türkiye'nin Büyük Yanılgısı
Yazan:Prof. Dr. Aydın KÖKSAL
Yayına Sunan: Öğretmen Dosyası/Selanik Caddesi SSK İş Hanı A Blok 8. Kat No:511-512 ANKARA
İçindekiler:
1. Bölüm:Ortam. değişen dünya
2. Bölüm:Amaç ve araçlar
3. Bölüm: Türkiye'nin yabancı dille öğretim yanılgısı ve Sonuç.

ÇORUM ÇEVRE DERGİSİ

Çorum İli Çevre Koruma Vakfının yayınladığı ÇORUM ÇEVRE DERGİSİ'yle karşılaşmamız şöyle oldu:

Ankara Kızılay-Emek iş Hanında eski kitap satan dükkanın sahibi atıldı. Efendim , Çorum'unuzun bu güzel ÇORUM ÇEVRE DERGİSİ'ni gördünüz mü ? Dedi. Evet dergiyi bu dükkanda görmüştüm. Derginin 5-ve 6. Sayılarını alarak dükkan sahibine teşekkür ettim oradan ayrıldım. ÇORUM ÇEVRE DERGİSİ,büyük bir emekle,titizlikle hazırlatılmıştı.

Ama işportaya düşmüştü. Çorumlu olarak üzüldüğümü söylemek isterim.ÇORUM ÇEVRE DERGİSİ,Çorum Gazetelerinde yazı yazanlara postalanmış olsaydı,bana da gelirdi. Gelmedi.ÇORUM ÇEVRE DERGİSİ,120 sayfadır. Kaliteli kağıda basılmıştır.

Birkaç başlık aktarayım:
Çevre Sorunları ve Çorum Atıl ÜZELGÜN
Cumhuriyetin 75. Yılında imar,Altyapı ve Çevre Korumadaki gelişmeler Prof. Dr. Ahmet SAMSUNLU
Çevre Bilincimiz ve İnsanımız Üzerine Prof. Dr. Turan ILGAZ
Kalkınma ve Çevre Sorunları Prof. Dr. Burhan AYKAÇ

EKSİK SAYILARINIZI TAMAMLAYINIZ !

MEVCUT SAYILAR

1. Sayı 500.000 Tl.
2. Sayı 500.000 Tl.
3. Sayı Mevcudu Kalmadı
4. Sayı Mevcudu kalmadı
5. Sayı 500.000 Tl.
6. Sayı 500.000 Tl.
7. Sayı 500.000 Tl.
8. Sayı 500.000 Tl.
9. Sayı 500.000 Tl.
10. Sayı 500.000 Tl.
11. Sayı 500.000 Tl.
12. Sayı Mevcudu Kalmadı
13. Sayı 1.000.000 Tl.
14. Sayı 1.000.000 Tl.
15. Sayı 1.000.000 Tl.
16. Sayı 1.000.000 Tl.
17. Sayı 1.000.000 Tl.
18. Sayı 1.000.000 Tl.
19. Sayı 1.000.000 Tl.

Posta ile istenilen sayıların her birisi için 350.000 Tl. Ilave edilecektir.
Siparişlerinizi kargo ile de isteyebilirsiniz. İl dışından olan istekler için 1260013 numaralı POSTA ÇEKİNE toplam ücreti yatırınız . ÇORUMLU 2000

ÇORUM'UN ULEMASINDAN BAZILARI

Mustafa ÖZKİREMİTÇİ

20. Sayıdan Devam

EBU'S-SUUD Efendi (Hoca Çelebi) 1490-1574 <İslâm Bilgini-Şair>

1940 tarihinde İstanbul'un Müderris köyünde doğduğunu bazı kaynaklar belirtmişlerse de,vakfiyesinde doğum yerinin, Çorum İskilip İlçesi olduğu anlaşılmaktadır.

Babası zamanın ünlü bilginlerinden Şeyh Yavsi adıyla anılan İskilipli Şeyh Mustafa Efendidir. Annesi Ali Kuşçunun kızı Sultan hatundur. Ebu's-Suud efendi,hoca Çelebi ismi ile anılır. Babası İskilip'in İmadi köyünden olduğu için El-İmadi ismi ile de yad olunurdu. Çocukluk ve gençlik yıllarında dersleri babasından,sonraları devrin ünlü bilginlerinden İbn-i Kemal,Müeyyed zade Abde'l Rahman ve Mevlana Seyid Karamaniden dersler aldı. Henüz öğrenim görürken Sultan II. Beyazıt, Ebu's-Suud efendiyi Çelebi olarak vasıflandırmıştır. 30 akçe ile taltif etmiştir. Tahsilini tamamlayınca bir çok medreselerde müderrislik yapmış,hocası Mevlana Seyyid Karamani'nin kızı Zeynep hatunla evlendi.

1516 tarihinde İnegöl İshak Paşa Medresesine Müderris olmuş,1520 tarihinde bu görevinden azl edilmiş,on ay sonra İstanbul Davut Paşa Medresesine,1522 tarihinde Gebze Medresesine,ertesi yıl Bursa Sultaniyesine, 1528 tarihide de Şah-ı Seman Müftü Medresesinde Müderrislik yapmış,1533 tarihinde,Bursa Kadılığına,1537 tarihinde Rumeli Kazaskerliğine,1545 tarihinde Şeyhülislak ve Müfti'l Enam olmuş ve 28 yıl 11 ay Şeyhülislamlıkta bulunmuş.

Tefsir ve fıkıh alanında en büyük bilginlerindendir. Kanuni Sultan Süleyman, Ebu's-Suud efendiye konuşma ve yazışmalarında,Hak yoldaşım,Sinde sırdaşım, Ahiret karındaşım,Tar'k-ı hakta yoldaşım diye konuşur ve yazardı.

II. Sultan Selim kendisine saygı ve edep gösterirdi. Kıbrıs Seferi için fetva talebinde bulunmuştur. Alman şairi Goethe bir şiir yazarak Ebu's-Suud efendiye ithaf etmiştir.

22 Ağustos 1574 Hicri 982 tarihinde vefat ettiği zaman,gıyabında Mekke-i Mükerreme ve Medine'de gıyaben cenaze namazı kılınmıştır. Eyüp'te Hazret-i Halid yakınlarında aile kabristanında yatmaktadır.

İskilip'te bir cami,İstanbul(da bir hamam ve Eyüp'te bir sübyan mektebi yaptırmıştır.

Eserleri;İrşad-ul Akl-ı selim,Menzil Kur'an-ı Azim,Mecmua-i fetva-i veya Kitab-ü l hitaf-ı fi'illi mesh-i ale'l hufaf,Mevkuf-ül uku-l fi vakf-ül kenkul, Taharet-ül feth-i minel keşşaf, Gamerat-ül melik-i fi evvel-i kasr-ül ami minet telvih,Sevahib-ül enzar-ı fi eva-il'i menzar.

AK Şemseddin (Şemsi) 1389-1459 <İslâm Bilgini>

Asıl adı Mehmed Şemseddin b. Hamza dır. Osmancık'ta 1389 tarihinde doğduğu,ilk bilgileri babasından ve Şeyh Bedreddin'den aldı.

İyi bir medrese öğreniminden sonra Osmancık Medresesi'ne Müderris oldu. Tasavvuf,tıp,eczacılık ve edebiyatla ilgilendi. Ankara Hacı bayram-ı Veliye bağlandı ve onun halifesi oldu. Şeyhinin vefatından sonra Osmancık,Beypazarı ve Göyüncük'te dersler verdi.

İskilip Medresesindeyken, II. Murad Ak Şemseddin'e Şehzade Mehmed'e (Fatih) hocalık yapma görevi verdi. İstanbul'un fethinde ve alınmasında manevi açıdan büyük katkıda bulundu. (Fetih sırasında,daha önceleri İslâm ordularının İstanbul kuşatmasında şehitlik rütbesine eren Ebu Eyüp el-Ensari'nin kabrinin yerini göstermesi,Türk ordusuna büyük bir manevi güç verdi) Fethin sonunda Göyüncük'e yerleşti. Derslerine orada devam etti ve 1459 tarihinde vefat etti. Eserleri: Maddet-ül hayat, Kitab-ı tıp, Halli müşkülat, Risalet-ül Nur'riyye vel makamat-ı evliya.

Devam Edecek

DOĞAL GAZ NE DİR ?

Mesut ARTAR

En temiz ve en ucuz yakıt olan doğal gazın konutlarda kullanılması daha kolay ve daha ekonomik bir kışa ***"merhaba"*** demek anlamına gelirken vatandaş olarak Doğal gazı tanıyor muyuz, doğal gazın getireceği rahatlıklar nelerdir,onları biraz inceleyelim;

Doğal gaz Nedir?

Doğal gaz yeryüzünün alt katmanlarında başta Metan (CH_4) ve Etan (C_2H_6) olmak üzere çeşitli hidrokarbonlardan oluşan yanıcı bir gaz karışımıdır. Birincil enerjidir, yani çıkarıldığı haliyle kullanılabilir. Doğal gaz renksiz ve kokusuz bir gazdır. Bu sebeple, kullanıcının herhangi bir gaz kaçağını kolaylıkla fark edebilmesi için gaza koku verici bir madde eklenir. verilen doğal gaza, çürük sarımsak kokusu veren THT (Tetra Hidro Teofen) maddesidir.

Doğal gazın Kullanım Alanları

Doğal gaz, konutlarda ısıtma ve soğutma, sıcak su elde etme ve pişirmede kullanılırken, küçük sanayi atölye ve fırınlarda üretim amaçlı olarak kullanılır. Leblebi,bakır, kiremit ve tuğla imalatlarında da yararlanılacak doğal gaz, Demiryolu, Karayolu;Hava yolundan yoksun bulunan Çorum sektörü için de önemli bir enerji kaynağı olacaktır. Ayrıca Türkiye'nin elektrik ihtiyacının küçümsenemeyecek bir kısmı doğal gazla çalışan santrallerden üretilmektedir. Doğal gazın yanabilmesi için hava ile yüzde 5 - 15 arasında karışım yapması gerekir. Karışım oranı bu aralığın altında ya da üstünde olursa doğal gaz yanmaz. En iyi yanma karışımı yüzde 9 doğal gaz + yüzde 91 havadır. Doğal gaz havadan daha hafif bir gazdır. Bu yüzden kapalı alanlarda sızma halinde yukarılarda toplanır. Gazların çoğu zehirlenmeye yol açabilir. Bu zehirlenmeler Karbonmonoksit (CO)'e bağlıdır. CO kandaki oksijen ile yer değiştirerek kanın vücuda oksijen taşımasını önler ve böylece vücudun zehirlenmesine sebep olur. Doğal gaz karbonmonoksit içermediğinden zehirleyici değildir. Ancak kapalı bir ortamda çok miktarda bulunduğu zaman ortamda oksijen azalacağından boğulmaya sebep olabilir. Bu nedenle doğal gaz kullanılan ortamların mutlaka havalandırılması gerekir. Doğal gaz temiz bir gazdır. Yandığında kül, karbonmonoksit ve kükürt bileşikleri oluşturmaz ve çevrede asit yağmuruna sebep olmaz. Yalnızca karbondioksit ve su buharı oluşur. Bunun yanında azot oksit emisyonu diğer yakıtlara kıyasla daha azdır. Doğal gazın tutuşma sıcaklığı 650°C'dir.

Doğal gazın Üstünlükleri

* Doğal gaz her an için kullanıma hazırdır.
* Stok yapma, önceden sipariş verme gerektirmez. Doğal gaz birincil enerji olarak borular ile,taşıma kayıpları, nakliye termin yeri olmadan ve temel taşıma yollarını meşgul etmeden kullanıcıya gelir.
* Doğal gaz uzun süreli bir enerji kaynağıdır. Büyük rezervlerden, on yıllar ötesine kadar uzanan sağlam anlaşmalarla emniyete alınmıştır.
* Doğal gaz depolama yeri gerektirmez, böylece binalarda boş alanlar elde edilir.
* Doğal gaz kullanıldıktan sonra ödenir, önceden ödeme gerektirmez.
* Bir apartmanda her dairenin ayrı gaz sayacı edinmesi halinde ne kadar gaz sağlandığı kolaylıkla belirlenir.
* Doğal gaz ekonomiktir. Zaman ve işgücü tasarrufu sağlanır.
* Doğal gaz çevre dostudur. Kalıcı atıklar bırakmadan yanar.
* Doğal gazlı cihazlarda ısı geçişi kısa sürede olur.
* Doğal gazlı cihazlarda sıcaklık kontrolü çok hassas olarak yapılır, konfor ve enerji tasarrufu sağlanır.
* Modern doğal gaz cihazları her türlü ihtiyaca karşılık verir, sizin isteklerinize göre yerleştirilebilir.

Doğal gaz kullanımının getirdiği avantajlar

* Yanmanın hassas olarak kontrol edilebilmesi için yakıt kaybını en aza indirir.
* Uzun zaman dilimi içinde aynı yakıt kalitesi elde edilebilir.
* Gaz oluşundan dolayı hava ile çok iyi ve birebir olarak karışabildiğinden yanma verimi yüksektir.
* Ön yakıt hazırlama masrafı yoktur.
* Alev boyu fuel-oil ve kömüre göre daha kısadır, yanmayı tamamlamak için gereken zaman da kısadır. Böylece daha küçük kazanlar kullanılarak maliyet azalır, yerden tasarruf edilir.
* Katı ve sıvı yakıtlar yanma ürünü olarak kükürt içerdiğinden, baca gazlarının suyun yoğunlaşma noktasına kadar soğutulması ve böylece suyun gizli ısısından faydalanılması imkanı yoktur. Ekonomizer ilave edilerek doğal gazın baca sıcaklığı 56°C'a kadar inidirilebilir.
* Doğal gaz tesisatı ve cihazları düşük basınçla çalıştığı için LPG tüpleri gibi patlama tehlikesi ve basınçlı parça tesiri yoktur. Doğal gazda yanma için hava gereksinimi en azdır. Bu oran kömürde yüzde 20-30, fuel-oilde yüzde 10-20, doğal gazda ise yüzde 5-10'dur. Kurum, is gibi atık ürünleri olmadığı için ısı transfer yüzeyleri temiz kalır. Tesis çok az bakım ve denetleme gerektirir. Temiz olması ve içerisinde kükürt bulunmamasından dolayı bir çok sanayi sektöründe direkt kullanılabilmesi, hem sistem veriminin hem de ürünün kalitesinin artmasını sağlar. Ham petrole alternatif bir yakıt

olarak dış kaynaklı enerji çeşitliliği açısından stratejik bir avantaj sağlar. Verimli bir yakıt olması sebebiyle hem ekonomiktir hem de enerji tasarrufu sağlar. Ayrıca boru hatlarıyla kullanıcıya kadar iletildiği için yakıtın taşınması için gerekli enerjinin tamamından tasarruf edilir ve karayollarında taşıyıcı araç yükünü azaltır.

Doğal gazın Konutlarda Kullanımı

Doğal gaz gerek ısınmada, gerek sıcak su temininde, gerekse pişirmede büyük avantajlar sağlıyor.

Doğal gazla beraber kömür kokusu, is, duman bitiyor; kömür bitti, tüp kalmadı derdi sona eriyor.

Konutlarda doğal gaz kullanımı üç grupta toplanabilir; ısınmada, sıcak su temininde, mutfakta.

Doğal gazın ısınmada kullanılması; konutlarda, kömür ya da sıvı yakıtlı soba ile ısınmada, konutun tek noktadan ısıtılması ve ısı veriminin düşüklüğü enerji israfına neden olmaktadır. Kömürlü kalorifer kazanlarında yüzde 40-45 düzeyindeki ısı verimi, kazan doğal gaza dönüştüğünde yüzde 70-74'lere çıkmaktadır. Ekonomik ömrünü yitirmiş kazanların doğal gaza uyumlu kazanlarla yenilenmesi durumunda ise, verim yüzde 80-85'lere yükselmektedir.

Doğal gazla çalışan kazanların işletilmesinde insan faktörü minimuma indiği için kontrolleri son derece kolaydır. Rasyonel ve dengeli ısınma imkanı sağlanmaktadır.

Ayrıca doğal gaz cihazları çok fonksiyoneldir. Bir kombi kat kaloriferi ile hem ısınma hem de sıcak su elde edilebilmektedir. Bir kalorifer kazanı ile apartmandaki her daire ortak ısınabileceği gibi, her daire bağımsız da ısınabilir.

a) Bağımsız Isınma :Sobalı binalarda doğal gazla ısınmak için doğal gaz sobaları kullanılabilir. Çok değişik tip ve kapasitelerde doğal gaz sobaları mevcuttur. Odanın büyüklüğü, izolasyonu, ısı kaybı ve benzeri faktörler değerlendirilerek en uygun kapasiteli soba seçilmelidir. Baca bağlantılı, dış duvar bağlantılı (hermetik) ve bacasız olmak üzere üç soba türü mevcuttur.

b) Ortak Isınma :Doğal gaza henüz geçmeyen apartmanlar genelde kömürlü ya da fuel-oilli kalorifer kazanları ile ısınmaktadır. Ekonomik, temiz ve kullanışlı olması açılarından bu kazanlarda doğal gaz yakılması çok daha avantajlıdır. Ortak bir kalorifer kazanı ile ısınma yapıldığında daireler, sıcak su sayacı gibi ek ölçme cihazları kullanmak suretiyle kazanın girişine takılan sayaçta okunan gaz giderinden kendilerine düşen miktarı tam olarak pay edebilirler. Ancak, böyle bir ek masrafa girilmemesi halinde, kömür veya fuel-oil kullanmada olduğu gibi yine belli bir takım kıstaslar (metrekareye bölmek gibi) kullanılacaktır. Doğal gaz, radyatörlerde termostatlı vana kullanılması nedeniyle son derece kontrollü olarak yakılabildiğinden, hem konfor hem de büyük miktarda yakıt tasarrufu sağlar.

Önemle üzerinde durulması gereken bir nokta da genellikle kazan dairelerinin havalandırma,elektrik ve baca tesisatlarının standartlara uygun olmasıdır. Kullanılmakta olan kazanların pek çoğu ekonomik ömrünü tamamlamış durumdadır. Bunlar dikkate alınarak doğal gaza geçmeden önce kazan ve kazan dairelerinin yetkili kurum ya da firmalara bakım ve tamirlerinin yaptırılması, gerekiyorsa kazan değişimlerinin yapılması verim ve güvenlik açısından çok önemlidir.

"Bir düğmeye basın hayatınız değişsin"

Doğal gaz, kömür, linyit, fuel-oille kıyaslanmayacak oranda pratik ve temiz bir yakıttır. Doğal gaz, kokusuz, kül ve artığı olmayan aynı zamanda güvenli bir yakıttır.

Yapacağınız iş çok basit: Düğmeye basın, doğal gaz rüyanızı gerçekleştirin.

Doğal gazlı ısınma sistemleri

Bireysel Isıtma(Her Dairenin Bağımsız Isınması): Bireysel ısıtma, kombiler, kat kaloriferleri ile soba ve şömineler olmak üzere üç kısımdır. Kombiler Kombi ısıtma cihazları şofbenlerde olduğu gibi borulardan gelen suyun ısıtılması ilkesi üzerine çalışırlar. Kombi cihazları ısıtma ve sıcak su sağlama amacına yönelik kullanılabilir. Sıcak su kullanımının öncelikli olduğu kombilerde sıcak su musluğunun açılmasıyla cihazdaki ani su ısıtıcısı tarafından anında sıcak su temin edilir. Kombi cihazları genelde iki farklı ısıl kapasitelidir. En çok kullanılan cihazlar 7500-20.000 kcal/h arasındadır. Diğerleri ise 10.000-30.000 kcal/h arasında ayarlanabilen cihazlardır. Kombilerde izolasyonu iyi yapılmış bir yerleşim yerinde 300-350 m2' lik bir alanı ısıtmak mümkündür. Kombilerde baca tepmesine ve çekmemesine, aşırı ısınmalara, alev sönmesine, donmaya ve gaz kaçağına karşı her türlü önlem alınmıştır.

Az yer kaplayan ve montajı kolay olan kombiler sessiz çalışırlar. Kombiler yanma havasının temini yönünden bacalı, baca fanlı ve hermetik olmak üzere üçe ayrılırlar.

Bacalı Kombiler :Bacalı kombilerde yanma odası cihazın bulunduğu ortama açıktır ve yanma sırasında cihaz, ortamın havasını kullanır. Bacalı kombiler banyoya, yatak odalarına, apartman boşluğu gibi ortamlara ve hacmi en az 8 m3'ten az olan yerlere konulamaz. Bacalı kombilerde yanma sonucu oluşan atık gazlar baca aracılığıyla dışarı atılır. Hava girişinin şartnamelere uygun olmadığı yer-

lerde bu tip cihazların kullanılması can güvenliği açısından tehlikeli olduğundan, İGDAŞ tarafından gaz açma onayı verilmemektedir.

Baca Fanlı Kombiler :Bacanın yetersiz olduğu durumlarda bu tip cihazlar kullanılabilir. Yanmış gazlar bir bacafanı ve baca gazı borusu ile pencere veya atmosfere açık duvardan dışarı atılır. Bacalı kombilerin montaj mahalleri ile ilgili kısıtlamalar bu cihazlar için de aynen geçerlidir.

Hermetik Kombiler :Hermetik kombilerde bacaya gerek yoktur. Ortamın havasını kullanmadığı için kısıtlama getirmeden kullanılırlar. Yanma için gerekli havayı bir fan vasıtasıyla ve özel iç içe geçen iki borudan oluşan hava akım borusu sayesinde dışarıdan alırlar. Hermetik kombiler mutlaka dış duvara veya dış duvara yakın bir yere monte edilmeli ve hava akım borusu atmosfere açık olmalıdır. Apartman aydınlıklarına bağlanamaz.

Kat Kaloriferleri :Doğal gazlı konutlarda kullanılan kat kalorifer kazanları, hem atmosferik hem de üflemeli brülörlü olabilir. Kat kaloriferleri, kazan içindeki suyun istenilen sıcaklıkta ısıtılması ve bunun bir pompa vasıtasıyla radyatörlerde dolaştırılması suretiyle mahal ısıtma yapan cihazlardır. Bu kazanlarla bir veya birkaç daireyi ısıtmak mümkün olabilmektedir.

Sobalar :Atmosferik brülörlerin kullanıldığı sobalar bacalı veya hermetik olarak iki farklı tiptir. Bacalı sobalar mutlaka bacaya bağlanmalıdır. Baca bağlantıları kısa tutulmalıdır. Bu sobalar 8 m3'ten küçük hacimlere yerleştirilmemelidir. Hermetik sobalar ise bacaya ihtiyaç göstermezler. Dış duvara monte edilen hermetik sobalar özel bacası sayesinde yanma havasını dışarıdan alıp, baca gazlarını da dışarıya verirler. Mahal kısıtlaması gerektirmeden atmosfere bakan herhangi bir duvara monte edilebilir.

Dış görünüşleri dekoratif olan sobalar, üzerindeki termostat düğmesi sayesinde ayarladığınız sıcaklığa uygun olarak çalışırlar. Otomatik ateşlemelidirler. Alev söndüğünde gazı kesen otomatik emniyet sistemi mevcuttur. 7000 kcal/h kapasiteye kadar piyasada çeşitli güçlerde sobalar bulunmaktadır.

Şömineler :Doğal gaz şömineleri salon, oturma odası gibi geniş alanların ısıtılmasında kullanılır. Kapasiteleri 5000-7000 kcal/h'dır. Dekoratiftirler. Termostat kontrolü ile ortamı istediğiniz sıcaklıkta ısıtırlar.

Sıcak Su :Sıcak su gereksinimlerinin karşılanmasında da tüp gaz, havagazı, sıvı ya da katı yakıtlar, elektrikten yararlanma gibi yöntemler zahmetli, pahalı ve temizlik açısından dezavantajlar içerirler. Doğal gaz kullanımıyla birlikte bu sorunlar ortadan kalkar. İstenilen her an kolayca sıcak su elde edilebilir. Hem ısınmayı hem de sıcak suyu sağlayan kombi kat kaloriferi ile iki iş için tek cihaz kullanılabilmekte bu da önemli bir yarar sağlamaktadır. Doğal gazla sıcak su elde etmek için şofben ve termosifon kullanılabilir. Zamanla sınırlı olmadan sıcak su verirler. Mutfak Doğal gazın mutfakta kullanımı tüp gaz (LPG) ya da havagazına göre hem ekonomiktir, hem de sürekliliği vardır. Örneğin tüp gaz, evde yakıt depolamak anlamına geldiği için tehlikelidir ve tüp bittiğinde yeni tüp almak gerekir. Doğal gaz ise temiz, bitme sorunu olmayan, pişirmede güvenle kullanılabilen bir enerji olarak tercih edilmektedir.

Merkezi Isıtma:Merkezi sistem, birden fazla bağımsız bölümün bir kazan dairesinden ısıtılmasıdır. Genellikle 12 veya daha fazla bağımsız bölüm içeren binalarda ilk yatırım maliyeti ve tesisatın işletme şartları açısından tavsiye edilir. Doğal gaz kullanımında merkezi ısıtma; kazan, brülör, otomatik kontrol, vana, pompa, baca gibi temel unsurlardan oluşan bir sistemdir. Merkezi ısıtma sistemimizde yakıt ekonomisini sağlamak için, "Otomatik Kontrol Panelin'in" tesisatınızda bulunması önerilmektedir.

Bu panelin kullanılması halinde sisteme konulacak ekipmanlar (üç veya dört yollu karışım vanası, şönt pompa, vb.) ilgili kazan imalatçı ve/veya ithalatçı firmaların önerileri ve istekleri doğrultusunda kullanılmalıdır.

Merkezi ısıtma sisteminizin temel unsurlarını (kazan, brülör, oto kontrol,... vb.) satın alırken üretici firma ve tesisat uygulayıcılarının, (bayi ve/veya yüklenici taşeron) yeterliliği çok önemlidir. Sistemin ve sistemde yer alan temel unsurların; öngörülen işletme, bakım ve koruma talimatlarında belirtilen şartlarda çalıştırılması, bakımlarının düzenli ve yetkili kişilerce yapılması cihazlarınızın ömrünü uzatır.

Merkezi Isıtmadaki Temel Unsurlar: Kazanlar Kalorifer kazanları malzeme yapılarına göre dökme dilimli ve çelik olmak üzere iki ana gruba ayrılırlar. Kazan seçimi doğal gaza geçişte yöneticinin başını en çok ağrıtan konudur. Türkiye'den çok daha önce doğal gaz kullanımına geçmiş Avrupa ülkelerine baktığınız zaman her iki cins kazanın da uzun yıllardan beri kullanıldığını görmekteyiz. Yurt dışında her iki cins kazan üretilmekte ve pazar bulabilmektedir. Hatta Avrupa'da bazı üretici firmalar hem dökme dilimli kazan hem de çelik kazan üretmekte ve pazarlamaktadırlar. Bu demektir ki her iki cins kazanın birbirlerine göre avantaj ve dezavantajları olmasına rağmen, her ikisi de doğal gaz pazarında kendilerine yer edinebilmiştir. Daha önce de söylediğimiz gibi doğal gaza geçiş olayı yalnızca bir kazan değiştirme değildir. Kazanıyla,

brülörüyle, bacasıyla, vanasıyla, otomatik kontrolüyle, emniyet sistemleriyle, izolasyonuyla, borulamasıyla, pompasıyla komple bir sistem seçimidir. Bu sistemin en iyi şekilde seçilmesi gerekir.

Kazanları malzeme yapılarına göre iki şekilde gruplandırabiliriz:

Dökme Dilimli Kazanlar :Dilimli olması nedeniyle kazan dairesine kolayca taşınabilen ve monte edilebilen, dilim ilavesi ile kapasitenin arttırılabildiği kazanlardır. Seçim sırasında ihtiyaca uygun kazan tipi seçme şansı fazladır. Bu tür kazanlar ithal edildiğinde DIN 1691 ve 4702 normuna, yerli kazanların da TS 430, 4040 v 4041 (ısıl verim) standardına uygun olması gerekir.

Çelik Kazanlar :TS 497, TS 4040, Ts4041 (ısıl verim, kapasite) standartlarına uygun olmalıdır. Girişi dar olan kazan dairelerinde, monoblok (tekparça) üretimlerin kazan dairesine girişi zordur. Montajı yerinde yapılan (parçalı) ürünlerde, üretici firmanın sağladığı garanti şartları gözden geçirilmelidir.

Kazanları, üzerindeki brülör cinslerine göre de ikiye ayırabiliriz:

Aşağıdaki açıklamasını yaptığımız brülör cinsleri hem çelik kazanlara, hem de dökme dilimli kazanlara tatbik edilebilmektedir.

Üflemeli Brülörlü Kazanlar :Kazanı değiştirmeden alternatif yakıt (fuel-oil, motorin, LPG) kullanma şansı vardır. Dökme dilimli kazanlarda dilim ilavesiyle kapasite yükseltilmesinde brülör değişimi gerekmeyebilir. Bu tip brülörlerde yanma havası bir fan vasıtasıyla sağlanır.

Atmosferik Brülörlü Kazanlar: Bu kazanlar sadece doğal gaz ve LPG yakarlar. Sıvı yakıtla (fuel-oil, motorin) çalışmazlar. Üflemeli brülöre nazaran daha sessiz çalışırlar. Kapasiteleri sınırlıdır. (maximum 350.000 kcal/h) Bu tip brülörler kazanla birlikte dizayn edildikleri için kazanla birlikte satılırlar. Bu sistemde brülör, yanma hücresi ve bacanın uyumu çok önemlidir. Atmosferik brülörlü bir kazan seçtiğinizde uygulayıcı firmaya özellikle mevcut bacanızı incelettiren ve bacanın uygunluğu konusunda garanti alın.

Doğal gaz cihazlarının verimli kullanılması

Doğal gaz ile çalışan cihazlar işletme (çalıştırma) maliyetlerini azaltırlar. Çünkü doğal gaz diğer yakıtlara oranla en ucuz yakıttır. Enerji verimli kullanılarak tasarruf edilir. Şirketimiz sizin için kullandığınız gaz miktarını azaltacak tavsiyeleri vermiştir. Bu öneriler ev ısıtması, sıcak su ve pişirme için geçerlidir.

Ev ısıtması:

* Çatı izolasyonunuz yetersiz ise izolasyonunuzu uygun bir şekilde yaptırınız. Bu şekilde ısıtma maliyetinizi azaltabilirsiniz.
* Sistemlerinize zaman ayarlı termostat monte ettirdiğinizde gaz tüketiminiz optimize olacaktır.
* Kapı ve pencere kenarlarındaki boşlukları pencere süngeri ile kaplayınız.
* Soba filtrenizi cihazı kullanmaya başladığınız mevsime girdikten sonra her ay kontrol ediniz, gerekiyorsa değiştiriniz.
* Termostatınızı, bir günden fazla evden uzak kalacaksanız, kapatınız.
* Sıcaklığın içeride kalması için geceleri perdelerinizin örtülü olması umulmadık enerji tasarrufu sağlar.
* Soğuk havalarda sıcaklığı içeride tutmak için havayatemas eden bölgeleri örneğin duvar veya pencere klimalarını engelleyiniz.
* Radyatörleri mobilya ve benzeri eşyalar ile engellemeyiniz, kapatmayınız.
* Doğal gaz ile çalışan bir soba alacağınız zaman yüksek verimli olanı tercih ediniz.
* Sıcak Su Termostatınızı 50°C'ye ayarlayınız. Aşırı sıcak su sadece fazla enerji tüketmez aynı zamanda insan cildi için yanık tehlikesi oluşturacağı için sağlıksızdır.
* Su ısıtma kontrol vanasını "pilot" konumuna getiriniz, eğer evden bir hafta veya daha fazla uzak kalacaksanız kapatınız.
* Eğer sıcak su ısıtıcısı dışarda, garajda konumlandırılmış ise su ısıtma yalıtım battaniyesi monte ediniz.
* Su tasarruf eden duş başlıklarını monte ediniz.
* Elle bulaşık yıkarken soğuk su ile durulama yapınız.
* Bulaşık makinanızı tam dolu çalıştırınız.
* Dışarda bulunan kaplanmamış sıcak su borularının yalıtımını yapınız.
* Yeni bir su ısıtıcısı alırken enerji - verimli gaz modelini tercih ediniz.

Ocak veya Fırının Verimli Kullanılması

Eğer pişirme tarifinde belirtilmiyorsa fırınınıza ön ısıtma yapmayınız. Fırın kapağını yemek pişirirken açmayınız.

Üst yakıcı alevini tencere veya tavanızın boyutu kadar açınız.

Pişirme başladıktan sonra yavaş yavaş kaynatınız.

Zaman ve sıcaklık talimatlarına uyarak pişiriniz.

Kullanılmayan ocak brülörlerini (gözlerini) kapatınız.

Pişirme esnasında yemek kaplarını kapalı Tutunuz.

Pişirme ocağını ısınma amaçlı kullanmayınız.

KAYNAK: İgdas

ÇOK KULLANILAN KELİMELER

İsmet ÇENESİZ

Aşağıda Türk Dil Kurumunun Türkçe Sözlüklerinden bakıp karşılığını aynen aktardığım 15-20 senedir duya duya gına geldiğimiz bazı kelimeleri aktaracağım. Bu kelimelerin manasını televizyonlarda konuşan mevki sahibi insanların bazıları bile sözlükte yazıldığı gibi kullanmıyor,onun için de konuşmaların ve bu kelimelerin anlamı değişiyor.

CUMHURİYET: Milletin egemenliği kendi elinde ve bunu belirli süreler için seçtiği millet vekilleri aracılığıile kullandığı devlet biçimi.

DEMOKRASİ: Halkın egemenliğine dayanan yönetim biçimi.

LAİKLİK: Laik olma durumu, Laisizm. Devlet ile din işlerinin ayrıldığı, Devletin din ve vicdan özgürlüğünün gerçekleşmesi bakımından yansız olması.

ANARŞİ: Siyasi ve idari kurumlardaki çözülme sonucu olarak devlet denetiminin kalkması durumu. Başsızlık,kargaşa ve başı bozukluk.

TERÖR: Yıldırma,cana kıyma ve malı yakıp,yıkma,korkutma,tedhiş.

DİN: Tanrıya,doğa üstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum.

AŞIRI DİNCİ: Alışılan veya dayanabilen dereceden çok daha fazla. Taşkın.

DEVLET: Toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasi bakımdan teşkilatlanmış millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık.

İSLAMİ DEVLET: İslamiyet Hz. Muhammed'in yaydığı dini benimseyen devlet.

ŞERİAT DEVLETİ: Kur'an da ki Ayetlerden,Peygamberin sözlerinden çıkarılan dini temellere dayanan Müslümanlık Kanunları,İslam Hukuku ile idare edilen millet.

Bu kelimeleri iyice incelediğimizde ve üzerinde iyice düşündüğümüzde Türkiye'de evham derecesine varan İslâm korkusu fazla abartılıyor. Hakiki Müslüman Devlete,cumhuriyete karşı olamaz. Orduya karşı hiç olmaz. Bugün laiklik Milletimizin %99 tarafından benimsenmiş, sevilmiştir.

İslâm'ı yaşamak isteyenlere kimse baskı yapmıyorsa İslam'ın beş şartını yerine getirirken kimse karışmıyorsa boş yere sürtüşme çıkarmanın kimseye faydası yok. Memleketin ilerlemesini,büyümesini istemeyen,çekemeyen bir avuç insan haricinde şu anda herkes birlik ve beraberlik içinde bilhassa ordu millet el ele olmalıdır. Öyledir de.

Ordusuz millet,milletsiz ordu olmaz. Laiklik dinsizlik değildi. Dindarlık suç değil erdemdir. Aklı başında herkes biliyor ve ona göre konuşuyor hareket ediyor. Özel günlerde televizyonlarda bazıları içini boşaltmayı bırakmalı,kendi fikrini milletin fikri gibi empoze etmeleri yanlış.

Milli ve manevi değerleri olur olmaz zamanda ve biçimdi tartışma konusu yapmakta yanlıştır. Asılsız ihbarlar ciddiye alınmamalıdır. Din ve inanç çok ince bir konu. Bu konuyu bilenler konuşsun. Ömründe Kur'an-ı Kerimin Türkçe'sini ve İslâm ilmihalini bir defa okumayanlar bu konularda konuşmasa daha iyi olur. Konuştukça millete zarar veriyorlar. Tam yetkili ve bu konunun uzmanı olan birkaç kişinin aşırı dinciliğin tarifini ve ölçüsünü halkın anlayacağı şekilde millete açıklamalıdır.

Namaz kılmak mı?

Oruç tutmak mı?

Hacca gitmek mi?

Yani İslâm'ın beş şartını yerine getirmek mi?

Yoksa başka şeyler mi yapmak HALK bunu öğrenmek istiyor. Lütfen açıklık getirilsin.

Sevgi ve saygılarımla.

DOKTORUNUZ YANITLANIYOR

Dr. Rıfat PATIR

(Sorun Yanıtlayalım)

AĞRILAR

Bizlere müracaat eden hastaların hemen hepsinin müşterek şikayetleri ağrılardır.

Ağrı pek çok hastalığın müşterek belirtisidir. Mesela başağrısı, Eldeki bir kesik, bağırsaklardaki bir rahatsızlık, dişte ki iltihap baş ağrısı yapabildiği gibi, sinirlerin mekveyabeyindeki ciddi bir rahatsızlık da baş ağrısı yapabilir. Ağrıların sebebini teşhis etmek için iyi bir tıbbi bilgiye sahip olmak çok defa yetersiz kalabilir. Şöyle ki, bazı hastalar gelip "Kanım çok ağrıyor" derler. Ne zamandan beri ? Sorusuna "Çoktan beri" derler veya "Epeydir beri" diye cevap verirler. Yemekten önce mi, sonra mı ? Sorusuna "Her zaman" diye cevap verirler. Ağrının tam yerini göstermeyip "Her tarafım ağrıyor" Derler.

Teşhiste ağrının zamanı, yeri, yayıldığı bölgeler, vücudun başka bir yerinde eski bir rahatsızlığın olup olmadığını ve buna benzer bir takım bilgiler doğru teşhise yardımcı olurlar. Hastaların bu hususlara çok dikkat etmeleri lazımdır. Röntgen ve laboratuar tetkikleri ancak hekim lüzum görürse yapılmalıdır.

Şunu da belirtmek isterim: Eğer klinik muayenenin "Var" dediğine laboratuar tetkikleri "Yok" diyorsa, birkaç gün 1-2 defa daha tahlilleri tekrar yaptırmak lazımdır.

Şimdi belirtilerin yerlerinin, zamanının, şiddetinin, ona ilave belirtilerin teşhiste ne kadar önemli olduğunu bir misalle anlatacağım. Başım ağrıyor diye gelen hastalardan eleler olabilir.

SİNÜZİT: Kaşların altında ve elmacık kemiklerinin olduğu yerlerde ekseriye sabah başlayıp akşama doğru kaybolan ağrı vardır. Ateş olabilir. Bu noktalara hafif darbeler yapıldığında zonklama olur. Çok defa nezle ve burun tıkanıklığı ile beraber olur.

MİRGEN: Başın ekseriya tek tarafında aniden başlayan kendiliğinde zonklayıcı bir ağrı vardır. Kusmalar da olur. Ağrılar zaman zaman gelir. Bir saat-tegeçer, birkaç gün de devam edebilir.

DİŞİL TEHAPLARI: Baş ağrısı iltihaplı tarafta daha çok olur. Hastaların yemek yerken veya sıcak, soğuk meşrubat içerken dişinin ağrıdığından bahsetmesi lazımdır. Ateş de olabilir.

MENENJİT: Başağrısı ile birlikte ateş de vardır. Dalgınlık, ense sertliği görülür, vücutta kırmızı döküntüler vardır.

BEYİN KANAMALARI: Ani baş ağrısı, kusma, bulantı ile başlar. Birkaç saat içinde görmede, konuşmada bozukluklar olur. Dalgınlaşır ve sonunda vücudun bir tarafı uyuşup güç süzleşir.

Görülüyor ki aynı belirtiyi (baş ağrısı) gösteren muhtelif hastalıkların teşhisi için, hekimin bilgili olması dışında hastanın da durumunu tam ve eksiksiz belirtmesi mutlaka lazımdır.

ADET SANCILARI

Adet esnasında kasıklarda az veya çok, kalçalara veya beline vuran ağrılara adet sancısı veya dismenore denir.

Bu esnada sebebi, rahmin kasılmasını kontrol eden bazı hormonların normalden fazla veya az oluşuna bağlanır. Bu cins sancılar ilk üç gün olup çok defa kendiliğinden geçer.

Sancıyı hafifletmek için bir ağrı kesici alınabilir.

Eğer sancılar adetten önce başlıyorsa, adet yokken de oluyorsa, kanama az veya normal-den çoksa jinekolojik bir durum var demektir. Mesela; "Endometriosis" olabilir veya kasık bölgesin-de çeşitli iltihaplar olabilir.

Hatta yumurtalıklarda kist,ur da olabilir. Bunlar çok nadir de olsa, doktora görünmekte fayda vardır. Bu rahatsızlıkların hepsi de tedavi ile iyileşebilir.

ADET OLMAYIŞI (AMENORE)

Normal olarak kızlarda adet, engeç 16 yaşından önce olur. Bazı atletik bünyelilerde ve ince uzun boylularda biraz geç kalabilir. 16 yaşını geçmiş, göğüsleri büyümemiş, adet olmamış kızlarda hormonsal bir gelişme bozukluğu düşünmek lazımdır. Doktora müracaat lazımdır.

Eğer muntazam adet görürken birden adet kesilmesi olursa şunlar akla gelir:

Hamilelik olabilir. Bu basit bir test ile belli olur.

Çocuk yoksa: Çok fazla eksersiz yapmaktan, çok şişmanlamaktan, üzüntü ve sıkıntıdan da adet gecikebilir.

İçilen bazı ilaçlar kanamaya mani olabilir. İleri yaştakilerde menopoz başlangıcı da olabilir. Bunların hepsi tehlikesiz sebeplerdir. Endişeye lüzum yoktur. Çok nadir olsa da beyindeki hipofiz bezinin ve yumurtalıkların iltihap ve tümörleri de "Amenore" yapar. Ama, bunların adet kesilmesinden başka bir takım diğer belirtileri olur. Eğer adet kesilmesinden başka bir rahatsızlık belirtisi yoksa telaş etmeden bir iki ay beklemek en iyisidir. Amenore çok defa kendiliğinden düzelir.

Menopaza girmişse, kemik erimesi dediğimiz Osteoprosis olmasın diye yumurtalık hormonlarının verilmesi lazımdır. Bunların çeşitleri çoktur. Muayeneyi yapan hekim uygun olanı verecektir.

ADETTE FAZLA KANAMA (ENDOMETRİOSİS)

Bu hastalık daha çok adetin yeni başladığı dönemlerde görülür. Nadiren adet kesilme devresinde de görülebilir. Hormonlarla ilgili bir durumdur. Burada rahim iç tabakasının aşırı kalınlaşmış halde kalmasıdır. Hormon tedavisi ile 3-5 ayda iyi olur. Kanserle ilgisi yoktur. Kanser daha çok yaşlı kadınlarda görülür. Bu da anormal kanamalar yapar. Zamansız adet görme olur. Yalnız kanserde buna benzer alametler yapabildiği için teşhis ederken etrafı tetkikler yapmak icap eder. Böyle kanamalı hallerde teşhis koyarken hekimler etrafı tetkikler yaparlar.

SERDAR HANGÜN VE ÖMER HAYYAM

Ümit UZEL

"Bilgenin yüreğinde her dilek,
Anka kuşu gibi gizli gerek.
Damla nasıl inci olur denizde;
Sedefler içinde gizlenerek."
HAYYAM

Bir akşam,annesine rica ettim,"**Serdar Bey, gelince bana da uğrayıversin**". Aynı katta oturuyoruz ve kapılarımız karşı karşıya. Zaten evlenene kadar da **Dr. Serdar HANGÜN**,bizim apartmanda annesi ve daha sonra vefat edene kadar babası **Fehmi HANGÜN** Hoca ile oturuyordu.

Hem doktorluğuna,hem engin bilgisine,hem de candan arkadaşlığına inandığım ender insanlardan biridir.

Neyse,eve uğradı. Şikayetimi anlattım. Ertesi günü muayenehanesine beklediğini söyledi. Oturdu, kitaplardan,felsefeden,siyasetten uzun uzun konuştuk. Dediği gün ve saatte gittim,muayene oldum. Doktor hayretler içindeydi. "**Ümit Abi,buna nasıl dayandın, hemen ameliyat olman gerekir**" deyince, zaten **Ramazan Ayı** arifesindeydik,daha fazla gecikmeden,bir an önce bitirelim düşüncesiyle,iki gün sonra hastaneye yattım. Eşimle hastanedebir gece kalıp,eve döndük.

Hiç kimseye haber vermemiştik.

Benim **Dr. Serdar Bey**'le dostluğum, arkadaşlığım vardı.

Ama bir şekilde teşekkür etmeliydim kendisine.

Bunu da basın yoluyla yaptığımdan sonra, duyanların,sağ olsunlar geçmiş olsun dileklerine ve sitemlerine maruz kaldım.

Elinesağlık sevgili Serdar'cığım,
Yıllardır çektiğim ıstıraptan beni kurtardın.

Bu arada **Serdar Bey**,bana imzalayarak bir kitap hediye etti.

"**Ümit Abi,ben okudum,çok beğendim,bunu sana armağan ediyorum**" diyerek.

Amin Maalouf isimli yazarın "**Semerkant**" isimli kitabı. Genelde **Ömer HAYYAM**'ın hayatını içeriyor. Biz **Ömer HAYYAM'ı rubai'leri (dörtlükleri)** ile tanırız daha çok.

En az şairliği kadar,bilim adamlığı ve özellikle gökbilim uzmanlığı şaşırtıcı ölçüdedir.

Bu konuya açıklık getireceğini gördüğüm,bir bölümü kitaptan aynen aktarıyorum.

"... Bir gün,her zaman olduğu gibi odasında İbn! Sina'nın Tedavi adlı kitabını okurken,sağır bir acı içini yaktı. Elindeki altın kürdanı sayfanın arasına koydu, kitabı kapattı, yakınlarını çağırıp,vasiyette bulundu. Sonra duasını şu sözlerle bitirdi. 'Tanrım,elimden geldiğince seni algılamak istedim. Senin hakkında bildiklerim,sana ulaşmanın tek yolu olduysa beni affet!...'

Gözlerini bir daha açmadı. 4 aralık 1131. (Sabahattin EYYÜBOĞLU HAYYAM adlı kitabında ölümünü 1121 ya da 1122 diyor)

Ömer HAYYAM,84 yaşındaydı. 18 Haziran 1048'te şafak vakti doğmuştu. O devirde doğum tarihinin bu kadar kesinlikle bilinmesi görülmüş şey değildi. Ama HAYYAM bu konuda bir gök bilimcinin hassasiyeti ile davranmıştı. Annesinden bilgi edinmiş,İkizler Burcundan olduğunu anlamış ve dünyaya geldiği saatte Güneş' in, Merkür'ün ve Jüpiter'in konumlarını saptamaya çalışmıştı. Böylece doğum tarihini net bir şekilde ortaya çıkarmış oluyordu...

... Yanında Vartan'dan başka kimsesi olmadan, o şehir senin,bu şehir benim gezip hükümdarların, vallerin yıldız fallarına bakarak geçinmektedir.

Anlatıldığına göre;Ömer'in beş bin altın dinar istemesi üzerine şaşıran bir vezirin;

-"Ben bile bu kadar para alamıyorum, onu biliyormusun ? Deyişine,HAYYAM;

- Çok doğal, diye yanıt vermiştir.

- Nedenmiş ?

- Çünkü benim gibi bilginlere yüz yılda bir rastlanır. Oysa senin gibi vezirlerden,her yıl beş yüz adet atanacak adam bulunur."

Yine **Ömer HAYYAM** ile ilgili kitaptan nefis bir bölüm aktarayım.

"... O gün hükümdar divanında sanıklar çokluktadır. Hükümdar ağzı kulaklarında çevresine bakınıp durmaktadır.

Ömer geldiğinde,din adamlarının pek sevdiği tartışma konusu çoktan açılmıştır. 'Dünya,bundan daha iyi yaratılabilirmiydi ?'

Bunu 'evet' diye yanıtlayanlar zındıklıkla suçlanmaktadır,çünkü Yüce Tanrı'nın dahaiyisini yapamadığını ima ettikleri ileri sürülmektedir...

...Ömer'e ne düşündüğü sorulduğunda,daha ağzını açmasına fırsat olmadan Merv Kadısı,yerinden fırlar ve onu parmağı ile suçlarcasına;

- Bir Allah'sızın dinimiz konusunda fikir yürütebileceğini bilmiyorum,der. Ömer,bezgin ama aynı zamanda endişelidir. Gülümseyerek;

- Bana Allah'sız demek yetkisini sana kim verdi, en azından beni dinledikten sonra konuş,der.

- Seni dinlememgerekmez. 'Yaptığım kötülüğü, kötülükle ödetirsin sen ile ben arasında ne fark kalır ki söyle ?' Diye yazan sen değil misin,böyle şeyleri söyleyen adam Allah'sız değil midir ? Ömer omuz silkti;

- Allah'ın var olduğuna inanmasaydım, O'na hitap etmezdim. Kadı alaylasorar;

- Bu biçimdemi ?

- Çetrefilli sözlerle sultanlara ve kadılara hitap edilir,Yaradan'a değil. Tanrı Uludur, bizim eğilip bükülmemizi,yaltaklanmamızı ihtiyacı yoktur. Beni düşünür yaratmıştır,ben düşünüyorum ve düşüncemin ürünü gizlemeden O'na açıklıyorum..."

Ömer HAYYAM konusunu bu kadar dar kapsamda tam anlatabilmek mümkün değil. Belki kısmet olursa,ikinci kitabımda bu konuya ve rübailerine geniş yer verebilirim.Ama,gene de iki dörtlüğü ile bitirelim yazımızı;

Ben olmayınca bu güller,bu serviler yok.
Kızıl dudaklar,mis kokulu şaraplar yok.
Sabahlar,akşamlar,sevinçler,tasalar yok.
Ben düşündükçe var dünya,ben yok o da yok.

İçin temiz olmadıktan sonra
Hacı,hoca olmuşsun kaç para !
Hırka,tespih,post,seccade güzel,
Ama Tanrı kanar mı bunlara ?

KABIZLIK

Hatice KARSLIOĞLU

Kabızlık;bağırsakların düzenli aralıklarla ve tümüyle boşalamaması durumudur. Haftada 3 kez den daha az dışkılama kabızlık belirtisi olarak kabul edilir.

KABIZLIĞIN NEDENLERİ

- Hareketsiz bir yaşam
- Dengesiz beslenme (besinsel lifler bakımından zengin taze meyve, sebzelerin az tüketilmesi, ayrıca yetersiz sıvı alımı)
- Bazı zayıflatıcı diyet programları (çabuk sonuca ulaşmak için son derece katı uygulanan,sadece ızgaralara, süt ürünlerine ve bir miktar suya izin veren bu programların yeterince besinsel lif içermemeleri)
- Tuvalet ihtiyacının ertelenmesi
- Bazı ilaçların kullanımı(bazı sinir ilaçları,antidepresanlar,antiasitlerin bir bölümü kabızlığa yol açabilir.)

Dengeli beslenme,yeterli miktarda sıvı alımı,fiziksel egzersiz vb. önerileri uygulamanıza rağmen kabızlık şikayetiniz devam ediyorsa;doktor kontrolü uygun olan laksatif bir ilaç kullanılabilir. Kullanılan laksatif ilaç kabızlığı giderirken ishale neden olmamalıdır. Uzun süreli kullanımda elektrolit dengesizliğe yol açmamalı,alışkanlık yapmamalıdır. Gaz oluşumuna bağlı olarak şişkinlik ve rahatsızlık hissi gibi yan etkileri olmamalıdır.

KABIZLIĞA KARŞI ÖNERİLER

- Beslenmenizi dengeleyiniz.
- Ispanak, pırasa, enginar , yeşil fasulye gibi liften zengin taze sebze, taze meyve ve tahıl ürünlerini tüketiniz.
- Öğle ve akşam yemeklerinde mutlaka sebze bulundurunuz.
- Salatanın her öğünde bulunması yararlıdır,ayrıca salatanıza mısır ekleyebilirsiniz.
- Yemek aralarında kuru kayısı, kuru incir,kuru erik gibi liften zengin kuru meyveler atıştırabilirsiniz.
- Normal ekmek yerine kepek ekmek tercih ediniz. Ancak kepekte fazla miktarda bulunan fitik asitler demir emilimini engellemekte,dolayısıyla kan sızlığa neden olmaktadır. Bu yüzden kepekli ürünler çok uzun süre kullanılmamalıdır.
- Kahvaltıda mısır gevreği,yulaf gibi tahıl ürünleri tüketiniz.
- Yeterli miktarda sıvı alınız. Her gün alkol içermeyen 1,5 - 2 litre sıvı alınmalıdır.
- Sabahları bir bardak saf meyve suyu alınabilir.
- Yemeklerinizi sakin bir şekilde iyi çiğneyerek, oturarak ve her gün mümkün o lduğunca aynı saatte yiyiniz.
- Aşırı hareketsiz bir yaşamdan uzak durunuz.
- Her gün düzenli olarak yürüyünüz.
- Mümkünse sık sık bisiklete bininiz. Asansör yerine merdivenleri tercih ediniz.
- Karın kaslarınızı güçlendirecek egzersizler yapınız.
- Tuvalet ihtiyacınızı ertelemeyiniz. Bağırsaklarınızı terbiye edin. Bunun için her gün aynı saatte tuvalete gidin,tuvalet ihtiyacınız olmasa bile en az beş dakika oturun. Göreceksiniz bir süre sonra her gün aynı saatte tuvalet ihtiyacı hissedeceksiniz.
- Çayı az için ve açık için. Eğer çayı çok seviyor ve çok içiyorsanız içine limon suyu sıkın. Çünkü C vitamini kabızlığa bazen kesin çare olabilmektedir.
- Kurubaklagilleri (kuru fasulye, nohut,mercimek...) sıkça tüketin.

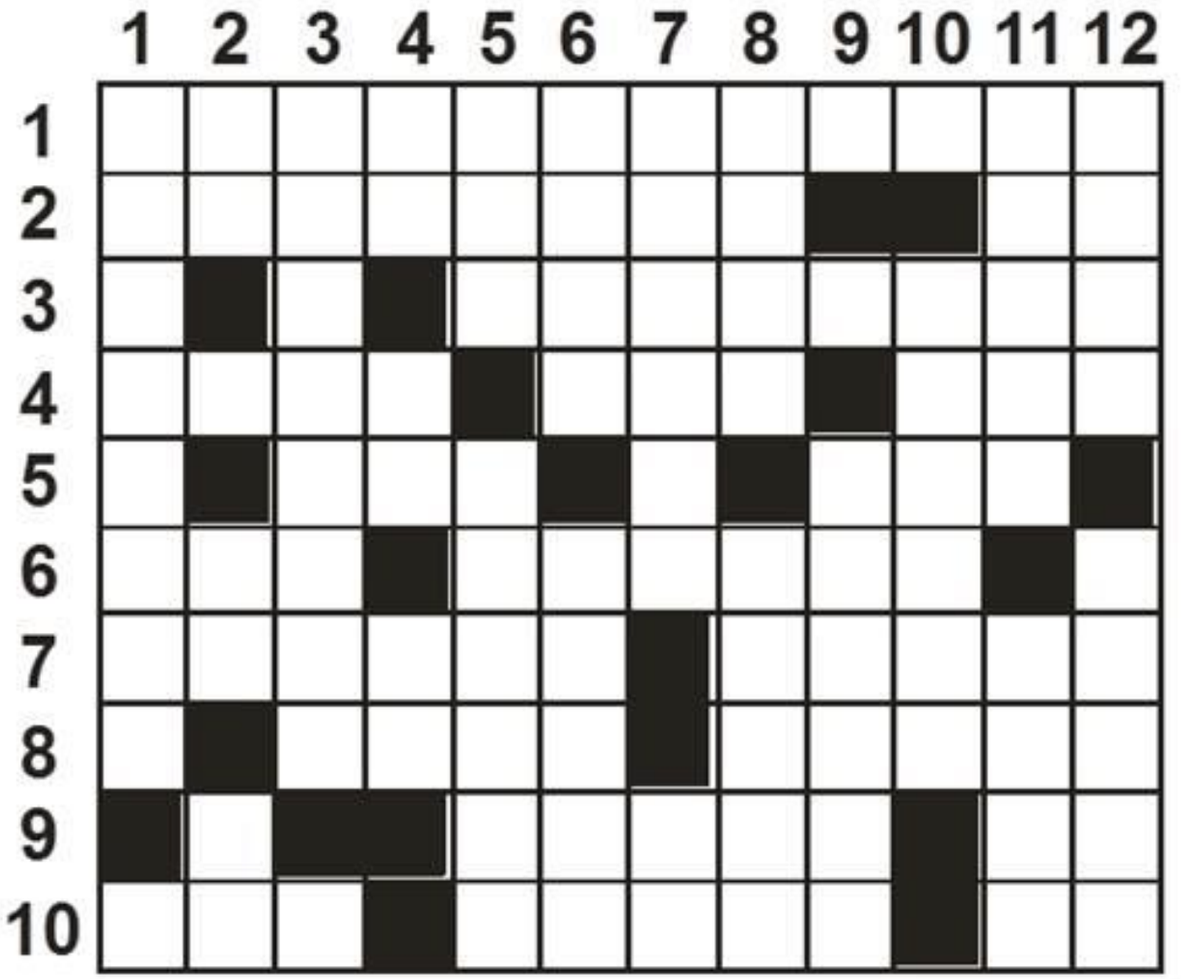

Hazırlayan Erdal ODABAŞ

Çakır Köyü B.S.İ. Okulu Sınıf Öğretmeni

SOLDAN SAĞA: 1- İlimizde yufka ekmeği ile yapılan bir börek cinsi 2- İlimiz merkez ilçede bir mahalle adı - Yad, yabancı 3- İlimiz Gülabibey Mahallesi, şeyh Eyyüp Caddesinde bulunan tarihi caminin adı 4- Bir ağırlık ölçüsü birimi - Silisli kumdan elde edilen şeffaf madde - Zengin, varlıklı 5- Madenlerin nem tesiriyle oksitlenerek yüzeylerinde oluşturdukları tabaka - Şöhret, ham 6- Baş çoban - Amel ile alakalı olarak, amel bakımından manasında bir kelime 7- İspanya'da bir şehir - Kan pıhtısı. 8- Hıristiyan hükümdarı - Alın üzerine dökülen saç, peçem 9- Çoban çalgısı - Rahmetullahi Aleyhin kısa yazılışı 10- Kimyevi bir tepkimeden meydana gelen kudreti elektrik cereyanına çeviren cihaz - Çıkılması zor yokuş - Kitanın kısa yazılışı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- İlimisxzin en büyük ilçesi 2- Tersi Moğol hücum nidası - Ninenin sesli harfleri - bir soru eki 3- İçinde çeşitli eğlence vasıtaları bulunan oyun parkı 4- Ukrayna'nın birinci hecesi - Arapçada su - İrityumun simgesi 5- Çabuk tutuşan süngerimsi bir madde - İhtiyaç sahiplerine yapılan cüzzi yardım 6- Hakkı ve hakikati tahrif etmek - Manda yavrusu 7- Çok zulüm edenler - Var kelimesinin kimi yörelerimizde söylenişi 8- Kısır, neticesiz - Tamkma ad 9- Yüksekten akan su 10- Alışverişte kolay kandırılabilen 11- Tabaklanmış koyun derisi 12- Ateş yalımı, alev - Peygemberimizin bir sümeti

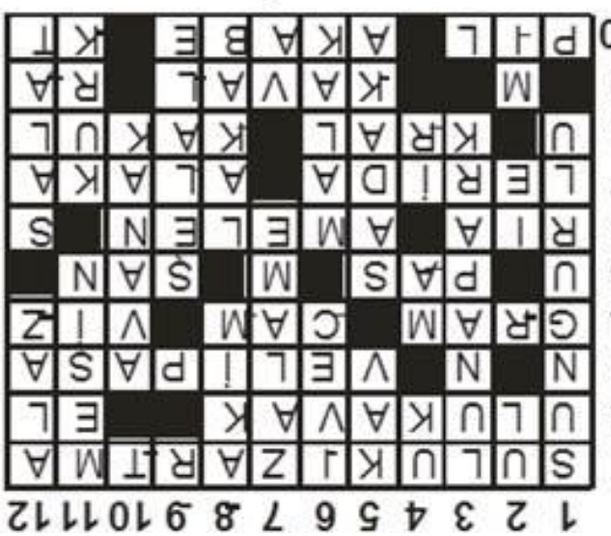

ÇORUMLU MANİLER

Eşref ERTEKİN

Al bayrak yeşil bayrak
Kaleden indim ancak
Hiç vefanı görmedim
Ateşe yandım ancak.

Al bürüncek bürün yar
Konaklardan görün yar
Benden gayri seversen
Yılan ol da sürün yar.

Al çuha benden olsa
Hana bir giden olsa
Ateşine yandığım
Hele bir adam olsa.

Al çuhanın yanları
Yanımdadır benleri
Sana mübarek olsun
Güyeliğin donları.

Al çuhu boydan artar
Hatem parmağın tartar
Benim yarim pek güzel
Baktıkça ömrüm artar.

Al giyinmiş boyunca
Seyredeyim doyunca
Aklım perişan oldu
Firkat sözün duyunca.

Al hare yeşil hare
Oldu ciğerim pare
Benden selamlar olsun
Ale gözlü bir yare.

Al ile yeşil ile
Gezmedim eşim ile
Yolunu gözleyim mi
Şu garip başım ile.

Al kaftan kaldır kaldır
Su akar güldür güldür
Yarim üstüne bindi
İncitme siyah düldül.

Al perde yeşil perde
Yeni düştüm bu derde
Çıra gibi yanarım
Yari gördüğüm yerde.

Al taylar odru taylar
Çıkmış yaylada yaylar
Ben garibim garibim
Yarimi eller paylar.

Al yazmanın oyası
Sevemedim doyası
Yar üstüne yar mı olur
Hey Allah'ın belası.

Ala koçum saçaklı
Çifte sallar bıçağı
Bir akşam gel bir sabah
Bir de öğlenin çağı.

Ala koçum yayılır
Saçakları sayılır
Çıkma yarim kapıya
Gören olur bayılır.

Alaca'nın düzleri
Top biter nergisleri
Gözele baka baka
Yitirdim öküzleri.

Alçacık hurma dalı
Dibinde yeşil halı
Benim adım Fatıma
Yariminki Ali.

Alçacıktır kapısı
Cevahirdir yapısı
Yar sana kurban olsun
Memleketin hepisi.

Alma attım al gelin
Yanakları bal gelin
Dilerim kocan ölsün
Sende bana kal gelin.

Alma dalda sallanır
Günden yanı ballanır
Oğlan vezir olsa da
Gine kıza yalvarır.

Alma dalda sallansın
Bir gün beni ararsın
Sarılalım yatalım
Ateşimiz kararsın.

Alma daldan düşer mi
Günden yanı bişer mi
Sevup sevup ayrılmak
Üzerine düşermi.

Alma kokun ne etli
Dilber sözün ne tatlı
Sevişmesi hoş emme
Ayrılması fırkatlı.

Alma verdim almasın
Ben ölürsem kalmazsın
Hangi bağın gülüsün
Zemheride solmazsın.

Almadan döndüm çağla
Ben düştüm bu hayale
Yenile bir yar sevdim
Cümle alem havale.

Almalar dalda kaldı
Gözlerim yolda kaldı
Kömür gözlü sevdiğim
Bu gece nerde kaldı.

Almanın dibi bayır
Altunda yarim uyur
Uykun mübarek olsun
Bu gece bize buyur.

Almaya verdim arkam
Dermanım yok ki kalkam
Eller ne derse desin
Mevla'mdır benim arkam.

Almayı aşlamalı
Dibini daşlamalı
Baktın yarin yar değil
Peşini boşlamalı.

Almayı ata ata
Cilveyi sata sata
Yanım böğrüm delindi
Yalınız yata yata.

Almayı ata koydum
Armudu yüke koydum
Elinden yarin aldım
Boynunu büke koydum.

Almayı atan bilir
Cilveyi satan bilir
Sabahın seherinde
Yalınız yatan bilir.

Almayı bıçakladım
Yapıyı saçakladım
Yari koynumda sandım
Yastığı kucakladım.

Almayı dalda koyan
Gözlerim yolda koyan
Ne gavur ne Müslüman
Beni bu hale koyan.

Almayı dilemedim
Nolduğum bilemedim
Şu Çorum'un içinde
Saz olup gülemedim.

Almayı sattım kırka
Geziyom korka korka
Ben seni büyüttüm ki
Olasın bana arka.

Almayı yüke koydum
Ağzını dibe koydum
Elinden yarim aldım
Belini büke koydum.

Altın gözlü ela kız
Yayladan mı indiniz
Kaş atarak işmarı
Siz kimden öğrendiniz.

Altın tabakta vişne
Gel yarim arka düşme
Aşkın sonu ayrılık
Nafile dile düşme.

Altın tasta yoğurdum
Gam içinde yoğruldum
Ana belin bükülsün
Dert için mi doğurdun.

Altın yüzük var benim
Parmağımda dar benim
Şu karşı kikonakta
Ela gözlü yar benim.

Altını sıra dizdirdim
Ben sende hile sezdim
Senden hile sezmezdim
Kötü huyundan bezdim.

Altının var el gibi
Ne bakıyon il gibi
Ben sana güveniyom
Kazanılmış mal gibi.

Altun ibrik delinmez
Evme menzil alınmaz
İki gönül bir olmuş
Ona derman bulunmaz.

Altun odalı yarim
Eli badeli yarim
Pek mi gönlün böyüdü
Burdan gideli yarim.

Altun pazvandı yarim
Ne yaman nazlandı yarim
Ben sana yar olalı
Düşman kazandı yarim.

Altun saat boynunda
İki elim koynumda
Sakın unuttu sanma
Gece gündüz yanımda.

Altun tasta su durur
Kız memesin yudurur
Kız hamama gidince
Oğlan evde kudurur.

Altun yüzük dar parmak
Muradım seni almak
İller kan uykuda Benim
işim yalvarmak.

Altun yüzük dolanmaz
Bir ayda yar sınanmaz
Canımı rehin koysam
Kafir gönlüm inanmaz.

Altun yüzük morayı
Vatan tuttun orayı
Genç başını seversen
Sıla eyle burayı.

Altun yüzük parmakta
Çifte ben var yanakta
Benim bir sevdiğim var
Şu karşı kikonakta.

Altun yüzük şan verir
Kız kapuya yan verir
Oğlan kızı görünce
Ayak üzre can verir.

Altuna bak altuna
Dakmış gerdan altuna
Bir gececik çinbuşu
Almış ayak altına.

Altunu bozdurayım
Gerdana dizdireyim
Cep aynası değilsin
Elimde gezdireyim.

Altunu erittirdim
Sözümü yörüttürdüm
İlmeğin elimde edir
İpimde çürütürüm.

Altunum akçalarda
Tenim yerde çürüsün
Çiçeğim bağçalarda
Esvabım bağçelerde.

Aman amara döndü
Benzim samara döndü
Kavlimiz altı ay idi
Yıllar tamama döndü.

Anadan doğunca çulun
Var mıdır paran pulun
Verir rızkın komaz naçar
Tanrı yarattığı kulun.

Anbar altı fehrize
Selam saldım horuza
Bu gecelik ötmesin
Yar geldi evimize.

Anız bastı neyleyim
Gönül küstü neyleyim
Altı yılda bir selam
Ben o dostu neyleyim

Antarin aldan eyi
Bulaman benden eyi
Ben birini bulurum
Kölesi senden eyi.

Antarisi aklı yar
Sırrı bende saklı yar
Ant iç inandır beni
Benden gayri yok mu yar.

Antarisi aktandır
Ne gelirse haktandır
Benzimin sararması
Belki yanıklıktandır.

Antarisi antari
Ben dökerim kan teri
Sen doldur ben içeyim
Yanaktan akan teri.

Antarisi bezermi
Yosmalıkta gezermi
Getir yarin yanına
Benimkinden güzel mi.

Antarisi cengari
Cenk ile aldım yari
Cenk ile aldım ise
Sineme sardım bari.

Devam Edecek

Uğur'dan Çizgiler

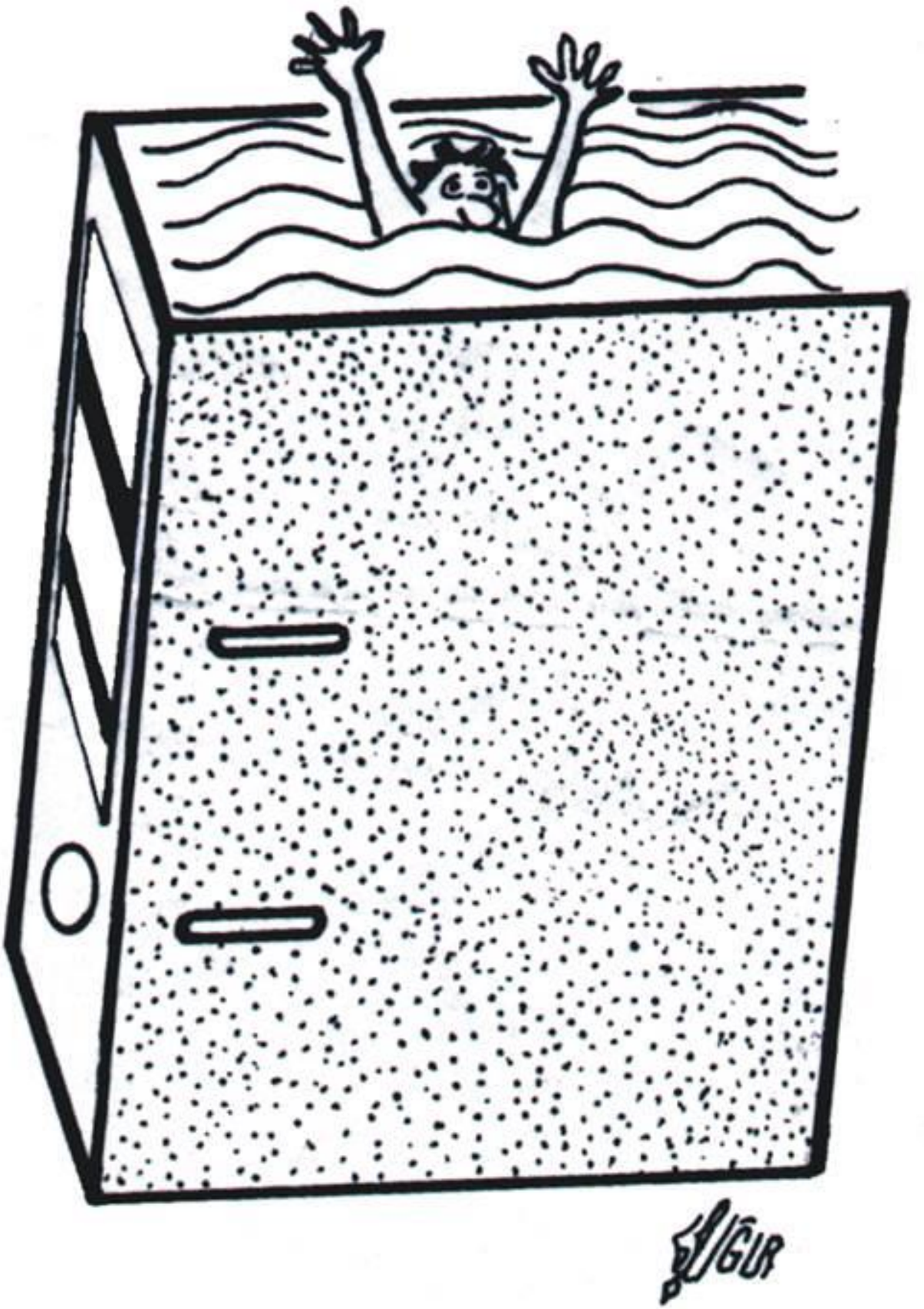

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

20 sayıdan devam

Keşif heyetinin açlıktan karınları zil çalıyordu. Ne yapsınlar ki,başkanları olan ak saçlı ha-kimin önce lokmayı ağzına alması lazım ge-lirdi. Hakim,bir ara çantasından çıkardığı kumanyayı yemeye başladı. Kumanyanın içinde birkaç tane kuru köfte ile, biraz da beyaz peynir vardı. Halbuki masaların üzerinde ağzı kapalı olarak tereyağında pişmiş yemekler,ortalıkta mis gibi kokuyordu.

Hakim,bir sağa,bir sola baktıktan sonra:

<<Arkadaşlar bana bakmayın,evden getirdiğim şu kumanyaları zayi olmasın diye yemek istiyorum. Biraz sonra sizinle birlikte ben de yiyeceğim>> dedi. Utanmıştı kendisine bakan gözlerden. Yemezse olmayacaktı. Zaten başka türlü de yapamazdı. Bir hafta bu köyde kalacaklarına göre,yiyeceği,kumanyayı nereden bulacaktı.

Yemekler yenildi,içildi,ama hiç kimsenin içine sinmedi. Boğaçlılar hayal kırıklığına uğramıştı. Hiç beklemedikleri bu hareket onları bayağı üzmüştü.

Yemekler yendikten sonra yapılan keşiflerin tutanakları tutuldu. Sonra da sabahleyin erken kalkmak üzere herkese tahsis edilen odalara gidildi.

Sabahın erken saatinde ağır misafirlerini uykudan uyandırmamayı düşünen Aliş Ağa, köyün sığır ve davarını başka yollardan otlağa göndermişti. Öğretmen evinin önündeki güzel bahçeye,en nefis tereyağlarıyla,en köpüklü sütleri hazırlatmış olarak,ağır misafirlerinin kahvaltı etmelerini bekliyordu.

Nihayet güneşin doğuşuyla kır saçlı hakimin de kalkması biroldu. Hakim okulun uygulama bahçesine çıkmış geziyordu. Bahçede beş yüze yakın on yaşlı kavak ağaçları ile,yüz elliye yakın meyve ağaçları vardı. Kavakların kökleri derinde olduğundan,suya ihtiyaçları pek olmamıştı. Fakat,meyve ağaçları çok susamış olduğundan üzerindeki meyveler besleyememişti. Hele diplerindeki otlar,gazel gibi sararmıştı. Güneşi çok alan topraklar ise susuzluktan parça parça yanmıştı. Hakim bunları inceden inceye süzdü. Cebinden çıkardığı Yeni harmandan bir sigara alarak yaktı,derin derin nefeslendi. Kederlendiği yüzünden okunuyordu. Kahvaltı yerine doğru yaklaşırken,sıralanmış kavak yapraklarına bakıyordu.

Güneş iyice etrafa yayılmıştı. Hakimin kalktığını görenler,kan uykularını terk edip, kuyudan çekilen soğuk sularla yüzlerini yıkadılar.

Kahvaltı sofrasının başında sütleri bitirilerken,dört tane jeepin şoförü de çalıştırmıştı arabalarını.

Keşfedilecek her tarlanın başında, mutlaka sahibinin bulunması,hakim tarafından Aliş Ağaya sıkı sıkı tembih edilmişti. Sonra da,iki koldan arazilerin keşfedilmesine başlandı.

Bir hafta içinde Tekin köyünden sulanan ne kadar bağ,bahçe,tarla ve sebzelik varsa hepsinin zararı tek tek tespit edildi.

Yaz mevsiminin verdiği sıcaklık, herkesin yüzünü sim siyah yakmıştı. Vazifesinin verdiği mesuliyetten dolayı keşiflerini bir an önce bitirip şehre dönmek istemelerinden, sakallarını dahi tıraş etmeye zaman bulamamışlardı.

Aliş Ağa bu ağır misafirlerine bir köylünün yapması lazım gelen hürmetin hepsini göstermişti.

Gerek hakimler,gerekse diğer memurlar vazifelerini bitirince,muhtarla bütün köylülere ayrı ayrı teşekkür ederek köyden ayrıldılar.

Ağır misafirlerin bu şekilde ayrılmaları Boğaçlıları çok memnun bıraktı.

Memiş Ağa durmadan her köşede vaiz veriyor,köylü için yapamayacağı bir şey olamayacağını sözlerine ekliyordu.

Herkes,herkes memnun kalmıştı bu işten. İçlerinden akıl eren yaşlılar:

<<Tekinlilerin evlerini,hayvanlarını satsalar dahi,tespit edilen zarar ve ziyanı ödeyemeyeceklerini>> söylüyorlardı. Her köşede biri nutuk çekiyor,durmadan yapılan bu keşiften köyleri adına düşecek parayı,kuruşu kuruşuna hesap ediyorlardı.

Aliş Ağa şehre gittiği gün keşfin neticesini öğrenmek üzere avukatlarına uğradı. Avukatlar <<Yapılan bu keşfin iyi netice vereceğini,yalnız hukuk kanunları gereğince,toptan değil de ayrı ayrı mahkemeye zarar

ziyan davası açmaların da gerektiğini,eğer öyle hareket etmezlerse,yapılan keşifle ,harcanan bütün paraların boşa gideceğini>> söylediler.

AlişAğa çokama,pekçoküzgün olarak <<Karadeniz de gemileri batmış bir insan gibi>>boynubüküklorakköye döndü.

Köye geldiğinde köy büyükleri Aliş Ağanın hemen yanına toplandılar. Durmadan yüzüne bakıp konuşmasını bekliyorlardı. AlışAğa bir şeye canı sıkıldı mı,sigarasını durmadan havaya üfler,başını da sağa ve sola sallardı. Şimdi de öyle yapıyordu.

Hiçkimse bir şey söylemeden gözlerini bir noktaya dikmiş,bakıyor bakıyordu. Bütün düşüncesi,yüz elli ailereisinin ayrı ayrı dilekçe yazdırıp,harçlarıyla avukat paralarını nereden vereceklerdi.

Aza koydu dolmadı,doluya koydu almadı. Dönülse bir türlü,dönülmese bir türlüydü. Bu düşüncelerin çabası içinde konuşmakistemiyordu. MemişAğanın:

<<Ne oldu sana ? Dilini mi yuttun ?>> Demesi,acı hakikati bir anda ortaya koydu. <<Ağalar ben düşünmeyim de kimler düşünsün ? Davamızda üç avukattan aşağısı bakmıyor. Hem paranın yarısını peşin getirirseniz davanıza bakarız, ne yapayım ben ? Bu köy bunun altından nasıl kalkar.>> Dedi.

Buhaberi duyanlar soğuksu dökülmüş gibi yerlerinde dona kaldılar. Köyde para bulmakkolay mıydı ? Hakimler de haklıydı yoksa yüz elli dosyanın başka türlü içinden çıkılır mıydı hiç ? Eğer ayrı ayrı bakılmazsa,davanın sonucu beş senede alınmazdı. Hakimler yaptıkları keşfin durumunu yakından gördüklerinden,bu yoldan yürümek suretiyle,davayı kısa zamanda bitirmek istiyorlardı.

Konuşmaya başlayan Aliş Ağa,bu durumu uzun uzun köylülere izah etti. Davayı mutlaka kazanacaklarını,harcadıkları paraları da santimi santimine Tekinlilerden geri alacaklarını,her sözündetekrarlıyordu. Şimdilik paranın yarısının bulunması ile,yüz elli dosyanın mahkeme masrafının verilmesi bur problem olmuştu. ne yapmalıydılar ? Komşu köylerden borç isteseler,onlarda da belki bulunamayacaktı.

Güz zamanı buğdayların tamamını verseler kafi gelmeyecekti. Köyü şimdi matem havası sarmıştı. Hayvanlarını pazara çekip satsalar,mahkemelerin tezzamandakararavarmasına güvenemiyorlardı. Çünkü hukuk muhakemeleri en az üç senede neticeye varıyordu. Bu sebepten para problemi bir türlü halledilemezdi. Zaten,on beş bin lira nereden bulunurdu ki?

Köyün en kıymetli eşyasını satsa bile, bu paranın temini yine mümkün olamazdı. Hiçbir çarenin bulunmasına imkan bırakmamıştı. Kara düşünceler,kara düşünceleri takip etti.

Günler ilerliyordu. Orak bitirilerek harman zamanı yaklaşmıştı. Bu sebepten köyde müthiş bir gevşeme vardı. İhtiyarlar bir araya gelmiyor,bu parayı da bir türlü toplayamıyorlardı. Davayı takip eden yalnız AlişAğaya kalmıştı.

Aliş Ağa her gün şehre gidiyor, yalvarıyor,yakarıyordu.

Orak biçmeye gidenler,zararauğrayan mahsullerini gördükçe kahırlarından için için eriyor,kış ortasında aç kalacakları düşündükçe de Tekinlilere büsbütün kin besliyorlardı. Cahillik ne kötü şeydi. Yegane arzuları,mahkemenin bu keşfe zarar ziyan tazminatını tespit edip,tekinlilerin mallarını satarak,Boğaçlılara vermesini istiyorlardı.

Aliş Ağa şimdiye kadar yapılan borçların tahsilini yapamamıştı. Kurulu toplayıp vermeyenlerden haciz yoluyla toplamayı karara bağladı. Haciz sırasında bir zorluk çıkmaması için iki jandarma geldi. Köylünün kendisine soğuk davranmasına kızmaya başlamıştı zaten.

Çocuğun elinde tüfeğe benzeyen iple bağlı bir tahta parçası vardı. Aliş Ağanın bu manzara karşısında ayakları olduğu yerde kaldı. Düşündü,düşündü. Çok düşündü. Evin kedisi dahi açlıktan karnına geçmiş,yemek verecekler diye sahibinin gözüne bakıyordu. Karşısındaki başka bir odanın kapısıda açıktı. Oda,kiler vazifesi görüyordu. Yerde serilmiş bir çul içinde dürülmüş bir yatak vardı. Çulun kenarlarından bu yatağın uçları görünüyordu. Yatakdaha önceki yataklardan çokeskiveKirli idi. Demek ki;büyük çocuklar bu odada yatıyordu.

Yatağın biraz ilerisindeki büyük bir sepet üzerinde,arpa ile buğday unundan karılarak yapılmış,yüz kadar yufka ekmek vardı. Çocuğun bu ekmeği vermek istemediğini hatırladı.

DevamEdevek

BAKIŞ (öykü)

Şahin ERTÜRK

Şimdiki aklım olsa, yemin olsun gelmezdim ! Ama, dönüşü yok bazı şeylerin ! Bulurdum bir yolunu. Tersliğim tuttu işte. Hiç dimazsa, dilin zehri... Ağız dolusu her ân... Ölü gözlerene demeli ! Kesip biçer gibi bakıyorlar... Orda böyle miydi? Taktılar adamları ikinci ayda. Diğerinden farksızdı, basıyordu sırası gelince. Görüntüsü de tamamdı. Burada, oda yok ! Tamiri bile yapılamıyormuş? Ben de söküp attım ötekinin kesip attığı gibi... On dokuz yol oldu, biri çağırıp da: "Arkadaş, senin şunun eksik ! Çaresine bakalım !" Demedi.

"Mesleğin ?" Cevabı var mı bu sorunun bende ! Çiftçiydim desem, köyüne dön ! Demezler mi adama? Bu yoktu hesapta ! Acımdan değecek değilim ya bir başıma, dedim. Zaten, tarlalarda gemini geveleyemiyorki ! Azın oc ağında pişti knasıl olsa ! Bulduk bir kaç dönüm ortağına ektik bir avuç, çıktı iki avuç ! Yarısı yerde, yarısı selde ! Yavanını içine dürdük ! El bilmesin ! Dilleri var ki, kuduz ısırığı.."

İnsan, derdiyle bütün. Gelanlat! Şu Fehmi'ye baksana ! Üstelik..!.. alacağı üç beş kuruş için, yıkmadık çatıbırakmıyor. Gözlerim de, kulaklarım da bozulacak böyle giderse ! Karşıdaki iki büklüm olmuş, ödeyemediyse, halini anlatıyor: "Ameliyat ettirdim. Diyor. Yoksa ayağının biri... Beyim, kurbanın oluyum, göndermeka pıma... El var, ar var... Bir ay daha..." Deri koltuk, çelik kasa, sanki Uludağ arkada ! Destek. Sesi gür, bağırıyor bizim Fehmi, uzatmış ayakların:

-Anlama özürlüm üsün be adam ! Ya hastası dan bulur, ya.....bizi ! Hayır kurumu mu bura ? Git, bul getir çabuk !

Bereket, beni görmüyor, direk gizliyor. Bana söylüyor sanacağım. O sayıp dökerken, öteki sersem tavuk gibi döneliyor olduğu yerde. Çıkarken direğe çarpılıyor. Görünmeden kaçayım bende...

Yerler bir karış buz. Soğuk, sert ve kaygan. Hayat benzeri. Dayanıp gittiğim tahtaların ucunu, güvenere hangi noktaya rast getirmeli ! Saçak altları alacalı... Orayı da bazıları kaplamış. Yardım! Kalsın istemem. Koymam şu merhametli çantam bomboş olsa da. Yarı yolda uçar gider de, var sanırsın ! Uçan kuşun gölgesi gibidir bence. Tilkiyi hatırla. Bağımızın yanındaki kırda; sol ön bacağı diğerinin yarısı kadardı. İnine girip çıkamazdı. Dolanıp dururdu dalgadaki kayık misali. Acı acı çenirlerdi. Çoban çocukların çoğu, değneğini kırardı bel kemiğinde, kaybolan tavuklarının öfkesiyle. Yediklerinin eşeleklerini kafasına kafasına... Babam; "Yapmayın, siz iyi çocuklarsınız !" Diye çağırır, merhemini ellerine yüzlerine sürerdi merhametin. Ellerini yüzlerini yıkayana kadar, azıklarının artıklarını atarlardı hayvanın önüne.. Sonra çekilir değnekler...

Bugünde akşam oldu ! Aradığım neyse? Bulamadım. Eve dönmeli. Sobanın odunu kömürü hazır mıydı ? Yağ, yumurta var ! Çay... Yeter. Otobüsün hareketi yakın. Nasıl tandı ama ! Sargıları... Kil çul bitti kese kese. Kilimin içe kıvrıldığım köşesinden alıp sarmalı. Şu alüminyum değnekler hoşuma gidiyor, hem her adımda pat pat ses vermiyor, ben geliyorum diye; hem yağmurda yaştaışlanıp kütük gibi olmuyor, hem kibar...Pahalıdır!

İyi. Şoför kapıyı açmış. Ön koltuktakiyle konuşuyor. Hangi cehenneme koymuştum bileti? Yavaş lütfen ! İtiş kakış, buldum, kıvrışmış. Boş koltuk.....var. Sağımı cama vererek oturayım şöyle.

İnsanların bazıları hep sokranır. Yan yan bakarlar bir de! Hamleye duyuruyor desem !

- Vallahi, binmeleri bir dert, inmeleri...

Hükmü peşinler nerede? Destekler! Çıktı biri

Aklım :"Ameliyat ettirmesem" diye inlerken de. Babam da, kim bilir kimlerin önünde. .Senin için oğlum, derdi. Öpmediğim etek kalmadı. İnanmazdım, haykırdım ağlayarak yüzüne:

- Babalığın bu musenin ? İş neyse ! Bunca yıl, rahatça girip çıkabileceğim bir tuvalet bile...

Niye bu denli sesli konuşur kimileri. Başkalarının duyduğunu... Otobüsün yarısı dinliyor.

- Senin kızın hiç talihi yokmuş anam !

- Öyle ! Biz deşaşırdık kaldık. Geçen gelen... Sizin gönderdiğiniz de... Biliyorsun işte... Şöyle, eli ayağı...Biri çıkmadı kızın kısmetine!

Kulaklarına pamuk tıkayacak değilsin ya Unut, nerede olduğunu bil. İçindeki suskunlukları konuş ! Herşey ne kadar hızlı, gidiyor, dönüyor, iniyor, çıkıyor, akıyor caddeler, arabalar, şu beton tepeler... Binalar, vurulmuş kuşlar gibi üstüme üstüme... Mezarından çıkıp gelmiş anam, yanı başımda. Yıkılıp yıkılıp gelirdi çaldığı kapılardan. Yine öyle. Kaçardı saatlerce benden, her dönüşünde. Bilirdim ben: İkikere iki...

Üçün üdurak. Kısmet yoksullarındı. Kurtuldu kulaklarım. Bir kadın beş altı yaşlarında bir çocukla biniyor. Elini bırakmıyor. Çocuk, ele baston niyetiyle sarılmış. Önüme oturdular. Gözler dikildi, avcı fenerleri gibi. İyi ki çocuk fark etmiyor bu bakışları. Yan yan süzerler... içim bulanıyor. Geriden boğuk bir ses dolduruyor otobüsü:

- Kör müsün ! Ayağıma basıyorsun, çek şunları !

- Sen de toplu otur. Küt müsün ? Sırık gibi uzatmışsın !

Duydu çocuk da. Çarp, çarpabildiğince. Altta kalanın canı çıksın. İşledi yavrucağızın yüreğine. Bana da, "Kırık Dirgen" derlerdi. Adım yoktu. Ben alıştım çaresiz... Anam... Boğulur boğulur giderdi her duyuşunda. Kurttan kuştan koruduk emme, şu ısınklardan sakınamadık yavrum seni, derdi. Biz ölürsek,...Diye başlar söze, getiremez dilerisini. Kim ağlamıştır kimsenin kadar şu dünyada! Ah! Göz yaşı fer değil, derman hiç değil. Ne eksiği tamamlıyor, ne de...

Bırak, şimdi bunları. Düşmedenin menebak. İnşallah, çeşme donmamıştır. Bidonlar boş. Bu esintide, baca çekmezse ! Tüp bitti yidi. Yarımı nucubuz kesti. İğne batırsan acımaz. Bir öğün deyeter adama, sabah yedim. Hazırlamayı gözüm kesmiyor. Yorgan ikilemeli, battaniyeyi atmalı üstüne. Teybe bir kaset koyup, sesini düşünceyi boğacak kadar açmalı. Uyurum herhalde kaset bitinceye değin... Hepsi bu. Günün yüreğimdeki ağırlığını başka nasıl susturabilirim?

Engin ERYAŞAR

ENGİN ERYAŞAR

GERÇEK BİR HAYAT HİKAYESİ

AHMET OZAN

"Sevgili okurlarımız!. Gerçek hayattan basit bir kesit olarak alınan bu hikayemizde;yoksulluğun,cehaletin,acımasızlığın,törelerin,sabretmenin zorluğunu ve Allah'ın dünyadaki adaletini,perde perde görebilir,hissedebilirsiniz."

Çok önceden,Doğu Anadolu'nun ücra köşelerinden,Anadolu'nun merkezine çeşitli nedenlerden dolayı göç etmiş ve 60-70 haneli bir köye yerleşmiş iki oğlu vardı. Ben;6-7 yaşlarında,kardeşim Mehmet ise 1,5 yaşındaydı. Evimiz köyün girişinden bakıldığında tek katlı, kerpiçten yapılmış ahşap kaplamalı bir evdi. Bu evde dedem,ninem(babaannem), amcam, yengem ile iki çocuğu ve babam ile annem ve biz iki kardeş yaşama çabası veriyorduk. Bu ataerkil ailemizin geçimini ikisi kıraç,biri sulak üç tarla ile halimize şükrederek geçiniyor, halimize şükrediyorduk.

Ninem;çok töreci,asabi ve aynı zamanda çok sinirli bir kadındı. Bu huylarına karşın yine de onu çok seviyordum. Çünkü;ahırda tek bir beyaz ineğimiz vardı. Ondan çıkan bir tas dahi süt olsa onu pişirir,emmi oğlumla bana birer bardak içirirdi. Ninemin ne zaman,ne edeceği belli olmazdı. Ninem;annem ile yengemi hayatta hiç sevmezdi. Sabah saat 05.00 de hemen önce bizim kapıyı,sonra da amcamların kapıyı tekmeler;

- Kalkın ! Çabuk. Herkes tarlada işi yarıladı. Siz yatıyorsunuz. Diye bağırır çağırırdı.

Ben ve amca oğlu okula gitme çağımız geldiği halde Ninemin yüzünden okula gidememiştik. Tarlaya apar,topar ailece yürüyerek, ellerimizde azığımız ve çapalarla giderdik. Tarlaya gelince annem;üç tane kazıktan ilkel bir çatma yapar,kendi başına bağladığı siyah bürüğü'nü çatmanın üzerine kapatır,çocuğunu yani;Mehmet'ini güneşten biraz olsun korumaya çalışırdı. Yengemin de küçük bir bebeği vardı. Annelik şefkati ile oda bir çatma yaparak çocuğunu güneşten korurdu. Neden böyle ilkel bir çadıra gerek vardı derseniz;tarlamızda ve etrafında bir tane bile gölgesinden faydalanacak ağaç bile yoktu. Tarlada akşam üzeri iş bitiminde yengem le anneme ninem:

- Gelinler hadi bakalım. Siz önden çabuk gidin evde yemeği biz gelene kadar yetiştirirsiniz. Derdi. Tarla ile evimizin arası 8-10 kilometre vardı. Yolun yokuş olması,birde çalışmanın verdiği yorgunluğu hesap edecek olursak bu iki zavallının hali orta çıkar. Bu da yetmez gibi ikisinin kucaklarında küçük bebeleri de cabası. Biz;dedem,ninem,babam,amcam ben ve amca oğlu ile birlikte yavaş,yavaş köye yukarı muhabbet ederek çıkardık. Diyeceksiniz ki;hiç mi traktör yok ? Var var ama köyde topu topu üç adet. Onlar da köyün en zenginlerinde. Onların yanına yaklaşmak fermana mahsus. Nihayet eve ulaşmıştık. Yengemle annem;üç ayaklı saç ayağı dediğimiz ocağımızda yemeğimizi pişirmiş,sofrayı da hazırlamaya başlamışlar bizi bekliyorlardı. Eğer biraz yemeği geciktirseler vayh allerine. Gelinler konuşamaz,itiraz edemezler kaynanasına ve kayınbabasına karşı hak talep edemezler, çocuklarını onların yanlarında sevemezler, kocalarına isimleriyle seslenemezlerdi. Çok sert olan gelenek ve acımasız adetler vardı. Biz sofraya oturup yemeğimizi veren annemle yengem,küçük çocuklarını mamasını vermeye gitseler,ninem hemen çatar:

- Şunlara bak. Hemen koştular çocuklarının yanına. Utanma da yok,sanki acından ölmüşler, utanmazlar. Diye çatardı.

- Annem;şehirden gizli,gizli getirttiği bisküvileri sütle ezerek kardeşime yedirirken sessizce ağlayarak yedirirdi. Ben anneme:

- Anne;ben büyüyünce seni apartmanlarda yaşatacağım,seni bu hayattan kurtaracağım. Derdim.

Ahşap evimizde üç ayrı odamızın birisinde dedem ile ninem,birisinde amcamlar, birisinde de biz kalırdık. Akşam yemeğinden sonra herkes odasına çekilirdi. Babam ve amcam,babalarına ve annelerine bir şey diyemezlerdi adetler gereği.

Bir zaman sonra;büyük halam köyde muhtara kuma olarak gitti ve ondan bir kız çocuğu oldu. Ninem;bu çocuk olduktan sonra bana ve diğer torunlarına muamelesi daha sert olmaya başladı. Kıskançlığı gün geçtikçe artıyordu. Bir gün anne ile yengeme dedi ki:

- İnşallah,sizin bu küçük çocuklar,yani Mehmet ile Celal ölürler. Benim kızımın tek kız çocuğu Ümüs yaşar. Diyerek bedduada bulundu. Annem bu güne kadar kaynanasına hiç cevap vermemiş olmasına karşı dayanamadı. Nineme dedi ki:

- Anne niye böyle beddua ediyorsun,bu körpe yavrular sana ne yapıyorlar ? Diye sorunca ,ninem :

- Ben onları sevmiyorum. Onların yüzünden hiçbir işe bakmıyorsunuz. Allah sizi kahretsin. Ben böyle beddua ediyorum. Bu olacak,sizin iki çocuğunuz da ölecek. Benim kızdan torunum olan Ümüs yaşayacak.

Aradan belli bir zaman geçti. Ninemin bu haksız bedduası zuhur etti. Amcamın küçük bebeği Celal vefat etti. Çocuklarının cenazesini yengem ile amcam götürüp mezarlığı gömmek için hazırlarlarken; Ninem:

- Çabuk,çocuğu gömün gelin. Tarlaya gideceğiz. Daha gençsiniz,çok çocuğunuz olur. Diyordu.

Hayat devam ediyordu. Acımasız, çaresizlik,yokluk ve töre kapanı arasına sıkışan ailemiz evin büyüklerine karşı gelemiyorlar,ancak masum gözyaşlarını içlerine akıtıyorlardı.

Birkaç ay sonra kardeşim bebek Mehmet de hastalandı. Yavrucak,bu acımasız, şefkatsiz yuvaya ve dengesiz beslenmeye dayanamıyorlardı.Annem babama:

- Bak kardeşinin oğlu hastalandı, doktora götürülmesine izin vermediler. Çocuk öldü,bari bu yavrumuzu kurtaralım,ne olur. Diye annem babama yalvarıyordu. Babam o zaman:

- Tamam hanım. Gideyim şu Karaahmetlerin Şahin den borç para alayım. Onların traktörüyle de bir solukta ilçeye çocuğu götürür kurtarırız yavrumuzu. Dedi.

Ben babamla birlikte el ele tutup Şahin dedikleri o adamın evine doğru yola koyulduk. Evleri mezarlığın yanında idi. Biraz yokuş çıktıktan sonra eve vardık. Kapıyı babam çaldı. Söz konusu Şahin ağa kapıyı açıktı.

- Buyur kardeşim. Bir şey mi istedin ? Dedi. Babam durumu izah ettive o zamanın 40 lira civannda borç para istedi ve mümkünse traktörü de verirsen beraberce çocuğu ilçeye götüreceğiz. Dedi. Şahin ağa:

- Sen kimsin,40 lira kim ? Sen bu parayı bir daha ödemezsin. Allah rızası için desen belki verirdim. Deyip ekledi. Hem traktörün bir sürü işi var,onları bırakıp ta seninle uğraşamam. Diyip kapıyı yüzümüze çarptı. Babamın elini daha sıkı tutuyordum. Çünkü;çocuk olmama rağmen bu olay beni yıkmış ve korkutmuştu. Geri dönüp sessiz bir şekilde mezarlığa doğru yürüyerek eve doğru giderken babamla ben ağlıyorduk. Babam ellerini açarak şöyle dedi:

- Allah'ım ! Malını mülkünü bu insanlara verirken,gariplere,masumlara,çaresizlere zulmedip,küçük görsünler,ezsinler diye mi verdin,yoksa imtihan için mi verdin. Eğer imtihan için ise;bu adamı bana muhtaç et. İnsanlığı görsün. Senden duam budur. Ya Rabb'i . dedi. Ben ise:

- Baba,bu adamlar çok zengin. Hem de çok kalabalık akrabaları var. Bu adamlar hiç bize muhtaç olur mu ? Dedim. Babam:

- Yavrum,sen küçüksün anlamazsın. Kurban olduğum Allah bunu değil,isterse tüm sülalesini bize muhtaç eder. Ama ben sadece bunun muhtaç olmasını istiyorum. Allah;demir kapıyı,ağaç kapıya muhtaç eder. Dedi. Yavaş,yavaş ve üzgün eve doğru yöneldiğimizde;annemin çığlığını kulaklarımızda çınladı. Küçük kardeşim Mehmet ölmüştü, ninemin bedduası tekrar tutmuştu. Babamla eve doğru koştuk,çığlığı duyan komşular annemi teselli etmek için evi doldurmuşlardı. Küçük kardeşimi beyaz bir örtüye sarmışlar,bir kenara yatırmışlardı. Kardeşimin yüzünü son bir defa görmek istiyordum. Zavallı masum yüzü. Bir suçlu aramak gerekirse; çaresizlik, yoksulluk ve acımasız törelerdi. Babam hocaya giderek:

- Hocam,bizim küçük Mehmet öldü, şunu defnedelim,başında bir yasin okuyalım. Diyince;hoca:

- Yahu kardeşim,küçük bir çocuk. Hafiften yıkayın,götürün. Ona özel tören mi yapalım. Demiş,bu babamın ikinci yıkılışı olmuştu. Babam ayakta duramıyordu;fakat yapılacak önemli bir işi vardı. Amcamla beraber köy mezarlığına giderek mezan kazmaları gerekliydi. Biz evde annem ile komşular ağlaşıyorduk. Mezarın hazır olduğu haberi gelince kefene sarılı Mehmet kardeşimi komşuların tavsiyesi üzerine ninemin kucağına verdiler,ninem:

- Ben bu çocuğu almam da, taşımamda. Kim doğurduysa o taşısın. Dedi. Komşular;teyze gelin acılı zaten,belki korkar, hastalanır. Seninde torunun niye itiraz ediyorsun deseler de ninemi ikna edemediler.

Üzüntüden,çileden,dertten bir sabır taşı olan canım annem perişan halde oturduğu yerden son gücü ile kalkarak dedi ki:

-Kaynanam doğru söylüyor. Ben bunu doğururken bu benim yavrum. İlk görev kimin se son görevde benimdir. Diyerek Besmeleyi

çekip ölü kardeşimi kucağına aldı.

Aman Allah'ım ! böyle bir şey olamazdı ağlaya ağlaya mezarlığa doğru ,ben annemin eteğinden tutarak yürümeye başladık. Caminin önünde,5-6 kişilik bir kalabalık vardı. Onlar da bizim acınacak halimizi seyretmekten başka bir şey yapmadılar. Nihayet mezarlığa vardık,kardeşimi defnettik. Geri eve dönmüştük. Kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Komşuların getirdiği çorbalar ortada duruyor,kimsenin yiyesi ve iştahı yoktu...

Babam ayağa kalktı;bir söyleyeceği olduğunu düşünürken,bir film koptu. Baba ve annesine hitap ederek:

- Anne,baba! Şu ana kadar sizlere karşı hiçbir saygısızlıkta bir kusurum olmadı. Lakin;bu iş burada biter. Ben yarından tezi yok ilçeye gidiyorum,evi ayırıyorum . Dedi. İçi yanık olan annem de:

- Ya Rabb'im ! kaynanama en son anda bir bardak suyu ben vereyim. Belki o zaman hakkımı helal ederim. Dedi.

Bir müddet sonra ilçeye taşındık. Kiralık bir ev bularak orada oturmaya başladık. Bu ara bende okula başlamıştım. Babam ise kalebodur ve fayans kursuna gidip bu sanatı güzelce öğrenmişti.

Yıllar hızla geçiyordu. Benim birikiz iki-si oğlan üç tane daha kardeşim olmuştu. birinin adını annem yine Mehmet koymuştu.

Babam yurtdışı imtihanını kazanarak S. Arabistan'a işçi olarak gitti ve bir fiil altı yıl kaldı. Ben ise hem okuyup,hem de babamın sanatını yapıyordum. Çünkü babam ilk üç sene bize para gönderememişti. Üçüncü seneden sonra kendi evimizi almıştık. Ben lise üçüncü sınıfa giden delikanlı bir genç olmuştum. Okulu bitirince askere gittim. Askere giden herkesi akrabaları yolcu ediyordu. Ben anneme dahi gelme dedim. Çünkü,dayanamazdım. Biliyorum bende isterdim;havaya atılıp tutulmak, davulla,zurnayla gönderilmek. Akrabalarımın cebime harçlığımı koymasını ama,olmadı, burada önemli olan "Vatan Borcu" idi. Amasya talimgahında üç ay eğitim gördükten sonra çavuş adaylarının il onuna girdim. Kıbrıs Yeşil Hatta,Lefkoşe'ye gönderildim. Yüzümü akıyla Vatani görevimi tamamladım memleketime göndüm. Tam üç ay sonra bir memur sınavına girerek kazandım. Bu ara babamda kesin dönüş yapmıştı. Hayatımın en mutlu günüydü bu gün. Çalışmakta olduğum yerden izin alarak eve geldim. Babamı çoktandır göremiyordum. Girer girmez evde gözlerim babamı aradı. Bir de ne göreyim: Dağ gibi adam, küçülmüş, simsiyah olmuş. Şok oldum. Elini öptüm ve boynuna sarıldım,baba dedim:

- Ne olmuş sana böyle ? Niye kendini bu kadar yıprattın. Değer miydi sanki. Dedim.

- Evet yavrum değerdi. Değdi de ezildim,büzümdüm,çalıştım,sabrettim ve Allah bu günleri de gösterdi. Dedi. Elimden tutarak beni evimizin ikinci katına çıkardı. Ortalıkta hep çanta ve eşya doluydu. Ama hiç birisi benim gözüme gözükmüyordu,çünkü babam gelmişti. O benim babamdı. Arkamda dağ gibiydi. Gerisi önemli değildi. Yatak odasına girdik ve üzerine gazete serilmiş bir kabarık şey vardı.

- Baba bu ne dedim ? Babam;yavaşça gazeteyi eliyle açtı. Ne göreyim ? Hayatımda bu kadar parayı bir arada görmemiştim. Babam:

- Oğlum orada 45.000.000 lira para var. Yıllardır çalışıp,kazandığım olan alın terim. Bu kağıt parçalarına ili bak. Yeri geldiğin zaman beş milyonu gözün görmesin, yeri geldiğin zaman beş kuruşun hesabını bil. Çünkü bu kağıt paralar bizde yok diye kardeşin öldü. Dedi.

Benim için bu an;tarihi bir andı. Bu para ile ilçemizin güzel bir yerinden dükkan ile 4 tane arsa ve tarla aldık. Allah'a şükür durumumuz bayağı düzelmişti.Günlerden bir gün ; benimde evde olduğum bir anda kapı çalındı. Tesadüfen kapıyı ben açtım. Bir de ne göreyim ? Karaahmetlerin Şahin kapımızda görünce ben:

- Hayırdır Şahin amca . Dedim. Çünkü yıllar önceki o hazin tablo bir anda şerit gibi gözümün önünden geçmişti. Babam yukarıdan seslendi:

- Ahmet yavrum ! Kim o gelen ? Kekeleyerek cevap verdim:

- Baba Şahin Amca geldi. Babam:

- Oğlum içeri alsana. Ben sana öyle mi öğrettim. Misafir kapıda bekletilir mi ? Çabuk ol dedi.Ve şahin amcayı içeri aldık. Sonradan öğrendik. Meğerse iflas etmişler,her şeylerine haciz gelmiş. Oturdukları evi kurtarmak için üç milyon kadar para lazımmış. Kimse de para vermemiş. Önceki olayı acısını annem ile ben bildiğimiz için babamı odadan dışarı çağırdık ve annem dedi ki:

- Bu adama para verecek misin ? Dedik. Babam

- Evet vereceğim. Neden derseniz ? Benim Allah'a karşı bir sözüm var. Yoksa bunun gibi imtihanı bizde kaybederiz. Dedi ve parayı getirdik. Nakit olarak verdik. Şahin amca cebinden çıkardığı imzalı senedi babama verdi.

- Dilediğin tarihi yaz. Dedi. Babam:

- Sen koskoca bir ağanın oğlusun. Senin gibi bir adam borcunu bilir. Ne zaman durumun müsait olursa o zaman ödersin. Dedi. Ve senedi geri verdi.Bu şahıs evden çıkıp gittikten sonra. Babam namaza durdu. Fakat çok uzun bir namazdı. Merak ettim babama sordum:

- Baba bana düşmez ama,niye bu kadar uzun namaz kıldın ? Deyince:

- Oğlum bunun adı şükür namazı. Rabb'ime şükürler olsun beni utandırmadı.

Dedi.Bir zaman sonra babam,dedemle ninemi yanımıza getirdi. Ninemin huyu değişmemişti. Kaç yaşına gelirse gelsin insanın ahlakı değişmezmiş derler ya. Ninem anneme çatıyordu. Annem bu çileyi sabırla sinesine çekiyordu. Babam kasaptan etin en güzel yerlerini alıp getiriyor,eliyle pişiriyor,eliyle anne ve babasına yediriyordu. Annem bir gün dedi ki:

- Sen git namazını kıl ben babamın yemeğini yedirirm. Babam:

- Hayır. Ben yedireceğim. Sen annelik şefkatinden dolayı çocuklarının canı çeker diye onlara yedirirsin. Onlar genç daha çok et yerler,ama babam yaşlı o pek yiyemeye bilir. Dedi. Dedem bir müddet sonra vefat etti. Allah Rahmet eylesin. Nineme bizden başka bakan kalmadı. Son zamanlarını annemin yanında geçirdi. Nihayet o son an geldiği zaman Kelime-i Şahadeti annem ona getirttirdi, bir bardak su isteğini yerine annem getirdi.

Ninem annemin gözlerin içine baka baka:

- Canım gelinim. Töre dedim, adet dedim,gelenek dedim. Seni ezdim. Haksızlık ettim. Bana hakkını helal eder misin ? Dedi. O cefakar ve sabır timsali anam:

- O nasıl söz ana. Olsun,zamanında olup bitmiş. Ne yapayım ? Şimdi sırası değil. Benden yana helal olsun. dedi. Ninem Hakkın Rahmetine kavuştu. Anneme o mantıksız soruyu sormak zorunda kaldım.

- Anne o kadar çile çektikten sonra sen nasıl hakkını helal ettin dedim ?Annem:

- Yavrum birincisi: Dinimizde kin gütmek yok,bağışlamak büyüklüktür. İkincisi ise, sen küçüktün belki hatırlamazsın. Benim Allah'a sözüm vardı. Eğer bir bardak suyu son nefesinde ben verirsem ,benden helallik isterse ben de hakkımı helal ederim demiştim. Anladın mı şimdi. Dedi.Nasıl anlamayacaktım. Bu kadar hazin ve ders alınması gereken olayların canlı şahidi olarak. Ben diyorum ki: işte cehalet,işte yoksulluk,işte sabır,işte acımasız töreler. İşte Allah'ın dünyadaki değişmez adaleti.

"Sabır ve sebat her şeyin anahtarıdır"

ÇORUMLU 2000 KÜLTÜR ,TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ABONE FORMU

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize 1 Yıl abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım :.....

Adresim :.....

Şehir :.....

FATURA BİLGİLERİM:

Vergi Dairesi No :.....

Vergi Dairesi Yeri :.....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 1260013 numaralı Posta Çeki hesabına 18.000.000 TL. Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir.

Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimi ve faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

KAŞE:

Adım Soyadım

MEHMETÇİK

Şükrü GÜLTEPE

Yiğit asker;bizim asker.
Tabur,alay gezer asker.
Tehlikeyi sezer asker.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Yağmur,dolu bilmezsin.
Hasret çeker gülmezsin.
Sen ıraktasın gelmezsin.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Vatan için canın verdin.
Düşman gördün izin sürdün.
Bölük,manga,mevzi kurdun.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Bayrak,sancak bizim dedin.
Cephede kurşun yedin.
Şehitlik mertebesine erdin.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Vatan bizim namus borcu.
İmandan gelir onun hıncı.
Kurşun yemiş,sızlar sancı.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Eğitimde tüfekleri çatarsın.
Poligonda nişan alıp atarsın.
Mektup gelmez,sitem edip yatarsın.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Sabah olur içtime borusu çalar.
Komutanlar gelir tekmil alır.
Garip asker köşelerde bulunur.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Tabur tabur alayların dizilir.
Kara kartal semalarda süzüldü.
Tarihlerde şanlı zafer yazıldı.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Ben askerim ! Namus,şeref benim arımdır.
Atatürk'ten kalan miras benim varımdır.
Düşmanlan vurmak benim kârımdır.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Nöbetlerde,talimlerde yazdayım.
Gaflet uykusunda çalar sazdaydım.
Biz askeriz,namelerde sözdeyiz.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Kader defterine künyen yazıldı.
Şehit oldun,kabrin kazıldı.
İman,inanç dolu göğsün azildi.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Dededen,atadan kaldı bu vatan.
Bir parça toprak için şehit olan.
Kanımızla sulanmış bu vatan.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

Ay yıldızlı Bayrak,Sancak onursun.
Ebediyen semalarda kalırsın.
Atatürk'ün ilkesinde yürürsün.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

ŞÜKRÜ der ki: Yazsam defter az gelir.
Koyun,kuzu yaylalarda yaz gelir.
Vatanıma göz dikenler vız gelir.
Onurlu,gururlu Türk'ün askeri.

ÇORUMLU 2000 Dergisine abone olunuz !
Abone olduğunuz taktirde adres ve telefonunuz ÇORUMLU 2000 Dergisinde yayınlansın.

ZALİM BABAM

Yıllardır görmediğim uzaklarda.
Zalim,hırçın,insafsız.
Bir tek sen bıraktın yalnız buralarda.
Utanmadan,acımadan.

Herkez babasız sandı.
Ben öyle bakmakla yetindim.
Ailemin hatalarını,
Ben düzeltmekle yetindim.

Günlerdir arayıp sormadan.
Hiç özlemedin mi beni ?
Yüreğin sızlamadı mı ?
Ben ağlayınca,duymadın.

Belki duymak,özlemek istemedin.
Belki beni sevdin de bana belli etmedin.
Herkes gününü gün ederken.
Ben sensiz geçen günlerime üzüldüm.

DÜŞLERİM

Bir sabah uyandığımda,
Cıvıl cıvıl kuş seslerini duyduğum anda,
Sevgi dolu yüreğim olduğu zamanda.
Coşar yüreğim,o mutlu dünyada.

Benimkisi umut bahçesi.
Açar yüreğimde yeşil fidan tanesi.
Çocukların mutluluk sesleri,
Yaşamla başlar,her günün neşesi.

Günler yem yeşil bir Türkiye'de.
Asırlar kadar uzun,mevsimler kadar güzel.
Hayallerimle birlikte.
Düşlediğim o ülkede yaşamak ne güzel.

CANIM TÜRKİYE'M

Ovasındaki hava bambaşka.
Suyundaki tat bambaşka.
Katlanılmaz ayrılığına,
Benim canım Türkiye'm !
Ovası,dağı,memleketi,
Yeşil çayırı,çimeni.
Kısacası her köşesi güzeldir,
Benim canım Türkiye'm !

Günü insana çok uzun gelir.
Bir dakikasını insan keyifli geçirir.
Ayrılığı ölüm kadar acıdır,
Benim canım Türkiye'm !
İyi insan,kötü insan ayırt etmez.
Kedisi,köpeği fark etmez.
Köşe bucak gezersen güzelliği bitmez.
Benim canım Türkiye'm !

Gamze KULTAKLI

Ziya Gökalp İÖO.

CANIM İSTANBUL

Yarimi bir de memleketimi bıraktım.
Kokusu burnumda tazeliğiyle hala....
Memleketin yerini hiçbir şey tutmuyor,
Yalnız kalınca,tek başına buralarda.
Özledim Taksim'i,Şişli'yi.
Bekliyorum buralarda olmayan treni.
Günlerdir görmediğim teyzelerimi,
Kısacası İstanbul'un her yerini özledim.
Hasret kimsenin başına gelmesin.
Bu dertleri hiç kimseler çekmesin.
İstanbul gibi yerden kimse ayrılmasın.
O derde ben düştüm,kimse düşmesin.
Oralarda çok anım geçti.
Çocukluğum hep orada tükendi.
Okullar hep tatili bekletti.
Bir yari,İstanbul'u özlettin.

SOKAK ÇOCUKLARI

Hep unuttuğumuz bir şey var.
Sokak çocukları.
Bazen hatırlamak istemiyoruz,
Bazen de anlamıyoruz.
Onların bizim çocuklarımız olduğunu,
Onların biz olduğunu.
Onların yarınlarımız olduğunu,
Bizler hep unutuyoruz.
Çünkü unutmak istiyoruz.
Onlar için çareler üretip,
Hiçbir çare bulamayacak mıyız,
Sokak çocuklarının içindeki,
Ateşi küllendirmek mi istiyoruz.
Bunu önleyemiyor neden ?

Ana baba suçsuz mu bilmem ?
Birkaç çocuk kurtarıyoruz derken,
Tehlikeye atılan çocuklar neden ?
Ölüme atılıyor resmen çocuklar,
Peki çocuklar mı suçlu,büyükler mi ?
Gün geçmeden bir oluyor,üç.
Sorulmuyor ertesi gün neden on bir.
Artık kanser bile tedavi ediliyor,
Ama sokak çocuğu hastalığı,
Neden çaresiz bir hastalık,
Neden çaresini bulamıyoruz,
Acaba bulmak mı istemiyoruz ?
Unutmak istemeyelim onlar bizim,
Bizimle beraber aynı ilden,köyden.
Onları sokak çocuğu etmek bize,
Evlerinde oturmalarını istemek,
Neşeli büyümek yine bize.

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 22

YIL: 3 Sayı:22

ÇORUMLU 2000

ISSN 1301-9945

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Görsel YAYINEVİ

Fiyatı KDV Dahil 1.000.000 Tl.

RAMAZAN-I ŞERİFİNİZ MÜBAREK OLSUN

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :3 | 2000 Gürsel-YAYINEVİ Sayı 22

SAHİBİ ve Mesul Md. Mahmut Selim GÜRSEL

İdare ve yazışma adresi Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

YAZIŞMA corumlu2000@yahoo.com

SAYFA: http://www.fsccorp.com/corumlu2000/

İş : 0-364-224 89 13 / Ev:225 13 85 Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Mijanpaj Gürsel YAYINEVİ

İrtibat:

ADANA	Yalçın GÜRSEL	Tel : 0- 532-340 35 17
ANKARA	Abdullah ÖZÜYAĞLI	Tel : 0- 312 340 81 89
ANKARA	İsmet TEZEL	Tel : 0- 312 432 35 94
İSTANBUL	Suavi Hakan TORAMANLI	Tel : 0- 542 345 88 85
İZMİR	Yılmaz GÜRSEL	Tel : 0- 232 373 37 30

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU ..... Su Hırsızları 32. s.
Mesut ARTAR ..... Çağın Teknolojisi İnternet 26.s.
Ugur CARTÜRK. ..... Şükür Etmek 14.s.
Hacı CELEBCİ ..... 77 Yaşındaki Genç 23.s.
Suheyp Ulvi CIRIL ..... Evini Tepeye Yaparsan Yel,Dereye Yaparsan Sel... 24.s.
İsmet ÇENESİZ ..... Yusuf (Öykü) 33.s.
M Şakir ÇIPLAK ..... Menkıbelerle Koyun Baba 5.s.
Suhubi Ulvi CIRIL ..... Evini Tepeye Yaparsan Yel,Dereye Yaparsan Sel,... 24.s
Ali EMİROĞLU ..... 10 Kasım Ve Atatürk 21.s.
Cumhuriyet 22.s.
Ethem ERKOÇ ..... Türk Gençleri ve İsviçre'de Eğitim 11.s.
Eşref ERTEKİN ..... Maniler 31.s.
Adnan İLHAN ..... Üç İktibas 20 s.
Zekai İŞLER ..... Yardım Ekipleri / Ziyaretçiler 13.s.
Şükrü GÜLTEPE ..... Atam Kalbimizdesin / Değişmiş 36.s.
Mahmut Selim GÜRSEL ..... Çorum'da Kütüphaneler 2.s.
Kısa Kısa 3.s.
İçimizden Biri(Rıza HARDAL) 19.s.
Metin KALYONCU ..... Yazılı Basında İskilip 6.s.
Hatice KARSLIOĞLU ..... Vitaminler 29.s.
Nevzat LEBLEBİCİOĞLU ..... Atalarımızın Emanetleri 8.s.
Erdal ODABAŞ ..... Bilmaca 28.s.
Ahmet OZAN ..... Çorum Ve Leblebi-Kul Hakkı 35.s
Ulvi OĞRETEN ..... Çorum Tarih ve Coğrafyası 4.s
İsmail PAMUK ..... Sungurlulu Aşık Ahmet 7.s.
Uğur PAMUK ..... Uğur'dan Çizgiler 12.s.
Rifat PATIR ..... Doktorunuz Yanıtlıyor 15.s
Salim SAVCI ..... Eğitimde Eğitim / Dünyanın Yedinci Dili Türkçe 18.s.
Osman ÜNSAL ..... Çamur Çömlek Olunca 9.s.
Raşit YÜCEL ..... Kış 17.s.

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı: 1.000.000 Tl. Çorum İçin Yıllık 12.000.000 Tl. İl Dışı Yıllık 18.000.000 Tl. dir.

Kapak Fotoğrafı: Mahmut Selim GÜRSEL

Baskı : Kardeş Matbacilik Ticaret San.Lim. Şir.ÇORUM Tel:0-364-234 58 98

ÇORUM İLÇELERİNDE BULUNAN HALK KÜTÜPHANELERİ

ALACA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ

1976 tarihinde Alaca Özel İdare binasında Çocuk Kütüphanesi olarak faaliyete geçti. Sonradan Halk Kütüphanesi olarak faaliyetine aynı binada devam etti. 1980 tarihinde Belediye İş hanı binasına taşındı. 485 m² lik 1 salon ve 3 oda olan,3.katın tamamını kütüphane olarak kullanılmaktadır.

Ayhan mahallesi,Ankara Caddesi Lalezar sokakta bulunan kütüphanede,Çocuk Bölümü, Yetişkinler Bölümü ve İare (ödünç) servisi ile hizmet vermektedir.

1999 tarihi istatistiklere göre ;10.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır. <1>

ALACAHÖYÜK HALK KÜTÜPHANESİ

15 Mayıs 1995 tarihinde Alaca, Alacahöyük köyünde okuyucu hizmetine açıldı. 1999 tarihli istatistiklere göre ; 1.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır. <1>

ARİFEGAZİLİ HALK KÜTPHANESİ

Arifegazili Belediyesinin tahsis ettiği binada 1985 tarihinde hizmete açıldı. Çocuk Bölümü,yetişkinler bölümü ve İare (ödünç) servisi ile hizmet vermektedir. 1999 tarihli istatistiklere göre ; 4.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır.<1>

BAYAT İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ

Şahsa ait bir bina kiralanarak 1972 tarihinde Çocuk Kütüphanesi olarak hizmete başladı .1982 tarihinde Bayat Belediyesine ait birbinaya taşında. Çocuk Bölümü, yetişkinler bölümü ve İare (ödünç) servisi ile 1999 tarihli istatistiklere göre; kitap kayıtlı bulunmaktadır.

<1> Çorum il Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

BOĞAZKALE 100.YIL HALK KÜTÜPHANESİ

Boğazkale Belediyesi tarafından tah-sis edilen kütüphane 18 Mart 1982 tarihinde açıldı. 26 Ağustos 1989 tarihinde Belediyeye ait dük kanlardan birisine taşındıktan sonra,Aslanhane Camii altına taşınmıştır. Çocuk Bölümü,yetişkinler bölümü ve İare (ödünç) servisi ile hizmet vermektedir. 1999 tarihli istatistiklere göre; 6.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır. <1>

DODURGA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ

1996 tarihinde Dodurga Okul Mahallesinde hizmete açıldı. 1997 tarihli istatistiklere göre ;000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır. <1>

İSKİLİP İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ

8 Aralık 1924 tarihinde medrese kütüphanelerinden gelen 525 el yazması ve 1400 matbu kitap ile,Hacı Bey Medresesinin bir odasında İskilip Halk Kütüphanesi hizmete girmiştir. 1933 tarihinde,Halkevi bitişiğinde İskilip halkının maddi desteği ile yapılan ahşap ve tek salonlu binaya taşınmış, sonradan 1965 tarihinde belediyeye ait çarşı Camii karşısındaki o zamanki sebze hali binasının 3'üncü katına taşınmış ve bu binada 1972 tarihinde bir çocuk okuma salonu açılmıştır. 1987 tarihinde Ebu'us-suud Efendi Caddesinde yeni yapılan 3 katlı kendi binasına taşınmıştır. Bina 1046 m² lik arsa üzerine 1392 m² kullanım alanı ile, Çocuk Bölümü,yetişkinler bölümü ve İare (ödünç) servisi ile hizmet ververmektedir. Kütüphanede el yazması ve Arap harfli matbu eserler vardır. 1999 tarihli istatistiklere göre ; 34.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi bağlı Müdürlük olarak çalışmaktadır.

<1> Çorum il Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

DEVAM EDECEK

KISA KISA Mahmut Selim GÜRSEL

EL YAZMA KİTAPLARIMIZ

Çorum Hasan Paşa Kütüphanemizde bulunan el yazma kitaplarımız için Çorumlular neler yaptılar ? Sorusunu kendimize sorunca,hiçbir şeyin yapılmadığını görebiliriz. Bizlerden öncekilerin bize koruyun,saklayın sonraki kuşaklara emanet edin dediğimiz "El Yazma Kitaplarımız" şu ana kadar yazılanlarla kaldı.

Çorumlu 2000'in 19. sayısında geniş olarak beyanat verenlerin sözlerinin sadece yazılanlarla kalmaması hakkındaki yazılarımıza bu güne kadar bir cevap verilmemiştir. Bizler o sayımızda kimlere, kimlere sormuş tuk ? Kimler kimler neler neler demişti de onları sözlerinde durmaya davet etmiştik te, yanlış beyanlara bildiğimiz kadar cevap vermiştik.

Bu yazımıza,bir Allah'ın kulu ben sözümün arkasındayım diyemedi. Burası ÇORUM, burası bizim bulunduğumuz yer,burası yaşadığımız yer. Sonra;20. sayımızda "Haydi Çorumlular" yazımıza uzaklardan bir hemşehrimiz bize yazdı. Bu sayımızda onu yayınlıyoruz. Bu cevabın sadece bununla kalmayacağını umuyordum,İnşallah kalmaz. Diğer hemşehrilerimizde tepkilerini koyarlar.

GÖNÜL İSTER Kİ

Bu sayımızda sizlerin,bizlere verdiği değerlerden bahsetmek isteyeceğim.

Her yayın gibi,bizimde kendimize göre bir okuyucumuz,bir yazar kadromuz bulunmaktadır. Bu ikilem karşılıklı bilgi alışverişin ötesinde birbirlerini pek yakın olarak tanıyan güzide bir birlikteliği olan ÇORUMLULARDIR. Bizler,okurlarımıza bir nokta veya bir harf ile bildiklerimizi aktarabilmemiz,bildiklerimizi paylaşmamız mutlu eder. Yazı yazmak bir gönül işidir. Bir sevgidir. Bir tutkudur. Bu işi yapabilmek gayet kolay gözükmekle beraber,gayet de zordur.

Zorluğu;bilmeden yazmak,anlamadan okumak,dinlemeden yorumlamaktır.

Yazı yazmanın kolaylığına gelecek olursak; dinlemeyi bilmek,dinlediğin anlamaktan geçer. Pek çok yazarın yazılarında, yazım hataları bulunur,bulunabilir. Bazı yazarlar bunu bilerek yaparlar. Yaptıkları hatanın okuyucu tarafından anlaşılıp,anlaşılmadığını Bilmek isterler. Bazı yazarlar ise başka taktikler kullanırlar. Düzgün ve anlaşılır yazılarının yanı sıra cümlelerin içine okuyucusunun anlamadığı,çok sık kullanılmayan kelimeler kullanarak kafasını karıştırırlar. Bu kafa karıştırması içinde kendilerini anlamalarını sağlayan mesajlar iletirler. Okuyucusu adeta yazılarının tutkunu olur. O yazarın yazılarından başka yazı beğenmezler.

Gönül ister ki;sizlere daha güzel,daha detaylı yazılar sunarak,bizleri ilgi ve beklentilerinize karşılık verebilen bir dergi durumuna gelelim.

"El,eli yıkar,el dolanır yüzü yıkar" diyen atalarımız. Bu atasözünü boşuna söylememişler. Siz okurlarımız el olacaksınız ki,eller birbirini yıkayacak,dergi olarak ta yüz olarak bizi yıkayacaksınız.

ALINGANMI OLDUK NE ?

Biz yazarlar,biraz havadan nem kaparız. Bu nem yüzünden,bizler duygulu,hassas yapıdayız. Bu hassasiyetimizi tek taraflı olarak kullanırız. Nedense karşımızdakilerin de aynı hassas duyguları taşıdığını anlayamayız,ya da anmak istemeyiz.

Dergimizde yazılan yazıların muhakkak bir amacı vardır. Öyle veyahut böyle. Durup dururken hiçbir yazar çizer eline kalem ve kağıt almaz. Bir yanlışı,bir doğru bildiğini okuyucusu ile paylaşmak ister. Başlar yazmaya. Yazdığı bu yazıda ne dediğini,ne istediğini okuyucusu kendisine göre yorumlar,eler,dokur ve anlamak istediğini anlar.

Bazen bizde gaf yapabiliriz. Bazen de "Kızım sana diyorum,gelinim sen anla" deriz de,ne kızımız anlar,nede gelinimiz. Bana göre,kızımızda anlar,gelinimizde. Yazıda yazılanları okuyan,ACABA ne demek istedi ? Diye düşünür. Düşünmesinin sebebi ise,alındığı için değildir. Yazıdan birkaç söz,birkaç mana bulabilirse de,acaba benim hangi sözüm veya davranışım için bunu yazdı diyerek,yazıyı yazan kişiyi sorgular. Sorgulaması ise,kendini tatmin etmekten başka birşey değildi.

Biz ve siz. Siz ve biz. Ne istediğimizi,ne istendiğini bilmekteyiz. Bilmekteyiz de,bilmemiş gibi davranmamız,bize mahsus bir davranıştır.

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI

Ulvi ÖĞRETEN
Tez Sahibi

Nazmi TUĞRUL

ROMALILAR GELMEDEN ÖNCE LUKORİSİ İLİ

Milâddan evvel Çorum ne Kapadokya'ya ve nede Pont vilâyetlerine dâhil olmuştur. Selefkos'dan önce Yozgat'ın şimâlinde oturan uruğun adı Türükmeniyen di. Kızılırmağın garbında Galler yerleşirken Türükmeniyenlerin ayrı siyasi teşkilâtları olduğu Küçük Asya kitâbınıYazan Fransız alimi Şarl TEXİER'de bu arazide Lukosiriler'den önce insanların oturduklarını gösterir hiçbir esere tesâdüf edilemediğini söylüyor. Buna sebeb arazinin volkanlı olmasını gösteriyor.

Altay'dan ilk göç eden Sahalib ve Kulkidler hakkında tarihi bilgileri öğrelinene kadar Mösyö TEXİER'in dediğini kabul etmek daha doğru olur. Bütün bilgilerden çıkan netice Çorum'un ilk insanları Türk'tü. Bu Türkler ırkların istilâsına maruz kaldıkları halde hiç biriyle tesâlüb ve ihtilât etmemişlerdir. Fars Sadrabları da buralarda hususi bir makam işgal etmeyerek dağların zirvelerindeki şatolarda oturmuşlar, hayatlarını da avcılıkla geçirmişlerdir.

Bütün Anadolu'nun tarihi hakkında Alman alimleri epeyce uğraşmaktadırlar.

Miladdan 678 sene evvelinde Bitinya (*) hükümdarları birinci Niku Med ile Tarih için yapılan tedkikler ilerlediği nisbetde bu gibi karanlıklar da aydınlanacaktır. Babası <<Zibeas>>'ın araları açılmıştı. Niku Med Fransa'nın Tarbözen eyaletinden gelen Gallerden yardım diledi. Babasına galebe çaldı (**) Gallerbu suretle memleketlerini Sakarya'ya kadar büyütdüler. Fakat bunlarda üç parçaya ayrıldılar : Bu üç parçadan Tektosajlar'ın hissesine Sakarya,Kızılırmak ve cenubi hududu da Kapadokya ile çevrilen yerler düşmüştü. Merkezleri Ankara idi. Bu vak'adan sonra Çorum Miladdan iki asır evvel Galatlar hududuna girdi. Türükmiyenlerin akıbeti hakkında bir şeyler olmadığına göre bunların Galidâresini kabul ettikleri anlaşılmaktadır.

Mösyö Şarl TEXİER: Lukosiriler'de isti'mâr fikri vardır diyor. Tavisyum vesâ'ir şehirlerin uzun harbler yetmemiş gibi Salefkos ve Roma istilâsıyla da geçirdiği müdhiş anlardan ötürü baykuşlar yuva yaptığı bu harâbelerden Lukosiriler uzaklaşmak mecburiyetinde kaldılar. Artık büyük şehirler yapılmaz oldular. Yunanlılar'da Asur ülkelerinden geçib Sinop'da nihayet bulan büyük yolu Akdeniz'e çevrilince bura halkı muhit Ta?biyye vaz'iyyet-i hariciye tâbi oldular.

Buyüzden Mösyö Şarl TEXİER;

Zan olunduğuna göre buranın hükümdârve san'atkârları böyle câhil ve nim-ü vahşi halk için fa'idesiz gördüler. Diyor ki Küçük Asya mü'ellifi Isparta ve Atina medeniyetiyle mukâyese ederek bu fikri ileri sürüyorsa evvela:

Fars istilâsından ewel Yunan medeniyeti.

Sonra : Roma istilâsından sonra Yunan medeniyeti ile karşılık gelmiş, Yunanistan'ın coğrafya va'ziyeti ile Lukosiri iliminkini karşılaştırmış olsaydı bu sözü yazacağı zan edilmezdi.

Zaten şimdiye kadar yazılan eserlerde tamamıyle bitarâflığını muhafaza etmiş kaç muharrir sayılabilir ? Mösyö Şarl TEXİER'in Anadolu'da Galler için duyulduğu iftiharda bitaraflık çerçevesini aştığına delil değilmidir ?

Lukosiriler : Cem'iyetler meydana getirmişlerdir. Fakat hiçbir vakit uzun zaman devam eden bir cem'iye-i siyasiye te'sisde pek kolay olamazdı. Etraflarını birçok zengin ve büyük Hükûmetler çerçevelediği gibi Sinop'a giden Asurî yolunun buradan geçişi ayrıca istilâya bir esâs teşkil eder. Bu istilâlar milli mezheb birliğinde meydana getiremedi türkler'in şarkdan geldikleri <<Anâ'itis>> (*) mezhebi Fars ve Yunan mezhebleriyle uzun zaman boğuştuktan sonra yenildi. Bundan ötürü de siyasi teşkilatı esaslandırmayan Anâ'itis mezhebi sâliklerinin birliğini pek çabuk ayırdı.

Lukosiriler de vahdet-i siyasiye'den ziyade Romalı'lar gibi dini cemiyyet üzerinde müessir edecek teşkilât meydana getirmek istemişlerdi. Zamanın icâbâtına ayak uydurmaya mecbur olan insanların düşünüşleri bu aykırı yolda birlik kuramadı. Gerek Sakalar'da vegerekse Türükmiyenler'de bu hal görülür.

(*) Bolu ve civarı
(**) Hayat Mecmuası sayı 21
(***) Anâ'itis mezhebi Buda'nın dinidir. Bir nevi insan şeklinde heykele ta?bd ederlerdi. İbadet için büyük bir meydana ateş yakılır, kurbanlar kesilirdi. Bu mezhebAsya ortasından gelmişti. Bir nev'i mecusi meshebi denilebilir.

DEVAM EDECEK

MENKIBELERLE KOYUN BABA

M. Şakir ÇIPLAK

21. Sayıdan Devam

21 Koyun Baba bir gün dervişlerini topladı. Kendisinin ihtiyarladığını dünya hayatından ahiret hayatına göçebileceğini söyledi ve vasiyetlerini şöyle sıraladı:

Gelen ziyaretçilere ikramda bulunun. Onları güzelce ağırlayın. Gelen seyyahlara burası bir koruma yeri,bir gölgelik olsun. Allah herkesin rızkını verir. Gelen,giden ekmeğimizden yesin, sütümüzden içsin,yoğurdumuzu tatsın.

Siz hayır sahiplerini görün ki daha neler ikram edeceklerdir. Buradaki sofra hiç kalkmayacak bilakis bereketlenip çoğalacak,benim hayatım sona erse de bu işin burada biteceğini sanmayın. Allah'ın rızasını gözetin. Fakire,miskine,garibe yedirip içirin. Benim şiarım sehavettir, cömertliktir. İşte arazileri bu amaçla ekip biçin,ibadetleriniz daim olsun,din yolunu bırakıp sapmayın.

Dervişler dediler ki:

Ey Baba ! Burada su yoktur. Bize su gerekir. Mürivvet, merhamet, şevkat, himmet senindir. Yoksa buraya bir bina yapmamız mümkün olmaz.

Baba asasını yere soktu,oradan su fışkırdı. Herkes kana kana içti. Kol iriliğinde bir su idi bu. Buraya açık çıplak kadınlar gelip çamaşır,bulaşık yıkadılar. Bu durum Koyun Babanın hoşuna gitmedi ve su birkaç gün sonra kayboldu.

Dervişlere dediler ki: Burada bir su taşıyıcı bulunsun,ırmaktan alıp merkebe yüklesin,getirsin ve asası ile işaret ederek burası benim meafenimdir diyerek işaret etti. Bundan sonra Koyun Baba üç gün yaşadı,üç gün sonra Hacı Yahşi ağlayarak bir feryat kopardı:

Yeter dervişlerini dilhun edersin
Bizleri terk edip nereye gidersin.

22 Koyun Babanın vefatını halk duyunca çok üzüldü. Çağımızın kutbu gitti. Ne çare ki bu Allah'ın hükmüdür diye ağne çare ki bu Allah'ın hükmüdür diye ağlaştılar. Şehrin bütün ileri gelenleri topladılar. Cenazesi yıkandı. Naaşı misler

Gibi kokular yaymaktaydı. Namazını bitirince ahali kıldı. Kabre koyup döndükten sonra da çok güzel kokular duyulmuştur.

Ona bir türbe yapmak için aralarında tartıştılar. Adına Selim Dede derler Babanın dervişlerinden bir ihtiyar. Kargır binaya gücümüz yetmez,kerpiçten bir bina yapalım dedi. Mahmut Dede ise,Allah Kerimdir,sebepler halk eder taş bina olsun dedi. Selim Dedenin sözüne uyarak kerpiçten bir türbe yapmaya koyuldular. Çanaken mahallesinde boydan boya kerpiçler döktüler. Kerpiçler kurumadan öyle bir yağmur yağdı ki,her tarafı seller kapladı. Sel taşları getirdi. Türbenin etrafı taşlarla doldu. Mahmut Dede: "Gördünüz mü Baba kerpiç binaya razı değildir. Cenabı Hakk bize lütfetmiş,taşları göndermiştir. Dervişler bu fikri doğru bulup kabri ortaya alıp taş bir bina çevirdiler. Bir yıl sonra da üzerine bir kubbe yaptılar. Derken ziyaretçilere mahsus mekanlar,mutfak vb. bir bir kuruldu. Ve Koyun Babanın vasiyeti bir bir yerine gelmiş oldu.

Devam Edecek

Metin KALYONCU

YAZILI BASILI

YAYINLARDA İSKİLİP

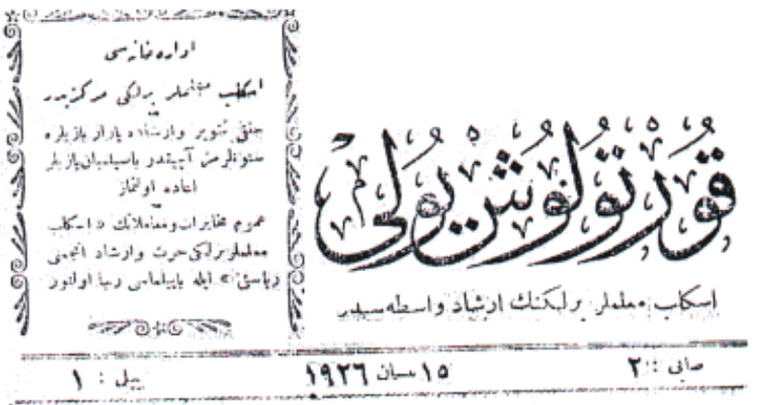
قورتولوش یولی

اسکلب معلملر برلیکنك ارشاد واسطه سیدر

صای : ۲ ۱۵ مسان ۱۹۲۶ پیل : ۱

Metin Kalyoncu
Derginin Adı: Kurtuluş Yolu
Cilt:1
Sayı:8
Tarih: 31 Temmuz 1926

Bu sayının birinci sayfasında Cumhuriyet Gazetesinin Milli Eğitim hamlelerinden bahseden yazı dikkate çekilmekte ve Öğretmen Rıfat Rahmi (Arıncı)'nın Türkiye Muallimler Birliğine hitaben yazdığı beş kıtalık şiirinin ilk dörtlüğünü sunuyorum:

KALK VE DAVRAN

Hanı senin cehli boğan çelik sesli feryadın,
Hani senin necat sunan hamiyetli ellerin,
Hani senin dağlar yıkan inkılapçı fehadın,
Hani senin nurlar saçan ,hayat veren dillerin.

Yazı devam eder.
120. sayfa İskilip'ten haberler ile sayfa devam eder.

"İskilip Yollarında" başlığı altında Çorum Valisi Faiz Bey ve mahiyeti, jandarma komutan,maarif müdürü, Başmühendis Rıza ile Cumartesi günü İskilip'e gelmişler,halk ve bando-mızıka ile Halkevinin önünde karşılamışlardır. İlçede o tarihte bando vardır.

Yeni Kaymakamımız İbrahim Beyefendinin gelmekte olduğu otomobil arızalanmış ve kaymakam gecikmiştir.

Vali Beyefendiye,Belediye Reisi Ahmet Bey ve İlçe Jandarma Komutanı Yarbay Kemal Bey vekalet ederek Hükümet binasını gezdirmişlerdir. Vali ve efradı ilçenin okullarını ve tarihi eserlerini gezmişlerdir. Mebus İsmail Kemal (Alpsar) ve oğulları ilçeye gelmişlerdir.

Sayı :9
15 Ağustos 1926
Kurtuluş Yolu Haberleri:

Bu yıl içinde kesin bitmesi gereken Çorum-İskilip yolu geri kalmıştır. İskilip halkı üzgündür,yok kavuşturur. Bu yolun bitirilmesi validen talep edilmekte,mebuslar ve valinin dikkati çekilmelidir. Denilmekte.

Sayı:10
31 Ağustos 1926
Sayfa 10.
Kurtuluş Yolu haberleri:

Dergimizin yazı kurulundan Rıfat Rahmi ayrılmış ve yerine Misakımilli öğretmeni Yusuf Efendi (Eryılmaz) getirilmiştir.

Belediye Meclisi fakir çocukların elbise alımı için bütçesinden ayırdığı 300 Tl. ile Kurtuluş Yoluna yardım için 100 Tl., ilçenin su yollarına harcamaya karar vermiş ve bu karar halkta üzüntüye sebep olmuş ve irfan ocaklarının yükselmesini önlemiştir. Su yolunun tamiri çok önemlidir ama,ilim ve irfan ise yurdumuzun yükselmesi için çok gereklidir. Su tamiri keşfi 22.000 Tl. dir.

Sayı:11
15 Eylül 1926
Sayfa 171
Kurtuluş Yolu haberleri:

Sakarya Zaferi mektebinin inşaatını ikmal için Maarif Müdürü Vekili Vehbi Bey ile Özel İdare Müdürü Reşat Bey ve bir Alman Mimar (!) inşaatın devri satın başlanıcına kadar ne lazımsa noksanlarını tamamlanmasını tespit etmişlerdir.

Ziraat odasının yeniden teşekkülü sonucunda: Şerbetçizade Hacı Ali, Arapzade Nuri,Gürcüzade Mustafa,Hacı Hasanzade Tahir efendiler oda azalığına seçildiği duyurulmuştur.

Teyyare Cemiyeti Nizamnamesi gereğince,yeniden kurulan İskilip Şubesine Mal Müdürü Hasan Rüştü,Tahrirat Katibi Nuri,Muallimler Birliğinden Sakarya Zafer Okulu Muallimi Ömer Azmi,Kurtuluş Yolundan Muharririmiz Asım (Yazgan), Ticaret ve Sanayi Odası ile Ziraat Odalarından Baytar Şükrü beyler ihtihap etmişlerdir. Makamı Kaza (Kaymakam) ve Belediye Reisleri tabii üyedir. Kaymakam İbrahim Rüştü Beyin başkanlığında ilk toplantı yapılmış ve Başkanlığa Belediye Reisi Ahmet ve ikinci reisliğe Nuri, muhasipliğe Mal Müdürü seçilmişlerdir.

SUNGURLULU AŞIK AHMET

İsmail PAMUK

Dedikte: Değerli yazar İsmail Özmen'-in yazdığı 19. Yüzyıl A. B. Şiirler Ansiklopedisinin 4. cildinin 369. sayfasında Sefil Ahmet'in "Gerçek kimliği bilinmiyor" kaydını koymuşlar. Sefil Ahmet,Deli Boran,Teslim Abdal ve Sefil Ali Çorum Sungurluludur.

Sefil Ahmet Sungurlu'nun Yalmadı 'Küçük Erikli) Köyündendir. Kesin olmamakla birlikte 1876 yılında hakka yürümüştür. Dolayısıyla Teslim Abdal,Çorum Teslim Köyünden. Deli Boran,Sarimbey Köyünden. Sefil Ali,Sungurlu Yazın Köyünden. Dedemoğlu,Araf (Çayyaka) Köyündendir.

Sefil Ahmet'le bunlar aynı kuşağın yaşdaşlarıdır.

Sefil Ahmet,Deli Boran için ne diyor ? Bakalım:

Ta ezelden hilelidir başımız,
Ağlar gözler,Deli Boran nicoldu ?
Anca bir Mevla'ya kaldı işimiz,
Ağla gözüm Deli Boran nicoldu ?

Bazı gezer idi Hindi,Yemeni.
Seçer idi,yahşı ile yamanı.
İşte geldi ayrılığın zamanı,
Ağla gözüm Deli Boran nicoldu ?

Atmışında ecel şerbeti içti.
Aşıklar babından firkate düştü.
Sene bin üç yüz altıda göçtü.
Ağla gözüm Deli Boran nicoldu ?

Onulmadı bu sinemin yarası.
Muhabbet çağının geçti sırası
Buna ölüm derler yoktur çaresi
Ağla gözüm Deli Boran nicoldu ?

Sefil Ali intizarım Boran'a,
Garip baykuş gibi konduk virane
Malum olsun eşe dosta yarene
Ağla gözüm Deli Boran nicoldu ?

Deli Boran için Sefil Ahmet tarafından künyesi okunmuyor. Yine beş beyitlik dörtlüğünden iki dörtlük alırsak:

Mektebe girsende hakim eylesen
İnsen ilim dünyasını boylasan
Otuz iki farzı eda eylesen
Ali evladın bilmeyince fayda yok.

Sefil Ahmet der ki günah getirsen
Daim benlikte kalksan otursan
Ayete,Hadise mana getirsen
Ali evladını sevmeyince fayda yok.

Sefil Ahmet biraz da dertli şöyle diyor:

Gidi zalim bize Kızılbaş demiş
Dallarda sallanan elma kırmızı
İncinme ey gönül ne derse desin
Dünyanın üstünde günde kırmızı.

Ol yedi kapıyı fehmetmez avam
İniler arısı içi boş kovan
Kudret kandilinden aleme doğan
Semanın üstünde günde kırmızı.

Sefil Ahmet böyle gördü düşünde
Hile yoktur haricinin işinde
Muhammet Ali'nin anlı döşünde
Şakıyıp bakmayan günde kırmızı.

Yani,1700 ile 1800'lü yıllarda Teslim Abdal,Sefil Ali,Sefil Ahmet birbirlerine çok bağlı. Yıllarca evvel ölen Şeyh Bedreddin'den de ışıklanan aydınlardır. Sefil Ahmet deryasını akıtan "Yağmadı da" derya kurumuşa benziyor . Buradan Sayın Aşık Gülabe'ye sesleniyorum. Kendi köyünü daha iyi araştırıp,Sefil Ahmet'i günümüze taşıyabilir. Biz yaşlandık,araştırma olanağımız azaldı. Neredesiniz,Sungurlu'nun aydınları ?

Martta bahar gelir. Çadır Höyük'le. Bir kuş kalkar Leylam. İnsanı döndürür sümbülleri. Budaközü,Delice,Kızılırmak'la kucaklaşırda. Ozan şöyle der:

Kız senin gözlerin Budaközü mü ?
Yoksa "Tokullu"nun tandır közü mü ?
Allak bullak ettin benim özümü
Derman mı kaldı sana varmaya.

Karaçay'ın Kızıllı'nın turnası
Bir hoş oldum kolmu ki varması
Devşirdiğin Pamukğun dermesi
Yüz mü kaldı sana unu sorması.

Şimdilik,Çorum ile Sungurlunun arasına nokta koyduk.

BU AYIN OKUYUCU MEKTUBU

ATALARIMIZIN EMANETLERİ

Dr. Nevzat LEBLEBİCİOĞLU

Memleketimizde yayınlanmakta olan "ÇORUMLU 2000 Aylık Kültür, Tarih, Sanat ve Edebiyat dergisi"ne aboneyim. Hemşehrilerimizin yazılarını zevkle okuyorum. Dergini 19. sayısında Çorum'da bulunan "El Yazma "kitapların Kültür Bakanlığınca Konya'ya gönderileceği,Çorumlular sahip çıkmazsa,bu tarihi kitapların gideceğinden bahis olunuyordu.

Mahmut beyin savı haklı idi,ne diyordu ? Bu güne kadar kaybolmadan, yıpranmadan kalan el yazma kitaplar,bu gün niçin götürülmek isteniyor ? Bu kitapların bir merkezde toplanmasının sakıncalarından bahsederken de ne diyordu ? Bir yerde toplanan kitaplar,yangın,deprem gibi afetlerde tamamı yok olur,ayrı kütüphanelerde kalırlarsa,bu kitaplar herhangi bir afette kurtulur diyordu. Nitekim;bu yazı yayınlandıktan sonra Ankara' da önemli bir kuruluşun deposunda yangın çıkmış ve o kuruluşun da bütün arşivi yangında yok olmuştu. Bu yangını günlerce ulusal medya işledi. Söndürme ameliyesi sırasında ise,kağıt olan yanan madde kimyevi toz ile değil,su ile söndürülmesi, yanmayan evrakların su ile yok olmasına sebebiyet verdiğini televizyonlarda gözlerimizle izledik.

19 sayısında ise derginin bazı yazarlarından yazma eserler hakkında yazılar bulunuyordu. bu yazıların içinde Sayın GÜRSEL'in yazısı dikkat çekiciydi. yazısında Çorumlu hemşehrilerine bazı tüyolar vererek,onların tepkilerini dile getirmesini istiyordu.

20. Sayıda da yine Mahmut Bey bizlerden üzerimize düşeni yapmamızın çırpınışı içindeydi. Düşündüm. Mahmut Bey çok haklıydı. Çorum'un tanınmış ailelerinden : Ahıskalıoğulları, Kurdoğulları, Kayışzadeler, Mavrallar, Üveyzzadeler, Emirahmetler NEREDESİNİZ ? Deniyordu. Ne yapmamızı istiyordu Mahmut Selim GÜRSEL ? Sadece tepkimizi dergisinde yayınlamak,onunla aynı görüşü paylaşmamızı istemekteydi. Haklı mıydı ? Evet Haklıydı. bizler kendi kıymetlerimizi korumamız, onlara sahip çıkmamız doğru bir hareket görünüyordu.

Yukarıda belirttiğim yazılar gereği,bende bir "LEBLEBİCİOĞLU" olarak büyük dedemizin Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan Çorum'a armağan edilen eserlerinin ilimiz Çorum'da kalmasını istemeliydim.

Bir Çorumlu olarak: Sayın Kütüphane Müdürü,Sayın Kültür Müdürü,Sayın Kütüphaneler Genel Müdürü ve Sayın Kültür Bakanımızdan Ülkemizin ve Çorum'umuzun kıymetli eserlerinden olan "**EL YAZMASI**" kitapların Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde muhafazası gerektiğini. şayet,yine de götürme isteği veya gereği duyuluyorsa;Büyük dedemizden kalmış olan el yazması eserlerin tarafımıza yani bu günkü mirasçılarına "**İADE**" edilmesi için girişimlerde bulunmak istiyorum.

Çorumlu Dergisi sahibi Sayın Mahmut Selim GÜRSEL Beyden de bir ricam olacak. Eski bir kütüphaneci olarak büyük dedeme ait kitapların bir listesini tarafıma göndermesini diliyorum.

Bu güne kadar "El Yazma Kitapların" halâ götürülmesi önlenmedi ise;bu liste geldiğinde;Kanuni mirasçıları olarak bizlerin Kanunun bize verdiği Mirasımızı isteyeceğiz.

Saygılarımla.

ÇAMUR ÇÖMLEK OLUNCA

Osman ÜNSAL

Toprak suyla buluştu çamur oldu. Çamurdan çanak-çömlek yapıldı. Sanatlar başlangıçta insanların doğadan esinlemeleri,gördükleri ve gözlemlediklerini yetenekleriyle birleştirince meydana getirmişler. Resim sanatı insanların çevrelerinde gördükleri insanları, hayvanları, ağaçları yaşadıkları mağara duvarlarına çizmeleriyle başlamış ve gelişmiştir. Müzik duyduğu yada çıkardığı sesleri melodileştirmesi ona bir ritim kazandırmasının ürünüdür. Yazıda da önce anlatmak istediği şeylerin resimlerini sıralamış,sonra bu resimler sembolleşerek cümle,hece ve harf olarak belli bir süreçten geçmiştir. İnsanlık tarihinde bugün çocuklarımızın okuma yazma öğrenirken izlediği metodun aynısını yaşamıştır. Önce cümle,sonra kelime, sonra hece ve en sonunda da harf keşfedilmiştir.

Bizim çanak-çömlek;batılıların "seramik" dediği çamurun biçimlendirip pişirilmesiyle meydana getirilen bu sanatın farklı bir özelliği vardır. İnsanoğlu bunu doğadan örnek almadan kendi aklı,kendi tasavvurunu kullanarak yapmıştır. Formları, biçimleri,şekilleri,kendi prototipini örnek alarak geliştirmiştir.

İlk örneklerini M.Ö;7. binlerde Neolitik Çağda görmeye başladığımız çanak-çömlekler,günümüze kadar devam etmiştir. Her devirde,her bölgede,her kültürde bol ve yaygın olarak kullanılan seramikler geçmişin aydınlatılmasında, tarihlendirmede en önemli belgelerdir. Kültürleri, sanatları,inançları,sosyal yaşamları, savaşları, istilaları, yangınları, afetleri, vb. tarihin tanıkları gibi araştırmacılara,bilim adamlarına ifşa etmişlerdir. Tarih öncesi devirlerde en başta, yazıdan sonra ki devirlerde ise yazılı belgelerin yetersiz kaldığı yerlerde en az bu belgeler kadar geçmişi tanıma ve tespitte imdada yetişmişlerdir.

Tarihi süreç içerisinde ilk önce çamurdan yapılarak,güneşte kurutularak kullanılan çanak-çömlekler daha sonra ateşte pişirilerek daha dayanıklı hale getirilmiştir. Bir süre sonra astarlanmış, perdahlanmış,boyanmış,sırlanmış,tek renkten çok renge ulaşmış,üzerine desenler,motifler yapılmış,biçim ve formları zenginleşmiş. Üzerine kabartma süsler konulmuş,insan ve hayvan biçimli formlara girmiştir. Çanak-çömlek yapımında çark kullanımı başlayınca,form ve biçimleri daha düzgün, standart bir hale gelmiş ve seri üretime geçilmiştir. Giderek çamuru özel hazırlanmış, yapan, pişiren,boyayan,resimleyen ve tabi kullananlar eserleriyle uygarlık tarihinde yaşamayı başarmışlardır.

Bu sanatın tarihi sürecine bir genel bakış atarsak:

Neolitik Çağ kaplarının en güzel örnekleri Burdur-Hacılar'da bulunmuştur.

Çorum'da yaygın yerleşim Kalkolitik Çağda başlar. Bu döneme ait ele geçen çanak ve meyvelik biçimindeki kaplar elde yapılmıştır. Örneklerine Alacahöyük ve Kuşşaray başta olmak üzere pek çok yerde rastlanmıştır.

Tunç Çağı kapları çanaklar ve üzeri de hafif çıktılar olan tencere tipi çömleklerdir. Astarlı ve perdahlı kaplar her yeri aynı oranda pişmemiştir. Yüzeylerinde çizgi desenlerde görülür. Alacahöyük başta olmak üzere Boğazköy, Eskiyapar, Yenihayat, Kalınkaya vb. bolca ele geçmiştir. Bu devir yerleşim yerleri Anadolu genelinde olduğu gibi Çorum'da da büyük bir yangın geçmiştir.

Hititler de kapların çeşitleri,tipleri ,formları çok zenginleşmiştir. Yapımlarında çarkın kullanıldığı,toprak kalitesinin homojenleştiği,daha iyi pişirildiği görülür. Kartal gagalı testiler bu dönem için karakteristiktir. Kırmızı ve bej astar ve boya yaygındır. Başta Boğazköy ve Alacahöyük olmak üzere il sınırları içinde pek çok yerleşim alanında bol bulunur. Ayrıca bu devirde başlangıçta ölü gömmede, depo ve anbar olarak kullanılan küplerin insan boyun-

dan yüksek olanları vardır. Bu küpler halka şeklinde çamurların üst üste konup birleştirilmesi ile yapılmış,yapıldığı yerde kurutulup pişirilmiştir. Üzerlerine çamur halkalardan yapılışlarından doğal sonucu boğumlar,ağız kısımlarında çizgi desenleri vardır. Bu devirde pişmiş topraktan yapılmış banyo küvetleri sosyal yaşantıyı anlatması bakımından ilginçtir. Yine hayvan biçimli kaplarda bu devir için sözü edilmesi gereken pişmiş toprak eserlerdir.

Frig kaplarında yonca ağız modası hakimdir. Ayrıca maden sanatındaki gelişmişliğe paralel olarak siyah boyalı maden süsü verilen kaplarda yaygındır. Bu devirde çanak-çömleğin çok renkli olduğunu üzerine insan ve hayvan figürlerinin konduğu,savaş ve av sahnelerinin resmedildiğini görürüz. Alaca Pazarlıda'ki Frig yerleşim yerindeki kazılarda , pişmiş topraktan yapılmış parmak kalınlığında çiviler, çamur içine batırılmak suretiyle kullanılan ilk mozaik uygulamasına rastlıyoruz. Ayrıca karo biçiminde yine pişmiş topraktan renkli ve üzeri resimli levhalar bulunmuştur. Bunlar bugünkü çini yada fayanslar gibi duvar dekorasyonunda kullanılmışlardır.

Galat kaplarında bej renk ve çizgiler karakteristiktir.

Miken kaplarının yüzeylerinde siluet biçiminde insan ve hayvan figürleri resmedilmiştir.

Yunan seramik sanatında siyah figür,kırmızı figür diye iki ekol doğmuştur. Siyah figür de desenler boyanıp diğer kısımlar kiremit renginin tabii haliyle bırakılmış,kırmızı figürde ise desenler kiremit renginde bırakılıp boşluklar boyanmıştır. Bu dönemde vazo ressamlığı gelişmiş, ressamlar boyadıkları vazolara adlarını bile yazmışlardır. Amasis ve Exsekias bu yolla adlarını öğrendiğimiz vazo ressamlarıdır.

Vazolar üzerinde tarihi ve mitolojik konular resmedilmiştir. Bunların en yaygını Poseidon ve Dianisos le ilgili sahnelerdir. Fransuva vazosundaki resimde Truva Savaşıyla ilgili tarihi bir olay yer alır. Savaş kıyafetiyle Aşil dama oynamaktadır.

Büyük İskender'le başlayan Hellenistik devirde seramiklerin hamur kalitesi en üst seviyeye çıkmış ve bu yüzdende seramikler daha ince ve zarif bir hal almıştır. Kabartma desenli kaplar bu devir için karakteristiktir.

Roma ve Bizans'ta üst tabakalarda daha çok kıymetli madenlerden ve camdan yapılan kaplar revaç görmüştür. Seramikler halkın günlük hayatında ise yoğun biçimde varlığını sürdürmüştür. Çanak testi ve küplerin yaygın olduğu bu devirde kaplarda kalite ve zarafet nispeten önemini yitirmiş,sadece günlük ihtiyaca cevap verecek halde devam etmiştir. Taşra yaşamında cam kaplar ve şişelere rastlanmıştır. Bunların mezar hediyesi olarak kullanılanları bolca ele geçmiştir. Pişmiş topraktan yapılan tuğla ve künkler inşaat alanına girmiştir. Bizans'tan başlayarak da küp ve çömleklerin sırlanmaya başladığı görülür.

Selçuklularda çanak-çömlek,testi ve kandiller sırlı ve boyalıdır. Camii,minare ve saraylarda kullanılan firuze renkli çini mozaikler sevilen dekoratif unsurlardır.

Osmanlılarda seramik sanatının yanında çini sanatı çok büyük bir mesafe kazanmıştır. Halk çanak-çömlek kullanmaya devam ederken,saray ve üst tabakalarda çini vazolar tercih edilmiştir. Çini sanatında gerek teknik,gerek motif zenginliği doruk noktasına ulaşmış,çiniler cami,saray başta olmak üzere mimarinin birinci dekoratif malzemesi olmuştur. Tarih boyunca tekamül eden seramikteki biçim ve formlar,çinide,tabak ve vazolar ;cam sanatında da gülaptanlar ve çeşmi bülbüllerle Osmanlı saraylarında zirveye ulaşmışlardır. Geleneksel çömlekçilik ise taşra yaşamında günümüze kadar sürmüştür.

... ve asırlarca kurumuş dudakları serinleten testiler soğutuculara görevi teslim edip,sessizce tarih sahnesinden çekilmişlerdir.

TÜRK GENÇLERİ VE İSVİÇRE'DE EĞİTİM

Ethem ERKOÇ

İsviçre'de herkes kendine göre farklı şeylere dikkat eder. Bir işçinin bakacağı şeyler ile bir tüccarın bakacağı şeyler aynı değildir. Bir diplomat ile,bir iktisatçının gözlemleri de farklıdır. Ben de oradaki eğitim sistemini ve bu sistem içinde Türk öğrencilerinin durumunu mercek altına almaya çalıştım.

İsviçre'de eğitim,iki yıllık anaokulu ile başlıyor. Anaokulunda öğretime değil, eğitime ağırlık veriliyor. Bu duruma göre dört-beş yaşlarında başlıyor. Bunu altı yıllık Primarschule (ilkokul) izliyor. İlkokuldaki başarı durumu eğitimde temel teşkil ediyor. Buradaki başarı durumuna göre karnelerin ortalaması pekiyi olanlar Gymnasium'a,iyi olanlar Secundarshule'ye, orta olanlar Realschule'ye giderken, zayıf olanlar Oberschule'ye gidebiliyorlar. Çok zayıf olanlar ise Zonder denilen geri zekalılar okuluna gönderiliyorlar. Bu son iki okul, aslında hiç tercih edilmeyen ortaokullardır. Ama maalesef Türk çocuklarının epeycesi bu okullara gönderiliyorlar. Almancalarının çok zayıf olmasının da bunda rolü var belki ama en önemli sebep işçilerimizin bilinçsiz oluşu ve çocuklarının eğitime motive edememelerindendir. Buradan çıkanlar vasıfsız işçe olabildikleri için,işçilerimiz son zamanlara tadar bununla yetinmeyi tercih etmişlerdir.

Son zamanlarda işçilerimiz, çocuklarına daha çok eğitim verme yoluna gitmişlerdir. "Real" denilen ortaokul,meslek liselerine öğrenci gönderdiği için buralara yöneliş daha fazladır. "Sekundar" denilen ortaokul ise üniversiteye girişin ilk basamağını teşkil ediyor. Buradan mezun olanlar "Gimnezyum" denilen üniversiteye hazırlık liselerine gidiyorlar. Üniversiteye başka liselerden de geçmek mümkün ama Gimnezyum'daki öğrencilerin seviyesinde olduğunu sınavlarda ispatlaması şart.

Gimnezyum'u bitiren öğrenciler karnelerindeki notlara göre fakültelere baş vuruyorlar, ona göre üniversiteye yerleştiriliyorlar.

İsviçre eğitim sistemini göz önüne getiren bir tablo var elimde. O tablonun ayrıntılarını vererek konuyu teknik terimlerle boğmak istemiyorum, ana hatlarıyla söyleyecek olursak, İsviçre'de iki yıl ana okulu,altı yıl ilkokul,üç dört yıl ortaokul olmak üzere toplam on bir yıl zorunlu eğitim var. Ama bu eğitim;aynı okulda,aynı mekanda değil. Kabiliyetine,başarısına
ve isteğine göre değişik okullarda sürdürülüyor.

Tatil anlayışları da bize benzemiyor. Bizde sekiz ayda öğretilenin dört ayda unutulması gibi bir anlayışla uzun bir yaz tatiline karşılık onlarda sadece bir aylık yaz tatili var. Öğretim yılı içerisinde iki defa ikişer haftalık,Noel dolayısıyla da üç haftalık tatil uygulaması bulunmaktadır. Bu ara tatilleri de okullar,bir şekilde eğitime çevirme çabası içindeler. Bu tatil dönemlerinde dağ kampları,ülke gezileri, sektör incelemeleri gibi çalışmalarla öğrencinin okul ve öğretmenle diyalogu canlı tutmaya çalışmaktadırlar. Bu gezi ve kamplarda öğrencilerin kendine öz güvenle yetişmeleri amaçlanmaktadır. Burada tek başına ayakta durabilmenin temel eğitim verilmektedir. Öğrenciler böylelikle ailelerden ayrı yaşamalarının şartlarına alışmaktadırlar. Bu kamplarda bize göre ahlâki olmayan cinsel özgürlüğün sınır tanımaz boyutlarının da bulunduğunu söylemek zorundayım.

İsviçre'de eğitimin ilkeleri bizden çok farklı. Orada özellikle eğitimde dayak faktörü yoktur. Yaramazlık yapan, kavgalara karışan, öğretmenlere karşı gelen,dersine çalışmayan,ödevini yapmayan öğrencilere karşı para cezası,ödevini on-yirmi kere yapma cezası,tatil günlerinde okulda etüt cezası, bulunduğu sportif faaliyetlerden uzaklaştırma cezası,gezi ve kamplardan men cezası gibi cezalar veriliyor. Bu da öğrencinin düzelmesine yetmiyorsa okul yönetimi o öğrenciyi bir alt sınıfa veya bir alt düzeydeki okula gönderme cezası ile cezalandırabiliyor.

Her okulda laboratuar,kantin,spor salonu bulunuyor. Bazı okullarda özel yüzme havuzları bile var. Ama bu tesisler göstermelik,baştan savma değil. İçinde bulunması gereken her şey, o tesiste mevcut.

Okullarda sandalye ve sıralar mükemmel. Araç-gereç eksiksiz. Tek amaç var;eğitim ve öğretim. Şekilcilikle işleri yok. Öğrenciler,dilediği kılık, kıyafetle okula gelebiliyorlar. Göbeği açık kızla, örtülü kız veya kısa pantolonlu gençle,eşofmanlı delikanlı aynı sınıfta oturabiliyor. Öğretmenler de aynı şekilde kılık-kıyafet hürriyetine sahip, ceket, kravat, ütülü pantolon zorunluluğu yok. İsviçre'de eğitimin amacı tek tip insan yetiştirmek değil, yetenekleri değerlendirmektir.

İsviçre okullarındaki öğrencilerin en az üçte ikisi yabancı. Bunun temel nedeni,İsviçreliler arasında nüfus artış hızının geriye gidişidir.

İsviçre'de yabancılar arasında bizi ilgilendiren Türklerdir. Türklerin maalesef % 68'i vasıfsız işçidir. % 28 kadarı mesleki eğitimden geçmiştir. Lise eğitimi görenlerin oranı %3,5 dir. Bu tablo bile bizlerin eğitim konusunda duyarlı olmaya yöneltmektedir. Eğitimden başka her şeye karışan bakanlık teşkilatının yurt dışındaki Türk çocuklarının eğitim konusunda göstermelik birkaç Türkçe öğretmen göndermekten başka bir şey yapılmadığı oralarda görülmemektedir.

Yurt dışındaki Türk aileleri de geçimlerini sağlayıp,mal-mülk edinmekle övünmektedirler. Evlatlarını kaybetmekle karşı karşıya olduklarını yeni, yeni farkına varmaya başlamışlar. Almancaları kadar Türkçeleri de zayıf olan Türk çocuklarından Türk okullarına gidenler,camilerdeki dini eğitime katılanlar... Milli Kültürünü ve İslâm'i kimliğini koruyabilmektedirler. Buradan uzak duranların çoğu, içki,fuhuş ve uyuşturucu kurbanı olmuşlardır. Bu noktada Devletimize, alimlerimize, eğitimcilerimize ve cemaatlere büyük görevler düşmektedir.

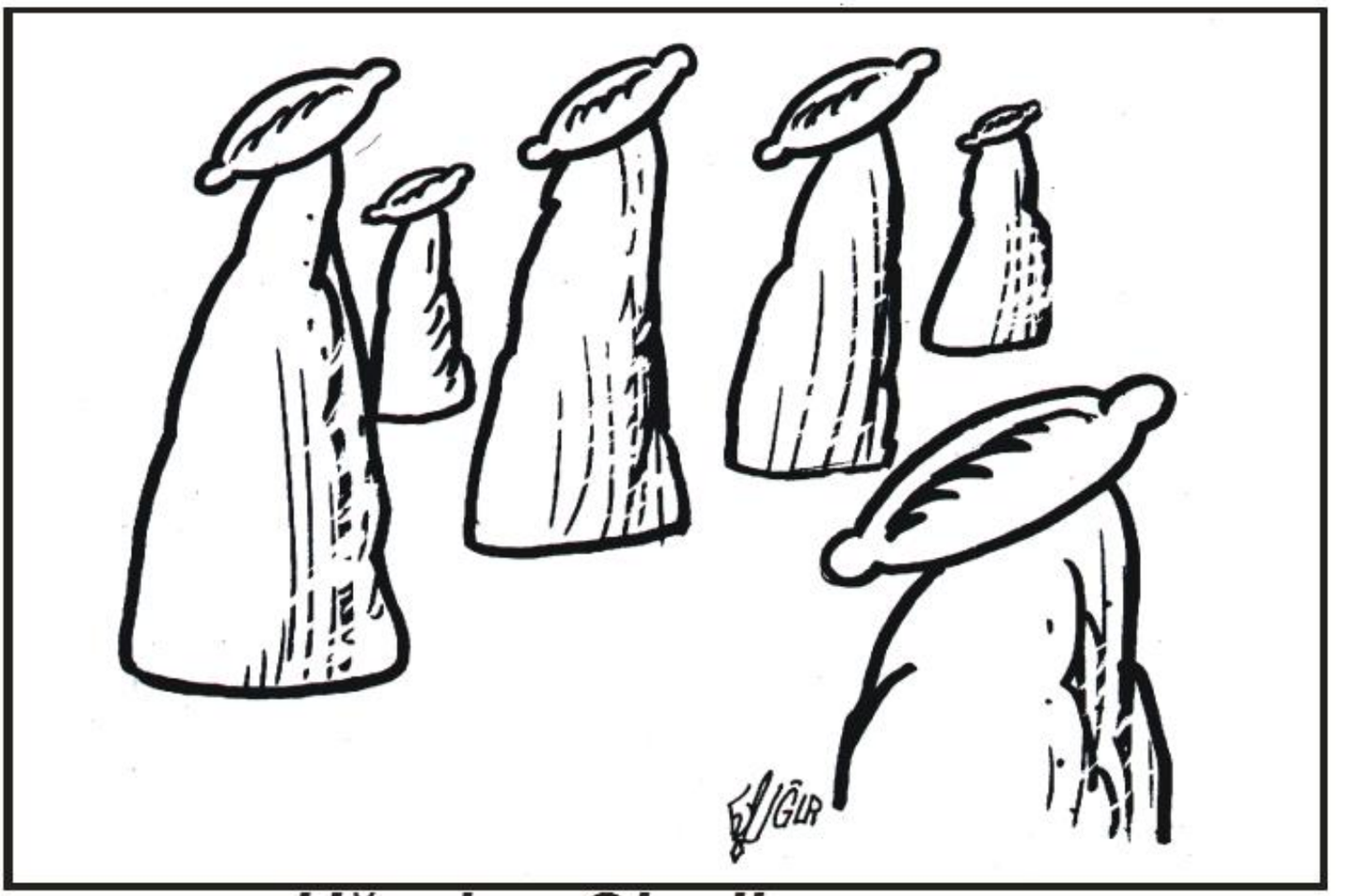

Uğur'an Çizgiler

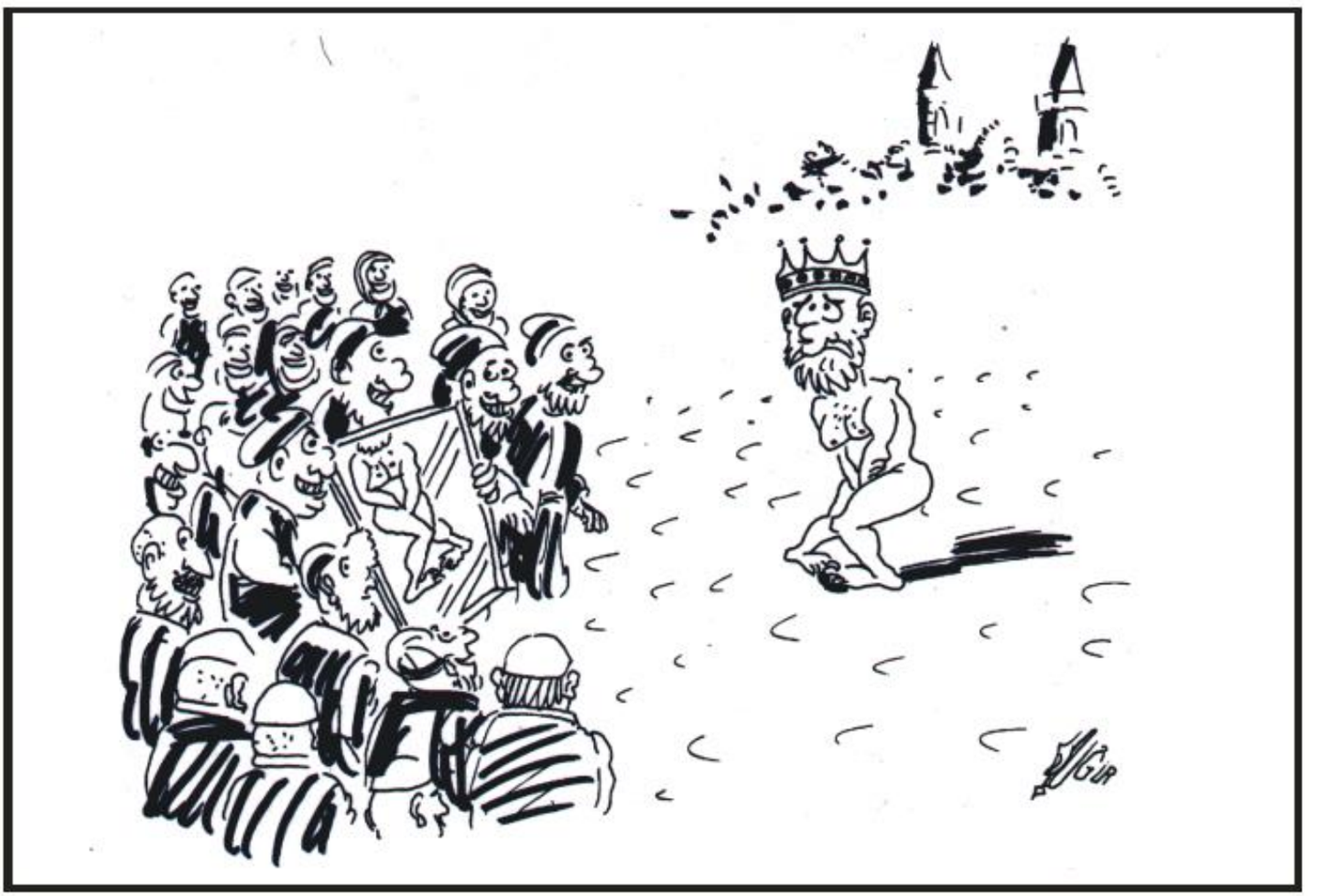

YARDIM EKİPLERİ / ZİYARETÇİLER

Zekai İŞLER

Anadolu yarımadası üzerinde depremler hep olagelmiştir. Lakin;" 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi"nden sonra "Deprem olgusu" bir daha unutulmamak üzere Türkiye'nin gündemine girmiştir.

17 Ağustos 1999 depremi resmi/sivil hemen herkesi hazırlıksız yakalamıştı. Belki bu çapta bir felâket akla gelmediği için,bazı müdahalelerde geç kalındı. Bunu anlamak mümkün, fakat işi "yardım" olan bazı kuruluşların "şaşkın ördeğe" dönmesini anlamak zor. Meselâ; Kızılay ın yozlaşması,çıkar sağlanan bir kurum haline gelmiş olması,eski bir Kızılaycı olarak beni kahretti. Halkımız ise yerinde tepkisini gösterdi.

Gölcük ve diğer felâket bölgelerinde bütün olumsuzluklara rağmen güzel şeyler de oldu. Dayanışma,yardımlaşma ve acıları paylaşma en üst düzeyde gerçekleşti. Felâketin olduğu andan itibaren, kamu kuruluşları, sivil toplum örgütleri,politikacılar ve sanatçılar vb. seferber oldular. Ziyaretler ve yardımlar aralıksız devam etti.

Benim tespit edebildiğim şahıs ve kurumlar şunlardı;

Önce 17 Ağustosta Gölcük'e gelen yardım ekipleri:

İnsan Hak ve Hürriyetleri Derneği (İHH), Mazlum-Der,Hak Yol Vakfı,KESK (Kamu Emekçileri Sendikası),Marmara Işık Dershaneleri,İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı,Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (!), ETT (Avrupa Türk Telekom), Kızılay,Tekel, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi,Ankara Büyük Şehir Belediyesi,Dünya Kiliseler Birliği,Türk Protestan Kiliseleri Birliği,Gölcük Belediyesi,Adana, Seyhan,Siirt veSöke belediyeleri vb.

Gölcük halkının özellikle; Ankara,İstanbul belediyeleri ile Mazlum-Der, İHH ve Hak Yol Vakfını unutmaları mümkün değildir. Geç kalmakla beraber Kızılay ve haberleşme hizmetlerinden dolayı ETT de kayda değer hizmetler vermişlerdir.

Ziyaretçiler de şunlardır:

Süleyman Demirel,Yaşar Okuyan, Recai Kutan,Metin Bostancıoğlu,Lütfi Doğan, Musa Uzunkaya,Vecdi Gönül,Ahmet Taşgetiren, Abdulkadir Aksu,Yaşar Dedelek,Suna Yıldızoğlu, Nurseli İdiz,Yonca Evcimik,Seda Sayan,bütün TV kanalları ve İngilter'den Yusuf İslâm.

Sonuç olarak,bu yazı serisini burada bitirirken şunları da belirtmek istiyorum:

İsteğimiz dışında büyük bir felâketin şahidi olduk. Şahsım ve ailem adına büyük kayıplarımız oldu. Ama Allah'a şükür bugün hayatta bulunuyoruz. Ölenlere Rahmet diliyorum. Övündüğüm şey; felaket sonrasında korkarak hemen bölgeyi terk etmedim,yani kaçmadım. Tam elli dokuz gün elimden geldiğince deprem bölgesinde felâket zedelere yardımcı oldum. Bu yardımım kişisel,amatörce bir yardım olmayıp,bir sivil toplum örgütüyle beraber yapılan profesyonel bir çalışma olmuştur. Ben şahsen bu çalışmaların içinde bulunmakla onbeş yıl boyunca yaşadığım bir bölgeye ve oranın insanlarına karşı vefa borcumu ödemiş olduğumu düşünüyorum.

Son olarak,yaklaşık olarak on sayıdan beri Çorumlu 2000 Dergisinde duygu ve düşüncelerimi anlatmama vesile olan fedakâr ve vefakâr insan,kadirşinas ağabeyimiz M. Selim Gürsel'e teşekkür ediyorum.

Allah C.C. nasip ederse hayatın başka renkleriyle ve güncel konularla zaman zaman karşınızda olacağım.

YARDIM EKİPLERİ / ZİYARETÇİLER

Zekai İŞLER

Anadolu yarımadası üzerinde depremler hep olagelmiştir. Lakin;" 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi"nden sonra "Deprem olgusu" bir daha unutulmamak üzere Türkiye'nin gündemine girmiştir.

17 Ağustos 1999 depremi resmi/sivil hemen herkesi hazırlıksız yakalamıştı. Belki bu çapta bir felâket akla gelmediği için,bazı müdahalelerde geç kalındı. Bunu anlamak mümkün, fakat işi "yardım" olan bazı kuruluşların "şaşkın ördeğe" dönmesini anlamak zor. Meselâ; Kızılay ın yozlaşması,çıkar sağlanan bir kurum haline gelmiş olması,eski bir Kızılaycı olarak beni kahretti. Halkımız ise yerinde tepkisini gösterdi.

Gölcük ve diğer felâket bölgelerinde bütün olumsuzluklara rağmen güzel şeyler de oldu. Dayanışma,yardımlaşma ve acıları paylaşma en üst düzeyde gerçekleşti. Felâketin olduğu andan itibaren, kamu kuruluşları,sivil toplum örgütleri,politikacılar ve sanatçılar vb. seferber oldular. Ziyaretler ve yardımlar aralıksız devam etti.

Benim tespit edebildiğim şahıs ve kurumlar şunlardı;

Önce 17 Ağustosta Gölcük'e gelen yardım ekipleri:

İnsan Hak ve Hürriyetleri Derneği (İHH), Mazlum-Der,Hak Yol Vakfı,KESK (Kamu Emekçileri Sendikası),Marmara Işık Dershaneleri,İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı,Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (!), ETT (Avrupa Türk Telekom), Kızılay,Tekel, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi,Ankara Büyük Şehir Belediyesi,Dünya Kiliseler Birliği,Türk Protestan Kiliseleri Birliği,Gölcük Belediyesi,Adana, Seyhan,Siirt veSöke belediyeleri vb.

Gölcük halkının özellikle; Ankara,İstanbul belediyeleri ile Mazlum-Der, İHH ve Hak Yol Vakfını unutmaları mümkün değildir. Geç kalmakla beraber Kızılay ve haberleşme hizmetlerinden dolayı ETT de kayda değer hizmetler vermişlerdir.

Ziyaretçiler de şunlardır:

Süleyman Demirel,Yaşar Okuyan, Recai Kutan,Metin Bostancıoğlu,Lütfi Doğan, Musa Uzunkaya,Vecdi Gönül,Ahmet Taşgetiren, Abdulkadir Aksu,Yaşar Dedelek,Suna Yıldızoğlu, Nurseli İdiz,Yonca Evcimik,Seda Sayan,bütün TV kanalları ve İngilter'den Yusuf İslâm.

Sonuç olarak,bu yazı serisini burada bitirirken şunları da belirtmek istiyorum:

İsteğimiz dışında büyük bir felâketin şahidi olduk. Şahsım ve ailem adına büyük kayıplarımız oldu. Ama Allah'a şükür bugün hayatta bulunuyoruz. Ölenlere Rahmet diliyorum. Övündüğüm şey; felaket sonrasında korkarak hemen bölgeyi terk etmedim,yani kaçmadım. Tam elli dokuz gün elimden geldiğince deprem bölgesinde felâket zedelere yardımcı oldum. Bu yardımım kişisel,amatörce bir yardım olmayıp,bir sivil toplum örgütüyle beraber yapılan profesyonel bir çalışma olmuştur. Ben şahsen bu çalışmaların içinde bulunmakla onbeş yıl boyunca yaşadığım bir bölgeye ve oranın insanlarına karşı vefa borcumu ödemiş olduğumu düşünüyorum.

Son olarak,yaklaşık olarak on sayıdan beri Çorumlu 2000 Dergisinde duygu ve düşüncelerimi anlatmama vesile olan fedakâr ve vefakâr insan,kadirşinas ağabeyimiz M. Selim Gürsel'e teşekkür ediyorum.

Allah C.C. nasip ederse hayatın başka renkleriyle ve güncel konularla zaman zaman karşınızda olacağım.

ŞÜKÜR ETMEK

Uğur CANTÜRK

Şükr , insanın yaratıcısına karşı vermiş olduğu nimetlerden dolayı hamd etmesi,bir başka tabirle onu zikretmesidir.

Şükür, mali olarak,dille ve kalben yapılır. Kuran-ı Azümüşanda verilen nimetlere hamdü senada bulunmak aynı zamanda farz' dır ve ibadet sayılır.

Kuran-ı Kerim i'de insanoğlunun şükretmesi ile ilgili birçok ayet bulunmaktadır.

Nimetlere ve şükür

Yüce Allah Kuran-ı Kerim'de İbrahim suresi 7 ayeti kerimesinde şöyle buyurmaktadır : 14:7. "**Hatırlayın ki Rab-biniz size: Eğer şükrederseniz, elbette size (nimetimi) artıracağım ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir! diye bildirmişti.**"

Şükür etmekle hem nimetler değeri anlaşılacak ,hem Allahu Teala nimeti ziyade edecek hem de mutlak yaratıcısına ibadet edecektir. Allahu Teala (CC) insanların şükrüne muhtaç değildir. İnsanoğlu yapmışolduğu şükrü de kendisi için yapmaktadır. Şükreden kendisi kazanmakta,İnkar eden ise kendisi kaybetmektedir. Allah(CC) kendisine hamd edilmesini farz kılmıştır. İnsanlar ister ona şükür etsinle isterse etmesinler onun kimsenin şükrüne ihtiyacı yoktur.

Sağlıklı bir şekilde doğan çocuğunu kucağına alırken içindeki mutluluğunu hiçbir şeyle değişmeyen ana babanın ,sağlıksız doğan bir tarafı eksik olarak doğan bir ana babayla aynı mutluluğu paylaşması düşünülemez. Çocuğun sağlıklı olarak doğması o aile için büyük bir nimettir. Örnekleri çoğaltmak mümkündür. Hiçbir ücret ödenmeden insanoğluna bahşedilen nimetlerin kıymetine yazık ki bilinmemektedir.

Mideye indirilen yemeğin akibeti kimse tarafından düşünülmemektedir. Vücut içerisindeki organlar kendilerine verilen görevi harfiyen uygulamaktadır. Veya işine koşarak giden bir kişi sadece gideceği yere ulaşınca yapacağı işleri düşünmektedir. Onu oraya ulaştıran ayaklarının olduğunu, onların aksaması durumunda istediği yere ulaşamayacağını bilmelidir.

Verilen nimetlere karşı yapılacak şükür bu nimetlerin devamlılığını ve artmasını sağlayacaktır. Allah hiçbir şeyi ilimsiz yapmamıştır. Nimetlere şükür dille ve kalple oluyorsada insanın bu nimetlere çok iyi bakması gereklidir. Dişlerini fırçalamayan ve gerekli bakımı yaptırmayan bir kimsenin diş ağrısından şikayet etmesi, bir bardak su içmeyen böbrek ağrısından kıvranan , veya kilolarından şikayet eden ve durmadan yiyen kimsenin negatiptir. Bu kimselerin sağlıklarının elden gitmesi kendilerine verilen nimete gerekli ihtimamı göstermemelerinden kaynaklanmaktadır.

İnsanın verilen bu nimetlere çok iyi bakması onların aksamadan faaliyetlerine devam etmesini sağlaması gerekmektedir.

İnsanoğlu kendisine verilen sağlıktan, evlattan mülkten sorumlu tutulacaktır .Onların kıymetini bilip yüce yaratanına şükrünü tam manasıyla eda etmelidir.

Kuran'da Şükür

Allahü Teala Kuran-ı Kerimde şükrün önemini birçok ayetinde açıklamıştır.Bunlardan bazıları;Vakıa suresi"56:68. "**Ya içtiğiniz suya ne dersiniz? 56:69. Buluttan onu siz mi indirdiniz, yoksa indiren biz miyiz ? 56:70. Dileseydik onu tuzlu yapardık. Şükretmeniz gerekmez mi?** " Müminun Süresi 78 ayeti kerimede;"**23:78. O, sizin için kulakları, gözleri ve gönülleri yaratandır. Ne de az şükrediyorsunuz!** Bakara süresi 172. Ayeti kerimede ise ;"**2:172. Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yeyin, eğer siz yalnız Allah'a kulluk ediyorsanız O'na şükredin.**" Lokman suresi 12.Ayeti kerimede;"**31:12. And olsun biz Lokman'a: Allah'a şükret! diyerek hikmet verdik. Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur. Nankörlük eden de bilsin ki, Allah hiçbir şeye muhtaç değildir, her türlü övgüye lâyıktır.** "

Bütün bunlardan da anlaşılacağı üzre Allah'ın insanlara vermiş olduğu sonsuz nimetlere şükür etmeleri farzdır.İnsan verilen nimetlere yapmış olduğu şükrü yine kendi iyiliği için yapmaktadır. Allah' ın(CC) kimsenin şükrüne ihtiyacı yoktur. Şükür etmeyenler ise nankör olarak adlandırılmaktadır.

İnsanın kendinde bulunan nimetlerinin kıymetini iyi bilmesi , hastalık ve zorluklar çıkmadan evvel gerekli önlemlerini alması ,yaratıcısının istediği şekilde şükrüne eda etmesi kendisinin hem bu dünya hem de ahrette huzurlu olmasını sağlayacaktır.

DOKTORUNUZ YANITLANIYOR

Dr. Rıfat PATIR

(Sorun Yanıtlayalım)

AĞIZ İÇİ YARALARI:

AFT: Ağız içinde,yanakta ,dilde,dudakta görülen kirli beyaz renkte küçük yaralardır. Bazı kitaplarda virüslerle husule gelir diye yazar. Bazı kitaplarda da sebebi belli değildir diye yazar.

Ben AFT'ın alerjik bir hastalık olduğu kanısındayım. Bazı kimselerde ceviz veya baharatlı yiyeceklerin hemen AFL yaptığı görülmüştür. Bazılarında da bulgur, patlıcan AFT yapar. Çocuklarda iltihaplanıp çok ateş yapabilir. Tedavisi çok basittir.

Korunmak için;ne yenildiği zaman husule geliyorsa,onu tespit edip bir daha yememek lazımdır.

BEHÇET HASTALIĞINDA : Bu aftlar gözde, ağızda ve cinsel organlarda üç yerde birden olur. Hulusi Behçet ismindeki hocamız dünyada ilk defa bu hastalığı tespit etmiş,tarif etmiştir. Uzun süren,beyinde de tahribat yapan nadir görülen bir hastalıktır. Bilgi isteyen hastanın korkmasına sebep yoktur.

ÇENE ALTI BEZLERİNİN ŞİŞMESİ: Ağızda bir takım iltihaplanmalar olur. Bunlar çene altındaki bezlerin şişmesine sebep olurlar. Çene altındaki bezler ayrıca yüzde, kulak altında çıban dediğimiz yaralar olunca da şişerler. Bu iltihap ve yaralar,iltihabın cinsine göre tedavi edilirler. Tehlikeli değildirler.

DİL İLTİHABI : Glossit diyoruz. Dil şişer ,kızarır,vücutta da ateş yapar.

TÜKRÜK BEZLERİ : Kulak önünde ,dil altında bulunurlar. Bunlarda iltihaplanıp,ateşli hastalıklar yaparlar. Kulak önündeki Parotis bezi kabakulak hastalığını yaptığı için iyi bilinir. Bu iltihap ve yaralar iltihabın cinsine göre tedavi edilirler.

AĞIZ KOKUSU:Ağız kokusu iyi bir şey değildir. Pek çok sebebi vardır. Bunun için de ağız kokusunu hemen gidermek mümkün değildir. Evvela neler ağız kokusu yapar bunu bilmek lazımdır.

Önce;ağzın kendisi kusurlu olabilir. Dişler çürük olabilir. Dişetleri iltihaplı olabilir. Dişetlerinde kanamalar olabilir. Ağız içi kuru olabilir. Dil çok paslı olabilir. Bütün bunlar nefesinin kokmasına sebep olurlar. Ayrıca bademcikler iltihaplanırsa veya nezle varsa, burun tıkanırsa,sinüzit varsa bunlarda ağız kokusu yaparlar.

Ayrıca mide,karaciğer,böbrek hastalıkları,şeker hastalığı,akciğer apsesi de ağız kokusu yaparlar. Karaciğer koması fare gibi,üremi idrar gibi,şeker hastalığı aseton gibi kokar. Kabızlık,hazımsızlıkta nefes kokmasına sebep olurlar.

Bunlar yoksa,yiyeceklere de dikkat etmek lazımdır. Soğan, sarımsak, biber, baharatlar ve bazı içkiler de ağız kokusu yaparlar.

Bunların bir kısmı ağız hijyenine riayetle,diğerleri doktorunuz tarafından sebebine göre tedavi edilir.

ALERJİ

Alerji hakikaten çok başlı bir yaratığa benzetilebilir, şükürler olsun ki ölümcül bir hastalık değildir. Bu alerjik görüntüler içinde en tehlikelisi Astım hastalığıdır. Bir de Anafilaksi vardır.

Şimdi alerji nedir,nasıl olur ? İzah edeyim.

Vücudumuzda yabancı cisimler ve mikroplara karşı bir müdafaa sistemi vardır. Bu sistem neyin bünyeye zararlı,neyin zararsız olduğunu derhal tespit eder. Zararlı ise ona karşı tedbirleri alır.

Bu sistem,bazı kimselerde gelen sinyalleri yanlış değerlendirir. Zararsız maddeleri de, zararlı telakki eder. Vücuda giren ve zararlı olarak algılanan maddelere Allerjen maddeler diyoruz.

Sistemden zarar mesajını alan mast,bazofil ve eozinofil hücreleri harekete geçer. Bazofil ve mast hücreleri bulundukları dokuya hestamin denen tahriş edici bir madde salgılar. Eozinofil hücreleri

de kanda sayılarını artırarak adeta seferberlik ilan eder. Bazofil ve mast hücreleri ciltte, solunum cihazında ve hazım yollarında reaksiyon gösterirler. Nerede reaksiyon gösterirlerse orada belirtiler oluşur. Burunda, gözde histamin salgılarsa göz nezlesi ve burun akıntısı, aksırık, tıksırık olur. Solunum cihazında ifrazat olursa hırıltılı ve hışırtılı öksürük ve bazen nefes darlığı olur. Eğer bu ifrazat hazım yollarında olursa ishal ve karın ağrıları husule gelir.

Bu istenmeyen alerjen maddeler şahıstan şahısa değişir. Bir kimse ceviz yerse, bir başkası patlıcan yerse veya parfüm koklarsa alerjik reaksiyona maruz kalır. Bir şahıs iki değişik maddeye karşı da alerjik olabilir.

Birçok hastalarda olduğu gibi, alerjik bünye kalıtımla geçebilir. Tedavide esas, alerjik maddelerden kaçmaktır. Bunun için de, o maddeyi eliminasyon denemeleriyle tespit ederek neticeye varmak mümkün olabilir.

Çilek, bulgur, patlıcan, kuru yemişleri bulmak ve o maddelerden uzaklaşmak mümkündün. Ama; ota, samana, ev tozlarına karşı alerji olunduğunda bu madderden uzaklaşmak çok defa mümkün olmayabilir.

Tedavide yaygın olarak Antihistaminik denen ilaçlar kullanılır. Bunlar hücrelerin salgıladığı Histamini nötralize eder.

Antistaminikler çok defa burun akmasını veya tıkanmasını, göz yaşarmasını, ağız, boğaz yanmalarını, aksırıkları ve tıksırıkları, ciltteki kurdeşen cinsi reaksiyonları geçirirler. Bu reaksiyonlar şiddetli olduğu zaman kortizonlu ilaçlar hatta bazen adrelin lüzumlu olabilir.

Ayrıca tedavide aşılar da kullanılabilir. Allerjik madde belli olduktan sonra bu madde azar azar vücuda verilir. Adeta alıştırılır. Sonra da aralıklarla verilir.

Gelecek sayıda Alerjik Nezle ile devam edeceğim. Sorularınızı Çorumlu 2000 dergisi kanalı ile ve bizzat bana gönderebilirsiniz.

Sağlıklı bir ömür dileğiyle.

EKSİK SAYILARINIZI TAMAMLAYINIZ !

MEVCUT SAYILAR

1. Sayı 500.000 Tl.
2. Sayı 500.000 Tl.
3. Sayı Mevcudu Kalmadı
4. Sayı Mevcudu kalmadı
5. Sayı 500.000 Tl.
6. Sayı 500.000 Tl.
7. Sayı 500.000 Tl.
8. Sayı 500.000 Tl.
9. Sayı 500.000 Tl.
10. Sayı 500.000 Tl.
11. Sayı 500.000 Tl.
12. Sayı Mevcudu Kalmadı
13. Sayı 1.000.000 Tl.
14. Sayı 1.000.000 Tl.
15. Sayı 1.000.000 Tl.
16. Sayı 1.000.000 Tl.
17. Sayı 1.000.000 Tl.
18. Sayı 1.000.000 Tl.
19. Sayı 1.000.000 Tl.

Posta ile istenilen sayıların her birisi için 350.000 Tl. Ilave edilecektir. Siparişlerinizi kargo ile de isteyebilirsiniz. İl dışından olan istekler için 1260013 numaralı POSTA ÇEKİNE toplam ücreti yatırınız. ÇORUMLU 2000

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

KIŞ !

Her geceden sonra,bir sabah.Her gündüzden sonra,bir gece.Her yazdan sonra, bir sonbahar. Her sonbahardan sonra,bir kış. Her kıştan sonra,bir ilkbahar.

Her ilkbahardan sonra bir,bir yazın gelmesi hayatın ve kainatın bir gerçeği. Bir tabii halidir.

Boğucu bir yaz sıcağından,üşütücü bir kış soğukları ile başbaşayız. Dökülen her yaprak,kışın habercisi oluyor bizlere.

Bu hal;ihtiyarlığı anımsatıyor.

İnsanın ömründeki güz mevsimini zihinlere getiriyor. "Kış" diyoruz.Kendi gibi ismi de soğuk. Kar, Yağmur,Donve Soğuk.

Bu hayatın gerçeği.

Yeryüzünün,bembeyaz karlarla gömüldüğü bir atmosfere adım adım yaklaşıyoruz.

Her mevsimin kendisine göre güzelliği ve zarafeti var.

Zaten öyle olmazsa;hayat çekilmez bir hal alırdı.

Baharın;dirilişini gören bizler, yeniden nebatat ve hayvanatın dirilişine şahit olup,hayrette kalırız.

Çiçekler, Böcekler,Sinekler, Otlar, Ağaçlar. Hepsi,ama hepsi yeniden aldıkları bir emirle canlanırlar.

Canlanır bütün yer yüzü.Bunlar bir devri daimdir. Dikkatte bakanlar ibret alır.

Dikkatle bakamayanlar anlayamazlar.Yeryüzü anlamayanlara hiddetlenir.

"Kör olası gözü,görmez oldu yüzümüzü,hem işitmez sözümüzü" nidaları sanki simalarından okunur.

Yeryüzü ve gökyüzü böylesine bir kitap gibi okunur.

Ama okumayı bilenler için bu.

"Onların gözleri vardır göremezler,kulakları vardır işitemezler,onlar tıpkı ölü gibidirler" Diye geçen Ayet-i Kerimeler akla gelir.

Ve yaşadığımız dünyada bu his o kadar gelişmiştir ki;bu ince şeyler adeta düşünülemez hale gelmiştir.

Halbuki;iman ne kadar inkişaf ederse,hayat o kadar denli,canlı ve sevimli bir hale geliyor.

Küçücük bir karınca .

Kırda açan bir çiğdem.

Gökyüzündeki yıldızlar.

Denizlerin haşin dalgası dahi insan ile konuşur hale geliyor.

Git fırtınalı bir denizden sor ? "Ya Celil ! Ya Celil ! " dediğini işiteceksin.

Hatta kedilerin mırıldanmalarından dahi "Ya Rahim ! Ya Rahim ! " nidalarını işitmek mümkündür.

Yaz gelmiş, Kış gelmiş ne çıkar ?

Yeter ki;gönlümüze kış gelmesin.

O zaman işte asıl fırtınalar kopmuş olur sinemizde. Bir ömür boyu kışı yaşayıp, hiç bahar ve yazı görmeden dünyalarda dehşetli bir karanlık vardır.

Her gün kahrolan.Her gün biten. Ve her gün yıkılan dünyalar.

Kendi büyük bir nimet ve saltanat içinde bulunanların dahi kışlarına hiçbir zaman bahar gelmez. Onların dünyası karanlıktır. Semaya açık hiçbir bağı yoktur.

İşte;asıl kış bu. Ezana. Kuran'a. Seccadeye.Camiye. Peygambere uzak bir dünya. İşte size kış. Hem de buzlu.Hem de zemheri gibi."O'nu tanıyan ve itaat eden,zindanda dahi olsa bahtiyardır. O'nu unutan;saraylarda da dahi olsa bedbahttır."

Mevsimler bir bir yeni seneyi bize misafir olarak getirirken hep bu manaları fısıldar aklımıza.

Her şey geçicidir. Tıpkı mevsimler gibi. İnsan hayatı da öyle.Bir mevsimdir hayat. Amem-i Ervah,Anne karnı, Dünya, Kabir,Haşir,Sırat,Cennet ve Cehennem. Bizise kıştayız. Yeter ki;gönlümüz kışta olmasın.

06'dan Salim SAVCI

EĞİTİMDE EĞİTİM

Dün de,bugün de,yarın da önemini yitirmeyen bir konumuz vardır. O da EĞİTİM' dir.

Bugün eğitimin amacı,bizde,Türk Vatandaşı yetiştirmektir. Her ana,baba,öğretmen bunun için gece,gündüz demeden kafasını bu yönde yorar. Olanakları kullanır. Milli Eğitim Bakanlığı da bu yolda çalışır. Ama zamanla:

Eğitimimizin başarısı azaldı.

Eğitimimizin niteliği bozuldu.

Daha iyi öğretim yolları arandı. Anadolu liseleri,fen liseleri,süper liseler,kolejler açıldı. Bazı dersler yabancı dil ile verilmeye başlandı. Zamanla yeteri kadar öğretmen bulunamadı. Bu derslerin Türkçe okutulması yerinde görüldü.

Yabancı dille eğitim yapan okulların öğrencileri;üniversitelerin birinci sınıfında istenilen yabancı dilin başarısını gösteremediler. Hazırlık sınıfları kuruldu.

Yabancı dil bir araç idi. Amaç ise Türkçe'mizdi. Araca önem verildi,çeşitli nedenlerle istediğimiz sonucu alamadık. Şimdide şöyle düşünmeye başladık. Her okulda dersler Türkçe okutulsun. Ama öğrenci bunun yanında bir,iki yabancı dil öğrensin.

Yabancı dili amaç olarak alan öğrenci;Türk Vatandaşının ilkesine uysa da, Türkçe'sini kirletmede nerede ise yarış ediyor.Başka ülkelerin olanaklarını bulunca da hiç acımadan,ülkesinden kopup gidiyor.

Nerede kaldı bizim Türk Vatandaşı yetiştirmemiz?

DÜNANIN YEDİNCİ DİLİ TÜRKÇE

Avrupa Birliğinin ilk kuruluşunda ortak dil Fransızca olarak benimsendi. İngilizler Avrupa Birliğine girerlerse ortak dile İngilizce'nin de eklenmesini isterler diye üyeliğe alınması geciktirildi. İngiltere'nin o zamanki başbakanı,İngilizce'de ısrar etmeyeceklerini bildirince üyeliğe alındı. Ama zaman İngiltere'nin lehine gelişti. Ortak dile İngilizce de eklendi. Fırsatı yakalayan Almanya, İtalya, İspanya da dillerinin ortak dil olmasını istiyorlar.

Günü birinde Türkiye'yi de Avrupa Birliğine alırlarsa,Türkçe de ortak dil olma özelliğini kazanacaktır. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın. Çünkü; Türkçe'nin bilgisayar dilinde de uyumlu,mantık dili olduğu söyleniyor. Hatta Hollanda da;öğrenciler Türkçe'yi yabancı dil olarak alabiliyorlar.

Bu açıklamadan sonra;

Türkçe;dünyanın yedinci dili olmaya adaydır sözü çok ümit vericidir.

Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) Başkanı Sayın Mehmet Hergimen/Yabancı Dilde Öğretim: Türkiye'nin Büyük Yanılgısı Prof. Dr.

ÇORUMLU 2000 KÜLTÜR,TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ABONE FORMU

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize 1 Yıl abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım :.....

Adresim :.....

Şehir :.....

FATURA BİLGİLERİM:

Vergi Dairesi No :.....

Vergi Dairesi Yeri :.....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 1260013 numaralı Posta Çeki hesabına 18.000.000 TL. Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir.

Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimi ve faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

KAŞE:

Adım Soyadım

İÇİMİZDEN BİRİ

Mahmut Selim GÜRSEL

Rıza HARDAL

1937 tarihinde Çorum Merkez ilçe, Kuşsaray köyünde dünyaya geldi. Fakir bir ailenin çocuğu olan Rıza küçük yaşta annesini, yedi yaşında ise babasını kaybetti. 1945 yılında Kuşsaray ilkokuluna gitmiş, 1950 tarihinde ilkokulu bitirmiştir. Kimsesi olmadığı için tahsilini ilkokuldan sonra bırakmıştır.

Askerlik görevini yaptıktan sonra, 1960 tarihinde evlenmiş. 1970 yılında ise Halk Eğitim Merkezine Devlet Memuru olmuş; 26 yıl 5 ay çalıştıktan sonra emekli olmuştur.

Memuriyette bulunduğu yıllarda, 80 ilimizi tek, tek dolaşmış, çeşitli festivallere katılmış, Çorum folklorunu bütün gittiği yerlerde tanıtmış, hem çalmış, hem de oynayarak Çorum'u temsil etmiştir.

Rıza Hardal 3 oğlu ve kızını okuyamamanın verdiği eziklikle çocuklarını okutmuştur. Çocukları öğretmen ve subay olarak görev yapmaktadırlar.

Rıza Hardal; yazı yazmaya 1970 li yıllarda başlamıştır. Çorum'da yayınlanan mahalli gazetelerde fıkraları, manileri ve şiirleri halen çıkmaktadır. 350 yi aşkın şiiri bulunmaktadır.

Rıza Hardal'ın kaleminden Çorum için yazılmış birşiiri sizlere sunuyorum.

GÖRMEĞE DEĞİYOR ŞU ÇORUM İLİ

Görem dedim bende Çorum ilini.
Derem dedim bahçesini gülünü.
Biraz methedeyim hasbıhalini.
Görmeğe değiyor şu Çorum ili.

Mevsimine göre ürün yetişir.
Dallarında bülbülleri ötüşür.
Nice aşıkları yanar tutuşur.
Görmeğe değiyor şu Çorum ili.

Ankara, Samsun güzergahında.
Fabrika bacaları Köse dağında.
Nice insanlar yetiştirmiş bağrında.
Görmeğe değiyor şu Çorum ili.

Esnafı, memuru, çiftçisi, köylü.
Güzeli meşhurdur, hep uzun boylu.
Antika olmuştur, araba yaylı.
Görmeğe değiyor şu Çorum ili.

Yükseğinde sıra dağlar kurulur.
Büyük kale ortasında durulur.
Saat kulesinde zaman vurulur.
Görmeğe değiyor şu Çorum ili.

Osmancık'ta Kızılırmak çağlıyor.
İskilip'in ormanları sağlıyor.
Alaca Hattuşaş dilde anılıyor.
Görmeğe değiyor şu Çorum ili.

Alacahöyük müzendir eserin.
Geçtim Ortaköye meftun gezerim.
Mecitözü, Kargı, Bayat pazarın.
Görmeğe değiyor şu Çorum ili.

Elli okul yirmi beştir camisi
On ikiye bölmüştür mahallesi
Yüz elliye yükselmiştir nüfusu
Görmeğe değiyor şu Çorum ili.

Reklamın dağılmış Hattuşaş, Hitit.
Kentlerin, lokantan, folklorun Hitit.
RIZA der yer altı eserin Hitit.
Görmeğe değiyor şu Çorum ili.

ÜÇ İKTİBAS

Adnan İLHAN

Bir;

"Batı Afrika'nın kıyı bölgelerinde maden işleten Avrupalı girişimcilerin en önemli sorunu düzenli işçi temin etmekti. İşçi bulunmuyor değildi; ama, birkaç günden fazla çalıştırılamıyordu. Madene geliyorlar ve birkaç gün çalıştıktan sonra paralarını isteyip gidiyorlardı. Son derece yüksek işçi sirkülasyonu vardı ve bu durum, verimi fevkalade düşürüyordu. Sebep olarak, ücretlerin düşük olduğu düşünüldü. Ücretlere üst üste birkaç kez zam yapıldıysa da olumlu bir sonuç alınamadığı gibi, yerliler her defasında çalışma sürelerini biraz daha kısalttılar. İşin içinden çıkamayan, alışık olmadıkları bir durumla karşılaşan görevliler, durumu Avrupa'daki merkezlerine bildirdiler. Şikayetlere uzaktan bir anlam veremeyen merkez, yerinde incelemeler yapmak üzere birkaç uzman gönderdi. Yerinde yaptıkları doğrudan incelemelerden de bir sonuç alamadılar. Fakat içlerinden biri, yerlilerle yakınlaşmış; dillerini kısa zamanda çat-pat öğrenivermişti. Onlarla konuşabilmesi sayesinde kafasındaki muammayı doğrudan doğruya sormak imkanına kavuşmuş oldu. Meğerse yerliler, parayla satın almak zorunda oldukları tek bir şey için çalışmaya geliyorlarmış: *Tuz*. Köylerinden çıkıp madene geliyorlar ve bir yıllık tuz ihtiyaçlarını karşılayacak kadar para kazandıktan sonra ayrılıp, şehre inmekte ve tuzu satın alıp köylerine dönmekteymişler.

Nasıl düşünüldüğü bir kez anlaşıldıktan sonra çözüm genellikle kolay olur. Madencilik şirketlerinin yetkilileri de sevinçten şapkalarını havaya fırlatıp yeni bir plan tasarlarlar. Avrupa'dan birkaç bisiklet getirtip yeni bir girişimde bulunurlar. Yakınlardaki bir köyün evlilik çağına gelmiş gösterişli bir gencine bu bisikletlerden birini hediye ederek işe yeniden koyulurlar. Bisiklet hediye edilen gencin kabile içinde statüsü yükselir; kabiledeki günlük olayların merkezine yerleşir; genç kızların hepsi ondan söz etmeye başlar. Diğer gençler durumdan etkilenir ve böyle bir bisikleti satın alma "ideal"ine kendilerini kaptırırlar. Parayla satın alabilecekleri değerli bir şey vardır artık. Böylece pahalı bir bisikleti son derece düşük bir ücretle satın almak uğruna, düzenli işçiye dönüşürler."

İki;

"Afrika'lı avcılar, maymunlar ormanına dalarak onların görebileceği bir yere bir testi gömüyorlar. Bu testiye bir miktar fındık koyarak, başlıyorlar çıkarıp yemeğe. Daha sonra orayı terkedip gizleniyorlar.

Onları fındık yerken gören maymunlar aynen taklit ederek çömlekteki fındıkları yemeye geliyorlar. Lakin çömleğin ağzı öyle hesaplı yapılmıştır ki, maymun elini boş olarak sokabilmekte, lakin dolu olarak çıkaramamaktadır. Avcılar, maymunlar tam elini çömleğe daldırıp fındığı avuçladıklarında ortaya çıkıp maymunlara doğru koşmakta, lakin maymunlar avuçlarındaki fındıktan vazgeçemedikleri için kaçamamakta ve dolayısıyla fındık hatırına yakalanmaktadırlar."

Üç;

"Sisal, kenevire benzeyen, büyük yapraklı, bol elyaflı, dokumada kullanılan bir bitkidir. Bu bitki, Meksika civarlarında, taşlık, sert ve organik maddeler bakımından fakir topraklarda yetişirmiş.

Bir gün bir Amerikan şirketi, bu bitkiyi Florida topraklarında yetiştirmeye karar vermiş. Bu bitkiden verim almak uğruna aklına ne geldiyse yapmış. Hiç taşı olmayan arazileri seçmiş, araziyi bir pamuklu yatak gibi yumuşacık olana kadar sürmüş; en teknik yöntemlerle tohumları eşit aralıklarla serpiştirmiş; en faydalı gübrelerle gübrelemiş.

Bitki boy atmış; yeşillikler içinde kalan arazi adeta ormana dönmüş. Amerikalılar, Sisal tarımını Meksikalılardan aldık diye sevince boğulmuşlar. Vakti gelmiş; mahsulü biçmişler. Yaprakların içinde bulunması lazım gelen elyafı aramaya başlamışlar.

Bir de ne görsünler!...

Yapraklardan bir gram bile elyaf çıkmamış. Hayatı kolaylaştırılan bitki, bütün becerilerini kaybetmiş, boy atarken yan gelip yatmış."

Velhasıl ı kelam,
Nasip olursa iktibaslara da devam.
Vesselam...

Not: "1" ve "3", İbrahim Okur'un, "İkinci Binyılın Muhasebesi" isimli üç ciltlik eserinin üçüncü cildinden, "2" ise, Mustafa İslamoğlu'nun "Yahudileşme Temayülü" eserinden iktibas edilmiştir.

10 KASIM VE ATATÜRK

Dr. Ali EMİROĞLU

10 Kasım;Milletine,herkese nasip olmayacak hizmetleri yaparak bir "Dahinin",bir "Önderin",ebediyete intikal ettiği gündür.

Bir insanın arkasından bir Millet ağlar mı ? Ağlar ki;Mustafa Kemal'in ölümü bunu bize göstermiştir. O'nun naşı Dolmabahçe Sarayını terk ederken,tazim duruşunu heykel gibi yapan Türk evladının,tüyü bile kıpırdamadığı halde, gözlerinden yuvarlanan matem yaşlarının ifadesi bunu bize göstermiyor mu ? İnsan onu,o gurur tablosunu görürde Türk olmaktan nasıl gurur duymaz ? O askerin,o yiğit askerin resmi,heykelleştirilerek Anıtkabirin ortasındaki meydana konma-lıdır. Mehmetçik buna layıktır.

Aynı tablo,lisenin son sınıfında bulunduğum Yozgat'ta da olmuştur. Yozgat Valisi Baran'ın göz yaşları içinde söylediği nutkunu,bizleride göz yaşlarına içinde dinledik ve izledik. Kız arkadaşlarımız günlerce matem havası içinde yaşadılar. Demek;o devrin kızları ve kadınları,büyük Atanın naşı önünde kendilerine yapılan hizmetlerin,toplum hizmetinin daha iyi bilincinde idiler ve kadirbilirlik içinde idiler. Kadınlardan,Mustafa Kemal düşmanlığı kimin aklına gelebilirdi ki?

Mustafa Kemal önünde kadınlar, yerlisi-yabancısı,hep dürüst kalmışlardır. Mustafa Kemal'in kendi kadınlarımız için yaptıkları ve düşündükleri,yabancı kadınların da hayranlığını çekmiştir. Kadınlar tarafından yazılan yabancı eserde,Ulu Önderin Büyüklüğü hep konu olmuştur. Atatürk'ün hakkında,dışta her dilde yazılan eserlerin bir kitaplıkta toplanması,bu kitapların yazarları için bir gönül alma hizmeti olabileceği gibi,Milli Kültürümüz ve Atatürk için de büyük bir hizmet olur. Atatürk için yapabileceğimiz bir hizmet bizim görevimizdir ve ona olan borcumuzun ödendiğini hiçbir zaman ifade etmeyecektir. Millet olarak ve birey olarak,Atatürk'e hep borçlu kalacağımızın bilinmesi gerekir.

Atatürk ölmüştür. Ölmeden kendisi de bunu iyi şekilde ifade etmişti:"Bir gün benim naçiz vücudun elbette ki toprak olacaktır;fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar olacaktır" cümlesi Onundur ve dedikleri de olmuştur.

Bizim Atatürk sevgimiz, minnettarlığımın,Onun fikirleri,Millet için düşündükleridir. Onlar bu günde geçerlidir ve hep geçerli kalacaktır Atatürk'e layık olmak,bu fikirlerine saygılı olmaktır;Onun fikirlerinin kadirşinaslıktır. Bunlar aynı zamanda görevdir. Namuslu insanların görevidir bunlar. Bu namuslu ve muktedir insanlar,Milletimizin içinde daime olacaklardır. Bunlardan Millet olarak mahrum kaldığımız müddetçe Büyük Atatürk'ün fikirleri yaşayacaktır, Milletin ve Cumhuriyetin ilelebet yaşamasının başka bir yolu da yoktur. Atatürk düşmanlarına yanlızca acınır. Geri zekalılık işaretlerini beyinlerinde taşıyan ve vicdanlarının sesini yanlış düşünceleri üstüne çekmeyen bu insanlara acımaktan başka elden ne gelir ? Bu psikoz halidir. Ancak bu düşmanlıkta ve psikoz halinde çıkarları olan insanlar ve fikirlerde vardır. Meydanın bunlara bırakılması,akıl almaz bir kinin etrafa saçılmasının da vesilesi olabilir. Atatürk dostları,Milletin bu iyi kalpli insanları hep uyanık kalacaklar ve Atatürk düşmanlarına nerede rastlarlarsa,onu Devlet düşmanlığı sayacak mücadele vaziyetini alacaklardır. Atatürk düşmanlığı ile Cumhuriyetimizin düşmanlığı aynı şeyler,aynı kavramlardır. Atatürk düşmanlığını karşılayanlar Cumhuriyet düşmanlarını da karşılamış olacaklardır. Gelecek nesillerimizin varlığı ve mutluluğu, Atatürk dostluğuna ve sevgisi ile Cumhuriyetinin bekasına bağlıdır. Atatürk ve Cumhuriyet düşmanlarını ikna etmeye çalışmakta bir cins ahmaklıktır. Bu düşmanlıklar bilinçlidirler ve ancak ezilerek üstelerinden gelinebilirler. Bunlarla mücadele,Milli görevdir.

CUMHURİYET

Dr. Ali EMİROĞLU

Biz;bizim Cumhuriyetten bahsedeceğiz. Cumhuriyetin çeşitlerini araştırma gibi bir iddia peşinde değiliz.

Bizim Cumhuriyet sokakta bulunmamıştır. Bizim Cumhuriyet, bir Kurtuluş Savaşı sonucu ortaya gelmiştir. Cumhuriyetin kurucusu Milli Kahraman, istese idi, Cumhuriyet ikurmadan eski rejimin başına geçer ve onun Devlet Başkanı olmakta hiçbir sıkıntısı da bulunmazdı. Demekki; kurtarıcı, Kurtuluş Savaşını yaparken bile bunu düşünmemiştir. Onun kafasından doğan fikir, istiklalini kaybetmiş bir devletin başına geçmek değil, yepyeni kurulmuş bir Cumhuriyetin Cumhurbaşkanı olmaktır. Yapılanlar bunlardır.

Elbette ki; Gazi Mustafa Kemal, Cumhuriyeti tek başına kurmamıştır. Bu iddia da olanki msede yok. Kurtarıcının etrafında olanlar, bir avuç denecek kadar azdır ve onlarında büyük bir ekseriyeti asker kökenlidirler. Kalabalık, kalabalıktır ve akil içinde yönlendirilirse işe yarar. Aksine kalabalıklar, liderler değil, peygamberler bile boğazlanmıştır Toplum aklı birmedeniyet seviyesi işidir.

Kurtuluş savaşı kahramanlarına minnet borcumuz vardır. Hepsinin önünde saygı ile eğiliriz. Hizmetleri ve vatan severlilikleri erişilmezdir. Ancak hiçbirini kurtarıcı ile kıyaslamaya kalkmayınız ve Vatan severlikleri erişilmezdir. Ancak hiçbirinin Kurtarıcı ile kıyaslamaya kalkamayız. Beynimizde hem onların yeri ayrıdır ve hem de Kurtarıcının. O Kurtarıcıya, onlar da bizim duyduğumuz saygı ve minnettarlığı duymuşlardır. Hemen hepsi "Devlet Mezarlığında" yerlerini almışlardır. Bazı Cumhur Başkanlarımız da Milli Kahramanlarımızın yanında yerlerini almışlardır. Birbirlerine yakışıyorlar da. Bazı Cumhur Başkanlarımızın oradayer almalarının korku sebebini anlamakta zorluk çekiyoruz. Bir yüksek lik payesini tarih onlara vermeyecektir. Tarih yazılanları kıymetlendirecektir.

Cumhuriyete minnet borcumuz vardır.

Cumhuriyet bizi kulluktan vatandaşlık payesine yükseltti. Kula kulluk etme aşağılık duygusundan Cumhuriyet bizi kurtardı. Vatandaşız ve eşit insanlarız. Yaratanın yapmadığını yapan ve kulluğu kendi seviyesinde-kilere reva görenlere nasıl katlanılır ? Bu bilgi ve inancı bize veren Cumhuriyette minnet duyulmazmı ?

Cumhuriyet insanlarımıza fırsat eşitliğini de getirdi. İltimasla yükselenler yoktur iddiasında değiliz, ama kendi dirayeti ve kabiliyeti ile de her istediği yere yükselme imkanımız da vardır. Aksini iddia edenler, kendilerinde kabiliyet eksikliğini kabul etmek istemeyenlerdir.

Aklımızı kullanmayı biz Cumhuriyete borçluyuz. İnançlarımızı da, Devlete taşımamak şartıyla, bize bağışlayan ve garanti altına alan Cumhuriyettir.

İnsan haklarını Cumhuriyette öğrenmiş değil miyiz ?

Fazileti Cumhuriyetle anlamış değil miyiz ?

Cumhuriyetin düşmanları vardır. Cumhuriyetin iç düşmanları, dış düşmanları vardır. 52 İslâm devletleri arasında yalnız Türkiye laiktir, yalnız Türkiye Latin Alfabesi kullanıyor, yalnız Türkiye'de kadın erkek eşitliği vardır ve nihayet Türkiye Avrupa Birliğine girme yoluna girmiştir. Şunları bilip de İslâm devletleri arasında Cumhuriyet düşmanlığı yoktur demek mümkün müdür?

Cumhuriyetin iç düşmanları vardır ve düşünülenin çok üstündedir. 1950'den beri, inanç hürriyeti Cumhuriyetin düşmanlığı üzerine gelişme göstermiştir. İnanç hürriyetini Cumhuriyet getirdiği halde, en büyük düşmanlığı Cumhuriyetle görmüştür. Kimini badetine karışılmıştır ? Bu biline biline, Cumhuriyet inanç düşmanı olarak itham edilmiştir. "İnsanlar göğsünü gere gere; Müslümanım diyebilmelidir" kaba ve yakışıksız iftirayı, Cumhuriyete karşı, Cumhuriyetin en yüce makamına gelenler yapabilmiştir.

İçte ve dışta, eğitim yasası birliği bozularak, ikili eğitimin yerleştirilmesi zihniyeti, Cumhuriyet düşmanlığı üzerine gelişmiştir. Bütün ülke sathına yayılan ve vüsatı da henüz belirlilikten uzak ölüm evlerinin mevcudiyeti, Cumhuriyet düşmanlığı demek değil midir ?

Ayrıca terörde Cumhuriyet düşmanlığının kendisi olarak saymak ve düşünmek gerekiyor. Cumhuriyette eşitlik olduğu, herkesin her yerde gelmesi esası kabul edildiği, kan ayrımının ve hatta mesep ve din ayrımının ayıp olduğunu ve Cumhuriyetten öğrenmemize rağmen, bunların arkasına sığınarak, Ülkeyi ve Milleti parçalamak isteyen zihniyete Cumhuriyet düşmanlığı demezsek, hangi sözcükle ifade etmeye kalkacağız.

Kısaca ifade etmek istersek, Türkiye'de Cumhuriyet düşmanlığı vardır ve artırmak içinde bütün yardımı, bilinçli ve birazda bilinçsiz bütün yardımı görmektedir. Eğer bu düşmanlık ve koruyuculuğu olmazsa idi, Cumhuriyet bizi, bu gün bulunduğumuz noktadan dahaile rlere götürmüş olabilirdi.

Cumhuriyeti korumak zorundayız.

Her millet layık olduğu rejimle yönetilecektir. Biz Cumhuriyet yönetimine layık insanlarız ve Milletiz. Bu tehlike ne kadar büyük görünürse görünsün, onu yenecek kadar kudrete ve fazilete Milletçe sahip bulunuyoruz. İçte ve dışta Cumhuriyet düşmanları yenilecek, Cumhuriyetin fazilet yolu Millete açık tutulacaktır. Bu inanca, her Cumhuriyetçi gibi bende inanıyorum. Bunların aksini düşünen ve iddia eden Cumhuriyet düşmanlarına, taşıdıkları geri zekalarından dolayı acıyorum.

77 YAŞINDAKİ GENÇ

Hacı CELEBCİ

kimi analar,babalar çocuklarının doğum günlerini her yıl kutlar. Pastalar,mumlar vb. "İyi ki doğdun..." diyerek sevinçlerini,kıvançlarını haykırırlar. Tamamen insani ve iyi dileklerle yapılan "yaş günü" kutlaması giderek de yaygınlaşmaktadır. Öyleki ,kırk yaşından sonra yaş günü kutlamaya kalkanlarımız vardır aramızda,çoğu zamanda; çocukların bir sürprizi,jesti gelişir yaş günü sevinci.

Sevinçlerin,coşkuların toplumsallaşmış şekline BAYRAM demiyor muyuz ? Bayramlar,içeriği ne olursa olsun kaynaştırıcı,bütünleştiriciözellik içerirler.

Bilindiği üzere,ülkemizde iki tür bayram coşkusu yaşanır. Dini Bayramlar,Milli Bayramlar.

Dini bayramlar tarihçesi, yapılmasına neden olan olay ve gelişmelerin kökeni tarihi derinliklere uzanır.

Milli bayramların kutlanmasına gerekçe olan olaylar ise,daha yakın geçmişe dayanır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluş süreci ve felsefesi tüm detayları ile yurttaşların belleğinde tekrar harmanlanabilsin diye kutlanır.

Cumhuriyet Bayramı,Cumhuriyet Dönemine,hangi zorlukları aşarak,ulusça hangi zorluklara katlanarak ulaşabildiğimiz,belleklerde yer etsin diye kutlanır Cumhuriyet Bayramı.

Birinci Dünya Savaşı'nın bitimini izleyen yıllarda Cihan Devleti olan Osmanlı İmparatorluğu'nun hangi içler acısı durumlara niçin ve nasıl düştüğünün, düşürüldüğünün romanını tekrar tekrar okumamız için kutlanmaktadır Cumhuriyet Bayramı.

Birinci Dünya savaşını izleyen yıllarda,yurdumuza dört yandan saldıran işgalci,emperyalist güçlerin;şehitlerimiz ve gazilerimizin canı-kanı pahasına nasıl geri püskürtüldüğünün onurlu destanının tekrartekrar okutmak için kutlanır Cumhuriyet Bayramı.

Bir ana-baba çocuklarına verdikleri önemi ve değeri,çocuklarından istikbaldeki beklentilerini O'nun yaş gününü kutlayarak dile getirirler.

Biz Türkiye Cumhuriyeti Devleti sınırları içinde yaşamını sürdüren ve yurttaşlık kimliği taşıyarak ödev ve sorumluluklar yüklenmiş bizler. Bu günleri (eğrisi-doğrusu ile) yaşayabilme hak ve şansını tanıyan,bu uğurda can ve kan veren,bağımsızlık savaşçılarına layık birer yurttaş olabiliyormuyuz ?

Çağdaş Cumhuriyetten yana,Atatürkçü bir anlayışı ve çizgiyi benimseyen birer yurttaş olabildikmi ?

Cumhuriyetimiz 77 yaşına girdi. Görkemli mi odu,olmadı mı bilmiyorum ama ? Sonuçta "Cumhuriyet Bayram"ını kutladık. Şiirler konuşmalar yaptık. Trompetler ,bayraklar sıra sıra dizilmiş çocuklar,halkı selamlayan mülki amirler... Kimilerin buruk,kimilerin gözleri buğulu,yüreği heyecan dolu;kimilerinin yasak savmacı tutum içinde olduğunu nereden bileceğiz ki?

Çünkü;Cumhuriyeti "İLELEBET PAYİDAR" kılmaya özen gösterenlerle,Cumhuriyeti yıkmak,yok etmek isteyen insanların aynı şehri,aynı caddeleri paylaştığı süreçtengeçiyoruz.

Cumhuriyet Yönetiminin bilinçli, uyanık taraftarlarının ve koruyucularının olduğunu bilmek,hem de umulandan daha çok sayıda olduğunu bilmek rahatlatıyor yüreklerimizi. (Uykularımız çoğu geceler kaçsada)

Cumhuriyet bayramımızın 77 kez tekrarlanıyor olmasına mutlu.

77 YAŞINDAKİ İNSANLARIMIZ 29 Ekim günü dimdik ayakta olacak. Ya 20-30-40 yaşındakiler?

EVİNİ TEPEYE YAPARSAN YEL,DEREYE YAPARSAN SEL; FAY HATTINA YAPARSAN DEPREM ALIR.

Suhubi Ulvi CIRIL

İsmim Suhubi Ulvi CIRIL. 1958 Çorum doğumluyum. Açık Öğretim Fakültesi Halkla İlişkiler mezunuyum. Çorum Belediyesi İtfaiye Müdürlüğünde İtfaiye Eri olarak çalışmaktayım.

17 Ağustos 1999 Marmara Bölgesi Depreminde Belediyemizin Adapazarı'na gönderdiği ilk giden yardım ekibi ile birlikte depremin ikinci gününden itibaren bir hafta süre ile görev yaptım.

Bir hafta boyunca görev yaptığım deprem bölgesinde edindiğim izlenimlerim şunlardır. Deprem ve afetlere her an maruz kalabileceğimiz bir coğrafyada yaşamış ve yaşamak zorunda olmamıza rağmen bu konuda fazla bir hazırlığımızın olmadığını,olsa bile o anda organize olamadığımızı,karşılaştığımız sorunlar ve gördüğümüz olaylar göstermiş bulunmaktadır. Asrın felâketinin üzerinden bir yılı aşkın bir zaman geçmiş olmasına rağmen en ufak bir yağmurda su basan çadırları,banyo yapamamaktan bitlenen,hastalanan çocukları televizyonlarda gördüğümüzde içimiz burkulmakta,sorunların yığınla beklediğini görmekteyiz. Bilim adamlarının sürekli uyarılarda bulunmasına rağmen deprem riski taşıyan bölgelerde yeterli bir çalışmanın ve hazırlığın olduğunu söylemek bana pek inandırıcı gelmiyor. Çok sevdiğim askerlikte unutamadığım bir söz vardı ;"Barışta ter dökmeyen,savaşta kan döker" diye. Bunu afetlere hazırlıklı olmak için de kullanmalıyız. Mutlaka önceden hazırlık!..

Allah böyle felâketler göstermesin ama o sıkıntılardan ders alıp tedbirlerimizi ona göre alırsak hiç değilse gelecek nesiller ve yarınlarımızda fazla sıkıntı çekmeyiz. Çok büyük bir afet yaşandı. Afetlere karşı kuruluşlarımız,hazırlığımız var dedik ama bunlardan anında yararlanamadık. Kızılay'ın kısa sürede yardım götüremediğini,götürdüğü yardımlardan başta çadırlar olmak üzere çoğunun bakımsız delik ve eskimiş olduğunu;Sivil Savunma'nın personelinin az,araç ve gereçlerinin yetersiz olduğunu gördük. Afetler maalesef davul-zurna ile ben geliyorum diye bağırarak gelmiyor. Nerede,ne zaman,ne şekilde olacağı belli olmadan geliyor.

Hazırlığımızı,planımızı ona göre yapmak zorundayız. Afetler haber vermeden gelmiyor ama biz insan oğlu afet gelmesi için tüm gücümüzle çalışıyoruz. Çürük zeminlere,fay hatlarına,plansız programsız çürük yapılar yaparak;binaların içini adam sende bir şey olmaz diyerek iç duvarlarını alıp içlerini büyüttüğümüzü zannederek afetlere davetiye hazırlıyoruz,ondan sonrada kime suç yükleyeceğimizi şaşırıyoruz. Elbette hatalar işlenmişse cezasız kalmamalı. Onlarla uğraşacak mercilerimiz vardır. Bizlerin yapacağı;öncelikle yaraları sarmak,oradaki sorunları gidermek ve olanlardan ders alıp olabilecek afetlere karşı hazırlık ve plan yapmak olmalı.

Oradaki yaşanan sıkıntılar her ne kadar televizyon ve diğer basın yayın araçları ile anlatılsa bile,oraların sıkıntılarını;o afeti yaşayanlar,yaşantılarını o bölgede devam ettirmek zorunda olanlar ve oralara gidip o sıkıntıları gören,yaşayıp,o sıkıntılardan ders almaya çalışanlar anlar. O felaketi görüp,o sıkıntıları yaşayan,o sıkıntıları her an üzülerek hisseden bir vatandaş olarak aklımın erdiğince afet bölgesinin görebildiğimce durumunu,anılarımı ve önerilerimi anlatmaya çalışacağım.

17 Ağustos 1999 akşamı Belediyemizin hazırladığı ve Çorum İtfaiye Müdürümüzün ekip başkanlığındaki ilk yardım konvoyu olan 1 itfaiye arazözü seyyar kaynak aracı ve 2 kamyon erzakla Adapazarı'na hareket ettik. Belediyemiz;sonraki günlerde de sürekli çeşitli yardım ekipleri ve şehrimizden toplanan yardımları kamyonlarıyla afet bölgesinin değişik şehirlerine gönderdi. Yola gece çıkmıştık gece olmasına rağmen yollar tıklım-tıklım dolu idi. Depremden kurtulanlar Anadolu'daki yakınlarına doğru yol alırken Türkiye'mizin tüm bölgelerinden yardım konvoyları birbirleriyle yarışarak deprem bölgelerine doğru akın ediyorlardı. Asrın felaketine karşı devletimizin ve vatandaşlarımızın gösterdiği ilgi ve yardımseverlik ne Büyük Devlet,ne Asil Millet olduğumuzun bir göstergesiydi. Yolumuza devam ederken itfaiye arazözümüz arızalandı,dinamonun kayışı kopmuştu. Giderken yanımıza telsiz almıştık, konvoyumuzu telsizle arayıp bir araya geldik arızayı giderdik. Yanımda taşıdığım el fenerinin de çok işe yaradığını ve ilerideki günlerde de çok iş yaptığını özellikle belirtmek

isterim. Burada bazı olay ve alınan basit tedbirleri anlatmak bazılarına göre lüzumsuz gelebilir. Bazen alınacak en küçük tedbirin büyük zaman kaybını önlediğini,büyük işlere yaradığını unutmamalıyız. "Dede muhtaç himmete,dede kime himmet ede" diye bir atasözümüz vardır. İşin içinde yardıma giderken yardım ister duruma düşmekte olabilir. Yazımda zaman zaman atasözlerine yer veriyorum. Atasözleri birçok yaşanmış olaylardan sonra söylenmiş tecrübe ve nasihat doludur da ondan. Gerede üzerinden Bolu Dağına geçtiğimizde Ankara Belediyesinin son model otobüsleriyle karşılaştık. Onlarca otobüs,kasalar içinde deprem bölgesine ekmek yetiştirmenin telaş ve yarışı içinde idiler. Sonraki günlerde damperli kamyonlarla kasalara konulmadan gelen ekmeklerin yenilemediğinden dolayı çöpe döküldüğünü görünce işe yaramakla,iş yapıyor görünmenin arasındaki farkı ve önemini bir kez daha gördük. Bolu Dağının eteklerine geldiğimizde sabahın alaca karanlığı olmuştu. Vatandaşlarımızın bahçelerine kurdukları çadır vari yerlerde ve kamyon kasalarında sabahladıklarını,Düzce'ye geldiğimizde de yer yer yıkılan binaları görmeye başladık.

Depremin ikinci günü olan 18 Ağustos 1999 sabah 07.30 da Adapazarı'na ulaştık. İlk karşılaştığımız yıkıntı şehrin girişindeki yeni yapılan büyük ve lüks bir otel idi. Kaç kat idi bilmiyorum ama yıkıntının büyüklüğünden yolun bir şeridini tamamen kaplamıştı ve bir hafta boyunca o şerit açılamamıştı. Yollardaki çöküntü ve binaların yıkıntıları arasından şehir merkezine ulaştık manzara korkunç ve dehşet verici idi. İzmit ve Çark Caddesi dedikleri caddelerdeki koskoca binalar tamamen yok olmuş,çok katlı binalar bir veya iki kat seviyesine inmiş,insanlar ne yapacağını bilmez bir halde idiler. Şok olmuştum. Ağladım ve hiç içmediğim halde yol arkadaşım şoför Necati'den sigara isteyip yaktım. Bu kadar yıkıntı ancak aylar süren bir savaştan sonra olabilirdi. Bolu'dan Tekirdağ'a kadar 400 kilometrelik bir bölge 45 saniye gibi kısa sürede 7.4 şiddetinde bir depremle sarsılmış,bazı bölgeler yerle bir olmuştu.

10 Temmuz 2000 tarihli bir gazeteden aldığım Adapazarı'nı konu alan bir yazıda hasar gören bina ve işyeri sayısını şöyle açıklıyordu: 24.588 ağır hasarlı,18.437 orta hasarlı,24.197 hafif hasarlı olmak üzere toplam 70.222 hasarlı bina;5.113 ağır hasarlı,3.720 orta hasarlı,2.647 hafif hasarlı olmak üzere toplam 11.480 hasarlı işyeri bulunmaktadır. Gazete burada ölü ve yaralı sayısını vermemiş. Gece 03.02 de meydana gelen bu depremdeki hasarlı binaların sayısı böyle olunca ölü ve yaralı sayısının gerçek sayısını bulmanın güçlüğünü varın siz düşünün ? Gerçek sayılar herhalde yapılacak bir nüfus sayı-mından sonra,önceki sayımın karşılaştırılması sonucu elde edilebilir. Deprem sonrası diğer bölgelerdeki hastanelere giden hasta kayıtları,mezarlıklardaki ölü kayıtları ve diğer bölgelere giden kişilerin kayıtlarının karşılaştırılmasından sonra bulunabilir.

Servetiyle öğünüp,insanları küçük gören;insanlıktan nasibini almamış kişiler için yazıyorum. Hani bir söz vardır ya "Malda yalan,mülkte yalan,var birazda sen oyalan" işte böbürlendiğin,insanları küçümsediğin,bazen de zenginliğine güvenip insanlara zulmettiğin servetinin hükmü bir dakika bile değil 45 saniye sürüyormuş. İmkan olsa da fakir fukaranın halini düşünmeyenleri,azgınlık uğruna su gibi para harcayanları,gözü dünya malından başka bir şey görmeyenleri o bölgelere götürüp gezdirilirse acaba akıllanırlar mı ?

Şehir merkezinde bu kadar hasarın olmasının nedenleri. Bir yıldan beri izlediğimiz televizyon ve yayın organlarından edindiğim bilgiler ışığında;bu bölgenin aktif bir fay hattı üzerinde olmasına rağmen buralarda çok katlı binalara müsaade edilmesi,bu binaların sağlam yapılmaması,bu apartmanların alt katlarının oto galerisi ve büyük mağazalara yer açmak için betonarme direklerin arasındaki duvarların yeterli takviye konulmadan alınmasını sayabiliriz. Herhalde diğer sebepleri saymaya gerek yok diyorum. Binaların alt katlarındaki duvarları alıp mağazalar için yer açanlara önemle duyurulur. Atalarımızın fay hattı konusunda fazla bilgileri olsaydı,söyledikleri;"Tepeye ev kurma yel alır,dereye ev kurma sel alır "atasözüne:"FAY HATTINA EV KURMA DEPREM ALIR sözünü de eklerlerdi. Neyse bu sözü de ben ekleyeyim de gelecek nesillere belki öğüdümüz olur.

Devam edecek.

ÇAĞIN TEKNOLOJİSİ İNTERNET

Mesut ARTAR
E-MAİL: martar@petekmail.com Mesutartar@usa.net Bakbay@mailsurf.com

ÖZET

Bilgisayar ağları bilgisayar kaynakları ve elektronik nesne paylaşımını amaçlayarak başladı ve bir iletişim, paylaşım, dayanışma ve ortak çalışma ortamına dönüştü. Bilgisayar ağlarının en büyüğü ve bir anlamda toplamı olan Internet tüm dünyayı kapsayan, su anda 5 milyon civarında irili ufaklı her türden bilgisayardan oluşmakta 160 civarında ülke ile elektronik posta, 80 ülke ile on-line elektronik nesne değişimine izin vermektedir.

Internet en basitinden uluslararası, parçaları tüm dünyaya dağılmış, dinamik canlı büyük bir kütüphanedir. Bunun da ötesinde milyonlarca insanin katıldığı bir iletişim, dayanışma ve paylaşım ortamıdır. Internet, insan tecrübesinin en değerli bilim, düşünce, kültür ve sanat ürünlerinin çok önemli bir kısmının elektronik olarak, hızlı, dinamik ve olabildiğince uygar ve zahmetsiz bir şekilde paylaşılmasıdır.

Tüm dünya üzerine dağılmış her tur elektronik nesneye hızlı ve kolay erişimi sağlayan Internet, geliştirilen web, gopher gibi yeni programlar sayesinde sadece bilgisayar uzmanlarının kullandığı bir araç olmaktan çıkmış, bilgisayardan korkmayan herkesin kolayca kullanabileceği araçlar silsilesi haline gelmiştir.

Erişim araçlarındaki gelişmeler, ticari servislerdeki artışlar, değişik toplum kesimlerinin katılması ile, kurulusunda sadece araştırmacılara yönelik bir ağ olan Internet, tüm insanlığa yönelik bir ağ olmaya doğru gitmektedir. İletişim teknolojilerinde gelişmeler, temel bilgisayar eğitimi, kütüphaneler, acık öğretim, bilgisayar destekli eğitim gibi konuları yeniden düşünmek gereğini ortaya çıkarmıştır.

Internet'in getirdiği bir diğer boyut ise çok seslilik ve demokratikleşmeye katkısıdır. Toplumu oluşturan çeşitli birimler arasında hızlı, zahmetsiz iletişim ve bilgi paylaşımı sağladığı için toplumun demokratik sürece katılması, farklı görüş ve önerilerin duyurulması, tartışılması, ve kamu yönetiminin saydamlaşması konusunda yeni olanaklar ortaya çıkmaktadır.

Bu dokumanda Internet'in sunduğu olanaklar, kullanım araçları anlatılacak ve yönetime ilişkin bazı bilgiler verilecektir.

Giriş

Elektronik ve iletişimdeki hızlı gelişmeler dünyayı haberleşme acısından küçük bir köye döndürmektedir. Kişisel bilgisayarların ve is istasyonlarının uygun fiyatla ve kullanımı rahat programlarla ortaya çıkması yasam biçimimizi değiştiren yeni teknolojileri ortaya çıkarmıştır. Bunların arasında CD-rom, teletext, ve bilgisayar ağlarını sayabiliriz.

Gittikçe artan bir şekilde, ağlar sayesinde bilgili dünya vatandaşları olarak, kişisel ve toplumsal hayati belirliyen kararlar alıp uygulayabiliyoruz.

Örneğin dünyanın herhangi bir yerinden alışveriş yapabilmekte; ürünleri renkli ve dinamik olarak ekranda inceleyebilmekte, ödemeyi kredi kartıyla veya banka hesabınızdan yapabilmektesiniz. Buna kendi uçak rezervasyonunuzu yapmak, bir dostunuzu doğum gününde çiçek göndermek, kitabasmarlamayı eklemek gerek. Pek çok is kolunda isinizi evinizde yapma, veya başka şehirlerde birden fazla isi bir merkezden yerine getirmeyi de eklemek mümkün. Özellikle araştırmacılar ve bilgiye gereksimi olanlar için ağlar hayati önem kazanmıştır.

Bilgisayarınıza bağlı bir modem sizin dünyaya acılan pencerenizdir: ağın parçası olan kütüphanelere, veri tabanlarına, üniversitelerin elektronik arşivlerine, tartışma listeleri ve haber guruplarının arşiv ve tutanaklarına erişebilirsiniz. Ağlar dünya üzerinde milyonlarca insanla kolay iletişim olanağı sağlamaktadır. Devletin vergi, adli sicil, trafik, vs gibi veritabanlarının ağ üzerinde olması devlet çarkının daha hızlı ve etkin dönmesini sağlamaktadır.

Bilgisayar ağlarının yaygınlaşması toplumu oluşturan çeşitli birimler arasında hızlı, zahmetsiz iletişim ve bilgi paylaşımı sağladığından toplumun demokratik surece katılması, farklı görüş ve önerilerin duyurulması, tartışılması ve kamu yönetiminin saydamlaşması konusunda yeni olanaklar ortaya çıkmaktadır.

İlkokuldan Üniversiteye, en küçüğünden en büyüğüne ticari firmalara, halk kütüphanesinden ulusal kütüphanelere, belediyelere ve sivil toplum örgütlerine yayılmaya başlı yan bilgisayar ağları bilgisayar eğitiminden açık öğretime tüm eğitim sisteminde önemli değişiklikler meydana getirme üzeredir.

Bilgisayar ağlarinin yarattıgı bir elektronik ağ kültürü ortaya çıkmaktadır. Mesafe kavramının ortadan kalktığı, ve haberleşen kişilerin irk, renk ve etnik özelliklerini kaybolması sonucu, insanlar arasi ön yargısız haberleşmeye olanak sağlamakta, ve ağ üzerinde sayısız `insan hikayeleri' ortaya çıkmaktadır.

Bu dokuman Internet'in araç ve olanaklarını kullanıcıdan çok sistem yöneticisi açısından anlatmayı amaçlamaktadır. Anlatım teknik adamlara yönelik ama teknik olmayan bir düzeyde olacaktır. Internet'i kullanıcı açısından, bağlantı ve sistem kurulması, ve servislerin kurulmasını teknik açıdan anlatan kitaplar Kaynakça bölümünde verilmiştir. Buradaki bilgiler kişisel öneriler ve notlar olarak algılanmalıdır.

Bilgisayar Ağları

Birden fazla bilgisayarın birbiriyle konuşabilecek şekilde bağlanmasına bilgisayar ağı diyoruz.

Bilgisayar ağlarının ilk amacı makinelerin kaynakları ve yaratılan nesnelerin ağdaki makineler arasında paylaşmaktır.

Bir kullanıcının masasındaki PC-terminal-istasyonu ile ağ üzerinde ki kaynakları kullanabilmektedir. Bu isekullanıcıya makinasından bağımsız bir

arayış olanağı sağlamaktadır. Diğer bir deyişle, belirli bir programı veya veri tabanını kullanmak için o programın yüklü olduğu makinenin basında olmak gerekmiyor, veri tabanını kullanıcının kendi makinesin da çalışan bir program kullanabiliyor veya uzaktan kullanım ile (telnet, remote login) ilgili makine da program ve veritabanini kullaniyor.

Dosya paylasiminin onemli yontemleri olarak Network File System (NFS), Andrew File System (AFS) ve Alex sayılabilir. Örneğin, Carnegie Mellon University, MIT ve University of Michigan AFS kanalıyla bir birlerinin dosya ve kütüklerine erişebiliyorlar. dünyanın en büyük arşivlerinden biri olan St. Louis'deki Washington University arşivi (ftp.wustl.edu) kendi disklerini NFS yüklemeleri teşvik ediyor. İsteyen bu arşivdeki diskleri kendine yüklüyor ve makinadaki her hangi bir disk gibi kullanabiliyor (oraya yazamıyorsunuz ve hattınıza bağlı olarak biraz yavaş olabilir).

Internet

Uluslararası ağların en önemlisi Internet'tir. Internet'in kökleri soğuk savaş yıllarında ABD Savunma Bakanlığının yaptırdığı bir araştırmaya dayanmaktadır. Nükleer bir savaş sırasında, pek çok bilgisayarın zarar gördüğü bir ortamda haberleşmeyi mümkün kılmak için tasarlanan bir sistemdir.

Mesajlar küçük paketlere bölünmekte ve basına adres ve parça bilgisi eklenerek, hedefe bilgisayar ağındaki değişmeleri göz önüne alarak dinamik bir yol izleyerek ulaşmaktadır. Bu araştırmanın sonuçları ARPANET denilen küçük bir ağda denenmiş ve Kalifornia Üniversitesince geliştirilen BSD Unix islerim sistemiyle herkesin kullanımına açılmıştır. Ama Internet'in bugünkü önem ve boyutlarına ulaşmasının ana nedeni, Amerikan TUBITAK'i diyebileceğimiz NSF (Ulusal Bilim Kurumu) ülkenin değişik yerlerine kurduğu oldukça pahalı 6 adet Süper Bilgisayarları tüm ülkedeki araştırmacıların hizmetine sunmak için bir ağ kurmasıydı. Bu ağ Internet haline geldi.

Internet tüm dünyaya yayılmış irili ufaklı 5 milyon kadar bilgisayardan oluşan büyük bir ağdır. Kullanılan bilgisayar her marka ve işletim sisteminden gelebilir.

Kelimenin dar kapsamında Internet, TCP/IP kullanması ve hatların esas olarak surekli acik olmasi ile agicindeki makinalar arasinda on-line elektronik nesne değişimine olanak sağlar. Geniş anlamında Internet, geçit makinalariyla bağlı tüm ağları içermektedir.

Internet'te Kimler Var ?

Internet'te dünya ölçüsünde

- Üniversiteler,
- araştırma kurumları,
- NASA, NBS, NIH gibi hükümet kuruluşları,
- bilgisayar şirketleri ve her konuda küçüklü büyüklü ticari kuruluşlar,
- MCI mail, CompuServ, ATT mail, Apple Link gibi firmalar tarafından isletilen ticari ağlar,
- Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşlar,
- AMS, IEEE, gibi meslek kuruluşları,
- basta ABD Kongre Kütüphanesi olmak üzere ulusal,üniversite ve halk kütüphaneleri,
- çeşitli ülkelerin merkezi hükümet birimleri (ABD, Japonya, Almanya, Macaristan, Avustralya, Fransa, İsrail, ...),
- parlamentolar,
- siyasi partiler,
- yerel hükümetler,
- sivil toplum örgütleri,
- basın-TV kuruluşları,
- müzeler,
- mesleki ve ticari odalar,

kısaca Ulusal ve dünya elektronik toplumuna söyleyecek bir şeyi olan herkes Internet üzerindedir veya olmak üzeredir.

Neler Yapılabilir ?

Internet'i kullanarak herhangi bir kullanıcı şunları kolaycayapabilir:

- meslektaşlarıyla haberleşme, makale değişimi, kitap, yazılım duyurusu, konferans duyurusu, başvurusu, özet, makale sunmak ve konferans örgütlemek,
- belirli konularda uzmanlaşmış, elektronik tartışma ve haberleşme gruplarına (listelerine) katılıp, gelişmeleri izleyip, soru sormak ve yardim almak,
- American Mathematical Society gibi meslek kuruluşları,
- Birleşmiş Milletler gibi örgütlerin veri tabanlarına erişmek,
- ABD'nin çeşitli veri tabanlarına erişmek: Kongre, Yüksek Mahkeme, Beyaz Saray, Ticaret Bakanlığı gibi,
- teknik raporlara, ders notlarına erişmek,
- Para vermeden bazı (Public Domain) yazılımları edinmek,
- `On Line' üniversitelerde ders almak (Global Network Academy),

DEVAM EDECEK

Hazırlayan Erdal ODABAŞ

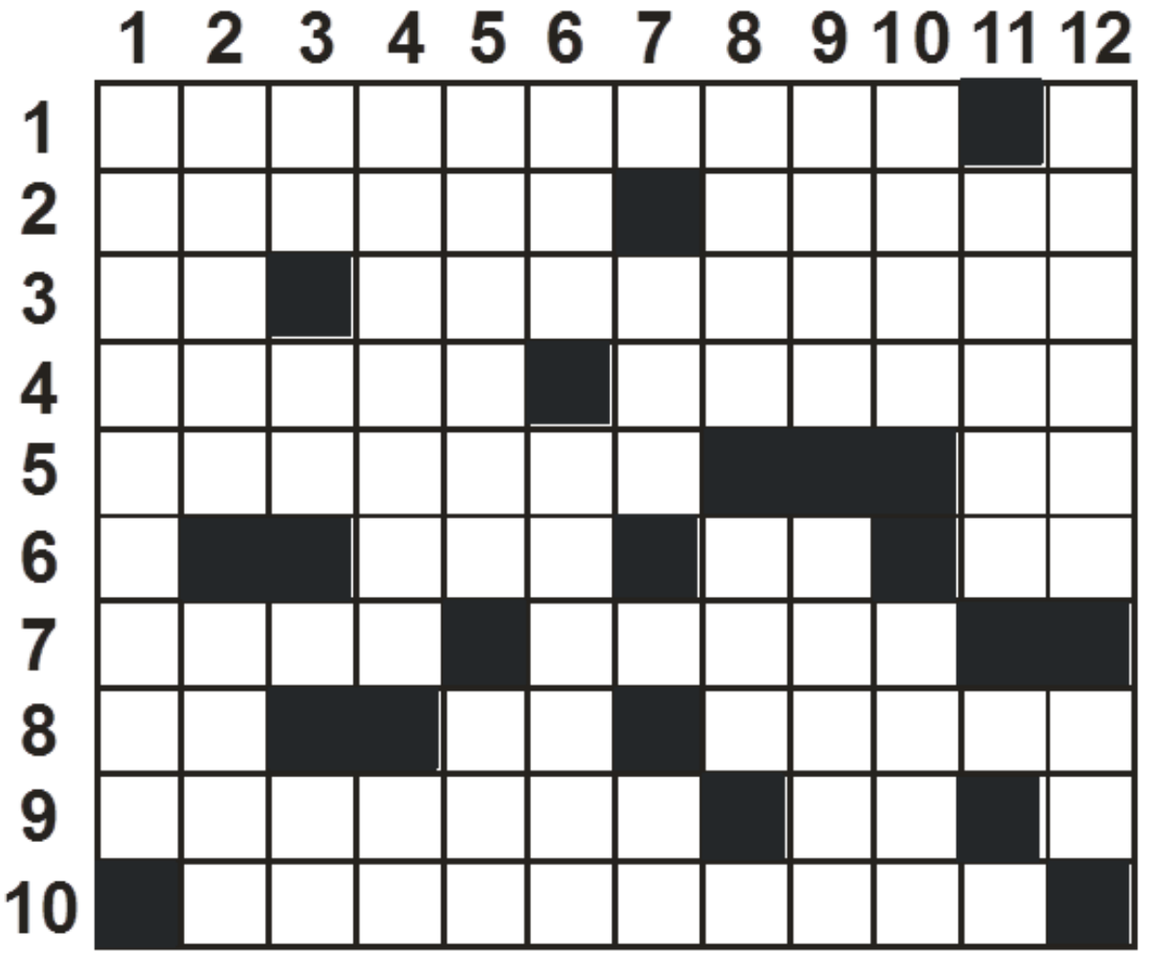

SOLDAN SAĞA: 1- İman hükümlerini kolaylıkla karşılamak 2- Bir yeryüzü parçasının belli bir nisbete göre küçültülerek çizilmesi - iri taneli bezelye 3- Bir soru eki- Hıyar'ın halk arasında söylenişi 4- Mallar,mülkler - Ortalama 5- Tasavvuf kalbi, nefsi şeylerden arıtma - Tarla sınırı 6- Yerine getirme - Mısır'ın milletler arası trafikteki işareti 7- Şiir yazan kişi - Fas'ın başkenti 8- Şarkı,türkü - İlahi gazaba uğramış eski bir kavim - Üzerinde aslan resmi bulunan bir Flemenk parası 9- Kayaların çok olduğu yer. - Güzel sanat 10- Dergimizin 06 köşe yazarı.

YUKARIDAN AŞAĞI: 1- Dergimiz Çorumlu 2000'in bir yazarı 2- Sürekli mütemadiyen - Düğün yemeği. 3- Rütbesiz asker - Vesairenin kısa yazılışı - Bir hitap ünlemi 4- Seferde olan - Desise,hile 5- Üstten sağa doğru eğik matbaa yazısı - Hulafâ-i Raşidin dördüncüsü 6- Kaymaktan emir - bir kimsenin sıkıntısı gidermesine katkıda bulunmak 7- Gırmançi ağzından su - Kuddusi Sirruhun kısa yazılışı 8- Batmaktan dilek - İşi doğum yaptırmak olan bayan 9- Eski Milli futbolcumuz Galatasaray Spor Kulübünün Başkanlığını da yapmış olan ön adı Ali olan spor adamımızın soyadı -(Tersi) Mutedil, Orta 10- Konuşamıyan - Nakışlı kağıt üzerine yazılan yazı 11- Öldüresiye yapılan karşılıklı harp 12- Argoda tabanca - Meslek,Geçim vasıtası,uğraş.

VİTAMİNLER

Hatice KARSLIOĞLU

Vitaminler,bitki ve hayvan ürünlerinde bulunan yaşamsal maddelerdir. İnsan organizmasının yaşam işlevini sağlarlar. Besin maddelerini enerjiye çeviren biyokimyasal reaksiyonları yürütürler ve metabolizmanın işlemesine yardımcı olurlar. Yeni vücut dokularının oluşturulmasında görevlidirler. Organizmanın gelişmesini ve iyi çalışmasını sağlarlar. Ancak herhangi bir dokunun ya da organın yapısına katılmazlar. Proteinler,yağlar ve karbonhidratlar gibi enerji vermezler. Kanser oluşumunu önlerler. Vitaminler ikiye ayrılır;

1.YAĞDA ERİYEN VİTAMİNLER:

A,D,E,K vitaminleri yağda erirler. Bunlar uzun süre vücut dokularında depolanırlar.

2. SUDA ERİYEN VİTAMİNLER:

B ve C vitaminleri suda erirler. Vücutta tutulma süreleri çok kısadır. Bu yüzden bunların düzenli olarak alınması gerekir. Suda eriyen vitaminlerin fazlası idrarla atılır.

YAĞDA ERİYEN VİTAMİNLER

A VİTAMİNİ : Bu vitamin solunum sisteminin üst dokularını korur. Vücuttaki dokuların onarımına,kemiklerin büyümesi ve gelişmesine yardımcı olur. A vitamini gözler için yararlıdır. Katarakt hastalığına karşı koruyucudur. Ayrıca deriye tazelik verir. Enfeksiyonlu hastalıklara karşı vücudun direncini artırır. Kolesterolün damar içine sızmasını önler. Kalp damar hastalıklarına karşı etkilidir.

EKSİKLİK BELİRTİLERİ: A vitamini eksikliğinde gece körlüğü ve diğer bazı göz hastalıkları,deride kepeklenme ve kuruluk,vücutta direncin azalması,ishal,böbrek taşı oluşumu gibi rahatsızlıklar gözlenebilir. Kelliğe,sarılık hastalığına,kusmaya,iştahsızlığa,baş ağrılarına,kemiklerin sızlamasına neden olur. A vitamini fazla ve aşırı dozlarda alındığı takdirde insan sağlığı üzerinde ters etki yapabilir. Yaradan çok zarar verir. Örneğin;saç dökülmesi, nörolojik yan etkiler,deride leke ve kızarıklıklar,ayak tırnaklarında şekil bozuklukları,karaciğer ve dalak bozuklukları,eklem ağrıları,iştahsızlık,kilo kaybı,beyinde basınç artması gibi.

EN İYİ KAYNAKLARI : Tereyağı,süt, karaciğer, peynir, yumurta sarısı,tavuk akciğeri, balık yağı,mısır,havuç,yeşil ve sarı sebzeler(maydanoz,ıspanak,marul,arpa,erik,kayısı, Tere,roka.)

D VİTAMİNİ : Raşitizm denilen kemik hastalığını önler. Raşitizm çocuklarda,yemek ve sağlık düzenindeki aksaklıklar yüzünden ağır kemikleşme ve büyüme bozukluklarına neden olur. D vitamini kandaki kalsiyum ve fosfor miktarını artırır. Kemiklerin gelişmesi için kalsiyum ve fosforun emilmesine yardımcı olur. Kas gücünü korur.

EKSİKLİK BELİRTİLERİ : Kemik erimesi, kırılmaya eğilimin artması,bel kemiğinin eğilmesi,kas krampları,eklem ağrıları,damar sertliği,çocuklarda raşitizm D vitamini eksikliğinde görülen rahatsızlıklardır.

EN İYİ KAYNAKLARI : Güneş D vitamininin en iyi kaynağıdır. Süt,yumurta sarısı,balık yağı,balık karaciğeri,tereyağı, kakao, buğday,ıspanak ve yeşil yapraklı sebzeler de D vitamini içerirler.

E VİTAMİNİ : Kırmızı kan damarlarında oluşan kan pıhtılarını eritir. Kalp,dolaşım ve solunum sistemi hastalıklarından korur. Hücre yıpranmasını önler. Yaşlanmayı yavaşlatır. Üreme bozukluklarını önler. Dişlerde çürükleri engeller.

Ayrıca astıma,şeker hastalığı,kalp rahatsızlığı ve kansere karşı koruyucu bir faktör görevini yapar. Bundan başka UV ışınını ve rutubetin cilt üzerindeki etkisini önler. Birçok biyolojik olayın daha sağlıklı işlemesini sağlar. Hücre zarının dayanıklılığını ve normal görevini yapmasını sağlar. Vücuttaki kolesterolün damar içine sızmasını önler. Güneş ışınlarının gözlerde yaptığı tahribatı önleyerek katarakt oluşumunu geciktirir.

EKSİKLİK BELİRTİLERİ : Kısırlık,vakitsiz yaşlanma,kan dolaşımının ağırlaşması,varis, adale zayıflığı, salgılarda düzensizlik ve çocuk düşürmeye neden olabilir. Ayrıca kas zayıflaması ve kansızlık,kanın durulmaması görülür.

EN İYİ KAYNAKLARI : Sığır eti,tereyağı, yumurta,bitkisel yağlar(zeytinyağı,ayçiçek yağı),yulaf unu,buğday ve mısır kepeği, tere,marul,taze ceviz,ekmek,havuç,lahana

Diğer yağda eriyen vitaminlerin fazlalıklarının toksit etkileri bulunmasına karşılık E vitamini fazlalığının toksit etkisi yoktur.

K VİTAMİNİ : Kanın pıhtılaşmasında görevlidir. Kanamayı önler. Yeni doğanlarda kansızlık ve sarılık,ağrı kesici ilaçların etkisini azaltma gibi yan etkileri vardır.

EKSİKLİK BELİRTİLERİ : Kanın durulmaması,pıhtılaşmanın gecikmesi görülür.

EN İYİ KAYNAKLARI : Hayvansal ürünler(süt,yumurta,kümes hayvanlarının karaciğeri), havuç,lahana, karnabahar,ıspanak, domates, bezelye,yulaf,patates,çilek,yeşil yapraklı sebzeler

SUDA ERİYEN VİTAMİNLER

B 1 VİTAMİNİ (TİAMİN) : Besin maddelerinin özellikle karbonhidratların enerjiye çevrilmesi için gereklidir. Enerji sağlamak için karbonhidratların glikoza çevrilmesinde gereklidir. B 1 vitamini sinirleri kuvvetlendirir,sinir bozukluklarını ve beriberi hastalığını önler. Büyümeyi çabuklaştırır,besinlerin sindirilmesini ve özümsenmesini kolaylaştırır.

EKSİKLİK BELİRTİLERİ : İştah azalması,kilo kaybı ,ödem,bulantı,kusma,kas krampları, yorgunluk,baş dönmesi,kalp ve karaciğerin iyi çalışmaması,sindirim sistemi bozuklukları, bitkinlik,unutkanlık,sinir ağrıları,ayaklarda uyuşma ve karıncalanma,beriberi,nefes darlığı,çarpıntı

EN İYİ KAYNAKLARI : Birçok hayvansal ürünlerde özellikle sakatatta(ciğer,yürek...), yumurta sarısı,kuzu karaciğeri,bitkisel ürünlerden buğday tanesi(kepek ekmeği),kuru baklagiller,tahıllar,bira mayası,pirinç,yulaf ezmesi,her çeşit fasulye, kuşkonmaz, yerfıstığı,ayçiçeği çekirdeği,çavdar ekmeği, bulgur,fındık,ceviz,yeşil yapraklı sebzeler

B1 vitamini fazla alınırsa kaşıntı,allerji ve astıma neden olur. Tansiyon düşmesi ve titremeye yol açar.

B2 VİTAMİNİ : Dudak çatlaması ve yara, beriberi hastalığını,bulanık görme ve kalp yetmezliğini önler. Sinir sistemine,solunum sistemine canlılık verir. Vücudun protein ve karbonhidratlardan enerji sağlamasına yardımcı olur. Bütün besinlerin parçalanmasına yardım eder. İyi görüş,berrak gözler ve hücrelerin solunumu için gereklidir.

EKSİKLİK BELİRTİLERİ : Sinir sistemi bozuklukları, görme bozukluğu,gözde yanma,kaşınma,damarlanma,ışığa karşı duyarlılık, ağız - burun - dudak - göz kenarlarında kuruluk,çatlaklık,yeme ve yutmada zorluk,deride yaralar

EN İYİ KAYNAKLARI : Yiyeceklerde B1 vitamini ile birlikte bulunur.
Karaciğer, böbrek,et,yumurta,süt,yeşil yapraklı sebzeler,balık,peynir,bezelye

C VİTAMİNİ : Hücreleri gençleştirir,dokuları onarır,gelişmeyi sağlar,kan yapımına yardımcı olur,kan damarlarını kuvvetlendirir. Kanın kılcal damarlara ulaşmasını sağlar,tansiyonu düşürür,damarların çatlamasını önler,kandaki zararlı kolesterol düzeyini düşürür,fakat yararlı kolesterol üzerinde bir etki yapmaz. Dişlerin ve kemiklerin şekillenmesine yardımcı olur. Safra taşlarının oluşmasını önler. İlaçların vücutta daha iyi etki yapması ve vücuttan atılmasında önemli rol oynar. Vücudun hastalıklara karşı direncini artırır. Kalsiyum ve demirin emilimini artırır. Kalp ve damar hastalıklarının tedavisinde çok önemlidir. Kırıkların kaynamasına, yaraların iyileşmesine, kanamanın durmasına yardımcı olur. Nezle,grip gibi bazı enfeksiyon hastalıklarından kişiyi korur. Oksitleşmeyi azaltarak kolesterolün damar içine sızmasını önler. Güneş ışınlarının gözlerde yaptığı tahribatı önleyerek katarakt oluşumunu geciktirir. C vitamini kişiyi kansere karşı korur.

C vitamininin siroz tedavisinde bol miktarda alınması gerekir. Çok alkol alanların ve sigara kullananların C vitaminine herkesten çok ihtiyaçları vardır. Bu kişilerin iki kat daha fazla C vitamini almaları gerekir.

EKSİKLİK BELİRTİLERİ : Diş eti çekilmesi, diş etlerinde kanama,şişme görülür. Aşırı eksikliği scorbüt hastalığına neden olur. Diğer belirtiler;eklemlerde şişlik ve ağrılar,yaraların geç iyileşmesi,yorgunluk,iştahsızlık,kuru ve çatlamış deri,saçlarda kepeklenme,dil altı damarlarının genişlemesi,kolay mikrop kapma, tembellik,görüş bozukluğudur.

EN İYİ KAYNAKLARI : Ciğer,anne sütü,inek sütü,yürek,taze sebze ve meyveler (greyfurt,portakal,limon,mandalina,çilek,kayısı,muz,ceviz,şeftali,elma,armut,vişne,üzüm,karnabahar,lahana,patates,maydanoz,biber,domates,koyu yeşil yapraklı sebzeler)

C vitamini çok miktarda alınırsa baş ağrısı,migren,yorgunluk ve uykusuzluğa neden olur. Böbrek taşı oluşumunda da etkilidir.

KAYNAK: BESLENME UZMANI Gülşah ALTUNKESER

ÇORUMLU MANİLER

Eşref ERTEKİN

21. Sayıdan Devam

Antarisi gül gibi
Kimden aldın öğüdü
Ben peşine düştükçe
Senin gönlün büyüdü.

Antarisi kısacık
On yaşından ufacık
Elim koynuna soktum
Memeleri yumşacık.

Antarisi kumaştan
İşmar eder yamaçtan
Ya ben nice ayrılmam
Bal dudak hilal kaştan.

Antarisi leyla yar
Küstün ise söyle yar
Sür sefasın çek demi
Ele girmez böyle yar.

Antarisi mavidir
Göğsü cennet bağıdır
Yenile bir yar sevdim
İlk bahtımın avıdır.

Antarisi maviştir
Çek yakanı kavuştur
Aramızda engel var
Gözün benden savuşur.

Antarisi maviştir
Yar bir keklik avıdır
Yar sefere gidince
Ya beni kim avutur.

Antarisi mık gibi
Eser gider ok gibi
Dönüp ardına bakmaz
Aşinası yok gibi.

Antarisi mıklama
Ufacık ilikleme
Beni sana vermezler
Çene başı bekleme

Antarisi pembeden
Ne tez usandın benden
Tenhada bulur isem
Öcüm alırım senden

Antarisi sırmalı
Bizde çektik bu halı
Elindekin pençe tut
Şimdi dilber pahalı.

Antarisi sızılı
Yarı körpe kuzulu
Benim gibi var mı ola
Alnı kara yazılı.

Antarisi tireden
Bu güzellik nereden
Yaktın yandırdın beni
On beşime gelmeden.

Antarisi yeldari
Aç koynunu gireyim
Uyu uyan sar beni
Yar olduğun bileyim

Antarisin biçtiğim
Ateşine düştüğüm
Pek mi gönlün büyüdü
Kel başına sıçtığım.

Antarisin satayım
Kuşlar gibi öteyim
Sen gurbete gidince
Ben kiminle yatıyım.

Ar yok bilirim dedi
Emir et ölürüm dedi
İntizar et sevdiğim
Akşam gelirim dedi.

Ark atladım taşı yok
Yüzük buldum kaşı yok
Bir kuş gelmiş ötüyor
Bencileyin eşi yok.

Arkamı verdim duta
Bu can yoluna feda
Doğan ayın başına
Kavuştur bari Hüda.

Antarisi sızılı
Yarı körpe kuzulu
Benim gibi var mı ola
Alnı kara yazılı.

Antarisi tireden
Bu güzellik nereden
Yaktın yandırdın beni
On beşime gelmeden.

Antarisi yeldari
Aç koynunu gireyim
Uyu uyan sar beni
Yar olduğun bileyim

Antarisin biçtiğim
Ateşine düştüğüm
Pek mi gönlün büyüdü
Kel başına sıçtığım.

Antarisin satayım
Kuşlar gibi öteyim
Sen gurbete gidince
Ben kiminle yatıyım.

Ar yok bilirim dedi
Emir et ölürüm dedi
İntizar et sevdiğim
Akşam gelirim dedi.

Ark atladım taşı yok
Yüzük buldum kaşı yok
Bir kuş gelmiş ötüyor
Bencileyin eşi yok.

Arkamı verdim duta
Bu can yoluna feda
Doğan ayın başına
Kavuştur bari Hüda.

Armut dalda sallanır
Vakit gelir balanır
Yarin yar olmayınca
Gönlün üstü barlanır.

Armut dalda sallansın
Akşam olsun kararsın
Yar evine gelmezse
Döne döne ararsın.

Armut dalda top durur
Oğlan atı koşturur
Kızın gönlü olunca
Al yanaktan öptürür.

Armut dalda zerdali
Dalda biter şeftali
Limon turunç çok gördüm
Ayva dalın eğmeli.

Armut daldan düşer mi
Günden aynı pişer mi
Emmi dayı dururken
Kız yabana düşer mi.

Armut daldan düşer mi
Günden yanı pişer mi
Sevipte ayrılması
Üzerine düşer mi.

Devamı Edecek

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

21. Sayıdan devam

Üzüntüsünün verdiği dalgınlık, ne arkadaşlarını, ne de jandarmaları görmeğe imkan vermişti. Biraz yürüdükten sonra, peşine gelen bekçiye <<jandarma üyelerinin odaya gelmelerini >>söyledi. Odasının çardağındaki hasır sergiye uzanarak, derin düşüncelere daldı. Aradan biraz zaman geçtikten sonra, üyelere jandarmalar Aliş Ağanın yanına gelmişlerdi.

Aliş Ağa o kadar çok üzüldü ki, yanına gelenlerin selam verdiğini dahi duymadı. Neden sonra karşılarında jandarmalarla üyeleri görünce, istemeyerek tebessüm edip: <<Rahatsızlandım>> demekle sorulacak her soruya toptan cevap verdi. Bu hareketinin neden icap ettiğine şaşıran jandarmalar, bir şey sormaktan çekindiler.

İlkindi ezanı yaklaşıyordu. Cami önünde oturmaya gelen birkaç ihtiyar arasından Memiş Ağa da <<paramı alırım>> düşüncesiyle hep çardağa doğru bakıyordu. Aliş Ağa uzaktan da olsa duyuracağını bilerek:

<<Memiş Ağa !>> Diye seslendi.

Memiş Ağanın kulağı tetikteydi. Üyelerinden birinden, parasını toplayıp vereceğini öğrenmişti. Bu sebepten yavaş yavaş çardağa gelip:

<< Buyur Aliş Ağa>> Dedi.

Memiş Ağanın gözünde bir sevinç ışığı görülüyordu. Kalbi hızlı hızlı çarpıyor, boğazı da hıcıl hıcıl ediyordu.

Aliş Ağa topladığı paraların hepsini eline alarak, cebinden çıkardığı mendil üzerine koyup:

<<Al bakalım Memiş Ağa. Al say. Kalanı benim borcum olsun>> dedi. Memiş Ağa çabuk çabuk elleri titreyerek kırışık bankonotları sayıyor ve üst üste desteliyordu. 1,2,3,4,5 derken dokuz yüz doksan lira saydı.

Aliş Ağa sigarasının dumanını yukarı üfleyerek, dazlak kafasını şapkasının altından kaşımağa başladı. Yüzü her an renkten renge giriyordu. Önündeki bekçiye dönüp:

<<Odada ne kadar haciz ettiğimiz eşya varsa, aldığımız evlere tekrar geri verin>> Dedi.

Jandarmalarla üyeler, bu durum karşısında şaşırmışlardı. Aliş Ağanın bir şeye kızdığına hükmettiler. Çünkü fakir kadının evindeki acıklı manzarayı onlar görmemişti.

Birici üye Halit Çavuş yönünü camiden tarafa çevirip, bıyığının altından güldü. Aliş Ağanın haciz yapmayı bıraktığına seviniyor, kendisinin de böyle bir mesuliyetten kurtulduğuna içinden şükrediyordu.

Bekçiler böyle bir emir karşısında nasıl hareket edeceklerini şaşırdılar. Aliş Ağanın:

<<Ne duruyorsunuz ? Artık para toplamıyoruz; ne dedimse onu yapın, kimsenin malını kimseye karıştırmadan, gözümün önünde dağıtın !>> Dedi. Bekçiler bu sert emir karşısında:

<< Baş üstüne >> Diyerek, herkesin eşyalarını aldıkları eve geri verdiler.

Jandarmalar bu tatsız hareket karşısında:

<< Aliş Ağa bize müsaade et de şehre gidelim >> Dediler.

Bu arzu karşısında üç gündür beslediğimi safirlerine dilinin ucuyla:

<< Aceleniz ne ? Akşam kalın da yarın gidersiniz >> Dedi.

Jandarmalar köyde beklemekten usandıkları için, tekrar müsaade isteyip şehre doğru yollandılar. Biraz sonra da üyeler, Memiş Ağa evlerine gitmek üzere çardaktan ayrıldılar.

Haciz işi Aliş Ağaya çok dokunmuştu. Üç gün evinden << Hastayım>> diye çıkmadı. Sonra da, ilkokuldan mezun olan oğlunu, askeri okula sokmak maksadıyla Ankara'ya gidip rapor almayı düşündü. Bu hem kendi için, hem de çocuğunun istikbali için iyi olacağından, bir haftada dönmek düşüncesiyle, mühürleri birinci üye Halit Çavuşa teslim etti. Ayrıca bütün bekçileri de çağırıp Halit Çavuşun huzurunda ikinci defa olarak << Tekin köyü tarafına kuş uçurmamalarını>> söyledi.

Devam Edecek

YUSUF (ÖYKÜ)

İsmet ÇENESİZ

"Şehitlik aşkıyla yanan bir yiğit" Kara Mehmet Çorum'da bir dağköyünde doğmuş yiğit mi, yiğit. Sözü,özü doğru, gözü pek. Sırım gibi bir delikanlı. Köy yerine göre tahsillide sayılır, ortaokul mezunu. Çok güzel okumasına rağmen, babasının ihtiyarlaması, maddi imkanın azlığı, evin en büyük oğlu olması dolayısıyla çifte,çubuğa bakmak mecburiyetinde kalmıştı.

İki bacısı ondan büyük ve evliydiler. Birde kendisinden üç yaş küçük erkek kardeşi vardı. Babası bir dönem köyün muhtarlığını yapmıştı. Gel zaman git zaman Mehmet'in askerliğigelmişti.

Mehmet;Fadime'nin başının bağlanmasını bu işi bitirmelerini,yüzüklerin takılmasını anasından istedi. Anası;kocasına açar mevzuu,Osman Ağam,oğlun böyle ister der. Osman Ağa,elini çenesine kor,koca köyde o kelin kızından başkası yok muymuş ? İşimiz zor ama Allah kolay ve hayırlı eyler İnşallah der. Kel Haydar'ın 3 kızı var,oğlu yoktur. Önce bir kızını yukarı köye vermiş, adamlara çok müşkülat çıkartmıştı.

İlk önce kadınlar arasında istemeye gittiler Fadime'yi. 2 gün sonra erkekleriniz gelsin diye haber geldi Mehmet'in evine. Osman Ağa;Muhtarı ve akraba,eş dost 5-6 kişi gittiler Haydar'ın evine. Sözü Muhtar açtı:

- Neye geldiniz desene Haydar Ağa ?

- O nasıl Muhtar,hoş geldiniz,sefa getirdiniz. Dedi Haydar Ağa.

- Allah'ın emri,Peygamberin kavli ile kızını,oğlumuza istiyoruz. Dedi Muhtar. Haydar Ağa şöyle kafasını kaşıdı,başını önüne eğdi ve cevap verdi:

- Allah yazdıysa ne diyebiliriz ki ? On gün sonra şerbet içildi,yüzükler takıldı.

Birkaç gün sonra Mehmet askere alındı. Acemi birliğinden sonra,çavuş oldu ve Şirnak'taki Komando birliğine katıldı. Birliği hemen her gece baskına gidiyordu. Kara Mehmet'in birliği bir gece anarşistlerle çarpış-mış,sabaha karşı birliklerine dönerken haince atılan bir el bombası neticesinde sol elinin parmaklarını,sol kulağını ve sol gözünü kaybetmişti. İki ay Diyarbakır'da hastanede yatıp iyileşti.

Köydeki 18 yaşındaki nişanlısı bu haberi alınca çok üzüldü ama inanarak ve Mehmet'ine moral vermek için bir mektup yazdı.

"Sen Kara Mehmet'sen ben de Kara Fadime'yim. Sen gazi olmuşsun. Dış görünüşün benim için hiç mühim değil. Sen her halinle benim erkeğim,yiğit Mehmet'imsin. Ya rütben ? Artık Çavuş değil,benim için Paşasın. Sen elinin parmaklarını ormanda odun keserken değil,düşmanla çarpışırken kaybettin.

Bizim törelerimizde,bizim ailemizde kızlar ömründe bir kere nişanlanır,bir defa gelin olur,bir defa ölür. Sen askerliğini şeref ve şanla bitirecek, geleceksin. Sakın askerlik gününü doldurmadan gelme. "Gaziler,sakat ve malûl olmaz. Şehitler ölmez." Köyde münasip birine vekâletini gönder hemen dini nikâhımızı kıydıralım. Şu andan itibaren ben senin karınım bunu böyle bil. Şayet en büyük rütbeye erişir,şehadet şerbetini içersen,100 yaşıma kadar yaşarsam senin için ve senin karın olarak kalacağım. Ne konuştu isek biz oyuz. Sen Kara Mehmet,ben Kara Fadime'yim. Koç her zaman koç,yiğit her haliyle yiğittir. Aslanın erkeği aslan da,dişisi aslan değil mi ?

Hazırım oralara gelmeye,yanında aslanlar gibi çarpışmaya hazırım. Geçen buradaki tabur kumandanına gittim. Omuz omuza seninle çarpışmak istediğimi,ne yapmam lazım geldiğini ? Sordum. Komutan kızım senin gibilerinin yokluğunu Allah göstermesin,daha senin askere alınacağın gibi mühim bir durum yok. Türk Ordusu bu PKK nin, Devlete,Millete silah çekenlerin kökünü kazıyacak,zaten beli kırılmıştır. Ama pişman olup,teslim olanları da af edecek,babalığını gösterecektir."

Mehmet'i hastaneden sonra sakata ayrılıp, teskeresini verilmesi için işlemler başlamıştır. Mehmet olmaz diyerek rapora imza atmaz. Teskeresini verirler gitmez. Nizamiyenin kapısından günlerce ayrılmaz. Arkadaşlarının getirdiği ekmek suyla idare eder. Olay Tabur Komutanına intikal eder, çağırır Mehmet'i. Mehmet;ben sakat filan değilim, ayaklarım sağlam,sağ tarafım sapa sağlam. Tüfek kullanır,cepheye bile gidebilirim. Yazıcılıkta mı yapamam ? Ben kendime, kendini az askerlik yapmak için çürüğe çıkarttı dedirtmem. Teröristin öldüremediğini,bu fakiri bu ar öldürür. Ama ben,bu nizamiyenin önünde ölünceye kadar bekleyeceğim, yine de köye gitmeyeceğim. Komutan,bu yiğit insanı anlar ve yazıcı olarak askerliğini tamamlanması için gereken işlemleri yaptırır.

Bir süre sonra Osman Ağa Mehmet'i görmek için Şimak'a kıtasına gitti. Ana girişteki nöbetçiye yaklaştı. Çorumlu Mehmet Çevik'i biliyor musun ? Diye sordu. Nöbetçi onu tanımayan var mı emmi,yalnız fazla yanaşma, kumandanlar kızar.
Otur hele şu ağacın dibine,biz çağırırız onu. Osman Ağa oturdu ağacın gölgesine,amma da ulu ağaç diye geçirdi içinden. Mehmet bayağı iyileşmiş,ara sıra çocukluktan beri çaldığı sazını sol kolunun parmakları olmamasına rağmen halâ güzel çalmaktaydı. Sesi çok güzeldi,yanık türküler söylerdi. Öğle istirahatı idi . Mehmet'in sesi geliyordu, Osman Ağa kulak kabarttı,bu oğlunun sesiydi. "Şu Uzun Gecenin Gecesi Olsam" ne güzel söylüyordu ki deme gitsin. Osman Ağa dayanamadı, devamlı koynunda taşıdığı kavalını çıkardı,oğluna eşlik etti yavaş yavaş. Mehmet türküyü bitirince asıldı kavala Osman Ağa. Kaval hıçkırıyordu,

kavalın sesini duyan Mehmet böyle çalanın babasından başkası olmayacağını düşündü,nizamiyeye doğru koştu. Babasını gördü,sarıldı babasına,öptü ellerini,yüzlerini. Koklaştılar,sarıldılar.

Biraz sonra Mehmet'in aklı başına geldi. Bugün askeri teçhizat kuşanıp atışa gideceklerdi. Babasına,kumandanımdan izin alayım,kantinde oturalım dedi. Kumandanın odasına yöneldi,kapıyı çaldı gir sesini bekledi içeriye girdi. Komutanım babam memleketten gelmiş,müsaade ederseniz kantinde otumak istiyorum diye mazeretini sundu. Kumandan;babanla tanışmak isterim onu getir odama dedi. Baba oğul geldiler,odaya girince kumandana ikisi birden selâm verdiler,esas duruşa geçtiler. Kumandan;belli,belli böyle bir adamın, böyle bir evlâdı olur,demekten kendini alamadı. Osman Ağaya: Böyle bir oğlun olduğu için ne kadar öğünsen haklısın dedi. Teşekkür etti,dua etti Osman Ağaya ve Mehmet'e. Emir subayını çağırdı. Osman Ağayı doyurmasını,kaç gün isterse kalacağı bir yer ayarlaması emrini verdi. Müsaade alarak komutanın odasından çıktılar. Osman Ağa oğluna,köyü,anasını,bacılarını herşeyi anlattı.

Mehmet Fadime'yi soramıyordu. Babası;gelelim Fadime'ye dedi. O bambaşka bir kız,sen Gazi olunca daha sert ve güçlü oldu. Sevindi desem yeridir. Ben Gazi karısıyım derde başka bir şey demez. İkide birde o Kara Mehmet'se,bende Kara Fadime'yim dermiş. Teskereyi askerliğini tamamlamadan almasın onu köye koymam. Dermiş. Böyle kız,karı bizim oralardan çıkar oğlum bizim köyden çıkar.

Osman Ağa o gece orada kaldıktan sonra komutandan çıktı teşekkür etti izin alarak ayrıldı.İki gün Ankara'da ki emmi oğlunda iki gün kaldıktan sonra köye döndü. Herkes evde,kahvede onu soru yağmuruna tuttu. Osman Ağa anlattı, anlattı, haftalarca anlattı.

Mehmet askerliğini güne gün yaptı, köye döneceği gün muhtar çifte davul dövdürdü,zurnalar çalındı,halaylar çekildi. Yirmi gün sonra düğün başladı. Bütün köy,komşu köyler,şehirden tanıdıklar, tabur komutanı da davet edildi. Tabur Komutanı Vali ve Belediye Başkanını da getirdi düğüne, hediyeler getirdiler. Ama Komutanın kimseye söylemediği bir hediyesi vardı. Genel Kurmaydan ne yapıp etmiş Mehmet'in Gazi Madalyasını getirmişti. Düğünün en coşkulu anında komutan susturdu davulları,zurnaları. Az ve öz bir konuşma yaptı. Mehmet'i anlından öptü,Mehmet'te Komutanın elini. Komutan cebinden çıkarttığı madalyayı Mehmet'in boynuna taktı ve size bir sürprizim daha var dedi. Bundan sonra köyünüzün adı "KARA MEHMETLER köyü olacak. Alkışlar,alkışlar,tüfekler,tabancalar patladı. Halaylar çekildi. Kadınlar "İğdeli Gelin" oynadılar. Fadime ve yengeler herşeyi anı anına gözetlediler. Fadime uçuyordu sevincinden. Yatsıdan Sonra güveyi soktular odasına, kahraman da olsa sırtını yumruklamayı ihmal etmedi arkadaşları.

Sabah Fadime kalktığında şaşırıp kalmıştı. Çok düğün görmüştü ama böyle hediye geleni görmemişti. Neler yoktu neler. 60-70 tane düve ve tosun vardı. Allah'a şükrettiler, şükür namazı kıldılar.

İki sene sonra Mehmet'in küçüğü Yusuf'u, Fadime'nin kardeşi Ayşa ile evlendirdiler. Yusuf iki ay sonra askere gitti. Acemi eğitiminde o da komando olmuş,eğitiminden sonra dağıtım kurası çekiminden ağabeyinin alayına gönüllü gideceğini dilekçe ile bölük komutanına bildirdi. Aynı bölüğe gitmesini temin etti yüzbaşısı. On beş gün sonra moral izine geldi. Bu ara Ayşe hamile kaldı.

Ağabeyine bomba atanlardan hesap sormak için Şirnak'a geldi. Bölüğüne teslim oldu. Komutanının karşısına çıktı,esas duruşa geçip:Osman oğlu Yusuf Çevik görüşünüze hazırım kumandanım deyip görevine başladı. Yusuf asker olarak bir yılını doldurmuştu bir hafta sonra on beş gün izine gidecekti. Yüzlerce haini öldürmüş,teslim olanlara iyi muamele etmişti. Bir gece önce tespit edilen hainlerin inine baskın yaptılar. Olanlar o gece oldu. Yusuf anlından vuruldu,oracıkta Şehit oldu. Arkadaşları bütün hainleri öldürdüler ama neye yarar. Son nefesinin önce Ayşe,Ayşe dedi. Sonra Allah,Allah La ilahe illallah Muham- medün Resulallah deyip ruhunu teslim etti.

Acı haber önceden tanıdığı aileye Çorum'daki Jandarma komutanı kendisi haber verdi. Kara Mehmetler Köyünü yas bürüdü. Şehit önce Çorum'daki Ulu Camiye getirildi. Cuma Namazı kılındıktan sonra Cenaze Namazı kılındı. Çorum'da Şehitlik olmadığı için Şehit köye götürüldü. Çorum'a şehitlik yapmağa karar verildi,bu eksik giderilmeliydi. Şehirde hayli cemaat köye gitti. Anası donmuş gibi,babası zor yürüyordu. Ayşe tabuta sarılmış sessiz vakarca ağlıyordu. Kamı iyice büyümüş,tabuta zor yaklaşıyordu. Ortalıkta büyük üzüntüye rağmen manevi bir huzur vardı. Kalp gözü açıklar her şeyi görüyorlardı. Çanakkale'de Şehit düşen dedesi oradaydı,toprağa verildi Yusuf. Onların ailesi can verme sırrına erenlerdendi.

Talkına kalp gözü açıklardan,kimseye halini bildirmeyen Dursun Hafız oturdu. Çok imrendi bu mezar ahvaline,gıpta etti.Herkula nasip mi olurdu? İşte Şehitlik demek buydu, Allah'ın vaadini görebiliyordu,ne kadar güzel hal ve ahvaldi bu ?

Köyde her gün huzur artıyor,topraktan bereket fışkırıyordu. Ayşe ikiz doğurdu. İkisi de oğlandı. Birinin adını Kahraman Yusuf, diğerinin adını Yiğit Yusuf koydular. Dul kadını isteyeni köy yerinde kızdan çok olur. Ayşe'yi kimler istedi,kimler. O dönüp bakmadı,babasının evine de gitmedi. Ayşe İslâm'ı hakkıyla yaşıyordu. Her Cuma gecesi Yusuf'u geliyor,sarılıp yatıyorlardı. Sabah ezanından önce gidiyordu Yusuf. Ayşe köyün en mutlu kadınıydı. Bu manevi aşktı, imanın son mertebesiydi.

O Şehit karısıydı.

Ahmet OZAN

ÇORUM VE LEBLEBİ

Nohudun değerini kimse bilmedi,
Yuvarlana yuvarlana Çorum'a geldi.
Merhaba kardeşim diye seslendi,
Gerçek değerini buldu nohudum.

Nohut yıllardır ekildi,biçildi.
Böyle olacağını nerden bilirdi,
Çorum'a geldi leblebi oldu,
Ağızlarda tadını buldu nohudum.

Nohut,nohut deyip küçük görmeyin,
Dünyaya nam saldı nohudum.
Turistler bile hep hayran kaldı,
Tarihlere nem saldı nohudum.

Gece gündüz demeden kavruldu durdu,
Bayramda,seyranda hayaller kurdu,
Ana,baba,kardeşini rüyada gördü,
Hitit Festivalinde kraldı nohudum.

Çorumlu onu güzel keşfetti,
Tuzlu,baharatlı,karanfilli leblebim.
Bütün alın terini onda bekledi,
Hiç mahcup etmedi,beyaz nohudum.

Leblebi dersiniz akla Çorum gelir,
Nasıl yapılır derseniz ? Sırrı saklıdır.
Bu sırlar içinde her hakkı mahfuzdur.
OZAN AHMET sonra hayrandır Çorumlum.

Meşhur etti Çorum dedi düvele,
Meraklılar geldi kafile,kafile...
Beşer kilo doldurdular hep poşetlere,
Çorumlunun yüzünü güldürdü nohudum.

Hışıroğlu,Mavrallar ikram ustası,
Bu yarışın her biri,her zaman birincisi,
Çorum'un,Çorumlunun medarı iftiharı,
Misafirin gönlünü fethettin nohudum.

17.10.2000

KUL HAKKI

Her şeyi affeden Cenab-ı Allah,
Kul hakkını affetmiyor kardeşim.
Sen bu parolayla her zaman çık yola,
Simitçinin hakkının gasp etme kardeşim.

Alavere,dalavere hep çaldın paraları.
Rüşvetle,torpille kapattın araları.
Zannettin ki;kimse bilmez buraları,
Savcıyı,polisi unuttun mu ? Kardeşim.

Gece kulübü mekanın,tüy döşekler yatağın.
Siyah havyarla viski senin ortağın.
Yemyeşil dolarları havalarda savurursun,
Garsona,mekancıya hava atma kardeşim.

Tüyü bitmemiş yetimin hakkını nasıl aldın ?
Kendin aynaya bakıp ta hiç mi sıkılmadın ?
Vergi vermemek için bir bina yaptırdın,
Allah'ımı kandıracaksın ? Aptal kardeşim.

Gittiğin bu yol doğru değildir.
Senin gibi gafiller her zaman sağırdır,
Allah rızası için kalk bir doğrul,
Senin için hayırlı olur be kardeşim.

Çalıp, çırpmanın yoktur bir sonu.
Sen akıllı ol,kolla bu yolu.
İşçinin,amelenin kutsal alın teri,
Sel olup bir gün boğar kardeşim.

Garibanlar çalışıp sen yiyeceksin.
Viskini,sodanı çekip yatacaksın.
Yatağında rahat mı yatacaksın ?
Rüyalarında kabusun olur kardeşim.

Sana hep kardeş dedim,belki anlarım.
Kul hakkını ben hep kutsal saymışım.
OZAN AHMET'ten sana nasihatim olsun,
Tıkınıncaya kadar yeme kardeşim.
13.10.2000

Şükrü GÜLTEPE

Çorum Merkez Ahmatoğlan köyünde 05,02,1950 yılında doğdu. İlk okulu köyünde tamamladı. Orta ve lise öğrenimini Çorum'da yaptı. Askerlik dönüşünde 06,04,1974 tarihinde Çorum Ortaköy ilçesinde göreve başladı. 20,07,1974 tarihinde Kıbrıs Çıkartmaları için ihtiyat olarak askere alındı. Bu görevden dönünce aynı görevde çalıştı. Çorum Merkez İlçe adliyesinde bir müddet çalıştıktan sonra emekli oldu. Evli ve üç çocuk babasıdır.

ATAM KALBİMİZDESİN

Atam seni çok özledik,
Yollarını hep gezledik,
Eserini hep bekledik,
Kalbimizdir senin yerin.

Vatan için çok çalıştın,
Bütün engelleri aştın,
Gerçek huzura kavuştun,
Kalbimizdir senin yerin.

Cumhuriyet lâiklik yolun,
Sahip çıktı Anadolu'n,
Zaferinle açtı gülün,
Kalbimizdir senin yerin.

Türk Ulusum çalış dedin.
Menziline eriş dedin,
Doğru yolda yarış dedin.
Kalbimizdir senin yerin.

Kanun,nizamları yazdın,
Nice menzilleri kazdın,
Ulus,ulus diyar gezdin,
Kalbimizdir senin yerin.

Varlığını hep özledim,
Atmış iki yıl gözledim,
Eserlerin sergiledim,
Kalbimizdir senin yerin.

Haksızlığa karşı durdun,
Düşmanlara hesap sordun,
Cumhuriyeti sen kurdun,
Kalbimizdir senin yerin.

Türksün çalış,öğün dedin,
Haklıları savun dedin,
Bayrağımız kanın dedin,
Kalbimizdir senin yerin.

Eserlerin saysam bitmez,
Ne söylesem ,sözüm yetmez.
Hasretin gönlümde gitmez,
Kalbimizdir senin yerin.

Atam senin izindeyiz,
Duygu dolu sözündeyiz.
Seni seven yanındayız,
Kalbimizdir senin yerin.

Düşmanları Yurttan attın.
Cephelerde karda yattın.
Eğitimde devrim yaptın,
Kalbimizdir senin yerin.

GÜLTEPEYİM gönlüm çağlar.
Yokluğundan kalbim dağlar,
Türk Ulusu sana ağlar,
Kalbimizdir senin yerin.

DEĞİŞMİŞ

İnsanlar mı değişti,yıl mı değişti ?
Bilmiyorum;artık yol mu değişti ?
Hatır,hürmet bitti,kul mu değişti ?
Motifler,nakışlar,moda değişti.

Parası olanlar,itibar görmüş.
Gariban kişiler sılada kalmış,
Ağalar,beyler,menzilin almış.
Parasız olanlar,yerinde saymış.

Dolar,markı varmış,çarkı dönüyor.
Yalan dünyasında,devran sürüyor.
Hayat şartı bile,ona gülüyor.
Parasız olanlar,yerinde saymış.

Ağaçlar çürümüş,dalı kalmamış.
Kişilik dersinden,dersin almamış.
Bu dünyadan gitmiş,geri gelmemiş.
Parasız olanlar,yerinde saymış.

ŞÜKRÜ der ki;düzen böyle kurulmuş.
Haktan alın yazım,kara yazılmış.
Sam yelleri esmiş,bağlar bozulmuş.
Parasız olanlar,yerinde saymış.

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 23

Yıl: 3 Sayı:23

ÇOROMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Güneşel YAYINEVİ

Fiyatı KDV Dahil 1.000.000 TL.

RAMAZAN BAYRAMINIZ VE YENİ YILINIZ KUTLU OLSUN

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :3 2000 Gürsel-YAYINEVİ Sayı 23

SAHİBİ ve Mesul Md. Mahmut Selim GÜRSEL

İdare ve yazışma adresi Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27/ 34 ÇORUM

YAZIŞMA corumlu2000@yahoo.com

SAYFA: http://www.fsccorp.com/corumlu2000/

İş : 0-364-224 89 13 / Ev:225 13 85 Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Mijanpaj Gürsel YAYINEVİ

İrtibat:

ADANA	Yalçın GÜRSEL	Tel : 0- 532 -340 35 17
ANKARA	Abdullah ÖZÜYAĞLI	Tel : 0- 312 340 81 89
ANKARA	İsmet TEZEL	Tel : 0- 312 432 35 94
İSTANBUL	Suavi Hakan TORAMANLI	Tel : 0- 542 345 88 85
İZMİR	Yılmaz GÜRSEL	Tel : 0- 232 373 37 30

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU ..... Su Hırsızları 33. s.
Mesut ARTAR ..... Nemetimiz Ekmek 20. s
Çağın Teknolojisi İnternet 25. s.
Gürsel BÖREKÇİOĞLU ..... Eve Dönüş 34. s
Recep CAMCI ..... Ramazan 7. s
Uğur CANTÜRK ..... Kabir Ehlinden Yardım 11. s.
Suhubi Ulvi CIRIL ..... Evini Tepeye Yaparsan Yel,Dereye Yaparsan Sel,... 31. s
İsmet ÇENESİZ ..... Sarraf 33. s.
Abidin ÇETİN ..... Şifalı Bitkilerden Faydalanma 29. s
M. Şakir ÇIPLAK ..... Menkıbelerle Koyun Baba 5. s.
Ali EMİROĞLU ..... Bayramlar 8. s.
Ethem ERKOÇ ..... Dini Bayramlar 9. s.
Eşref ERTEKİN ..... Maniler 23. s.
Engin ERYAŞAR ..... Karikatür 14. s
Zekai İŞLER ..... Yeni Meslekler ve İşyerleri 21. s.
Mehmet GÜNDOĞAR ..... Çocuklarımız ve Biz 19. s
Mahmut Selim GÜRSEL ..... Çorum'da Kütüphaneler 2. s.
Bayram ve Biz 3. s.
Ahmet HANÇER ..... Suç Benim mi ?- Hayat Okulu. 35 s.
Metin KALYONCU ..... Yazılı Basında İskilip 6. s.
Hatice KARSLIOĞLU ..... Vitaminler 28. s.
Erdal ODABAŞ ..... Bilmaca 24. s.
Rilek KEREM ..... Umurumda Değil-iŞiir-Renkler içinde 36. s
Ulvi ÖĞRETEN ..... Çorum Tarih ve Coğrafyası 4. s
Mustafa ÖZKİREMİTÇİ ..... Çorum'un Ulemasından Bazıları 12. s.
Fatih ÖZTÜRK ..... Hep Seni Bekledim 35. s
Rıfat PATIR ..... Doktorunuz Yanıtlıyor 27. s
Salim SAVCI ..... Harflerimizin Doğru Okunmasını İstemele Evet 15. s.
Ekrem SOLAK ..... Kırkdilim Yolu 18 s.
Eda TERLEMEZ ..... Okuyucu Mektubu Anne Sevgisi - Sordum. 16. s
Raşit YÜCEL ..... Bayram 10. s.

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı: 1.000.000 Tl. Çorum İçin Yıllık 12.000.000 Tl. İl Dışı Yıllık 18.000.000 Tl. dir.

Kapak Fotoğrafı: Mahmut Selim GÜRSEL

Baskı : Kardeş Matbaacılık Ticaret San. Lim. Şir. ÇORUM Tel:0-364-224 58 98

ÇORUM İLÇELERİNDE BULUNAN HALK KÜTÜPHANELERİ

22. sayıdan devam

KARAÖREN 100.YIL HALK KÜTÜPHANESİ

4 Ağustos 1981 tarihinde belediyenin tahsis ettiği yerde 100.YılKaraören Kütüphanesi İskilip Kütüphanesinden devredilen kitaplarla açıldı. Çocuk Bölümü, yetişkinler bölümü ve İare (ödünç) servisi ile hizmet vermektedir. 1999 tarihli istatistiklere göre ; ki tap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır. <1> Çorum il Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

KARGI İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ

1979 tarihinde Kargı Parkının içerisinde ÇocukKütüphanesi olarak açıldı. 1978 tarihinde Kargı Belediyesi aynı park içerisinde bir bina tahsis etti. Halen bu binada Halk Kütüphanesi olarak görev yapmaktadır. Çocuk Bölümü, yetişkinler bölümü ve İare (ödünç) servisi ile hizmet vermektedir. 1999 tarihli istatistiklere göre ; 10.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır. <1> Çorum il Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

MECİTÖZÜ İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ

1962 tarihinde Genel Kütüphane yaptırma derneği kurularak 1965 tarihinde Özel İdareden arsa teminiyle Amasya Caddesi no:38 numarada bina yapımına girişildi. Milli Eğitim Bakanlığından alınan ödenekle bina bitirildi. Bina bodrum katıyla 3 kattır. 1967 tarihinde kütüphane hizmete açılmış olup halen aynı binada hizmet vermektedir. Kütüphane 700 m² lik kullanım alanına sahiptir. 2 okuma solonu bulunmaktadır. Çocuk Bölümü, yetişkinler bölümü ve İare (ödünç) servisi ile hizmet vermektedir. 1999 tarihli istatistiklere göre; 10.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı Müdürlük olarak çalışmaktadır. <1> Çorum il Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

OĞUZLAR 100.YIL HALK KUTUPHANESİ

17 Ağustos 1991 tarihinde Çeşme mahallesinde açılmıştır. 1999 tarihli istatistiklere göre ;6.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır. <1> Çorum il Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

ORTAKÖY HALK KÜTÜPHANESİ

3 Nisan 1990 tarihinde Ortaköy Belediyesinin girişimi ile Belediye Başkanlığı iş hanının 2.katında hizmete açılmıştır. Çocuk Bölümü, yetişkinler bölümü ve İare (ödünç) servisi ile hizmet vermektedir. 1999 tarihli istatistiklere göre ; 3.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır. <1> Çorum il Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

OSMANCIK HALK KÜTÜPHANESİ

1964 tarihinde kütüphane yaptırma derneği kurulmuş ise de, bina yapımı bu güne kadar sarkmıştır. Özel İdare hizmet binasında 1967 tarihinde kütüphane hizmete açılmış, 1988 tarihinde Kızılay'a ait binanın iki katına taşınmış burada hizmet vermektedir. Çocuk Bölümü,yetişkinler bölümü ve İare (ödünç) servisi ile hizmet vermektedir. 1999 tarihli istatistiklere göre ; 12.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmaktadır. <1> Çorum il Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

SUNGURLU HALK KÜTÜPHANESİ

1963 tarihinde Belediyeye ait binada hizmete açılmış, sonradan 1966 tarihinde Özel İdare tarafından yaptırılan binaya taşındı. Şimdi ise Çorum Caddesi üzerinde bulunan Özel İdare binasının 4.katında hizmete devam etmektedir. Çocuk Bölümü, yetişkinler bölümü ve İare (ödünç) servisi ile hizmet vermektedir. 1999 tarihli istatistiklere göre ;10.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı Müdürlük olarak çalışmaktadır <1>

UĞURLUDAĞ HALK KÜTÜPHANESİ

Uğurludağ belediyesi tarafından tahsis edilen kütüphane İl Halk ve İlçe kütüphanelerinden devredilen kitaplarıyla 23 Nisan 1981 tarihinde hizmete girmiş, Çocuk Bölümü, yetişkinler bölümü ve İare (ödünç) servisi ile hizmet vermektedir. 1999 tarihli istatistiklere göre ;6.000 kitap kayıtlı bulunmaktadır. Kütüphane Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı Müdürlük olarak çalışmaktadır. <1> Çorum il Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

BAYRAM VE BİZ

Mahmut Selim GÜRSEL

İnsan oğlu yaratıldığımızdan bu güne;kendi topluluğumuzu kurduktan sonra belirli günleri,belirli zamanları bir eğlence,bir birliktelik olarak çeşitli adlar altında kutlamışlardır.

Toplumların bayramlarını dine ve sosyal olarak ayırmak mümkündür. Bilindiği gibi;dini bayramlar,o dinin emirleri gereği bir kutlama veya birlikte bir ibadeti yapmak, o ibadetin bitiminde kutlama olarak düşünebiliriz. Sosyal içerikli bayramlar ise,o ülkenin ya tabiat olaylarını kutlama yada milli bir duyguyu kutlama veya anmak için yapılırlar.

Sosyal bayramlardan bazıları şunlardır diyebiliriz: baharın başlangıcı,hasat zamanı,kış ayının başlaması,ay ve güneşle ilgili bayramlar olarak sayabiliriz. Toplumlar bunlara çeşitli isimler takmışlardır. Semavi dinler ile diğer dinlerin de kendilerine göre kutladıkları bayramları vardır. Bu kendi inanç ve dini görüşlerine göre kutlanmaya devam etmektedir. İslâm Dininin ön gördüğü iki dini bayram bulunmaktadır. Bu bayramlardan bir tanesi Ramazan,Diğeri ise Kurban bayramıdır.

Bu ay kutlayacağımız Ramazan Bayramı,Müslümanların bir ay boyunca tuttukları oruçlarının kabul olduğunu düşünerek yaptıkları bir kutlamadır. Yapılan ibadetlerin insanlarda verdiği huzur ve mutluluğu başkaları ile paylaşmaları,bu paylaşma esnasında da ,küskün olanların barışmaları,birbirlerini uzun zaman ziyaret etmeyenlerin birbirlerini ziyarete gitmeleri, küçüklerin büyüklere saygıyla,büyüklerin küçüklere sevgiyle yaklaştıkları görülür. Yoksullar sevindirilir. Öksüz ve yetimler güldürülmeye çalışılır. Sılayı rahim yani ana,baba evi ile akraba ziyareti yapılır. Herkes gücünün yettiği kadar sofrasını donatır,yer içer,misafirlerine ikramda bulunur. Dışarıda bulunan akraba ve arkadaşlara kart atılırdı. İmkanı olan telefonlaşırdı.

Bayram. Kutlamaya çalıştığımız bayram bu olmalı,böyle olmalıyken şimdi acaba bayramlarımız nasıl oluyor?

Şimdilerde ise bayramlar bir tatil Şimdilerde ise bayramlar bir tatil günü,bir dinlenme günü olarak görülüyor. Robotlaşan günlerimizin arta kalan zamanını dinlenmeye şartlandırmamızdan öteye gitmiyor. Ne yapıyoruz bu bayramlarda ? Evimizden uzaklaşıyoruz. Etrafımızdan kaçıyoruz. Ana,babamızdan, akrabamızdan, hısımımızdan kaçıyoruz. Niye kaçıyoruz acaba ? Maddiyat canavarının esiri olduğumuzdan kaçıyoruz. Ziyaretinize gelene ikram edeceğiniz bir şeker veya çukurlata vermekten kaçıyoruz,bir bardak çay,kahve veya meşrubat vermekten kaçıyoruz. Bu ufak harcamalarımız gözümüzde büyüyor. Bu harcayacağımız parayı kendimiz için kullanmayı yeğliyor,başka şehre,başka mekana kendimizi atıyor,etrafımızdan ve akrabamızdan temelli kopuyoruz.

Neden ?

Her insanın kendine göre nedenleri vardır muhakkak. Bu nedenleri tekrar düşünelim. İkram ile alınan haz ve rahatlamayı tekrar yaşayalım. Evimizden uzaklaşmayalım. Tatil yapmak hepimizin hakkı,bu hakkımızı başka bir dinlenme zamanına bırakalım. Güler yüzlü olalım ki,kapımıza gelecekler acaba suratı yine yeri süpürecek mi demesin. Eskisi gibi bayram tebrikleri atalım. Yeni teknolojilerden faydalanalım, telefonlaşalım, e-mail atalım.

Veren elden alan el üstündür denmesinin sebebini araştıralım. Araştırırsak gayet kolay bulacağımızı biliyorum.

Ramazan-ı Şerif Bayramınızı candan kutlar nicelerine erişmenizi niyaz ederim.

Mahmut Selim GÜRSEL

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI

Ulvi ÖĞRETEN
(Tez Sahibi)

Nazmi TUĞRUL

22. Sayıdan devam

Fars ve Yunan mezhebleri ise Anâ'itis etrâfında toprakları dağıttı;bu dağıtılmada acı oldu. Zamanın rüzgârları bu birliğin bağlama düğümlerini çürütdü,kopardı.

Farslılar boyundurukları altına aldıkları kavimin içtimâi ve siyâsi hayatları üzerine te'sir etmezlerdi. Hükümdârlar; vilâyetlere kendi akrabalarından ta'yin ettikleri Satrablar; va'ıstasıyla idâri işlerini düzende bulundurabilirdi. Satrablar; vilayetlerinde tamamıyle hâkim idiler bunlar, yalnız Fars hükümdarlarından korkarlardı.

Fars hükümdarları Satrablar doğrudan doğruya idâm ederlerdi. Bunların işlerini kontrol etmek üzere yanlarında birde me'mur-i mahsus bulundururlardı. Valilerle irtibatı tatarla pek sıkı bir suretle te'min ederlerdi. Kervansaraylarda yolcular para vermeden otururlardı. Adalar kıyısından merkeze doksan üç günde gidilmekmümkündü.

ÇORUM'DA ROMALILAR

Gençliğinde büyük hayaller altında dolaşan Pont hükümdârı Mitridâd saltanata vâris olmadığından serserilikle yaşamada bütün acılıkları gördü, çok tecrübeli yetişti.

Pont hükümdârları kendi asıllarını inkâr etmedikleri gibi Fars mezhebinde aşıktılar. Selçukiler nasıl İran dilinemuhabbet beslerlerse Pont Satrabları'da Yunanlılar'ı saraylarında hizmet işlerinde kullanırlar,saray içinde Yunanca konuşmalarına müsa'ade etdiler.

Pont hükümdârları Yunanlılar'la uyuşmağa mecburdular,çünkü Farslılar için onlar kabahatliydiler.

Mihirdâd hem asker hem de edip di. Düşmanları kendisini zehirleyerek saltanatından mahrum etmek istedikleri için azda başlayarak başkasını bir cümlede öldüren zehir kendisine zarar vermez bir hale gelene kadar alıştırır,böylelikle kendisini kurtarabilirdi.

Hükümdâr olabilen Mihirdâd Selefkoslar'dan epeyce yer elde etdi. Bu devirde Anadolu'nun garbında yerleşen Romalılar'ın Publikenlerinden (*) herkesbezmişti.

Yunanlılar isyân etdiler. Romalılarbu isyâna karşılık bütün Latince konuşanları yakalayarak (80.000) kişi öldürdüler,mallarını zabt ettiler. Mihirdâd romalılar'ın bu zulmünü fırsat kolladı,Anadolu'yu elde etdi, Bergama şehrine yerleşti. Ahaliyi beş sene için vergiden afv etdi.

Roma Mihirdâd'a karşı Roma genarellerinden Silla'yı gönderdi. Sillâ Yunanistanı tekrar zabt etdi. Fakat Roma'daki muharebelerden dönen Sillâ'nın yerine <<Felâkos>> Asya'yı seçti. Mihirdâd Felakos'u karşıladı ve onunla konuştu. 20.000 talân bir nevi sikke 70 gemi vererek sulh oldu.

Felakos general Kimmiryâ tanafından öldürüldü, Sillâ'da Kimmiryâ'nın ordusu yanına geldi, askerler Kimmiryâ'yı sevmediklerinden Sillâ tarafına geçtiler yalnız kalan Kimmiryâ kendi kendini öldürdü.

Sillâ kışı Anadolu'da geçirdikten sonra Roma'ya döndü. Roma'nın kargaşalığından istifâde eden Mihirdâd ga'ib ettiği yerleri tekrar elde etmeğe muvaffak oldu. Fakat Roma; Lukollus , Avrelyus isimlerinde iki kumandanını Mihirdâd üzerine gönderdi. Bu iki kumandan; Roma'nın ga'ib ettiği yerleri tekrar aldılar. Lukollos kışı Mihirdâd'ın memleketi içinde geçirdi. O kadar çok ganâ'im aldılarki bir öküz şimdiki hesapla 16 kuruşa,bir esir 52 kuruşa satıldı.

Mihirdâd karısı ile hemşirelerini düşman eline düşmemek için kendi kendilerini öldürmelerini söyleyerek kâ'in babası Ermenistan kralı yanına kaçtı. Lukollus iki sene burada kaldı evvelcetarh edilemiyen parayı bulamıyan Anadolu; Publikenlerden çok zulüm gördüler. Ahali vergiyi vermek için kızlarını oğullarını satmağa mecbur oluyorlardı. Son haddi bulan sefalete nihayet vermek için Lukollus fâ'izin yüzde 12'den fazla kabul edilmemesini te'min etti.

Lukollus Mihirdâd'ın teslimini Tiğran'dan istediise de kendisine kral denilmediği için olmaz haberini yolladı. Bu karşılık harple biteceğinden daha evvel davrandı ve hücüm etti. Tigran hazinelerini karılarını almağa vakit bulamadan kaçtı,fakat Roma askerleri itâ'atden çıktıklarından Tiğran tekrar memleketine ve krallığına sahip oldu. Roma bu sefer,büyük işleri kısa zamanda başaran Pompe'yi Mihirdâd'a me'mur etdi. Pompe Mihirdâd'a birgece baskını yaptı,Mihirdâd bir karısını ancakalabilerekTigran'ın yanına kaçtı.

(*) Roma zabt ettiği vilayetyerde menabii varidatı vardı. Liman duhuliyesi,gümüş ma?denleri hasılatı,hayvan resmi,hububat öşürü. Fakat bu vergileri kendi idare etmeyerek Publiken denilen mültezimlere ihâle ederdi.

MENKIBELERLE KOYUN BABA

M. Şakir ÇIPLAK

21 Koyun Baba bir gün dervişlerini topladı. Kendisinin ihtiyarladığını dünya hayatından ahiret hayatına göçebileceğini söyledive vasiyetlerini şöyle sıraladı:

Gelen ziyaretçilere ikramda bulunun. Onları güzelce ağırlayın. Gelen seyyahlara burası bir koruma yeri,bir gölgelik olsun. Allah herkesin rızkını verir. Gelen,giden ekmeğimizden yesin,sütümüzden içsin,yoğurdumuzu tatsın.

Siz hayır sahiplerini görün ki daha neler ikram edeceklerdir. Buradaki sofra hiç kalkmayacak bilakis bereketlenip çoğalacak,benim hayatım sona erse de bu işin burada biteceğini sanmayın. Allah'ın rızasını gözetin. Fakire,miskine,garibe yedirip içirin. Benim şiarım sehavettir, cömertliktir. İşte arazileri bu amaçla ekip biçin,ibadetleriniz daim olsun,din yolunu bırakıp sapmayın.

Dervişler dediler ki:

Ey Baba ! Burada su yoktur. Bize su gerekir. Mürivvet, merhamet, şevkat, himmet senindir. Yoksa buraya bir bina yapmamız mümkünolmaz.

Baba asasını yere soktu,oradan su fışkırdı. Herkes kana kana içti. Kol iriliğinde bir su idi bu. Buraya açık çıplak kadınlar gelip çamaşır,bulaşık yıkadılar. Bu durum Koyun Babanın hoşuna gitmedi ve su birkaç gün sonra kayboldu.

Dervişlere dediler ki: Burada bir su taşıyıcı bulunsun,ırmaktan alıp merkebe yüklesin,getirsin ve asası ile işaret ederek burası benim meafenimdir diyerek işaret etti. Bundan sonra Koyun Baba üç gün yaşadı,üç gün sonra Hacı Yahşi ağlayarak bir feryat kopardı:

Yeter dervişlerini dilhun edersin
Bizleri terk edip nereye gidersin.

22 Koyun Babanın vefatını halk duyunca çok üzüldü. Çağımızın kutbu gitti. Ne çare ki bu Allah'ın hükmüdür diye ağlaştılar. Şehrin bütün ileri gelenleri topladılar. Cenazesi yıkandı. Nâaşı misler

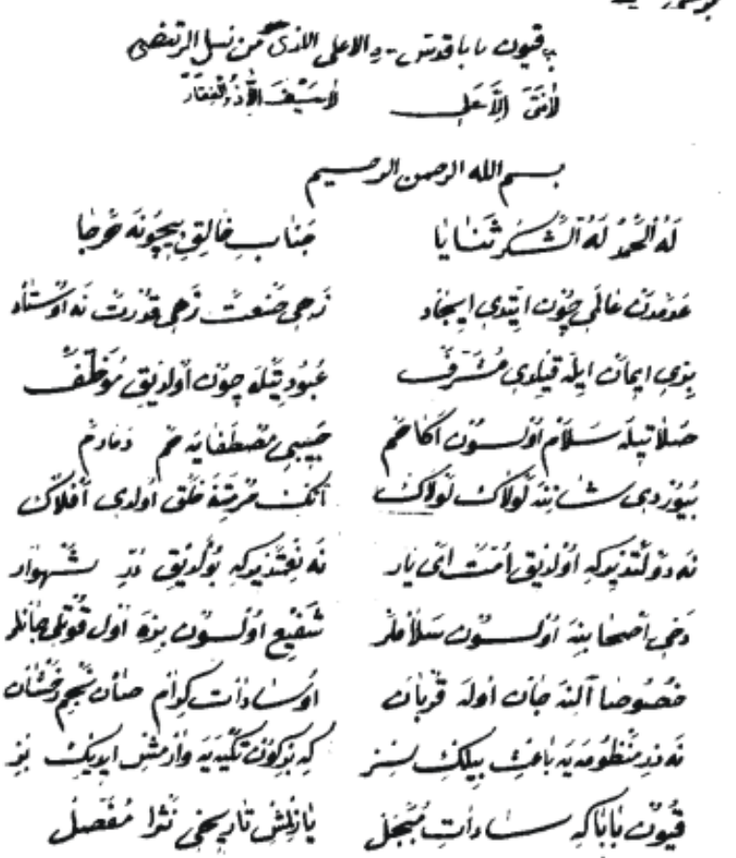

gibi kokular yaymaktaydı. Namazını bitirince ahali kıldı. Kabre koyup döndükten sonra da çok güzel kokular duyulmuştur.

Ona bir türbe yapmak için aralarında tartıştılar. Adına Selim Dede derler Babanın dervişlerinden bir ihtiyar. Kargır binaya gücümüz yetmez,kerpiçten bir bina yapalım dedi. Mahmut Dede ise,Allah Kerimdir,sebepler halk eder taş bina olsun dedi. Selim Dedenin sözüne uyarak kerpiçten bir türbe yapmaya koyuldular. Çanaken mahallesinde boydan boya kerpiçler döktüler. Kerpiçler kurumadan öyle bir yağmur yağdı ki,her tarafı seller kapladı. Sel taşları getirdi. Türbenin etrafı taşlarla doldu. Mahmut Dede: "Gördünüz mü Baba kerpiç binaya razı değildir. Cenabı Hakk bize lütfetmiş,taşları göndermiştir. Dervişler bu fikri doğru bulup kabri ortaya alıp taş bir bina çevirdiler. Bir yıl sonra da üzerine bir kubbe yaptılar. Derken ziyaretçilere mahsus mekanlar,mutfak vb. bir bir kuruldu. Ve Koyun Babanın vasiyeti bir bir yerine gelmiş oldu.

Metin KALYONCU

YAZILI BASILI YAYINLARDA İSKİLİP

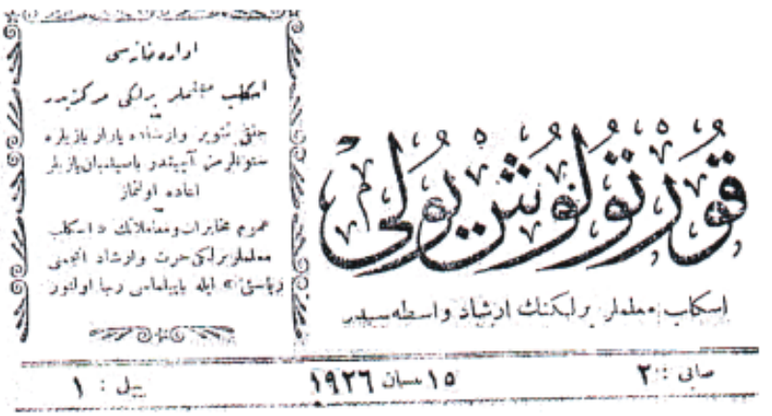
قورتولوش یولی
اسکلب معلملر برلکنك ارشاد واسطه سیدر
صاحبی : ۲ ۱۵ نیسان ۱۹۲۶ ییل : ۱

22, Sayıdan Devam
Derginin Adı: Kurtuluş Yolu
Cilt: 1
Sayı: 12
Tarih: 30 Eylül 1926
Sayfa 187

KAZA HAVADİSLERİ

Yapılması kararlaştırılan İskilip Telefon Tesisatının bir yıldan beri kuvveden fiile çıkmasını ümit ederiz. Tosya, Çorum, Osmancık gibi merkezler telefon hatlarını kazamız hududuna kadar uzattıkları halde, buradaki tesisatın yapılmaması ve gecikmesi zaman ve ekonomi bakımından ilçemize çok zararlıdır. Alakalılardan ilgi bekliyoruz.

Yeni yapılmakta olan Sakarya Zaferi mektebinin sıvası, taban ve tavanı tamamıyla bitmiş, çok az işi kalmıştır. Bu irfan yuvasında bu aydan itibaren okumaya başlayacak öğrencileri kutlarız.

Derginin Adı: Kurtuluş Yolu
Cilt: 1
Sayı: 13
Tarih: 15 Teşrinievvel (Ekim) 1926
Sayfa: 189

Mebus Münir Bey (Cağıl) ilçemize gelmiştir. Memur ve ahalinin ilk günde ziyaretini kabul etmiş ve iki yıllık eserleri ve mektebleri ve şehri gezmiştir.

İkinci gün ise, Halk Kütüphanesini ziyaret etmiş ve eksik işlerin ikmalini istemiş, müeala salonumuzda oturmuş ve halkın kitap okuyup okumadığını tetkik etmiştir. Muallimler ve Ziraat Memurları ile fidanlık haline getirilecek numune bahçesinin faydaları konuşulmuştur. Milletvekiline 50 kişilik çay ziyafeti verilmiştir.

Misakımilli'den Yusuf Efendi Kuzuluk Mektebine, Azmımilli'den İsmail Efendi, Satıdüzü Karyesi Mektebine, Bayat Nahiye Mektebi Başmuallimi Azmi Bey Merkez Azmımilli'ye nakil edilmiş ve Sakarya Zaferi Mektebine Osman ve Niyazi beyler tayin edilmiştir.

Derginin Adı: Kurtuluş Yolu
Cilt: 1
Sayı: 14
Tarih: 31 Ekim 1936

KAZA HABERLERİ

Bu sayının kapağında Mebus Münir Çağıl'a verilen çay ziyafeti resmi vardır. Gençliğin yarının büyükleri olduğuna dair Mebus Münir Bey nutuk irat etmiş ve Muallimler Birliğine 50 ve Himaye-i Etfale (çocukların korunması) 37 Tl. Bağışlamıştır.

Kolordu Komutanı Naci Paşa, Vali Faiz Bey, Yozgat Fırka Komutanı ve maiyeti ilçemize gelmişler, okulları ve daireleri gezmişlerdir. Belediyece öğle yemeği verilmiş ve dönmüşlerdir.

İSKİLİP CUMHURİYET BAYRAMININ 3. YILINI KUTLAMAKLA BAHTİYARDIR

Kazamız Tayyare Cemiyetinin kuruluşundan bu yana halkımızın teberrusu (bağışı) 22.000 Tl. olmuş ve bunun 1/3 miktarı cemiyet kasasında korunmuştur. Halkımızın bu aziz hareketine kadar övülse azdır.

Üç evladımız Çorum Ziraat Mektebine kabul olmuş, böylece 13 ziraat talebemiz öğrenimine devam etmektedir.

Dergimizin kurucusu hemşehrimiz Ziya Bey, İlk Tedrisat Genel Müdürü olmuştur. Tebrik ederiz denilmektedir.

Devam Edecek

RAMAZAN

Recep CAMCI

Değerli okuyucular !

Yüce Dinimiz,toplumun en önemli sayılan ibadet,yardımlaşma,hoşgörü gibi insana mahsus duyguların daha yoğun olarak yaşanmasını sağlayan mübarek ve kutsal günleri bize vererek,biraz daha fazla sevap kazanmamızın yolunu açmıştır.

Ramazan Ayının fazileti ve kıymetini bilmek,bu nimetlerden faydalanmak gerekir. Oruç tutmanın manevi ve ahlaki faydaları vardır. Sahur yemeğinin hazmı bitmek üzere iken,ikindiden sonra insanın ruhu incelir,benzine bir sarılık gelir. Dikkat edilirse bu sararma Ramazan Ayına mahsus bir görünümdür. Normal zamanda aç kalan insanda bu sararma pek belli olmaz. Oruçlu olan insan,yardım yapmaya daha meyillenir,daha hoşgörülü olur.

Oruç tutmanın bedeni ve ruhi terbiyesi için Allah (CC) bu ayda oruç tutulmasını aşağıda belirtilen ayetlerde istemiştir.

Yüce Allah Kur'anı Kerim'in Bakara Suresi :

183. Ayetinde " Ey iman edenler! Oruç sizden önce gelip geçmiş ümmetlere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Umulur ki korunursunuz."

184.Ayetinde "Sayılı günlerde olmak üzere (oruç size farz kılındı). Sizden her kim hasta yahut yolcu olursa (tutamadığı günler kadar) diğer günlerde kaza eder. (İhtiyarlık veya şifa umudu kalmamış hastalık gibi devamlı mazereti olup da) oruç tutmaya güçleri yetmeyenlere bir fakir doyumu kadar fidye gerekir. Bununla beraber kim gönüllü olarak hayır yaparsa, bu kendisi için daha iyidir. Eğer bilirseniz (güçlüğüne rağmen) oruç tutmanız sizin için daha hayırlıdır."

185. Ayetinde de:" Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'anın indirildiği aydır. Öyle ise sizden ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun. Kim o anda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah sizin için kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar, sayıyı tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine karşılık, Allah'ı tazim etmeniz, şükretmeniz içindir. "

Diye bildirerek,orucun sadece Müslümanlara ait olmadığını,diğer semavi dinlere de emredildiğini açıkça belirtir. Orucun sayılı günlerde farz kılındığını ve geçmiş ümmetlere farz olduğu gibi Müslümanlara da farz olduğunu,bizlerin bu günlerin kıymetini bilmemiz gerektiğini bildiriyor.

Orucun;sayılı günlerde oruç tutulacağını,hasta veya yolculuk halinde oruç tutulmadığı gün kadar başka zamanda tutulma ruhsatını verdiği gibi yaşlıktan ya da iyileşmeyecek hastalık sahibi olanların bir fakiri doyuracak kadar fidye verir demekle beraber yine de bizlere bırakarak diyor ki " Eğer bilirseniz sizin için daha hayırlıdır" diyerek uyarıyor.

Rabb'imiz: Ramazan Ayının insanlara yol gösterici,Kur'anın indirildiği ay olduğu. Ramazan Ayında oruç tutun diye emretmektedir. Oruç tutarak Allah' saygılı olmamızı istemektedir.

Değerli okuyucular !

Rebb'imizin emirleri doğrultusunda orucun manevi faydalarını Kur'anını bildirdiği gibi anlattık. Bayramlar ile ilgili bir Hadis-i Şerif ile yazımıza son vermek istiyorum

Ebu Bekre (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "**İki bayram ayı eksilmezler: Bunlar Ramazan ve Zü'l-Hicce aylarıdır.**" Buhari, Savm 12; Müslim, Sıyâm 31, (1089); Ebu Dâvud, Savm 4, (2323); Tirmizi, Savm 8, (692).

Sizlerin Ramazan Bayramının kutlar,sağlık ve afiyetler dilerim.

BAYRAMLAR

Dr. Ali EMİROĞLU

Bayram; genel anlamda eğlenmek demektir. Giyineceksiniz, yiyip içeceksiniz, çalışacaksınız ve felekten bir gün veya günler çalacaksınız. Eğer bu anlayış tarzı genelleştirilirse, bunun adı bayram olarak konulabilir. Genelleşme olmaz ise, yapılan yaşamyine bayramdır arama, size özel olarak kalır.

Bayramların cinsleri ve adları vardır. Cinsi ve adı ne olursa olsun bayram tek insanın hareketi değildir. Bir insan tek başına eğlenemez. Hatta tek başına eğlenmeye çalışan insan için tıp içeri kilidüşünce lerbile insanın aklına gelebilir. O halde bayram denince, başkalarının da iştirak ettiği zevk alıcı hareketler akla gelmelidir.

Aile arasında kutlamalar ve bilhassa kadınlarımızın zevkle tatbik ettikleri kabul günleri, birer bayram şenliği sayılabilir. Bu kabul günlerinin karşısında değilim. İnsanlar arasında dostluğun ve sevginin devamına hizmet ettiği kanaatini taşıdığım için, teşvik edilmesi taraftarıyım. Avrupa'da bu aile kabulleri, senede birveya iki kere oluyor. Tanıdıkları dostlar çok öncedendavet ediliyor. O günailede yeme içme ve tanışma günü oluyor. Bazen de çok yakın tanıdıklar akşama alı konarak, toplantı yemekle debitirilebiliyor. Bunu bir oteldeveya lokantada yapan zengin insanlarda bulunabiliyor. Bunların eleştirilecek bir tarafını görmüyorum. Bizde biraz sıkça oluyor. Bizde de kadınlarımız çalışma hayatına girince, kabul günlerimiz seyrekleşecek ve senede bir ikiye inecektir. Kabul günlerinin ailelerce, karı koca olarak yapılmasının sayısız faydaları olduğunu düşünürüm. Aile dostlukları, kadın dostluklarının üstünde sayılmamalıdır.

Her ülkede sayısız yerel bayramlar vardır. Bizde de pek çoktur ve sürüp gitmektedir. Kiraz bayramının kime zararı var ? Bu bayramlarda toplum oluşumunda hizmetler ifa ederler. Toplumlar kolayına teşekkül etmemişlerdir, toplumlar oluştuktan sonradır ki insanlar rahata kavuşmuşlardır.

Genel olarak milletlerin bayramları ya dini veya milli bayramlardır. Milli bayaramlarFransa'da yalnız Cumhuriyet Bayramıdır ve 14 Temmuz da kutlanır. Cumhuriyet Fransa'da çok numaralı olsa da, bayram tektir ve sözlüğün tam anlamında millidir. Halk iştirak eder. Hatta bayramın resmi tarafı gölgede kalır denirse hata yapılmış olunmaz. Orada kral taraftarları hala olmasına rağmen, Cumhuriyet düşmanına rastlamak mümkün olmaz. Türkiye'de o günü yaşadığı gün milletimiz için bir mutluluk olacaktır. Bu gün ise, kısa zamanda geleceğini düşünmek ise bir hayalolarak düşünülmelidir.

Bizde resmi bayramlar çok. Devir değişmiş bir genç devlet için bu normal karşılanabilir ama, 23 Nisan, 30 Ağustos ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı dışındakileri tatilsiz geçirmek gerekmektedir bir milletin hayatında, bayram tatillerinin çokluğu, hizmet aksatıcı olmamalıdır.

Dini bayramlarımız iki adet olduğunu herkes bilir. Bayramlarımız tatilleştirilmek suretiyle millilikte kazanmışlardır Bunları değiştirmek ne gerekli ne de faydalıdır. Tatillerinden de vaz geçilemez. Zaten vaz geçmeyi düşünende gözükmüyor.

Dini bayramlarımızın ehemmiyetini kaybettiği sözleri doğru değildir. İnsanlar yaşlandıkça, kendilerinin yaptığı bayramların daha mükemmel bayramlar olduklarını sanıyorlar. Ramazan ve Kurban bayramları şimdi nasıl kutlanıyorsa, benim bildiğim, 75 yıl öncede öyle kutlanıyorlardı. Hatta bugün eğlenme imkanları daha fazla olduğundan, şimdiki bayramların eskilerden daha iyi kutlandıklarını söylemek bile mümkün. Hatta, bazı insanlar uzak yerlere seyahat yapma alışkanlıklarını edindiler. Bunları bayramların lehine ve anlamında yazmak gerekir. Gittikleri yerlerde yaptıkları bayramdır. Kurban Bayramını bile uzakta yapmak imkan içidir. Kurban kesmek, sadece doğduğu evde gerekmez. Mademki dinin bazı anlayışları yeniden yorumlanmak isteniyor; o zaman kurban sorununu da yeniden yorumlamak gereklidir sanırım. Kurban sorunu, hayvanları sürü ile kesme sorunu değildir. Acaba kurbanı katletmeden de, bu dini Görevin ifa edilme şekli düşünülemez mi ? Kurban parasını tahsis etmekle, dini görev yerine getirilmiş olmaz mı ? Bunu tetkik etmek din adamlarımızın görevidir.

Fransa'da kutlanan bayramlar dini olmayıp eğlence için hazırlık olur. Bizim bazı hallerde bayramlarımızın esasında dini olması çok içtimaidir bence yağmur duası bile bir bayram sayılabilir. Gerekli ibadet ve duadan sonra, orada yapılan netice olarak eğlenmek ve yenip içmektir.

DİNİ BAYRAMLAR

Ethem ERKOÇ

Bayramlar,neşe ve sürur günleri dir. İnsanlar o günde ortak duygu ve düşüncelerle gülerler,eğlenirler,birbirlerini ziyaret ederler,sevinç ve neşelerini paylaşırlar. Bu milletlerin sosyo-kültürel yapıları, inançları,ahlak anlayışlarıyla orantılı olarak farklı şekillerde kutlanır.

Bayramlar,milletlerin tarihindeki önemli günlerin kutlanmasını simgeliyorsa "**milli bayram**",dini bir emir veya esaslardan kaynaklanıyorsa "**dini bayram**" diye adlandırılır.

İslâm Tarihinin başlangıç yıllarında Hz. Muhammed (S.A.V.) in Medine yıllarında şehir halkının kutladığı iki bayram vardı. Nevruz ve Mihricanadı verilen bu bayramların menşei Mecusi inancına dayanıyordu. Medine'de artık yeni bir din,tevhid inancına dayalı İslâm Dini hakim olmaya başlamıştı. Ateşe tapmayı esas alan Mecusiliğin dini bayramlarının kaldırılma zamanı gelmişti. Bir şeyi yasaklarken daha güzelini koymak gerekiyordu. Toplum psikolojisini iyi bilen Hz. Peygamber (S.A.V.) de öyle yaptı.

"Allah sizin için o iki günü,daha hayırlı iki günle;Kurban ve Ramazan bayramlarıyla değiştirmiştir" böyle buyurdu ashabına. İki bayram hediye etti ümmetine.

Hicretin ikinci yılından beri müminler coşkuyla kutlarlar bu iki bayramı. Şölen havasında,sosyal barış anlayışıyla neşe ve heyecanla kutlanır on dört asırdır.

Ramazanda oruç tutmanın manevi hazzı yaşanır. Toklar açların halini anlamaya başlarlar. Fakir,fukaraya yardım eli uzanır. Sohbetlerin konusu bile değişir. O günlerde insan kendini Rabb'ine daha yakın hisseder. Şeytanlar zincire vurulur. Melekler rahmet ve dua için yeryüzüne inerler. Evveli rahmet,ortası mağfiret,sonu cehennemden azat olan Ramazan ayı dolu dolu yaşanır. İşte bu yaşayışın sevinci olarak Ramazanın bitiminde bayram yapılır.

Hac zamanına da denk gelen Zilhiccenin onuncu günü Kurban Bayramıdır. O gün kurban kesilir, fakir, fukaraya dağıtılır,gelenlere ikram edilir. O gün tam bir ziyafet,tam bir şölendir. Var olanların değil,herkesin bayramıdır o gün.

Ramazan ve Kurban bayramının ilk günü sabahleyin Bayram Namazı kılınır. Camiler dolar,taşar. Tarihte de böyleymiş. Camiler yeterli olmaz diye büyük Musalla (namazgah)da kılınırmış bayram namazları.

Bayramlar;birlik,beraberlik ve dayanışmanın sembolüdür. Dostluk ve barışın membağidir. Başka milletlere karşı güç ve kuvvetin tezahürüdür. Bu düşünceyle Abbasiler Döneminden başlayarak Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde Devlet törenleriyle kutlanırmış dini bayramlar. Resmi protokollün bayramlaşması,ulema ve meşayıhın taltif edilmesiyle başlayan törene her meslek mensubu kendi otağıyla katılırmış.

Bayramlar:her dönemde Müminlerin birbirlerini ziyareti,gurbettekilerin ziyaret amaçlı seyahati,küskünlerin barışması,dostlukların pekişmesi için önemli ve vaz geçilmez günleridir.

Bayramlar ekonomik hareketliliğin yaşandığı,piyasaların canlılığı günlerdir. Çocukların sevindiği,fakir,fukaranın sevindirildiği günlerdir.

Milletler,kültürleriyle yaşarlar. Kültürlerinin temelinde din olmayan milletler,bayramları bile faşinge çevirirler.

Bizlerse Müminler olarak bayramları,yaşanması gereken şuurla idrak edelim ve gerekeni yapalım.

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

BAYRAM

Hayatı "neşe"den ibaret saydık.

Ne bayramın tadı kaldı,ne de neşenin.

"Zehirli bir bala döndü" hayat.

Emeller elem oldu.

Dost aradık çöllerde.

Sonra bir Veysel çıktı söyledi:

"Benim yarim kara toprak tır"

Yeryüzünde hakir görülen nice değerleri toprak bağrına bastı.

İşte bayram o zaman bayram olmaya başladı.

Karanlıkta başka şeyi tanımayanların feryadına bayram yetişti.

İlk bayram doğuşta yaşandı.

"Oğlan mı? Kız mı? " hiç fark etmeden, daha adı konulmadan etrafa namı duyuldu.

İnsan bu.

Bayram ona has.

Yalnız ona mahsus.

Diğerleri ne anlasın bayramdan,ne anlasınlar seyrandan?

Nice kahırları sineye çekti.

Kahırlar ona aitti.

Dağların kaldıramadığı yükleri insan omuzsuna aldı.

Ve asırlarca omuzsunda taşıdı.

Halbuki;kendisi et ve kemikten ibaret idi.

Ama olsun.

O insandı.

Çünkü: o aleme halife olarak gelmiş, halife olarak gidecekti.

Bir müsabaka açıldı.

İki taraflı müsabaka.

Biri Hakk'a yönelik.

Diğeri halka yönelik.

Yani;biri sadece dünyalık.

Diğeri hem dünya,hem de Ahret hayatına yönelikti.

İki silsile.

Ortağı yok bunun.

Hele şakası,hiç yoktu.

Şarkı ve türkülerde bayramın yanık ve yakıcı tarifi yapıldı asırlarca.

"Bayram gelmiş neyime,

Anam,anam garibem.

Kan damlar yüreğime.

Anam.anam garibem"

Bayramı sen analara sor.

Birde babalara.

Birde sevgililere.

"Araya hasretlik girdi" nidası ile çalan sazın telinesor.

Dağlar,ovalar,yollar.

Bayramı bunlar engelledi.

Benzi soluk yetimlere.

Bayramda çocuklarına elbise alamayan,cebine harçlık koyamadığı yavruların hüznüne sor sen bayramları.

Yoksa bir eli yağda,bir eli balda olanlara bayramın gerçek tadını sen anlatma.

Ve gerçek bayramı sabır yaşadı.

Gün oldu ağladı.

Gün oldu kahkahalarla güldü.

Asıl bayramı iman ile kabre gidenler yaşadı ve yaşayacak.

Dünyayı bir Cennet haline getirecek olan güzellikleri,meşru lezzetleri yerinde kullanan,elleri bırakıp,karanlıkta ışık arayanların haline bir bak.

Bayram,bayram olalı bu duyguyu yaşayanların bayramı hep zehir oldu,inanın.

Gelen geçer.

Geçen bir daha kapının eşiğinden bir daha dönmez.

Bayramın tadını çıkaran gerçek Müminler oldu.

Sahip olduklarına kanaat ettiler.

Ellerindekileri başkaları ile paylaşmayı bayram bildiler.

Hep verdiler. Almayı düşünmediler.

Bayram o zaman bayram oldu.

KABİR EHLİNDEN YARDIM !

Uğur CANTÜRK

Allah'ın resülüne gönderdiği din; vahye dayalı tevhid temeline oturmuş İslam dinidir.Her peygamber tevhid dini ile gelmiş fakat peygamberlere inananların ölçüsüzlüğü neticesinde tevhid dinine bulaştırılmış şirk yüzünden tevhid akidesi bozulmuştur.

Allahu Teala Kuran-ı Kerim'de şirk ehlini affetmeyeceğini, bağışlamayacağını belirtmiştir. **"Allah Kendisine Ortak Koşulmasını Asla Bağışlamaz."(4/48). "İnsanlardan bazısı Allah'tan başkasını Allah'a eşler ve benzerler edinirde onları Allah'ı sever gibi severler.İman edenler ise daha çok Allah'ı severler."(2/165)**

Tevhidin zıddı olan ve Allah'ın kesinlikle bağışlamayacağını buyurduğu her türlüsünden şirk, ne gariptir ki Allah'ı razı edebilmek ona ulaşabilmek için insanlarca bilinmeden yapılmıştır.

Mekkeliler melekleri Allah'ın kızları yaparken bunu Allah için yapmış, İsa (A.S.) inananlar İsa'yı Allah'ın oğlu yaparken deyine Allah için Allah'ın dinini kendilerine getireni gereğinden fazla sevmişler ve bu sevgileri sonucu Allah'ın kulu ve elçisi olarak sevmeleri gereken İsa(a.s)'yı Allah'ın oğlu yapmışlardır.

Allah'a ne şekilde olursa olsun eşler koşmak, diğer canlı veya cansız varlıklardan medet ummak, kabirlerde yatanların ruhlarından istimdat etmek, tevessül etmek,tamamıyla putperestlikle eştir.

İnsanlar Mekke müşriklerinin çamurdan yaptıkları putlar gibi kabirler üzerine türbeler ve kümbetler inşa etmişler, ve buraları ibadetgâh haneler haline getirmişlerdir. Büyüklüklerine inandığı kişilerin mezarlarını süslemişler, yükseltmişler hem Resulullah'ın Sünnetine uymamışlar hem de itikatlarını tehlikeye sokmuşlardır. Bu türbe ve kümbetlere belirli günlerde gidip yüz sürmüşler,isteklerini burada yatan kişilere niyaz etmişlerdir. Bu türbe ve yatırların uzağında olan insanlar sanki Kabe'yi ziyaret eder gibi ta uzaklardan buralara gelmişler toplu turlar düzenlemişlerdir. Buraya getirdikleri çabutları bağlayarak dilek dilemişler,kurbanlar keserek mumlar yakarak belâ ve musibetlerden kurtulacaklarını sanmışlardır. Allah'a el açıp ondan yardım dileyecekleri yerde burada yatan kimselerden, hastalıklarının giderilmesi, açlık, kıtlık, felaketlerden uzak durmak için, evlenemeyen kimselerin kısmetlerinin açılması için buradaki kabirlere,türbelere,taşa,toprağa ve yatanın ruhuna yalvarmışlardır.

Kabir ehlinden yardım isteyenler, önceleri buralarda yatan kişilere Allah'tan yardım dilediyseler de sonradan bunu değiştirerek burada yatmakta olanlardan yardım istenir hale gelmişlerdir.

Kabir ehlinden yardım isteyen, medet uman kişilere bu yaptıklarının Allah'a ortak koşmak olduğu söylendiğinde aynen Mekke müşrikleri gibi biz kabir ehline tapmıyoruz bunlar bizi Allah'a yaklaştırıyor,vesile oluyorlar diyorlar. Ne gariptir 1400 yıl önce İslam öncesi cahil Arapların düşünceleri aynen iki binli yıllarda yaşayan insanlarda tecelli oluyor.

İşin üzücü tarafını bozulmamış bir din olan İslâm'a mensup kişilerin bu türlü itikadı bozacak insanı dininden edecek davranışlarda bulunmasıdır.

Allahü Teala Zümer süresinde "**Dikkat et! Halis din yalnız Allah'ındır. Onu bırakıp kendilerine bir takım dostlar edinenler ," onlara bizi sadece Allah'a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz derler**.

Resülallah Efendimiz de kabir'e tapanlar ve buraları kutsallaştıranlara hitaben olsa gerek kabir üzerine oturmaktan, kabrin kireçlenmesinden,kabir üzerine bina yapmaktan insanları nehy etmiştir. Yine bir Hadisi Şeriflerinde "**Allah yahudileri katletsin, peygamberlerin kabirlerini mescitler edindiler**" buyurmuşlardır.

Hurafeye ve şirke asla cevaz vermeyen Hz. Ömer, Resulullaha biat edilen ağacı , halkın bölük bölük ziyarete gittiğini duyunca ağacı kökünden kestirmiştir. Çünkü insanlar bu ağaçta bir kutsiyet olduğu inancını taşımaya başlamışlardı.

Allah'da kendisinden başkasını Rabb edinenlerin hesabını çabuk görücüdür ve onun azabı çok çetindir. Kim Allah'ın dinini yaşamak istiyorsa sadece ona kulluk etmek ve ondan yardım dilemek zorundadır.

İtikadi bozacak Tevhid akidesine zarar verecek ve insanların ahiretini zindan edecek kabir ehlinden yardım isteme bidat'inden Allah'a sığınıyor ve her namazda okumuş olduğumuz fatiha suresindeki **"(Rabbimiz) Ancak sana kulluk ederiz; Ancak senden yardım isteriz**." Ayeti ile yazımızı tamamlıyoruz.

ÇORUM'UN ULEMASINDAN BAZILARI

Mustafa ÖZKİREMİTÇİ

21. Sayıdan Devam

ABDULKADİR (Kara Müftü) ?-H.1201 <Müftü-İslâm Bilgini>

Çorumlu Emirler veya Emirahmedler diye anılan bir ailenin çocuğudur. Genç yaşta babasının vefatı üzerine,annesinden ziynet altınlarını isteyerek okumak amacıyla İstanbul'a gitmiş,orada tahsilini tamamlayarak Çorum Müftülüğüne tayin olmuştur. Simasının esmer olması nedeniyle, Kara Müftü diye anılmıştır. Çorum'da 40 yıl kadar müftülük yapmıştır. Müftülüğü Şeriye Sicili Hicri 1176'da tasdik edilmektedir. Saçaklı zadenin Velediye isimli risalesinin Çorum'da şerhi bulunmadığından,Abdulkadir Efendi tarafından 73 sayfalık Kadiriyye ismi ile şerh etmiştir. Bu kitabından başka eserine rastlanmamıştır. Hicri 1021 tarihinde vefat etmiştir. Kabri Ulu Mezardadır. Miras kalan şahsi kitapları Ahmed Feyzi Kütüphanesine nakledilmiştir. Kitapları halen Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunmaktadır. 14. yy. Günümüze Çorumlu Şairler Antolojisinde on şiirini yayımladı. Bakınız Merkez ilçe yatırlar bölümü Kara Müftü Abdulkadir efendi.

Abdulkadir Kara Müfta Çorumi

Haşiye-i Velediyye,Demirbaş No:4691
Risale No:3

ARİF Hacı Ali 1806-1863 <İslâm Bilgini>

1806 tarihinde Çorum'da doğdu. Leblebici oğullarından hacı Osman Efendinin oğludur. Medrese öğreniminden sonra,İstanbul'a gitti ve tahsilini bitirince Çorum Kurdoğlu Süleyman Ağa Medresesine Müderris oldu. Burada bir taplık kurdu. Bir süre sonra babasının yerine Çorum Müftülüğüne atandı. Sivas'a sürgüne gönderildi. Orada sekiz yıl kaldıktan sonra Çorum'a döndü. 1863 tarihinde vefat etti. Şiirlerinde Arif Mahlasını kullanırdı. 93 sayfalık bir divanı vardır. 14. yy. Günümüze Çorumlu Şairler Antolojisinde bir münacatı,bir naattı,bir mersiyesi ve beş şiiri yayınlandı.

KARA Halil Efendi 1804-1880 <Müderris-Fetva Emini-Kazasker>

1804 tarihinde doğdu. Çorum Mecitözü Saday Bucağı Kürt köyünde Mustafa efendinin oğludur. İlk eğitimini Amasya'da yüksek öğrenimini Konya ve İstanbul'da Vidinli Hoca Mustafa efendiden dersler aldı.1835 tarihinde müderris oldu.1938 tarihinde İptidai Haric rütbesine erişerek Sırrı zade Mescidi Vahit bey Müderrisliğine getirildi. Bu ara Fetvahaneye devam ederek Müsevvid oldu. 1861 tarihinde Fetva Emaneti Baş Müvessitliğine yükseldi.1864 tarihinde Mahreç Tevalisi,1865 tarihinde Askeri Kes samlık,1866 tarihinde Fetva Emirliğine,1867 tarihinde Mekke payesine,1868 tarihinde İstanbul payesine ,1869 tarihinde de Hacca gitti. 1870 tarihinde Şeriye Tetkikleri meclisi,1871 tarihinde ikinci defa Fetva Emirliğine,1873 tarihinde Anadolu Kazaskerliği payesi verildi. 1877 tarihinde Meşihat makamına getirildi 9 ay Şeyhülislamlık yaptı,Halil efendi azledilince Ayan üyeliğine devam etti,1880 tarihinde İstanbul'da vefat etti. Kabri Fatih Camii bahçesindedir.

MEHMET Atıf İskilibi 1876-1926 <İslâm Bilgini>

1876 tarihinde Çorum İskilip Toyhane köyünde doğdu. 1891-1902

tarihleri arasında İstanbul'da medrese tahsili yapmış,Dar ül-fünun'un İlahiyat bölümünü bitirmiştir. İstanbul Fatih Camisinde Ders alem olarak çalıştı. Hakkındaki iddialar üzerine Bodrum'a sürüldü,bir müddet sonra İstanbul'a döndü ise de tekrar Sinop'a sürgün edildi. 1924 tarihinde yazdığı Frenk Mukallitliği ve Şapka adlı eseri 25 Haziran 1925 tarihinde çıkan Şapka Kanunu na muhalif görüldüğü için Giresun'da kurulan İstiklâl Mahkemesinde yargılandı ve suçsuz bulundu ise de 26 Ocak 1926 tarihinde Ankara İstiklâl Mahkemesinde çıkartıldı kendisini savunma gereğini görmedi .Mahkeme tarafından suçu sabit görülerek asılması için karar verdi. Bu karar üzerine idam edildi. Hayat hikayesini anlatan bir Türk filimi yapılmıştır.

MUHAMMED İbn-i Çorumi <Tarikatçı-İslâm Bilgini>

Halveti Tarikatının arif ve fazilet sahiplerinden bir zat olup,Çorumludur. Bir müddet Hekim Vezir Koca Ragıp paşanın kitapçılık hizmetinde bulundu. Eserleri el yazması kitap halindedir.:Şerh-i fusus-ul hikem,Risale-i nebadat fi beyan-ı hatm-ül velayet-ül Muhammediyye 1184,Esrar-ül Muhammediyye irşad-ül Ahmed-i isbat-ı hatemet-ül evliya.

MUSTAFA Vazıh İbn-i İsmail 1733-1831 <İslâm Alimi-Tarihçi-Şair>

Ulemadan ve tarih ilmi müntesibirundan ve şair bir zattı. Amasya Müftüsü Çorumlu İsmail efendinin oğludur. Annesi Çorumlu Kürkçü oğullarındandır. İlk derslerini müderris olan babasından aldı, Gümüşhaneli Ebubekir ve Şeyh zade Vecihi'den dersler görüp icazet aldı. İstanbul'un çeşitli medreselerde okuyarak müderris oldu. Amasya Sungur oğlu Medresesinde Müderrisliğe başladı. Babası vefat edince Amasya Müftülüğüne atandı. Yazdığı Amasya Tarihinin girişinde kendisini; Valid'i macidim zevil mahisin vel mahamedim Çorumlu İsmail efendi demektedir. Öşür için verdiği fetvadan dolayı Limmi Adasına sürüldü,sürgüne giderken,Sivas Valisi Zaralı zade Lütfullah Paşa tavassutuyla sürgün yeri Tokat'a alında. Bir yıl sonra af edilerek Amasya'ya döndü. 1931 tarihinde Amasya'da vefat etti. Eserleri: El balabil-ür rasiye fi mesail-i riyazi Amasya isimli tarih kitabı,Güldeste-i gülistan ve Tuti-i Vazıf divanı vardır. 14. yy. Günümüze antolojisinde üç kıta ve bir beyti yayınlandı.

Mustafa Vazıh Amasya Müftüsü Çorumi

Risale-i tuti,Demir. No:1863 Risale No:4
Risale-i Tuti,Dem. No:1888 Risale No:2

YAVSİ Muhammed Muhyiddin İm adi <İslâm Bilgini>

Çorum İskilip'te doğumludur. Ebussuud efendinin babasıdır. Esas ismi Muhyiddin dir. Zahiri ve batini ilimlere vakıf olan ender alimlerdendir. Resmi ilimleri,babası İskilip Zeyniye tekkesi şeyhi Mustafa efendiden ve diğer ilimleri, Mevlâ'na ve Ali Kuşçudan tahsil etmiştir. Muhyiddin,Yıldırım Beyazıt'ın Amasya'da bulunduğu zaman öğretmenliğini yapmış,Beyazıt hocasının ilimlere bir kene gibi yapıştığını görerek Yavsi lakabını takmıştır. Babası vefat edince İskilip'e gelip Zeyniye Tekkesi şeyhi oldu. Beyazıt tahta çıkınca hocasını unutmadı,İstanbul'a davet etti,İstanbul Müderris Tekkesini yaptırtarak oraya yerleştirdi,Muhyiddin'i Hünkar Şeyhi tayin etti. Sonradan İskilip'e geldi ve burada vefat etti. Vefatından sonra Ebus-suud efendi tarafından babasının türbesini yaptırmıştır. Eserleri: Şerh-i alâ varidat-ı kübra li'ş şeyh Bedreddin Simavi,Talikat-ı alâ tefsir-ül Beyzevi,Risale-i fi ahval-üs süluk. -SON-

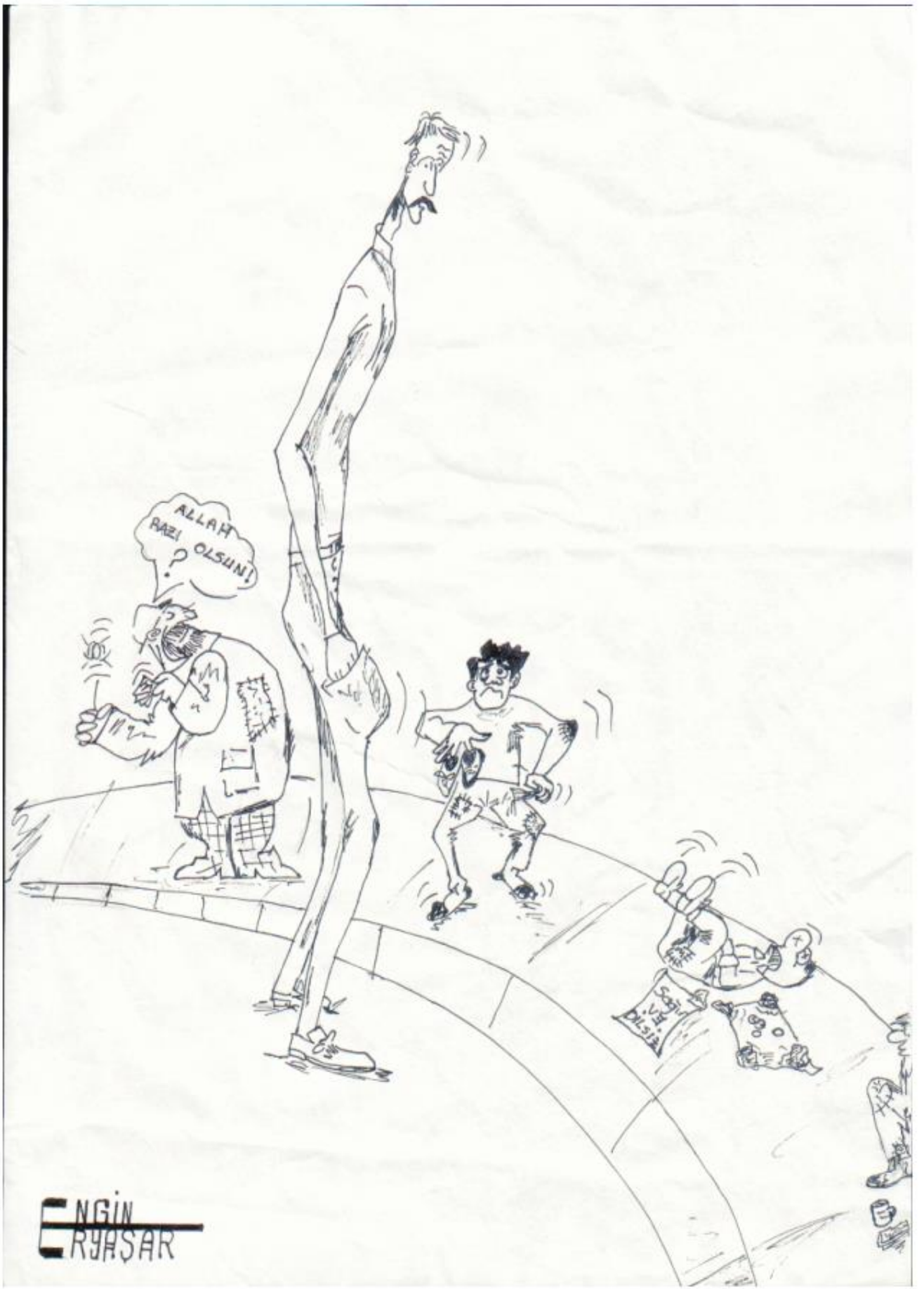
ALLAH RAZI OLSUN!
?
SAĞIR VE DİLSİZ
ENGİN ERYAŞAR

06'DAN Salim SAVCI

HARFLERİMİZİN DOĞRU OKUNMASINI İSTEMEYE EVET

Geçen yıl bir Pazar günü TEVE (TİVİ değil) kanallarından birisinde bir açık oturum var idi. Oturumu yöneten ile,o günkü CHP(CE HE PE) Genel Başkanı Sayın Altan ÖYMEN de CHP adı geçtikçe CE HA PE diyorlardı. Sayın ÖYMEN ayrıca gazetecidir de ! Alfabe (Abece') mizdeki harflerin nasıl okunması gerektiğini bilir.Ama havaya uyup bizim kibar H (HE) harfimizi,Araplar gibi HA diyebiliyordu. İşte bu olmadı. Atatürk'ün Partisi HE harfini bilir,HA'yı tanımaz. Ama HE'nin önüne a gelirse HA diye okunur. Onu eskiden köylülerimiz ha'yı ne anlamda kullanırlardı ? Kente inince de kullanmazlar idi. Ama şimdi öyle mi ? Türkçe'mizi farkında olmadan kaba kullanıyoruz. Alfabemizdeki (Abecemizdeki) okunuşları unutur oluyoruz.

Bu yazımızı Sayın Altan ÖYMEN'e ulaştırılmasını dilerim. Göreceksiniz CEHEPE diyecektir. Nitekim Sayın Erdal İNÖNÜ'de,CEHAPE diyordu. İki kez telefon ettim,ayrıca yazıda yazdım. CEHEPE demeye özen gösterdi. Sayın Altan ÖYMEN'in de bu inceliği göstereceğine inanıyorum.

Diyeceksiniz ki;telefon etseydiniz,bu yazıyı yazmasaydınız. Olmazdı. Niçin ? Oturumdakiler de bal gibi CEHEPE'yi CEHAPE olarak söylüyorlardı. Bu sitemim onlar içinde geçerlidir.

Çorumlu 2000 Dergisi sahibi candan dost Sayın Mahmut Selim GÜRSEL Bey Ankara'ya geldiğinde bu tip yazıları sürdürmemi istemişti. Söz tuttum. Gerisi okuyanlara !...

Dergimizin yazarlarından Sayın İsmail ÇİZİKÇİ'nin Çorum Merkez PTT BAŞMÜDÜRÜ olarak atanmış bulunmaktadır.

Daha yüksek makamlarda görmek ister,yeni görevinde başarılar dilerim. *Mahmut Selim GÜRSEL*

OKUYUCU MEKTUBU

Eda TERLEMEZ
İlk okul 5/C

On beş gün kadar önce,yayınevimin kapısında pulsuz kapalı bir zarf buldum. Üzerinde ismim yazılıydı. Kapıyı açmadan önce zarfı açtım. İsmime yazılmış bir yazı çıktı. Herhalde okuyucularımızın birinin kızı olacak diye düşündüm ve aynen yayınlıyorum.

Mahmut Amca !

Size iki yazımı gönderiyorum. Eğer yayınlarsanız memnun olacağım. Bunlardan bir tanesi anne sevgisi,diğeri ise ailece gezmeye gittiğimiz Osmancık'taki bir anım.

Saygılarımla.

ANNE SEVGİSİ

Herkes annesini sever ve sayar. Bizi yetiştiren,bizi büyüten ve bu zamana kadar getiren annelerimizdir.

Herkes "Anneler Gününü" bekler. O zamanda çocuklar annelerine bir çiçek veya bir hediyeyle anneler günün kutlar. Annelerimiz de buna çok sevinirler. Annelerimiz bizleri çok severler. Annelerimizin ne kadar değerli olduklarını biliyoruz. Annelerimizin hakkı hiçbir zaman ödenmez.

Hep annelerimiz baktı bu güne kadar bizlere. Hasta olunca,ateşimiz çıkınca başımızda beklediler. Uyumadılar,üzüldüler. Annelerimizin hakkı hiçbir zaman ödenmez.

Büyüyünce bizlerde annelerimize bakalım. Yaşlanınca onların yayında olalım. Öyle bir zaman gelir ki,duygu dolu günler görürüz. Bu duygular anne sevgisini anlayıncaya kadar belki de çok geç olabilir.

Bizlerde büyüyünce anne olacağız. O zaman çocuk sevgisininne olduğunu ne demek olduğunu anlayacağız.

İnsan oğlu sevgi ve duyguyla doludur. Kimin nasıl duyguları olduğunu,kimin ne düşünceleri olduğunu yalnız düşünenler bilir. İnsanlar duygu içinde yaşarlar. Bu duygular onların insan olduğunu gösterir.

Hep annelerimiz bizi düşündüler. Dert ortağımız oldular. Sanki bir arkadaş gibi,dost gibi. Hep üzüntülerimizi ve sevinçlerimizi paylaştılar. Bizler sevinince onlar da sevindiler,bizler üzülünce onlarda üzüldüler. Annelerimizin kıymetini bilelim. Hep mutlu olalım.

SORDUM

Babamla beraber Osmancığa gidince beni etkileyen bir köprü gördük. Babama bu köprüyü kim yaptı,ne zaman yaptı ? Diye sormaktan kendimi alamadım.

Babam:kızım bu köprünün adı Koyunbaba Köprüsüdür. Okulda okuduğun Koca Mimar Sinan yaptı,Osmanlılar zamanında yapıldı .Dedi.

Ben yine merak ederek sordum: Baba,köprünün adını niye Koyunbaba Köprüsü olarak koymuşlar ? Diyince,Babam. Kızım birazdan o zatın türbesine gideceğiz,orayı gezeceğiz. O zatın menkıbesinde Koyunbaba'ya söz veren padişah bu köprüyü yaptırmış. Dedi.

Koyunbaba Türbesine beraberce gittik. Orayı gezdik. Aklıma takılan soruları yine babama söylemeden edemedim. Burasının tarihi yer olduğunu söylüyorsun,buranın duvarları bizim evin duvarları gibi,kapıları arkadaşımın evinin kapıları gibi,bizim evle arkadaşımızın evi de mi tarihi yapı ? Diye sorunca,babam sesini çıkarmadı. Sorularımdan sıkıldığı belliydi. Babama başka sorular soracakken,babam orada görevli kişiye,niçin mutfak kısmı kapalı,orayı gezemeyecek miyiz ? Diye sorunca,aldığı cevap beni bile şaşırttı. Mutfak kısmı yeni yapılmış,kendiliğinden eskiyinceye kadar ziyaretçilere kapalı cevabını aldım.

Aklıma takılan sorular kafamda dolaşarak Çorum'a döndük. Acaba,sizin yazarlarınızdan Osmancık Köprüsü, Koyunbaba Türbesi hakkında yazı yazmaları mümkünmü ?

Saygılarımla.

SARRAF

İsmet ÇENESİZ

Altının kıymetini sarraf bilirmiş. Onu mihenk taşına vurur,ayarını bulurmuş. İşinin ehli her bir zanaatkar gibi kuyumcunun hakiki ustalarda altını görünce mihenk taşına vurmadan da aşağı yukarı kaç ayar olduğunu bilir. Birçok insan altınla sarıyı,bakırı ayıramaz ama işin ehli ve ustası olanlar öyle değildir,verir hemen kararını.

Bir de insan sarrafları vardır;onlar bu işin ustasıdırlar. Şöyle bir süzer karşısındakini tepeden,tırnağa. Sonra yürüyüşüne, duruşuna,bakışına,gülüşüne,giyim kuşamına dikkat eder. Bunlardan bir şeyler anlar. Tecrübelerine de dayanarak ince bir elekten geçirir. Bu iş tecrübe ister,bilgi ister,emek ister. Sonra konuşturur dinler. Öyle ince sorular sorar ki;adamın beynine girer sanki. Eğer birde beraber yemek yenirse,ustalar yemekte insanın karakterini onun kalbini okur adeta. Sorar soyunu,sopunu. Anlar geninin geçmişini. Bazıları methi sena eder. Bazen de domuzdan toklu doğmaz deyiverir. (İstisnalar kaideyi bozmaz tabii)

Çok bilenler çok yanılmaz. Okuyanlar,az uyuyanlar,çok çalışanlar,az konuşanlar, dağarcıklarını dolduranlar,dolu buğday başaklarına benzer boyunları bükük,gönülleri alçak dolu buğday çuvalları gibidir.

Birde çok biliyorum diyenler vardır. Kafaları dik,çeneleri makine, dilleri kepçe gibidir. Bunlar saman çuvalı gibi kocaman görüntülü içleri boştur. Lafları saman alevi gibi hiç tesir etmeden hemen geçer. Testi içindekini dışa verir. İçine sirke doldurulan bir küpten bal akmaz,ama pekmez doldurulan küpten dışına acı sızmaz.

"**Asil azmaz,bal kokmazmış**"bilenler bilir bu sözün kıymetini. Arkadaş seçmesini bilenler,doğru olanlar bir gün ölecekmiş gibi Ahrete,hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya çalışanlar hayat felsefesinin ince ayarını bulmuş demektir. Diplomalı cahiller,okur yazar olmayan bilginler vardır. Parası malı çok fakirler,dünyada dikili direği olmayan zenginler,gözü gönlü tok olan insanlar vardır. Dünya malı imtihandır. Onu iyi kullananlar,onları diğer insanların faydasına sunanlar,insanlara iş ve aş vermeye vesile olanlar bunun zahmetine katlanırlar. Dünya ve Ahrette mutlaka mükafatını görecek,bu zevki tadacak ve mutlu olacaktır. Halka hizmet "**Hakk'a hizmettir**"

Saçları değirmende ağartanlarla,tenini güneşte yatıp kurutanlarla,beynini bilgi, ömrünü insanlara faydalı uğraşlarıyla geçirenlerin terazinin aynı kefesinde olmaları mümkün değildir. Camilerimiz dini bilgilerin yanında,ilim,irfan,insan münasebetleri, çalışma düzeni,refaha ulaşmak,bu günkü yaraların,yoksulluğun,işsizliğin ortadan kalkması için tüketimi (israfı) söyledikleri gibi üretimi,randımanı,azla çok üretimi anlatmalıdırlar. Camilerin kapısı herkese açık. Zanginle fakirin,gençle ihtiyarın,amirle odacının,ağayla (işverenle) işçisinin bir tutulduğu kimsenin kimseye üstünlük sağlayamayacağı yerdir. Onun için oralara Allah'ın evi denir. Buraları benim gibi cahillere anlatacak hakiki müftülere,hakiki hoca efendilere o kadar ihtiyacımız var ki. Bu efendiler değirmende saç ağartanlardan olmamalı. Gece gündüz,her türlü eseri okumalı anlattıklarıyla,bilgileriyle bilhassa yaşayışlarıyla örnek olmalı ki,sözleri insanlara tesir etsin. Sözün özü,Hocalar "**İnsan Sarrafı Olmalı**"

Ramazan Bayramınızın Kutlu olmasını dilerim.

Sevgi ve saygılarımla.

KIRKDİLİM YOLU

Ekrem SOLAK

Adını aldığı Kırkdilim yolunun,15 dilime düşüren askeri istikam subaylığından emekli Galip Beydir. Kırkdilim yolunun ilk açıldığını bilen,gören yoktur. Bilindiği gibi,bu yoldan at,merkep ve eski öküz kağnısı geçebilirdi. Kağnı ve arabalar az bir yükle yokuş yukarıya çok zor çıkarlardı.

1939 senesine kadar Çorum'dan Osmancık'a veya Kargı'ya tayin olan memurların eşyaları deve ile yapıldığını çok gördüm. Develerin geri dönüşlerinde Kırkdilim yokuşunu gördüğü zaman acı acı mangırdarlardı.

1938 yılında Vali Salih Kılıç Bey Çorum'a geldi. Kırkdilim yoluna bir çare aramış olacak ki;Kırkdilim köyüne gelerek köyün ileri gelenlerini topladı. Bu yolun görülebileceği yere kadar yaya gidildi. Uzaktan yolun bir keşfini yaptılar. Köye döndüklerinde Vali Bey Laçin'e bir atlının gitmesini,Nahiye Müdürü olan Kazım Beyi alıp getirmesini emretti. Kazım Beyin çevrede lakabı "Kara Müdür"dü. Kazım Bey geldi,konuştular. Vali Bey Çorum'a, Kazım Bey Laçin'e döndüler.

Birkaç gün sonra Kazım Bey köye geldi,Vali Beyin geleceğini söyledi. Bir süre sonra Vali Bey Köye geldi. Arabasından kısa boylu 60-70 yaşlarında bir ihtiyar çıktı. Vali Bey Kırkdilim Muhtarı Mahir Çiftçi'ye hitaben: Bu bey istihkam subaylığından emekli. İsmi Galip Beydir. Kırkdilim yolunun etüdünü yapacak. Yardımcı ol,sende misafir kalsın dedi ve Çorum'a döndü.

Ertesi gün Muhtar Mahir Çiftçi köylüyü topladı. Herkes kazma kürek alsın,yol etüdü yapılacak,kazık çakılacak dedi. Köylü kazma küreği alarak Kırkdilim yolunun başına geldiler. Bu sırada Kazım Bey de oraya geldi. Galip Bey yaşlı olması ve ayağındaki ufak aksamadan dolayı yol yürüyemiyordu. İşçiler onu taşıyorlardı. Galip Beyin dediği yerlere kazıklar çakıldı. Bu ara Kırkdilim'den İsmail Sorgun, Kazım Uysal ve Şakir Laçin işçilerin başına çavuş seçildiler. Bu şahıslar 1930-1932 tarihleri arasında Vali Cemal Bardakçı zamanında da ormandan Laçin'e inen yolda çavuş olarak çalıştılardı.

Kara Müdür çok dirayetli bir adamdı. Köyden köye bekçi göndererek muhtarlara köylüyü toplatıp,her vatandaşın 20 gün imece olarak bu yolda çalışacağını bildirmesini söyledi. Yol inşaatı başlayınca yakın köylerden gelenler sabah gelir akşam köylerine dönerlerdi. Uzak köyden gelenler ise yola yakın yere kendi imkanları ile çadır kurarak kaldılar. Galip Bey ve Kara Müdür altı ay yazı burada geçirdiler. Kırk dilimli yolu istikam subayı Galip bey on beş dilime indirdi. Bu yolun tamamlanması iki yılı aldı. Bu yolda çok insan çalıştı. Bu yol yapılırken İkinci Cihan Savaşı, açlık, yoksulluk zamanında imkansızlıklarla yapıldı. Bu zamanda iş makineleri olarak kazma, kürek,el arabası,geçkere ve kova kullanılıyordu. Dört metrelik yol yarması için kazma,kürek gücü ile yaptılar. O zamanlar kompresör olmadığı için kayalar elde murç balyozla kırk santim delinir,dinamit yerleştirilir atılırdı. Bu yol kış hariç yazın çalışıldı. Bu günkü eski Kırkdilim yolu,Vali Salih Kılıç,Kara Müdür Kazım Bey ve Emekli Galip beylerin cesaretleri ile meydana geldi. Bu kişileri ve bu yolda emeklerini sarf edenleri rahmetle anıyorum.

Vali Bey,Kara Müdürü Çoruma aldı. Çorum'un şimdiki Milönü denen yer yukarıdan gelen kuvvetli yağışlar altında devamlı sel tehdidi altında bırakıyordu. Kara Müdür buraya bir sella yaptı. Sellanın ucu kışlaya gidiyordu. Kışla gelen sulardan madur olunca Vali Beye şikayette bulundular. 1941 yılında Vali Bey Çorum'dan gitti. Kara Müdür de gitti, nereye gittiğini bilmiyorum.

Bir gün Çorum'da araştırmacı ve eski Noter Rahmetli İhsan Sabuncu'dan dica ettim. Kırkdilim köyü 140 sene önce Kafkasyadan gelip yerleşmiş. Tarihlerde 600 sene önce Yıldırı Beyazıt'ın oğlu ile Kadı Burhaneddin Kırk dilim Ovası Gölün Yazıda harp ettikleri yazılı. O zaman bizim köy yoktu bu isim nereden geliyor dedim. Düşündü,doğru söylüyorsun Ekrem dedi. Birincisi sizin köy gelince Kırkdilime yakın oturdukları için o ismi almıştır. İkincisi ise sizin köyden önce bir Kırkdilim köyüde var olabilir cevabını aldım.

Şimdi gelelim Kırkdilimin eski yoluna. Bu yol trafiğe açık değil. Tepelerden taşlar yuvarlanmış,akan sular yolu oymuş,çoktan beri bu yola ne orman,ne karayolları,nede köy işleri bakıyor. Bir alternatif yol olarak bu yolu biraz bakımlı bulundursak. Şimdiki kullanılan yolda herhangi bir sıkıntı durumunda kullanılır halde tutulsa iyi olmaz mı ? Kırkdilim yolunu kullanan vatandaşlar,böyle bir aksaklıkta ta Merzifon'a kadar gidip,Çorum'a gidecekler, yada Çorum'dan Laçin,Osmancık,Kargı ve İstanbul otoyolunu kullanacaklar,Merzifon'dan mı gelecekler.

Saygılarımla.

ÇOCUKLARIMIZ VE BİZ

Mehmet GÜNDOĞAR

Eğitim ve öğretim yılının başladığı şu günlerde,bir konunun velilerimiz tarafından anımsanmasını istedim. Aslında bu konu;çok kapsamlı olduğundan ben,bir kısmını ele almak istiyorum.

Her ana baba,çocuklarını okusun,eğitilsin diye okula gönderirler. Çocukların okula gitmesi ile iş bitmediği,çocuklarının mutlaka okulda ve okul dışında da takip edilmesi gerekir. Çocuk evden çıktıktan sonra okula gidiyor mu ? Derslerine gerektiği gibi yöneliyor mu ? Okulunda dav-ranışı nasıl ? Arkadaşları ile uyumlu davranıyor mu ? Okulda verilen ödev ve görevleri yerine getiriyor mu ? Okul çıkışı eve vaktinde dönüyor mu ? Vb. soruları veli olarak biz kendimize sorup, çocuğumuzu takip etmememiz gerekir. Hele gündüzlerin kısalıp,okulun paydos saatlerinin,dar akşama kalacağı günümüzde buna önemle gereksinim vardır. Her türlü kötülüğün arttığı günümüzde, çocuğumuzun başına neler geleceğini kestiremeyiz. Anne baba;çocuğunu sorgulamalı, gecikmelerin ve diğer aksaklıkların hesabını çocuklarından onları incitmeden bir arkadaş gibi sormalıdır.

Çocuklar hayat tecrübeleri olmadığından ince düşünemezler. Kötü, haylaz, denetimsiz çocukların hal ve hareketleri ile onların yaşamı ilginç gelebilir. Bu çocukların sözlerine aldanarak,onlara uyarlar. Kuytu yerlerde sigara içme,ilerleyen alışkanlıkları sonucu narkotik bağımlılıklara kadar işi götürebilirler. Bu gibi arkadaşlara kapılan çocuklar velilerinin nerede kaldın ? Sorusuna sudan sebepler bulurlar. "Arkadaşım hasta idi ödevini evine verdim. Arkadaşıma uğradım. Alış veriş için geciktim" gibi bahanelerle velilerini kandırırlar. Bu yalanlarla kandırılan veliler ileride daha başka yalanlarla kandırılmaya çalışılır. Anne ve baba bilmelidir ki;böyle gecikmelerin ardından gelen küçük yalanlar,bir kötü alışkanlığın başlangıç tohumu olabilir.

Çocuklarımız kendilerince masum kaçamakların,ileride onları karanlık ilişkilere, hayatlarını her türlü çıkmaz hale getireceğini bilemezler. Bizler bu duruma çocuklarımızı ihmalimiz ve ilgisizliğimiz yüzünden getirdiğimizi asla kabul etmeyiz ve kendimizi savunmaya çalışırız. "Kendi düşen ağlamaz" deriz,bu ilgisizliğimizin, takipsizliğimizin sonucu,bunun müsebbibi biziz, biz bu hale düşmesine sebep olduk demeyiz.

Rahmetli babamın babaannesi derdi ki:" Geceler tekin değildir oğul. İçinde neler gizli dir bilinmez ". Ben babaanneye "Nine" derdim, bu hitabı annemden almıştım çünkü annem babaanneye nine diye hitap ederdi. Ninem devamlı bir hikaye anlatırdı:

"Halamla,dedemden sonra ninemin bir oğlu daha olmuş. Çocuk on iki,on üç yaşlarındayken bir akşam köyde bir şey için komşuya gönderilmiş. Dönünceye kadar karanlık bastırmış. Yolu caminin önünden geçiyormuş. Köyün mezara ölü taşınan sal tahtası,yani tabutu cami duvarına dayalı,yolun görünen kısmında dururmuş. Çocuk tabuta on beş,yirmi adım yaklaşınca durmuş. Korkmuş tabutun yanından geçmeye. Yolun karşı yö-nünden de bir kadın gelip karşısına dikilmiş. Kadın sormuş:

- Sen kimsin oğul ? Demiş.

- Ben Dilber'in oğlu Mehmet'im. Diye cevaplamış çocuk.

- Peki orada ne diye duruyorsun ? Demiş kadın.

- Şurada duran sal tahtasından korkuyorum de geçemiyorum. Demiş çocuk.

- Ben de korkuyorum. O zaman sen oradan koş,ben buradan koşayım. Böylece karşılıklı kaçar kurtuluruz. Demiş kadın.

Çocuk bulunduğu yerden,kadın karşıdan koşmuş. Ama ikisi de sal tahtası tarafından geçmemeye çalışırken birbirleriyle çarpışmışlar. Çocuk zayıf ve güçsüz olduğu için düşüp sal tahtasına doğru yuvarlanmış,başını oraya çarpmış. Bir süre sonra çocuk başını tutarak eve dönmüş. Olanları annesine anlatmış. İki gün yatakta baş ağrısıyla kıvrandıktan sonra üçüncü gün ölmüş. Devir icabı doktor yok,muayene yok. Neden öldüğünü bilen de,soran da yok. Rahmetli ninem zavallı yavrum;ödü patladı da korkusundan ölüp gitti der, aradan elli- altmış yıl geçmesine rağmen göz yaşlarını tutamayıp ağlardı."Arkasından bize şu tembihi yapmayı ihmal etmezdi:"Aman ha ! Çocuklarınızı akşam karanlığı bastıktan sonra evinizden dışarı çıkarmayın" Derdi. Çoğu zaman babamızın bizi,şu veya bu nedenle bir yerlere göndermesine mani olurdu. O bizim koruyucu meleğimizdi.

Tabii bu tembihler altmış yıl önceki çocukları içinde ama,gene de yararı tartışılmaz doğruluktaydı. Zamanımızın çocukları ve gençleri şeytanın boynuzunu,duyurmadan dibinden sökecek kadar zeki ve akıllı ama,"El elden üstündür" demişler. Ne kadar akılları başlarında olsa da,onları da baştan çıkartacak,daha akıllıları çıkabilir elbette.

Sonuç olarak şunu demek isterim: Zamanımızda ölülerden değil,dirilerin şerrinden korkar hale geldik. Ninemin dediği gibi çocuklarımızın başını gece değil,gündüz bile koyuvermeyelim.

Saygılarımla.

NİMETİMİZ "Ekmek"

MESUT ARTAR
E-MAİL: martar@petekmail.com
Mesutartar@usa.net Bakbay@mailsurf.com

Soframızda, her öğünde yer alan, olmazsa olmaz bir tek yiyecek vardır ki, o da çok yakından tanıyıp bildiğimiz ve tadından asla vazgeçemediğimiz ekmeğimizdir. Kimimiz fırından yeni çıkmış buharı üzerinde çıtır çıtır severiz; kimimizin midesi hassastır, ağızda dağılanını tercih ederiz. Kimimiz pamuk gibi yumuşacık içine, kimimiz kıtır kıtır kabuğuna vurgunuzdur. Kısacası soframızdan ekmeği eksik etmeyiz. Onun güzel tadı dilimize öylesine yer etmiştir ki, atasözlerinde, benzetmelerde, günlük yaşamda bir an bile bırakmaz peşimizi. Ekmek üzerine yemin ederiz. Direnmek, zorluklarla mücadele, hem ekmek içindir, hem de bu mücadeleyi sürdürebilmek için gerekli gücü ekmekten alırız. Alınyazımızın teriyle "ekmek parası" kazanırız ama "ekmek arslanın ağzındadır". Kısacası ülkemizde, geleneğin, inancın, emeğin, hayat veren, güç veren bir yiyeceğin adıdır ekmek. Bu güzel ve değerli besin yalnız ülkemizde değil dünyanın dört bir yanında da en çok üretilen ve tüketilen temel besin kaynağıdır. Yapılış biçimleri, türleri, kullanılan malzemeler, ülkelerin coğrafi ve kültürel yapısına göre farklılıklar arz eder. Ortadoğu, Asya ve Afrika'nın birçok bölgesinde hâlâ, geçmişi oldukça eskilere dayanan mayalanmış yassı ekmek kullanılır. Aynı şekilde Hindistan'da Hint darısı, Orta ve Güney Amerika'da "Tortilla" denilen yassı, küçük ekmekler üretilir. Brezilya'da manyoktan yapılan küçük ekmekler sofralara lezzet katar. Uzakdoğu ülkeleri geleneksel yiyecekleri pirinçten vazgeçemeseler bile, ekmek onların yaşamında da pirinçle birlikte yerini korumaktadır. Almanya, Rusya ve Kuzey Avrupa'da çavdardan kara ekmek tüketilir. Tahıl ürünlerinin büyük miktarlarda üretildiği tüm diğer ülkeler gibi Türkiye'de de, ekmek tüketimi çok yüksek miktarlardadır. Ülkemizde yıllık tahıl tüketimi kişi başına 230 kg iken, bu Almanya'da 74 kg a ancak ulaşır. Ekmek, başta buğday, mısır, arpa, çavdar, soya, darı gibi tahıllar olmak üzere çok çeşitli bitkiden elde edilen unun, suyla yoğrularak hamur haline dönüştürülmesiyle mayalanıp, ateşte pişirilmesiyle elde edilir. 100 gramında %35 su, %53 nişasta, %8 protein, %1.4 yağ bulunan ekmeğin kalorisi 240'dır. B, B2, niyasin ve demir içeren bu değerli besinimizin ülkemizdeki yaygın üretim biçimine bir göz atalım.İçine öğütülmüş buğday unu koyulan tekneye su ve maya karıştırılarak hepsi iyice yoğrulur. Malzemenin tam olarak birbirine karışması için bu işlem 15 dakika kadar sürer. Hamur yaklaşık 4 saat kabarması için beklemeye bırakılır. Mayalanma sırasında ortaya çıkan karbondioksit gazıyla hacmi büyüyen hamur parçası birer ekmeklik eşit parçalara ayrılır. Şekil verilen hamur, ikinci mayalanma için pasa bezinin ya da tavanın üzerinde 1 saat bekletilir. Son işlem ekmeğin yüzeyine atılacak bıçakla kıtır kısmının şekillendirilmesidir. Miktarına ve biçimine göre 230-280 derecede, 15 ile 50 dakika arası fırına sürülen ekmek, suyunun tamamını kaybedip, kabarıp, kabuk kısmı oluşunca fırından çıkarak soframıza yolculuğu için bizi bekler. Klasik yoğurma yöntemi denilen bu yöntemle ekmek daha leziz ve doğal olmaktadır. Ekmeğin geçmişi insanın geçmişiyle paraleldir. İlk çağlarda, soğuk iklimin hüküm sürdüğü topraklarda ete dayalı besinler elde edilmesi amacıyla avcılık yapılırdı. Avrupa ile Asya'nın güney bölgelerinde ise, avcılık yapılmakla birlikte, sıcak iklimin etkisiyle etlerin uzun süre korunamaması, bu bereketli topraklarda tarımın gelişmesine sebep oldu. Buralarda ürünler genelde tahıla dayalıydı. Tahıla dayalı ürünleri tüketmeye başlayan insanların yaşadığı ilk bölgelerden biri de Anadolu'dur. Anadolu'da yaşamış Asur, Hitit ve Sümer medeniyetlerinden kalan tarihi eserlerde, tarımla uğraşan insan figürlerine rastlanmaktadır. Ekmeğin ilk kez 12 bin yıl önce yapıldığı ve kabaca ezilen tahılın suyla yoğurularak hamurun sıcak taşlar üzerinde sıcak külle pişirildiği sonucuna varılıyor. İlk mayalı ekmek ise tesadüf sonucu kendi kendine mayalanmanın ardından keşfediliyor. Türkiye'de ekmek için genellikle buğday kullanılır. Bununla birlikte yörelere göre arpa, çavdar ve özellikle Karadeniz bölgesinde mısır da kullanılmaktadır. Ülkemizde tüketilen ev ekmeğini "yufka", "pide" ve "somun" olarak üç tipe ayırabiliriz. Anadolu'da, özellikle göçebe köylülerin kullandığı yufka, pişirildikten sonra iyice kurutulmakta; böylece uzun bir süre muhafaza edilebilmesi mümkün olmaktadır. Bir oklava yardımıyla açılan yufka ters yüz edilerek sac üzerinde pişirilir. Bir diğer ekmek türüyse pidedir. Fırında pişirilen pide, yuvarlak veya oval formda yapılır. Üzerine susam, çörekotu, serpilir. Yumurtada sürülebilir. Ramazan aylarının vazgeçilmez ekmeğidir. Son olarak somun ekmeği gelmektedir. Kepeği bol undan imal edilen bu tür, daha ziyade ticarî fırınlarda pişirilen yuvarlak ekmeklerdir. Somun, bugün çoğunlukla kentlerde ince undan yapılmaktadır ve francala olarak da adlandırılır. Bu insanlık tarihi kadar eski gıdayı üreten ekmekçilerin kökeninin, Hz. Adem'e, yani ilk insana kadar dayandığı rivayet edilir. Evliya Çelebi gezi yazılarını topladığı ünlü eseri Seyahatname'sinde, 17. yüzyılda İstanbul'da 999 fırın ve 10.000 ekmekçi olduğundan sözediyor. Evliya Çelebi, ekmekçi esnafının, buğdayı Cebrail'in emriyle un haline getiren Hz. Adem'i kendilerine pir kabul ettikleri, Hz. Muhammed döneminde yaşamış olan Amr bin Umran'ı da ikinci pirleri olarak gördüklerini anlatıyor.Osmanlı'da ekmek, fırınlarda, tezgahta, sokak aralarında ve semt pazarlarında, binek arabaları ve küfelerde satılırdı. Sanayileşmeyle çabuk ve seri üretim, geleneksel ekmek yapımını daha kolay hale getirse bile, kökeninin insanlığın varoluşuna dek uzandığını, şu atasözümüz ne güzel de betimliyor: "*Ağacın kökü toprak, insanın kökü ekmektir.*"

Yeni Meslekler ve İşyerleri

Zekai İŞLER

Bu sayımızda siz okuyucularımıza Çorum'un ilkleri olarak Yabancı Dil öğreten Language Centre'i tanıtıyoruz. Bize; Language Centre Kurucusu olan Sayın Halil İbrahim AŞGIN kendisini tanıttı,bilgi verdi. Sorularımızı cevapladı.

Zekai İŞLER: - Lütfen kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

Halil İbrahim AŞGIN: - 1973 Yılı Çorum doğumluyum. İlkokul, ortaokul ve liseyi Çorumda tamamladım. 1993 yılında girdiğim üniversite sınavı sonucunda İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümünü kazandım. 1997 yılında bu okuldan mezun oldum. Mezun olduktan hemen sonra başlattığım çalışmalar neticesinde Mayıs 1998'de Çorum'un ilk yabancı dil kursu olan kurumumuzun Milli Eğitim Bakanlığı'ndan onayını aldım. Aynı yıl Marmara Üniversitesi'nde Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim bilim dalında Yüksek Lisans Programını kazandım. Halen aynı programın tez aşaması ile birlikte dil kursumuzdaki faaliyetlerimize devam ediyorum.

Zekai İŞLER : - Language Centre ne zaman açıldı? Böyle bir yeri açarken düşünceniz neydi; para mı? Yoksa başka hedefler mi düşündünüz?

Halil İbrahim AŞGIN : - Language Centre'in öğretime başlama izin yazısının tarihi 04.06.1998'dir. Yani iki yıl dört aylık bir mazimiz var. Böyle bir yeri açarken tek hedef olmaz., hedefleriniz vardır. İki binlerin eşiğinde, yüz altmış binlik koca bir şehrin bir dil kursunun dahi olmaması çok acı bir şeydi. Bir kursa gidebilmek için yazları şehrimize gelmeyen gelemeyen ve hatta sadece kursa gidebilmek için büyük şehirlere giden arkadaşlarımızın varlığı bizi böyle bir kursu açmaya itti. Aynı sorunu bende yaşadım. Üniversitede okurken "özellikle yazları" İngilizce kursuna gitmek istedim ama yoktu. Var olanlarda mahalle aralarında, apartman dairelerinde, kaçak olan ve hiç de yeterli olmamasına rağmen kurs açığını bu şekilde doldurmaya çalışan yerlerdi. Fakat bu tür yerler, maalesef,kendim de gitmeme rağmen " hiçde yeterli değildi. Bir takım standartları olan, ehil Insanlardan kurulu bir kadroya sahip, seviyeli bir kurs mutlaka açılmalıydı, bu güne kadar kimse açmamışsa, onu ben Açmalıydım.Öyle de oldu.

Zekai İŞLER: -İlgi nasıl, gösterilen ilgiyi yeterli buluyor musunuz?

Halil İbrahim AŞGIN: - İlgi her geçen gün artıyor. Boşluğa attığımız çığlık yankı yapıyor artık. İlk başlarda insanların kafasında bir "acaba" sorusu vardı. Geçen süre içerisinde bu sorunun cevap bulduğunu görmek bizleri fazlasıyla sevindirdi. İlk günlerde kursumuza gelenler "acaba öğrenebilir miyiz?, Çorum'da bu iş iyi yapılabilir mi ? Hocalarınız kim, öğretebilecekler mi ?" gibi sorular sorarken, bugün "şartlarınızı öğrenmek istiyorum", ardından da "lütfen kaydımı yapın" diyorlar. Bu aşamaya gelmek kolay olmadı. Ama biz biliyorduk ki; en büyük reklam buradan memnun ayrılan bir kursiyerdi. Öylede oldu. İlk dört ay, dört kişiyle hafta içi akşamları sekizden ona kadar ders yaptık. Ama ardından arka arkaya gruplar açtık. Bugün genel İngilizce programından, ÖSS Yabancı Dil Sınavına Hazırlığa; KPDS Sınavlarına hazırlıktan, ilköğretim öğrencilerine takviye derslerine kadar geniş bir yelpazede faaliyetlerimizi devam ettiriyoruz.

Şehir merkezinden kurslarımıza katılanlar olduğu gibi, ilçelerden ve hatta köylerden katılan arkadaşlarımız da var.

Şu an kursumuza devam eden yüz yirmi civarında öğrencimiz var. Bu kuruluşunun ikinci yılında olan bir kurum için belki de iyi bir rakam. Fakat ben yeterli görmüyorum. Çünkü; bu şehrin merkez nüfusu 170 bin. Bu nüfusa ilçeleri de eklediğiniz zaman öğrenci sayımızın aslında hiç de yeterli olmadığını söyleyebiliriz. Tabi bunu söylerken, öğrenci sayımız beş yüz de olsa, niçin altı yüz olmasın diye olaya yaklaşan bir mantaliteye sahip olduğumu söylemeden geçemeyeceğim.

Zekai İŞLER: -Kursiyerleriniz genelde hangi yaşlardan oluşuyor?

Halil İbrahim AŞGIN: - Yediden yetmişe her yaştan öğrencilerimiz. oluyor. Fakat lise ve üniversite mezunu olan arkadaşlarımızın sayısının "özellikle genel İngilizce programlarında" daha fazla olduğunu söyleyebilirim. Çünkü bunlar hayatın ve çağın gerçekleriyle yüz yüze olunca dilin önemini daha da iyi anlıyorlar. Sıradan bir sürü insanın olduğu ve işsizlik oranının çok yüksek olduğu bir ülkede yaşıyoruz. Fakat iki binli yılların, globalleşen dünyasında yer edinmek isteyen işletmeler bir sürü insan istemiyor, kalifiye insan istiyor. Kalifiye işgücüne olan talepteki artış, bize de talep olarak yansıyor. O yüzden kursiyerlerimizin çoğu 18-25 yaş grubu arası gençler.

ÖSS yabancı dil sınavına hazırlık gruplarımıza liselerin dil alanı öğrencisi veya mezunu olan kursiyerlerimiz yoğunluklu olarak katılırken, KPDS Sınavına hazırlıkta ise ilimizdeki değişik fakülte ve yüksek okul hocalarının birtevecc ühü söz konusudur.

Zekai İŞLER : - Dil öğrenimi ne kadar önemli ve yakimler için önemlidir?

Halil İbrahim AŞGIN: - Bu soruya kısaca şöyle cevap verilebilir; dil öğrenimi çok önemlidir ve herkes için önemlidir. Yeni çağa, hatta yeni bir bin yıla girdik Bu çağa herkes bir isim veriyor: Bilgi Çağı, Enformasyon Çağı, iletişim çağı, teknoloji çağı vs. Bütün bu tabirlerin özünde yatan sıradanlığa başkaldırı, Sıra dışılığa teşviktir. Bu gün bilgi, güçtür ve bilimsel bilgiye ulaşmanın yolu dilden geçer. Kısaca koca bir sürünün içerisinde sıra dışı olmak isteyen insanlar için dil önemlidir. Nicelikten, nitelikli işgücü anlayışına geçen dünyamızda dilin önemi her geçen gün artmaktadır. Uğraş alanında iyi bir konuma gelmek isteyen herkes için dil artık kaçınılmazdır.

Zekai İŞLER: - Prof. Oktay Sinanoğlu'nun Türkiye'deki dil öğrenimi veya yabancı dil ile eğitim konusunda ağır eleştirileri var, Türkiye'yi sömürge devletlerinin kolonilerine benzetiyor. Bu konuda sizin düşünceniznedir?

Halil İbrahim AŞGIN: - Prof.Oktay Sinanoğlu Bey'in eleştirilerini okumadım. Fakat şunu belirtmek isterim ki, kanaatimce Türkiye'de yabancı dil eğitimi muhakkak gereklidir ve olmalıdır. Zaten yabancı dilin önemi de ortadadır. Fakat yabancı dil ile eğitim, pek de tasvip edilebilir bir şey değildir. Bilimsel bilginin edinimi sürecinin de bir açmazıdır. Yabancı Dille eğitim yapan üniversitelere konulan hazırlık sınıflarında iyi bir dil eğitimi verilmeli, hatta ileri ki sınıflarda da yabancı dil dersleri gösterilmeli, fakat diğer dersler yabancı dille verilmemelidir. Kanaatimce Eğitim sistemimizin milliliği açısından da bu gereklidir. Gençlerimiz iyi bir kimya, matematik, işletme yönetimi, istatistik, İngilizce, Almanca vs. öğrenmeli; fakat İşletme yönetimi veya kimyayı ya da bir başka dersi İngilizce olarak okumamalıdır.

Zekai İŞLER: - Yabancı Dil en iyi şekilde nasıl, nereden öğrenilebilir? Bilgisayar ve CD ile dil öğrenimi klasik öğrenime alternatifolabilirmi?

Halil İbrahim AŞGIN: - Burada bir espri yapmama izin verin: Yabancı dil en iyi bizim öğrettiğimiz şekilde ve Language Centre'dan öğrenilir. Yabancı dil öğrenimi çok yönlü bir olaydır. İnsanlar görerek, duyarak, okuyarak, yazarak ve hatta hissederek dil öğrenirler. Dil öğreniminde bir rehbere ihtiyaç vardır ki; bu rehber kurslardaki öğretim kadrosudur. Bilgisayar ve CD ile dil öğretiminin klasik öğrenime alternatif olacağı düşüncesi ayrımcı bir anlayışın tezahürüdür. Klasik yöntemlerle bilgisayarların sağladığı imkanların bir birlerini desteklemesi ve bir arada kullanılmasının en faydalı yol olacağı kanaatindeyim. Yani bu iki metot birbirlerinin alternatifi değil; tamamlayıcılarıdır, mütemmim cüzleridir. Bilgisayarlara ne zaman kalp nakli yapılırsa o zaman öğretmene ihtiyaç olmayacaktır. Çünkü dil yaşayan bir şeydir, bir canı ve kalbi vardır. Duygusuz bir makineden öğrenilmeyecek kadar hissi bir şeydir.

Zekai İŞLER: -İlave etmek istediğiniz bir şey var mı?

Halil İbrahim AŞGIN: - Önce bana bu imkanı verdiğiniz için teşekkür ederim. Bir şehrin sadece ekonomik yönü yoktur; sosyal, kültürel ve eğitim yönü de vardır. Biz bu şehrin eğitim yönünü geliştirmek için bir şeyler yapmaya çalışıyoruz, siz de şehrimizin kültür yapısına önemli birtakım katkılarda bulunuyorsun. Bu şehrin bir sevdalısı olarak bu vesile ile size ve derginize hizmeti geçenlere ayrıca şükranlarımı sunuyorum.

Eğitim ile, özellikle de dil öğretimi ile, ilgili olarak kafa yoran insanların görüşlerine, eleştirilerine ve katkılarına açık olan birisi olarak, katkılarınızı bekliyorum efendim.

Saygılarımla....

ÇORUMLU MANİLER

Eşref ERTEKİN

21. Sayıdan Devam

Armut daldan düşer mi
Yar ısırsa şişer mi
Sevgilisi dururken
Kız başkaya düşer mi.

Armut dalı suda
Birini kes birini buda
Öptüm öptüm uyardım
Ela gözler uykuda.

Arpa biçtim az kaldı
Çayır biçtim saz kaldı
Kömür gözlü gül yarim
Kavuşmamız az kaldı.

Arpa biçtim gök iken
Dibinde çakır diken
Gel sarılıp yatalım
Sen oğlan ben kız iken.

Arpalar deste deste
Beni babamdan iste
Eğer babam vermezse
Beni Allah'tan iste

Arpalar filiz oldu
Halim yare arz oldu
Senden gayri seversem
Ölüm bana farz oldu.

Arpalar kara kılçık
Yarim çıkma baş açık
Hakikatli yar isen
Al bohçayı yola çık.

Arşı âlâdan bilir
Kaşı yaratan bilir
Bu toprağın hesabın
Ancak yaratan bilir.

Artık yarim gülüyor
Dertlerimi biliyor
Fırsat bulup geldikçe
Buse vermek diliyor.

Asıl sevdiğim asıl
Minder altında hasır
Bıldır ki sevda ile
Bu yıl ki sevda nasıl.

Asmada üzüm kaldı
O kızda gözüm kaldı
Söz verdi de gelmedi
Diyecek sözüm kaldı.

Asmadan gel asmadan
Şalvar giyer basmadan
Gel sarılıp yatalım
Kara kollar basmadan.

Aşıkım ben bu yare
Dertliyim geldim zare
Can istersen vereyim
Borum yok intizare.

Aşıkım bir değilim
Bir bülbül bir de gülüm
Öyle gamkin omdum ki
Şad ile bir değilim.

Aşıkım göze yari
Kibarsın göze bari
Beni göz göz eyledin
Görünme göze bari.

Aşıkım hem de ahi
Kurulur dem dem ahi
Gönül ister alınmaz
Çekerim dem dem ahi.

Aşıklar çalar sazı
Kanlı yaş döker gözü
İflah olmaz ölürsek
Aman unutman bizi.

Aşıktır ben kula siz
Şehir olmaz kulesiz
Çünkü ben gidiyorum
Sağlıkla siz kalasız.

Aşıktır yar aşıktır
Bayguya mar aşıktır
Zülfüne kurban olan
Boynuna yaraşıktır.

Aşka ar olmaz dedim
Vakit dar olmaz dedim
Ar eden dilberlere
Kimse yar olmaz dedim.

Aşka yar sözm olur
Günçaya har sözm olur
Felek destin düşerse
Acep çevir sözm olur.

Aşkı naçara düştüm
Dost için zare düştüm
Zalim felek kahrinle
Cevri çok yare düştüm.

Aşkın meyini içtim
Can ile serden geçtim
Yarimin yoluna ben
Yaş yerine kan saçtım.

Aşkına ciğer yandı
Gözüm kana boyandı
Gamyuları boynuma
Günden güne dolandı.

At karşıdan bir mani
Yoktur yarin imanı
İnsafsız yare düştüm
Nedir bunun dermanı.

At olur da tepmez mi
Yar olur da öpmez mi
Yarin öptüğü yerde
Mor menevşe bitmez mi.

Ata binen ağadır
Atın yolu dağadır
Ela gözlü sevdiğim
Bu maniler sanadır.

Ata biner kopturur
Üzengisin kaptırır
On beşe değen kızlar
Gerdan altın öptürür.

Ata vurdum belleme
Gir koynuma terleme
Her yanım senin olsun
Memelere elleme.

Ata vurdum kantarma
Değme dursun kurtarma
Benim sen öz malımsın
Gir koynuma utanma.

Ata vurdum kuskunu
Gönül bilir dostunu
Eğil bir yol öpeyim
Ak memenin üstünü

Ateş koydum mangala
Kuş mu konar kankala
Senden gayri seversem
Etim gelsin çengele.

Ateş koydum mangala
Zülfün dökmüş çankara
Sen orada ben burda
Nasıl burda can kala.

Devam Edecek

Hazırlayan Erdal ODABAŞ

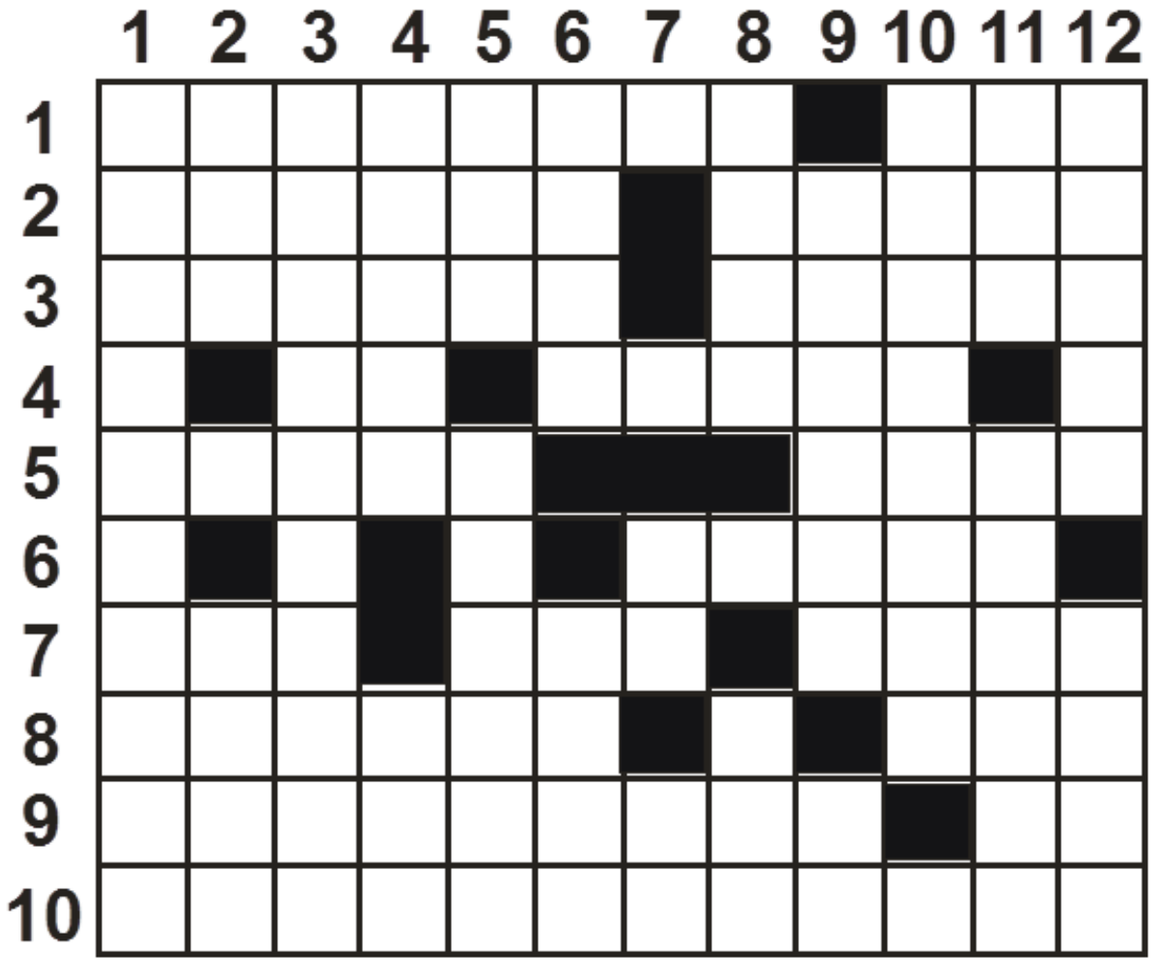

SOLDAN SAĞA: 1- Yavuz Sultan Selim'in bir seferi - İsyan eden 2-KSM de bir makam - Yük hayvanlarının sırtına konulan tahta yastık 3- Küçük ve güzel kokulu bir kavun - Boğa güreşi alanı 4- Lahza - Bir gezegenin güneş etrafında dönerken oluşturduğu daire 5- Silahta ateşleyici cihaz - Uydurukçada mısra 6- Antika değeri olan 7- aza - Maden Tetkik Aramanın kısa yazılışı - Namlı,şanlı 8- Bayan köle - ABD Milli basketbol liginin kısa yazılışı 9-Bulmaca bilimi - Çok olmayan 10- Amerika'nın güneyine verilen isim.

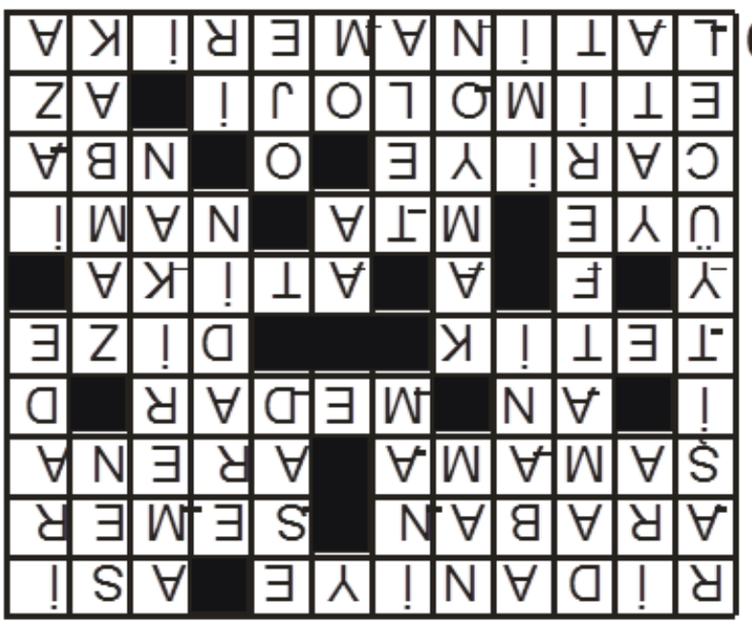

YUKARIDAN AŞAĞIYA:
1- Dergimiz Çorumlu 2000'in Anadolu'unun Sinesi köşesi yazarı 2- Ödünç verme -Yatmaktan dilek 4- Bir tür beyaz kumaş 5- Şan,şöhret - Bir nakliye vasıtası 6- Nimet veren - Elbisede kumaş ile astar arasına konan sert dokuma 7- Anadolu Ajansının kısa yazılışı - Kemiklerin toparlak ucu 8- Bir erkek adı - Bayanların tırnaklarına sürdükleri kimyevi madde 9- Arzlar 10- Bir tür beyaz dokuma 11- İkinci tekil şahıs zamiri - Bir süs bitkisi 12- Padişehın fermanı - Bedel ve karşılık verme

ÇAĞIN TEKNOLOJİSİ INTERNET

Mesut ARTAR
E-MAİL martar@petekmail.com Mesutartar@usa.net Bakbay@mailsurf.com

22. sayıdan devam.

-Kütüphane kataloglarını taramak,

-Bilim ve meslek adamlarının ve kuruluşların adreslerini bulmak,

-On Line' servisleri kullanarak kitap, makale, donanım vsticari ürünleri ısmarlamak,

-On Line Hospital'i ziyaret etmek,

-Ticari Kurumların veri tabanlarına erişmek

-Multi-cast yayınları izlemek: konser, film gibi. Internet'teki her hangi bir kurum elektronik yayımcılık yoluyla

-Kendi kurum politikalarını duyurabilir

-Ürünlerinin tanıtımını yapabilir, pazarlayabilir

-Halkla ilişkilerini yürütebilir

-Elindeki veri tabanlarını açabilir.

Nelere Erişebiliriz ?

Dinamik bir yapısı olan Internet'i sınıflandırmak zor ve tartışmaya acık bir konudur. Bir miktar tekrarı göze alarak erişilebilecek nesneleri söyle sınıflandırabiliriz. Ticari servisleri kullanmak için önceden anlaşma yapmak gerekmektedir.

Statik Nesneler: Arşivler

Üniversitelerin, bilgisayar firmalarının, hükümet kuruluşlarının, vb, elindeki belge ve programları tüm dünyada isteyen herkese (kamuya) açma yollarının en basit ve yaygın yolu Kamuya Acık Arşivler'lerdir (Herkese Acık Arşivler). Diskte belirli bir yer ayrılır; oraya insanlar paylaşmak istedikleri nesneleri koyarlar. Bunlar `White paper' olabilir, ticari yazılım için `bug-fix' olabilir, `policy statement' olabilir, duyurular olabilir. Üniversite ortamında ise geliştirilen tezler, yazılan teknik raporlar, programlar, ses dosyaları, resim dosyaları olabilir.

Arşivlerde

- Tezler, teknik raporlar,
- Elektronik kitaplar,
- Tablo ve benzeri sanat eserlerinin .gif, jpeg gibi formatlarda görüntüleri,
- NASA'nin gözlemlediği Astrofizik verileri,
- Çeşitli Ses Kayıtları
- Tüm bilgisayar çeşitleri ve işletim sistemleri için: Freeware, Shareware, Public Domain, CopyLeft'li (GNU) milyonlarca yazılım,
- Çeşitli istatistik veriler,
- Beyaz Saray Raporları v.s. bulunabilir.

Taranabilen Nesneler

Anahtar kelime üzerinden bir veritabanını ya da `regular expression', veya `boolean search' denilen taramayı tüm metin üzerinde taramayapılan örnekler:

- Phonebooks, whois, X.500
- Finger, nslookup, dig
-Archie
- Veronica ve Jughead
- Kütüphane kataloglan
- Wais, z39.50, Isearch
- Web'de tarama
-W3Catalog,
- Lycous,
- Web Meta-Library,
- Web Worm,
-Aliweb,
- Nort star,
- Nomad,
- Jump start (js),
- CrawlWeb,
- Harvest
- Glimpse

Karmaşık (composite) Nesneler

-Hypertext dokumanlar,

-Çoklu medya içeren dokumanlar.

Yari Ticari Servisler-

- Her çeşit kitap ısmarlanması
- Her türden CD
- Ticari Firmaların on-line katalogları
- Donanım ve Yazılım
- İletişim Servisleri, donanım, yazılım
- Muhik (Nota, Aletler, CD, vs),
- Finans, `Leasing', ve Danışmanlık
- Seyahat
- Çiçek, Oyun
- Şarap, Kahve, gibi yiyecekler
- Spor vs başka Giyecekler
- Ziynet, Spor Arabalar
- Resim ve Sanat ürünleri
- Journal Graphics gibi servisler
- Dow Jones gibi servisler
- Ticari on-line dergiler
- e-mail temelli çağrı servisi

Diğerleri

- Chat, Talk, IRC (Internet Relay Chat),
- Internet Talk Radio,
- Free University,
- Virtual Reality,
- MUD, MOO
- Tpc fax

Diğer ağlar

Binlerce uluslararası ağ arasından ülkemiz için önemli olan bazıları şunlardır.

UUCP

Unix'den Unix'e kopyalama anlamina gelen UUCP, en

eski dial-up ağıdır. Çoğunlukla Unix makinalarını birbirine bağlar. Esas olarak e-mesaj servisi verir. Pek çok yerde Usenet ile içice geçmiştir.Mesajlar bir marinadan komşu makin aya gider. Adreslerken bir miktar yol bilgisini bilmek gerekir: yol üzerindeki önemli bazı makinalari belirtmek gerekir.

UUNET

(uunet.uu.net) ticari bir servistir ve uluslararası uucp bağlantılarındauzmanlaşmıştır.

USENET

USENET ise uucp temelli Network News dağıtımında ortaya çıkan bir ağdır. UUCP ve USENET değişik bir yapıya sahip, gönüllü esasına göre demokratik bir şekilde yönetilirler. Merkezi bir otorite yoktur.
UUCP e-mesaj ve News ile yetinmek isteyenler için ucuz bir alternatiftir.

Bitnet

Türkiye'de su anda yaygın olan Bitnet esas olarak e-mesaj, on-line mesaj, ve sinirli bir şekilde remote login ve dosya transferine izin vermektedir. Listserv, Netserv, Trickle gibi servisleri vardır. Temel Internet servislerine doğrudan erişmek mümkün değilse de pek coğuna e-mesaj kanalıyla erişmek mümkündür.

Fidonet

İlan Tahtası olarak da çevirebileceğimiz Bulletin Board Systems (BBS)'ler PC'ler üzerinde çalışan menu temelli kullanıcılar arasında haberleşme, nesne değişimine olanak sağlayan Özellikle meraklı gençlerin kurduğu bir sistemdir. Kullanıcılar bir modem kanalıyla verilen telefona bağlanırlar. Kullanıcılardan bir miktar para alınır. Genellikle sinirli yetki ile misafir kullanıcı kabul ederler. Kullanıcılar bir birlerine mesaj bırakabilirler, bulten tahtasına mesaj bırakabilirler, kütük alıp, bırakabilirler.

BBS

BBS'ler genellikle birbirlerine Fidonet içinde bağlanırlar. Böylece Fidoent içindeki bir BBS'den diğerine mesaj göndermek mümkündür. dünya coğrafi olarak katmanlar ve bölgelere ayrılmış, ve her BBS buna göre bir numara almıştır. Mesajlar bu hiyarerşik yapıya uygun bir şekilde hareket eder. Fidonet'ten UUCP ve Internet'e erişmek mümkündür. Türkiye'de su anda çoğunluğu 3 büyük kente olmak üzere 50'yi askın BBS vardır.

Teknik Olarak Internet

Teknik olarak Internet TCP/IP protokol ailesini kullanarak konuşan bilgisayarlar topluluğu olarak tanımlayabiliriz. Internet Mevlana İlkesine uyar: TCP/IP konuşmak kaydıyla her makine ve işletim sistemi üzerinde Internet servis ve uygulamalarını çalıştırmak mümkündür. Biz burada büyük ölçüde Unix ortamına ilişkin bilgiler vereceğiz. Tüm bu uygulamalar, genellikle, ilk önce Unix'de geliştiriliyor, ve bizim deneyimiz Unix üzerinde oldu. Diğer işletim sistemleri içinde benzeri servis ve uygulama programları bulmak mümkündür. Internet üzerinde verilen her servis belirli bir protokol ve belirli bir port üzerinden paketlerin değişimi yoluyla sağlanır. Sunucu/istemci modeline uygun olarak istemci isteğini ilgili servise ait porttan sunucu makinaya gönderir, sunucuda bir `deamon' çalışır ve söz konusu porta gelen istekleri cevaplar. Ya sürekli çalışan (standalone) bir servis verici bir program çalışır ve söz konusu portu dinler, yada inetd gelen isteği ilgili programa geçirir. Bunun için /etc/services'de söz konusu protokol isimlendirilip ilan edilmeli ve /etc/inetd.conf'da ise isimlendirme ile servis veren program ilintilendirilmelidir. Servis veren program inetd kanalıyla çalısınca başlamak için gerekli tüm dosyaları okur. ftp, telnet, phonebook gibi servisleri inetd'den çalıştırmak zorundasınız. Ama web ve gopher'i kendi basına çalıştırmak sistemi daha az yükler ve servis daha hızlı olur. Bu tip servisleri mümkün olduğunca `root' dışında, yetkilileri sinirli kullanıcı kimliğiyle, ya özel kullanıcı yada `nobody' altında çalıştırmak önerilir. Unix ortamında programlan kurmak (install) için bazı öneriler: önce README, INSTALL dosyalarını ve varsa başka dökumentasyonu okuyun. Bu dosyalar genelliklene yapılması gerektiğini belirtir. Baban `configure', 'Configure' gibi programlan çalıştınp, sorulan sorulara cevap vermek gerekir. Sonra `Makefile, conf.h, config.h' gibi bazı dosyalarda bazı düzeltme ve tercihler yapılır. Daha sonra `make', `make all'. `make install' gibi komutlarla is bitebilir. Program bir X11 uygulaması ise `Imakefile' dosyası üzerinde bazı tercih ve düzeltmeler yaptıktan sonra `xmkmf', `xmkmf -a' ve daha sonra `make Makefile', `make Makefiles' ve `make' gibi komutlar gerekebilir. Bu bilgi genellikle README/INSTALL dosyalarında vardır.Unix ortamında programların davranışı, genellikle, çevresel değişkenler ve komut satırında verilen seçeneklerle değiştirilebilir. Derleme sırasında `hard coded' bazı dizin/dosya parametreleri ise `softlink' mekanizması ile düzenlenebilir Kurumların temel GNU araçlarını ve kardeşlerini (gcc, make, bison, flex, perl, groff, python, expect, tcl/tk, safe-tcl, ghostscript, gibi) ve TeXî taşımalarında yararvardır.

Adresler: Makina, Kisi ve Nesne için

Ağ üzerinde iletisimin sağlikli olması için ilgili partilerin kimliklerinin çok açık bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle Internet üzerinde her makinenin, her kullanıcının ve nesnelerin adreslenmesi standartlastırılmıştır. Internet'in gelişmesiyle birlikte kamuya açik nesnelere erisimiçin kullanilan protokol da adreslemenin bir parçasi oldu.Internet'de makinalarin iki tip adresi var: sembolik (domain name) ve mutlak (IP numarasi). ankara.bcc.bilkent.edu.tr, knidos.cc.metu.edu.tr, kalkan.tetm.tubitak.gov.tr, apollo.info.com.tr adresleri Bilkent, ODTU, Tubitak ve Info'da ilgili makinalan tanımlamaktadır. Burada `tr' Turkiye, `edu.tr', `gov.tr' `com.tr' üniversiteleri, hükümet kuruluşlarini, ve ticari kuruluşlari temsil etmektedir. Aynı şekilde `bilkent.edu.tr', ve

Devam Edecek

DOKTORUNUZ YANITLIYOR

(Sorun Yanıtlayalım)

Dr. Rıfat PATIR

22. Sayıdan Devam.

ALERJİK NEZLE

(Saman Nezlesi-Bahar Nezlesi)

Soğuk algınlığındaki vegripteki nezleyi biliyoruz. Az da olsa ateş vardır. Bazen öksürükte olur. Bütün vücutta da ağrılar, kırgınlıklar olur. Bunların sebebi üşütmedir, cereyanda kalmaktır,buz gibi su içmektir.

Alerjik Nezle soğukla,sıcakla ilgili değildir. Ortada hiçbir şey yokken birden bire başlar. Burun akar. Gözler kızarır, yaşarır, kaşıntı olur. Aksırık,tıksırık hatta ses kısıklığı olabilir. Sebebi bellidir. Ama neyin sebep olduğu belli değildir. Bunu açıklayalım.

Sebep: Alerjik bir maddedir. Alerjiyi de anlaşır hale getirelim.

Alerji dediğimiz rahatsızlığı yapan maddelere "Alerjik Madde" diyoruz. Aslında bu maddelerin hiçbiri zararlı madde değildir. Herkeste de rahatsızlık yapmaz. Rahatsızlık olması için "Alerjik Bünye" olmalıdır. Böyle bir bünye,bazı maddeleri vücut için zararlı madde zanneder. Bu madde ile karşılaşınca vücudumuzu korumak için mücadeleye başlar.

Mesela;bünye bir parfümü düşman saydı ise,onu atmak,uzaklaştırmak için burunda bol bulu ifrazat yaptırır. Yiyeceklerden birisin tehlikeli saydı ise,kusma yaptırarak ve ishal yaparak o maddeyi vücuttan atmak ister. Sevmediği bir toz veya duman akciğere giriverirse derhal öksürük nöbeti yaptırarak (Astım Krizleri) o dumanı uzaklaştırmak ister. İşte alerjinin sebebi budur. Yani bünyemizdir. Bunda bilinmeyen şey,bünyemizinniçin durup dururken hiçte zararlı olmayan maddelere karşı hasım olması.

Bazı kimseler kaşık kaşık balı keyifle yer,bazısı da balı parmağının ucunda yalasa bütün vücudu kabarır. Kurdeşen olur.

Bu kısa izahtan sonra nezleye dönelim. Alerjik Nezle de bu şekilde olur. Alerjilerde tedavinin esası bu alerjik maddeyi bulmaktır. Ondan sonra iş kolay. Bünyesinin sözünü dinleyecek o maddeyi kapısından içeri sokmayacaktır.

O madde tespit edilinceye kadar epey zaman geçer tabi. Bu arada hastayı rahatlatacak pek çok ilaç var. Göz ve burun için Antihistaminik damlalar,tabletler kullanılabilir. Çok şiddetli hallerde Kortizonlu damlalar ve pomatlar da kullanılabilir. Ayrıca Kromolin solüsyonları da çok tesirli ilaçlardır.

Bütün bu ilaçlar Alerjik nezleyi 1-2 günde tedavi ederler. Ama eğer üçüncü gün alerjik madde ile karşılaşılırsa yine nezle başlar.

Altın değerindeki tavsiyem "Bu doktor da anlamadı" diye doktor,doktor gezmeyiniz. Nezleye iyi gelen ilacınızı kullanırken,alerji yapan şeyi bulmaya çalışınız.

ALERJİK HASTALIKLAR

Gıda alerjisi.Cilt alerjisi.Sıcak, soğuk alerjisi. Saman Nezlesi. Astım İlaç alerjileri. Böcek ısırmaları. Koku ve duman alerjileri.

AĞLAYAN BEBEK

Bebeğin konuşması ağlamaktır. Ağlamakla bir şeyler anlatmaya çalışır. Anne bu lisanı da öğrenmek zorundadır. Her ağlayışında meme vermek bazen zararlı olabilir.

Oda soğuk veya sıcak olabilir,bunu bildirmek ister. Altını ıslatmıştır,bunu haber verir. Kundağında vücuduna batan veya sıkıştıran bir şey hisseder,bunu bildirmek ister. Bunlar bir iğne,düğme vb. olabilir. Mamasını geciktirmiş olabilirsiniz,ihmalkarlığınızı hatırlatır. Veya bir yerinde haşarat vardır, kendisini rahatsız ediyordur,onu söylemek ister. Yahut;eli,ayağı uyuşmuş olabilir,kundağı çok sıkı bağladığınızı anlatmak ister.

Hatta;kulağının ağrıdığını,ateşinin yükseldiğini,karnında gaz olduğunu da bildirmek için ağlama lisanını kullanır.

Bütün bunlar yok iken de tatlı tatlı bakar,keyifli keyifli de güler. Ağlamakta ve gülmekte onun alfabesinin ilk sayfalarıdır. Anne bu lisanı mecburen öğrenecektir.

Devam Edecek

YÜKSEK TANSİYON (HİPERTANSİYON)

Hatice KARSLIOĞLU

Tansiyon kalpten pompalanan ve damarların içine akan kanın damar duvarlarına yaptığı basınç ve damarların direnmesidir. İnsan vücudundaki yeter miktardaki kanın sürekli olarak başta beyin olmak üzere tüm organlara ulaşabilmesi için düzenli ve belirli bir basınç altında dolaşması gerekir. Tansiyon olmazsa kan vücutta akmaz.

Kan basıncının normal ölçülere göre olması gerekir ki bu kişiye göre değişir. Hipertansiyon, tansiyonun sürekli normal ölçülerin dışına çıkması demektir. Erişkin bir insanın tansiyonu 14-9 olmalıdır.

-Yüksek kan basıncı tek başına bir hasta-lık değildir.
-Hipertansiyon belirtileri çeşitli organlar üzerindeki aşırı basınçtan kaynaklanır.
-Hastalarda hipertansiyon belirtileri genelde kalp-damar sistemi bozulduktan sonra kendini gösterir.
-Hipertansiyon genellikle olağanüstü yüksek olmadıkça hiçbir semptoma yol açmaz.
-Hipertansiyonda tanı çok önemlidir. Tanı sayesinde tedaviye hemen başlanır ve hastanın iyileşme şansı yükselir

Fazla kilolar, aşırı alkol tüketimi, kötü beslenme,stres,hareketsizlik,bazı hastalıklar ve bazı ilaçların yan etkileri tansiyonun yükselmesine yol açar. Bilinmeyen hipertansiyonlar büyük tehlike oluşturmaktadır. Hipertansiyonların çeşitli klinik belirtileri vardır.

TANSİYON YÜKSEKLİĞİNDEN KAYNAKLANAN BELİRTİLER

-Baş ağrısı,baş dönmesi
-Halsizlik,yorgunluk,bitkinlik,uykusuzluk hali
-Kalp çarpıntısı
-Kulak çınlaması,göz kararması
-Sinirlilik
-Burun kanaması
-Geceleri idrara kalkma
-Baygınlık,çarpıntı
-Ellerde uyuşma
-Gözlerde kızarmarın dışına süzülerek toplanır ve şişkinliklere(ödem)neden olur. Bu yüzden hipertansiyonlu kişiler tuzlu besinlerden kaçınmalıdırlar. Vücut sıvılarının besinlerden kaçınmalıdırlar. Vücut sıvılarının normal düzeyde tutulması için tuzlu besinler yerine potasyumlu besinler tercih edilmelidir.(Dünya Sağlık örgütü'WHO'günlük tuz alımını 5 gram olarak belirlemiştir.)Yemeklere çok az tuz koyup,tuz yerine tatv erici başka maddeler denenebilir.

Sigara hipertansiyonlu hastalara kesinlikle yasaktır. Hatta bu kişilerin sigara içilen dumanlı ve kapalı yerlerde uzun süre kalmaları dahi sakıncalıdır. Sigara damar sertliğine yol açar. İçerdiği nikotin damarların iç duvarlarına yapışarak kaslarını daraltır ve damarlarda oluşan tıkanıklık yüksek tansiyona neden olur. Zamanla damarlarda kireçlenmeye yol açar.

Bilinçsiz ve dengesiz beslenmesonucunda tansiyon yükselir. Bilinçli beslenme alınan besinlerin tür (protein, karbonhidrat,yağlar, vitamin-mineraller) ve miktarlarını iyi seçmek ve yeter miktarda yemektir. Dengeli beslenme ise günlük alınan kalori miktarı ile harcanan miktarın dengede tutulmasıdır. Fazla yemek şişmanlığa dolayısıyla tansiyonun yükselmesine neden olur.

Tansiyonlu kişilerin yememeleri gereken besinler vardır.Bunlar;cips,dondurma ,ezme peynirler, fındık hazır çorbalar, hazır soslar, hardal,hamburger,havyar,çikolata,her türlü konserve, kavurma, pastalar, çörekler, kek, kaymak,jelatin,her şekerleme, yağlı etler,iç yağı, kuyruk yağı, yağda yumurta, yağda kızarmış et ve sebzeler,hamur işleri, mayonez, sakatat, margarin, salam,sosis,sucuk,turşu,tuzlu fıstık, tuzlu peynir,tuzlu zeytin,tuzlu çerezlerdir.

Hipertansiyonlu hastalar çay ve kahve tüketimlerine de dikkat etmelidirler.Bunların fazlası tansiyonu yükseltmektedir Yüksek tansiyonlu kişiler çok az alkol kullanmalıdırlar. Alkol tansiyonu yükseltir ve tansiyon ilaçlarının etkisini azaltır.

Hipertansiyonlu hastaların tansiyon oynamaları ile karşı karşıya gelmemeleri için spor yapmaları buna olanak bulamıyorlarsa yürüyüş yapmaları gerekir. Önceden spor yapma alışkanlığı olmayanlar birden ağır beden hareketleri yapmamalıdırlar. Hareket yavaş yavaş arttırılmalıdır. Tansiyonlu hastalar için dinlenme çok önemlidir. Dinlenme ve istirahat tansiyonun düşmesine yardımcı olur. Hastaların sürekli sakin olmaları gerekir.

Tansiyonun yüksek olduğu zamanlarda şiddetle ıkınmamamak ve ağır kaldırmamak gerekir. Aksi halde tansiyon birden yükselir. Kalp ve beyin damarları zorlanır. Çok soğuk ve çok sıcak havalar tansiyonu arttırır. Güneşte kalmak veya güneşlenmek bu hastalık için büyük tehlikeler doğurur.

ŞİFALI BİTKİLERDEN FAYDALANMA *Abidin ÇETİN*

PEMBE KEKİK (Thym-Thymus)
KIZIL KEKİK (Serpolet-Theymus-Serpyullum)
AK KEKİK (Serriette vivace-Satureia montana)

Tanıma ve bulunuşu: Kırlarda 10-30-50 cm. boylarında pembe,kızılımsı,ak çiçekler,kçük kokulu yaprakları olan bitkiler. Bazısının kokusu çok keskin ve bulandırıcı (İzmir),bazılarının kokusu hafif ve hoştur (Çorum). Dik yükseklikler olduğu gibi dal ve yaprakları yayılan ve sallananları vardır.

Kullanılan bölümleri: Çiçekli sapları ve yaprakları.

İçindeki maddeler: Timol,Karvakrol ve silmenli öz yağlar,alkoller,kömürleştirici yakıcılar, tanen,sakız (reçine), sabun yapıcılar,azotlu Fenol,enzim.

Etki özellikleri: mikrop ve bakteri kırıcı,kasıntı,ağrı,sancı giderici,iştah açıcı, piskoku giderici,yara iyileştirici,idrar sökücü,güçlendirici,öksürük kesici,gaz giderici,zehir ayırtıcı,ay kanını kolaylaştırılıcı ve düzenleyici,kanda al yuvar erimesini durdurucu,balgam söktürücü,uyarıcı,şeker düşürücü.

Kullanıldığı alanlar ve hastalıklar: Kan dolaşımı,solunum yolları,sindirim yolları,baş ve sinir ağrıları,boşaltım ve üreme yolları,kemik kas eklem yapısı,cilt ve saç güzelliği.

KAN DOLAŞIMI,KALP VE DAMAR: Ay kanamasını kolaylaştırır ve düzenler. Sancıları giderir. Kansızlığı önler. Alyuvar erimesini durdurur. Kandaki üre,ürik asi,zehir arıtımın arttırır. Kanı temizler,eklem romatizması ve damla hastalığı ve kanseri engeller. 1 çay kaşığı kekik 4 bardak kaynar suyla demlenir. Sabahları aç karnına bal veya pekmezile 1 bardak içilir. Ağır durumlarda 2-3 bardak içilebilir. Kan kanseri gibi durumlarda ise özyağı 1 lik suya,çaya süte damlatılıp içilir.

SOLUNUM YOLLARI. Çocuklarda tifüs,bronş darlığı,hefes zorluğu,sürekli bronşhastalığı,öksürük,akciğer su şişi,soluk kokması,burun kanaması,soğuk algınlığı, grip,boğaz ve geniz yara ve şişlerinde,özellikle salgın,bulaşıcı hastalıklarda çayını, sütünü, şurubunu içmek,yağıyla ovmak,sabunuyla yıkanmak,ağzı burnu çalkalamak,kolonyasını koklamak gerekir.

SİNDİRİM YOLLARI: Mide ağrıları, yara,gaz ve sancılarını geçirir. Alkol ve tütün zararlarını giderir,zehirlerini arıtır. 15 dakikada 1 çorba kaşığı içilerek sindirimi güçlendirir. İştahsızlık,diş ağrısı,bağırsak ağrılarını,peklik ve ishali geçirir. Şekeri düşürür,bağırsak asalıklarını dışarı atar.

BAŞ VE SİNİR AĞRILARI: Baş ağrısı,yüz sinirleri ağrısı,sinir bozukluğu,sinir zayıflığı,sinizüt ağrılarında,titremelerinde ve sara nöbetinde kullanılır. Çayı içilir,sıcak suyunda yatılır ve yıkanılır,yastığında yatılır.

BOŞALTIM VE ÜREME YOLLARI: İdrar yapmalı kolaylaştırır,rahmi yumuşatma ve doğumu kolaylaştırır. Rahim, prostat, kamış,idrar yolları sancılarını giderir. Cinsel soğukluğu giderir. Hamile ve guatr hastalığı olanlar kullanmamalıdır.

KEMİK,KAS,EKLEM YAPISI: Kas tutulması,kulunç,kas bozulması, zayıflaması, romatizma,eklem kazası,çocukların zayıf gelişmesinde üye ve örgellerin güçlendirilmesinde,sırt,bel bacak ağrılarının giderilmesinde,eklem ağrılarında yayarlanılır.

CİLT VE SAÇ GÜZELLİĞİ: Ciltteki dokunma,siğil.düğme ve mayasılları giderir. Saç dökülmesini önler. Böcek sokmasını giderir. Böcekleri kovar,uyuz,kaşıntı,meme ve cilt çatlaklarına iyi gelir. Yağıyla ovulur,sabunuyla yıkanılır.

KULLANIK İŞLEMVE BİÇİMLERİ:

Kekik Çayı: Demliğe bir çay kaşığı kekik ufağı konur. Üzerine 4 bardak kaynar su eklenir,süzülür,içilir.

Kekik Yıkanma Suyu: 200gr. Kekik ufağı 10-15 litre soğuk suda bir gece bekletilir. Sabah kaynatılıp banyo küveti suyuna eklenir. Sıcak sıcak içinde yarım saat yatılır,yıkanılır.

Kekik alkollü suyu: Kekik çiçekli yaprakları bir kavanoza doldurulur. 1/3 kadar etilalkol,2/3 kadar kaynar su konur 15 gün bekletilir. Yarım bardak ılık suya 10-15 damla damlatılıp sabahları aç karnına iyi oluncaya kadariçilir.

Kekik yağı sirkesi: 2 kavanoz kekikle doldurulur. Birine sızma zeytinyağı,ötekine sirke eklenir. 15 gün bekletilir. Salata ve çorbalara ekilir. Yara ve mayasıla sürülür.

Şifalı ot yastığı: kekik, oğulotu, paryavşan,nane,reyhan,fesleğen, çörekotu, sarımsakotu,yumaçiçeği,karabaşotu,civanperçemi,kuşdili,adaçayı,rezane,dereotu,maydonoz,kişniş,ardıç ve selvi tohumu,gül kurusu,ıhlamur,iğde çiçeği,mercanköşk gibi güzel kokulu,mikrop öldürücü,böcek kovucu,uyku verici otlarla yastık doldurulur. Baş bu otyastığa konarak uyunur.

Kekik balı,pekmezli şurubu: Kekik, ısırgan ve diğer şifalı otlar kurutulup elekten geçirilir. Bay veya pekmez ile karıştırılır. Her sabah aç karnına bu kavanozdan bir tatlı kaşığı alınmaya devam edilir. Çaya, limonataya, şerbete katılabilir.

Son söz: Güney Amerike kökenli thymus vulgaris cinsinden timol karyakrollü özyağ elde edilir. Yurdumuzda thmus serpyllum yabani kekik,thymus capitalus başlı kekik yetişir. Ancak mercanköşk,merzenguş orguganum türlerinin çoğu da kekik yerine kullanılmaktadır. İstanbul kekiği origanum heracleoticum,İzmir kekiği oruganum smyrnaeum,Trabzon kekiği satureria spicigera,güveyotu,keklikotu,origanum vulgare türleri kekikyerine kullanılmaktadır.

SORULARINIZ İÇİN
İRTİBAT TELEFONU:0-364 234 55 64

Kaynakça: 1-80 Recette Originales Dr. Levy LEROY s.52-55 2-Şifalı Bitkiler Ansiklopedisi Ayhan YALÇIN s.644 3- La Sante a la Pharmacie du Bon Dieu Maria TREBEN s. 54 4- Secrets et Vertus des Plantes Medicinales- Selection du Rider's Digest s.289

EKSİK SAYILARINIZI TAMAMLAYINIZ !

MEVCUT SAYILAR

1. Sayı 500.000 Tl.
2. Sayı 500.000 Tl.
3. Sayı Mevcudu Kalmadı
4. Sayı Mevcudu kalmadı
5. Sayı 500.000 Tl.
6. Sayı 500.000 Tl.
7. Sayı 500.000 Tl.
8. Sayı 500.000 Tl.
9. Sayı 500.000 Tl.
10. Sayı 500.000 Tl.
11. Sayı 500.000 Tl.
12. Sayı Mevcudu Kalmadı
13. Sayı 1.000.000 Tl.
14. Sayı 1.000.000 Tl.
15. Sayı 1.000.000 Tl.
16. Sayı 1.000.000 Tl.
17. Sayı 1.000.000 Tl.
18. Sayı 1.000.000 Tl.
19. Sayı 1.000.000 Tl.

Posta ile istenilen sayıların her birisi için 350.000 Tl. Ilave edilecektir. Siparişlerinizi kargo ile de isteyebilirsiniz. İl dışından olan istekler için 1260013 numaralı POSTA ÇEKİNE toplam ücreti yatırınız. ÇORUMLU 2000

EVİNİ TEPEYE YAPARSAN YEL,DEREYE YAPARSAN SEL; FAY HATTINA YAPARSAN DEPREM ALIR.

Suhubi Ulvi CIRIL

22. sayıdan devam

Görev yaptığım süre boyunca tuttuğum notların yardımıyla yazıma devam ediyorum.

Belediyemizin Adapazarı'na gönderdiği yardım konvoyu ile İl Kriz Masasının olduğu bölgeye geldik. Tüm şehirde elektrik,su,telefonlar işlemez duruma gelmişti. Kriz Masasının olduğu bölgede; Telekom mobil (seyyar) telefonlar kurmuş,kurtulanlar yakınlarıyla haberleşebilmek için kuyruk oluşturmuşlardı. Bu arada şunu hatırlayalım: 17 Ağustos 1999 günü tüm Türkiye'de telefonlar kilitlenmiş,Çorum'un kendi içinde bile telefon görüşmesi yapılamamıştı.

Kahraman Mehmetçiklerimiz ve Türkiye Kömür İşletmelerinin çok az konuşulan,reklamı yapılmayan,isimsiz kahramanları kazma-kürek ve ellerindeki imkanlarıyla yıkıntılardan can kurtarabilmek için çalışmaya başlamışlardı bile.

Ekmeği sıcağı sıcağına kavuşturan Ankara Belediyesinin otobüsleri geri dönerken;diğer belediyeler,kuruluşlar ve kişiler akın akın yardım yağdırıyorlardı. Yollar iş makineleri ile dolu idi. Maalesef televizyonlar;halkımızın ve kuruluşlarımızın bu duyarlılığını ekrana fazla yansıtmadılar. Getirdiğimiz iki kamyon erzakı dağıtmak yarım saat sürmedi. Müdürümüz,Erenler Belediyesi emrinde görevlendirildiğimizi söyledi. Yola koyulduk fakat yol bulabilirsen git,her taraf yıkıntıdan kapalı. Az sayıdaki polis memurlarının yönlendirdiği yollardan gitmeye çalışırken Müdürümüzün bindiği araçla diğer araçlar birbirimizi kaybettik. Telsizin şarjı bittiği için haberleşme imkanımız da olmadı. Daha sonraki günlerde de elektrik bulma imkanı olmadığı için telsizleri şarj edemedik. Sora sora Erenler Belediye binasını bulduk,fakat hasarlı olduğu için kimseler yoktu. İtfaiye ve seyyar kaynak aracımızı yolun kenarına çektik, Müdürümüzü beklemeye başladık. Maalesef aracı arızalanınca onlarda yolda kalmışlar o gün akşama kadar buluşamadık. Yolda aracımızı görenler yardım istediler,kaynakçı arkadaşlar bir yıkıntının altından insan çıkartabilmek için yıkıntı demirlerini kesip geldiler. Bizde o zamana kadar Erenler Belediyesinin garajını bulmuştuk orası yıkılmadığı için Erenler Belediyesi oradan idare ediliyordu. Personelin yaklaşık onda biri ancak işbaşına gelebilmişti. Herkes can derdinde idi. Yanımıza kılavuz olarak bir zabıta arkadaş verdiler. Depremin şiddetinden su şebekesi hasar görüp kullanılmaz hale geldiğinden tüm şehrin içme ve kullanma su ihtiyacı arozözlerle karşılanması gerekiyordu. Adapazarı İtfaiye Binası depremde araçlarının üzerine çökmüş,sadece küçük bir arozöz az hasarlı olarak kurtulabilmişti.

Depremde belediyelerin bu konudaki gayretleri de takdire şayandı. Türkiye'mizin her bölgesinden itfaiye arozözleri bu ihtiyacı gayet güzel karşıladılar. Ayrıca kamyon ve treylerler le pet içme suyu sebil olarak dağıtıldı. Arozözümüzü doldurmamız gerekiyordu,nereden dolduracağız dediğimizde bu konuda bir hazırlığın olmadığını gördük. Zabıta arkadaş Söğütlü Beldesinde su alabileceğimiz bir yer olduğunu söyledi. Yollara dökülen yıkıntıların fırsat verdiği yerlerden Adapazarı'nı çıkıp Söğütlü Beldesine doğru yola çıktık,bu yolda çok kalabalıktı. Suyu doldurup geldik,bir caminin şadırvanına su doldurduk.

Şehir içinde bir yerde yangın var dediler,gittik. Hayatımdaki en sıkıntılı anılarımdan olacak ve unutamayacağım bir durumla karşı karşıya idim. Bodrum katı tüp deposu olarak kullanılan apartman en üsten itibaren dikine olarak yarısı yıkılıp,apartmanın önünde tepe oluşturmuştu. Bina hafif yatık durumda idi. Binanın çevresinde bulunanlar,deprem anından itibaren tüplerin aralıklarla patladığını ve yandaki dairede bir ailenin olduğunu çıkamadıklarını söylediler. Bu durumun üzerine,bir de devam eden artçı sarsıntılar devam ederken çalışmanın zorluğunu varın siz düşünün. Binaların altını tüp deposu olarak kullananlara ve bu durumdaki binalarda out-

ranlara önemle duyurulur. Yaklaşabildiğimiz ölçüde hortum açıp yangına müdahale ettik. Tüplerin üzeri yıkıntı ile kaplı olduğu için fazla etkili olmuyor,sadece boşluklardan ne su verebilirsek ve yıkıntıların çamurlaşmasından ne soğursa o kadar etkili oluyordu. Yandaki oturan aileye ise ikinci günü olmasına rağmen durumun çok tehlikeli olmasından dolayı yaklaşılamamış,umut kesilmişti. Yakınları hiç değilse cesetlerini sağlam bulabilirsek telaşı içinde idiler. Arozözün suyu bitmişti,yeniden dolduralım dedik Söğütlü uzaktı yakın yer var mı diye araştırdık Sapanca Gölü 15 km dediler. Gittik zaten Adapazarı Belediyesi şehrin içme suyunu oradan karşılıyormuş. İtfaiye ekipleri motopompları gölün kenarına kurmuşlar gelen arozözü doldurup klorluyorlardı. Suyu doldurup yangına ikinci defa müdahale ettik. Hava kararmıştı. Seyyar aydınlatma sistemleri kurulmadığı için gece çalışması da yapılamıyordu. Ertesi gün iş makineleri yardımıyla yıkıntılar alınınca yangını ancak söndürebilmiştik. Daha sonra biz başka yangınla karşılaşmadık. Depremin yaz günü olması yangın riskini azaltmıştı. Daha sonra 12 Kasım 1999 da Bolu-Düzce de meydana gelen depremde ilk anda çokça yangın çıkmıştı.

Devam Edecek

Ramazan Bayramınızı Kutlar Sağlık ve afiyetler Dilerim
S.Ulvi CIRIL

ÇORUMLU 2000 KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ABONE FORMU

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize 1 Yıl abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım :.....
Adresim :.....
Şehir :.....

FATURA BİLGİLERİM:
Vergi Dairesi No :.....
Vergi Dairesi Yeri :.....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 1260013 numaralı Posta Çeki hesabına 18.000.000 TL. Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir.

Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimi ve faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

KAŞE: **Adım Soyadım**

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

22. Sayıdan devam

Yaz mevsiminin kavurucu bir günüydü. Havanın sıcaklığından buram buram terliyordu. İkindiye doğru harmanda işini bitiren delikanlılar,cami önünde öbek öbek yığılmış oturuyorlardı Yine herkesin yüzünde ızdırabın izleri belli oluyordu. Harmanın tozu terleyen delikanlıların sırtlarındaki gömlekleri çamur gibi yapmıştı. Sakalları birbirine karışmış ihtiyarlar,başlarını yere eğmiş,tos tos düşünüyorlardı. Tarlaları biçilen,ekin yığınlarının yarıdan fazlası sürüldüğü halde evlerine getirdikleri buğdaylar şimdilik karınlarını doyurabilecekti. Hayvanlarına yedirecekleri yemleriyle,kışlık yiyeceklerini henüz temin edememişlerdi. Cami önünde oturan sarıklı gün görmüş ihtiyarlar,bunları düşünüyor,gelecekteki acı günleri şimdiden yaşıyorlardı.

Bunlardan ayrı oturan,boyunlarında mendillerle sarılmış yağız çehreli delikanlılar,durmadan bir şeyler konuşuyorlar ve cami önünde bulunmayan diğer arkadaşlarına haber gönderiyorlardı.

Bugün yine bir şeyler dönüyordu ortada. Aliş Ağanın köyde bulunmayışı,kötü niyetli delikanlılara fırsat vermişti. Bütün çalışma ve çabalarına rağmen sularının kanun yoluyla halledilmediğinden,zorla olsa akıtmak istiyorlardı bunlar. Yapacakları her hareketi gizli tutmak amacıyla,fısıltı halinde konuşuyorlardı.

Gece oldu. Harmanın yorgunluğuna dayanamayanlar,ihtiyarlar yatsı namazını camide kılar kılmaz evlerine çekilip derin uykuya daldılar.

Gündüzün sıcaklığı hâlâ geçmemişti. Gecenin sessizliğinde kuş kanadını kıpırdatmıyordu. Gök yüzünde yıldızlar sık sık birbirlerine kayıyor,Samanyolu'ndaki burçlar ise pırıl pırıl parlıyorlardı. Ay hilal durumunda olduğundan,yıldızların ışıkları aydınlatıyordu yeryüzünü.

Bekçi Kılcı omzundaki köy dokuzlusu ile cami önünde dolaşırken,orada bulunan bir viranelikten paytak yürüyüşlü,kısa boylu,yuvarlak yüzlü,gece pek benzi belli olmayan bir delikanlı,Kılcı'nın arkasından kucakladı. Bekçi şaşırmıştı.

<<Kimo ?>> Diyecek oldu. Fakat kısa boylu delikanlının,<<sus>> demesi üzerine,sesinden Paytak Aziz olduğunu anlayan bekçi sesini çıkarmadı.

Paytak Aziz bekçinin ceketinden aşağı çekerek oturmasını istedi.

<<Kılcı>> Dedi. <<Biliyorsun senin hiçbir zaman kötülüğünü istemem... fakirsin,birkaç hakla ekin almana mani olmayacağım. Yalnız Aliş Ağa Ankara'ya gitmişken yapmak istiyoruz. Eğer müsaade eder de,göz yumarsan,şu odada toplanıvereceğiz... biz odada dururken,sen de köyün dışında dolaşırsın. Korkma ! Yemin ediyorum. Sana bizim zararımız gelmez. Hem Tekin köyüne de gitmeyeceğiz. Bir sigara içimi kadar bir toplantı yapacağız. Hepsi bundan ibaret. Şimdi iyi anladın mı Kılcı'cığım !>> Diye sordu.

Bekçi uzun uzun düşündü. Muhtarın Ankara'ya giderken verdiği talimat aklına geldi. <<olmaz>> diyecekti. Ama Paytak Aziz secereli eşkıyanın biriydi. Zaten gece yarısı da olmuştu ki,kimse görmeden toplanmalarına kendi çıkarı için müsaade etmeyi uygun gördü. Sonrada:

<<Odada ne yapacaksınız ?>> diye sordu. Paytak Aziz biraz yumuşattığı bekçiye,diller dökmeye başladı. Söz arasında önceden arkadaşları ile işaretleştiği iki ıslığı ardı ardına çaldı.Biraz sonra yolun kenarındaki viranelikten,üç kişi çıkarak,Paytak Aziz'in yanına doğru geldiler. Bekçi bir ara aklını başına toplayıp,muhtarın <<Ben yokken bir şey çıkarsa,Kılcı seni mes'ul tutarım >>Demesini

Devam Edecek

EVE DÖNÜŞ

Mahmut SelimGÜRSEL

Güneş yine doğuyordu. Yatağından istemeyerek de olsa kalkmalıydı. Esnedi, gerindi. Eli sigara paketine gitti. Doktorun söylediği aklına gelince sigara yakmayı erteledi. Akşam yine korkunç kabuslar gördüğünün delili olarak sırılsıklam olmuş pijamasın sırtına yapışmasıyla anlamıştı. Neydi bu korkulu rüyaların sırları bunu düşündü, bulamadı. Başını salladı, boş ver diyerek pijamasını çıkartarak yatağın üzerine serdi. Yıkayacak eşi de yoktu. Üç ay olmuştu sevgili karısını kaybedeli.

Lavoba yagiderek kendi kendine söylendi. Bu gündeyedik sabah namazını dedi. Halbuki yatsı namazını kılar kılmaz yatağa girer, hemen de uyurdu. Aklına o sıra babasının dediği geldi. "Oğul; şimdi uykunun kadrini bil. Benim yaşıma gelince yatakta adamı dövüyorlar". Derdi. Halbuki babasının bu sözleri söylediği yaştaydı. Yatakta kendisini döven olmamıştı. Eliyle boş ver dercesine bir hareket yaptı. Bir ab dest alarak oturma odasına yöneldi. Üzerini giyindi. İçi korkunç bir pişmanlıkla seccadesini serdi, sabah namazını eda etti.

Namazı kılınca kendisinde bir ferahlık duydu. Mutfağa geçti, çaydanlığı ocağın üzerine koydu ve daldı. Hanımı çayı hazırlayınca, yatak odasına gelir bütün sevecenliği ile onu uyandırırdı. Beraber kahvaltı yaparlar, işine neşe ile giderdi. Şimdi öylemiydi ya. Her iş kendisine kalmıştı. İş, aş, bulaşık, çamaşır, ev süpürmesi. Ocaktaki su kaynamaya başlayınca 2-3 bardak olacak kadar çay demledi. Buz dolabından, kahvaltılıkları çıkardı, masaya koydu. Bardak ve çatalı alarak, çay oturana kadar beklemeden kahvaltısını yapmaya başladı. Çayı ocaktan alarak bardağa doldurdu, bir de sigara yaktı. Gözü yine dalmıştı. Eşini hatırladı. Gözleri dolmuştu. İki bardak çay içene kadar sigarasını da bitirmişti.

Dış kapıda ayakkabısını giyerek kapıyı kilitledi. Kapıcı sabah temizliğini yapıyordu. Hürmetle Metin amca, akşama ekmek ayırayım mı diye sordu. Metin Bey olur gibisinden başını salladı.

İş yerine gelince, arkadaşları ona hürmet ve saygıyla yaklaştılar, hatırını sordular. Gereken cevapları verdi. Yerine oturdu, önünde bir gün önceden kalan işlerine devam etmeye başladı. Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyordu ki masasının yanında beliren bir gölgeyi fark etti. Başını kaldırdı, olamazdı. Karşısında hanımı gülümseyerek duruyordu. Şaşırdı, gözlerine inanamadı. Gözlerini iyice açtı. Evet oydu. Bayılacak gibi oldu. Gelen, baba ne oluyor? hasta mısın diyince ayıktı. Evet oydu ya. Eşi değil büyük kızı Hülya idi karşısında duran. Gözleri doldu. Yok kızım. Bir şeyim yok. Birden seni kaşımda görünce annen zannettim. Bana öyle geldi. Diyerek kızının boynuna sarıldı.

Ne kadar da kırılmıştı kızına. Almanya denilen gurbet elden gelememişti anasının cenazesine. Üç ay sonra gelebilmişti yurduna, baba ocağına. Kızına sarılırken bunlar geçti aklından. Kızını masasının yanındaki sandalyesine oturttu. Müdürün odasına yöneldi. İzin isteyecekti. Kapısını vurarak içeri girdi. Müdür genç ve enerjik birisiydi. Memurları ile senli benli olmayan, dürüst bir mizaca sahipti. Müdür; odasında ayakta, elindeki evrakı inceliyordu. Arkası kapıya dönüktü. Metin Beyi görmeden, buyurun, ne var? Dedi. Metin Bey sıkılarak. Beyefendi, Almanya'dan kızım geldi, bugün idari izin isteyecektim diye mırıldandı. Müdür, Metin Bey'e dönerek. Hay hay Metin Bey. İsterseniz birkaç gün gelmeyebilirsiniz. Uzarsa bu yıllık izninizden birkaç günlük alıverirsiniz dedi. Metin Bey teşekkür ederek odadan saygıyla çıktı. Odasına yöneldi. Kızını alarak eve gitmek için iş yerinden çıktılar.

Hülya babasının koluna girmiş, sımsıkı sarılmış yürüyorlardı. Arkalarından Metin Bey diyerek bağıran bir sele geri döndü. Seslenen ailece görüştükleri bir arkadaşları idi. Ahmet Bey. Ne kadar olmuştu görüşmeyeli diye düşündü Metin Bey. Her halde altı ay olmuştur. Ahmet Bey yanaştı, nasılsın Metinciğim, nasılsınız yenge hanım dedi. Ahmet Bey de kendisi gibi yanılmış, kızı Hülya yı rahmetli eşine benzetmişti. Zoraki dudaklarında bir gülümseme peyda oldu. Hayır Ahmetçiğim, yanımda gördüğün eşim değil, Almanya'da bulunan büyük kızım Hülya. Eşimi üç ay önce kaybettim. Kızım beni ziyarete gelmiş eve gidiyorduk diye cevap verdiğinde Ahmet Bey ne diyeceğini şaşırdı. Bocaladı. Kem küm etti, kızardı, bozardı. Ağzından belli belirsiz bir özür veya baş sağlığı çıktı.

Hülya, bu duruma üzülmüş, babasına belli etmemeye çalışsa da çok duygulanmıştı. Hıçkırıklarını tutamadı. Babasının koluna daha bir sıkı asıldı. Baba kız eve girdiklerinde, ne konuşacaklarını bilemez durumda idiler. Üzüntü ve sevinç birbirine karışmıştı. Duygular allak bullak olmuş, sarsılmışlardı.

Hülya, mutfağa sığınarak evde bulunanlardan öğle yemeği hazırlamaya başladı. Metin Bey, oturma odasındaki koltuğuna kuruldu, bir sigara yaktı, daldı. Evet hatırlamıştı onu geceleri korkutan, ter içinde bırakanın ne olduğunu. Evet, kızı idi. Kızı ile yaşadığı bu günkü olayları geceleri rüyasında da yaşıyor, terliyor, terliyordu.

FATİH ÖZTÜRK

Çorum'un SUNGURLU ilçesinde 04/08/1980 yılında doğdu. Daha sonra ÇORUM'a yerleştiler. İlkokulu M.E.V ilkokul'unda bitirdi,orta okulu Bahçelievlerde Ticaret Lisesini 1998 yılında bitirdi.Mezun olunca özel bir muhasebe bürosunda çalışmaya başladı. 21/11/2000 tarihinde AMASYA' da vatani görevini yapmaktadır.

HEP SENİ BEKLEDİM

Yüzümün bu kadar aydınlık olması niye biliyor musun?
Neden bu kadar içten gülüyorum ?
Yaşamdan bu denli keyif almamın nedeni ne?
Kendine baktığım zaman sadece seni görüyorum artık.
Seni gördükçe yenileniyorum,mutlu oluyorum,keyifleniyorum.
Hep seni bekledim ben,seni aradım.
Başka yüzlere sen diye baktım.
Başka kollara sen diye sarıldım.
Herkesi sen sandım,ama yanıldım.
Senin gibi olamazdı hiç biri.
Ne gülüşleri sendin,ne gözleri.
Onlar sadece birer suretti.
Ruhu,ateşi,yüreği olmayan birer suret.. Kızdım kendime.
Seni yeterince aramadığım için suçladım kendimi.
Yoruldum aramaktan kabuğuma çekildim. Sustum.
Gecelerimi yıldızsız kıldım, gündüzlerimi ışıksız.
Her mevsim seni yaşadım.
Yağmur olup ıslattın beni, Kar olup üşüttün.
Son baharda ağaç olup yapraklarını döktün üzerime.
Baharda renk renk çiçek olup açtın bahçemde.
Yazın sarı sıcak güneş olup ısıttın beni.
Kadeh kadeh içki oldun içtim.
Şarkılardaki ezgi oldun, dinledim.
Bana bakıp "Ne oluyor sana" diyenlere cevap bile vermedim.
Güldüm. Gülüşümle aldattım onları.İnandılar.
Sei yaşamaktan hiç bir zaman vazgeçmedim oysa.
Uzaktaydın sen. Ama bir o kadar içimdeydin.
Beni izliyordun biliyordum.
Seni göremesem de oralarda bir yerde bana baktığını biliyordum.
Sana sakladım içimde yıllardır biriktirdiğim sevgiyi.
Yüregimdeki heyecanı,gözlerimdeki yeşili,dudaklarımdaki ateşi,
Ellerimdeki titremeyi,küçük dokunuşları,sana sakladım.
Ve bir gün,çıktın karşıma.
Şimdi seni bulduğum içindir bu coşkunluğum.
Seni bulmanın coşkusudur bu içimdeki dışarıya taşan...
Yepyeni bir hayatın başladığını bili yorum.
Ve bu hayatın içinde vazgeçilmez kıldığım tek şeyin,
Sen olduğunu da...

Ahmet HANÇER

Çorum Merkez karacaören köyünde 28 / 03/1982 yılında doğdu. İlk okulu köyünde tamamladı. 1994 te orta öğretim iki'den terk etti. Okulu terk edince bir iki yıl serbest çalıştı daha sonra 1996 yılında özel bir şirkette çalışmaya başladı,hâlâ aynı yerde çalışmaya devam ediyor.

SUÇ BENİMMİ ?

Şimdi kurduğum hayallerde,
Kırık bir ümit
Bir kaç damla göz yaşımsın
Yazdığım hüzün dolu şiirleri ve sözleri
Ömrümce bekleyecek içimdeki sabırsın

Şimdi sen yüreğimde yıllanmış şarapsın
İçimde bitip tükenmeyen acısın.
Soğuk gecelerde uzanıpta sarılamadığım
Biricik Aşkımsın

Şimdi sen yatağımda düşlediğim rüya
Sabah uyandığımda ayrıldığım şarapsın.
Hayaline kapılıpta ağladığım karanlıklarda
Kaybettiğim mazimsin benim

Mektubunda geç kalma diyorsun
Yollar uzaksa suç benim mi ?
Hasret rüzgarları esti diyorsun
Kader ayırdı ise suç benim mi ?
Geldiğinde güller açacak diyorsun
Güller açmıyorsa suç benim mi ?

HAYAT OKULU

Kimler geldi kimler geçti elinden,
Ne yuvalar yıkıldı senin yüzünden,
Bir öğrenci çıksa sözünden ,
Bırakırsın okulda HAYAT OKULU

Kuralların katı yüzün pek soğuk
Bağrında gül bitse biryanısoluk
Bir yanın hasret bir yanın yokluk
Ne güller soldurdun HAYAT OKULU

Dört duvarla çevirmişsin kendini
Yıllar oldu açmayalı bendini
Hiç dinlemezsin şu AHMET'in derdini
Yakında açacağım HAYAT OKULU

ADIMI yazıp defterine
Döneceğim artık kendi evime
Elveda deyipte ben gençliğime
Yakında mezun oluyorum HAYAT OKULU

UMURUMDA DEĞİL

Seviyorum ya seni gönlümce,doyasıya.
Kimseler anlamıyorsa ne çıkar,umurumda değil.
Nakşettim bahar gözlerini yaralı gönlüme.
Uyumuşum,bir çiçeğe bakmışım umurumda değil.

Gecelerimdesin,rüyalarımda benimlesin ya,
Kalbin ha benimle,ha uzaktaymış umurumda değil.
Göz yaşlarıma boğdum ümitsizlikleri,kara geceleri.
Muhatabım sen,gündüz olmamış umurumda değil...

Soğukmuş,ayazmış,kış gelmiş diyorlar bir tanem.
Üşürüm,yoruldum amma,dayanamam diyemem.
Bakışını,sıcaklığını bahara değişmem.
Özlemişim,gurbetmiş,yalnızmış umurumda değil.

Yokmuş evim,sıcak bir yer kalacağım.
Uzaktaymış anam,babam,bacım...
Tek sana sevgim,Allah'ım tek sana duacıyım.
Palaşmaktır sevgi,kaygılar umurumda değil.

ŞİİR

Bu hasret,bu yangın kaçıncı ?
Kaç zamandır yok bir mısra sancısı.
Ihlassız sözler maskeli,birer yalancı,
Sen şiirim,duam,şükrüm başımın tacı.

Seninle daraltttım,işledim de ruhumu
Derinlik kattım,düşledim de uykumu
Büyüsüne daldım nesrin
Bayağı da abartmışsım,düşündüm de durumu.

Sen şiirim...
Ezbere dediler,hafızan güçlü olsun
İçime kelime yığını değil,nur,hikmet dolsun
Hayalsiz,aşksız,hissizim daha ne olsun

Sen şiirim...
Ben güzel için,sevgi için yanarım
Ilham benim,kafiye benim his yorganım

Sen şiirim...
Biraz tefekkür,biraz hissiyat
Bu düzmece oyun değil,basiret
Allah Rızası kendini muhasebeyse niyet

Ben şiirim
Mantıksız olmaz,cahilliğe elveda.
Dosttan başka neyimiz var ki dünyada ?
Ya dinle,ya oku şükret ya da.

Dilek KEREM

Gazi Üniversitesi
Çorum İlahiyat Fakültesi 3. sınıf

RENKLER İÇİNDE

Kırmızıyı bilir misin ? Dedin bana
Hiç bilmez miyim. Dedim.
Gücünün,asaletinin simgesi kan kırmızıdır
Allah aşkından yanan güneş kırmızıdır
Sevginin yatağı kalp,kıp kırmızıdır.

Beyazı bilir misin ? Dedin bana.
Saflıktır. Dedim. Dokunulmamış çiçektir
Vadideki zambak gibi berekettir,emektir.
Kalbimdeki şeffaf perdeyi açıp geçmektir

Yeşil demeye dilim varmadı biliyorum
Sentezini yaptılar,kilitlediler onu,
Özüne maske taktılar ama,
Ne güzelliği kaldı ne kokusu

Mavi dememe kalmadı,yüzün gülüverdi.
Gökyüzünün özgürlüğü,enginliği.
Denizin berraklığı,derinliği.
Asi bakışlarınla "sen"sin mavi

Pembe der demez "Olmadı işte." Dedin.
Ben anlamam öyle şatafatlı renklerden.
Pembe,rüyyadır hayaldir ufuklarda
Kuş olup,prenses olup masala kanmaktır.

Kara der demez kararmasın yüzün,
Ey benim kara kaşlı,kara bakışlı sevgilim !
Anladım ki maksat karanlıktaki,
Kap kara kalplileri görmekmiş.

Biz kara sevdaya daldık dalalı,
Gönlümüz konar mı başka yere,
Biz karada bulduk gök kuşağını
Anamız ak sütünü içirip beslerken bizi
Kara günlere düşmememizi dilemiş.

Kara geceler bilir kara hesaplarımızı
Kara gecelerde görüldü dostlar
Kara gecelerde aydınlattı bizi
Ve ben seni kara gecelerde sevdim

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

Mahmut Selim GÜRSEL ÇORUM

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 24

Yıl: 3 Sayı:24

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

Gürsel YAYINEVİ

Fiyatı KDV Dahil 1.000.000 Tl.

KURBAN BAYRAMINIZ KUTLU OLSUN

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :3 2001 Gürsel-YAYINEVİ Sayı 24

SAHİBİ ve Mesul Md. Mahmut Selim GÜRSEL

İdare ve yazışma adresi Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27/ 34 ÇORUM

YAZIŞMA corumlu2000@yahoo.com

SAYFA: http://www.corumlu2000.com/

İş : 0-364-224 89 13 / Ev:225 13 85 Cep: 0-542-362 20 78

Dizgi ve Mijanpaj Gürsel YAYINEVİ

İrtibat:

ADANA	Yalçın GÜRSEL	Tel : 0- 532-340 35 17
ANKARA	Abdullah ÖZÜYAĞLI	Tel : 0- 312 340 81 89
ANKARA	İsmet TEZEL	Tel : 0- 312 432 35 94
İSTANBUL	Suavi Hakan TORAMANLI	Tel : 0- 542 345 88 85
İZMİR	Yılmaz GÜRSEL	Tel : 0- 232 373 37 30

Bu Sayıda:

Bülent AKARCALI ..... Cevap e-mai 8.s.
Bekir Baki AKSU ..... Su Hırsızları 37. s.
Mesut ARTAR ..... Çağın Teknolojisi İnternet 36. s.
Kamil AYCAN ..... Yeryüzünün Büyük Yırtılma Fayları. 4.s.
Recep CAMCI ..... Müminlere İslami ve Kur'a-ni Öğütler 20.s.
Hacı CELEBCİ ..... Herkes Zengin Olsaydı 33.s.
İsmet ÇENESİZ ..... Kırkpınar 24.. s.
Abidin ÇETİN ..... Enginar Dikeni 31.s.
Ali EMİROĞLU ..... Sözde Soykırım 10.s.
Zekai İŞLER ..... Yeni Meslekler ve İşyerleri 21.s.
Zeliha GÖK ..... Şiirler 38.s.
Mahmut Selim GÜRSEL ..... Coğrafya– Fransa'ya Cevap 7. s.
Metin KALYONCU ..... Yazılı Basılı Yayınlarda İskilip 11.s.
Erdal ODABAŞ ..... Bulmaca 34. s.
Ulvi ÖĞRETEN ..... Çorum Tarihi 12. s.
Mustafa ÖZKİREMİTÇİ ..... Bir Kitaptan Sanat ve Kültür Üstüne Not 28 s.
İsmail PAMUK ..... Dünden Bugüne Ağlayan Anadolu 15.s.
Uğur PAMUK ..... Karikatürler 35. s.
Rifat PATIR ..... Doktorunuz Cevaplıyor 29.s.
Salim SAVCI ..... Anlaşılmayan Sözcükler 6. s.
Ekrem Solak ..... Ormancının Hatıraları 17.s.
Dr. Ahmet TAN ..... Yeni Diplomasi 7. s.
Raşit YÜCEL ..... Mevsimler Geçti 19.s.

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Fiyatı:1.000.000 Tl. Çorum İçin Yıllık 19.000.000 Tl. İl Dışı Yıllık 27.000.000 Tl.

Kapak Fotoğrafı: Gürsel Yayınevi

Baskı : İLKADIM BASIMEVİ Kadir SOL Gazi Cad. 6. Gazi Sok. No:6/A ÇORUM Tel:0-364-213 68 04

ÇORUM'UN ADI

Mahmut Selim GÜRSEL

Çorum adı üzerine çeşitli görüşler bulunmaktadır.Bunlar aşağıda gösterilmiştir.

Asurlar döneminde Pazar kentlerine "Karum" denilirdi. Çorum'da bilinen en önemli karum Boğazköy'dü.

Bizanslar döneminde ilimizin ismi, "Nikiye" yahut "Nikonya" ve yahut "Nicila" iken,Anadolu'nun Türklerin egemenliğine geçme döneminde; Çorumlu Oymağı'nın İlimizde iskânından sonra " Çorumlu " adı ile anılmıştır. Vakfiyelerde Çorumlu olarak geçmektedir.

Çorumlu Türk aşiretlerinden Alan Yurtlu aşiretine mensup mühim bir oymağın adı idi. Sonradan da kelimenin sonunda nispet edatı olan "lu" kaldırılarak yalnız Çorum kelimesinin kaldığı, İlimizin adının Çorum adını aldığı anlaşılmaktadır.

Evliya Çelebi Seyahatnamesinin 2.cilt, 407'inci sayfasında Çorum hakkında şöyle demektedir:

"...Abu havası latif olduğundan Selçukilerde Kılıçaslan şah oğlu Yakup Mirzayı ve yüzlerce çorlu hastalarını bu şehre gönderip ifakatyap ettiği için adına Çorum denilmiştir.Ama aynı vilayet Cevrirum'dan galat ve muhaffeftir derler."

Amasya tarihi 2.cilt 168'inci sayfa sayılı haşiyesinde:

".....Çorumlu Oymağı Nikonya şehrinde tavuttun ettiği ettikleri münasebetiyle Nikonya şehri Çorumlu demeklemeşhur olmuştur. Bu tabir 1000 tarihine kadar bütün evrakı resmi yede muhafaza edildiği halde muharreen edatı nispet hıfzedilerek asıl kabiliyeti teşkil eden Çorum "Çarum" (dördüncü) namıyla meşhur olmuştur. Mirkat ül-cihatta:

"...Danişmend oğullarının Bizanslılardan Çorum'u kurtardıkları zamanlarda vakıayı ve fetih hikaye edilen eserde, güya Bizanslılarla yapılan muharebeler neticesi fetihte İslâm esirleri kale üzerinde asılmalarından ve bir aralık yine Frenklerin eline geçtiği vakitlerde erkeklerinin öldürülüp kadınlarının ve çocuklarının tutsak edilerek Bizans'a satılması gibi Cevri cefa dolayısıyla kasabanın ismine 'Cevri Rum ' denilmiş ve ondan galat olarak Çorum şekline girmiştir....."

Halk arasında söylenen diğer bir rivayet ise:

"...Kale civarı veya varoş demek olan 'Çevrim' kelimesi zamanla Çorum şekline geldiği söylenmektedir...." *

Yukarıda zikredilenleri kısaca alt alta yazarsak:

"...Asurlar Dönemi 'Karum'un zamanla Çorum"

"...Anadolu'nun Türkleşme döneminde 'Çorumlu Oymağı'nın yerleşmesinden dolayı;Çorum....."

"...Evliya Çelebinin 'Çorlu Hastaların iyileşmesinden dolayı , yada Cevri Rum"un yanlış söylenmesinden dolayı 'Çorum....."

"...Amasya tarihinde 'Dördüncü' demek olan, Çarum' un zamanla değişmesinden dolayı Çorum....."

".....Mirkat ül - cihatta ' Frenklerin zulmünden dolayı Cevri Rum'un yanlış söylenmesinden Çorum...."

"...Kalelerin çevresinde oluşan 'varoşlara' Çevrimden dolayı Çorum....." denildiği görüşleri vardır.

Bu görüşlerin en akla yakın olanı, Çorumlu Oymağı' nın bu bulunduğumuz yöreye yerleşmesinden ve "lu" edatının zamanla söylenmemesi görüşü daha akla ve mantığa yatkın olduğu görülmektedir.

*Neşet KÖSEOĞLU

İLİMİZİN YERİ VE TANIMI

İlimiz, 34 derece 04 dakika ile 35 derece 28 dakika doğu boylamı ve 39 derece 54 dakika ile 41 derece 20 dakika arasında bulunmaktadır.

Amasya, Çankırı, Sinop, Samsun, Kastamonu, Yozgat ve Kırıkkale illeri ile komşudur. Karadeniz Bölgesi ve Orta Anadolu bölgesinin kuzeyinde bulunur. 1282 km^2 Yüzölçümüne sahiptir.

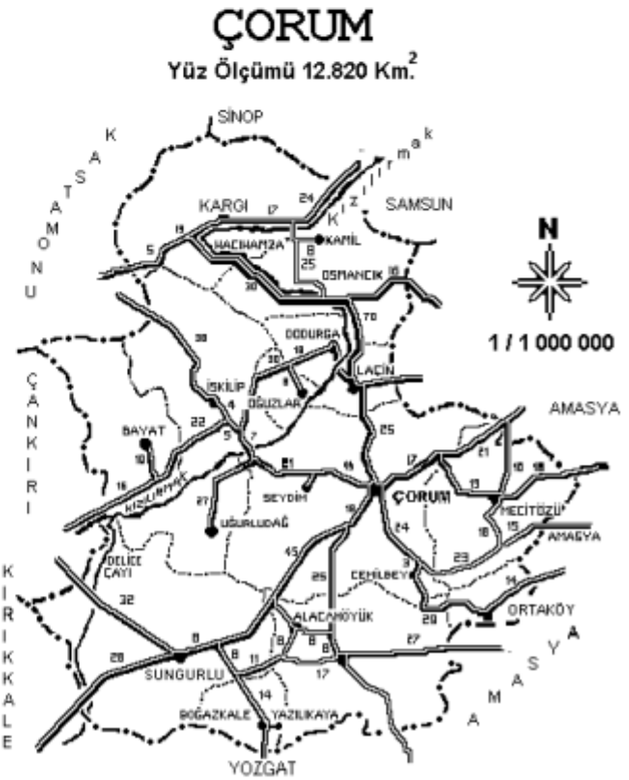

İLİMİZDE BULUNAN DAĞLAR

Çorum ili sınırlarında genellikle fazla yüksek olmayan dağlar bulunmaktadır. Merkez ilçenin güneyinde Dörttepe silsileleri, batıda Alagöz ve Köse dağları, kuzeydeise Eğerci dağı sıraları yer alır.

Dağların Konumları haritada ve 1000 metrenin üzerinde bulunan dağlar aşağıdaki listede verilmiştir.

DAĞLAR VE TEPELER YÜKSEKLİK SIRASINA GÖRE VERİLMİŞTİR(Kaynak 1973 Çorum İl Yıllığı

Kargı Erenler Tepesi Köse Dağı Üzerinde.....2097
Kargı Türbe Tepesi.....1981
Kargı Tepelice Tepesi.....1948
Kargı Dursun Tepesi.....1889
Mecitözü Karatepe.....1848
Mecitözü Kırklar Dağı.....1791
Merkez Eğerçi Dağı.....1765
Merkez Çal Dağı.....1730
Osmancık Dede Çal.....1730
Sungurlu Kartal Tepe.....1700
İskilip Sakaröz.....1650
İskilip Deveci.....1650
Merkez Alagöz Dağı.....1650
Sungurlu Nöbetbaba Dağı.....1641
Mecitözü Karadağ.....1620
Merkez Dört Tepe.....1500
Sungurlu Ziyaret Tepe.....1425
Alaca Hırka Baba Tepesi.....1425
Sungurlu Beşdam Dağı.....1425
Meçitözü Avkat Dağı.....1350
Sungurlu Ağcayürek Tepesi.....1316
Sungurlu Aktepe.....1236
Sungurlu Manastır Dağı.....1070

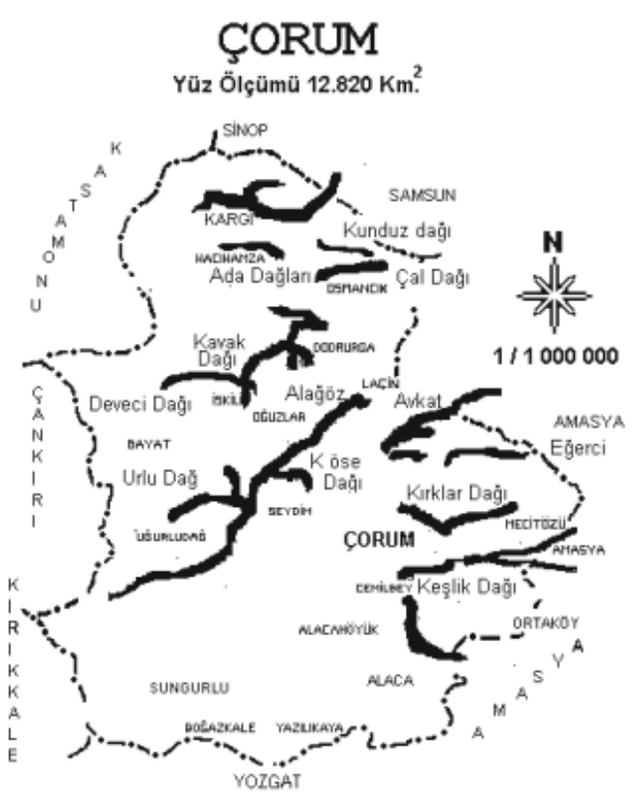

İLİMİZDE BULUNAN OVALAR

Birinci ve üçüncü jeolojik zamanlarda meydana gelen yer kabuğu nedeni ile, dördüncü zaman iklim mevcut bulunan ovalar meydana gelmiştir. Aşağıda bulunan levhada bulunduğu ilçeler ve isimler gösterilmiştir.

Ovaların deniz seviyesi yükseklikleri ve yaklaşıkkm
Kaynak 1973 Çorum İl Yıllığı

Ovanın Adı	yüksekliği	alanı
Merkez Boğabağı	8000-820	70km²
Merkez Ovasaray ovası	700-800	375km²
Merkez Seydim ovası	950	50km²
Merkez ve İskilip Irmak ov.	500-550	600km²
Merkez ve Mecitözü Düvenci	900	32km²
Merkez ve Osmancık Hamamözü ovası	450-500	30km²
Alaca Hüseyin ovası	725-875	264km²
Hacıhamza Kızılırmak kıyı.ov	400-420	1472km²
İskilip Dedesi ovası	500-550	250km²
İskilip Taybı ovası	550-560	144km²
Kargı Devraz Çayı kenarı ov.	400-450	1360km²
Kargı Kızılırmak Kıyısı ovaları	270-450	Irmak boyu
Mecitözü ovası	850	100km²
Osmancık ovası	300-350	300km²
Sungurlu Budaközü ovası	550-580	750km²
Sungurlu Delice ovası	550-600	300km²

İLİMİZDE BULUNAN VADİLER (Boğaz)

İlimizde bulunan ve genellikle boğaz olarak tabir edilen başlıca vadiler şunlardır. Dana boğazı, Harami de resi boğazı, Hatap boğazı, Hışır boğazı, Kırkdilim boğazı, Sacayak boğazıdır.

Ayrıca: Kızılırmak, Bayat, İskilip, Merkez ilçe, Oğuzlar, Laçin, Dodurga, Osmancık ve Kargı ilçeleri topraklarından geçen bir çok boğaz ve vadiler içerisinden geçmektedir. Bu boğaz ve vadilerden geçen akarsuların de bileri mevsimler itibariyle az veya çok olmaktadır.

DANA BOĞAZI:

Çorum ovası ile Seydim ovası arasında bulunmaktadır. 6.5 kilometre uzunluğundadır. Başlangıç noktası Harami vadisi başlangıcı ile birleşir.

HARAMİ BOĞAZI:

Seydim ovası ile Dedesi ovası arasında bulunmaktadır. Başlangıç noktası Harami vadisi başlangıcı ile birleşir.

HATAP BOĞAZI:

Merkez Bozboğa ovası ile Alaca Hüseyin ovası arasında bulunan 16 kilometre uzunluğunda bulunmaktadır. Hatap çayı bu vadiden geçmektedir.

HIŞIR BOĞAZI:

Alaca suyu ile Çat suyunun birleştiği yerdedir. Devam edecek

YERYÜZÜNÜN BÜYÜK YIRTILMA FAYLARI

Kamil AYCAN

Yırtılma fayları dik düzlemler boyunca oluşan yatay hareketlerdir.

Sağ ve sol yönlü olmak üzere iki şekli vardır.

Bu çeşit faylar kompresyon gerilmeleri nedeniyle meydana gelirler ve dike yakın düzlemler halinde bulunurlar.

En büyük asal gerilme ile en büyük asal gerilme yatay düzlem üzerindedir;fay orta gerilme doğrultusuna paralel olarak,dik düzlem üzerinde gelişir.

Yırtılma fayları yerkabuğunun kristalin temel kütlelerine kadar uzanırlar;fakat aynı zamanda hareketli bölgelerde blokları birbirlerinden ayrılacak şekilde davrandıkları da görülür. Bunlar çok defa yanlara doğru bindirme faylarına geçerler. Öte yandan birçok yırtılma faylarının gravite fayı şeklinde bir birleşeni vardır. Bu bileşen bazen önemli olabilir veya büyük bir değer taşıyabilir.

Doğrultu atılımlı faylar (yırtılma fayları) çoğunlukla kıvrımlı veya bindirmeli dağ şeritlerinde gözükürler ve kıvrım eksenleri diagonal veya dik olarak keserler.

DOĞRULTU ATILIMLI FAYLARIN ÖZELLİKLERİ

1-Bu çeşit fayların yeryüzündeki görünüşleri çoğunlukla düz bir çizgi halindedir. Eğilimleri dik veya dike yakındır.

2-Fay çizgisi boyunca;fay bileşeni milonit veya ultramilonit oluşumlarına elverişli bir ortam vardır.

3-Atılım az da olsa topografyadaki görünüşü çok belirgindir.

4-Fay boyunca oluşan yer değiştirme miktarı birkaç santimetre ile yüzlerce kilometre arasında değişir.

5-Çok defa bunlar uç kısımlarında çatallanırlar veya bindirme faylarına geçerler ya da bindirme fayları yer yer yırtılma fayı şeklinde gelişir. Bu durumda bindirme fayı ile yırtılma fayı doğrultuları arasında küçük bir açı ortaya çıkar.

6-Yırtılma faylarının oluşumu, genellikle kıvrılma olaylarının son oluşumu,genellikle kıvrılma olaylarının son aşamasını teşkil eder.

7-Sağ veya sol yönlü olarak gelişmek için özel bir şartın bulunması gerekmez.

8-Büyük bir yırtılma fayı ile birlikte çok sayıda küçük ikinci ve üçüncü derecede fayları da teşekkül eder.

9-Fay zonu boyunca çoğu zaman dere yataklarının ötelendiği,vadilerin karşısında tepelerin geldiği,yer yer küçük göllerin oluştuğu,mortolojide belirli bir değişikliğin meydana geldiği gözlemlenir.

KUZEY ANADOLU FAYI

1939 Erzincan depreminden başlayarak 1967 Adapazarı-Mudunlu vadisi depremi de dahil olmak üzere,hemen her defasında arazi üzerinde müşahede edilen Kuzey Anadolu Fayı.

Batıda;Biga yarımadasında Yenice kazasının yakın batısından başlayarak,Gönen yakın doğusuna kadar uzanmakta,takriben Manyas Gölü güney kıyısını takip ederek Mustafakemalpaşa istikametinde ilerlemektedir. Buradan Mudunlu Vadisinde Dokurcu yakınlarına kadar bir ara verdikten sonra bu vadiyi yukarı doğru takip etmekte,Abant Gölü kuzey kenarından,Abant Ayağı Deresinden,Bolu'nun 5 kilometre güneyinden,Yeni Çağa ve Gerede ierisinden,İsmetpaşa İstasyonundan geçerek Soğanlı Vadisinde ilerlemekte,Boyalı güneyinden,Bayramören'den,Ilgaz ve Tosya kuzeyinden,Ilgaz Masifi içerisinden geçerek Kargı istikametinde uzanmaktadır.

Kargı'dan sonra fay hattı Avlağı'dan (Kamil) geçmekte,oradan Soruk Vadisini takip ederek Vezirköprü güneyinden,Havzan'nın yakın kuzeyinden geçerek Samsun-Amasya demiryolunu kesmekte,oradan Ladik Ovasınını kuzey kenarı boyunca ilerleyerek Dersek Boğazına girmekte,Dersek Boğazından,Taşova ve Erbaa kuzeyinden geçerek Niksar'a kadar uzanmaktadır.

Doğu istikametinde ise,Kelkit Çayını takip ederek Reşadiye içerisinden,Koyunhisar yakın yönünden,Suşehri kenarından,Refahiye ulaşmaktadır. Buradan ovanın kuzey kenarını takip ederek Sansa Boğazına varmakta,Karasu (Fırat) nehrini keserek Elmalı Deresi Vadisine girmekte ve vadi boyunca ilerleyerek takriben Karlıova yakın kuzeyine kadar uzanmaktadır.

Karlıova'dan sonraki kısmı 1966 Varto Depremi esnasında oluşan yarık ve çatlak sistemleri yardımıyla izlenerek,Üstükran ve Varto yakınlarından geçtiği ve doğuya doğru Hamurpet Gölü üzerinden Bulanık'a kadar

Uzandığı tespit edilmiştir. Bulanık'tan sonra fayın Van Gölü kuzeyinden geçerek İran Sınırına ve hatta bizzat İran içlerine uzandığı sanılmaktadır.

Kuzey Anadolu Fayı tek bir kayma düzlemi olmayıp birçok parçalardan meydana gelmiş ve yerine göre 500-1000 kilometre genişliğinde olan bir "Fay Zonu" durumundadır. Fayın bütün parçalarına sağ yönlü yatay kayma hareketleri hakim olmuş,aynı zamanda,fakat daha küçük ölçüde düşey hareketler de kendini göstermiştir. Her defasında fayın Kuzeyinde kalan arazi güneydekilere nazaran izafi olarak sağa ve aşağı doğru kaymıştır. (Doğrultu Atılımlı-Sağ Yönlü)

KUZEY ANADOLU FAYINA BENZER BÜYÜK YIRTILMA FAYLARI:

SEN ANDREAS FAYI: Kaliforniya'da Pasifik kıyısına paralel olarak uzanan bu fayın jeolojik özelliği 1906 nisanında San Franko şehrini tahrip eden büyük depremden sonra devamlı bir şekilde incelenmiştir. 800 kilometre boyundaki bu fay Tejon Pass'dan itibaren kuzey ve güney olmak üzere iki perçeye ayrılır."Garlock Fayı" bu iki parçayı azçok sınırlar.

FİLİPİNLER FAYI: 1200 kilometre uzunlukta olan sol yönlü bir yırtılma fayıdır. Fay güzergahında Bao Nehri 350 metrelik sol yönlü bir öteleme yapmıştır. Fay düzlemi 90 dereceye yakındır. Bu fay Mindanao Çukuruna paralel olarak uzanır.

TAİWAN FAYI: Ada yüzeyindeki "Longitüdial Vadi" boyunca uzanır. 25 Kasım 1951 deki 7.3 Magnitüdlü deprem esnasında fayın 40 kilometrelik bölümü harekete geçmiştir. Sol yönlü olan bu harekette 168 santim yatay atım ve 130 santim düşey atım ölçülmüştür. Yatay kayma Yuli Okul binasını ikiye bölmüştür. Bu bina bu şekliyle korunmaktadır.

YENİ ZELANDA ALPİN FAYI: Pasifik Okyanusunu çevreleyen Mobil Kuşak üzerinde bulunur. 300 mil uzunlukta düz bir çizgi boyunca açıkça görülür. Son buzullaşmadan sonraki dönemde 75-80 metrelik sağ yönlü bir atım olmuştur. Fay zonu milonitleşmiştir. Fay hareketinin yılda ortalama olarak 3.75 milimetre kadardır. Jura'dan beri 300 mil kadar bir yer değiştirmenin olduğu sanılmaktadır.

AFGANİSTAN HERAT FAYI: Afkanistan'ın kuzeyini doğu-kuzeydoğu doğrultusunda boydan boya kesen Herat Fayı en az 1100 kilometre boyunda sağ yönlü bir yırtılma fayıdır. Herat kasabasının 7 kilometre ve Kabil şehrinin 70 kilometre kuzeyinden geçer. Kabil'in 200 kilometre kuzey doğusunda dere yatakları 60-100 kilometre sağa doğru ötelenmiştir.

KAMAN FAYI: 800 kilometre boyunda ve sol yönlü olan Kaman fayıda büyük kısmı ile Afganistan-Pakistan sınırına yakın geçer. Güney-güheybatı ile kuzey-kuzeydoğu doğrultusunda olan fayın 230 kilometrelik kısmı 1892 depreminden sonra haritalanmıştır. Chasman Demiryolunu kesen fay üzerinde 20-120 metrelik atılımlar tespit edilmiştir. Fay hareketinin hızı senede 2 milimetre ile 2 santimetre olarak tahmin edilmektedir.

ŞAHRUD FAYI: Kuzey İran'daki Şahrud (Shahrud) fayı Hazar Denizi güney kıyısına ve İran-Türkistan sınırına paralel olarak yay şeklinde uzanır. Yaklaşık 900 kilometre boyundadır. İki büyük parçadan meydana gelmiştir. Sol yönlü olan fayın batı ucu Tahran yakınına kadar gelir. 1962 deki Buyin-Zara Depreminde 10 santimlik sol yönlü atılımlar tespit edilmiştir. Fayın kestiği derelerde ise 50 metrelik sol yönlü ötelemler olmuştur. Fay genellikle jeolojik sınırlara paralel olarak Elburuz Dağlarının ekseni boyunca uzanır.

DORUNEH FAYI: Şahrud Fayının 250 kilometre güneyinde ve ona az çok paralel olarak seyreden Doruneh Fayı da sol yönlü olup,600 kilometre kadar yay şeklinde bir uzanışı vardır. Hava fotoğraflarında çok iyi beliren fayın sol yönlü atılımı,derelerin 75-200 metrelik sol yönünde ötelenmiş olmaları nedeniyle tetkik edilmiştir.

ZAGNOS FAYI: Tahran'ın 500 kilometre batısında kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan Zagnos Fayı Türkiye-İran-Irak sınırlarının birleştiği köşeden başlayarak güneydoğu istikametinde Kerman güneyine kadar iner. Boyu,takriben 1200 kilometre kadardır. Sağ yönlü olduğu tahmin edilmektedir. N.Pavani 1961 bu fayı Kuzey Anadolu Fayının bir devamı olarak kabul etmiş ve sağ yönlü olduğunu ileri sürmüştür.

Kaynak: N. CANITEZ-İ. KETİN Yapısal Jeoloji İTÜ Yayınları. İstanbul.

06'dan *Salim SAVCI*

Candan Dost Mahmut Selim GÜRSEL ! 15.01.2001

Derginizi aldım. Yazılarımın bittiğini öğrendim. Yazılar gönderiyorum.

Elinizde yazı kalmadığı zaman;fıkralardan seçtiklerinizi yayınlayabilirsiniz.

ÇORUMLU 2000 Dergimizin değerini anlamak gerek. Bunu görmek gerek. Ama bizlerin çoğu bakarız o kadar!

Çorum EL YAZMA kitapların Çorum'da kalmaları gerekir. Bu bir kültürdür. Çorum'da kalmalıdır. Konya'ya nakledilmesi bir büyük hata olur.

Yangın,su tehlikeleri için CD'ye alınabilir. Bunları ısrarla yazınız. Velide oğullarını ve daha başkalarını hizmete çağırınız.

Birgün gelecek,bizler gideceğiz. Ama ÇORUMLU 2000 yazarlarıyla Basın Tarihinde yerlerini alacaklardır. Hatta Eğitim Fakültesinde okuyanlara,Çorumlu yazarlar;mastır,doktora konusu olarak verilebilirler. Bizler güncel yaşantıya alıştık. Gelecekleri düşünenimiz az çıkıyor.

Geleceğe ışık tutan GÜRSEL dostuma sağlıklar diliyorum.

Gözlerinden öpüyorum.

Çorumlu 06'dan Salim SAVCI

06'dan *Salim SAVCI*

ANLAŞILMAYAN SÖZCÜKLER

Cumhurbaşkanı,T B M Meclisinde bir açılış konuşması yaptı. Ama bu konuşma basında aynen yer almadı. Pasajlar iletildi.

Bazı politikacılarımız,açılış konuşmasında geçen şu sözcüklerin anlaşılmadığını söylemişlerdir.

Yönelimli: Eğilimli

Düzenek: Mekanizma

Ölçüt: Kriter

Savaşım: Mücadele

Erek: Hedef,amaç

Olağanlaştırmak: Normalleştirmek

Bunları herkes anlayıverdi.

Erim: Vade sözcüğünü bilmeyenler çıktı.

Cumhurbaşkanı Türk Anadilinin gelişmesine açık olduğunu vurgulamıştır. Beklenen de buidi.

Osmanlıca,Arabça,Farsça sözcüklerden yaşayanları kullanmıştır. Ama unutulanları kullanmamıştır.

Öğretmen yerine muallim demesini,

Öğrenci yerine talebe demesini,

Okul yerine mektep demesini boşuna beklediler. Birkaç yeni sözcüğü de öğrenme zahmetine katlanmadılar, anlaşılmayan sözcükler var" diyerek durumlarını sergilediler. Bu bile Türkçe'nin kökleşmesi için bir uyarıdır. Uyaranlar sağ olsun.

İşyerleri adlarını yabancı dilden seçenler,sanmasınlar ki Türkçe'yi bozabiliriz ? Ona güçleri yetişmez. Çünkü tabandaki sade vatandaş,Türkçe'sine sahip çıkar.

Gazetelere şöyle göz atıversinler; %70 Türkçe sözcükler kullanılıyor. Bu az başarı mıdır?

Lütfen biraz da siz düşünün !...

FRANSA'YA CEVAP

Mahmut Selim GÜRSEL

24. Sayıda yayınlanacaktır;diyerek aşağıdaki yazımı e-mail yoluyla Reisi Cumhur,Başbakan,Başbakan Yardımcıları,Bakanlar ve Millet Vekillerinin e-mail adresi olanlara yolladım. Mesajım pek çok milletvekillerini e-mail alanlarının olu olduğu gerekçesi ile geri geldi. Her ne hikmetse MHP Genel Merkezinden yazımın virüslü olduğunu belirten cevap aldım. Sonuçta iki cevap aldım onları sizlerle paylaşmak istiyorum.

Cevap verenlere Çorumlular adına teşekkür ederim.

Biz, bize dost görünen düşmanlarımızdan korkalım. Neden korkalım derseniz,geçen günlerde Fransa'nın aldığı SÖZDE "Ermeni Soy Kırım Tasarısı" bizi oldukça üzdü.

Her devletin kırılacağı,üzüleceği bir duyarlı noktası,yumuşak karnı vardır. Fransa'nın yumuşak karnı ekonomisi,turizmi,tarihi değildir. Fransa'nın yumuşak karnı "FRANSIZ KÜLTÜRÜ"dür. duyarlı,duyarsız her Fransız "KÜLTÜR" ile ilgilenir,korur,gözetir ve kollar.

Türkiye'nin, Fransa'ya karşı yapabileceğimiz dayanışma ancak "FRANSIZ KÜLTÜRÜNÜ" ret etmemizle,aldıkları karar çerçevesinden ricat ettirebiliriz.

Ne yapmamız gerekir? Sorusuna ise,şu önlemleri bütün Türkiye genelinde,gerekirse Kanun,gerekirse Bakanlar Kurulu Kararı ile en acil şekilde uygulamaya koymamız gerekir.

1- Fransızca Dil Eğitimini bütün okullarımızdan kaldırarak,inadına Fransızca yerine Ermenice Dilini koymak.

2- Ülkemizde bulunan Fransız Kültür kurumlarını acilan kapatmak.

3- Ülkemizde eğitim veren Fransız Eğitim Kurumlarını kapatmak.

4- Fransa ile ilgili bütün haberlere bütün Türkiye dahilinde yasaklama getirmek.

5- Fransa ile ilgili bağlantıları olan okullar arası bilgi alış verişini kesmek

vb. Eğer biz bu kararları birkaç hafta içerisinde uygulamaya koyma girişiminde bulunursak,Fransa geri adımını atar. Aldığı kararla örnek ülke vasfını Avrupa'da kaybeder. bu kaybetme ile beraber,diğer Avrupa ülkeleri buna benzer tasarılarını rafa kaldırır.

Biz bu uygulamaların benzerlerini,diğer devletlerin yapacakları eylemleri susturma bakımından gerekli olan çalışmalara hemen başlayıp,ileride hemen uygulamaya koyabileceğimiz pozisyonda elimizin altında bulundurmamız gerekir.

Saygılarımla.

Sayın Selim,

Fransa'nın yaptığı son terbiyesizlik hakkındaki yazımı ilişikte size gönderiyorum.

Aslında kültürel bağları koparmak yerine maddi zarar verici davranışlarda bulunmak günümüz dünyasında daha can yakıcı ve etkili olmaktadır. Milletçe bunlar üzerinde yoğunlaşmak sesimizi duyurmak için iyi bir vesile olacaktır.

Saygılarımla.

Dr. Ahmet Tan İstanbul Milletvekili AGİTPA Türk Grubu Başkanı

AHMET TAN 24.1.2001

Yeni diplomasi..

Diplomasi artık yalnızca diplomatlara bırakılmayacak kadar önemlidir.

Fransız Meclisi'nin yaptığı edepsiliğin benzerini, başka ülke meclislerinin de yapabileceği artık gün gibi ortada.

Bu edepsizlikleri, geleneksel diplomasi ile, Dışişleri Bakanlığımızın meslek memurlarıyla önlenmek kolay değildir, mümkün de değildir. Çünkü o arsızlık ve edepsizler söz konusu ülkelerin dışişleri bakanlıkları ve diplomatlarından

ğin benzerini, başka ülke meclislerinin de yapabileceği artık gün gibi ortada.

Bu edepsizlikleri, geleneksel diplomasi ile, Dışişleri Bakanlığımızın meslek memurlarıyla önlenmek kolay değildir, mümkün de değildir. Çünkü o arsızlık ve edepsizler söz konusu ülkelerin dışişleri bakanlıkları ve diplomatlarından değil parlamentolarından, politikacılarından kaynaklanıyor.

Parlamenterler yani seçilmişler,dünyanın hiçbir yerinde atanmışları, yani diplomatları muhatap almak istemezler. Bunu doğru görmezler. Çünkü seçilmiş yasamanın, atanmış yürütmenin temsilcisidir.

Birbirlerinin eşiti değildirler. Bu yüzden müzakereye de oturamazlar, fazla gerekmedikçe aynı masaya dahi oturmazlar.

İyi ki de oturmazlar.

***

Türkiye'ye yönelik edepsizlik diplomasiden değil politikadan kaynaklanıyor. Hem de en ilkelinden iç politika ve en ucuzundan oy hesaplarından kaynaklanıyor.

Bir ülke politikacısının ve parlamentosunun yaptığı arsızlığa, "dur!" deme olanağına, ancak karşı ülkenin politikacısı ve parlamentosu sahiptir. Bu nedenledir ki, önümüzdeki dönem artık, Parlamento Diplomasisi dönemidir.

Geçtiğimiz aylarda bu köşede parlamento diplomasisi üzerinde çeşitli nedenlerle yazılar yazıldı. Yeri geldiğinde konuşmalar yapıldı,demeçler verildi.

Türkiye'nin ve TBMM'nin parlamento diplomasisine önem vermesi gerektiği anlatıldı.

Parlamento diplomasisi aslında ne Türkiye için yeni, ne de dünya için. Ama nedense Türkiye iç politikanın cazibesi ve cerbezesiyle diplomasinin bu türüne pek kulak asmadı.

***

Oysa NATO'ya ve Avrupa Konseyi'ne girişle birlikte 1950'den başlayarak Türkiye en yetişmiş en güçlü kadrolarını Parlamento diplomasisinin hizmetine vermişti.

Rahmetli profesörler. Muammer Aksoy,Turan Güneş, Turan Feyzioğlu gibi çok değerli milletvekilleri, Türkiye'yi parlamento platformlarında temsil ettiler. Belki de o dönem incelense parlamento diplomasisi alanında ülkenin uluslararası çıkarlarına üstün hizmetler sundular. O dönemlerde diplomatlarımızın uluslar arası başarısında onların desteklerinin büyük payı var.

Ne yazık ki Rahmetli Özal'la 1980 sonrası dönemde parlamento diplomasisine sırt çevrildi.

***

Ülkelerin parlamenterleri yalnızca ikili ilişkiler sırasında,bir araya gelmiyorlar. Onları uluslararası parlamentolar var. Hem de elli küsur, yüz küsur yıldan beri var.

Dünya Parlamentosu niteliğindeki Parlamentolar arası Birlik 1889'dan beri onlarca ülkeden yüzlerce milletvekilinin ortak platformu. TBMM ise bu parlamentonun 1945'ten beri üyesi. Millet vekillerimiz, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nin ise 51 yıldan beri kurucu üyeleri.

TBMM üyelerinin asli olarak görev yaptığı başka uluslar arası platformlar da var:

Avrupa Parlamentosu Karma Parlamento Komisyonu'nda, NATO ve AGİT Parlamenter Asamblesi'nde ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenterler Asamblelerinde, her partiden çok sayıda TBMM üyesi görev yapıyor.

Evet, Fransa Meclisi'nin edepsizliğiyle başlayan yeni dönem artık Parlamento Diplomasisi dönemidir.

***

TBMM artık parlamento diplomasisine önem ve ağırlık vermelidir.

Edepsizlik yumurtası kapıya geldiğinde, 48 saatlik ziyaretlerle parlamento diplomasisinin sonuç vermesi mümkün değildir.

TBMM Başkanlığı konuya eğilmeli, siyasi parti yöneticileriyle, Dışişleri Bakanlığı yetkilileriyle ve konunun uzmanlarıyla bir araya gelmelidir.

Bağımsızlık savaşı yapma onuru taşıyan TBMM artık,

Sayın Mahmut Selim Gürsel

ÇORUMLU 2000 Aylık Kültür, Tarih, Sanat ve Edebiyat Dergisi Sahibi

E-Mail: corumlu2000@yahoo.com

1 Şubat 2001 tarihli mesajınız için teşekkür ederim. Desteğiniz ve görüşleriniz çalışmalarımıza güç katmaktadır. Sözde Ermeni Soykırımı Yasasını Kabul eden Fransa için yapılacak tepki dayanışmasına ilişkin görüşlerinizin yer alacağı Derginizin 24. Sayısını, Başkanı olduğum Türk Demokrasi Vakfının aşağıdaki adresine ulaştırmanızı bekler iyi günler dilerim.

Bülent Akarcalı Başkan,

Türk Demokrasi Vakfı Ahmet Rasim Sok: NO:27 06550, Çankaya/ANKARA

ÇORUMLU 2000 KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

ABONE FORMU

Osmancık Caddesi Ölçek İş Merkezi 27/34 ÇORUM

Derginize 1 Yıl abone olmak istiyorum:

Adım ve Soyadım :.....

Adresim :.....

Şehir :.....

FATURA BİLGİLERİM:

Vergi Dairesi No :.....

Vergi Dairesi Yeri :.....

Mahmut Selim GÜRSEL adına 1260013 numaralı Posta Çeki hesabına 27.000.000 Tl. Yatırılmıştır. Ekte posta çeki fotokopisi gönderilmiştir.

Abone kaydımın bir an önce yapılarak dergimi ve faturamı yukarıda bildirilen adrese teslimini rica ederim.

KAŞE: **Adım Soyadım**

SÖZDE SOYKIRIMI

Dr. Ali EMİROĞLU

Sözde soykırımı demek, büyük bir iftiraya, milletçe karşı kalmak demektir. Bugün Milletimiz böyle iftiraların karşısındadır. Ermeniler Türk soyu tarafından soy kırımına tabi tutulmamıştır. Bir soyu kırıma tabi tutacaksın, Dünyanın elinde tatmin edici bir delil bulunmayacak. Siyasi adamların bu kararına bir gün tarih ve onu yazanlar gülecek.

Biz Anadolu'ya, Ermeni Devletini yıkarak gelmedik. Biz Bizans'ı yıktık. O zaman bu topraklarda yaşayan soylar, bilhassa Ermeniler esir durumunda idiler. Bir bakıma biz onları esaretten kurtardık da denilebilir. Bizim gerek Selçuklu, gerekse Osmanlı dönemlerinde, hiçbir millete esir muamelesi yapılmamıştır. Herkes inançları, kültürleri ve maddi varlıklarıyla insan olarak yaşamışlardır. Hatta bu toplum içindi, zaman zaman, Türk soyu, bizzat padişahları tarafından fetvalı kırımlara tabii tutulmuşlardır. Ermeniler dahil her soy, saraya yakın akrabalıklar kurdukları halde Abdülaziz'e kadar bir Türk kadını saraya gelin bile gitmemiştir. Bu gün ise, şikayeti olmayan tek soyda yine Türk soyudur. Acayiplikler içinde yaşamış oluyoruz.

Tam bin yıl, Ermeni vatandaşlarımızla bir arada, kardeşler olarak yaşadık. Din ayrılığı bile, bizi birbirimize düşman yapmadı. Halbuki mezhep ayrılığı bile kendi soyumuz arasında ne facialara sebep teşkil ettiğini bu devirde bile, zaman zaman yaşamaktayız. Ermeniler ülkenin zenginleri ve sanatkarları idiler. Milli Saraylarımızın hemen hepsi, Ermeni mimarlar tarafından yapılmıştır. Karşılıklı bayram kutlamalarını bilmeyenlerimiz var mıdır ? Bizim yaşantımızı en iyi hazmetmiş olanlar da Ermenilerdir. Adlarımız ayrı olmasa, yaşantılarımıza bakarak Ermenileri Türklerden ayırmak kolay değildir.

Bu mutlu asırların sonunda, Abdülhamit'in padişahlığa başladığı sırada, Ermeni soyu padişaha saldırgan olmuştur. 1009 veya 1904 de, padişahın arabasına bir Ermeni'nin bomba koyması üzerine, Milli Şairimiz Tevfik Fikret, Ermeni bombacıya kasideler yazmıştır. Şairin bu methiyeleri, Türk halkı tarafından yadırganmış ta değildir. Hala halklararasında düşmanlık yoktur.

Daha sonraları Ermenilerin kurduğu silahlı çeteler, Rusya ve bilhassa Fransa'lar tarafından himaye edilerek silahsız Türk halkını katletmişlerdir. Bizim Türk soyu hiçbir zaman silahlanma merakına düşmemişlerdir. Buna göre soy kırımını yapan Ermenilerdir.

Birinci Dünya Savaşında, Rusya ile savaşan ordu, arkasında Ermeni çetelerinin tehlikesiyle karşı karşıya kalmış ve Başkomutan Vekili tarafında bunların bölgeden uzaklaştırılmaları, tehciri istenmiştir. Tehcir Dünyanın gözü önünde ve Amerikan Kızılhaçının gözetiminde yapılmıştır.

Tehcirden evvel Türk köylüleri de silahlanmışlar ve karşılıklı köy basmaları ve adam öldürmeleri olmuştur. İnsan tabiatı, bilerek ölüme başeğme eğiliminde değildir. Bin sene kardeşlik ettiği kavmin katliamına dayanması mı gerekirdi ? Bunu bir Tanrı buyruğu olarak kabul etmeli idi . bu olaylar biri önce, biri de sonradan silahlanmış iki halkın mücadelesidir. Bu böyle görülmelidir. Burada Devlet tarafından alınmış bir karar ve onun vesikası yoktur. Bir vesika olmadan Osmanlı Devleti itham altında bırakılmıştır. Bunun sebebi de İhtilaf Fırkasının İttihatçı düşmanlığıdır. Bu ikili mücadele, halk mücadelesi, İtilaf Fırkası tarafından Avrupa ve Dünyaya soy kırımı olarak iletilmiştir. Parti düşmanlığı bizde o kadar yeni değildir.

Gerek mücadele esnasında, gerek tehcir esnasında, bilhassa hastalıklardan ve bakımsızlıktan insan kaybı olmuştur. Ermeniler tarafından kayıp, büyük ihtimalle 250-300 civarında olmalıdır. Ermenilerin bizzat yaptığı Türk katliamının miktarı bu mevcudu kat be kat geçer. Her yerde hep Türk zararlı çıkmıştır. Türk kendi memleketinde, kendi Ermeni vatandaşları tarafından katliama uğramış ve sahip çıkanı da bulunmamıştır.

Soy kırımı, silahsız halka karşı yapılan katliamdır. En son Almanya'da, Amerika'nın her bölgesinde, Cezayir'de, Güney ve Kuzey Afrika'da, Filipinlerde uygulanan soy kırımı ile bunun benzerliği yoktur. Arşivler her ülkede Türkiye'de açılmalı vesikalar aranmalıdır. Bir soy kırımı olayı vesikasız olur mu ? Aksi halde, tarih bilincinden yoksun olan bu gün siyası insanların aldıkları kararların hesabı bir gün sorulur.

Bizim soy kırılmakla kolay kolay bitmez

Metin KALYONCU
YAZILI BASILI YAYINLARDA İSKİLİP

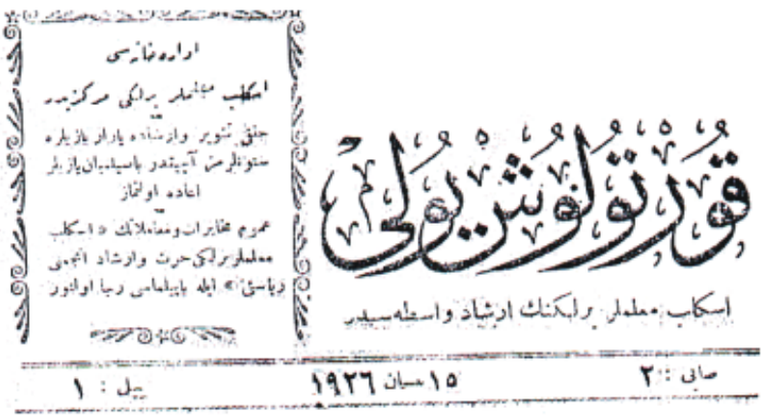
قورتولوش يولى

اسكلب معلملر برلكنك ارشاد واسطه سيدر

١٥ مسان ١٩٢٦ — پيل : ١ — صايى : ٢

Derginin Adı: Kurtuluş Yolu
Cilt :1
Sayı 15
Tarih: 15 Teşrinisani (Kasım) 1926
Sayfa: 214

İSKİLİP GENÇLER BİRLİĞİ HAKKINDA MUKALE ÖZETİ

İskilip Gençliğinin Sosyal ve Ekonomik konularda kurdukları birlik çalışmalarına devam etmektedir. Halkın her kesiminden gönül birliği ve İskilip sevgisi ile bir araya gelen bu birlik,Cumhuriyet Bayramında Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal'e,Başbakan İsmet İnönü'ye,Meclis Başkanı Kazım Karabekir'e,Maarif Vekili Necati Beyefendiye tebriktelefonu çekilmiştir. İskilip'in pek çok meselelerine çare arayan bu genç birlikten halkımız ümit vardır.

SAYFA 223 KURTULUŞ HABERLERİ

Mebusumuz İsmail Kemal (Alpsar) Ankara'dan İskilip'e yayında Mühendis Ziya Bey ve İl Başmühendisi Rıza Beyle otomobille gelmiş ilçeyi incelemiş, halkla görüşmüş,Meclisin açılışı için Ankara'ya dönmüştür.

Geçen yıla nazaran bol yağışlar başlamıştır.

Kazamıza gelen ip cambazı Veysel Efendi Teyyare ve Himaye-i Etfal Cemiyetleri ile memleket Telefon tesisatı menfaati için dört gün icrai sanat etmiştir. Bu seyirden telefon tesisatı için 100 lira toplamıştır.

İskilip'te Cumhuriyetimizi kutlama gecesinde Muallimler Birliği Yeni Sahnede büyük bir müsamere vermişlerdir. Çok taktir toplamışlardır. Muallimler Birliği iki yıldır bu müsamerelerle halkı irşad ve tenvir (bilgi ve aydınlık) için çalışmaktadır. İrfan ordumuzu böyle görmek istiyoruz.

Cumhuriyet Kutlamaları Kale Topçusunun gümbürtüsü ile merasim tam saat 13,00'de Hükümet Meydanında BANDONUN terennüm ettiği İstiklal Marşı'nın söylenmesinden sonra,Belediye,Muallimler ve Gençler namına üç zat tarafından veciz nutuklar irad edildi. Bu nutuklara mukabil Hükümet namına Kaymakam Bey çok beliğ (anlamlı-açık) hitabesiyle bitti. Bayram sonunda programa göre merasime müteakip ayakta yapılan muayede (bayramlaşma) esnasında top tarakası ve bando sesleri,mektepli nağmeleri,şehrin içinde çalkalandı. Memleket sanki yerinden oynadı. Evler,dükkanlar ve her taraf Bayraklarla süslendi. Cumhuriyet sevgisi ve sevinci ile İskilip halkı coşmuş,tertip edilen fener alayları ile yeşil taklar altından geçildi. Bu büyük bayramın uzun seneler böyle ağız tadıyla tes'it (kutlama) ve idrak şerefiyle müşerref olmamızı ulu tanrıdan niyaz eyleriz. Denilmektedir.

Devam Edecek

Ülkemizin VeÇorumluların Kurban Bayramını kutlarım

ÇORUM TARİHİ VE COĞRAFYASI

Ulvi ÖĞRETEN
Nazmi TUĞRUL

23. sayıdan devam

Fakat bu sefer kabul edilmedi. Mihirdâd başını getirene mükafat da va?âd etdi, kendisi de Roma orduğahına giderek sulh istedi. Pompe birçok para karşılığı ile krallığı bağışladı. Kafkas Dağlarından Hazar Gölüne kadarilerledi.

Mihirdâd bu seferde İstanbul Boğazına kaçtı ve oradan Roma üzerine yürümek istedi, yanındakiler kabul etmedi. Pompe Bitinya'yı Mihirdâd'ın oğlu Famaksa vererek babası aleyhine ayaklandırdı. Mihirdâd düşman eline düşmemek için kendi kendini öldürdü. (Miladdan 63 yıl evvel)

Pompe'nin bu büyük işleri başarma uğraşmasındaki şevkini Roma içindekikarga-şalıklardan ötürü yapamadı.

Pompe,Pont vilayeti ile Kapadokya'yı birleştirdikten sonra Roma'da Krassos,Jul Sezar'la ortaklaşa << üçlü Hükûmet düzenini >> kurdu.

Bu üç Hükûmet adamları memleketi de aralarında üleştiler. Asya ve Afrika Krassos'un hissesine düştü bu vilayeti daha büyütmet için farslılarla yaptığı harpte el-Cezire Mezopatamya- çöllerinde ordusuyla mahf oldu.

Garbda Pompe ile Sezar'ın aralarında paylaşma kavgaları oldu. Pompe mağlub oldu,kaçtığı Mısır'da başı kesildi. Sezar Roma'da imparatorluğunu ilan ettiysede müstebid idareye boyun eğmeyen Romalılar kendisini öldürdüler. Sezar'ın ölümüyle Roma'da düzen kalktı. Tekrar üçlü Hükûmet düzeni kuruldu. Bunlarda uzun zaman birbirleriyle uğraştıklarından memleket açlık ile boğuşmaya mecburoldu.

Sezar'ın katillerinden Kasyüs Asya'ya hakim idi. Üçlü Hükûmetin ordusuyla karşılaştığında kendi ordusu karşı tarafa çekildi. Yalnız kalan Kasyüs kendi kendini öldürdü.

Roma'yı idare eden üçlerden her biri kendi ordusu için yetecek parayı bulmak maksadıyla memleketin dört köşesine dağıldılar. Antovan Fars'a hakim oldu fakat Mısır' da kadın hükümdar Kleopatra'ya mahkum oldu. Bu yüzden yaptığı çılğınlıklar Roma'yı kızdırdı. Oktav'la muharebeye tutuldular.Antuvan'ın ordusu daha çokluk iken idaresizliğinden mağlub oldu Antuvan'da Mısır'a kaçtı. Oktav mağlubun ardını bırakmadı,Mısır' a girdi Antovan kendi kendini öldürdü. Kleopatra'da esir oldu Roma'da zafer alayında bulundurulmak istenilen Kleopatra bir zehirli yılana kendini ısırtarak boynunda zincirle esirler arasına geçmekten kurtuldu. Roma'ya dönen Oktav kendisini imparator ilan ettirdi. İsa Peygamber bunun zamanında dünyaya geldi.

ROMA'NIN MAĞLUB KAVİMLERİ ÜZERİNDE
Siyasi,Mülki,İktisadi idaresi

Çorum'un eski günlerini iyice anlamak için Roma'nın zabt ettiği ülkeleri nasıl düzene koyduğunu bilmeklazımdır.

Roma ; herhangi bir eyaleti elde ettiği vakit düzen işlerinde uzun boylu bir zorluk çekmezdi. O illerin kavimlerinin bütün kanunlarını muhafaza eder,yalnız para ve asker verirdi.

Küçük Asya'yı elde eden Roma ; Kapadokya ve Pont vilayetlerinden bir cumhuriyet kurmak istedi ise de ne Yunanlılar'ı ne de Farsları sevmeyen Türklerden ötürü düşüncelerini başaramadılar. Mihirdâd'in oğlunu kendi taraflarına çekerek Pont krallığına dokunmadı.

Roma'nın içindeki kargaşalıklardan istifade ile Famas isyan etdi; bunun üzerine Romalı'lar Pont'u da vilayetleri içine kattılar. Buradaki Türk urukları da doğrudan doğruya Romalılara tabi kaldı.

Gerek Pont'da ve gerekse Kapadokya'da =Çorum havalisinde= Romalılar'a â'id eserler pek azdır. Bundan anlaşılıyor ki Roma Valileri bu illerde oturamadılar. Farslılar'sa en ziyade Toroslar'dan Anadolu'yu istila etmek istediklerinden Roma valileri çoğunlukla o taraflarda oturur olmuşlardı.

Roma Cumhuriyeti yerine Hükûmetin şekli imparatorluk olduğundan bütün Asya bir vilayet oldu.

Romalılar'da herhangi bir vilayet feth edildiği zaman kumandan senatörlerden mürekkep bir hey'et-i meb'usanın yardımıyla bu vilayetin hukuk ve vazifelerini gösterir bir nizamname yaparlardı. Fakat bu nizamnamer-

de o vilayet ahalisinin menafi'i değil Romalılar'ın kân düşünülürdü.

Romalılar bütün kavimleri bir usulde idareye ta'bi tutmazlardı. Bazı kavimleri bilâ-kayd ü şard mağlub edilmiş Olduğundan bütün hukukunu gâ'ib etmiş olurlardı. Ba'zı vilayetlerse <<Roma Kavminin haşmetine hürmet etmek şartıyla>> hükümetleri baki kalırdı. Mihirdâd'ın Lukosiri ilini feth ettikden sonraki zamanda Çorum ikinci surette idareye ta'bi iken bilahare birinci şekildeki idareye mahkum olmuştur.

Roma'nın vilayetler üzerindeki hakimiyeti mutlak idi. Bu hakimiyeti yaşatmak için bir me'mur ta'yin edilirdi. Bu me'mu-riyetlere kendisine ta'yin edilen yolu ta'kib ile harbe mahsus elbiseler giymiş olduğu halde bir me'mur olduğu vilayete gider ve orada bir sene müddetle hakim-i mutlak olurdu.

Prökonsüllerin yanırda hazinenin idaresi için genç bir me'mur <<Kü'estor>> bu-lunurdu.

Prökonsüller,konsüllerden daha müsterihane yaşarlardı. Çünkü ne verdiği emirlere karşı duracak Tribunlar (*) ve de kendisini göz altında bulunduracak senato-ihtiyar meclisi vardı. Prökonsüller veya pröperatorlar vilayetteki bütün askerin kumandanı idi. Prötüvar denilen mahkemede de hakimdiler. Ehl-i Vatan (**) müstesna olarak her istediğini cezaya çarptırır,hapseatar,idam

---

(*) Roma üç sınıf üzerine mü'essis di. Patriciler, Kliyentler,Plebler. Patrici re'isi ruhani ma'naya gelen pord'dan alınma bir kelime olup Tükçemizde Atanın mukabilidir. Hükümet kurultayını bunlar teşkil ederdi. Kliyentler mahkeme huzuruna çıkmazlardı. Bu iki sınıfın dışında ne kurultaylara ve nede din du'alarına girmeyen üçüncü bir sınıf halk vardı ki onlar Plebler di. Bir çok gürültülerden sonra Plebler in kurultaylarında haklarını aramak için re'is seçmelerine müsa?de edildi. Bu re'islere << Tribun>> unvanı verildi. Büyük nüfuza ha'iz idi. Evine sığınan her kim olursa olsun kovalanmaktan kurtuluridi.

(**) Ehl-i Vatan Romalı olanlara verilen unvandır. Herkez Ehl-i Vatan olamazdı. Bunların mahkemeleri Roma icra edilirdi. Roma müste?meratında Romalıların Ehl-i Vatan olarak hukuku muhafaza edilirdi. ettinebiridi. Prökonsüller gittikleri vilayetlerde bir ferman yazar bu ferman kanun kuvvetini taşırdı. Vilayet ahalisine harp için toplanmasını emrettiği gibi,ne kadar yük hayvanı,azık,silah tedarik edeceklerini de gösterirdi. Prökonsül; Roma kavminin mümessili idi. Yalnız on iki Liktor (*) bulunur idi. Prökonsüllerin müddeti bir sene olub,senenin bitiminde Roma şehrine girerken askeri ünüformasını şehrin dışarısında çıkarır öylece şehre girerdi. Hiçbir kimsenin karşı duramıyacağı bu valiler memleketi müstebit bir idare altında kasıp kavururlardı. Kısa zamanda büyük servetlerele memleketlerine dönerlerdi.

Herhangi bir ihtilâs zuhur eden Prökonsül zadegândan toplu mahkeme tarafından mukemesi olursa mahkum olmazladı. Mahkum olsa da başka memlekete sürülür orada Roma'nın herhangi bir zengin şehrinden topladığı paralarla zevk ü sefâ içinde ömür sürerlerdi. Valiler yanlarında birçok tanıdık zadegânı da me'mur olarak götürürler ,küçük me'murlar da Çorbacıya kadar yağmadan keselerini doldururlardı.

PUBLİKENLER

Romalı zabt ettiği memleketin para getirici kaynaklarını; gümüş ve demir ma' denleri,liman giriş gümrükleri,Anadolu gibi mahsulü bol yerlerin ekin öşürüyle doldu-rurdu.

Roma bu para getiren kaynakları doğrudan doğruya kullanıp ayrıca me'mur kullanmazdı. Bunları Publiken denilen mültezimlere ihale ederdi. Arazi büyüdükçe Publikenler kendi aralarında bir şirket kurdular bu şirket menâbi? vâridatı Roma ile mukavele akd ederek mukavelede muharrer paranın istenildiği anda verileceğine söz verirdi. Bu şirketin Roma'da bir Müdürü bulunur,vilayetlerde de müdür mu'avinleri ve tahsildarları,me'murları,katipleri bulunurdu.

(*) sol omuzda bir deste değnek bunların ortasında bir balta taşırlardı Osmanlı saltanatında yeniçeri ağalarının yanlarında falakacılar bulunurdu.

ettinebiridi. Prökonsüller gittikleri vilayetlerde bir ferman yazar bu ferman kanun kuvvetini taşırdı. Vilayet ahalisine harp için toplanmasını emrettiği gibi,ne kadar yük hayvanı,azık,silah tedarik edeceklerini de gösterirdi. Prökonsül; Roma kavminin mümessili idi. Yalnız on iki Liktor (*) bulunur idi. Prökonsüllerin müddeti bir sene olub,senenin bitiminde Roma şehrine girerken askeri ünüformasını şehrin dışarısında çıkarır öylece şehre girerdi. Hiçbir kimsenin karşı duramıyacağı bu valiler memleketi müstebit bir idare altında kasıp kavururlardı. Kısa zamanda büyük servetlerele memleketlerine dönerlerdi.

Herhangi bir ihtilâs zuhur eden Prökonsül zadegândan toplu mahkeme tarafından mukemesi olursa mahkum olmazladı. Mahkum olsa da başkam emlekete sürülür orada Roma'nın herhangi bir zengin şehrinden topladığı paralarla zevk ü sefâ içinde ömür sürerlerdi. Valiler yanlarında birçok tanıdık zadegânı da me'mur olarak götürürler ,küçük me'murlar da Çorbacıya kadar yağmadan keselerini doldururlardı.

PUBLİKENLER

Romalı zabt ettiği memleketin para getirici kaynaklarını; gümüş ve demir ma' denleri,liman giriş gümrükleri,Anadolu gibi mahsulü bol yerlerin ekin öşürüyle doldu-rurdu.

Roma bu para getiren kaynakları doğrudan doğruya kullanıp ayrıca me'mur kullanmazdı. Bunları Publiken denilen mültezimlere ihale ederdi. Arazi büyüdükçe Publikenler kendi aralarında bir şirket kurdular bu şirket menâbi? vâridatı Roma ile mukavele akd ederek mukavelede muharrer paranın istenildiği anda verileceğine söz verirdi. Bu şirketin Roma'da bir Müdürü bulunur,vilayetlerde de müdür mu'avinleri ve tahsildarları,me'murları,katipleri bulunurdu.

(*) sol omuzda bir deste değnek bunların ortasında bir balta taşırlardı Osmanlı saltanatında yeniçeri ağalarının yanlarında falakacılar bulunurdu.

burasını kabul etmemiştir>>

Fakat tarih gösteriyor ki Yunan medeniyetinden daha yüksek medeniyet çağları yaşamış olan Lukosiri Yunan ve Roma istilasından sonra söndü,nitekim ki; Yunan istilası kendi medeniyetini bile öldürdü. Sonra nasıl bir yaşama hakkı verilmiş idi ki,medeniyet yükselsin. Çobanlık selametli ve kurtarıcı bir yoldu,ormanların kuytu bölgelerine yabancı insanlar girmeye çekinirlerdi.

ORTA ÇAĞ

İsa Peygamber Dini

İmparatorluk Anadolu'da vilayet kuruluşunu bağladıktan sonra İsa Peygamber Dinide dev adımlarla ilerliyordu. Şarktan gelen mezhebin merkezi olan Komana şehri siyasi bir ortalama kazanamadı.

Roma'nın meshebi de bura halkını ısındıramadı. Bunun içindir ki Lukosiriler, Türükmiyenler kendi hayatına uygun kurdrete muhtaç bir halde kalmışlardı. Sen Pol ve ma?iyeti Yahudiler Tarsus'a gelerek /--/ İnsanları müsavî kılacak esasları neşr ettikleri vakit Anadolu yaylası pek kolaylıkla yeni dini karşıladı. Yeni din insanları esaretten kurtarmıyor onlara sabır ve tahammül tavsiye ediyordu.

Pol esirlere:

<< Efendilerinize itâ?at ediniz>> demiştir. İsa Peygamber dini Allah'ın lütfuna uğramak için Yahudiler ve putlara tapanların yaptıkları gibi kurban kesmeyi ihtiyaç bil-dirmiyordu. İsa Peygamberin söylediklerini veya yaptıklarını yapmak kâfi idi. İsa Pey-gamber ise hemcinsine mu?avenat ve sevgi beslemek; fakirliği,dünyanın gösterişlerinden çekinmeği,şereften kaçınmağı,tevazuyu,hilmi öğütlüyor; bütün insanların ulu tanrı için müsavi olduklarını bildiriyordu.

Havâriyun hastalara, fakirlere çok baktıklarından ilk önceleri Hıristiyanlık bun-lardan birde esirlerden ibaret kaldı.

Hıristiyan olanlar ayin yapmak için birleşirlerdi. Bu birleşme Yunanca (İklisya) Kilise isimi verilirdi. Buruda toplananlara bir aile gözüyle bakılırdı. Bu toplanmalar bulunulan şehrin adıyla anılırdı.

Devam Edecek

DÜNDEN BUGÜNE AĞITLARIN ANADOLU'SU

İsmail PAMUK

Asır 16. yüzyıl. Sivas,Kasaba Yıldızeli. Köy Bağnaz. Yıldız Dağının üstünde karabulutların dolaştığı,açlık,savaş,iç isyanların dorukta olduğu günlerde Bağnaz'da bir çocuk dünyaya geldi. Yıl 1470. adını Haydar koydular. Her köy çocuğu gibi kuzu güder,oğlak güder. Güder de bir gök bilimcidir sanki. Dağa,taşa,gökte uçan kuşa karışır. Dağda uyuyup sabahlar,in cin olmayan Yıldız Dağı kendisi ile konuşur. Sanki kayalardan yankılanan sesler uyandırır.

Bir gün ustasını aramak için alır sazını omzuna,çıkar gurbete. O dar yolu Çorum dergahındaki Mursaloğlu Pir Baba Dergahına on dört yıl eğitim görerek Koca Haydar adını Pir Postişinini Pir Sultan adına dönüştürdü. Yani Pirsultan adını Çorum'daki Pir Baba vermiştir. Artık ünü çevreyi taşar. Merzifon'da adına bir mahalle kurulur. Hüseyinabat (Alaca) karargahı haline gelir.

Bir gün Hüseyingazi'ye ulaşmak için yola çıkar. Yola çıkar amma,kışın zemherisi. Küre belinden Hüseyingazi ve Hasandede'ye sesleniyor:

"Yine gıcırdadı dağların Salı,
Kış tutmuş inler Küre'nin beli,
Dermanın çektiğim Bektaşi Veli
Görmedim pirimi dertliyim dertli"

Küre belinde borana tutulmuş. En yakın köye sığınmak zorunda kalmış. Böylece bu köyün adı Küre denilmiş.

Yine:

"Pir Sultanın ahuzarda dardasın,
Hasandede,yürükkulu nerdesin"

Deyişiyle,Keskin'de ki Hasandede den yardım ister.

Ünü artık çevreye sığmadığı bir zamanda döner baba evine.

Pir Sultan Abtal'ın hayatına bir nokta koyalım. Bu günlere dönelim:

Bin dokuz yüz ellili yılların başında Türkiye kapalı ekonomiden,açık ekonomiye geçti ve kırsallardan kentlere yoğun bir yığılma oldu. Böylece yaşam biçimi değişen halk ferdi aile sistemine uyma zorunda kaldı. Kültür ve ekonomisini değişti. Herkes şehre gitmeye özendi. Arpalığını,malını,davarını satıp gecekonduları yurt edindiler. Altyapı,elektrik,su ne ki ? Şehirli olduk ya ! Yarış babam yarış,yoklukları var etmeye,lüksü gördükçe daha lüksüne kavuşmak için çabalamaya. Bu yarışta bütçemiz altüst oldu. Kırk paramız olmazsa da;koltuk takımımız şu renkte,perdemiz bu renkte,falancanın taksisi var,ben ondan aşağımı kalacağım. Para,pul yok amma,sahtekarlık ve dolandırıcılık oldu mecburiyet sayılan malları almak için. Bu işler en yakınlarından başladılar icraatlarına,sonra yakın çevreler, bu değişiklik öze işler. Hani o köydeki değerlerin,borç ve alacak hesaplarının mark ve dolara indekslenmesine ne demeli?

1956 dan bu güne tanıdığım bir ağaya çarşıda rastladım. Onu görünce sevindim. Ayak üstü muhabbetten sonra gel bir yere oturalım,bir şeyler içelim dedim. Epey ısrar ettikten sonra bir kahvehaneye oturduk. Kendisine takılayım dedim. Ağa o naz neydi ? Biz birbirimizi yıllar önceden tanıyoruz dedim. Huca (öğretmen) açtırma kutuyu,söyletme kutuyu diye bi söz va ya. O bildiğin hanemde,ben kendimi kral sanıyordum. Eş dost beni adam yerine koyup kapımı çalıyordu. Geldik şara (şehre) dağıldı hortanam,hasret kaldım yüzlerine. Sabah oluyor,kahvaltı yapıyok,oğlan işe gidiyo,gelin çocukları okula hazırlıyo,bulaşık,süpürge için benim evde kalmam olmuyo,mecburen çıkıyon dışarı. Bahçeye mi gideceğim,davara mı,tarlaya mı ? çıktığında varıyon bi kaveeye,varıp senin gibi bi tanıdığın yanına selam verip oturuyon,bi konuşak demeden,karşı masadan çağırıyorlar,içtiği çayın parasını verip geçiyor çağırılan yere. Bizim yaşımızdakilere kaveede yer yok.

Köyde ağaydık. İndik şara irdelendik. Köyde her şeyim vardı. Şarda çocuklara,

torunlara hasretim. Onlardan şikayetim yok ama o kadar hortananın içinde yapa yalnızım. Bunu anlatan aklı başında bir köylüydü. Anlattıkları hemen hemen aşağıdaki gibiydi.

Gelelim şehre göçme modasına Mehmet Ağada uyar. Göçer şehre. Altı çocuklu,Mehmet ağa,altıya bölündü,altı ev oldu tek hanesi. Ferdi aile sistemine onlarda uydular. Artık kendileri üretip,kendileri tüketmiyorlardı besinlerini. Her şehirli gibi onlar da hormonlu bitkilerin,katkılı yiyeceklerin esiri olmuşlardı.

İşte bu göç kurbanlarından Mehmet Ağa,evet yanlış değil köyde ağanın yaşamı bir başkaydı. Köyde iken evin en büyüğü ve en saygını idi Hasan Ağa. Her sabah erken kalkar,sabah kahvesini yudumlarken horantasının (aile bireyleri) iş bölümünü yapar,sen şehre gideceksin,sen çüte,sen değirmene,sen oduna. Döner otuz nüfuslu evin kadınlara. Sen ekmek yap,sen mala bak,sen yemeği yap,sen,sen çapaya. Bu kadar nüfusun mutlak emiridir. Çünkü kimse itiraz edemez. Mülkün tek sahibi,evin büyüğüdür. Ne kardeşler arasında dedikoduya,ne de evdeki kadınlara fırsat kalır. Ailenin akşam toplandığı sofrada yemek yenir,adabına göre sohbet edilir. Günler bu saltanatın güvenliği ile geçerdi.

Mehmet Ağa,dağılan ailesinin en küçük oğlunun yayında kalıyor.

Elindeki,avucundakini kendisiyle şehre gelen hortanası ile paylaşmış. Gelinlerinden ve oğullarından memnundu. Yalnız kırk yıl birlikte bir yastığa baş koyduğu eşini kaybetmişti. Sizin anlayacağınız köydeki saltanatını kaybetmişti.

Yukarıda anlatmaya çalıştığım MehmetAğa aklı başında bir köylü idi. Şehirde şaşkına dönmüştü. Birde maddi açıdan mağdurlar vardır. Köyler boşalmış,tarla,tapan ekilmiyor,köyler viranelik olmuş,olmaya devam ediyor.

Köy kültürü açıklayıp,köy geleneğini dile getiren köylü ve köyü yazan yazarlar,çizerler ya öldüler,ya da yurt dışına gittiler.

Politik nedenlerle plansız,programsız kalkınma modelleriyle nüfusu kente çekenler,köyün gerçek hayatını yok ettiler. Okuyabilen köylü memur,eli yatkın olan sanatkar oldu. Ya diğerleri ? Onlarda,ya iş bulabilirlerse fabrikalarda çalışıyorlar,ya amelelik yapıyorlar,ya da kapıcılık yapıyorlar. Bunlarda geçiniyorlar sayılsa da acaba geçinebiliyorlar mı ? Ya bunlardan arta kalanlar. Çöp bidonlarında kağıt,plastik toplayıp geçinmeye çalışıyorlar.

İşte Türkiye'mizin gerçekleri. İşte Çorum'un gerçekleri.

Saygılarımla.

Kurban Bayramınız Kutlu olsun.

Eşimin ve benim rahatsızlığımızda gereken tedavi ve ilgiyi gösteren Sayın Fizik Tedavi Uzmanı

Dr. K. Tanju ÖZSÖNMEZ

Sayın Fizik Uzmanı

Sevda KARYAĞDI

ve Fizik Bölümü çalışanlarına

Hastane ve evde bizi ziyarete gelen Dergi yazarları ve akrabalarımıza

Teşekkür Ederiz

Mahmut Selim GÜRSEL ve Selma GÜRSEL

ORMANCININ ANILARI

Ekrem SOLAK

Halk arasında "Deve Boynu" ve "Şadravan" adı ile anılan Eğerci dağı 1765 metre rakımlı olup,etrafında yaşayan insanlara,hayvanlara ve bitkilere su kaynaklığı yapan,Amasya ve Merzifon ovalarının sularını sağlayan bir dağdır. Kuzeyinde Hamamözü,batısında ve güneyinde Kenet Deresinden Kuruçay'a inen çay Çorum bağlarına su verir. Ayrıca Yeşil Dereden,Akçakaya'dan inen su Çorum Derin Çaya dökülen bitmeyen ve tükenmeyen su kaynağıdır.

1948-1984 yılları arasında Ormancı olarak buraları gezdim ve biliyorum. Eğerci Dağın ayrıca 1940 lı yıllarında bir başka özelliği daha vardı. Nisan ayı gelince sıcak yerlerde yaşayan yörükler Eğerci Yaylasına çadır açarlar devesi ile,koyunu,keçisi ile gelirler,Çorum Ovasında yaşayan ağalarda Mayıs ayında bölük bölük yaylaya çıkarlardı. Her ağanın,her köyün konakladığı yurt yeri vardı. Herkes kendi yurduna çadır kurar,nizah ve gürültü olmazdı. Yörüklerin yurdu "Sarı Eşme","Kara Çamlık" mıntıkaları idi. Narlı köyü ise "Zımbalı",Tatar köylülerin yurdu "Katıklı Eşme",Narlı Gözübüyüklerin yurdu "Büyük Yayla",Satolar yurdu "Kale Doruğu",Madanoğlu yurdu "Küçük Yayla",Toğla Memet köyü,Hacı Paşa köyü "Sarı Eşme" ve "Tek Mezra"ya yerleşirlerdi. Bu yaylada 3.5 ay ağası ile,köylüsü ile 200 kadar çadır kurulur ve 10.000'e yakın büyükbaş,küçükbaş hayvan barınır ve beslenirdi. "Kaldırım Deresi" boyunda Doğanlar ve Yeşilpınar köyleri otururdu. "Alıçlık" mevkiinde Gözübüyük köylüleri konardı.İnsan olan yerde dağlar şenlenirdi.

Zaman geldi,ova köylüleri yaylacılığı bıraktılar. Yörüklerde azalmaya başladılar. 1984 yılında sadece üç yörük çadırı kaldı koca yaylada. Diğerleri Çorum'a,Arzupınarına göç ettiler. Şimdilerde ise Narlı Gözübüyükten birkaç hane çıkıyormuş Eğerci Yaylasına. Önceleri şenlik,koyun,deve,keçi ve büyükbaş hayvanların çan ve zil sesleri dağları çınlatırken,bugün ise çok sessiz ve korkunç bir duruma geldi Eğerci Yaylası.

Sene 1950 idi. Laçin Bölgesinde Muhafaza Memuru idim. Görev icabı Eğerci Yaylasına gitmek icap etti. Bende bu mıntıkayı pek bilmiyordum. Yeşildereden hareket ettim. Dereboyu giderken iki çadır görüldü. Beni gören çoluk çocuk öcü görmüş gibi kaçıştılar. Çadırların önünde ihtiyar bir nine kaldı. Beni görünce tanıdı. Ekrem sen miydin ? çocuklar korktu kaçtı ! Dedi. Yaşlı nineye Yörüklerin yerini sordum,Dere boyu devam et,Çerkezlerin yaylası var,Kaldırım Deresini onlara sor dedi. İki kilometre gittim. Kaldırım Deresine vardım. Ortadan büyük bir çay akıyor,iki geçesine Yeşilpınar ve Doğanlar oturmuşlar,yayık sesleri dağları çınlatıyor. Onlara gideceğim yeri sordum,ileride Katıklı Eşme var,orada Kürtler çadırları var,orayı geçtikten sonra Eğerci zirvesinde Yörük çadırlarını görürsün dediler.

Vakit ikindi üzeri. Hayli gittikten sonra Yörükleri buldum. İlk çadırdan birisi çıktı,buyurun bey,misafirimiz olun dedi ve atımdan indim,eve buyur dediler. Dört tarafıma baktım evi göremedim. Onlar çadırlara ev derlermiş. Atımı çadırın kazığına bağladım içeri girdik. Hemen döşek serdiler oturduk. Hal hatır sormadan sonra niçin geldiğimi açıkladım. Benim görevim sizlerden birisi Tavşan Dağında ormanda suç işlemiş,Merzifon mahkemesi suçluyu bulamamış,burada olduğunu tespit etmiş bu kişiyi arıyorum dedim. Suçluyu çağırdılar. Nüfus cüzdanına baktım Yakuparpa köyü doğumlu,sordum:

Tavşan dağında ne iş yapardın dedim. Bey,bizim belli başlı yerimiz yoktur. Yazın Merzifon Tavşan Dağına,Çorum Eğerci Dağına,Mecitözü Kırklar Dağına derken yaz mevsimini buralarda geçiririz. Kışında Amasya,Osmancık gezeriz. Bizlerin belli başlı mezarımız bile yoktur. Nerede vefat edersek orada defnederler. Şu karşıda gözüken mezarlar bizdenmiş,yeni doğan çocuğu hangi köyün mıntıkasında ise o köye kayıt ettiririz. Ölülerimizi de hangi köyün mıntıkasında ise o köyün muhtarına yıktırırız dedi.

Ben tebligatımı yaptım,işim bitti gideyim derken çadırın dışında bir gürültü koptu. Dışarıya çıktık,çadır sahibi "potuk" var dedi. Ben potuk'un ne olduğunu sorunca deve yavrusuna potuk dendiğini öğrendim. Uzaktan deve ve yavrusu çadıra doğru gelirken atım deveden ürkerek çadır kazığını sökerek başını alıp kaçtı. Akşam oldu mecburen orada geceledim. Yörüklerden iki genç atın peşi sıra gittiler.

Ertesi gün Yakup Arpalı Hasan Çavuşun oğulları atımı tutmuş,genç Yörüklere teslim etmişler ve at geldi. Atın eğer takımı kalmamış,parçalanmıştı. Ben bunlarla meşgul olurken bir ağıt sesi duyduk. Yerde birisi yatıyor,kadınlar başına toplanmışlar.bende koştum. Ne göreyim ? genç bir kız yerde yatıyor. Dedilerki; önceden köpeğin boynunda holta vardı,o düşmüş,otların içinde kaybolmuş,kız kuzuların peşinden koşanken görmeden holtanın üzerine basmış ve holtadaki beş santimlik demir çiviler kızın ayağına batmış. Ayağının altından giren çivi ayağının üstünden çıkmış. O kalabalık içinden demiri kızın ayağından hiç kimse cesaret ederek çekip çıkaramadı. Birisi Mistan ağayı çağırın dediler. Bir ihtiyar geldi,baktı biriniz kızın ayağını iyi tutun dedi ve asılarak holtayı çıkardı. Kızın ayağının iki tarafından kan fışkırıyordu. Mistan Ağa bir kaşık tuzlu yağ eritin ve getirin dedi. Yağı yarayı yakmayacak şekilde soğuyunca yaranın iki tarafına döktü ve bir çaput getirin dedi. Kirli çaputla ayak sardı,götürün yatırın dedi. Ben bu hastayı doktora götürmemiz lazım. Demir paslı,tatanoz iğnesi yapılmalı,tatanoz çok tehlikeli dedim. Mistan Ağa dedi ki;Bey,bu iş için doktora gidilir mi ? Bizim tedavimiz budur. Bir türlü ikna edemedim. Aradan bir zaman geçti. Yolum yine oraya düştü. Mistan Ağaya uğradım. Kızı sordum. Kızı çağırdı. Bak Bey bir şey kalmadı. Biz tedavimizi kendimiz yaparız dedi.

Kurban Bayramınızı Kutlar,Sağlık ve esenlikler dilerim.

EKSİK SAYILARINIZI TAMAMLAYINIZ !

MEVCUT SAYILAR

1. Sayı 500.000 Tl.
2. Sayı 500.000 Tl.
3. Sayı Mevcudu Kalmadı
4. Sayı Mevcudu kalmadı
5. Sayı 500.000 Tl.
6. Sayı 500.000 Tl.
7. Sayı 500.000 Tl.
8. Sayı 500.000 Tl.
9. Sayı 500.000 Tl.
10. Sayı 500.00 Tl.
11. Sayı 500.000 Tl.
12. Sayı Mevcudu Kalmadı
13. Sayı 1.000.000 Tl.
14. Sayı 1.000.000 Tl.
15. Sayı 1.000.000 Tl.
16. Sayı 1.000.000 Tl.
17. Sayı 1.000.000 Tl.
18. Sayı 1.000.000 Tl.
19. Sayı Mevcudu Kalmadı
20. Sayı 1.000.000 Tl.

Posta ile istenilen sayıların her birisi için 350.000 Tl. Ilave edilecektir. Siparişlerinizi kargo ile de isteyebilirsiniz. İl dışından olan istekler için 1260013 numaralı POSTA ÇEKİNE toplam ücreti yatırınız . ÇORUMLU 2000

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

MEVSİMLER GEÇTİ

Yeni yıldan beklentiler var.
Yeni yıldan ümitler var.
Her yıl yeni yıl kış ile başlar.
İlkbahar ile selamlaşır.
Yaz ile merhabalaşır,
Sonbaharla vedalaşır.
Bu bir silsiledir.
Yani bir sıradır.

Eskiler sonbahara "güz mevsimi" demişler. Hüzünler saklıdır sonbaharda.

Sararan yapraklar.
Kuruyan ağaçlar akla gelir.
Ve tekrar "kış"a bağlanırız.
Yeni yıl ve kış.
Kar ile,
Yağmur ile,
Soğuk ile,
Don ile meşhurdur kış.

Allah kimsenin gününü "kış" etmesin. İşin en önemli tarafı bu zannediyorum.

Mehmet Akif Ersoy'un:

"his yok, acı yok, leş mi kesildin.
Hayret veriyorsun bana sen böyle değildin"

Mısralarını okuyunca hep kendisi ile küs olan insanlar gelir aklıma.

Koca ömrünü böyle geçirenler vardır dünyada. Bir tebessümü çok görür çevresindeki insanlara.

Hani derler ya "mahkeme duvarı gibi" diye, aynen öyle.

"Allah kimseyi açlık ve soğuk ile imtihan etmesin"

Hani öyle derlerdi eskiler.

Ve hani; "Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir. Veren el, alan elden üstündür"

Kim söylemişti bunları ?

İki cihan SERVERİ söylemişti.

Sahabenin biri öyle söylüyor:

"Hayatımda ondan fazla tebessüm eden hiçbir kimseye rastlamadım"

Mevsimler ne kadar çetin ve dehşetli olursa olsun, gönüllerde yaz aylarının sıcaklığı, bahar aylarının yeşilliği, kış aylarının yumuşak kar taneleri, sonbahar ayların tatlı sarı yaprak hüzünleri doyasıcı.

Allah hiçbir iyiliği boş bırakmaz. Hatta Cehennemde bulunanların dahi ateşte bir derece ülfet peyda etmeleri ile acılarının azalacağını biliyoruz.

Cenab-ı Hak onlara mükafeten, dünyada yaptıkları bazı iyi işlere karşılık cezalarını hafifleştiririz.

Dünya dediğimiz şu meskenlerden, aslında her biri birer misafirhane olduğunu hatırlatıyor.

Yeryüzüne gelip-geçenlerin hangisine kalmış ki bu topraklar.

Kur'an-ı Kerim "Şüphesiz insan zarardadır" derken bunları hatırlatıyor bizleri. Manasız tartışmaların hiçbir anlamı yok inanın.

"Gelin işi kolay kılalım,
Dünya kimseye kalmaz"

Diyen Yunus Emre almış olduğu mesajını dünyaya duyurdu. Hemde asırlar öncesinden.

İnsan ve doğa sevgisi imanla canlanır ve hayatlanır.

Yoksa imansız sineler bedene adeta bir yük olur.

Yoksa mevsimleri sadece adı ve esintileri vardır.

Asıl olan hayattır, hayatın gerçekleridir.

MÜMİNLERE İSLAMİ VE KUR'AN-İ ÖĞÜTLER

Recep CAMCI

Değerli okuyucular !

Bu yazımdan istifade edeceğinizi ümitvar olduğum Yüce Kitabımız Kur'an dan öğütler olarak hazırladım.

Yani ben Müslüman'ım diyen kadın,erkek her ferdin bu öğütlere uyması ve günlük hayatına tatbik etmesi,iki alemde mutlu kılacağından şüphe etmesi gerekir.

Efendim !

Yüce Rabb'imiz bütün insanları doğarken müsavi ve tabi haklara sahip olarak yaratmıştır. Her insanın kanı,malı, namus,şeref ve hasiyeti muhteremdir. Bu haklara saldırmaya veyahut kısıtlamaya hiçbir ferdin hak ve salahiyeti yoktur. Öyle olunca,Cenab-ı Hak'ın bütün insanlara bir lütfü,bir bahşişi olan bu haklara her insan saygı duymalı,asla tecavüze yeltenmemelidir. İnsanlar birbirlerini sevmeli, saymalı ,zulmeden,tecavüzden sakınmalıdır. Çünkü Yüce Peygamberimiz : "Hemcinsine merhametsiz ve haince hakarette bulunanların kıyamet günü düşmanı Cenab-ı Hak olacaktır " Buyurmaktadır.

Öyle ise,aşağıdaki sıralayacağım ahlâki öğütlere dikkat et .

- Bir kardeşinin başına bir musibet geldiği vakit sakın sevinme,yoksa Allah onu uğradığı o felaketten kurtarıp sana daha büyük bir musibet verir,sonra altından kalkamazsın.

- Komşularına her ne suretle olursa olsun eziyet etme,onlarla iyi geçin.

- Müslüman kardeşini şakada olsa korkutma. Böyle kimseleri Cenab-ı Hak Kıyamet günü Cehennemle korkutacaktır.

- İnsanlar arasında iki yüzlü olma. Sonra münafiklar güruhundan olursun.

- Hiçbir Müslüman kardeşini küçük görme. Eğlenceye alıp tahrik etme. Şunu iyi bil : O tahrik edip küçük gördüğün kimseyi Cenab-ı Hak yükseltir,aynı duruma kendin düşeceğini bil.

- Mümin kardeşlerinin ayıp ve noksanlarını araştırma. Sana sığınıp bir emanet söz söyledi ise,bunun bir emanet olduğunu bil,muhafaza et,sakın sırrı fâş etme. Sonra hesap gününde senin ne gibi gizli ve ayıp sırların varsa Cenab-ı Hak ortaya kor, perişan olacağını bil.

- Dilini kaba ve kötü sözlere alıştırma. Yüce Rabb'imiz o lisanı sana ne için verdiğini biliyor musun ? Kendini,yani Allah'ı zikretmek için,Kur'an okumak için verdiğini asla unutma. Unutma ki,konuşma hassasına sahip olan bu güzel organı kötü laflarla,çirkin sözlerle kirletmeyesin.

- İnsanlarla iyi geçin,hoş görüyü elde tut. Öfkelenip,öfkene uyma. Evvela kendini islah et,selamete er. Mümin kardeşinle küs durma. Yüce Dinimiz de Müminlerin üç günden fazla birbirleriyle küs durmaları yasaklanmıştır.

- Kimsenin soyuna,sopuna dil uzatma. Öksüzün,yetimin hakkına dikkat et. Onları sev,okşa onlara şefkat ve merhametle muamele et.

- İki kardeşin arasında laf alıp,laf götürme. Daime uzlaştırıcı,birleştirici bir unsur olmaya gayret göster.

- Hiç kimsenin gıyabında konuşma. Yani gıybet etme. Yüce Mevla bir Ayetinde:"Gıybet edenlerin ölmüş kardeşinin etini yemeye" benzetmektedir. Bundan nasıl bir tiksinti duyarsanız gıybette bunun aynıdır. Öyle ise,gıybetten kaçının.

- Küfre imrenme, örfümüze, adetlerimize,milli ve dini ahlakımıza ters düşen bir türlü yaşantı bizlerin hem dünyevi,hem ailevi huzurumuzu bozduğu gibi ebedi olan ahret huzurunu da kaybedeceğini bil.

Değerli okuyucularım !

Az da olsa bu ilahi öğütleri duyup,gereğince hareket eden,hayatına uygulamaya koyan kardeşlerimiz mutlaka her iki alemde saadet ve selametle ereceklerdir.

Başarılar diler,sevgi ve saygı ile sizleri selamlıyor,Allah'a emanet ediyorum.

Kurban Bayramınızın hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Hak'tan Niyaz ediyorum.

Yeni Meslekler ve İşyerleri

Zekai İŞLER

Çorumlu 2000 Dergisinin değerli okuyucuları,dergimizin her sayısında sizlere "Sanat,Siyaset,Ticaret" gibi çeşitli alanlarda katkıda bulunan değerli müteşebbisleri (girişimcileri) tanıtmaya çalışıyoruz.

Bu röportajların temel iki amacı vardır. Birincisi gençlere,iş yapmak isteyen yeni kuşaklara örneklik teşkil etmesi. İkincisi de,bu şehrin gelişmesine,büyümesine katkıda bulunan insanlara bir vefa borcudur. Onların yaptıkları iyi şeylerin tarihte bir vesika olarak yansımasıdır.

Bu ay ki konuğumuz içimizden birisi,İç Anadolu Holding Yönetim Kurulu Başkanı. Genç ve çalışkan iş adamı Sayın Murat YILDIRIM. Murat Bey,çok yönlü bir kişiliğe sahip. İlgi alanları farklı olmasına rağmen hepsinde başarılı olmuş bir kimse.

Görüşmemizi Ensar Dershanesinde Murat Beyin odasında yaptık. İşte sorularımız ve cevaplarıyla Murat YILDIRIM.

Zakai İŞLER: Murat Bey,konuşmamıza sizi tanıyarak başlayalım...

Murat YILDIRIM: 1958 Çorum doğumluyum. Çorum Eti Ortaokulu ve Ankara Gülveren Lisesi mezunuyum. Yüksek öğrenimimi ise Eskişehir Eğitim Enstitüsü Matematik Bölümünde tamamladım. Kütahya Gediz Gökler Ortaokulu ilk görev yerimdir. Daha sonra Çorum İmam Hatip Lisesi matematik öğretmenliğine atandım. 1987 yılında Milli Eğitim Bakanlığı kanalıyla İngiltere'ye gittim. Orada bir yı İngilizce,matematik kursu gördüm. Döndüğümde Çorum Anadolu Lisesine İngilizce,matematik öğretmeni olarak atandım. Bu görevime devam ederken,1991 yılında istifa ettim. Bir grup arkadaşımla ENSAR DERSHANESİNİ kurduk. Ben kurucu Müdür olarak çalışmaya başladım. Daha sonra 1992 yılında Özel Pınar İlköğretim okulunu kurduk. Dershanemizin 1996 yılında Alaca Şubesini,1999 yılında da İskilip Şubesini açtık. Yine bu yıllarda (1998) İç Anadolu Bakliyat Fabrikamız Organize Sanayi bölgesinde açıldı.

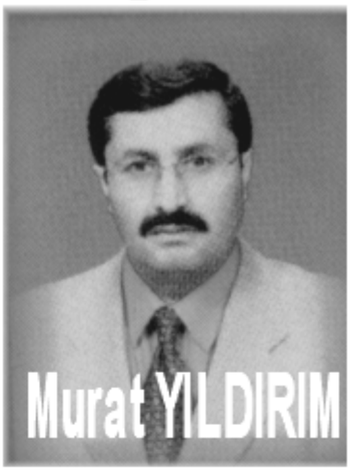

Evliyim,üç çocuk babasıyım. İngilizce bilmekteyim.

Zakai İŞLER: Murat Bey,siz bu işler dışında sanıyorum,sivil toplum Çalışmaları ardından siyaset yaptınız. Başka bilmediğimiz yönünüz Var mı?

Murat YILDIRIM : Ben öğretmen iken Kızılay Yönetim Kurulunda bulundum. Daha sonra 10 arkadaşımla birlikte Milli Gençlik Vakfı Çorum Şubesini kurduk. Başkan Yardımcısı olarak görev yaptım. Bundan sonraki yıllarda ise Çorum,Amasya,Yozgat illeri Milli Gençlik Vakfı Bölge Başkanlığı görevinde bulundum. Bu ara yine Çorum'un en büyük kooperatifi olan S.S Binevler Arsa Yapı Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanlığını yaptım.

1993 yılında RP Çorum İl Başkanlığına seçildim. 1994 Belediye Seçimlerinde İl Başkanı olarak,arkadaşlarımın olağanüstü çalışmaları ile,Çorum'da ilk defa merkez dahil 5 tane Belediye Başkanlığı kazandık. Genel Seçimlerde Çorum'un 6 millet vekilinden 3 tanesini aldık.

Zakai İŞLER: Görülen o ki yaptığımız işlerde oldukça başarılı olmuşsunuz. Oldukça enerjik bir insansınız,hayatın farklı alanlarıyla aynı anda uğraşıyorsunuz. Sizin için hangisi daha cazip siyaset mi,ticaret mi?

Murat YILDIRIM: Benim için Ticaret,siyaset ve eğitim bir saçayağı gibidir. Yerine göre hepsinin yapılması gerekir. Siyaset bir milletin idaresidir,millete hizmettir. Ticaret ve eğitim de o milletin devamı için gerekli unsurlardır. Eğitimsiz bir toplum düşünülemez,ticaretsiz ve siyasetsiz bir toplumda hayatiyetini sürdüremez.

Benim genel felsefem insana ve topluma hizmettir. Bu imkanı nerede bulur

sam,orada hizmet yapmaya çalışıyorum. Bundan da büyük bir zevk alıyorum. Halka hizmet hakka hizmet olarak görüyorum. Her alanın kendine göre güzel yönleri olduğu gibi,riskve sıkıntıları da vardır.

Zakai İŞLER: Bir an öğretmen olduğunuz günleri düşünerek,özlem duyduğunuz oluyor mu ? Yoksa "iyi oldu" mu diyorsunuz ?

Murat YILDIRIM : Öğretmenlik kutsal bir meslektir. Birçok işle uğraştım. Şunu rahatlıkla söyleyebilirim;öğretmenlik mesleği tat ve zevk başka mesleklerde yoktur. Çünkü eğitim direkt olarak insana hitap etmektedir. Toplumu oluşturan her çeşit insanın sizin elinizde şekillendiğini görüyorsunuz. Yeniden bir meslek seçme durumunda olsaydım yine "öğretmen" olmayı,yalnız bu işi uzman bir şekilde yapmayı isterdim.

Zakai İŞLER:Murat Bey,bir köy çocuğunun sizin bulunduğunuz noktaya gelmesi kolay değil,çalışma heyecanınızın arka planında ne var ?

Murat YILDIRIM: Ben çocukken şehirde okuyan ağabeylerimizin tatilde köye geldiklerinde davranışlarını izler ve özenirdim. Daha sonra benim de okuma arzum gelişti. Ve ortaokula kaydoldum. Lise yıllarında Ankara'da okumama rağmen büyük şehir içinde eriyip gitmedim. Tam bir Anadolu çocuğu hüviyeti ile,muhafazakâr,örf ve âdetlerine bağlı bir genç olarak liseyi bitirdim. Yüksek okulda okuduğum kitapların etkisiyle öğretmenlik yıllarımda ve daha sonrasında sosyal ve siyasal hayata ilgi duydum.

İşte bütün bu birikimlerin sonucu olarak ve inancımın gereği olarak insana ve topluma hizmet etmeyi kendime vazife edindim. Heyecanımın gerisinde yatan gerçek budur.

Zakai İŞLER: "İnancın büyük güç olduğu tartışılmaz bir gerçektir. İsterseniz" biraz daha derine inelim. İç dünyanız nasıldır ? Mesela büyük işler yaparken sizi harekete geçiren itici güç nedir ? Hırs mı ? Para yada şöhret mi ? veya başka bir şey mi ?

Murat YILDIRIM: Buna tam olarak hırs diyemem. Belki de bir hizmet aşkıdır. Çok çalışmak,başarılı olmak hırs olarak kabul ediliyorsa buna hırsta diyebilirsiniz... yalnız bu hırs olumlu bir hırstır. Olaya şöyle bakabiliriz,bizim ve arkadaşlarımızın hırsları sonucu: yüzlerce öğrenciyi üniversiteye gönderdik. Birçok insana iş imkanı sağladık. Yani,biz Çorum'u seviyoruz,Çorum insanına hizmet etmek istiyoruz. İtici güç budur.

Zakai İŞLER: Bu "başarı" şahsi bir şey mi ? Yoksa bir ekip başarısı mıdır ?

Murat YILDIRIM: Kesinlikle bir ekip başarısıdır. "Bir elin nesi var,iki elin sesi var" Atasözü bunu daha iyi açıklar. Arkadaşlarımla birlikte "Planlama, uygulama,denetleme" yapıyoruz. Başarının sırrı budur.

Zakai İŞLER:Murat Bey,tevazu güzel şeydir. Tebrik ederim. Pekala bu dünyada yaşadığınız süre içerisinde hayatınızı değiştirecek kadar etkilendiğiniz bir olay,bir iş yada bir gözleminiz var mı ?

Murat YILDIRIM: Üniversite yıllarında Asım Köksal'ın "İslâm Tarihi"ni okuyunca sahabelerin yaşantısı beni çok derinden etkiledi. İlke olarak özel hayatımda bu fikirleri benimsedim. Bu benim ruh dünyamı oluşturdu. Peygamberimizin sahabelerinin fedakarlıkları dünyada eşi görülmemiş inanmışlık ve insanlık örneğidir.

Peygamberimizin Allah'ın elçisi olmakla birlikte aynı zamandı bir öğretmen,bir komutan ve bir devlet başkanıydı. Siyaset,eğitim ve ticarete çok önem verirdi. Bizde bunu kendimize örnek aldık.

İşte bizi değiştiren,ruh dünyamızı oluşturan,başarılarımızın arkasındaki itici güç bu inançtır.

Zakai İŞLER: Dikkat ettim konuşmanız boyunca sürekli olarak "siyaset,ticaret ve eğitimin" önemini vurguluyorsunuz. Başka bir şey sorayım. Türkiye şartlarında bu alanların hangisinde başarı elde etmek daha kolaydır ?

Murat YILDIRIM: Doğrusu şu anda ülkemiz şartlarında herhangi bir işte başarılı olmak kolay değil. Ancak ticarette başarılı olursanız diğer alanlardaki başarıya kolay ulaşabilirsiniz ?

sam,orada hizmet yapmaya çalışıyorum. Bundan da büyük bir zevk alıyorum. Halka hizmet hakka hizmet olarak görüyorum. Her alanın kendine göre güzel yönleri olduğu gibi,riskve sıkıntıları da vardır.

Zakai İŞLER: Bir an öğretmen olduğunuz günleri düşünerek,özlem duyduğunuz oluyor mu ? Yoksa "iyi oldu" mu diyorsunuz ?

Murat YILDIRIM : Öğretmenlik kutsal bir meslektir. Birçok işle uğraştım. Şunu rahatlıkla söyleyebilirim;öğretmenlik mesleği tat ve zevk başka mesleklerde yoktur. Çünkü eğitim direkt olarak insana hitap etmektedir. Toplumu oluşturan her çeşit insanın sizin elinizde şekillendiğini görüyorsunuz. Yeniden bir meslek seçme durumunda olsaydım yine "öğretmen" olmayı,yalnız bu işi uzman bir şekilde yapmayı isterdim.

Zakai İŞLER:Murat Bey,bir köy çocuğunun sizin bulunduğunuz noktaya gelmesi kolay değil,çalışma heyecanınızın arka planında ne var ?

Murat YILDIRIM: Ben çocukken şehirde okuyan ağabeylerimizin tatilde köye geldiklerinde davranışlarını izler ve özenirdim. Daha sonra benim de okuma arzum gelişti. Ve ortaokula kaydoldum. Lise yıllarında Ankara'da okumama rağmen büyük şehir içinde eriyip gitmedim. Tam bir Anadolu çocuğu hüviyeti ile,muhafazakâr,örf ve âdetlerine bağlı bir genç olarak liseyi bitirdim. Yüksek okulda okuduğum kitapların etkisiyle öğretmenlik yıllarımda ve daha sonrasında sosyal ve siyasal hayata ilgi duydum.

İşte bütün bu birikimlerin sonucu olarak ve inancımın gereği olarak insana ve topluma hizmet etmeyi kendime vazife edindim. Heyecanımın gerisinde yatan gerçek budur.

Zakai İŞLER: "İnancın büyük güç olduğu tartışılmaz bir gerçektir. İsterseniz" biraz daha derine inelim. İç dünyanız nasıldır ? Mesela büyük işler yaparken sizi harekete geçiren itici güç nedir ? Hırs mı ? Para yada şöhret mi ? veya başka bir şey mi ?

Murat YILDIRIM: Buna tam olarak hırs diyemem. Belki de bir hizmet aşkıdır. Çok çalışmak,başarılı olmak hırs olarak kabul ediliyorsa buna hırsta diyebilirsiniz... yalnız bu hırs olumlu bir hırstır. Olaya şöyle bakabiliriz,bizim ve arkadaşlarımızın hırsları sonucu: yüzlerce öğrenciyi üniversiteye gönderdik. Birçok insana iş imkanı sağladık. Yani,biz Çorum'u seviyoruz,Çorum insanına hizmet etmek istiyoruz. İtici güç budur.

Zakai İŞLER: Bu "başarı" şahsi bir şey mi ? Yoksa bir ekip başarısı mıdır ?

Murat YILDIRIM: Kesinlikle bir ekip başarısıdır. "Bir elin nesi var,iki elin sesi var" Atasözü bunu daha iyi açıklar. Arkadaşlarımla birlikte "Planlama, uygulama,denetleme" yapıyoruz. Başarının sırrı budur.

Zakai İŞLER:Murat Bey,tevazu güzel şeydir. Tebrik ederim. Pekala bu dünyada yaşadığınız süre içerisinde hayatınızı değiştirecek kadar etkilendiğiniz bir olay,bir iş yada bir gözleminiz var mı ?

Murat YILDIRIM: Üniversite yıllarında Asım Köksal'ın "İslâm Tarihi"ni okuyunca sahabelerin yaşantısı beni çok derinden etkiledi. İlke olarak özel hayatımda bu fikirleri benimsedim. Bu benim ruh dünyamı oluşturdu. Peygamberimizin sahabelerinin fedakarlıkları dünyada eşi görülmemiş inanmışlık ve insanlık örneğidir.

Peygamberimizin Allah'ın elçisi olmakla birlikte aynı zamandı bir öğretmen,bir komutan ve bir devlet başkanıydı. Siyaset,eğitim ve ticarete çok önem verirdi. Bizde bunu kendimize örnek aldık.

İşte bizi değiştiren,ruh dünyamızı oluşturan,başarılarımızın arkasındaki itici güç bu inançtır.

Zakai İŞLER: Dikkat ettim konuşmanız boyunca sürekli olarak "siyaset,ticaret ve eğitimin" önemini vurguluyorsunuz. Başka bir şey sorayım. Türkiye şartlarında bu alanların hangisinde başarı elde etmek daha kolaydır ?

Murat YILDIRIM: Doğrusu şu anda ülkemiz şartlarında herhangi bir işte başarılı olmak kolay değil. Ancak ticarette başarılı olursanız diğer alanlardaki başarıya kolay ulaşabilirsiniz ?

çalışmak,başarılı olmak hırs olarak kabul ediliyorsa buna hırsta diyebilirsiniz... yalnız bu hırs olumlu bir hırstır. Olaya şöyle bakabiliriz,bizim ve arkadaşlarımızın hırsları sonucu: yüzlerce öğrenciyi üniversiteye gönderdik. Birçok insana iş imkanı sağladık. Yani,biz Çorum'u seviyoruz,Çorum insanına hizmet etmek istiyoruz. İtici güç budur.

Zakai İŞLER: Bu "başarı" şahsi bir şey mi? Yoksa bir ekip başarısımıdır?

Murat YILDIRIM: Kesinlikle bir ekip başarısıdır. "Bir elin nesi var,iki elin sesi var" Atasözü bunu daha iyi açıklar. Arkadaşlarımla birlikte "Planlama, uygulama,denetleme" yapıyoruz. Başarının sırrı budur.

Zakai İŞLER:Murat Bey,tevazu güzel şeydir. Tebrik ederim. Pekala bu dünyada yaşadığınız süre içerisinde hayatınızı değiştirecek kadar etkilendiğiniz bir olay,bir işyada bir gözleminiz varmı?

Murat YILDIRIM: Üniversite yıllarında Asım Köksal'ın "İslâm Tarihi"ni okuyunca sahabelerin yaşantısı beni çok derinden etkiledi. İlke olarak özel hayatımda bu fikirleri benimsedim. Bu benim ruh dünyamı oluşturdu. Peygamberimizin sahabelerinin fedakarlıkları dünyada eşi görülmemiş inanmışlık ve insanlık örneğidir.

Peygamberimizin Allah'ın elçisi olmakla birlikte aynı zamandı bir öğretmen,bir komutan ve bir devlet başkanıydı. Siyaset,eğitim ve ticarete çok önem verirdi. Biz de bunu kendimize örnek aldık.

İşte bizi değiştiren,ruh dünyamızı oluşturan,başarılarımızın arkasındaki itici güç bu inançtır.

Zakai İŞLER: Dikkat ettim konuşmanız boyunca sürekli olarak "siyaset,ticaret ve eğitimin" önemini vurguluyorsunuz. Başka bir şey sorayım. Türkiye şartlarında bu alanların hangisinde başarı elde etmek daha kolaydır?

Murat YILDIRIM: Doğrusu şu anda ülkemiz şartlarında herhangi bir işte başarılı olmak kolay değil. Ancak ticarette başarılı olursanız diğer alanlardaki başarıya kolay ulaşabilirsiniz? kıyas edilince fiyat olarak normaldir.

Zakai İŞLER: Ürünleri nasıl temin ediyorsunuz?

Murat YILDIRIM: Kuru fasulye,yeşil mercimek ve nohut Çorum çevresindeki köylerden,kırmızı mercimek Gaziantep'ten,pirinç ise Kargı ve Osmancık yöresinden temin ediliyor. Pirinç tamamen yerli üründür. Bulgur ise fabrikalardan alınıyor?

Zakai İŞLER: Neyin bayiliğiver?

Murat YILDIRIM: Aytaç ürünleri bayiliğimiz var. Çorum ili ve ilçelerinde pazarlama yapıyoruz. Aytaç'ın et ve süt mamulleri ile yağ ,peynir,makarna,meyve suyu ve su çeşitlerimiz vardır.

Zakai İŞLER: İnşaat sektöründe neler yapıyorsunuz?

Murat YILDIRIM: Şirketimiz bünyesinde Silm Kent'teki "Yeşil Vadi Villa Kooperatifi" bulunmaktadır. Bu çayışmamız ile;dublex,yaşanabilir bir mekan ve yeşili bol bir ortam sağlamak üzere insanları dinlendirecek bir ev ve çevre hazırlamaya çalışıyoruz.

Zakai İŞLER: Allah kolaylık versin. Efendim,bu çerçevede ileride yapmayı düşündüğünüz işler,ya da idealiniz,hedefleriniz nelerdir?

Murat YILDIRIM: Mümkün olduğu kadar potansiyeli olan ilçelere ve çevre illere dershanemizin şubesini açmak (şu anda iki ilçemizde açıldı;alaca,İskilip) sonra özel okullarımızı çoğaltmak,daha ileri hedefimiz ise;Çorum'da Özel Üniversite açmaktır. Daha genel bir hedefimiz de: Çorum'umuzu dünyaya açmaktır.

Zakai İŞLER: Son olarak Çorum insanına bir mesajmız varmı?

Murat YILDIRIM: Evet,amacımız insanımıza hizmet etmektir. Çorum halkından bize destek olmalarını bekliyoruz.

Zakai İŞLER: Efendim size bu konuşmadan dolayı teşekkür ediyorum. Heyecanımız beni de olumlu şekilde motive etti.

Murat YILDIRIM: Ben teşekkür ederim. Size ve derginize başarılar dilerim.

KIRKPINAR

İsmet ÇENESİZ

Kara Mehmet pehlivanın da,Koca Yusuf pehlivanın da ustası,köyün eski pehlivanlarından Zeynel pehlivandır. Zeynel pehlivan,Edime'ye yürüyerek gitmiş birisi. Kırkpınar'da,bileğinin hakkıyla baş pehlivan olmuş,hem kendi ününü,hem de Çorum'un adını Türkiye'de duyurmuştur.

Rivayet odur ki;Zeynel pehlivan dedesi,hem de ustası çok ünlü bir pehlivanmış. NamınıAlaca'dan duyup gelen,Hamza pehlivanbu ünlü pehlivanla güreşmek için Çuhadar Oğlunun köyünegelir.Köyün girişindeçift süren dağ gibi bir adam görür,selamvererek"ÇuhadarOğlupehlivan ustamın evini gösteriver ağam" der. Çifti süren ÇuhadarOğlu Sabripehlivandır.

Çuhadar Oğlu,çiftin el tutma yerine şöyle bir yüklenir. Öküzlerin ayakları yerden 25-30 santim kesilir. Birazda sağa döndürür. "Karşıdaki iki katlı,kireç sıvalı beyaz ev" der. Çuhadar Oğlu 140 kilodan fazla,ama vücudunda bir dirhem yağ yok. 190-195boyunda,sırımgibi bir yiğit.

Alacalı Sarı Hasan pehlivanın da ondan geri kalır bir yeri yok. Anlar,güreşeceği pehlivan bu,gücünü,hünerini gösterir. Ona dön geri demek istemektedir. Ama Alacalı Hasan pehlivanda yılacak göz yok. Onunda kendini göstermesi lazım orada. Tarlaya ekilmek için getirilen çuvaldaki buğdaydan bir avuç alır,sıkar,sıkar da un ufak eder "sizin köyde tarlaya unmu ekerler,buğday mı bire pehli-van ?" Der. İşin vahameti ortaya çıkar, misafirde kolay kolay yenilecek,yutulacak biri değil. Misafireadını sorar,alıp köyegötürür.

Köyde güreş ilanedilir. Köylü toplanır. İki pehlivan köy meydanında güreşe başlarlar. Bir gün güreşir yenişemezler. Akşam ezanı okunurken güreş bırakılır. İkinci gün güreşirler yenişemezler. Muhtar ve ihtiyar üyeleri konuşur,anlaşırlar akşam ezanı güreşi beraberilanederler.

İşte böyle bir rivayet bir asrı geçkin zamandır söylenirmiş,Çorum'da ve köylerinde. Şimdi pehlivanlarıyla meşhur bu köyün son kuşağı iki pehlivan vardır. Kara Mehmet pehlivan,Koca Yusuf pehlivan. Köylerde düğünlere güreşe gider,fakat birbirleriyle güreşmezler. Onlar baştan bunu söylerler,veya bir gösteri yaparlar,bırakırlar. Beraberilan edilirler. Kendi köylerindede senelerdir güreş tutarlar,belki 30-40 defa güreşmişler,birbirlerini yenememişler, kozlarını paylaşmamışlardır. 4 - 5 saat güreştikten sonra güreşi bırakırlardı. Birbirlerine "yine olmadı,kendine iyi bakmamışsın,sarı danayı kavurmayapyeöylegel" diye takılırlardı.

O sene harman yerlerini köylerinde aynı yere dökmeye,bu işi de bu sene bitirmeye karar verirler. Kim yenilirse yenilen itirazsız ne isterse verecek diye de söz verdiler. Yenen kazandığı gibi,yenilenin ustası sayılacaktı. Böyle konuşup kararverdiler.

İkisi de 23 yaşlarında,aynı cüssede "sadece Yusuf biraz göbekli gibi" sırım gibi pehlivandılar. Bunlara pehlivanlık soydan geliyordu. Aralarındaki bu konuşma baharda yapmışlar,hasat zamanı için bu planı konuşmuşlardı.İkisinin deasılişleri rençperlikti.

Hasat zamanı çabucak gelmişti,ikisi de çok çalışıyorlardı. Buğdayları desteye biçiyorlar (yani tırpanla biçenken ayakları ile de biçilen sapları deste yapıyorlardı) bu herkesin yapabileceği bir iş değildi. Baba soyları pehlivandı ama,anaları da yürekli,yiğit kadınlardı. Hatta Mehmet pehlivanın anası en küçük kardeşlerini doğurduğunda yine harman vaktiydi. Babası arkadaşlarıyla orak biçiyor,anası onları takip edip deste topluyordu. İkindiden sonra eve döndüklerinde,hamile olan anasının ağrısının ağrısı tuttu. Komşu kadının yardımıyla doğurdu bebeğini. Ertesi gün onlaryine tarlaya gittiler,birde negörsünler;Mehmet'in anası bebeği sırtına sarmış orak tarlasında. Bebeği gümeleye (ince ağaç dallarından yapılan,üstü otla örtülü basit gölgelik) koyduğu gibi deste toplamağa başlar. Yapma,etme dedilerse de dinletemediler. Harman bitinceye kadarailesinehergün yardımeder.

Yusuf pehlivan çok iştahlıydı,çokta yiyordu. Eti çok seviyordu. Askerde bir kuzuyu kuyruğuyla yemesi ile meşhur olmuştu. Kuzu yerken midesi balon gibi büyüyordu. Bu bölük komutanının kulağına kadar gitmişti. Yusufun yemek yemesini bir defasında kuzuyu yerken görmüştü.

Bir gün bir istirahat esnasında dört komutanlar oturmuş sohbet ediyorlardı. Sıra yemeğe gelince Yusuf'un komutanı "bende bir asker var,kuzuyu kuyruğu ile tek başına yer" deyince komutanlar inanmadılar. Yusufun

komutanı,ispatı kolay,üçünüz bir kuzu alın,getirin. Yusuf kuzunun tamamını yerse parası sizden çıkar,yiyemezse parayı ben size öderim diyince,komutanlabu bahsi kabul ettiler.

Ertesi gün istirahat zamanı kuzu meydana getirildi,temizlendi,iyice kızartıldı. Yusuf kuzunun başına çağırıldı. Durum anlatılınca,emir demiri keserhesabı Yusuf kuzunun başına oturdu,besmele çekerek başladı yemeye. Kuzu bitmek üzere iken Yusuf yemede biraz zorlandığı belli oluyordu. Kuzu bitti,komutanlar maşallah çektiler. Yusuf'un komutanı Yusuf'a Mehmet az kalsın kuzunun parasına bana ödetecektin. Kuzunun sonuna doğru niçin zorlandın ? Diye sorunca, Yusuf,kızara bozara cevap verdi. Komu-tanım,öğle paydosunda arkadaşlar bahse girmişler,bir kuzuda öğlen paydosunda yemiştim diyince,komutanlar ve arkadaşlan kahkahalarla güldüler.

Yusuf,böyle bir Yusuf'tu.

Yusuf ve Mehmet'in arkadaşlığı malum,iki arkadaşın birerde bacıları var. Yusuf'un bacısı Mehmet'e,Mehmet'in bacısı Yusuf'a tutkun. Ama arkadaşlıkları, komşulukları, töreleri durumu gizlemeye mecbur ediyor. Kızlara nereden dünür gelirse gelsin evlenmeye razı olmuyorlar, gönüllerindeki yiğitleri de ailelerine söyle-yemiyorlar. Aynı durum pehlivanlanmızda da mevcut. Pehlivanlanmızın ikisinin akıllarında da aynı çözüm var. Bu harmanda tutuşup,hangisi galip gelirse,öbürünün bacısını isteyecek. İkisi de aynı şeyi planlı-yorlardı.

İki arkadaş sözleştikleri gibi harman yerini yan yana yaptılar. Dövenler koşuldu,saplar saman olmaya,başaklar ayrılmaya başladı. Harmanın son günleri gelmişti. Bir kuşluk vakti Mehmet'in kız kardeşi kuşluk yemeği getirmişti abisine. Abisi yemeğini yerken,döven sürdü vakit geçirmek için. Abisi yemeğini yiyince kumeleyi düzenledi,kapları toparladı eve dönerken Yusuf'lann harman yerinden geçmesi gerekiyordu. Yusuf ile babası da yemek yemişler,bir şeyler konuşuyorlardı. Ayşe oradan geçerken Yusuf'un babası Ayşe'ye seslendi. Kız Ayşe,selam sabah yok mu ? bu Dursun emminin sesiydi,Ayşe içinden ah,bir gel dese diye geçirdi,başını kaldırdı Dursun emmiye baktı. Dursun emmi gelsene dedi. Ayşe çok heyecanlandı. Yusuf'ta oradaydı. Kalbi dışarı çıkacak gibi çarpıyordu. Ayaklarını bağı sanki kesilmiş,adımlarında derman kalmamıştı. Zar zor vardı yanlarına. Dursun ağanın elini öptü. Yusuf'la bir an göz göze geldiler. Hal hatır sordu Dursun emmi,Ayşe kısa cevaplar verdi. Dusun emmi,bizim kap kacakları da eve bırakı ver diyerek harmana yürüdü. Dursun emmi gençleri özellikle yalnız bırakmıştı. Ayşe bütün gücünü toparlayarak Yusuf'a. Beni isteyenler çoğaldı. Olmaz,istemem diyorum ama,babamın kafasına yatacak birisi çıkarsa verip gider. Benden söylemesi. Diyefısılda dı Yusuf'a. Bunları söyleyene kadar da ter tepe-sinden başladı,tırnağından çıktı. Çok utanmış,yüzleri perçem perçem kızarmıştı. Yusuf'ta ondan aşağı değildi,o da kızarmıştı. Ayşe'ye yarını bekle. Bugün son gün. Yarın ağabeyinle kozlarımızı paylaşacağız. Onu yeneceğim,seni isteyeceğim. O da isterse bacımı ona vereceğim diyebildi. Tabii ki sizler evlenmeye razı olursanız. Benim fikrim bu dedi Ayşe'ye. Ayşe kapları kapları kaptığı gibi Yusuf'lara koştu. Arkadaşı olan Asiye'ye olanları anlattı. Sarıldı iki arkadaş birbirlerine,sevinçten sanki uçuyorlardı. Allah'a şükürler ettiler beraberce.

Ertesi gün akşamı,harman işi bitmiş,savurmaişi bir sonraki güne kalmıştı.

İki arkadaş kavilleştikleri gibi yatsıdan sonra besmeleyi çekip kapıştılar. Hava açık,gök yüzünde ay tepsi gibi,sanki onların güreşini aydınlatmak için etrafı pırıl pırıl yapmış,onlan seyretmekte. Güreşin üçüncü saatinde Yusuf Mehmet'ten ayrıldı,on on beş adım yürüdü. Peşrev yaptı,el çırptı. Mehmet'e sıkı dur bre pehlivan Ya Allah Ya Bismillah diye nara attı. Mehmet'e bir el ense çekti. Mehmet kafasının kopacağını sandı. Yusuf ne bu sertlik. Yine kuzuyu yedin herhalde diye takıldı. Mehmet'te bir el ense çekti. Güreş sertleşmiş fakat,kurallara uygun devam ediyordu. Bir ara Mehmet fırsatını bulup Yusuf'un arkasına dolandı. Belini kavradı İşin bitti Yusuf dedi. Yusuf kurtulmak ister gibi ileriye doğru yürümeye başladı. Mehmet bırakmak istemiyordu. Böyle bir fırsat daha yakalaması zordu. Yusuf'un daha ileriye gitmesini istemedi. Sol ayağını Mehmet'in iki bacağı arasına alarak kuvvet almak istedi. İşte ne olduysa o anda oldu. O son iki saniyede. Yusuf gövdesinden umulmadık bir çeviklikle Mehmet'in topuğundan kaptığı gibi karnına doğru çekti. Bütün ağırlığını tersten verdi Mehmet'in karnına.

Mehmet düşmüştü. Pehlivan tabiriyle açık

düşmüştü. Yusuf güreşi bitirmişti. Arkadaşını açık düşürerek yenmişti. Hiçbir şey olmamış gibi bıraktı topuğunu. Güreşe bir şey olmamış gibi devam etmek istedi Yusuf. Mehmet arkadaşının bu olgunluğuna gülerek yaşa Yusuf Pehlivan diyerek on beş gün sonrası için yeniden güreş teklifinde bulundu.

Yusuf,olmaz dedi. Bu işin rövanşını Kırkpınar'da başa güreşip ikimizin de baş pehlivanlık için güreştiği güne kadar. Sarıldılar. Mehmet Yusuf'un elini öpmek istedi. Yusuf öptürmedi. Mehmet,bundan sonra sen benim ustamsın dedi.

Yusuf,kızararak. Mehmet,bizim kavlimizde yenen bir şey isterse yerine getiririz diye sözümüz vardı. Ben senden şunu isteyeceğim. Dinle analarımız ve babalarımız razı olursa sen bu isteğimi kabul et. Dedi. Mehmet,evet hatırladım öyle bir kavlimiz vardı. Nedir isteğin dedi. Yusuf,ben kardeşin Ayşe ile evlenmek istiyorum. Eğer senin de gönlün varsa kardeşimi de sana vermeyi düşünüyorum dedi. Tekrar iki yiğit sarıldılar, gülerek eve döndüler.

Sabah ezanı okunurken durumları baba ve annelerine açtılar. Onlarda uygun gördüler, harman sonu kızları isteriz dediler. İki evde de sevinç vardı,mutluluktan uçuyorlardı.

İki tarafta harmanı bitirdikten sonra,birbirlerine dünür oldular. Yusuf ve Mehmet'in tek bir şartları vardı. Kırkpınar'da ikisinin de baş pehlivan olmalarından sonra düğün yapılsın denildi. Aileler olumlu karşıladılar.

Harman sonu ikisi birbirlerine idman verdiler. Babalarında ve Zeynel ustalarından izin alarak Kırkpınar'ın yolunu tuttular.

Kırkpınar,onların çalıştıkları harman yeri gibi değil,yiğitlerin harman olduğu yer. Oraya kimler gelir,kimler. Ne Yusuf'lar,ne Mehmet'ler. Analar neler doğurmuştur. Burası Türkiye'dir,Türkiye'nin er meydanı Kırkpınar. Ne baş pehlivanlar çıkmıştır bu meydandan.

Kırkpınar güreşlerine geldiklerinde üç gün vardı. Hemen meydanı görmeye gittiler. Üç gün yağlanarak antrenman yaptılar.

Açılış günü daha da şaşırmıştı Yusuf'la,Mehmet. Özel elbiseli 20 davulcu,20 zurnacı ortalığı yıkıyordu.

Mehmet'le Yusuf başa güreşecek güçte oldukları halde,adet gereği baş altına soyunmak mecburiyetinde kaldılar.

Baş cazgır çıktı "Pehlivan, pehlivan, yendim diye sevinme. Yenildim diye üzülme. Yene de pehlivan,yenilende pehlivan. Herkes pehlivan olmaz. Her ananın doğurduğu peh-livan olmaz. Meydana baş pehlivanlara güreşecekler önde,baş altılar arkalarında,diğer sınıflar arkalarında 200-300 pehlivan meydana çıktılar. Peşrev yaptılar. Meydan tozkoparan güreşleri için boşaltıldı.

Sıra başaltı güreşlerine geldi. Pehlivanlar eşleşti güreş başladı. Yusuf'la Mehmet fırtına gibi esiyorlardı. Şimdiye kadar hiç görülmeyen bir güreş sergilediler. Hasımlarını birer birer beş on dakika içinde yendiler. Her ne hikmetse ikisi birbirleri ile eşleşmemişti. İkisi sona kalmışlardı. Ertesi gün ikisi güreşecekler,baş altının şampiyonu olacaklardı.

Ertesi gün baş orta güreşi beş on dakikada bitmedi. Saatlerce sürdü. Sonunda Mehmet Yusu'u dengine getirip paşa kasnak yendi. Gelecek sene Mehmet başa,Yusuf Başaltına güreşecekti.

İki arkadaş Çorum'a döndüler. Davul zurna ile karşılandılar. Ağalar,güreş severler hediyeler verdiler. Sonra köylerine gittiler. Muhtar da,davullarla,zurnalarla karşıladı pehlivanlarını. Bütün köy oradaydılar. Komşu köylerden de misafirler gelmişti. Onlarda hediyeler getirmişlerdi.

Köyde büyük bir yemek verildi. Sanki köyde düğün oluyordu. O kadar çok hediye almışlardı ki,köy yerinde ikisi de zengin olurlardı. Yemek yenirken Mehmet Yusuf'la konuştu. Bu hediyeler bizim de,köyünde yararına kullanmamız lazım kararına vardılar. Yemek duasının ardından Mehmet Muhtar emminin yanına giderek misafirlerin ve köylünün duyacağı sesle. Muhtar emmi. Biz Yusuf'la karalaştırdık bu hediyelerle köyümüze yeni bir okul yaptır. Çocuklar bir odada beş sınıf okumaktan kurtulsunlar dedi. Bu habere bütün köylü alkış tuttular. Dakikalarca alkışlandılar.

Aradan bir yıl daha göz açıp kapayıncaya kadar geçti. Kırkpınar'da Mehmet baş pehlivan, Yusuf baş altı pehlivanlığı için güreştiler. İkisi de gruplarında birinci oldular. Yusuf sevinçliydi. Baş pehlivanlıkta arkadaşı Mehmet'le karşılaşacaktı. Yenilse de Mehmet gibi yiğit bir arkadaşına,köylüsüne yenilecekti. Kırkpınar dönüşü Çorum'da ve köylerinde aynı coşkuyla

karşılandılar.

Köye geldiklerinde ustaları,Zeynel pehlivanın hasta olduğunu öğrendiler. Kırkpınar'a her gidişlerinde elini öpmeye gider,destur ve duasını alırlardı. Ustaları giderken Mehmet'e baş pehlivanlığı,Yusuf'a baş altını kazanacağını müjdelemişti. Ustalarının yanına gelince Zeynel pehlivan Kırkpınar'ı dinlerken heyecanlandı,canlandı. Çocuklar,kendime sakladığım,size öğretmediğim bir oyun kaldı. Şöyle bir tembih edeyim. Yataktan kalkarsan size tatbik etme şeklini de öğreteceğim dedi. Yusuf'un,Mehmet'i yendiği oyunu anlattı. Onlar ustalarını can kulağı ile dinlediler. Biz bu oyunu kendimiz bulduk,biliyoruz demediler. Usta,çırak ilişkisinde,ben biliyorum kelimesi yoktur pehlivanlıkta.

Ertesi yıl,Kırkpınar'a giderken ustalarının mezarında ziyaret ettiler. Fatihe okudular, dua Ettiler,gözleri nemli olarak mezarlıktan ayrıldılar. Hey gidi koca Zeynel dedi Mehmet.

İkisi de baş pehlivanlık için güreşeceklerdi. Yola beraber çıktılar. Yolda Mehmet,Yusuf sen beni yeneceksin gibi geliyor dedi. Yusuf'ta hayırlısı ne ise o olsun diye cevap verdi. Yusuf bu güreşin Mehmet'le kendi arasında geçeceğini biliyor,Mehmet'tin kendisinden daha nefesli,daha şanslı olduğunu düşünüyordu.

Kırkpınar o sene yine donanmış, seyircisiyle,davuluyla,zurnasıyla bir başka olmuş gibi geldi iki arkadaşa. Baş pehlivanlar meydana davet edildi,eşler seçildi . İkisi de hasımlarını birer birer yendiler. Bu sefer davul ve zurnalar ikisi çini çalıyordu. Seyirciler pür dikkat olmuş güreşi seyir ediyorlardı. Güreş başlayalı bir saat olmuştu,sanki yeni başlamış gibi hızlı devam ediyor,meydan susmuş,kimse kımıldamadan hayretle güreşi seyrediyorlardı. Böyle bir baş pehlivanlık güreşi görülmüş gibi değildi. İki pehlivan 120-130 kiloluk dev adamlar,tozkoparandaki çocuklar gibi hareketliydiler. Arada bir attıkları nara duyuluyor güreş devam ediyordu. Mehmet bir ara Yusuf'u belinden kavradı. Yusuf köyde yendiği oyunu uygulamak için Mehmet'in topuğunu kapmak için eğilince eli kaydı. Bu yağlı güreşti,bunun inceliği başkaydı. Hızını alamadı,yüzü koyun düştü Yusuf. Mehmet hemen abanmadı arkadaşının üzerine,biraz toparlanmasını bekledi ve yanaştı,kavradı belinden Yusuf'un. Peşinden taktı sarmayı. Sonra kaz kanadı geldi ardından. Yusuf yorulmuştu. Mehmet güreşe yeni başlamış gibiydi. Mehmet,Yusuf'u yerden kesti,önce göbeğine kadar kaldırdı,sonra göğsüne. Öylece 1-3 adım yürüdü. Yusuf'un koca gövdesi,Mehmet'in göğsünde,elleri yerdeydi. Ters çevirerek Yusuf'un sırtını yere getirdi. Elini uzattı can dostunun yerden kalkmasına yardım etti. Kalkınca Yusuf'un elini öptü. Herkese Yusuf'un ustası olduğunu gösterdi. Yusuf'ta Mehmet'e sarıldı, öpüştüler, birbirlerinin sırtını sıvazladılar. İkisi de Kırkpınar'dan birinci ve ikinci olarak köylerine döndüler. Köyde yine birbirlerine antrenman verdiler.

Ertesi yıl Kırkpınar'a gitme vakitlerine beş gün kala Mehmet eve ayağımı burktum diye topallayarak geldi. Zor yürüme taklidi yapıyordu. Ertesi gün yataktan kalkmadı Mehmet. Çaydan geçerken topuğuna bir taş vurmuş,morartmıştı. Köyde herkes bu olaya üzülmüş,fakat Yusuf can dostunun kasti olarak Kırkpınar'a gitmeyip ona meydanı bıraktığını biliyor, seziyordu. Hem enişte si,hem kaynı arkadaşına bu yolu tıkamamıştı.

Yusuf Kırkpınar'a vardığında herkes Mehmet'i sordu. O da durumu anlattı. Arkadaşının sakatlandığını söyledi. İki gün sonra güreşler başladı. İlk kurada Yusuf Mehmet'in geçen yıl zor yendiği Ordulu Mustafa'ya düştü. Bu büyük talihsizlikti. Ama Orduluyu yenebilirse başta güreşi kazanacağını anladı. Ordulu ise ilk turda ikinci olan Yusuf'u evire çevire yeneceğini düşünüyordu. Güreş başlayınca Yusuf'la oynaşmaya başladı. Yusuf bu fırsattan faydalanmalıydı. Ustasının sözünü hatırladı. Güreş ilk on dakikada kazanılır. Hasmına aslanlar gibi daldı Yusuf. Ordulu neye uğradığını şaşırdı,bocaladı. Bu bocalamayı iyi değerlendirdi Yusuf. Ters paça kasnakla yendi Orduluyu. Sonraki güreşler kolay geçti. Üç pehlivanı da yenip baş pehlivan oldu.

Yusuf köye döndü. İkisi de kendi kendilerine verdikleri sözde durmuş,ikisi de baş pehlivan olmuşlardı. On beş gün sonra köyde çifte düğün yapıldı. Yusuf'la,Mehmet dünya evine girdiler. Köy meydanı,üstleri başları hediyelerle doldu. Hem zengin,hem de ömür boyu mutlu oldular.

Kurban Bayramınız Kutlu olsun

BİR KİTAPTAN SANAT VE KÜLTÜR ÜSTÜNE NOT

Mustafa ÖZKİREMİTÇİ

Ordinaryüs Prof. Dr. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu'nun 1987 yılında yayımlanan "Zora Dağlar Dayanmaz" adlı eserinin bazı notların,önemine binaen aktarmak istiyorum. Sanattan,siyasete kadar her alanda tartışmaların yaşandığı,değişik fikirlerin sergilendiği günümüz Türkiye'sindeki ahvalimize yıllar önce ışık tutan ve işaret eden görüşler ve kanaatler...

Eser;Kültür ve Turizm Bakanlığı yayınları 787 genel numara. Kültür Eserleri Dizisi 85 numara ile yayınlanmıştır. Ankara 1. baskı. Semih Ofset Matbaasında basılmıştır. Esas olarak Ord. Prof. Dr. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu'nun 1929-1932 yılları arasındaki Avrupa intibalarını ve günlüğünü ihtiva etmektedir. Avrupa'nın şair ve ediplerinden yaptığı nakiller,görüş ve kanaatler kitabın önemini arttırmaktadır. İlginç kabul ettiğim görüş ve nakillerden birkaçını sıralıyorum:

Sayfa 24'de: Şair ve şaheserler hakkında,Fransız ediplerinden Anatole Frans'ın kitabından şu nakilde bulunuyor: "Şairler,sanatlarının kanunlarını fazlaca münakaşa ihtiyacında değildirler. Münakaşa ettikleri taktirde masumluklarını ve güzelliklerini kaybederler ve sudan ayrılan balıklar gibi nazariyenin kuru sahasında boşyere bocalamaya başlarlar.

Güzel bir mısra elyafımız üzerinde gezdirilen bir mızrap gibidir. Şairin bizde harekete geçirdiği şey,kendi düşünceleri değil,bizimkilerdir. O,bir sebeptir. Kendisini anladığımız zaman,onun kadar biz de şairiz.

Geothe'nin derin bir sözü var."Yaşayan biricik eserler,şeraitin yarattıklarıdır. İçinde doğruları yer ve zamanı tanımadıkça onları şuurlu bir aşk ile anlayıp sevmek imkansızdır. " Bu görüşlerin şiir,şair ve şaheserler konusunda zaman zaman yapılan tartışmalara ışık tutacağı kanaatindeyim.

Sayfa 26'da: Claude Farrere'nin 1930'da Türkiye konferansından nakilde bulunuyor. Konu:din,medeniyet,kültür ve tarih üzerine."Atalarından kalma dini bırakmışlardır,cezasız kalmayacaktır.

Türkler,medenileşmeyi yanlış anlıyorlar. Dini ve maziyi çiğneyip yerli renklerden mahrum olarak Avrupalılaşmak bir hata,bir tehlikedir. 1908'de Hamid'i tahtan düşüren Türklerin Türkiye'ye getirdiği felaketi nasıl haber verdimse,şimdi de İslam'dan yüz çevirme yüzünden karşılaşacakları felaketi işaret ediyorum.

Ferrere'nin bahsettiği gibi din (İslam) bırakılmıştır ama bir fetret devri yaşanmıştır. Bu yüzden olacak ki,İslam ülkelerinde aleyhimize propaganda yapılmıştır. Emperyalizm taktiği başarılı olmuş ve ön yargılar,soğukluk,tartışmalar halen devam etmektedir.

Sayfa 60'da: Hayatının on beş yılını İran ve Türkiye'de geçiren ihtiyar bir Alman'ın Türkiye hakkındaki görüş ve kanaatinden bazılarını zikrediyor. Şu anda da devam ettiğine inandığım bize (!) ait zihniyetin,kafa yapısının yıllar önce objektif olarak dile getirilmesi,yani aşağılık kompleksi,Avrupa hayranlığı, hayalcilik, fikirlere taham mülsüzlük,hoşgörüsüzlük... Bazı işler için kendimizi hoş görmemek. Avrupalıya lüzumundan fazla değer vermek itiyadımız (alışkanlık)Bir hastalık halinde geniş yürekli insanların konuşmasındaki,zevki tatmaktan mahrumuz gibi reeli bırakıp reel üstündekilere sataşmak.

Vasıtaları olmayan gayeler peşinde dolaştırmak,sanki bir ikinci tabiatımız. Dimağımızda başkalarının fikirlerini hoş görmek hücresi teşekkül etmemiş.

Bu kanaat ve düşünceleri değiştirebildik mi ?Ne dersiniz ?

DOKTORUNUZ YANITLIYOR

Dr. Rıfat PATIR

(Sorun Yanıtlayalım)

AKRABA EVLİLİĞİNDE ÇOCUKLARDA İRSİ HASTALIKLAR

Ayrı bir bahiste anlattığım genlerden birisinde mesela;şaşılık vasfı olsun. Eğer bu vasıf domininant dediğimiz hakim bir özellikte ise çocukları mutlaka şaşı olur.

Bazı hastalıklar böyle hakim vasıfta olmaz. Karşı cinsten bir gendeki aynı özellikle karşılaşırsa o hastalık meydana çıkar. Karşı tarafta o hasta gen yoksa çocukta hastalık görünmez. Ama kendisindeki hastalık taşıyan gen doğan çocuğa geçer.

Bu tek başına hastalık yapmayan genler,daha ziyade akraba olanlarda bulunur. Bu akrabalar evlenince iki taraftan da hastalık yapan genler birleşip hastalığı meydana çıkartırlar. Bu yüzden akraba evliliğinden kaçınılmalıdır.

ANİ TEHLİKE KARŞISINDA VÜCUDUMUZUN ALDIĞI TEDBİRLER

Beyinde hipofiz denen küçücük bir bez vardır. Nohut kadar olan bu bez vücuttaki hormon yapan bütün bezlere kumanda ettiği için orkestra şefi diye adlandırılır.

İnsan ani bir tehlike ile karşılaşınca,mesela;kocaman bir köpek üzerinize doğru geliyor...bahsettiğimiz bu hipofiz bezi derhal bir hormon yapıp kan yolu ile,böbrek üzerindeki bir beze gönderir. Sanki faks çeker. Der ki: Acele kortizon ve adrenalin yapıp kana gönder. Bu bez sayesinde bunlar kana verilir.

Bakın bu iki madde ne yapar ? Derhal kana glikoz ve yağ gönderir. Bunlar kavgada vücuda fazladan enerji verir. Tansiyon yükselir ve nabız hızlanır. Bu sayede mücadele edecek olan adalelere kan yoluyla yağ ve glikoz süratle gönderilir. Ayrıca yüz adaleleri gerilir (daha tehditkar görünmek için),göz kapakları gerilip açılır (daha iyi görmek için). Yine ayrıca kanı pıhtılaştırıcı bir madde kana salınır. Bu da yaralanma olursa kan çabuk pıhtılaşsın ve kanama az olsun diye.

Artık vücut mücadeleye hazırdır ve bütün bu hazırlıklar saniyeler içinde olur.

Vücudumuzun içinde ve dışında yapılan bütün faaliyetler,bu küçük bezlerin yaptığı hormonlar sayesinde olur. Hem de anında. Bu muhteşem koordinasyon karşısında Yaratan'ın ihtişamı daha iyi anlaşılmıyor mu?

ANNE SÜTÜYLE BESLENME

Bir anne diyor ki: Senin sütün çocuklarına yaramıyor,meme verme,memeden kes. Diyorlar. Doğru mu ? Vermeyeyimmi ?

Çok yanlış diyorlar. Anne sütü en ideal süttür. Hiçbir süt çocuk için anne sütünden daha iyi değildir. Bir defa sıcaklığı vücut sıcaklığında olduğu için her an içmeye hazır süttür. Anne sütü ile beslenenler hastalığa karşı daha dayanıklı olur. Anne sütünde gıda,vitaminler,madenler eksiksiz olarak vardır. Ayrıca meme veren kadınlarda meme kanseri pek nadir görülür.

Ancak şu hallerde annenin çocuğa süt vermesi mahzurludur: Annede, tüberküloz, tifo,sara,sıtma hastalıkları varsa süt vermemelidir.

Soru vesilesiyle emzirme tekniğinden de bahsetmek istiyorum.

Annenin meme uçları her emzirmede ılık su ile silinmelidir. Bebek on ikinci saatten itibaren emzirmeye başlanır. İlk hafta 3-5 dakika emzirmek yeterli olur. İkinci haftadan itibaren 10 dakika emzirmelidir. Önceleri her ağlamada emzirilebilir. Bir aydan sonra her 3 saatte bir emzirmeye alıştırılmalıdır. Eğer çocuk çok emiyor ve çok uyuyorsa 4 saatte de verilebilir.

Her emzirmede tek göğüs verilmeli. İkisi birden azar azar verilirse süt azalır ve kesilebilir.

Meme verilirken çocuk yarı oturtulur vaziyette olmalı,sırt üstü yatarken verilmelidir. Emzirmeden sonra 5-6 dakika sağ tarafına,sonra da karın üstüne yatırılırsa gaz

sancısı olmaz. Daha sonra da omuza alıp sallanarak gaz çıkarmaya çalışabilir.

Anne sütü ilaç verilerek artırılamaz. sulu yiyecekler,hoşaf çorbalarla süt artırılabilir. Ayrıca anneye takviye için vitamin kompleksleri vermekte fayda vardır. Meme başlarında yara vs. varsa önceleri bunlar tedavi edilmektedir.

Bazen süt çok gelir,çocuk emmezse meme şişer,ağrı yapar. Sonra da süt azalıp kesilebilir. Böyle hallerde süt çekerleri ile sütün fazlasını çekmek icap eder. Sütü kesmek için ise öztrogen hormanları verilir.

Gelişmiş ülkelerde süt 6-9 ay arasında kesilir. Çünkü sütün gıda ile vitaminleri gittikçe azalır. Onun için 4. aydan itibaren çocuğa yemek suları,sebze çorbaları,yoğurt,yumurta,çorba içinde beyaz peynir,bisküvi verilmeye başlanır.

Yedi ay boyunca da her türlü yiyebileceği çorbalar,ezilmiş et,ekmek ilave edilir.

7-8 ay hep meme ve nişastalı mamalar verilirse tek taraflı beslenme olur ki,çocuğun gelişmesi durur.

Hiçbir zaman biberonla beslenme tercih edilmemelidir ve ne yapıp yapıp çocuğa anne sütü verilmelidir. Suni beslenme hem çok eziyetlidir,hem de çocuk mukavemetsiz olacağı için sık sık hasta olur.

Çocuğun her ağlayışında da meme vermek doğru olmaz. Oda sıcak ise,alını ıslatmışsa,karnında gaz varsa,çok sıkı sarılmışsa çocuk ağlayabilir. Ayrıca çocuk ilk günden itibaren kucağa alınıp sevilirse,o da kucağa alışır. Etrafına biri gelince kucağa alınmak için de ağlayabilir. Çocuk ağladığı zaman bunlar düşünülmelidir.

ANTİBİYOTİKLER İSHAL YAPAR MI ?

Antibiyotik kullanımından 10-15 gün sonra karın ağrısı ve ishal görülebilir. Bilhassa Klindamisin,Cafalosporin,Streptomisin,Gentamisin gibi ilaçlar bağırsak florasını bozar. Faydalı mikropları da öldürüp,zararlı mikropların üremesine sebep olur. Bunlar da ishal yapar.

Gaita muayenesi ile bu durum tespit edilir ve uygun tedavi ile çabucak iyi olunur. Rahatsızlığa sebep olan Antibiyotik bir daha kullanılamaz.

APANDİSİT

Apandisit,ince bağırsağın kalın bağırsağa birleştiği yerde 3-5 santim uzunluğunda küçük boru gibi bir et parçasıdır. Göbek ile sağ kalça kemiği çıkıntısı arasındadır. Yani göbeğin sağında kasığa yakın yerdedir. Teşhisi çok kolaydır. Doktorunuz yok dediise büyükihtimalle yoktur.

İlk başladığında;bu bölgede şiddetli sancı olur. Vücutta ateş yapar. Bulantı olur. O bölgede tazyikle ağrı ve gerginlik hissedilir.

Müzmin dediğimiz apandisitte ateş olmaz. Ama bu bölgede zaman zaman batıcı ağrılar olur. Bastırınca da ağrı duyulur. Karın ağrılarının başka sebepleri de vardır.

Doktorunuz bir takım tetkikler yaparak sebebini mutlaka bulacaktır.

ARI SOKMASI

Arı sokması bazı kimselerde alerjik reaksiyonlara sebep olur. Çok şükür nadiren büyük rahatsızlıklar görülebilir. Umumiyetle arı sokmalarında o bölgede kızartılar olur. Biraz acıma ve kaşıntılar olur. Soğuk su pansumanı veya antihistaminikli,kortizonlu pomatlarla çabucak iyileşir.

Bazı kimselerde ağır rahatsızlıklar da yapabilir. meselâ;tansiyon düşer,bütün vücut şişer,baş dönmesi,çarpıntılar olur. Şok hali görülebilir. Böyle hassas kimselerde daha tehlikeli haller olabilir. Onun için,bu gibi arıya karşı alerjisi olanlar,arıların bulunduğu bölgelere gitmek zorunda iseler,yanlarında bir ampul kortizon,bir ampul antihistamin,hatta bir ampul adrenalin ve enjektörü yanlarında bulundurmalıdırlar. Bu ilâçlar lüzum olduğu taktirde hayat kurtarıcı olurlar.

Kurban Bayramınızı kutlar,sağlık ve sıhhatli bir hayat dilerim

ENGİNAR DİKENİ Artichaut-Cynara Scolymus-Composees-Birleşikgiller

Abidin ÇETİN

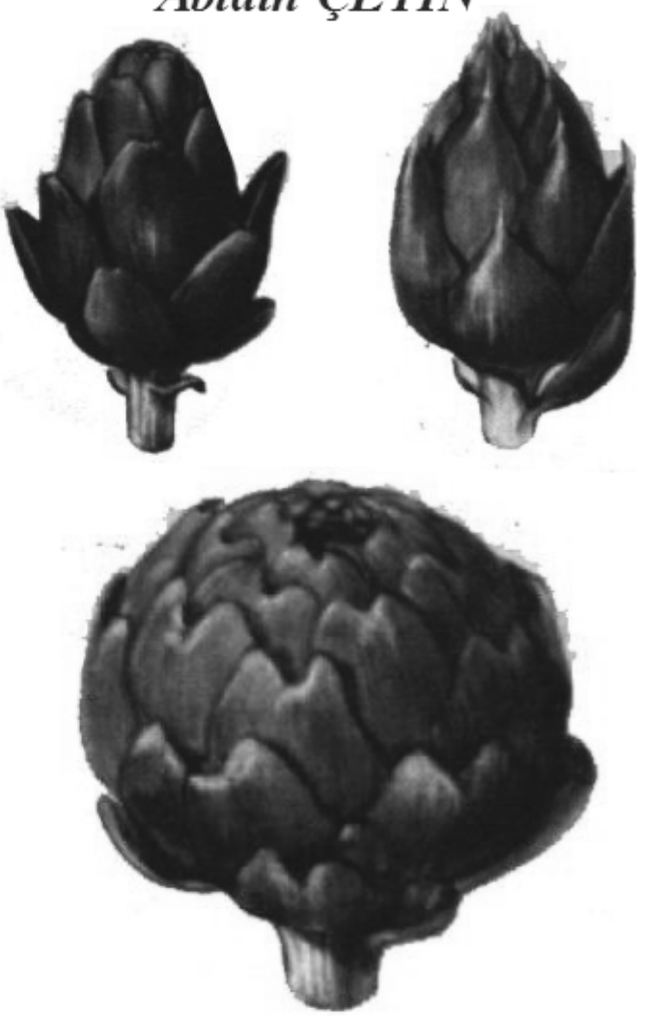

Deve ve inek dikenleri,deveçökerten dikeni (hatta böğürtlen kuşburnu dikenleri) damar ve boruları açar,kanı temizler. Bundan dolayı kalp ve damar hastalıkları ile pankreas,şeker hastaları,karaciğer,dalak hastalıkları bu bitkilerden mutlaka yararlanmalıdır. Ancak tahriş edici oluşlarından dolayı ölçüyü kaçırmamalıdırlar. Dikenleri doğrudan kullanamayanlar ve doğal beslenmek isteyenler diken yiyerek otlayan sığır ve davarlarının kısaca otlakta otlayan hayvanların sütlerini içmeli ve yalnız onların etlerini yemelidir.

Tanıma ve buluşma: 50-100 santim boyunda çok yıllık devedikenigillerden bir bitkidir. Uzun ve kalın çiçek sapına 3-10 tane kömeç (baş) yer alır. Başı pul gibi yeşil yapraklı,ucu mor,içi mavi çiçek yapraklıdır. İlkbaharda baş bağlar. Bursa,İstanbul Bayrampaşa,İzmir Sakız enginarı meşhurdur. Kumlu,killi,nemli toprakları sever. Her yıl kök sürgünleri alınıp başka yerlere seyrek dikerek üretimi yapılabilir. Kışın dibi doldurulmazsa donar. Su,azot ve potasyumlu gübrelere ihtiyaç duyar.

Kullanılan bölümleri: Çiçek başları çiçek açmadan toplanır. Zeytinyağlı dolması yapılır. Kartlaşmadan,körpe iken yaprakları da haşlanıp pişirilebilir. Ayrıca bütün bitki taze ve kuru olarak türlü işlemlerde kullanılabilir.

İçindeki maddeler: Flavonal glukozidleri,tanen,sinarin,sinokopikrin,ünilin,A,B vitaminleri,su alkolleri (damla,tablet,iğne olarak kullanılır)

Etki özellikleri: İshal durdurucu,iştah açıcı,gliserimi düşürücü,güçlendirici,öd salgısını arttırıcı ve kolaylaştırıcı,idrar söktürücü,doku ve organları temizleyici,kan şekerini düşürücü,bitkisel insülün le sindirici.

Kullanıldığı alanlar ve hastalıklar: insan ve hayvan sağlığı,cilt ve saç bakımı.

Kan dolaşımı: Damarları ve kanı temizler. Damar sertliğini giderir,damarları yumuşatır. Kanı ve kolesterol birikmesinden kurtarır. Üreyi arıtır,damla ve eklem ağrılarından kurtarır. Kalbi güçlendirir.

Sindirim yolları: Karaciğeri hepatit,sarılık,siroz şişi yapan zehirli ve azotlu maddelerden ve mikroplardan temizler. Öd kesesinin çalışmasını arttırır ve öd salgı yolunu temizler,genişletir,yumuşatır,taşları eritir. Pankreası temizleyip yollarını açar,salgısını arttırır veya insülün yerine geçen salgılar salar. Mideve bağırsakları da temizleyip düzenleyerek toptan sindirimi kolaylaştırır ve sindirimden doğan her türlü iç ve dış hastalıkları önler.

Solunum yolları: Kanı temizleyerek akciğer dallarında balgam oluşmasını,nefes daralmasını ve öksürüğe yol açmasını önler. Vücudu güçlü ve sağlıklı tutar.

Baş ve Sinir ağrıları: Kanı temizleyip zararlı maddeleri eritip arıttığından dolayı beyin,beyincik,omurilik ve tüm sinir odak ve ağlarının kolayca beslenmesini sağlar. Sinirleri güçlendirir. Kandaki zehirler ve dokunan maddelerin baş ve eklemlerde ağrı yapılmasını önlemiş olur. A vitamini ile gözleri güçlendirir.

Boşalım ve Üreme yolları: Enginar ayrık,arpa,mısır püskülü gibi eritici ve idrar söktürücü ve terletici özellikleri ile böbrek ve idrar yollarını taş,ve kum ile benzeri zararlı maddeleri temizler. Hem hastalıklardan korur,hem de üremeyi kolaylaştırır ve kısırlığın önüne geçer. Ateşi düşürür. Ter,ayak ve ağız kokmasını önler.

iştah açar, anne sütünü çoğaltır, süt yollarını açar.

Kemik Kas Eklem yapısı: Çayını, yağını içerek, yağıyla ovarak, lapasını burkulmuş, şiş, kulunç, eklem yerlerine konarak ağrı ve sancıları gidermek mümkündür. Maydanoz, çörekotu tohumu ve kekikle daha da etkili olur.

Cilt bakımı, Saç güzelliği: Eritici ve arıtıcı özelliği nedeniyle çayı, suyu, alkolü, sirkesi doğrudan veya sabun ve şampuanlara katılarak uygulanırsa cildi ve saçları arıttığı, zehir ve toz ile yağları çözüp erittiği görülecektir. Kepekten de kurtulabilirsiniz. Ayrıca ciltteki her türlü yara, bere ve kaşıntıyı temizleyip arıttığından dolayı çabucak iyileşmesini de sağlar. Sivilce, ergencilik, çıban ve mayasıla da uygulanabilir. Cilt ve vücudun yağlanmasını önler, zayıflatır.

Kullanım biçimleri:

Enginar Çayı: Bir litre suya 10 gram yaprak ve çiçeği konup on dakika kaynatılıp, süzülür. Bir günde üç kez yemeklerden önce içilir. Mide, bağırsak, böbrek yarası olanlar ile emzikli kadınlar, ay kanaması olan kadınlar içmeli ve yemelidir. Şikayet geçince çay içimi bırakılır. Zeytinyağlı salata ve yemeklerine devam edilir.

Enginar Yağı, Sirkesi, Alkollü suyu: Üç kavanoz enginar kıyığı ile doldurulur. Üzerine sıvama zeytinyağı, üzüm sirkesi, bir kavanozun üçte biri kadar etialkol veya üzüm şarabı, geri kalana sıcak su konup ayrı ayrı ağızları kapatılır. On beş gün bekletildikten sonra içilir, sürülür, ovulur, damlatılarak lapa ve yanıklara, sabun veya şampuanlara katılır.

Enginar Yunma: 10 gram enginar kıyığı on litre soğuk suda bir gece bekletilir, sabah on dakika kaynatılır, küvet suyuna eklenir, sıcak sıcak içinde 20-30 dakika yatılır. Hem ağrıları gider, hem yağları erir ve cilt ile vücut zayıflar, terletir ve hastalık mikroplarından kurtarır.

Son söz: Hem dokunmaması, hem de daha etkili olması için, karaciğer ve ödkesesinin daha iyi çalışması için mutlaka zeytinyağlı yemeklerini yemeliyiz. Ayrıca enginarlı, arpa unlu, taze yoğurtlu, çimlendirilmiş ekinli türlü sebzeli tarhana çorbasını ekşitmeden hazırlayıp kurutup birer gün arayla bu çorbadan içmeye devam etmeliyiz. Enginarı salatalara, zeytinyağlı dolmalara, sarmalara ve pilavlara katmalıyız. Turşu ve salatalarda da sirkesini kullanmalıyız. Böylece kendi kendimizi tedavi etmiş oluruz. Hatta haberimiz olmaz, kimselerin de haberi olmaz.

Kaynak: !-Meydan Larousse Milliyet cilt 7 sayfa 3720 2-Tıp bitkilerinin gizleri ve yararları Selection du Rider's Digets Sayfa 307 3-Şifalı bitkiler A. Ayhan Yalçın Günaydın Sayfa 614 4-Tabiat Eczanesi Mustafa Özmen Akit Sayfa 218

Ülkemiz ve tüm Çorumluların
KURBAN BAYRAMI'NI
KUTLAR
Hayırlara Vesile Olmasını Dilerim

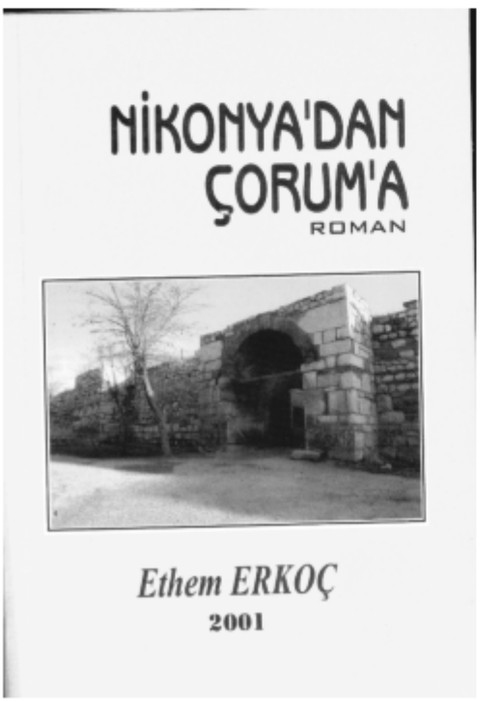

Ethem ERKOÇ'un Roman'ı Şubat 2001 tarihinde yayınlandı Gürsel Yayınevi

HERKES ZENGİN OLSAYDI

Hacı CELEBCİ

Nedir zenginlik ? Mal-mülk zenginliği mi ? Gönül zenginliği mi ? Sağlık-sıhhat zenginliği mi ? Geniş ufuk-bilgi zenginliği mi ? İnanç-iman-vicdan zenginliği mi ?

Bunların ve benzeri değerlere fazlaca sahip olmakmıdır zenginlik ?

Bana kalırsa;parasal imkâna dayalı varlıklar sahibi olmanın adıdır zenginlik. Diğer dallardaki zenginlikler,maddesel zenginliğin şemsiyesi altında kalmaktadır. Ne yazık ki yaşadığımız süreçte duru böyledir. Adına "dünya malı" da dediğimiz ve yaşamımızı rahat sürdürmek için gerekli olan maddi imkânlardan yoksun kalınca,diğer zenginlikler de kendiliğinden sönüp gidiyor.

Eskiden bir lokma,bir hırkaya şükredip yaşayan Anadolu insanı şimdilerde,bilinçsizce bir tüketim ekonomisinin peşinden koşup gitmekte;bir türlü doyetişememektedirler.

Mutluluk olması gereken yerlerden,başka alanlara kaydırıldı. Kişiler,nelere sahip olunca mutlu olunmayacağının hesabını yapmaz durumuna düşürüldüler. Özbenlik,özkültür habire deforme olmaktadır.

Benjamin Fraklin:"**Mutlu olmanın iki yolu vardır;ya isteklerimizi azaltacağız,ya da imkanlarımızı çoğaltacağız**" diyor. Haksız değildir düşünür. İmkanlarımızı elbet çoğaltmaya çalışacağız amma,imkanlarımız ölçüsünde davranıp kendimize sınırlar koymayı da bileceğiz.

Bugün pek çok ailenin içinde kıvrandığı mutsuz yaşamın temelinde ve özünde "**ayağı yorganına göre uzatmanın**" hesapsızlığı yatar. Halk deyimidir,"**Tavuk,kaza bakmış;ben de yumurtlayacağım öylesini**" demiş. Demiş de sonuç çok olumsuz olmuş tavuk için.

İnsanoğlu temel yaşam ihtiyaçlarını kazanabildikten sonra fazlasını niye hep ister durur acaba ?

Yurttaşlarını sosyal güvenceler altında yaşatabilmeyi başarmış olan Batı Ülkelerinde,bizimkine benzer bir mal-mülk edinme hırsı söz konusu mudur acaba ? Olaya ülkemizdeki mevcut durumlar açısından bakıldığında;insanlarımızın bir yaşam "gelecek" kaygusu,korkusu vardır. İnsanlarımız sağlık açısından,temel ihtiyaçlarını karşılamak açısından kendilerini güvencede hissedemiyorlar.

Durum böyle olunca,diğer pek çok yaşam konuları da bu merkezde şekilleniyor. Tabiri caiz ise "gemisini kurtaran kaptan" oluyor, kurtaramayan "Aptal" oluyor.

Hık diyenler,hak diyenleri susturup öne Geçiyor,hak etmedikleri yaşam olanaklarına (hatta servete) kavuşuyorlar. Bu çarpıklık insanlarımızın adalet duygularını,kak duygularını incitiyor. Yoksul çokluğun önüne talih oyunları konuyor. Umutları sömürülüyor insanlarımızın.

Adına "köşe dönme" denilen kolay yoldan para kazanma modası hala sürüp gitmektedir. Çalışmak,emek ve akıl ürünü olan üretim mekanizmaları değerli kılınıp kabul görmedikçe;sosyal dengeler de birer birer bozulmakta,emeği ile geçimi seçenler hüsrana uğramaktadırlar.

Nedir çare? Çare vardır ama görmek gerekir. Müsriflik,lüzumsuz tüketim kültürü terk edilmektedir. Yaşamın sürmesi için asgari çizgiler ve azami sınırlar belirlenmelidir. Bu yalan dünyada zenginler hep olacaktır. Önemli olan neyi neye göre kıyas ettiğimizdir.

Tarihin geçmiş zamanlarda yaşamış nice önemli şahsiyetlerin yaşam öyküleri incelenir okunursa açıkça görülür. Hemen hiçbirisi şaşaalı bir yaşamın peşinden koşmamışlardır. Hacı Bektaş-ı Veliler,Yunuslar,Mevlanalar yoksul muydular ? Çok zengindiler hem de çok. Onlar çevrelerine ışık ve bilgi saçıyorlardı. (şimdinin birtakım zenginleri gibi dolar saçmıyorlardı) onlar birer gönül zenginiydiler.

Herkes zengin olamaz. Herkes zengin olsaydı belki daha iyi olurdu ama olmuyor. Kişisel kazanımlarımız bizleri çevremizdeki insanlardan farklılaşmaya götürülürse,o kazanım ve değerlerin hazını yaşamalıyız.

Paylaşmayı,birlikte paylaşmayı ulusça başlamak zorundayız. Zenginimiz çok zengin,yoksulumuz da aşırı yoksul olunca;dirlik düzen de kalmıyor sosyal yaşantımızda.

Yoksulluğun ızdırabı çok acıdır. Allah kimseyi yoksullukla terbiye etmesin,yolunu yolsuz adüşürmesin.

Fakirlik ayıp değildir,sürekli fakir kalmak ayıptır. "Talep edene çalap verilir" derler. Boş geçirecek zamanımız mı var adostlar !

Kendimiz için,başkaları için bir şeyler,yararlı bir şeyler de mi yapamayız ?Hep off ! çekerek kahretmek neye yarıyor ki;bizi,beynimizi çürütmekten başka

Gönlünce,güzel bir yaşam olsun. Yeni yüzyıl hepimize zenginlik getirsin. Gerçek olan bir durum var ki,değişmez.

"**Mal da yalan,mülk de yalan;var bir azd a sen oyalan**" demiş ozan.

Kurban Bayramınız Kutlu Olsun !

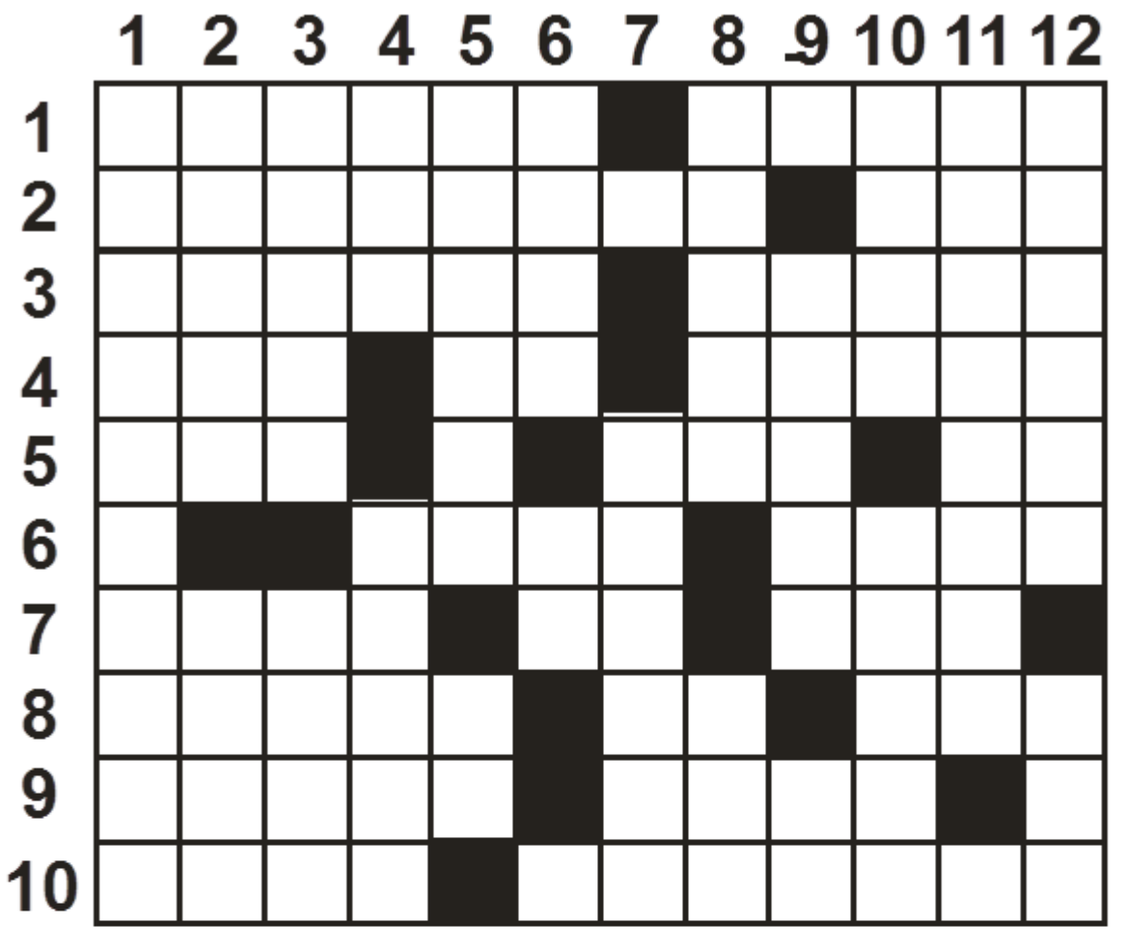

Hazırlayan Erdal ODABAŞ

SOLDAN SAĞA: 1-Seyir ve gezinti yeri - İlimizin buğday ambarı bir ilçesi 2-Necip Fazıl Kısakürek'in II. Abdulhamit'in hayatını konu alan eseri - Konuşmayan 3-İrmik, bol yumurta ve yağ ile pişirilerek hazırlanan bir çeşit tatlı-Boğa güreşi alanı 4-İki nesle arasındaki boşluk-Ummaktan emir-Şer'i bedel,kan pahası 5-Siyah kuşak sahibi sporcunun üst dereceleri-Bayramlarda caddelere kurulan süslü kemer-Arjantin'in trafik işareti 6-Ticari müessesede para alınıp verilen yer-Tersi burgulu çivi 7-İtalya'nın başkenti-Bir yüz ölçümü birimi - Üzüm bahçesi 8- Saban demirinin tarlada açtığı çukur-Tarla sınırı-Milli istihbarat Teşkilatımızın kısa yazılışı 9- Su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan hava kütlesi - Ayaklı tabla 10-Bir doğu komşumuz olan devlet-Futbolu ile ünlü Afrika ülkesi

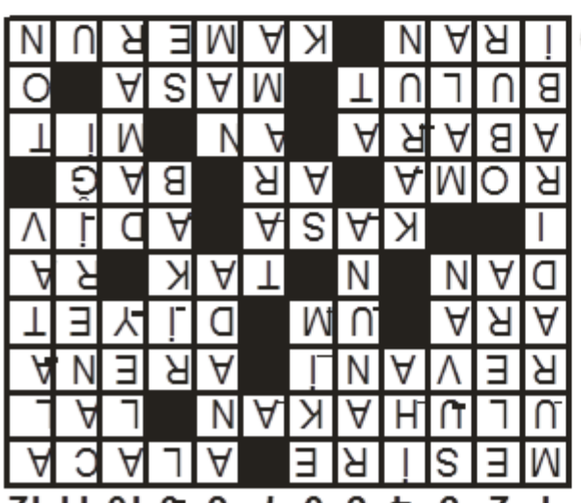

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Ulu Camiinin adı 2- Jübiterin bir uydusu - Çok yemek yiyen 3- Soganın ilimizin çeşitli yerlerinde söylenişi -Suvacı aleti 4- Bir haber ajansının kısa yazılışı - Hz. Musa'nın kavminden zenginliğiyle mağrur kişi 5- İlk Cuma namazının kılındığı vadinin adı -bir hayvan 6-Yılın onuncu ayı-Nazi hücum kıtası 7- Taraktan geçme 8- Tersi bir ilimiz - Şöhret , şan 9 -Örtü-Selenyumun simgesi 10-Alayın kimi yörelerde söylenişi - Kan borusu 11- Bir erik türü 12- Az tavlı toprak -Bin kiloluk bir ağırlık

Uğur'dan Çizgiler

Uğur PAMUK

Kurban Bayramınız Kutlu Olsun

ÇAĞIN TEKNOLOJİSİ INTERNET

Mesut ARTAR
E-MAİL martar@petekmail.com Mesutartar@usa.net Bakbay@mailsurf.com

23. Sayıdan Devam

`metu.edu.tr' Bilkent ve ODTU'yu temsil etmektedir, bir diğer deyişle Bilkent'teki Internet'e bağlı her makinenin adresinin `bilkent.edu.tr' olarak bitmesi gerekmektedir. `ankara'in IP numarasi ise 139.179.10.217'dir.

Sembolik isimler ağ yapısını aktarması ve hatırda kalması için önemli. Ayrıca makineler başka islere kaydırılınca kullanıcıyı bu değişimden yanıtlar. Internet'de yönlendirme IP numaraları cinsinden olur. DNS (Domain Name Service) perde arkasında sembolik isimler ve IP arasındaki iki yönlü dönüşümü sağlar.

Bir kurumu çeşitli alt birimlere göre alt bölümlere (domain) ayırmak da yarar var: trafiği azaltmak, güvenlik vs için. IP atanırken bu bölünmeyi göz önüne alarak, planlı bir şekilde yapmak, ağ üzerinde gereksiz trafiği azaltacaktır. `subnetting' bu yönde kullanılabilecekiyi bir yöntemdir.

Internet'de yönlendirme çalısması için DNS servisinin olması gerekir. Bu ya kurum içinden verilebilir, yada kurum dışından alınabilir. Bu /etc/resolv.conf ve benzeri dosyalarda belirtilir. Kanımca, her kurumun kendi DNS servisini kurması anlamlıdır. Bunu bir başkasına kurdurmak da mümkündür, ama kurulması önemlidir. Bu hem güvenirlilik hem de kaynak kullanımı açısından yararlıdır. `cache server' yoğun internet kullanan ve kendisi DNS sunucusu olmayan makineler için önemli bir seçenektir. Her kurum için en az 2 DNS sunucu olması gerekir. Bu tip servisleri değişik makinelere dağıtmak, dağıtık hesaplamanın bir gereğidir. Finger gibi servisler açısından en üst düzeydeki domain için bir ``A record''u koyarak bir makine tanımlamak çok kullanılan bir yoldur: bilkent.edu.tr makinasi gibi. Unix ortamında DNS yazılımı bind'in en son sürümlerinden birini alıp, firma temelli yazılımlara bağımlı olmamak hararetle önerilir.

Özellikle sunucu makine isimlerini seçerken kolay yazılabilen, söylenebilen, içinde özel karakterler içermeyenleri öneririm. Internet üzerinde makine isimlerinde `invalid' kabul edilmeye başladı (Örneğin DNS tarafından). Firma ve model reklamı olan makine isimlerinden kaçınmakta yarar olduğu kanısındayım.

Internet servisleri sunan makinelere servis türüne göre en kısa alias yada CNAME adini koymakta yarar var. Elinizde 1 makine var ve 3 servis sunuyorsanız, lütfen 3 alias tanımlayın. Eldeki tek makina xxxx.bim.yyy.edu.tr ise servisler açısından, www.yyy.edu.tr, gopher.yyy.edu.tr, ftp.yyy.edu.tr, ns.yyy.edu.tr gibi aliaslar koyup o şekilde dünyaya açın. başka birimler için www.cs.yyy.edu.tr gibi aliaslar seçilebilirsiniz. Bu tur aliaslar DNS veri tabanına www.yyy.edu.tr. IN CNAME xxxx.bim.yyy.edu.tr. gibi bir satır ekleyerek yapılabilir.

Nesne adreslerine gelince; genellikle, protokol, makine adı, ve o makinede söz konusu protokole göre erişim yolu (path)'i içerir. Internet üzerinde evrensel adrese URL (Uniform Resorce Label) diyoruz. En genel halinde bir URL'i söyle yazabiliriz: +URL: protokol://[[user[:passwd]@]dagitici-makina[:port][/path-selection]+ burada +[..]+ olarak belirtilen kisim secimli kisimdir.

Bazı URL örnekleri:

```
file://localhost/ftp/ftp/pub/INFO/Turkce/Internet/inet2.tex
ftp://ftp.bilkent.edu.tr/pub/INFO/Turkce/Internet/inet2.tex
gopher://gopher.bilkent.edu.tr:70/00/bilkent/archive/INFO/.../inet2.tex
http://www.bilkent.edu.tr/ftp/INFO/Turkce/Internet/inet2.tex
wais://dagitici-makina:210/veritabani-adi
telnet://user@makina
news:news-gurup
news:makale-numarasi@makina
ftp://user:passwd@makina
```

Ilk 3 URL [1] nolu referansın formatındaki kopyasını belirtir. `file:` sadece `/ftp' diskini gören Bilkent'teki her makine için geçerlidir, diğerleri evrenseldir.

Devam Edecek

Kurban Bayramınız Kutlu Olsun

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

23. Sayıdan devam

hatırladı. Derhal tüfeğini doğrultup:
<<Kımıldamayın ! Yoksa vururum !>> Dedi.

O anda Paytak Aziz tabancasının namlusunu bekçinin sırtına dayadı ve:<<Aziz dostum tüfeğini havaya kaydır,yoksa tetiği çekerim>> Diye ihtar etmesi korkutmuştu bekçiyi. Kırcı güç bela tüfeğini emniyete alıp,bu eşkıya adamların emrine boyun eğmeye mecbur kaldı.

Kendilerini emniyette hissederek,yanlarına yaklaşanlar,Paytak Aziz'in çok samimi arkadaşları Çaprak Zühtü ile Kambur Sinan ve Gödek Akif'ti. Kızgın kızgın nefes alıyorlar,bekçinin gözlerine sert sert bakıyorlardı.

Çapraz Zühtü,eşkıya tipli,orta boylu,incecik yüzlü,yürüren ayakları dolaşan,uzun bıyıklı bir delikanlıydı. Kambur Sinan ise,kardeşinden ayrı ev yaptırmış,nerede akşam,orada sabah eden,sünepe delikanlılardan biriydi. Boynunu yere soka soka yürümesinden "Kambur Sinan" derlerdi adına. Hatta arkadaşları ile şakalaşırken"senin karnında kırk tilki var,hiçbirinin kuyruğu birbirine değmiyor"diye takılırlardı ona. Gödek Akif'e gelince,bu üç kişinin koltuğundan geçinen,nerede akşam orada sabahlayan,bir kavga çıkarsa o işe mutlaka parmak atan,arada sırada tokur tokur öksüren,kısa boyluve arap yüzlü biriydi.

Bu dört delikanlı bir araya gelince,köyde yapmadıkları kalmazdı. Kimisinin davarını,kimisinin buğdayını çalar,kimisinin de naracılı alarak kışı rahat ayak uğramayan evlerde ziyafetler çekmekle geçirirlerdi.

Hele;köyde düğünler başladımı, yaşardı bunlar. Düğün odasının baş köşesine çekilirler,düğünler bitinceye kadar zil zurna sarhoş olarak,sabahlara kadar kız oynatmakla geçirirlerdi vakitlerini.

Köye faydalarıda dokunurdu bunların. Fakir bir dul kadının tarlası sürülecekse,gidip sürerlerdi ara sıra. Erkekliklerine de diyecek yoktu. Köyleri içinbirisi kötü konuştum,katiyen tahammül etmezlerdi. Hiçbir zaman <<Boğaç'ta böyle bir namuszusluk varmış>>dedirtmezlerdi bunlar.

Bekçi bu itleri hırlatmamak için: <<Ben köy dışına gidiyorum. Bir saat kadar oralarda gezerim. Siz de ne yapacaksanız yapın da bana dokunmayın>> Dedi. Sonrada tüfeğini omzuna vurarak gitti.

Gecenin sessizliğinde Aliş Ağanın odası bunlara kalmıştı. Ilk iş planladıkları mahallelere dağılıp,gündüzden tembihledikleri yirmi kadar delikanlıyı odaya çağırmak oldu.

Odanın pencerelerine gerdikleri kilimler dışarıya katiyen ışık sızdırmıyordu. Ne olur,ne olmaz düşüncesiyle birisinin şüphe etmemesine de nazara almışlardı.

Paytak Aziz,bunların reisi olmalıydı ki,durmadan odanın içinde dolaşıyor,<gelmeyen arkadaşım var mı ?>> Diye parmak hesabı yapıyordu. Odaya gelenler,ortaya önce bir selam çakıp sedirdeki hasırın üzerine oturuyorlardı. Gelenler ellerinde üzerleri nakışlanmış kuru çitlenbik değnekleri vardı. Ağızlarındaki sigaralar bittikçe,yenileri ekleniyordu yerlerine. Heyecanları o kadar çok yüzlerinden okunuyordu ki;ciğerlerine doldurdukları sigara dumanlarını,hiç dışarıya vermiyorlardı. Bütün arzuları sularını kesen Tekinlerden uğradıkları zarara karşı öçlerini almaktı. Almaktı ama ne zaman ? Ne vakit ? Bunu hiç kimse bilmiyordu.

Paytak Aziz odanın etrafını bir kere daha kolaçan etti,sonra:

<<Arkadaşlarım !>> Dedi. <<Gündüzden verdeğiniz sözde durarak bu gecenin yarısında burada toplandınız,beni çok ümitlendirdi. Sizlere burada köyümüzün selameti ve tüyü bitmeyen yetimlerin hakkını almak için toplanmış bulunuyoruz. Başımızı koyduğumuz bir dava var. Büyüklerimiz bir türlü halledemedi bu davayı. Hükümet kılını bile kıpırdatmıyor,hakimlerde davayı düşüreceklermiş. Devam Edecek

Zeliha GÖK

ÇORUMLUNUN DİLİNDEN

Leblebiyle başlayalım
Tanıtmaya Çorum'u
Yanında ocakların,
Buram buram çayını

Turistleri çekiyor
Güler yüzlü insanlar
İnsana huzur veriyor
Yeşil boyanmış parklar

Temizdir Çorum insanı
Asfalt kaplı yolları
Bulamazsın çöpleri
Tertemizdir Çorumum ..

Sanayiimiz gelişiyor
Bunu herkes biliyor
Mis kokulu çatak
İnsanları bekliyor

Hıdırlıkda bir ermiş
Kerebi Gazi yatıyor
Okuyun ey insanlar
Birer Fatiha bekliyor

Sağlık spor diyoruz
Çorumsporu destekliyoruz
Üçüncü lige elveda
İkinci lige merhaba

Türkiye'nin dört bir yanına
Dağılmış Çorumlular
İşadamları,memurlar
Politikacı,sporcular

GÖKKIZ der bir acı kahvenin
Hatırı vardır kırk yıl
Gelin size ikram edelim
Olsun hatırı bin yıl..

BİR YIL DAHA

Bir yıl daha bitiyor
Mutluluklarıyla kaderleriyle
Veda ediyor canhıraç çığlıklarıyla
Kimi umutla bakıyor yarınlara
Kimide kaygılanıyor geleceği düşününce
Bir senenin yorgunluğuyla
Gelecek bir yıl daha
Ama binbir umutla yeni heyacanlarla
Sevgi dolu barış dolu bir yıl daha
Hoşgeldın gönlüme yeniyıl MERHABA !

HAYAT KALEMİM

Hayat benim elimde bir kalem
Bir yazıyor bir çiziyorum
Hergünü başka yaşıyor
Bir gülüyor bir ağlıyorum

Dünyada güneş misali
Bir doğuyor bir batıyorum
İnsanları tanımıyamıyor
Bir seviyor bir sevmiyorum

Bir sabah bir akşam yüreğim
Işıkları bir yakıyor bir kapatıyorum
Köz köz olmuş ateşler gibi
Bir yanıyor bir sönüyorum

Dedimya kalem elimde
Bu hayatı ben yazıyorum
İçimde dumduru bir su
Bir içiyor bin kanıyorum

GÜNEŞMİ YANLIŞ DOĞUYOR

İnsanlar sevmeye korkuyor
Azrail canda titriyor
Umutlar kırılıyor kopuyor
Güneşmi yanlış doğuyor

Fedakarlıkdan kaçanlar var
Sevgiyi unutanlar var
Hayal yıkanlar var
Güneşmi yanlış doğuyor

Söz verip de tutmayanlar
Umutlarla bekleyenler
Murada ermeyenler
Güneşmi yanlış doğuyor

Sevenler sevilenler
Bulupda kaybedenler
Umudunu yitirenler
Güneşmi yanlış doğuyor

Sevgi kilimi dokuyanlar
Yanlış ilmekmi atarlar
Söyleyin ey insanlar
Güneşmi yanlış doğuyor..

YENİ BİR YILA GİRERKEN

Yeni yıla girerken;Gürsel Yayınevi imkanlarını zorlayarak elinizde bulunan bu sayıyı yayınlamayı başardı.

Başarmayı başardı fakat;2001 yılının ilk sayısını ancak bu ay yani Mart ayında yayınlama mecburiyetinde kaldı.

Dergimizin gecikme nedenlerinden en büyüğü,ekonomik krizden etkilenme. İkinci büyüğü ise eşimin ve benim sıhhatimizin (Ayaklarımızdan) bozulması olarak dergimizi geciktirme mecburiyetinde kaldım.

2000 yılında fiyat artırımı yapmış,dergimizi bu fiyattan 2000 yılı içerisinde satmaya inatla devam ettim. Fiyat artışını hükümetin istikrarlı politikaları doğrultusunda %40 olarak düşünürken: yeni sayımız basılma aşamasına geldiğinde Türkiye'nin büyük bir ekonomik yenilenme hareketine girmesi ile bazı mecburiyetlerde kalma zorunluluğunda kaldı.

Dergimizin maliyetinin ekonomik kriz nedeniyle %65 lere varan fiyat artışı ile beraber bunu siz abonelerimize fiyatımızı arttırarak yansıtmak zorunda kaldı. Yine de bu artışı %50 gibi seviyede tutma kararını aldım.

Elimizde olmayan bu sebeplerden dolayı çok üzgünüm.

Dergimizin bu fiyat artırımı,siz sayın abonelerimizi sıkıntıya düşüreceğini biliyorum. Fakat;"ya bu deveyi güdeceğim,ya da bu diyardan gideceğim" atasözümüzün dediğinin bu diyardan sizlerin sayesinde GİTMEME kararı ile yayınımıza sıhhatimin devam ettiği müddetçe sürdüreceğim.

Bir de siz sayın hemşehrilerimden istekte bulunacağım:

<u>Elinizdeki bu dergiyi yaşatmanız için;bazı büyük firmalarımızın Çorum gazetelerini desteklemek amacıyla yıllık reklamlar vererek yardımda bulunmalarını sevinçle görüyorum. Yaklaşık 3.5 yıl gibi bir zaman dilimi içinde sizlere ulaştırdığım dergimize de buna benzer "KATKILARINIZI" bekliyorum.</u>

Saygılarımla.

Mahmut Selim GÜRSEL

CİLT 2

ÇORUM 2000

Mahmut Selim GÜRSEL

1991

ÇORUM

SANAL KİTAPLAR

2024

ISBN978-625-94968-2-5 (Tk)

ISBN978-625-94968-4-9 (2.c)